RIPPL-RÓNAI JÓZSEF
1861-1927



Most, hogy módomban van [illegible]-
emlékezni – ajánlanám ezek a
legjobb dolgainat komolyan venni
és elhelyezni – a többiek, ha már
meg akarod őket tartani – tedd
egyéket a másikra vagy, ha ezek rajzok
tedd egy blockba, hogy lapozva
lehessen őket pemlétni! Ajánlom
mégegyszer a próbák nagyon világos
szinben majdnem fehéren – tartását
– ez a legkedvezebb és legfinomabb.
Én, ha helyezben volnék és módom-
ban nem lenne ennyi butorokat
venni, kézalatt – úgy a legegyszerűbb
konyha butorzattal érném be
t.i. mindent a fa természetes
szinében: ágy, két személyre –
egy kis kerek asztal legfölebb 4 személy-
re (– soha többre!) négy szék, minden-
próbába 2 karos pék; egy vagy két
igen nagy almárium; egy vagy két
kényelmes kanapé – mind
természetes pinire gyalult fából
semmi cifrasság – mint mondám
konyha butorzat – oly ~~[illegible]~~ sima
mint ez a papiros. Fehér
falak. Egy éjjeli pokrény is kell.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF
1861-1927

A kiállítást szervezte az Erdész Galéria és a Menshikoff Alapítvány.
Exhibition organized by: Gallery Erdész and Menshikoff Foundation.

A katalógust szerkesztette és írta Topor Tünde.
Catalogue by: Tünde Topor.

Erdész Galéria, 1994. június 24.–július 10., Szentendre



Rippl-Rónai József
Kaposvár, Róma-villa
1927. október közepén
Pásztor Árpád felvétele
(az utolsó kép Rippl-Rónairól)

József Rippl-Rónai
Kaposvár, Róma-villa
Middle of October in 1927
Photo by Árpád Pásztor
(the last picture
of Rippl-Rónai)

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF
kiállítása

Festmények, akvarellek, grafikák

Paintings, Watercolours, Drawings

GALLERY ERDÉSZ, SZENTENDRE
SHEPHERD GALLERY, ASSOCIATES NEW YORK

© Copyright: Erdész László
for Gallery Erdész, 1994
00-36-26-317-925
H–2000 Szentendre
Hungary

Angol szöveg: / English translation: Márta Rakusz

A katalógust lektorálta: / Catalogue lectored by: Mária Bernáth

Design by: Erdész

A fotókat készítették: / Photos by:
Lévai Jenő
Lugosi Lugó László
Szilágyi István
Tóth Péter

A kiadásért felel a Láng Kiadó igazgatója / Responsible for publishing is the director of Láng Kiadó

© Láng Kiadó, 1994

ISBN 963 7840 89 3

Készült a Gyomai Kner Nyomdában, a nyomda alapításának 112. esztendejében
Printed in Kner Nyomda, Gyoma in the 112 th year of the foundation of the company
Felelős vezető Papp Lajos ügyvezető igazató
Responsible supervisor: Lajos Papp director manager
☎ 66/386-172

Előszó

Az 1993-as zürichi majd párizsi Nabi-kiállítás a múlt századvég legjelentősebb művészcsoportjának tagjaként Rippl-Rónai Józsefet is a figyelem középpontjába állította – itthon és külföldön egyaránt.

A festészet megújításának prófétái *(nabi = héberül próféta)* Gauguin, a japán nyomatok, a középkori miszticizmus és művészet hatása alatt olyan új stílus megteremtésére törekedtek, ami megszépíti és átlelkesíti az ember egész környezetét. Igyekeztek leegyszerűsíteni és önnön értékeihez visszavezetni azt a polgári reprezentációt, amit sokáig csak elavult főúri előképek utánzása jellemez.

A „belle epoque" általuk képviselt művészete díszleteit saját életének átlényegített jeleneteiből építi fel. Interieurök, kertek, parkok válnak a képek témáivá nőideál-alakokkal, vagy éppen családtagokkal, barátokkal benépesítve. A világ berendezésének, otthonossá tételének gondolata, vagyis a nőies világszemlélet térnyerése reakció a teljesen kiüresedett, hamis pátosszal, történeti példákkal önmaga jelentőségét túlhangsúlyozó művészetfelfogásra.

Rippl-Rónai, a „legfranciább magyar festő" ezt a szellemet hozza magával, amikor hazatelepül a millennium historizálását alig kiheverő Magyarországra.

Nem meglepő, hogy az impresszionizmus iskoláját nélkülöző hazai közegben képei ellenkezést váltanak ki, s csak a magyar tradícióhoz való tudatos asszimiláció hozza meg számára az itthoni sikereket. „Impresszionista" festővé válik, mert Magyarországon még 1900-ban is ez a modernség szinonímája.

Kitalálja magának, kollégái körében pedig misszionáriusi hévvel propagálja az egyszerre-festés technikáját, beiktatva ezzel a kimaradt impresszionista fázist mind a saját, mind a magyar festészet fejlődésmenetébe.

Az általa bejárt út mégis párhuzamos marad francia kortársaiéval, bár a háború sokkja után éppúgy, mint mondjuk Vuillardé, az ő művészete is realistább színezetet ölt. Nem követi már az egyre újabb és a természettől mindinkább elvonatkoztató mozgalmakat, „modernizmusa" nem új festői elvek alkalmazásában nyilvánul meg, hanem abban, hogy kései pasztelljei a modern élet típusait örökítik meg, realista virtuozitással.

Életműve hatalmas, jelentőségében és számokban egyaránt; Genthon István adatai szerint mintegy 3330 művet kellene tartalmaznia egy leendő ouevre-katalógusnak.

Sajnos a Rippl-Rónai ouevre darabjainak teljes körű dokumentálása, értékelése szinte lehetetlen feladat, de legalábbis várat még magára. Magángyűjteményekből azonban egyre-másra bukkannak elő régóta nem látott, vagy csak régi katalógusok tételeiből sejtett művek. Ezekből mutat be most néhányat a kiállítás, és, hogy ne hulljanak vissza az ismeretlenségbe, közöl a katalógus.

Életrajz
Kiállítások

1861. május 23-án született Kaposváron.
1875–1883 A gimnázium után gyógyszerészinas a kaposvári Arany Oroszlán Patikában, majd gyógyszerészhallgató Budapesten, 1882-től egy évig házitanító gróf Zichy Ödön fiai mellett.
1884–87 Festészeti tanulmányokat folytat a müncheni akadémián. Tanárai: Johann Caspar Herterich és Wilhelm von Diez.
1887 Párizsba utazik, Munkácsy Mihály mellett dolgozik, az ő modorában fest.
1888 Beiratkozik a Julian Akadémiára (mestere Charles Bouguereau), és megismerkedik későbbi feleségével, Lazarine Boudrionnal.
1889 Bretagne-ba utazik, megfordul Pont-Aven-ben is.
1890 Kapcsolata Munkácsyval megszakad. Megismerkedik James Pitcairn Knowles-szal, egy modern ízlésű skót festővel, majd az ő révén Maillol-lal.
1891 Lazarine-nal és Knowles-szal Neuilly-sur-Seine-be költöznek (rue Villiers 65).
1892 Első önálló kiállítása a Monarchia párizsi követségének kerti pavilonjában (Palais Galliera). A híres színész Coquelin Cadet is vásárol tőle.
1893 Rövid utazást tesz Londonba és Skóciába, kiállít az Impresszionista és Szimbolista Festők Kiállításán.
1894 A Salon du Champ-de-Mars-on nagy sikert arat *Öreganyám* című képe. Látogatást tesz Gauguin műtermében, megismerkedik Toulouse-Lautrec-kel és a nabikkal, valamint a Revue Blanche körével.
1895 Látogatása Cézanne-nál, ismeretsége Alfred Jarry-val, Mallarméval. A *Les Vierges* megjelenése Bing kiadásában.
1896 A Vollard kiadásában megjelenő 22 lapból álló albumban *(Album des Peintres-Graveurs)* szerepel *Falusi népünnep (La Fête au Village)* című litográfiája.
1897 Gyűjteményes kiállítása Bingnél, illetve az Andrássy-ebédlő munkálatai.
1899 Részt vesz Durand-Ruelnél a Nabis-kiállításon, az őszt pedig Maillol-nál tölti Banyuls-sur-Mer-ben.
1900 A párizsi világkiállításon ezüstéremmel díjazzák egy hímzett faliszőnyegét.
1901 Belgiumba utazik (Ostende, Brugge), majd Moszkvába megy.
1902 Végleg letelepszik Kaposváron.
1903-tól festi interieur-képeit.
1906 A hazai siker éve (a Könyves Kálmán Rt. helyiségeiben rendezett kiállítása anyagát valósággal elkapkodják). Itáliai útja Vaszary Jánossal. Házassága Lazarine-nal.
1907-től kukoricás képek (mozaikszerű festékfoltok „demokratikus" egymásmellettisége).
1908 Megvásárolja a Kaposvár melletti Róma-villát.
1910 Lazarine-nal Párizsba utaznak, örökbefogadják Lazarine unokahúgát, Anellát.
1914 Újabb franciaországi út. A háború kitörése után internálják.
1915 Megismerkedik Bányai Elzával (Zorka), kései szerelmével.
1916 Tudósító a szerb és az olasz fronton. „Harctéri" barátság Kokoschkával.
1919-ben festi utolsó olajképét, *Bányai Zorka fekete ruhában* címmel.
1920 Pasztellképek, főleg portrék sora, íróbarátairól, úriasszonyokról.
1926 Belga királyi kitüntetést kap: a Lipót-rend lovagjává ütik. Önarcképe bekerül az Uffizi „világhírű művészek arcképcsarnokába".
1927. november 25-én meghal.

1892 Párizs, Palais Galliera (első önálló kiállítása az Osztrák–Magyar Követség kerti pavilonjában)
1893 *Impresszionista és Szimbolista Festők Kiállítása (5.)* Párizs, Le Barc de Boutteville
1894 *Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás* Párizs, (Champ-de-Mars)
1895 Brüsszel, *La Libre Esthetique*
Párizs, *Salon de l'Art Nouveau*, Bing
Budapest, Sima Ferenc lakásán rendezett első hazai önálló kiállítása
1896 Párizs, *2. Salon de l'Art Nouveau*, Bing
Párizs, Galerie Vollard
Párizs, L'Art Nouveau, Bing (kiállítás a Les Vierges vázlataiból és próbanyomataiból)
1897 Párizs, L'Art Nouveau, Bing
(önálló kiállítás)
1898 Berlin, Kunstsalon Gurlitt
1899 Párizs, Durand-Ruel (csoportkiállítás: *Les Nabis)*
1900 Párizs, *Exposition Universelle de 1900*
Budapest, Hotel Royal *(Rippl-Rónai József impressziói 1890–1900:* katalógus Lyka Károly, Malonyay Dezső, Huszár Vilmos, Balkay Béla és Salgó Ernő előszavával)
1902 Budapest, Merkur-Palota
1905 Kaposvár
1906 Budapest, Könyves Kálmán Rt.
1911 Budapest, Művészház
München, Galerie Tannhauser
1912 Frankfurt, Köln
1913 Kaposvár
1915 Budapest, Ernst-Múzeum *(háborús művek)*
1917 Budapest, Ernst-Múzeum *(háborús művek)*
1920, 1923 Budapest, Ernst-Múzeum
1928 Budapest, Ernst-Múzeum *(emlékkiállítás)*
1932 Budapest, Fränkel Szalon *(emlékkiállítás)*
1937 Budapest, Ernst-Múzeum *(emlékkiállítás)*
1943 Budapest, A Műbarát kiállítóterme
1947 Budapest, Nemzeti Galéria
1949 Bécs, Lobkovitz Palota
Franzoesische Meister um 1900
1952 Budapest, Fővárosi Képtár *(emlékkiállítás)*
1955 Párizs, Musèe National d'Art Moderne
Bonnard, Vuillard et les Nabis
1961 Budapest, Nemzeti Galéria
Kaposvár, Somogyi Képtár *(születésének 100. évfordulójára)*
1968 Tihany
1962 Minneapolis, Institute of Arts
The Nabis and their Circle
1963 Mannheim, Kunsthalle
Die Nabis und ihre Freunde
1983 Le Havre, Musée des Beaux-Arts André Malraux *(Katalógus Bernáth Mária előszavával)*
Róma, Pinacoteca Capitolina *(Katalógus Bernáth Mária előszavával)*
1984 Budapest, Fészek Galéria *(iparművészeti tárgyak)*
1986 Dijon, Hotel de Ville de Flore *(A l'École de Paris szerepe a magyar festészetben)*
1993 Zürich, Kunsthaus *(Die Nabis – Propheten der Moderne)*
Párizs, Galeries nationales du Grand Palais *(Exposition: Nabis. Bonnard, Vuillard, Maurice Denis... 1880–1900)*
1993–94 Bréma, Kunsthandel *(Rippl-Rónai „le Nabi hongrois")*
1994 Szombathely, Művelődési és Sportház

Preface

The Nabis-exhibition in Zurich in 1993 and later in Paris put Rippl-Rónai József into the center of attention, being a member of the most prominent artist group of the end of the last century, here at home and abroad as well.

The prophets (*nabi* means *prophet* in Hebrew) of the renewal of painting, under the influence of Gauguin, the Japanese prints, the Mediaeval misticism and art endeavoured to create such a new style, which embellishes and revaluates the entire surroundings of men.

They strove to simplify and turn back to its own values that civilian representation which is for a long time characterized by the imitation of obsolote aristocratic archetype. The art of "belle epoque" represented by them does not wear borrowed plumes any more, it builds its ornaments from the transubstantiated scenes of its own life.

Interieurs, gardens, parks become the subject of the pictures peopled with woman-ideal figures, or members of the family, friends.

The idea to furnish the world and make it homely, that is the prevalence of the feminine world view is a reaction to the rational-masculine conception of art, totally empty, overemphasizing its own significance with false pathos and historical examples.

RR, the "most French Hungarian painter" brings this mentality with him when he returns to Hungary which has just recovered from the historization of the millennium.

It is not surprising that in the home medium, destitute of the school of impressionism, his pictures elicit resistance, and only the conscious assimilation to the Hungarian traditions brings success for him here at home.

He becomes an "impressionist" painter, since even in 1900 this is the synonym for modernism in Hungary. He creates for himself the technique of "painting-at-once" and propagates it among his collegues with a missionary's enthusiasm. With this he establishes the missing impressionist period in the developement of his own carreer as well as in Hungarian painting.

The path that he walked still remains parallel with the one accomplished by his French contemporaries: after the shock of the war his art, just as Vuillard's, takes on a more realistic colouring. He does not follow the new movements, abstracting more and more from nature.

His "modernism" appears not in the application of new artistic principals, but in the fact that his late pastels record the types of modern life with realistic virtousity.

His œuvre is enormous, both in its significance and quantity; according to the data of István Genthon a future œuvre-catalogue should include about 3330 works.

Unfortunatelly, the complete documentation and valuation of RR's œuvre pieces is almost an impossible mission, at least it still keeps us waiting.

Nevertheless there are works have not been seen for a long time or only suspected on the basis of the items of old catalogues, emerging one after the other from private collections. This exhibition displays and the catalogue records some of these works in order to avoid them falling back into obscurity.

Biography
Exhibitions

1861 He was born on 23 May in Kaposvár.
1875–83 After secondary school he works as a chemist's assistant in the Gold Lion Pharmacy, then he studies chemistry in Budapest, from 1882 for a year he is the private teacher of Count Ödön Zichy's sons.
1884–87 He studies painting on the academy of Munich. His professors: Johann Caspar Herterich and Wilhelm von Diez.
1887 He travels to Paris, works with Mihály Munkácsy, he paints in his style.
1888 He registers to the Julian Academy *(his master is Charles Bouguereau)*, and he meets his later wife, Lazarine Boudrion.
1889 He travels to Bretagne, visits Pont-Aven as well.
1890 His relationship with Munkácsy ends. He meets James Pitcairn Knowles, a Scottish painter with modern taste, and through him he meets Maillol.
1891 They move to Neully-sur-Sein with Lazarine and Knowles *(rue Villiers 65)*.
1892 His first individual exhibition in the garden pavilion of the Embassy of the Monarchy in Paris *(Palais Galliera)*. The famous actor, Coquelin Cadet also buys a picture from him.
1893 He makes a short trip to London and Scotland, he exhibits on the Exhibition of Impressionists and Simbolists.
1894 His picture called *My Grandmother* is a great success in the Salon du Champ-de-Mars. He visits Gauguin's atelier, he meets Toulouse-Lautrec and the Nabis, and also the group of the Revue Blanche.
1895 His visit at Cézanne, his acquaintance with Alfred Jarry, with Mallarmé. The publishing of the *Les Vierges* in the issue of Bing.
1896 His lithograph called *Feast in the Village (La Fête au Village)* is included in the album of 22 pages published by Vollard *(Album des Peintres-Graveurs)*.
1897 His exhibition at Bing, also the work on the Andrássy dining-room.
1899 He takes part in the Nabi-exhibition at Durand-Ruel, and he spends the autumn at Maillol in Banyuls-sur-Mer.
1900 He got a silver medal for his embroidered tapestry on the world exhibition in Paris.
1901 He travels to Belgium (Ostende, Brugge), then to Moscow.
1902 He settles down in Kaposvár once for all.
1903 He starts to paint his interieur-pictures.
1906 The year of success at home *(the material of the exhibition, organized in the rooms of the Könyves Kálmán Rt. sold out quickly)*. Marries Lazarine.
From 1907 "corn pictures" (mosaic-like dashes of paint placed side by side in a "democratic" way).
1908 He buys the Róma Villa near Kaposvár.
1910 They travel to Paris with Lazarine, they adopt Lazarine's niece, Anella.
1914 Another trip to France. After the outbrake of the war he is interned.
1915 He meets Elza Bányai (Zorka), his late lover.
1916 He is a reporter on the Serbian and Italian frontline. His "frontline" friendship with Kokoschka.
1919 He paints his last oil picture, called *Zorka Bányai in Black Dress*.
1920 A series of pastels, mostly portraits of his writer friends and of ladies.
1926 He gets a Belgian Royal Award, he is dubbed a knight of the Leopold Order. His portrait is included in the "portrait gallery of world famous artists" in Uffizi.
1927 He dies on 25 November.

1892 Paris, Palais Galliera (the first individual exhibition in the garden pavilion of the Austro–Hungarian Embassy)
1893 Paris, *Exhibition of Impressionist and Symbolist Painters (5.)* Paris, Le Barc de Boutteville
1894 Paris, *National Exhibition of Fine Arts* (Champ-de-Mars)
1895 Brussel, *La Libre Esthetique*
Paris, *Salon de l'Art Nouveau*, Bing
Budapest, his first individual exhibition in Hungary organized in the flat of Ferenc Sima
1896 Paris, 2. Salon de l'Art Nouveau, Bing
Paris, Galerie Vollard
Paris, L'Art Nouveau, Bing *(exhibition of the sketches and proof impressions of Les Vierges)*
1897 Paris, L'Art Nouveau, Bing *(individual exhibition)*
1898 Berlin, Kunstsalon Gurlitt
1899 Paris, Durand-Ruel (group exhibition: *Les Nabis)*
1900 Paris, *Exposition Universelle de 1900*
Budapest, Hotel Royal *(The Impressions of RRJ 1890–1900: catalogue with the preface of Károly Lyka, Dezső Malonyay, Vilmos Huszár, Béla Balkay and Ernő Salgó)*
1902 Budapest, Merkur Palace
1905 Kaposvár
1906 Budapest, Könyves Kálmán Rt.
1911 Budapest, House of Artists
Munich, Galerie Tannhauser
1912 Frankfurt, Cologne
1913 Kaposvár
1915 Budapest, Ernst Museum *(war pictures)*
1917 Budapest, Ernst Museum *(war pictures)*
1920, 1923 Budapest, Ernst Museum
1928 Budapest, Ernst Museum *(commemorational exhibition)*
1932 Budapest, Fränkel Saloon *(commemorational exhibition)*
1937 Budapest, Ernst Museum *(commemorational exhibition)*
1943 Budapest, Exhibition Hall of the Lover of Art
1947 Budapest, National Gallery
1949 Vienna, Lobkovitz Palast
Franzoesische Meister um 1900
1952 Budapest, Picture Gallery of Budapest, *(commemorational exhibition)*
1955 Paris, Musèe National d'Art Moderne
Bonnard Vuillard et les Nabis
1961 Budapest, National Gallery
Kaposvár, Picture Gallery of Somogy county *(on the centenary of his birth)*
1968 Tihany
1983 Le Havre, Musée de Beaux-Arts André Malraux *(catalogue with perface by Mária Bernáth)*
Rome, Pinacoteca Capitolina (catalogue with perface by Mária Bernáth)
1984 Budapest, Gallery Fészek (applied art-pieces)
1986 Dijon, Hotel de Ville de Flore *(The Role of the l'École de Paris in Hungarian Painting)*
1993 Zurich, Kunsthaus *(Die Nabis – Propheten der Moderne)*
Paris, Galeries Nationales du Grand Palais *(Exposition Nabis: Bonnard, Vuillard, Maurice Denis... 1888–1900)*
1993–94 Bremen, Kunsthandel *(RR "le Nabi hongrois")*
1994 Szombathely, House of Culture and Sports

Irodalom
Bibliography

KÖNYVEK / BOOKS

Rippl-Rónai József emlékezései. *Budapest, 1911. (Farkas Zoltán bevezetőjével, Budapest, 1957).*
Memoirs of József Rippl-Rónai *(with the preface of Zoltán Farkas)*
Lázár Béla: Rippl-Rónai József. *Ernst Múzeum Könyvek, Budapest, 1923.*
Pewny Denise: Rippl-Rónai József. *Budapest, 1940.*
Petrovics Elek: Rippl-Rónai. *Budapest, 1942.*
Gachot, Francois: Rippl-Rónai. *Budapest, 1944.*
Genthon István: Rippl-Rónai. *Budapest, 1958, 1977.*
Aknai Tamás: Rippl-Rónai. *Budapest, 1971.*
Bernáth Mária: Rippl-Rónai. *Budapest, 1976.*
Szabadi Judit: Rippl-Rónai. *Budapest, 1978, 1993.*
Keserű Katalin: Rippl-Rónai. *Budapest, Warsaw, Berlin, 1982.*
Szabadi Judit: Így élt Rippl-Rónai József. *Budapest, 1990.* / The Life of József Rippl-Rónai.

CIKKEK / ARTICLES

Lyka Károly: Rippl-Rónai József. *Budapesti Napló, 1901. január 1.*
Malonyai Dezső: A fiatalok. *Budapest, 1906. 181–222. o.* / The Youth
Petrovics Elek: Rippl-Rónai József. *Művészet, 1906. 107–117. o.*
Fülep Lajos: A Ház. *1910. 223–228. o.*
Freund Mária: Rippl-Rónai és a vonal. *Nyugat, 1915 1367. o.* / Rippl-Rónai and the Line
Elek Artúr: Rippl-Rónai új témái. *Nyugat, 1923. 468–470. o.* / The New Themes of Rippl-Rónai
Petrovics Elek: Újakról és régiekről. *Budapest, 1923. 27–35. o.* / About the New and the Old Ones
Dömötör István: Rippl-Rónai József. *Magyar Művészet, 1927. 117–132. o.*
Cs. Szabó László: Rippl-Rónai és Natanson. *Magyar Művészet, 1949. 28–32.*
Lyka Károly: Rippl-Rónai néhány levele. *Magyar Művészet, 1949 341. o.*
Some Letters of Rippl-Rónai
Wertheimer Klára: Aristide Maillol levelei Rippl-Rónaihoz. *Művészettörténeti Értesítő, 1953. 110–118. o.*
Letters of Aristide Maillol ot Rippl-Rónai
Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre. *Somogyi Almanach 3. Kaposvár, 1958*
Recollections of Rippl-Rónai
Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán, *Művészettörténeti Értesítő, 1963. 68–190. o., 1964. 263–278. o.* / Rippl-Rónai's Principle and Activity of Applied Arts According to his Unpublished Letters
Csengeryné Nagy Zsuzsa: Rippl-Rónai interieurjei. *A MNG közleményei. IV. szám 1963. 141–147. o.*
Kávássy Sándor: Rippl-Rónai írásaiból. *Dunavecse, 1967.* / From the Works of Rippl-Rónai
Genthon István: Rippl-Rónai kiadatlan levelei. *Képzőművészeti Almanach, Budapest, 1969. 131–149. o.*
The Unpublished Letters of Rippl-Rónai
Bernáth Mária: RR J Kritikus évei és orosz utazása. *Ars Hungarica, 1977/1. 45–59. o.* / The Critical Years of RR J and his Trip to Russia *(with English Summary)*
Bernáth Mária: A Rippl-Rónai kutatás helyzete. Rippl-Rónai és a szimbolizmus. *Ars Hungarica, 1982/2. 201–209. o.* / The Situation of RR-research. RR and the Simbolism.
Gellér Katalin: Rippl-Rónai József és a távol-keleti művészet. *Művészet, 1987/11–12. 50–55. o.*
József Rippl-Rónai and the Art of the Far-East
Bernáth Mária: A nemzeties művészet programja Rippl-Rónai interieur-képeiben. *A Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve. Budapest, 1991. 283–286. o.* / The Programme of National Art in József Rippl-Rónai's interiors *(with English Summary)*
Horváth János: A Rippl-Rónai hagyaték. *Somogyi Múzeumok Közleményei IX. Kaposvár, 1992.*
The Rippl-Rónai Heritage
Bernáth Mária: A szelíd „fauve". Rippl-Rónai pöttyös képeinek stílusáról. *Művészettörténeti Értesítő, XLIII. 1994. 1-2. 165–171. o.* / The Gentle „Fauve". On the Style of József Rippl-Rónai's Dotted Pictures.

IDEGEN NYELVEN / IN FOREIGN LANGUAGES

Czóbel, Béla: József Rippl-Rónai in: *Style Paris, 1930*
Gachot, Francois: Rippl-Rónai József. *Budapest, 1944* (French)
Natanson, Thadée: Peints á leur tour. *Paris, 1948*
Humbert, Agnes: Les Nabis et leur époque. *Genéve, 1954*
Csengery-Nagy, Zsuzsa: Les Interieurs de Rippl-Rónai *in: Bulletin de la Galerie Nationale Hongroise 1963. p. 63–73.*
Robert L. Herbert: Neoimpressionists and Nabis in the Collection of Arthur G. Altschul. *Yale University, New Haven, 1965*
Szabadi, Judit: Art Nouveau in Hungary. *Budapest, 1979, 1989. 52–69. o.*
Szabadi, Judit: Rippl-Rónai. *Budapest, 1993 (English, German, French)*

A korai portrék között kivételes helyet foglal el ez az erős kontúrokkal felvázolt, nagyon halványan színezett melankolikus mellkép. A klasszikus nyugalmú beállítás, a modell arcán játszó alig észrevehető mosoly, a kissé elrévedő tekintet mind-mind azt a tradicionális értelemben vett nőideált sugallja, amely a századforduló „femme fatale"-jának pozitív ellentétpárja, és amely ember, külvilág és természet harmóniájának megtestesítője.
A szlávos arc és a ruha egyszerűsége kiemeli a Rippl-Rónai által annyira kedvelt motívum, a kalap nagyvonalúságát; a virágok rózsaszínje rímel a fiatal nő szájának színére.

This melancholic half-length portrait sketched with strong contours, coloured very delicatelly takes a special place among the early portraits. The classical tranquility of the setting, the hardly noticable smile on the model's face, the slightly contemplating glance all suggest that woman ideal in the traditional sense, which is the positive counterpart of the "femme fatale" of the turn of the century, and which is the embodiment of the harmony between man, the external world and nature.
The slavic face and the simplicity of the dress emphasises the boldness of the hat, the motive so much fancied by RR; the colour of the flowers rime to the colour of the young woman's lips.

1
Nő virágos kalapban
Karton, vegyes technika (ceruza, akvarell)
66×49 cm
Jelezve jobbra fent: Rónai (a modell neve olvashatatlanul)
Kiállítva: Rippl-Rónai gyűjteményes kiállításán a Somogyi Képtárban 1973. július 20.–szeptember 1. (5. tétel a katalógusban)
Magángyűjteményben

Woman with flowered hat
Cardboard, mixed media (pencil, watercolour)
66×49 cm
Signed at the top right: Rónai (the model's name illegible)
Exhibited: on the RR exhibition in the Somogyi Gallery 1973. 20 July–1 September, (5th item in the catalogue)
Private collection



1895 karácsonyára Samuel Bing, akinek párizsi galériájában gyakran állítottak ki a nabik, két kis könyvet ad ki Rippl-Rónai és James Pitcairn-Knowles (Rippl-Rónai skót barátja és lakótársa) litográfiáival. Rippl-Rónaié a *Les Vierges (Szüzek)*, Knowles-é a *Les Tombeaux (Sírhantok)* címet viseli.
A könyvek különlegessége, hogy előbb léteztek az „illusztrációk", amelyekhez később írt egy akkoriban divatos belga költő – Rodenbach – szöveget.
A *Les Vierges*-kötetben szereplő 4 litográfia igyekszik mindent összesűríteni, ami az életben – hagyományos értelemben véve – szép.
Fiatal nők olvasnak, beszélgetnek, sétálnak barátságos tájak előterében, gyümölcsfák között, virágos mezőben. Biedermeier tematika, amit az újfajta ábrázolásmód tesz szimbolistává. Az ideák világa testetlen: nincs térmélység, nincsenek plasztikus formák, a világ dolgai arabeszkké válnak.

*

A Les Vierges 4 litográfiájához több Rippl-Rónai mű is kapcsolódik: hasonló nőalakok pasztell-, vagy akvarell-változatai, próbanyomatok stb. Az itt látható linómetszet-terv is *Les Vierges*-típusú mű. Közismert a nabik vonzódása a japán fametszetekhez; Bonnard és Vuillard jelentős gyűjteménnyel rendelkeztek, és Rippl-Rónai falán is függött egy belőlük. Rengeteg nabi-kép vezethető vissza konkrét japán előképre, de még annál is több van olyan, amely csak bizonyos megoldásokat vesz át, ötletet merít a távol-keleti mintákból.
Itt tipikus japanizmus például a lányalak S-vonalú testtartása. Mindezek tudatában csak egy lépés választ el bárkit attól, hogy a háttér virágzó gyümölcsfáit cseresznyefaként írja le.

For the Christmas of 1895 Samuel Bing in the Parisian gallery of whose the Nabis often had exhibitions, publishes two small books of RR's and James Pitcairn–Knowles's (RR's Scottish friend and housmate) lithographies. RR's book is called *Les Vierges (Virgins)* and Knowles's is *Les Tombeaux (Tombs)*.
The speciality of this book is that the "illustrations" existed first, for which a Belgian poet Rodenbach, in vogue at the time later wrote the text.
The four lithographs included in the book *Les Vierges* endeavours to condense everything what is beautiful in life, in the traditional sense.
Young women are reading, chatting, walking in the foreground of friendly landscape, orchards, flowery fields. Biedermeier thematics, which is made symbolistic by the new method of representation. The world of ideas is incorporeal, there is no depth of space, no plastic form, the things of the world become arabesques.

*

There are some more works connected with the 4 lithographs of *Les Vierges:* pastel or watercolour versions of similar female figures, proof impressions, etc. The lino cut sketch presented here is also a *Les Vierges* type of work.
The Nabis's attachment to the Japanese wooden cuts is well known, Bonnard and Vuillard had a significant collection, and there was one cut hanging from RR's wall as well. A lot of Nabi-picture are traceable to concrete Japanese pictures, but there are even more of them which adapt only specific solutions, borrow ideas from the Far-East patterns.
A typical japanism is for example the S-shape of the girl's figure. Knowing all this it takes only one more step to characterize the blossoming fruit-trees of the background as cherry-trees.

2
Lány tájban
1895
Papír, vegyes technika
220×160 mm
(kartonra kasírozva)
Jelezve jobbra lent: RR
A kartonon jobbra lent: Rippl-Rónai
balra lent: eredeti nagyság

Girl in landscape
1895
Paper, mixed media
220×160 mm
(mounted on cardboard)
Signed at the bottom right: RR
on the cardboard at the bottom right: Rippl-Rónai
at the bottom left: original size



A *Lány medaillonnal, tulipánok között* annak a periódusnak a szülötte, amikor Rippl-Rónai érdeklődése Maillol hatására, az iparművészet, a szőnyegtervek felé fordul.
A Nabi-festőkre, különösen Bonnard-ra, Vuillardra, Maurice Denis-re jellemző a díszítő-festészet *(peintre decorateur)*, ennek eredményeképpen születnek a meghatározott helyekre tervezett, személyre szóló tematikájú, nagy pannóik. (A *peintre decorateur* elve még 1910 körül is hat, Rippl-Rónai nagyméretű, ún. kukoricás képein, amelyek az annyira óhajtott új építészet díszítő elemei lettek volna.)
Rippl-Rónai az Andrássy-ebédlő teljes berendezése mellett iparművészként leginkább „tapisszériákat", hímzett faliszőnyegeket tervez – ezek legszebb darabja pusztult el, amikor a milánói kiállítás magyar pavilonja leégett. Kaposvárott, magángyűjteményben azonban ma is látható egy pamuthímzés: *Nő virágok között,* amelynek vörös tulipánjai az itt látható képpel mutatnak rokonságot.
A flamboyant gótika lángnyelveire emlékeztető tulipánok a középkori festészet kerttípusát, a Hortus conclusust – a földi paradicsomot teszik jelenvalóvá. A lehunyt szemű nőalakok a szimbólumok időtlen világába való elrévedést inspirálják.
A kép kisméretű, litografált változata a kaposvári Róma-villában látható.

The *Girl with Medallion* was born in the period when RR's interest – under the influence of Maillol – turned to applied arts, to tapestry design.
The decorative-painting *(peintre decorateur)* is characteristic of the Nabi-painters, especially of Bonnard, Vuillard, Maurice Denis. As a result of this were born the big easel pictures designed for specific places, with personal themes. (The principles of *peintre decorateur* still have an influence around 1910 on RR's large-sized, so called "corn" pictures which would have been the ornaments of the much desired new architecture.)
RR as an artist – craftsman besides the entire furnishing of the Andrássy dining-room, designs mostly tapestry, embroidered arrases – the most beautiful piece of them was destroyed when the Hungarian pavilion of the exhibition in Milan burnt down. Nevertheless in Kaposvár in a private collection there is a cotton embroidery to be seen: *Woman amongst Flowers,* the red tulips of which show similarity with the picture displayed here.
The tulips reminiscent of the flames in flamboyant Gothic art evocate the garden-model of mediaeval painting, the Hortus conclusus – heaven on earth. The figure of the woman in the background almost "burns" among the luxuriant petals of the tulip, while in the foreground there is a symbolic, achronistic scene. The shut eyes give inspiration for contemplation in the invisible world of symbols.
The small-sized, lithographed version of the picture can be seen in the Róma-villa in Kaposvár.

3
Lány medaillonnal, tulipánok között
1896 körül
Karton, vegyes technika (szén, tus, akvarell)
65×65 cm
Jelezve jobbra lent: Rónai
A kép az 1934-es, L. Ernst-aukció 237. tétele volt
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

Girl with medallion amidst tulips
Around 1896
Cardboard, mixed media (charcoal, ink, watercolour)
65×65 cm
Signed at the bottom right: Rónai
The picture was the 237th item of the L. Ernst auction in 1934
Property of the Menshikoff Foundation

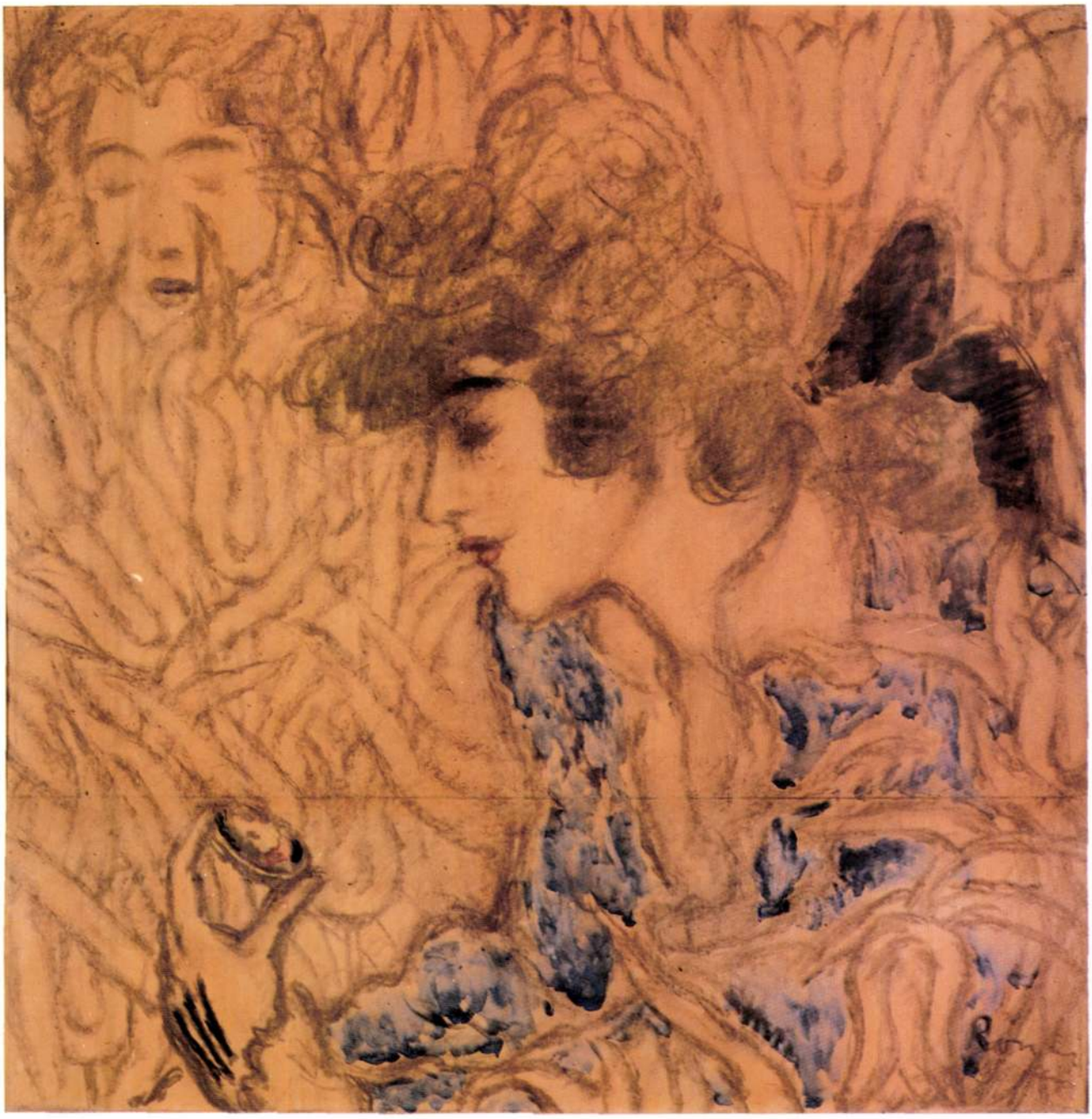

1901 nyarát Rónai Lazarine-nal Ostendében tölti, ennek eredménye az a pasztell-sorozat, amelyet 1902-ben a Merkúr-palotában állít ki. Ezekről így ír Emlékezéseiben:
„Sok ház, sok ablak, rajzszerű pasztellek, világos, élénk színfoltokkal. Az első pillantásra – szinte csupa s nem is változatos architektúra. Ha azonban a szemlélő – már akár kíváncsiságból, akár csak smokkságból is – közelebb ment a képekhez, láthatta, hogy itt a vonalak élnek, mozognak, beszélnek. Nem a házak architektúrája itt a téma, hanem az Európa minden tájáról beléjük „raktározott" embereknek az élete. Festőjük nem a cirkulus és hosszmérték szerint való pontos elhelyezését kereste ablakoknak, kapuknak, hanem azt nézte, nyitva van-e az ablak, vagy be van-e téve, egészen le van-e függönyözve, vagy csak félig, s míg a tarka színfoltokat felkrétázta a papirosra, volt ideje arról is fantáziálni, hogy mit rejtenek maguk mögött azok a tárva-nyitva álló, vagy nagyon is szorosan lefüggönyzött ablakok, mit csinálnak ott az emberek. És egy kép helyett sorozatot rajzol, mert az a meggyőződése, hogy a képei ugyanezt a hatást keltik majd a szemlélőben."

In 1901 Rónai spends the summer with Lazarine in Ostende, and it results in that pastel-series which he exhibits in the Merkur Palace in 1902.
He writes the following about them in his Memoirs:
"Many houses, many windows, drawing-like pastels with light, lively dashes of colour. At first sight almost mire architecture, not even very diversified. But if the viewer – either out of curiosity or simply of priggishness – went closer to the picture, he could see that here the lines are alive, they move and speak. The subject is not the architecture of the buildings, but the lives of people "stored" into them from all over Europe. The painter was not looking for the exact placement of windows, gates but he was watching whether the window is open or shut, whether it is fully curtained or just half curtained. And while he was drawing the varied dashes of colour on the paper he had the time to imagine what could those wide open windows or closely curtained ones hide, what could people do there. And instead of one picture he draws a series because he is convinced that his pictures will have the same effect on the viewer."

4
Szállók és kabinok (Ostende)
1901
Papír, pasztell
29×38 cm
Jelezve balra lent: Rónai

Hotels and cabins (Ostende)
1901
Paper, pastel
29×38 cm
Signed at the bottom left: Rónai



Lazarine elgondolkozva könyökére támaszkodik, talán éppen olvasott valamit, mert szemüvegtokját még a kezében tartja.
Hosszú évek alatt olyannyira megszokottá vált számára, hogy élete szinte minden pillanatában modell is, hogy tudomást sem vesz arról, éppen lerajzolják. A bensőséges közelséget érzékelteti a kép előterében a tintatartó – ez már nem Lazarine-hoz, hanem a vele szemben ülő festőhöz tartozik.

Lazarine, lost in her thoughts, is leaning on her elbow; she might have been reading something because the case of her glasses is still in her hand. During so many years she got used to the fact that in almost every minute of her life she is also a model, so much so that she takes no notice that she is being sketched.
The intimate closeness is suggested by the ink-pot in the foreground – this does not belong to Lazarine but to the painter, sitting opposite to her.

5
Lazarine
Papír, vegyes technika (tus, akvarell)
325×208 mm
Nincs jelezve
(Reprodukálva a Radnai Béla gyűjteményéből rendezett 1959-es Modern Magyar Grafika című kiállítás katalógusának 20. tételeként)
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

Lazarine
Paper, mixed media (ink, watercolour)
325×208 mm
No signature
(Reproduced as the 20th item in the catalogue of the Modern Hungarian Graphics exhibition organized from the collection of Béla Radnai in 1959)
Property of the Menshikoff Foundation



Rippl-Rónai már müncheni indulásától kezdve szívesen és gyakran fordul a pasztellhez, mint technikához; virtuozitását e műfajon belül egész művészi pályafutása során kamatoztatja, míg végül késői éveiben egyeduralkodóvá válik.
Noha almákat látva általában mindenki Cézanne után kiált, az itt látható csendélet nagyobb rokonságot mutat Renoir *Őszibarack*jainak elrendeződésével és szálkás festésmódjával.
A hideg kék háttér és az egyébként plasztikussá tett gyümölcsök kék kontúrja szokatlan, művi hatást kelt, amit csak fokoz az asztallap és az almák sima fényessége.
A „kukoricás" korszakban portrék, interieurök, alakos kompozíciók, kerti jelenetek között Rippl-Rónai elég kevés hagyományos értelemben vett csendéletet alkot. Legalábbis keveset ismerünk reprodukciókból. Genthon István közöl egyet könyve 34. képeként, *Gyümölcsök* címmel. Ehhez kapcsolódik az itt közölt pasztell, mint a téma egyik lehetséges változata.

Ever since his start in Munich RR turns to pastel as a technique frequently and with pleasure. He makes good use of his virtuosity within this genre all through his career, and finally pastel becomes the sole ruler in his late years.
Although everybody cries out for Cézanne when seeing apples, the still life displayed here shows more similarity with the composition and scratchy painting style of Renoir's *Peaches*.
The cold, blue background and the blue contour of the otherwise plasticized fruits create an artificial impression which is even heightened by sleek "brightness" of the surface of the table and the apples.
The so called "corn" period got this integrating identification of a special technique, but thematically this period is quite divided and it reflects precisely the versions of choices of subject, which can be regarded typical. Among the portraits, interieurs, representational compositions, garden scenes RR creates quite few still lives in the traditional sense. At least we know few from reproductions. István Genthon presents one, called *Fruits*, as the 34th item of his book. It is linked with the pastel presented here, as a possible version of the subject.

6
Gyümölcs-csendélet
1909 körül
Papír, pasztell
23×36 cm
Jelezve jobbra fent: Rónai
1935-ben a Nemzeti Szalonban kiállítva
Magángyűjteményben

Fruit Still life
Around 1909
Paper, pastel
23×36 cm
Signed at the top right: Rónai
Exhibited in 1935 in the National Saloon
Private collection

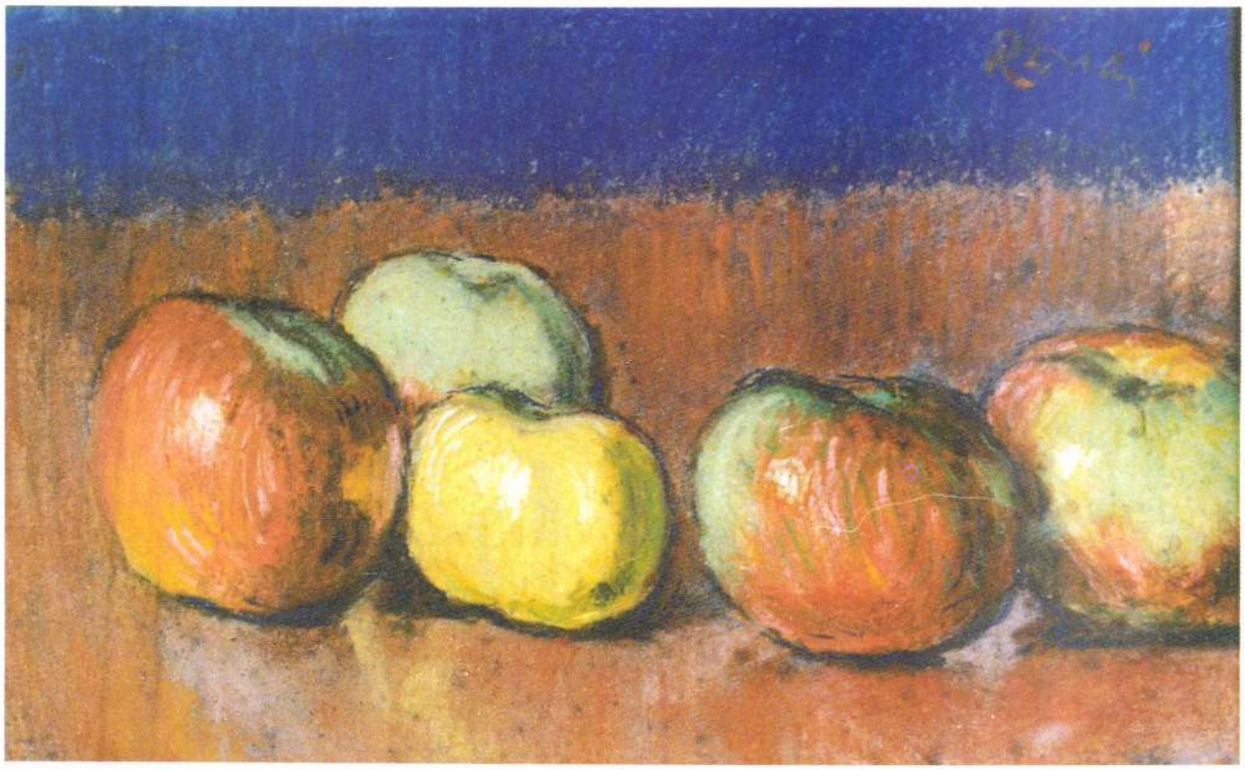

1910 és 1913 között akt-tanulmányok és aktos kompozíciók egész sora születik. Ezekben nyoma sincs már annak a légies könnyedségnek és testetlenségnek, ami Rippl-Rónai korábbi nőalakjainak sajátja. Szinte már brutálisan vastag kontúrokból állnak össze ezek az ellesett mozdulatokat megörökítő beállítatlan kompozíciók. A női testek leegyszerűsített formái eszközül szolgálnak egy újfajta, inkább szenvedélyességre, mint eleganciára törekvő vonalritmus kialakításához.

*

A kiállításon látható még az az 50 lapból álló, hasonló aktrajzokat tartalmazó album is, amely 1913-ban jelent meg a Könyves Kálmán Rt. kiadásában.

Between 1910 and 1913 a whole set of nude-studies and nude-compositions are born. There are no traces of the ethereal buoyancy and incorporeality which are characteristic of earlier female figures of RR.
These unset compositions recording momentary movements are set up from almost brutally thick contours. The simplified forms of the female bodies serve as an implement for forming a new rhythm of lines, aiming more at passionateness than elegance.

*

This exhibition also presents the album of fifty pages, consisting of similar nude-drawings, which was published in 1913 in the edition of the Könyves Kálmán Rt.

7
Aktok
1910
Zinkográfia-dúc
35×40 cm

Nudes
1910
Zincography-cliché
30×40 cm



Rippl-Rónai 1910-es párizsi tartózkodása alkalmával újra felkeresi régi barátait, a valamikori nabikat: péntekenként Vuillard-hoz mennek Lazarine-nal „dézsönézni", hétfőn Bonnardékhoz a rue Lepic-re, a vasárnap délelőttöt Kerr-Xavier Roussel-nél, a délutánt Maurice Denis-nél töltik Saint-Germain-en-Laye-ban (most Musée du Prieurè).
Ekkor találkozik először Matisse műveivel, amelyek Bernheim-nél vannak kiállítva, és ekkor tud meg többet Picassóról, akinek két művét már ismeri Nemes Marcell gyűjteményéből.
„Meg kell adni, hogy úgy Picasso, mint Matisse... találkoznak egymással és velünk is abban, hogy az ősforrás vize a legfrissebb és legtisztább" – így értékeli a látottakat egy évvel későbbi Emlékezéseiben.
Ez az ősforrás Rippl-Rónai számára a népművészet, ami a kukoricás képek friss, tiszta színei mellett konkrétabban is megjelenik a két „parasztkendő" formájában (vö.: a katalógus végén közölt levéllel). Ezek más interieur-képeinek is állandóan visszatérő motívumai. A *Párizsi interieur* már nem a Vuillard-féle szigorúan önmagába zárt tértípus; sokkal inkább rokonítható Matisse hasonló, „ablakos" képeivel. Külvilág és intim belső tér, a természetet idéző virágok, és a virágokat stilizáló hímzések „vad" festőiségben ugyan, de mégis világosan megszerkesztett kompozícióvá rendeződnek. A fő motívumok pedig újabb hangsúlyt kapnak a tükör által megjelenő „kép a képben" megoldással. Minden elem szerepel még egyszer, elvonatkoztatott formájában is.
A *Párizsi interieur* valójában egy belső rendet és külvilágra-nyitottságot tükröző személyiség-modell, teljesen egyéni, de a korstílusba tökéletesen belesimuló módon megfogalmazva.
„A *Párizsi interieur* reszketeg s a tér viszonylatait pompásan érzékeltető tarkasága a legnagyobb remeklések egyike, a dús festőiség és kolorizmus mintha szikraesőként pattanna ki belőle" – írja a képről Genthon István.

During his stay in Paris RR revisits his old friends, the one-time Nabis. On Fridays they go to Vuillard's with Lazarine, to have "dejeuner", on Mondays to the Bonnard's to rue Lepic, they spend Sunday mornings at Kerr-Xavier Roussel, the Sunday afternoons at Maurice Denis in Saint-German-en-Laye (at present Musee du Prieurè).
That is the time when he first sees the works of Matisse, which are exhibited at Bernheim, and that is when he learns more about Picasso, two of whose works he already knows from the collection of Marcell Nemes.
"I have to say that Picasso as well as Matisse meet each other and us in the notion that the freshest and the purest is the water of the primary spring." That is how he values what he has seen in his Memoirs a year later.
This primary spring for RR is folk art, which beside the fresh and pure colours of the so called "corn pictures" appears even more clearly in the form of the two "peasant shawls" (compare with letter included at the end of the catalogue). These are constantly recurring motives of his other interieur pictures as well.
The *Parisian Interieur* is not any more the interieur in the nature of Vuillard, strictly confined in itself; it has much more in common with Matisse's similar "pictures with windows". External world and intimate internal space, flowers recalling nature and the embroideries conventionalizing flowers, with "fauve" picturesquiness though, still become arranged into a clearly framed composition. The main motives get yet another emphasis by means of the "picture in the picture" solution given by the mirror.
The *Parisian Interieur* is actually a personality model reflecting an internal order and an openness to the external world, composed in an absolutelly original manner but completely merged with the style of the age.
"The gaudiness of the *Parisian Interieur*, trembling and splendidly expressing in terms of relations of space, is one of the greatest masterpieces, as though the opulent picturesquiness and the colourism would burst out of it as sparklerain.", writes István Genthon about the painting.

8
Párizsi interieur
1910
Olaj, vászon
73×103 cm
Jelezve jobbra lent: Rónai 1910
Budapest, magángyűjtemény

Parisian interieur
1910
Oil on canvas
73×103 cm
Signed at the bottom right: Rónai 1910
Budapest, private collection



Tudjuk, hogy Rippl-Rónai minden festők közül Rembrandtot tartotta a legnagyobbra. Hasonlóan a nagy németalföldi mesterhez, az ő pályafutását is végigkíséri önarcképeinek sora. Némelyek ezek közül reprezentatív jellegű, a nézőtől előkelően távolságot tartó önmitizálások. Némelyek pedig, mint az itt reprodukált is, az önvizsgálat magányos perceinek dokumentumai. *„Magamat rajzolom"*: ezt a tipikusan rippl-rónais címet kaphatná a mű.

*

Hogy a kortársakban milyen kép élt róla, azt pedig jól példázzák Ady Endre következő sorai.

„...Ez az öreg szép fiú bizonyosan zseni, nagyon nagy ember s felséges életű. Még dekoráló hajlandósága is amellett szól, hogy szépíteni kívánja a világot, amelyre ez ráfér. Nem akarta, de az egész világ ismeri s elismeri minden valaki a világon. ...Bár úgy tudnék hinni és produkálni: élni, mint ez a majdnem svihákosan gyönyörű, de mindenesetre legelőkelőbb férfiú."

We know that RR considered Rembrandt the greatest painter of all. Similarly to the great Dutch master, RR's own self-portraits were always a source of inspiration all through his carreer. Some of them are of representitive sort, selfmythicizations elegently distancing from the viewer. Others, just as the one copied here, are documents of lonesome moments of introspection. *"I draw myself"* – the picture could get this title, very typical of RR.

*

The following lines from Endre Ady are good examples of the picture the contemporaries had in their mind about RR:

"This old dandy must be a genious, a great man with a splendid life. Even his inclination for decorating speaks in the favour of the fact that he wants to embellish the world, which indeed needs it. He didn't want it but the whole world knows him, and everybody who counts admits him everywhere in the world. I wish I could believe and produce, that is – live like this almost mischievously beautiful, but surely the most distinguished gentleman."

9
Önarckép
1916
Papír, tus, akvarell
280×215 mm
Jelezve jobbra lent:
RR
916

Self-portrait
1916
Paper, ink, water-colour
280×215 mm
Signed at the bottom right:
RR
916



1914 július 25-én érkezik Rippl-Rónai, Lazarine és fogadott lányuk Anella Issy l'Éveque-be, Anella családjához. Így a háború kitörésekor egy, a Monarchiával hadban álló ország területén találják magukat. Az utazás az általános mozgósítás miatt lehetetlenné válik, s ami még tetézi a bajt: a háborús propagandától megvadult falubeliek osztrák kémnek nézik a magyar festőt, aminek eredménye a következő incidens. A kb. 11 éves Anella így emlékszik vissza 1915-ben:*

„Bátyám augusztus harmadikán lement az állomásra... Józsi bácsi, apám, Jean-Marie is lementek vele. Egyszerre észrevették, hallották, hogy az emberek összesúgnak előbb halkan, azután mindig erősebben, majd elkezdtek kiabálni. *A bas L'autrichien... Il faut le couper en quattre. (Ott az osztrák... Négyfelé kell vágni.)* És Józsi bácsit körülfogták... Szerencsére a lakóházunk nem volt messze az állomástól. Siettek hazamenekülni. Mikor az ajtóhoz értek, Lazarine néni is meghallotta a lármát, kijött és tudni akarta, mit jelent a nagy zaj. Majdnem elesett rémületében, mikor látta, hogy Józsi bácsit körülfogja a sok kiabáló ember. Mielőtt az ajtóhoz juthatott volna Józsi bácsi egy rúgást és néhány ökölütést kapott előlegül egy Ducharme nevezetű gonosz embertől. De a lába ennek az embernek nem volt elég hosszú és így nem volt túl erős a rúgása sem."

A tollrajz a legkritikusabb pillanatot örökíti meg – Lazarine éppen kilép az ajtón, az előtérben az „áldozat" elgurult kalapja; de éppen a megörökítés által, és egyfajta melankólikus önirónia segítségével a művész kivonja magát a kínos emlékezetű történetből és azt a kívülálló-tudósító nézőpontot foglalja el, ami internálásának, majd később a fronton töltött időszakának is sajátja lesz.

* *A művész internáltatásának története*
Írta Paris Anella a művész neveltleánya
in: Rippl-Rónai József háborús festményeinek és rajzainak kiállítása. Az Ernst-Múzeum kiadása. Budapest, 1915.

RR, Lazarine and their adopted daughter, Anella arrive to Issy l'Éveque, to Anella's family on 25 July in 1914. Thus at the time of the outbreak of the war they find themselves in a country belligerent with the Monarchy. Travelling becomes impossible because of the mobilization order, and what makes things even worse the village people riotous from warmongering take the Hungarian painter for a spy, which results in the following incident. This is how Anella at the age of about eleven recalls it in 1915:*

"On 3 August my brother went to the station... Uncle Józsi, my father and Jean-Marie also went with him. Suddenly they noticed that people first start to whisper, then to speak in a raised voice, and finally they start to shout. *A bas l'autrichien... Il faut le couper en quattre. (There is the Austrian... He has to be cut into four.)* And uncle Józsi was surrounded... Fortunatelly our house wasn't far from the station. They were anxious to flee home. By the time they got to the door aunt Lazarine could also hear the clamour, she came out because she wanted to know what was the row about. She almost fell in her dread when she saw that uncle Józsi was surrounded by all those shouting people. Before he could reach the door uncle Józsi got a kick and several punches as an advance from a vicious man called Ducharme. But this man's leg wasn't long enough and so his kick wasn't all that strong either."

The ink sketch arrests the most crucial moment – Lazarine is just stepping out on the door, in the foreground there is the "victim's" hat rolled away; but just by recording it the artist withdraws himself from the story of painful memory and he takes the view of an outsider-reporter which is characteristic of him during his internment and later during the period that he spent on the frontline.

* *The story of the Internment of the Artist*
Written by Anella, the foster daughter of the artist
RR's exhibition of his war paintings and drawings
Published by the Ernst Museum

10
Megverettetésem története
1914
Papír, tus
198×300 mm
Jelezve jobbra lent:
Rónai 1914
III éme acte
Issy l'Éveque
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

The Story of me getting beaten
1914
Paper, ink
198×300 mm
Signed at the bottom right:
Rónai 1914
III éme acte
Property of the Menshikoff Foundation



Issy d'Éveque, Macon, Chartreuse – itt készültek azok a rajzok, amelyeket később, 1915-ben az Ernst-Múzeum mutat be.
Amikor Rippl-Rónait „elsodorják az események", a pillanatok apró jellegzetességeit igyekszik megragadni, a mozgásban lévő jelenségekből kiválasztani a lényeget. A korai képeire jellemző folyamatos, artisztikus vonalak egyre rövidebb életűek, vibrálóbbak lesznek, alakjai a síkból egyre inkább kilépnek a térbe. A merész képszerkesztés, a szokatlan képkivágatok mindig is jellemezték művészetét – ez még japános, nabi-örökség.
Macon-ban elméletileg már fogoly. Lazarine és Anella önként osztoznak sorsában. Annyi szabadságuk azért még van, hogy saját költségen egy szerény, de barátságos hotelben lakhatnak.
A lassan múló órákban Rippl rajzol, miközben Lazarine vagy Anella felolvasással szórakoztatják. Itt Lazarine éppen az újságot tanulmányozza, a háttérben pedig katonák vonulnak.

Issy d'Éveque, Macon, Chartreuse – the places where those drawings were made which were later exhibited in the Ernst Museum, in 1915.
When RR "gets carried away by the events' he tries to grasp the minute characteristics of the moment, tries to find the substance in the incidents of motion. The continuous, artistic lines peculiar to his early pictures become shorter and shorter, they become more vibrating, the figures tend to step out from the plain into space. The bold composition of the picture, the unusual cutting were always specific of his art – this is still Japanese-like, a heritage of the Nabis.
In Macon theoretically he is already a prisoner, Lazarine and Anella share his lot willingly. They still have enough freedom to live in a small but friendly hotel on their own expense. In the slowly passing hours RR draws while Lazarine and Anella entertain him with reading. Here Lazarine is just studying a newspaper, in the background soldiers are marching.

11
Olvasás
1914
Papír, akvarell, tus
223×173 mm
Jelezve középen lent:
Macon, 1914
Rónai
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

Reading
1914
Paper, watercolour, ink
223×173 mm
Signed at the bottom right:
Macon, 1914
Rónai
Property of the Menshikoff Foundation

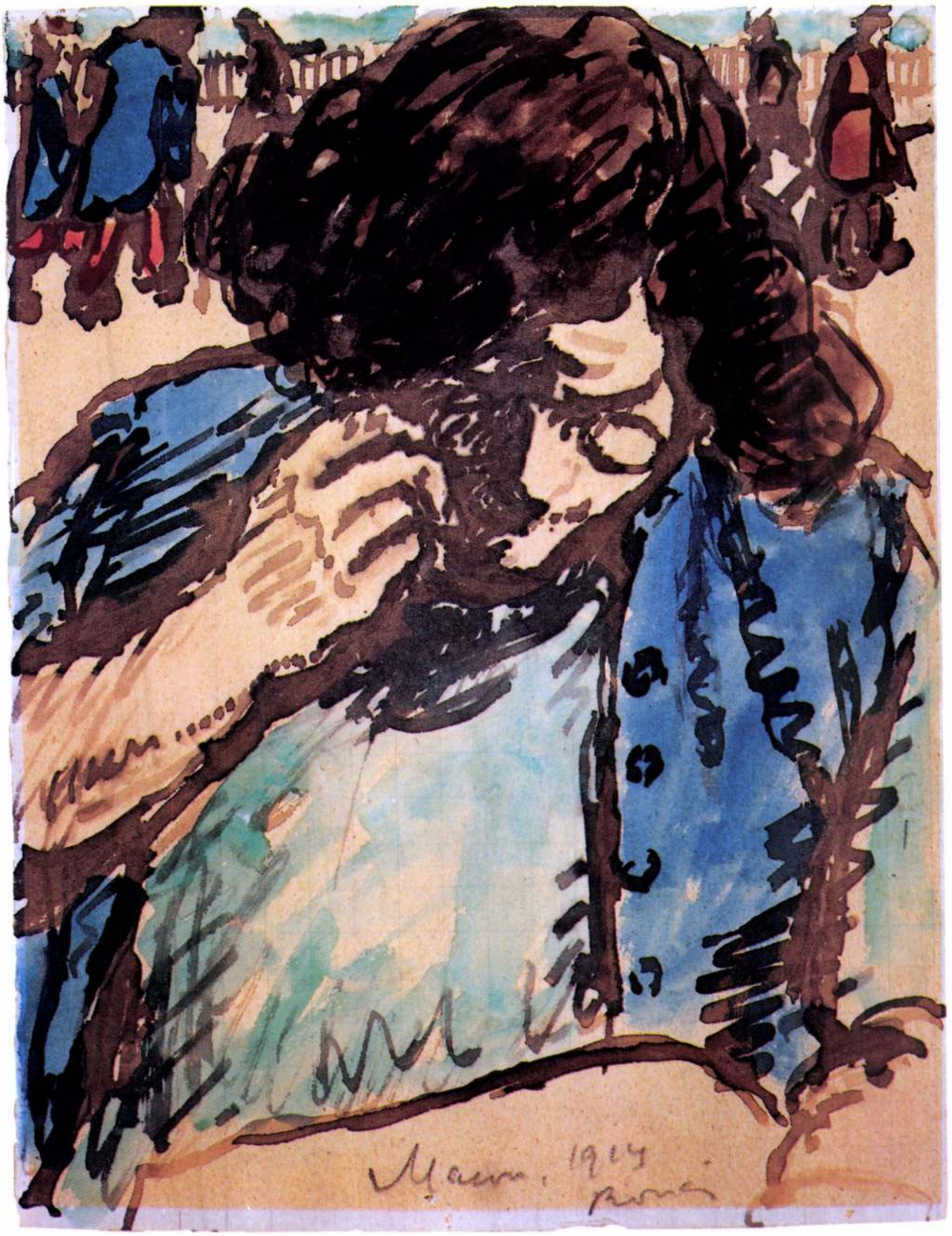

A könnyedén és bravúros biztonsággal felvázolt kis jelenet része annak a sorozatnak, amelynek más darabjai szerepelnek a Rippl-Rónai 50 rajzát közrebocsátó 1913-as albumban. Rippl-Rónai témái között gyakoriak ekkoriban a vidéki hétköznapok olyan eseményei, mint például a disznóölés. 1912 körül vonalai őriznek még valamit dekorativitásukból, szellemükben azonban ezek a művek inkább impresszionisztikusak: a pillanatot akarják megragadni, a maga esetlegességében.

The scene sketched easily and with brilliant sureness is part of the series, other pieces of which are included in the album of Rippl-Rónai's 50 drawings of 1913.
Frequent themes of RR of this time are such events of village life as for example pig-killing.
Around 1912 his lines preserved some of their decorativeness, but spiritually they are more impressionistic: They want to grasp the moment in its eventuality.

12
Falusi hentes
1912 körül
Papír, tus
280×215 mm
Jelezve jobbra lent: Rónai
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

Village Butcher
Around 1912
Paper, ink,
280×215 mm
Signed at the bottom right: Rónai
Property of the Menshikoff Foundation



1919 után Rippl-Rónai – aki ekkor 58 éves – nem fest többé olajképet; érdeklődése végérvényesen a pasztell, pontosabban a pasztell-portrék felé fordul.
Akárcsak a rokokó nagy portretistáit (Chardint, Liotard-t, Rosalba Carrierát), őt is lenyűgözik az anyagban, illetve a technikában rejlő lehetőségek: a lágy átmenetek, a bársonyos felület, az anyag porlékonyságából adódó líraiság.
A háború után, feladva stílusteremtő törekvéseit, egy problémátlanabb művészi magatartás védőfala mögé vonul, kizárólag modelljeire és a technikai tökéletességre koncentrál.
Képein a 20-as évek modern „hősei" jelennek meg: írók, irodalmárok – és főleg szép és elegáns, az új korszellemet megtestesítő nők. Műveinek finomsága nem a stilizáltságból, az artisztikus vonalakból adódik most már, hanem a „téma" finomságából, a lélekábrázolás képességéből, a beállításokból, kézmozdulatokból, az egyéniségre szabott színharmóniákból.
A képen látható fiatal nő szelíd puhaságát még jobban érzékelteti a homokszínű háttér, a mohazöld kabát, a prémgallér szinte már feketébe mélyülő barnája. Csupa természetes szín, mind-mind a haj vörösének alárendelve. A púderezett fehér arcot kiemeli a sötét kalap, és a sötét gallér, kontrasztjukat pedig elmossa a háttér mesteri megoldása. A kézmozdulat jellegzetes – Rippl-Rónai szereti az arc mellett a kezet is megmutatni, mint a karakter kifejezésének másik eszközét.
A művészettörténészek mindig jobban szeretik a melankolikus, befelé tekintő portrékat a valamilyen indulatot kifejezőknél, mert titokzatosak és örökérvényűbbek. Az itt látható portré esetében is ez a melankolikus nőiesség a maradandóság biztosítéka – természetesen a tökéletes művészi megoldások mellett.

After 1919 RR – who is 58 years old at the time – does not paint oil pictures any more, his interest definitelly turns to pastel, to be more exact, to pastel-portraits. Just like the great portraitists of rococo (Chardin, Liotard, Rosalba Carriera) he is fascinated by the possibilities hidden in the material and in the technique; the soft transitions, the velvet surfaces, the lyrism given by the powderiness of the material.
After the war he givees up his ambitions to create styles, he withdraws behind the protective wall of a less problematic artistic attitude, he concentrates exclusively on his modell and on technical perfection.
Modern "heros" of the Twenties appear on his pictures: writers, belletrists and especially beautiful, elegant women embodying the new spirit of the age.
The delicacy of his work does not arise from the stylized character and the artistic lines any more, but from the delicacy of the "subject", the abilit ability for representation of the soul, from the compositions, hand movements, from harmony of colours suitable for the specific personalities.
The gentle softness of the young woman on the picture is emphasized by the sand-coloured background, the moss-green coat, the almost black brown of the fur collar. All naturel colours, all of them inferior to the redness of the hair. The powdered white face is emphasized by the dark hat and the dark collar, their contrast blurred by the masterly solution of the background the movement of the hand is characteristic – RR likes to show not just the face but the hands as well, as another implement for expressing the character.
The art historians always prefer the melancholic introspective portraits to the ones expressing some sort of passion, because they are more mysterious and eternal.
In the case of this portrait the pledge of eternity is this melancholic feminity – of course besides the perfect artistic solutions.

13
Női portré
1925 körül
Karton, pasztell
50×40 cm
Jelezve balra fent: Rónai

Woman's portrait
Around 1925
Cardboard, pastel
50×40 cm
Signed at the top left: Rónai

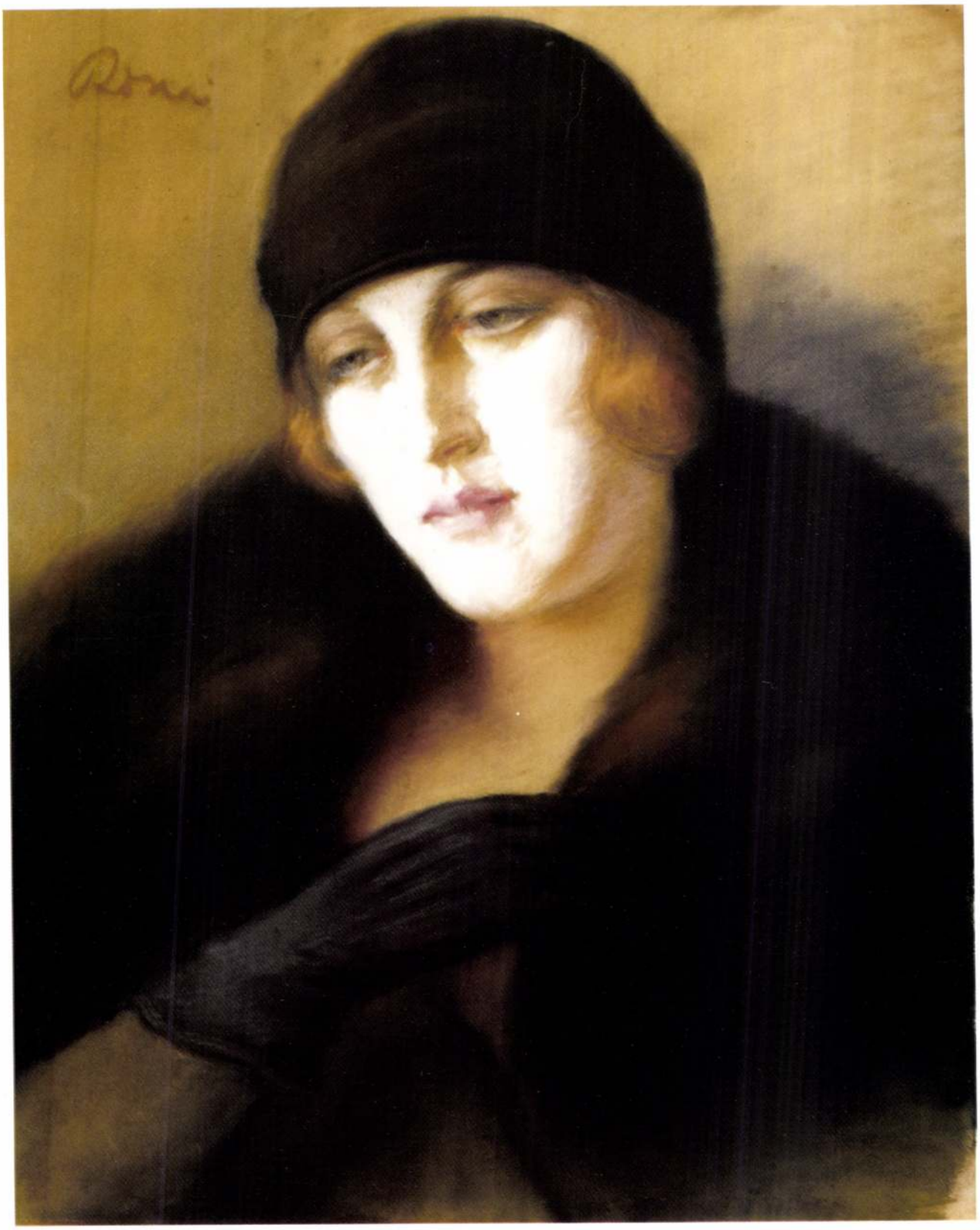

Rippl-Rónai 1915-ben ismerkedett meg Bányai Elzával, aki ettől kezdve modellje, majd kései éveinek meghatározó – és sok vihart kavaró – kapcsolata lett.
1916-ban Szerbiában hallotta a Zorka nevet, amit a fiatal színésznő megkapott művésznévnek.
Érdekes összevetni a rajzot a 3. képpel (*Lány medaillonnal...*), – ugyanaz a profil, ugyanazok a lehunyt szemek köszönnek vissza a több mint 10 évvel későbbi rajzon. A szimbolikus jelenetből a kávéházi életet megörökítő kordokumentum lett, árulkodva Rippl-Rónai művészetfelfogásának reálisabbá, az aktualitásra érzékenyebbé válásáról.
A 3. kép szimbolikus, időtlenséget sugalló ornamentális hátterét egy pincér és egy újságolvasó férfi váltja fel, a raffináltan artisztikus frizurát egy fiús, kis zöld kalap.
Mindenesetre vallomásszerű az éterikus nőideál és a jelenvaló szerető arcmásának egymásra úsztatása.

RR got acquainted with Elza Bányai in 1915, who became his model from then on, and his relationship with her became a decisive – though very stormy – attachment of his late years.
Rónai heard the name "Zorka" in Serbia in 1916, which the young actress got as a "nom de plume".
It is interesting to compare the drawing with the 3rd picture (*Girl with Medallion...*) – the same profile, the same shut eyes return on this picture, drawn more than ten years later. The symbolic scene became a document of the age, recording the life of cafes, revealing RR's conception of art turning more realistic, becoming more sensitive to timeliness.
On the 3rd picture symbolic, ornamental background, suggesting achronism alternate with a waiter and a man reading a newspaper, and the refinedly artistic hair-do with a boyish, green hat. Anyhow, the interconversion of the portraits of the ethereal woman ideal and the actual mistress worth a confession.

14
Zorka
(Club Kávéház 1917)
Papír, színes ceruza
237×186 mm
Nincs jelezve
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

Zorka
(Club Cafe 1917)
Paper, coloured pencil
237×186 mm
No signature
Property of the Menshikoff Foundation


CLUB KÁVÉHÁZ
1914

A két háború közötti magyar művészeti közélet állandó vitatémájául szolgált, hogy a keresztény-nemzeti erkölcsök megengedhetővé teszik-e az akt-rajzolást a művészképzésben. Az induló *Magyar Művészet* című folyóirat tekintélyes művészek véleményét kérdezi az akt-iskolákról. *(Magyar Művészet I/1 1924.)*
Rippl-Rónai: „Csakis az emberi test szépsége, mozgása és sokféle jellemző vonása kötheti le a fiatal művészember egész figyelmét és bírja rá a gyors elhatározásra, hogy mindazt, ami feltétlen karakter a modellben, helyesen és egyénileg ellesse és lerajzolja, jobban mondva – a mi kifejezésünkkel élve – lekapja."

In the Hungarian artistic public life between the two wars it was a constant debate, whether the christian-national morals allow the drawing of nude figures in the education of artists. The starting periodical, the *Hungarian Art* asked the opinion of prominent artists about the nude-painting schools. *(Hungarian Art, I/1 1924)*
Rippl-Rónai "Only the beauty, the movement of the human body and its varied characteristic features can draw the young artist' s full attention, and prevails on him to come to a quick decision to learn by watching correctly and individually and to draw everything that is an absolute character in the model, to frase it in a better way – according to our terms – to snap it."

15
Akt
Papír, vegyes technika (tus, akvarell)
290×230 mm
Jelezve jobbra lent: Rónai
(jobbra fent szöveg:
a kövér Kovács Margitka
táncosnő
Felsőerdősor u. 27
1/2 em 2
17 éves
szőke
Cranach
alak)

Nude
Paper, mixed media (ink, watercolor)
290×230 mm
Signed at the bottom right: Rónai
(text at the top right:
the fat Margitka Kovács
dancer
Felsőerdősor u. 27
1/2 em 2
17 years old
blond
Cranach figure)



„Valamivel magasabb volt a jó közepesnél. Jól megépített, erős csontszerkezetű, mutatós ember volt. Ötven éves korában százegy kiló volt testsúlya és bár izomzata gyengén fejlődött, mégsem hatott kövér embernek. Magasságához mérten valamivel nagyobb volt keze és lába az arányosnál, csuklója és bokája kissé vaskos, bal kezefején egy régi savmarta fényes csík volt látható... Erős szálú gesztenyebarna haja volt, egészben véve enyhén kreol jelenség, amit még fokozott szemének meleg, aranyosbarna színe. Fiatalabb korában a szájszögleten túl megnövesztett bajusza volt, később és mindvégig a felső ajkat kissé eltakarva, egyenesen vágottan szerette. Választékosan, jól öltözködött: az, amit magára vett, mindig kiváló anyagból készült, igen ápolt és tiszta volt. Megjelenésében mégis volt valami hanyagság, ruházata őt szolgálta, nem fordítva. Legtöbbször szürke szövetből készült – mindig egyszínű volt öltönye; értékes, szép és erős cipőkben járt. Legszívesebben a „bérét"-t, ezt a csaknem fekete, francia fejrevalót viselte, azokat a széleskarimájú kalapokat, melyekre legtöbben, legtöbbször visszaemlékeznek, kivételesen tette fejére. Hogy megjelenésében mégis volt szokatlan, meglepő, hogy az emberek kitértek útjából, tisztelettel, megkülönböztetett figyelemmel köszöntötték, sőt utána tekintettek, nem külsőségből eredt, – Rippl-Rónait mindenkor, mindenki észrevette és megnézte.
Ez az őszülő, „béret"-s, barna bőrű ember, vállán nagy, fekete köpennyel lassan, hosszú és puha lépésekkel járt. Baljában, magasan mellére fogta botját: botot tartó keze, azon egy vidám kék gyűrű és kabátja külső zsebéből kihajló fehér zsebkendő – ez maga Rippl-Rónai kép."

in: Somogyi Almanach 3.
Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre. Kaposvár, 1958
Martyn Ferenc: Rippl-Rónai József arcképéhez 11. oldal

"He was slightly taller than the average. He was a well-built man with strong bone-system and with good appearance. He weighed 101 kilograms at the age of fifty, and though his muscles were weakly formed he still did not appear to be a fat person. His hands and legs were somewhat bigger compared to his proportions, his wrists and ancles a bit stout, and he had a shiny stripe on his right hand bitten by acid. He had strong, chestnut-coloured hair, on the whole he had a slightly dark complexion which was heightened by the warm, golden brown colour of his personage. When he was younger he used to have a moustache grown over the corner of his mouth, later he always liked it trimmed straight, slightly covering his upper lip. He was well-dressed with much taste, the clothes that he wore were always clean and were made of excellent material. But still there was always some neglience about his appearance, his clothes served him, not the other way. His suits were always of one colour, mostly grey fabric; he used to wear valuable, attractive and strong shoes. He liked to wear a "béret", this almost black, French headgear with a wide brim; he wore this hat, which most people most of the time noticed, in a special way. Still he had something unusual, surprising about his appearance, people got out of his way, they greeted him with special attention, with respect, what's more they glanced after him. This wasn't due to appearance, RR was always noticed and looked at by everybody.
This man with greyish hair and dark complexion, with a "béret" on his head, wearing a big black cloak on his shoulders used to walk with long and soft steps. He had his stick in his left hand holding it high by his chest. His hand holding the stick, the blue lively ring on his finger and the white handkerchief hanging out from the outside pocket of his coat – It is itself a picture of RR."

The Somogyi Almanach 3.
Recollections of RR. Kaposvár, 1958
Ferenc Martyn, For RR's Portrait, page 11.

16
Önarckép
1925
Papír, tinta
290×230 mm
Jelezve balra lent: Rónai 25

Self-portrait
1925
Paper, ink
290×230 mm
Signed at the bottom left: Rónai 25



Műtárgylista

(a reprodukált képeken kívül):

1. Művész-felvonulás

Papír, tus
210×310 mm
Jelezve balra lent: Rónai
Paris
1898 (Valószínűleg a jelzés utólagos, a dátum téves. Datálási problémák gyakran merülnek fel a RR-ouevre-ben. Stílusa alapján a kép 1888-ban készülhetett.)

2. Lámpánál olvasó nő

(Az „Album de la Revue Blanche" egy lapja)
1895
Színes litográfia
190×145 mm
Jelezve középen lent: RR

3. Georges Rodenbach: Les Vierges

(Rippl-Rónai József 4, színes litográfiájával) Párizs, Bing-kiadás 1895
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

4. A földmívesek (Kertészek)

1901
Litográfia
246×330 mm
Jelezve a nyomaton belül balra lent: Rónai
jobbra lent saját kezűleg, kékkel: Rónai

5. Éjszakai felhők

Papír, vegyes technika
(ceruza, akvarell)
220×170 mm
Jelezve balra fent: RR

6. Házak a domboldalon

Papír, színes ceruza
235×200 mm
Jelezve jobbra fent: Rónai

7. Férfiportré

1906
Olaj, karton
67,5×49 cm
Jelezve jobbra fent: Rónai
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

8. Szomoru Friss István

1906 körül
Papír, pasztell
50×40 cm
Jelezve jobbra lent: Rónai
balra fent: Szomoru Friss István
Magángyűjteményben

9. Villa előtt

1909
Olaj, karton
94×61,5 cm
Jelezve jobbra fent: Rónai
Magángyűjteményben

10. Akt

1910 körül
Papír, tus
230×310 mm
Jelezve balra fent: Rónai
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

11. Két akt

1910 körül
Papír, tus
240×320 mm
Jelezve jobbra lent: Rónai

12. Akt

Papír, tus, akvarell
285×205 mm
Jelezve jobbra lent: Rónai
Müller-gyűjtemény, New York

13. Rippl-Rónai József 50 rajza

1913, Könyves Kálmán Műkiadó Rt.
(A borítón önarckép „béret"-ben, az egyes lapokon aktok és más jelenetek)

14. Influenzás önarckép

Papír, tinta
270×200 mm
Jelezve balra fent pirossal: Rónai 25
(A jelzés későbbi mint a mű, a datálás téves)

15. Medgyessy Ferenc

1912 körül
Papír, tus
285×145 mm
Jelezve jobbra lent: Rónai
Magángyűjteményben

16. Issy l'Éveque-i asszonyok

Papír, tus
200×300 mm
Nincs jelezve
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

17. Vevey-i alakok

1915
Papír, ceruza
172×213 mm
Nincs jelezve, de jobbra lent felirat:
Vevey-i alakok 1915 közepén

18. Ágyúszerelés

1916
Papír, pasztell
295×395 mm
Jelezve nincs
Alul nehezen olvasható felirat:
CANON STELLUNG .... DI TOLMINO
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

19. Zongorista-fejek

Papír, tus
460×300 mm
Jelezve balra lent: Rónai
Jobbra fent: Éppen most improvizál – litánia után – a kis Kutor; vagy amikor az „Est-hajnal" című műve benne megfogamzik.
Magángyűjteményben

20. Molnár Ferenc: Égi és földi szerelem

Dráma 5 felvonásban, Rippl-Rónai 5 kőnyomatú képmellékletével bibliofil kiadás, Pantheon, 1922

21. Égi és földi szerelem IV. felvonás

1922
Darvas Liliről (Molnár Ferenc felesége, a darab főszereplője) készült, RR által saját kezűleg színezett litográfia
167×132 mm
A Menshikoff Alapítvány tulajdona

22. Égi és földi szerelem V. felvonás

A Menshikoff Alapítvány tulajdona

23. Zorka

Papír, zöld ceruza
240×10 mm
Jelezve jobbra fent: ZORKA
1926
Rónai
alul: Istenem, miért is vettem meg ezt a czipőt –
Magángyűjteményben

24. Kertvendéglő

Papír, pasztell
34×41 cm
Jelezve balra fent: Rónai
Magángyűjteményben

List of the Works of Art

(besides the reproduced pictures)

1. Demonstration of Artists
Paper, ink
210×310 mm
Signed at the bottom left: Rónai
Paris
1898 (The signature is probably additional the date is wrong. Problems of dating often rise in the RR-ouevre. On the basis of its style the picture must have been made in 1888.)

2. Woman Reading at a Lamp
(For the "Album de la Revue Blanche")
1895
Coloured lithoraphy
190×145 mm
Signed at the bottom middle: RR

3. Georges Rodenbach: Les Vierges
(with four coloured lithographies of Rippl-Rónai)
Paris, Bing edition 1895
Property of the Menshikoff Foundation

4. Gardeners
1901
Coloured lithography
246×330 mm
Signed inside the print at the bottom left: Rónai
at the bottom right autograph with blue: Rónai

5. Night Clouds
Paper, mixed technique
Pencil, watercolour
220×170 mm
Signed at the top left: RR

6. Houses on the Hill-side
Paper, coloured pencil
235×200 mm
Signed at the top right: Rónai

7. Portrait of a Man
1906
Oil on cartoon
67,5×49 cm
Signed at the top right: Rónai
Property of the Menshikoff Foundation

8. Szomoru Friss István
Paper, pastel
50×40 cm
Signed at the bottom right: Rónai
at the top left: Szomoru Friss István
Private collection

9. In front of the Villa
1909
Oil on cartoon
94×61,5 cm
Signed at the top right: Rónai
Private collection

10. Nude
Around 1910
Paper, ink
230×310 mm
Signed at the top left: Rónai
Property of the Menshikoff Foundation

11. Two Nudes
Around 1910
Paper, ink
240×320 mm
Signed at the bottom right: Rónai

12. Nude
Paper, ink, watercolour
285×205 mm
Signed at the bottom right: Rónai
Müller-Collection, New York

13. Fifty drawings of József Rippl-Rónai
1913, Könyves Kálmán Publishing Rt.
(On the cover his self-portrait in "béret", on the single pages nudes.)
Property of the Menshikoff Foundation

14. Self-portrait with Flu
Paper, ink
270×200 mm
Signed at the top left with red: Rónai 25
(The signature is from a later date than the picture, the dating is wrong.)

15. Ferenc Medgyessy
Around 1912
Paper, ink
285×145 mm
Signed at the bottom right: Rónai
Private collection

16. Women from Issy l'Éveque
Paper, ink
200×300 mm
No signature
Property of the Menshikoff Foundation

17. Vevey-i figures
1915
Paper, pencil
172×213 mm
No signature, but legend at the bottom right: Vevey figures In the middle of 1915

18. Cannon installation
1916
Paper, pastel
295×395 mm
No signature
At the bottom a hardly legible legend:
CANON STELLUNG .... DI TOLMINO
Property of the Menshikoff Foundation

19. Pianist Heads

Paper, ink
460×300 mm
Signed at the bottom left: Rónai
At the top right: He is improvising just now—after the litany—the little Kutor; or when his work called "Evening Twilight" conceives.
Private collection

20. Molnár Ferenc, Heavenly and Earthly Love

Play in 5 acts, with RR's 5 stone-print illustrations edition de luxe, Pantheon, 1922

21. Heavenly and Earthly Love Act IV

1922
Lithography, coloured with his ow hand, of Lili Darvas (the wife of Ferenc Molnár, the main character in the play)
167×132 mm
Property of the Menshikoff Foundation

22. Heavenly and Earthly Love Act V

Property of the Menshikoff Foundation

23. Zorka

Paper, green pencil
240×190 mm
Signed at the top right: ZORKA
1926
Rónai
at the bottom: Oh, God, why did I buy these shoes?
Private collection

24. Outside Restaurant

Paper, pastel
34×41 cm
Signed at the top left: Rónai
Private collection

A pausz-előzéken látható levélrészlet teljes szövege, amelyet Rippl-Rónai József írt öccséhez, Ödönhöz, valószínűleg 1895-ben.

R-R Ödönhöz

Kifogytam a levél papirosból, erre a papir szeletre írom még mondanivalómat. Ezen művészek nevei előtted nem ismeretlenek – talán csak P Cézanne-t (Szezán) nem ismered – hacsak a Revue Blanche-ban nem láttad sajátkezű arcképét? Öreg úr, a legrégibb francia modern impresszionista és a legnagyobb mesterek egyike. Nekünk mintaképünk. Tavaly nyáron beszélgettem vele mintegy fél órán át – igen érdekes – egyszerű, nagyon szerény öreg úr. Panaszkodik, hogy nem tud elég jól festeni, még mindig nem érte el célját. A többiektől neked is van lithográfiád – azt hiszem, az országban csak neked van. Büszke lehetsz igazán oly sok szép dologra, amely körülvesz magányodban. Hidd el nekem az ily művészek lelki világa és nehány jó könyv (kár, hogy Balzac és az angol Dickens-től nincsenek magyar fordításaink) különben talán van már! a legjobb időtöltés és a legjobb barátok.

Én, most a sok kisérletezés után egy kis fa-szegélyt csináltatok különösen kisebb dolgaimra. Mondhatom nagyon disztingvált valami. Ajánlom neked – luczafából (?) igen vékonyra gyalulva – épen hogy a vásznak oldalszögét befödje és egy kis része ráfeküdjék a képre, ilyenformán néz ki Ezek a kisebb méretűek, az 1 méternyi képekhez talán 2 ctmes kellene. Ha a kép pastel – úgy az üveg és a kép közé egy 1/2 centiméteres cartondarabot teszünk így:

üveg
levegő
kép
hátsó véd carton

Mi egy kissé beszennyezzük, hogy szürkének nézzen ki. Legokosabb egész léczeket csináltatni, hogy bármikor elfűrészelhetők legyenek ügyesen szépen apró, kis szögekkel összeállíthatók legyenek. A rámába erősítés srófokkal történik. – Nem szabad nagyobb méretnek lenni, mint amit rajzoltam. Egy vékony szegély, úgy, hogy gazdagabb műbarátok „azon mód" más gazdag rámába bele illeszthetik. A te összes rámáid úgy mint az eddigiek az enyémek szintén – plump kinézésűek – meg kell újítani különösen a vastagabbakat. Természetesen az üveg alatt lévő rajzok, pastelek, ahol nincs fakeret – a papírszegélyzet a legízlésesebb. – Én különösen a luczafát szeretem. A kéthelyi kis rámák is szépek a melyeket nekem csináltattál egykor. Most, hogy módomban van visszaemlékezni – ajánlanám csak a legjobb dolgaimat komolyan venni és elhelyezni – a többiek, ha már meg akarod őket tartani – tedd egyiket a másikra, vagy, hacsak rajzok tedd egy blochba, hogy lapozva lehessen őket szemlélni! Ajánlom még egyszer a szobák nagyon világos színben majdnem fehéren-tartását – ez a legkedvesebb és legfinomabb. Én, ha helyedben volnék és módomban nem lenne ampir bútorokat venni kéz alatt – úgy a legegyszerűbb konyha bútorzattal érném be t.i. mindent a fa természetes színében: ágy, két személyre – egy kis kerek asztal legföllebb 4 személyre (soha többre) négy szék, minden szobába 2 karos szék; egy vagy két igen nagy almáriom; egy vagy két kényelmes kanapé – mind természetes színűre gyalult fából semmi czifraság – mint mondám konyhabútorzat – oly sima mint ez a papiros. Fehér falak. Egy éjjeli szekrény is kell. Így aztán olcsóbb minden és lehet berendezkedni igen művésziesen és igen ízlésesen. Itt-ott egy virágos parasztkendő hanyagul odavetve a kanapén. Mindegyik szobában egy-egy nagyobb őz vagy medve bőr vagy más efféle szőrös dolog. Az ablakokon patyolat fehér földig érő függöny mint azt a klastromokban látni – a legolcsóbb anyagból. A falakon – abban a szobában ahol nem érdek a muzeális kiállítás – minden falra egy kis – jól kiválasztott képet tennék – nem többet. A fő örökösen betartani a harmóniát egymáshoz rokon színeket stb.

Azt hiszem édes Ödönöm mi már ezeket a themákat többször földolgoztuk, megbeszéltük. Nehéz egy kissé kizökkenni a régi kerékvágásból ugy-e? Lassankint csak majd előbbre megyünk – egy kis kitartás, türelem az egész ami kell egy kis összegyűjtött pénzhez!

Huszárral folytonos levelezésben állok – könyve szépségében nem bízom – én ugyan mindent elkövetek, hogy azt siker koronázza.

Miféle adópénzről beszéltél te múltkorában? Érthetetlen.

This is the complete text of the letter-fragment on the paus-paper; It was written to R-R Ödön, younger brother of the artist, in 1895.

To Ödön RR

I have run out of writting-paper, I will write on this slip of paper what I have to say. The names of these artists are not unknow for you – the only one that you might not know is P. Cézanne – except if you saw his self-portrait in the Revue Blanche. He is an old gentleman, one of the oldest French impressionists and one of the greatest artists. He is our ideal. Last summer I spoke with him for half an hour – he is a very interesting, artless, modest old man. He complains that he can not paint well enough, he still has not reached his goal. You have litographs of the others – I think you are the only one in the country who has them. You can be proud of the lot of nice things that surround you in your solitude. Believe me, the mentality of such artists and some good books (it is a pity there are no Hungarian translations of Balzac and Dickens) – or maybe there already are! – are the best diversion and the best friends.

And now, after a lot of experimenting I will have small wooden frames made especially for my small things. I am telling you, it is a very fastidious something. I suggest this for you – made of spruce trimmed very thin so that it would just cover the side nail of the canvas and a small part of it would cover the picture—that is how it looks like. These are the smaller-sized ones, for the pictures of one meter you would need a frame of two centimeters. If the picture is a pastel you put a cardboard of half centimeter between the glass and the picture like this:

glass
air
picture
protecting back-cardboard

We soil it a bit, so that it would look grey. The best thing to do is to have whole laths made, so that they could be cut any time so that they could be put together deftly, nicely with small nails. To strengthen the frame we use screws. It must not be a bigger size than the one I drew. A thin ledge so that the richter lovers of art could fit it "just as it is" into a rich frame. All of your frames just like mine look plump – they have to be renewed, especially the thicker ones. Naturally, for the drawings, pastels under glass where there is no wooden frame – paper framing is the most tasteful. I especially like spruce. The small frames from Kéthely are also nice, wich you did not buy then. Now that I can recall, I suggest you to take only my best works seriously and put it up. If you want to keep the rest of them you should put them on top of each other, or if they are only drawings put them into a pad, then you can look at them while turning the pages. I suggest you to keep the rooms very light coloured almost white – this is the kindest and the most delicate. If I were you and I could buy second hand furniture, I would take the simplest kitchen furniture, that is everything is natural wood-colour: a bed for two, a small, round table for maximum four (never more), four chairs, two armchairs for each room, one or two big cupboards, one or two comfortable sofas – all of them made of wood of natural colour – no garnish at all. As I said the kitchen furniture as smooth as this paper. White walls. And a bed-side table. This way everything is cheaper and you can furnish the flat artisticly and tastefully. Here and there a flowery peasant shawl carelessly dropped on the sofa. In each room a big deer or bear pelt or some other shaggy thing. On the windows curtains white as snow, long down to the floor – like the ones that you see in cloisters, made of the cheapest material. On the walls – in the room where the goal is not a museum exhibition – I would put one small, well-chosen picture on each wall, not more. The main point is to comply with harmony, with suitable colours, etc.

My dear Ödön, I think we have already went through and talked through these themes. It is a bit hard to get out of the rut, is it not? We shall get on somehow – a little persistency, patience is all you need to save some money.

I am in permanent correspondence with Huszár – I do not trust the beauty of his book, but I will do everything to bring it to success.

What sort of tax money were you talking about not long ago? Incomprehensible.

A kiállítás létrehozását támogatták

Special thanks to

LÁNG KIADÓ

KNER NYOMDA, GYOMAENDRŐD

VINCZE LÁSZLÓ PAPÍRMERÍTŐ MŰHELY, SZENTENDRE

ARANYSÁRKÁNY VENDÉGLŐ, SZENTENDRE

HUNGARIAN LANGUAGE SCHOOL, BUDAPEST

MENSHIKOFF FOUNDATION

Partner's Studio Budapest

KIÁLLÍTÁSSZERVEZŐ, REKLÁM- ÉS MARKETINGTANÁCSADÓ KFT.

Glaxo Kft.

The paintings of the Gallery Erdész are possible to buy in N. Y.
Az Erdész Galéria képei megvásárolhatóak NEW YORK-ban

572 FIFTH AVENUE
JÁNOS GÁT
NEW YORK, NY 10036
GALLERY
(212) 354-4402

ÖTÖDIK TEREM.

Vértes Marczell grafikai művei.

97. Janine autója. Vizfestmény 6,500.000
98. Fürdő nő nagy kutyával. Vizfestmény. 6,500.000
99. La garçonne. Vizfestmény 6,500.000
100. A modern Diana. Vizfestmény 8,000.000
101. Les copains. Vizfestmény 5,000.000
102. Szél a tengerparton. Vizfestmény.... 6,500.000
103. Az amerikai. Vizfestmény..... 6,500.000
104. Maurice Chevalier. Litografia. Külön lenyomat 250.000
105—107. Lapok a „*La Journée de Madame*" c. albumból.
108. Pipi 2,000.000
109—110. Lapok a *Maisons* c. albumból. Az egyes lapok ára 400.000
111. Rézkarc. (Hideg tű.) 400.000
112. Rézkarc. (Hideg tű.) 400.000
113. Albumlap 400.000
114. Rézkarc. (Hideg tű.) 400.000
115. Lily. Litografia. Külön lenyomat..... 250.000
116. Rézkarc. (Hideg tű.) 400.000
117—124a. Albumlapok. Egyenként 400.000

A „*La Journée de Madame*" és a „*Maisons*" c. albumok kaphatók a pénztárnál.

HATODIK TEREM.

Beron Gyula grafikai vizfestmények.

125. Vásári bódék 1,500.000
126. Kilátás 2,000.000
127. Aulich-utca 1,800.000
128. Utca 1,800.000
129. Kőszent 1,200.000
130. Akt 1,500.000
131. Eső 1,500.000
132. Szénatér 1,800.000
133. Üllői-ut 2,000.000
134. Krisztina-tér 1,500.000
135. Muzeumkert 1,500.000
136. Fő-utca 1,700.000
137. Oktogon 2,500.000
138. Fák alatt 1,600.000
139. Korona-utca 1,800.000
140. Két fa 2,000.000
141. Város 2,500.000
142. Pocsolya 1,800.000
143. Vásár 1,300.000
144. Üllői-ut 2,300.000
145. Hajógyár 1,700.000
146. Egy fa 2,000.000
147. Régi Szt. János 1,800.000
148. A város..... 1,300.000
149. Lány 1,800.000

Rajzok.

150. A Duna..... 1,600.000
151. Lépcső 800.000
152. Szentháromság 1,300.000

153. Füzfák 800.000
154. Országház 1,300.000
155. Állványozás 1,000.000
156. New-York palota állványozva 1,400.000
156a. Mátyás-templom 1,500.000
157. Vásárcsarnok 1,200.000
158. Piac 1,000.000

NEGYEDIK TEREM.

Szüle Péter festményei.

76. Panni néni 8,000.000
77. Szeptember 7,000.000
78. Felolvasás 15,000.000
79. Eső után 8,000.000
80. Este a művésztelepen 10,000.000
81. Zagyva partja 7,000.000
82. Tanyai Zsuzsánna 10,000.000
83. Édes apám 7,000.000
84. Tavasz 5,000.000
85. Olvasó nő 8,000.000
86. Réten 5,000.000
87. Az öregek 12,000.000
88. Májusi eső után 6,000.000
89. Bibliaolvasó nő 12,000.000
90. Horgoló nő 12,000.000
91. Zagyva áradása 8,000.000
92. Annus (más keretben) 25,000.000
93. Szeptemberi délután 10,000.000
94. Gróf Szapáry Lajosné, sz. Eszterházy Mária grófnő arcképe. Magántulajdon.
95. Falu vége 10,000.000

HARMADIK TEREM.

Gara Arnold grafikái.

A rézkarc-sorozat a *Magyar Parnassus* c. könyvének külön levonatai.

E mű három kötetre van tervezve. Az itt bemutatott sorozat a *harmadik* kötet. Az első kötet a régibb magyar költészetet Balassa Bálinttól—Arany Jánosig, a második kötet az ujabb költészetet Gyulai Páltól—Ady Endréig fogja bemutatni.

A könyv a művész kiadása és 250 számozott példányban jelenik meg, ára (5—50-ig) félbőrkötésben, kézzel meritett papiron és egy eredeti rajzzal 3,000.000 korona és félvászon kötésben (50—150-ig) 2,000.000, a további számok 1,500.000.

56. Illusztráció Babits verséhez.
57. Babits verse, a költő arcképével.
58. Illusztráció Kosztolányi verséhez.
59. Kosztolányi verse, a költő arcképével.
60. Illusztráció Nagy Zoltán verséhez.
61. Tóth Árpád verse, a költő arcképével.
62. Illusztráció Tóth Árpád verséhez.
63. Illusztráció Karinthy verséhez.
64. Illusztráció Turcsányi Elek verséhez.
65. Illusztráció Ignotus verséhez.
66. Illusztráció Füst Milán verséhez.
67. Illusztráció Szép Ernő verséhez.
68. Illusztráció Heltai Jenő verséhez.
69. Heltai Jenő verse, a költő arcképével.
70. Illusztráció Gellért Oszkár verséhez.
71. Juhász Gyula verse, a költő arcképével.
72. Illusztráció Juhász Gyula verséhez.
73. Illusztráció Kemény Simon verséhez.
74. Illusztráció Somlyó Zoltán verséhez.
75. Illusztráció Ady Endre verséhez.

E különnyomatok közül az illusztrációs lapok ára 250.000
Az arcképes versfacsimiles lapok ára 100.000

Rippl-Rónai József.

Abban a körben, melyből Rippl-Rónai művészete kiemelkedett, a nagy impresszionista mesterek, a Renoir, Monet, Whistler, Pissaro körül kiformálódott uj nemzedék körében, Vuillard, Bonnard, Maillol, Denis, Knowles társaságában az esztétikai ideált Mallarmé Ars poetikája fejezte ki. Ez az ideál a lelki kifinomodás, a halk és tiszta és ritka jelzők ékkőszerü halmozása, az elmélyedés, az árnyalatok árnyalálására való törekedés. La nuance, la nuance encore, rien que la nuance... Ez a művészet nem a hangos effektusok, nem a rikitó hatások művészete. Egy szemrebbenés, egy elvesző profil, egy felcsillámló fény, egy elhalkuló szin, egy megtört gesztus mélységes esztétikai hatása ihlette ezt a művészetet. És ezeknek a titokzatos mélységeknek senki sem lett oly mesteri kifejezője közülök, mint a magyar vidék magányába menekült Rippl-Rónai, a néma szinek, a csöndes órák, az esti fények, az imbolygó felhők, a halk megmozdulások költője, amint elmerült a képzeletében felbukkant szincsudák finom árnyalatainak gyöngéd elemzésébe. És művészete ezen az úton fejlődött tovább. A siófoki újabb sorozat a szinek dekorativ összecsengésének egyre megujuló változata. A világos, szinte fehér tónusok halovány árnyalataival káprázta tó hatásokat hoz ki ujból és ujból. E harmoniába beledob egy-egy szines foltot, halk, elmosódó, párás, megtört értékekben, s egyszerre melódiák ébredeznek, finom szincsudák, ó, valóságos szemgyönyör ezekbe elmerülni. És ujra a légköri hatások gazdag változatai: vihar előtti

gomolygások, napszálltai vérző szinek, kékes szikrázások, melyek lilás átmenetekkel káprázatos ragyogásokba olvadnak...

És újra itt egy sorozata az ő halk emberjellemzéseinek, melyeket mozdulatokhoz köt, szinekbe olvaszt fel, csupa kiadatlan mozdulatba és csupa uj szinárnyalatba. La nuance, la nuance encore, rien que la nuance. De micsoda erővel ragadja meg ő ezeket a nem meglátott, csak elképzelt szinárnyalatokat, ezeket a soha nem látott, csak megsejtett megmozdulásokat, melyekből lélekrevelációk szólalnak meg, hangulatok és érzések, álmok és látományok, mind a legegyszerübb eszközökkel, de a leggazdagabban harmonizált egységekbe foglalva...

Rippl-Rónai elképzeléseinek kiapadhatatlan bőségével, minden bemutatkozásakor, ujabbnál ujabb elragadtatásba ejti művészete csudálóit.

Lázár Béla dr.

MÁSODIK TEREM.

Vass Elemér festményei.

35. Górék 25,000.000
36. br. Hatvany Lili. Magántulajdon.
37. Kertek alján 18,000.000
38. Borus táj 15,000.000
39. Falu széle 8,000.000
40. Biller Irén. Magántulajdon.
41. Falu vége..... 12,000.000
42. Felhők a Balaton fölött 12,000.000
43. Ms. Colegrave arcképe. Magántulajdon.
44. Szérüs kert 20,000.000
45. Enrique Barreda arcképe. Magántulajdon.
46. Garda-tó 6,000.000
47. Parasztudvar 18,000.000
48. Vitorlák a Balatonon 6,000.000
49. Kruppaiék háza Lellén 25,000.000
50. Olasz kislány 15,000.000
51. Ünnepi hangulat a Balatonon 18,000.000
52. Eső után 20,000.000
53. Mészáros Polette arcképe. Magántulajdon.
54. Virágcsendélet 8,000.000

ELSŐ TEREM.

Vértes Marcell grafikai művei.

1. Metro. Szinezett rajz 6,500.000
2—4-ig. Szines litografiák a *Dancing*-albumból. Az album ára (12 lap) 800.000
6. A rózsaszinü néger 8,000.000
7—9. A *Dancing* szinezett litografiai lapjai.
10. Műkereskedésben 6,500.000
11. A Szajnán. Olajfestmény 10,000.000
12. Dóra 6,500.000
13. Leányok. Pasztell 12,500.000
14. Leányfej 3,000.000
15. A sánta lány 5,000.000
16. Mardi gras 9,500.000
17. Tengerparton 3,500.000
18. Műteremsarok 6,500.000
19. Lovasok. Szinezett rajz 6,500.000
20. Tengerpart 6,500.000
21. Nő napernyővel. Vizfestmény 5,000.000
22. Szőke lány 12,000.000
23. Fürdőzők kutyákkal 6,500.000
24. Kirakatrendezés 5,500.000
25. A kis barátok 11,000.000
26. Fürdés után 10,000.000
27. Tengerparton 10,000.000
28—30. A *Dancing* lapjai.
31. Madame táncosa. Pasztell 12,500.000
32—34. A *Dancing* lapjai.

A *Dancing* kapható a pénztárnál.

NAGY TEREM.

Rippl-Rónai József művei.

159. Bárányfelhők a Balaton felett..... 15,000.000
160. Szedik a krumplitermést..... 15,000.000
161. Kukoricaszedés..... 15,000.000
162. Lilás ég a Balatonon..... 15,000.000
163. Világos ég 15,000.000
164. Leányfej. Grünwald Valéria tulajdona.
165. Megállt a cséplés..... 20,000.000
166. Gyászos nő. Magántulajdon.
167. Kék kalapos nő fekete keztyüvel..... 20,000.000
168. Jön a vihar aratáskor az első napon 20,000.000
169. Ugron Gábor..... 25,000.000
170. Magam képe vörös sipkában 30,000.000
171. Kék felhők, veres-zöld levegő..... 15,000.000
172. A költő..... 8,000.000
173. Lazarine barna ruhában, szürkületben .. 30,000.000
174. Imrike a nagy székben. Magántulajdon.
175. Egy barna lány bubifrizurával, vöröses sálban 15,000.000
176. Próbálják a buzát aratni..... 15,000.000
177. Esti olvasás családi körben..... 10,000.000
178. Leányfej esti fényben 15,000.000
179. Karácsony, anyám és feleségemmel. Dr. Petrovics Elek tulajdona.
180. Gyászban. Magántulajdon.
181. Fürdés után. 1920. ..... 20,000.000
182. Tömik Kordéék házát, kék ég alatt..... 15,000.000
183. Tél 10,000.000
184. Párisi lány, esti fényhatásban 20,000.000
185. Riviera Siófokon 10,000.000
186. Jauluszné 15,000.000
187. Dr. László József. Magántulajdon.

188. Vázát tartó nő. Eladó.
189. A rokon. Magántulajdon.
190. Anella, rozsdavörös kalapban 20,000.000
191. Anella, szürke keztyüben, bundában ül 20,000.000
192. Kék ég akácfa-fasorral 12,000.000
193. Kivágják a nagy akácfát. Vihar előtt 15,000.000
194. Cirkusznő. 1921. ..... 20,000.000
195. Estefelé 15,000.000
196. Nagyasszony 15,000.000
197. Magam képe vörös sállal 30,000.000
198. Jön a vihar, Schlesingeréknél már esik .. 15,000.000
199. Az én nyiresem vágáskor télen 15,000.000
200. Sárga pyjamában, kinai csészével. 1920. 25,000.000
201. Feleky Géza. Magántulajdon.
202. Mancika fekete ruhában 20,000.000
203. Nyárfák és nyirfák, este, fuj a szél .. 25,000.000
204. A Kelenhegyi-útról 10,000.000
205. Elmerülés a multba. A hermelines hölgy 25,000.000
206. Kertem egy részlete 15,000.000
207. Kaméliás hölgy 10,000.000
208. Este, olvasás közben. 1919. ..... 20,000.000
209. Arckép. Magántulajdon.
210. Balaton délben 15,000.000
211. Népfürdő, nagy felhőkkel az égen 15,000.000
212. Gyümölcs-csendélet 15,000.000
213. Vitorlásverseny előtt Siófokon 15,000.000
214. Kivonulás 15,000.000

Szinte poláris ellentéte *Vass* Elemérnek, ki most, a finom, hamvas tónusok lágy zöngéivel, mozarti zenét ad. Az árnyalatok gyöngéd futamaival játszik szineivel. A táj neki nem komor egyszerüségében, de vidám gyöngédségében jelenik meg. Összefoglalja a formákat, puha átmenetekkel és leheletfinom árnyalatokkal. Az élet szerelmese, nem bántják őt a komor, lelket megülő, sulyos életproblemák, elmerül a félhomály sejtelmesen szines árnyékaiba, a futó felhők gyöngéd suhanásaiba, a szin felragyogás örömei elragadják, a tónusok lágy egybeolvadásai érzéki gyönyörbe ringatják. Ha figurális műveit nézzük, ott is a finomságok, a profil szubtilitása, a gyöngéd árnyalatok elmosódott szinjátéka érdekli. A természet titkos örömei előtt nyilik meg a szive.

Gara Arnold lelkéből egy eleddig rejtett, tudatalatti réteg szabadult fel. A groteszk iránti érzéke, ornamentális fantáziájának kaleidoszkopszerü gazdagsága után most egy uj elem tört magának utat: az álmodozó, a látományok világába elmerülő szólal meg, akit az uj magyar lira gazdag és titokzatos szépségei ihlettek viziói-ban. Klinger a grafikát egyenesen erre a térre utalta. Egy-egy lapját, ha kezünkbe vesszük, azt látjuk, hogy a művész a költő szavaira felébredt álomképeit karcolta a rézlapra, gazdag, sejtelmes, messzevezető, elringató látományokat terit ki elénk és mi elbüvölve követjük vonaljátékát nyomon, formáról formára, csoportról csoportra, messze el, a földi élet valóságjelenségeitől el a képzelet birodalmában csapongva. *Gara* Arnold lapjai a költői interpretáció egy érdekes formájának megnyilatkozásai.

Lázár Béla dr.

életbe is hazai emlékeit vetiti, felnagyitva, szélesebb skálában ugyan, de mi az ő franciás espritjéből is kihalljuk a pesti zseniális gamint.

A szobrász esete forditott. A finn fiu idekerült hozzánk és a nyelvvel, — a rokon nyelvvel! — érzésben is aklimatizálódott. Egy percig sem érezzük ma már idegennek. Formalátása a mai magyar szobrászat formalátása, az egyszerü kifejezést az érzéselmélyedéssel kapcsolja össze, a tiszta és biztos formakeresés utjait járja és a finom vonalvezetés az ereje. A finnség talán csak valami éjszakibb keménységben, a vonalak zártabb rendjében, a formák élesebb összjátékában nyilatkozik meg. Egyébként magyaros az érzésének mélysége, s a kifejezésének nagyvonalusága. Finn honfitársait ép ezzel ragadja el. *Vértes* Párisban — a legfranciásabb külső mellett — pesti maradt. *Liipola* nálunk — a finn zamat mellett — magyarrá érzelmesedett el.

Régibb kiállitóink közül *Beron* Gyula most nemcsak az ő hallatlanul finom, szinte japánosan szubtil rajzaival mutatkozik be, hanem szines vizfestményekkel, de szélesebben felfogott táj- és városképekkel, melyekben a részletező látást azért nem nyomja el.

Mikor *Szüle* Péterrel legutoljára találkoztunk, a művész a formakeresés utján az egyszerüséggel viaskodott, szinei barnás árnyékokkal küzködtek, érzése az elmélyülés árnyalatait kereste. Most egyszerre itt áll előttünk a mesterré magasodott, formában biztos, szinben a maga árnyalatait megteremtő kész művész, akinek egyes alkotásai a mai magyar művészet szintjét fényesen reprezentálják. A műtermének falán Munkácsy arcképe, Paál egy fotója lóg, — de szivében ég a holland művészet áhitatos természetkultusza, s az ősi magyar érzés, szemében a nagy formák imádata és megtisztult palettáján ott zug a hatalmas kolorisztikus erő. Mély szonorikus hangok melódiája zeng fel tájképeinek zsiros zöldjéből, tömör kékjéből, s mily nagyszerü formaegyszerüsités jellemzi alakjainak szélesen meglátott formáit. Szükszavu művészet ez, de minden szótagjának sulya van.

LIIPOLA YRJŐ SZOBRAI.

NEGYEDIK TEREMBEN.

215. Gyermekarckép. Gróf Festetich Sándor tulajdona.

NAGYTEREMBEN.

216. Judith. Márvány 25,000.000
217. Lány galambbal. Bronz 10,000.000
218. Diana. Bronz 12,000.000
219. Balga szüzek. Márvány 100,000.000
220. Echo. Bronz 10,000.000
221. József Ferenc főherceg. Magántulajdon.
222. Anna Monika főhercegnő. Magántulajdon.
223. A kareliai szabadságszobor kis mintája. Bronz 15,000.000
224. Torzó. Márvány 15,000.000

HALLBAN.

225. Br. Fiath Miklósné arcképe. Bronz. Magántulajdon.
226. Szemere Árpád. Márvány. Magántulajdon.
227. Papp Viktor. Bronz. Magántulajdon.
228. Gr. Majláth Gézáné arcképe. Márvány. Magántulajdon.
229. Ifjuság. Márvány 17,000.000
230. Tedesco Aurélné arcképe. Márvány. Magántulajdon.
231. Flora. Márvány 40,000.000
232. Bonyhádi Perczel Györgyné arcképe. Márvány. Magántulajdon.
233. Haldokló harcos. (Lapuai emlékmű kis mintája.) Bronz 15,000.000

234. Kollerich Pálné arcképe. Márvány. Magántulajdon.
235. Feleségem. Bronz. Magántulajdon.
236. Bánki Elemér arcképe. Márvány. Magántulajdon.
237. Kétségbeesés. Bronz 5,000.000
238. Gr. Zichy Gyula érsek. Magántulajdon.
239. Leányakt. Bronz 4,000.000

Ujabb csoportkiállitásunk ujból igazolni fogja a mai magyar művészet bőségét, gazdagságát és változatosságát. Régi ösmerőseink közül Beron, Gara, Szüle és Vass Elemér jelentkeznek, mindenik művészeti fejlődésének egy-egy ujabb állomásán, a két uj művész, a grafikus, Vértes Marcell s a szobrász, Liipola Yrjö pedig már döntő jelentőségü külföldi sikerekre tekinthetnek vissza.

Vértes Marcell Párist hóditotta meg. Az ő plakátjai, az ő litografiai albumai, az ő pasztellsorozata a mai grafikának utjelzői. Az *Illustration* külön szines mellékletben méltatja műveit, mint „korunk maradandó tanuságtételét", mivel tulzás és ferditès nélkül adja vissza éles megfigyeléseit. A *Byblis* — a nagy bibliofil folyóirat — méltató cikkben jellemzi, mint a XX. század Fragonardját. A *Paris-Soir* a mai francia élet mélyrehatoló ismerőjét látja benne. Angol, német, olasz lapok megkülönböztetett figyelemmel hasábokat szentelnek neki. De az utca, a párisi utca visszafojtott lélekzettel várja egy-egy ujabb plakátját, mert Vértes a tömeghez is tud beszélni, egy biztos vonással, egy megtört szinnel, egy éles gesztussal belevilágit a lélekbe, felrázza azt. A tánc, a mai tánc titkos pszichéjét kifogyhatatlan változatossággal revelálja. A mai asszony napi életét mesteri szatirával jegyzi fel. A mozdulatok groteszk báját, a férfi és nő örök harcát, az élet mélységeinek titokzatos rejtelmeit játszi könnyedséggel vetiti elénk. Képzelete és megfigyelő ereje harmóniában, keze bámulatos finomságokat hoz felszinre. Francia kritikusai csudálkoznak azon, mi mindent nem lát meg Vértes a francia életből. A titok magyarázata pedig egyszerü: Vértes a párisi

Jegyzetek.

Légrády nyomda és könyvkiadó r.-t., Budapest.

Jegyzetek.

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

LXXX.

XXXV.

CSOPORTKIÁLLITÁS

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF,

BERON GYULA, GARA ARNOLD, SZÜLE PÉTER, VASS ELEMÉR, VÉRTES MARCELL FESTŐMŰVÉSZEK ÉS LIIPOLA YRJŐ SZOBRÁSZ

RENDEZTÉK:
ERNST LAJOS ÉS LÁZÁR BÉLA

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1925. DECEMBER HÓ.

MOST JELENT MEG:

ERNST-MUZEUM.

I. füzet. ERNST LAJOS: Jacopo Tintoretto: Szent István Mária oltalmába ajánlja Magyarországot.

MAYER L. AUGUST: Tintoretto egy ösmeretlen magyar vonatkozásu képe.

II. füzet. Dr. LÁZÁR BÉLA: Bernhard-Strigel: II. Ulászló és családjának arcképe.

III. füzet. Külföldi mesterek magyar vonatkozásu művei.

IV. füzet. DR. FERENCZY ZOLTÁN: A Petőfi-terem.

V. füzet. ERNST LAJOS: Petőfi arcképei.

Az Ernst-Muzeum kiadása.

—◈—

AZ ERNST-MUZEUM MŰVÉSZ-KÖNYVEIBŐL ujabban megjelent a VI. Rippl-Rónai József és a VII. Vaszary János.

Előbbi füzetek:

I. Csók István. II. Iványi-Grünwald Béla. III. Perlmutter Izsák. IV. Gyárfás Jenő. V. Rudnay Gyula.

Egy-egy füzet ára 20000 korona.

—◈—

Dr. LÁZÁR BÉLA:

FADRUSZ JÁNOS ÉLETE ÉS MŰVÉSZETE.

A több száz illusztrációval, kiadatlan levelekkel, ismeretlen művekkel diszitett kötet kétféle kiadásban jelent meg.

KAPHATÓ A PÉNZTÁRNÁL.

Most jelent meg!

A Kultura könyvtár uj sorozatának első kötete:

Lázár Béla

Munkácsy-tanulmányok

Három értekezés.

1. Munkácsy lelke.
2. A fiatal Munkácsy művészete.
3. Munkácsy és Leibl.

Számos képpel.

Laczkó Géza előszavával.

MAGYAR MŰVÉSZET

Öt évvel ezelőtt, pár nappal Szinyei Merse Pál halála után, alakult meg a Szinyei-Társaság, hogy ápolja a magyar művészi kultúrát. Ezt a célt akarja szolgálni azzal is, mikor a magyar művészet híveihez fordul azzal a kéréssel: tömörüljenek köréje, hogy lehetővé tegyük egy magas színvonalon álló ***művészeti folyóirat*** megalapítását, mely közvetítőül szolgáljon a művészek törekvései és a művészetet szerető nagyközönség azonos céljai között. A Szinyei-Társaság kéri a közönséget, lépjen vele eszmei közösségbe és csatlakozzék a

SZINYEI-TÁRSASÁG
BARÁTAINAK

díszes köréhez, melynek tagjai évi 30 aranykorona tagsági díj fejében az Athenaeum által kiadott

MAGYAR MŰVÉSZET

című díszesen és gazdagon illusztrált havi folyóiratot kapják, évente tízszer megjelenő 60 oldal terjedelmes füzetekben.

Az első szám megjelent. Irtak bele: ***Petrovics*** Elek, ***Lyka*** Károly, ***Elek*** Artúr, ***Ybl*** Ervin. A második szám Munkácsy emlékének van szentelve. Irtak bele: ***Csók*** István, ***Lázár*** Béla, ***Rippl-Rónai*** József. Színes műmelléklettel. A 3. szám Iványi-Grünwald Bélát, a 4. szám a főváros gyüjteményeit, az 5. szám Vaszary művészetét, a 6. szám a Wolfner-gyüjteményt ismerteti.

A 7. szám az aktkiállitást mutatja be.

Kapható az Ernst-Múzeum pénztáránál.

1925. 1485. Légrády nyomda és könyvkiadó r.-t., Budapest

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

LXXX.

XXXV. CSOPORTKIÁLLITÁS

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF,

BERON GYULA, GARA ARNOLD, SZÜLE PÉTER, VASS ELEMÉR, VÉRTES MARCELL FESTŐMŰVÉSZEK ÉS LIIPOLA YRJŐ SZOBRÁSZ

RENDEZTÉK:
ERNST LAJOS ÉS LÁZÁR BÉLA

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1925. DECEMBER HÓ.

Első terem.

1. *Koronázási eskü.* Eladó.
2. *Disznóölés.* Eladó.
3. *Konyhában.* Eladó.
4. *Baromfiudvar télen.* Eladó.
5. *Kardvágás.* Eladó.
6. *Cséplés.* Magántulajdon.
7. *Piros virágok.* Eladó.
8. *Tengeri fürdő.* Eladó.
9. *A kormányzó esküje.* Eladó.
10. *Fürdőben.* Eladó.
11. *Disznóöléskor.* Eladó.
12. *Krumplizsákolás.* Eladó.
13. *Lópatkolás.* Eladó.
14. *Kapáló emberek.* Eladó.
15. *Pipázó férfi.* Eladó.
16. *Boronálás.* Eladó.
17. *Asztag rakás.* Eladó.
18. *Kaposvár.* Eladó.
19. *Makfalvay Géza főispán arcképe.* Eladó.
20. *Párisi tél.* Eladó.
21. *A nemzeti hadsereg fölvonulása.* Eladó.
22. *Nyárfás táj.* Eladó.

Második terem.

23. *Kék szines arckép.* Magántulajdon.
24. *Makfalvay Géza arcképe.* Eladó.
25. *Bányai Zorka fekete ruhában.* 100,000.—
26. *Női arckép fehér kesztyüvel.* Magántulajdon.
27. *Nagyatádi Szabó István arcképe.* Tanulmány. Eladó.
28. *Waldbauer—Kerpely vonosnégyes csoportképe.* Eladó.
29. *Vörőshaju nő.* Eladó.
30. *Színésznő festi magát.* Eladó.
31. *Hattyunyaku hölgy.* Eladó.
32. *A kaposi cigányok. Este a kávéházban.* Eladó.
33. *Dekolletált barna asszony.* Eladó.
34. *Welden—Hawkins arcképe.* Eladó.
35. *Strasser József arcképe.* Magántulajdon.
36. *Uzsonnázó társaság a zöldben.* Eladó.
37. *Éva.* Eladó.
38. *Fehérgalléros kislány barna kesztyüben.* Eladó.
39. *Karakterfej.* Eladó.
40. *Rajciék háza előtt.* Eladó.

41. *Cirkusznő.* Eladó.
42. *Alvó leányzó.* Eladó.
43. *Maszkos akt.* . . . . . 50,000.—
44. *Krumplikapálás* . . . . . 10,000.—
45. *Akttanulmány.* Eladó.
46. *Arckép.* Eladó.
47. *Maszkos pirosajku kisleány.* Eladó.
48. *Krumpliszedés* . . . . . 10,000.—
49. *Dekolletált vöröshaju nő feketében.* Eladó.
50. *Thadée Natanson* . . . . . 25,000.—
51. *Szikszay bácsi.* Eladó.
52. *Kocsira rakják az árpát.* Eladó.
53. *Spanyol lány hattyunyakkal.* Eladó.
54. *Fürdő után* . . . . . 60,000.—
55. *Fiatal lány zöld szelencével.* Eladó.
56. *Kékruhás nő verandán.* Eladó.
57. *Kékszalagos leány.* Eladó.
58. *Az álom.* Eladó.
59. *Női hát.* Eladó.
60. *A kis pesti csitri* . . . . . 100,000.—
61. *Zsuzsánna* . . . . . 150,000.—
62. *Háttal ülő nő ruhátlanul.* Eladó.

Most, hogy rátérjek eredeti szándékomra, megirom, hogy kiállításomon néhány ismert dolgom is lesz, de lesz képmásolatom is: egyik Teniers, a másik Brauwer után. Ezeket pályám elején, legelején csináltam, — amikor még semmiféle iskolába nem jártam. Ezeken kivül a pasztell-fejek egész seregét mutatom most be, amelyeket érdekes életü és még érdekesebb kinézésü fiatal pesti lányok és asszonyok után csináltam. Az egyik sorozat jellemző vonása az, hogy egy és ugyanazon sápadt személy után vannak festve. Mindahány, annyiszor más és más. Ez a Zorka-sorozat, amelyből néhányat pár évvel ezelőtt már bemutattam nálad.

A többi pasztell különböző modell után készült, mindegyik olyan urinő, akit le kellett festenem, mert nagyon érdekeltek. Van ezeken kivül akárhány markáns férfi-fejem is. Végül pedig olyan képek, amelyek somogyi otthonomban készültek, vagy amikor még volt alkalmam az ideoda utazásra, például Cataloniába, a spanyol határra.

Ezeket akartam neked elmondani, hogy orientálni tudjad nagybecsü közönségedet.

Isten veled, minden jót!

Rippl-Rónai József.

Munkácsy: Courbet, Leibl, Ribot erejü művész, néha, ha fekete képeit nézzük, Manet, Cézanne jutnak eszünkbe, de még Whistler is. Mindegyik arra törekedett, hogy egyéni meglátásukat, festési előadásukat egymástól élesen válasszák el és mint eredeti művészeket külön-külön táblára jegyezze fel a műtörténet. (Ami már meg is történt.) Nem gondol ma már senki arra, hogy ezeket a művészeket összehasonlitsa egymással, azért, mert ugyanazon művészi felfogás jellemzi őket. A nagy művészek közös felfogása az övék.

Mi, fiatalabbak, ha külön utakon járunk is, nem tagadhatjuk el, hogy rendkivül sokat köszönhetünk nekik, apáink voltak és büszkék vagyunk arra, hogy velünk szóba álltak. Azért kalandoztam el és azért irtam közbeszurólag Munkácsyról és másokról annyit, mert kiállitásom némelyik képe miatt éppen igy lehetne engem is definiálni, összehozni és szétválasztani egyik vagy másik művésszel. A művészi cél mindég egy marad, csak az előadási mód, a fakturai rész változik, amit én, ha jó izlése is van a művésznek, legfontosabbnak tartok.

Hiszen azért nagyok Rembrandt és a többi nagymester, elvitázhatlanul egyéniek. Nem klaszszikusak, mint az egyptomiak s görögök, de bámulatosak ezek mellett is.

Harmadik terem.

63. *Tükörbe néző nő fehér ruhában.* Eladó.
64. *A fekete keztyüs nő zöld kendővel* 40,000.—
65. *Fiatal lány fehér virágokkal* . . 25,000.—
66. *Karneolgyürüs leány.* Eladó.
67. *Kék melltüs, szalmakalapos kislány.* Eladó.
68. *Profil.* Eladó.
69. *Kifestett száju urilány* . . . . . 60,000.—
70. *Lilabluzos halvány leány.* Eladó.
71. *Esti fényben.* Eladó.
72. *Lilamáslis kislányka.* Eladó.
73. *Kékbluzos vereshaju nő.* Eladó.
74. *Toilette* . . . . . 20,000.—
75. *Női hát.* Eladó.
76. *Zöldmáslis sápadt leány.* Eladó.
77. *Rózsaszinü harmonia.* Eladó.
78. *Tetszelgés.* Eladó.
79. *Kékrókás, füzős leány.* Eladó.
80. *Jugoszláv művésznő.* Eladó.
81. *Festettarcu lány esti fényben.* Eladó.
82. *Lazarine zöld kabátban.* Eladó.
83. *Tükörbe néző szépkezü lány.* Eladó.
84. *Feketeruhás lány kék szegéllyel.* Eladó.

85. *Zöldszegélyü fehérkalapos, halvány kislány.* Eladó.
86. *Tükörreflex* . . . . . 60,000.—
87. *Tetszelgő lány kék sipkában.* Magántulajdon.
88. *Pirossapkás, fehérbluzos leány.* Eladó.
89. *Női arckép.* Magántulajdon.

Pár szó kiállitásommal kapcsolatban.

— *Levél Ernst Lajoshoz.* —



Azért állitom ki nehány régi dolgomat is, hogy lássam, hogyan hatnak együtt az ujakkal, milyen hatást váltanak ki belőlem, s hogy mi lesz ezután a tennivalóm.

Amit már „Emlékeim" c. könyvemben megirtam, pasztelljeim visszavezethetők a müncheni éveim utolsó korszakára, csak később, 1887-ben Párisban, amikor Munkácsy lett a mesterem, igyekeztem az ő szellemében folytatni tanulmányaimat, amiből, — ma látom — bár teljesen a magam utjára léptem azóta, igen sok jót, hasznosat meritettem, de meritett abból sok más művész is, akik szorosan véve Munkácsy tanitványai voltak. Igy Uhde, Dannat, és még egy-ketten a magyarok közül, különösen Liebermann, a német, aki nem annyira mint tanitványa, de mint követője szerepel a művészet történetében. Igy „Libakopasztás" c. képe igazán erős Munkácsy hatás alatt készült, nem olyan robusztus pikturával, de majdnem megtéveszthető módon.

BIBLIOTECA
ISTITUTO UNGHERESE
ROMA

H203.

Légrády Testvérek nyomása, Budapest.

Negyedik terem.

90. *Teniers-másolat.* 1884. Magántulajdon.
91. *Vészhir a szomszédból.* Bretagne. Pont-Aven. 1889. Magántulajdon.
92. *Brower-másolat.* 1884. Magántulajdon.
93. *Maillol hazája. 1899.* . . . . . 60,000.—
94. *Családi ház. 1904.* Eladó.
95. *Spanyol vidék. 1899.* . . . . 40,000.—
96. *Gyermekfej. 1888.* Magántulajdon.
97. *Okulás néni.* Magántulajdon.
98. *Biedermeier fej.* Magántulajdon.
99. *Rozi néni.* Eladó.
100. *Boecklin-felhők.* Magántulajdon.
101. *Bonnard arcképe. 1899.* Magántulajdon.
102. *Kettős arckép.* Tanulmány. Eladó.
103. *Tömeg.* Magántulajdon.
104. *A főkertész ur. 1895.* . . . . . 50,000.—
105. *Lazarine vörös bluzban. 1897.* Eladó.
106. *Madame Leroy d' Etiolles arcképe. 1892.* . . . . . 200,000.—
107. *Marquaritte. 1891.* Magántulajdon.
108. *Vuillard arcképe. 1827.* . . . . 150,000.—
108/a. *Dekorativ virágok.* Magántulajdon.

Rippl Rónai József

Ötödik terem.

109. *Leopold belga király szobája Ostendében.* Magántulajdon.
110. *Fésülködő nő.* Eladó.
111. *Julius 14 Párisban.* Eladó.
112. *Kaposvár éjjel.*
113. *Somogyi havas tájék.* Eladó.
114. *Vörös spanyol tájék.* Eladó.
115. *Sárga tetejü házak.* Eladó.
116. *Vulkánikus hegyek.* Eladó.
117. *Lelátás a magasból.* Eladó.
118. *Szőlőmüvelő ember hegyoldalon.* Eladó.
119. *Férfiarckép.* Magántulajdon.
120. *Boulevard de Mont-Parnasse.* Magántulajdon.
121. *Nyolcvanéves uridáma.* Eladó.
122. *Jernye. Szinyei otthona* . . . . 60,000.—
123. *Balaton.* Eladó.
124. *Annella arcképe.* Eladó.

C 59 43

AZ ERNST-MUZEUM KIÁLLITÁSAI

XLIII.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

GYÜJTEMÉNYES

KIÁLLITÁSA

RENDEZTÉK:
ERNST LAJOS és LÁZÁR BÉLA.

AZ ERNST-MUZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1920. ÉVI NOVEMBER HÓ

591



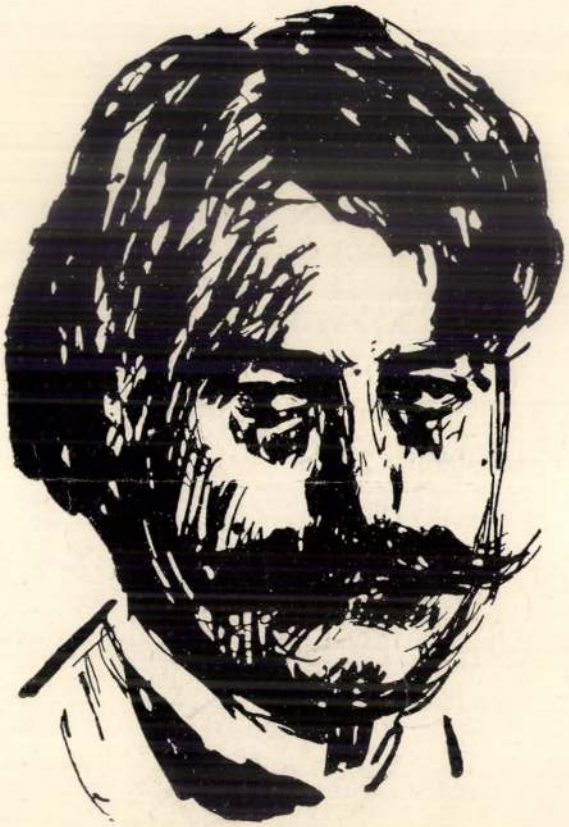

Rippl-Rónai József. Önarckép.

AZ ERNST-MÚZEUM MŰVÉSZ-KÖNYVEI

VI.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

IRTA

LÁZÁR BÉLA



BUDAPEST, 1923.

SZERZŐTŐL MEGJELENTEK:

MAGYARUL.

Szinyei Merse Pál (Modern Könyvtár.) Athenaeum.
Paál László (Művészeti Könyvtár.) Franklin.
A magyar művészet jövője. Dick.
Irók és művészek között. Pallas.
A művészet kis tükre. Reinach után. Athenaeum. (Elfogyott.)
Tizenhárom magyar festő. Singer es Wolfner. (Elfogyott.)
Uj csapáson. Regény a művészéletből. Pallas. (Elfogyott.)
Egy magyar gyűjtemény. Légrády Testvérek.
Molière, mint műkritikus. Légrády Testvérek.
Bevezetés a művészetbe. Schultze után. Pantheon.

NÉMETÜL.

Die Maler des Impressionismus. Lipcse. Teubner.
Paul Merse von Szinyei. Lipcse. Klinkhardt und Biermann.
Die beiden Wurzeln der Kruzifixdarstellung. Strassburg. Heitz.
Studien zur Kunstgeschichte. Wien. Schroll.

FRANCIÁUL.

Ladislas de Paal. Paris. Revue de l'Art. (Elfogyott.)
Courbet. Paris. Floury.
Gauguin. Paris. Librairie, de l'Art.

SAJTÓ ALATT.

Fadrusz János élete és művészete. Pantheon.

Légrády Testvérek nyomása, Budapest.

Rippl-Rónai művészetében visszatükröződik az egész modern művészet fejlődése. Nem az a fejlődési sor, amely a felületen lebegett, mindenki észrevehette s impresszionizmus, pleinair, optikai egység s más hasonló jelszavakba foglalható, hanem az, mely ott zajlott le a mélységekben, látatlanul, a művészi öntudat rejtekhelyein s csak hatásában, eredményeiben, a fel-feltörő magavallomásokban, naplójegyzetekben, néha diadalkiáltásként, máskor néma zokogásban nyilatkozott meg. Csupa ellentétnek látszott s talán maga a művész sem volt mindig tisztában belső élményeinek uralkodó jellegével, de őszinte volt, ösztöne, képzelete, érzése parancsszavára hallgatott és ellentmondásain nem tépelődött, mert tudta, hogy belső hatalmak kormányozzák s ezek ellen cselekedni néki meg nem adatott. Rippl-Rónai József művészi fejlődése lélektani rejtély volt mindnyájunk előtt, önmaga előtt is sokáig s megértéséhez csak a legujabb stiluskereső törekvésekbe való elmélyedés vezetett. S egyszerre nyilvánvaló lett, hogy mi az a titokzatos erő, mely Rippl Rónai művészetét táplálta s tüstént megmagyarázta a látszólagos ellen-

tételeket: a pillanatnyi mozgáslehetőségek keresőjét, a percigvaló jelenségek megfigyelőjét, az elillanó szin- és fényhatások kutatóját, a madárszárnyakkal jelenségről-jelenségre szállót (impresszionista törekvés), amint erős konturba fogott dekorativ szinfoltokkal keresi mindazt, ami az élet mozgalmaiból kiemel, a lelki nyugtalanságot elfojtja s csöndes, vihartalan, harmónikus hangulatokat vált ki éppen azzal a szépséges környezetegységgel, melybe mindent, butort, falat, könyvet, ablakot, szőnyeget, üveget, mindent egybefoglal (anti-impresszionista törekvés). A két törekvés ellentétessége azonnal szertefoszlik, ha megkeressük a képzeletstrukturájának alapját kitevő abstrakcióra való hajlamát, melynek a természet csak anyag s mely arra képesiti, hogy e talán tulságosan is gazdag anyag elemeivel szabadon bánhasson, összefoglaljon, egyszerüsitsen, elmellőzzön, hangsulyozzon, de sohse másoljon, részletezzen, halmozzon, ellenkezőleg abstraháljon, és az igy kiformált képzeleti képekkel épitsen, alakitson, kapcsoljon s ez az egységes hajlam tükröződik vissza minden művészeti alkotásán, magába olvasztva az ellenkező törekvés elemeit is.

Fejlődése megmagyarázza ezt.

I.

Vegyészi pályára készülés közben, egy robbanás az egyetem laboratóriumában elveszi a kedvét a kémiától és nevelőnek megy gróf Zichy Ödönékhez, akinek két fiát tanitotta, velük utazik és él, szebbnél-szebb természetben, Altaussee-ban, künn a fehérmegyei pusztán, később Kalksburgban, miközben ő maga mindinkább festői hivatásának öntudatára ébred. Ez időből irja haza: „Ha a festés nem volna, talán már rég megszöktem volna". Vágyik festőakadémiára, miközben egy Kalksburgban élő festőnél órákat vesz. Az 1883. év karácsonyi szünetét egészen művészi álmodozásnak szenteli. A grófnő ekkor festékdobozzal és egy, az olajfestésről szóló könyvvel lepi meg, amit nagy örömmel ujságol haza. Aztán hirtelen határoz. 1884 január közepe körül már Münchenben van, februárban fölveszik az akadémiára és május végén már sikerekről számolhat be.

Itt, Münchenben veti meg művészete komoly alapjait. Főleg Herterich tanitványa, aki igaz szeretettel foglalkozott vele. Egyszer nagy meglepetéssel hallja, hogy egyik aktját megnézve, igy szól hozzá mestere:

— Igen jó, de törölje le és rajzolja meg ujra.

Megtette kétszer, megtette négyszer, de mikor már tizedszer is ugyanazt a modellt, ugyanazon mozdulatban kellett megrajzolnia, türelmetlenül kiáltott fel:

— De kérem, mester, hiszen én ezt már kivülről tudom.

— Éppen azt akarom. Tanu'jon meg sokat, mindent kivülről, hogy aztán szabadon festhessen.

Ez a mondás elhatározó befolyással volt egész életére. Münchenben ezidétt büvös hatással volt mindenkire, főleg egy magyar művésznövendékre, Munkácsy Mihály káprázatos sikere. 1886-ban már vágyik hozzá Párisba. Megtanulta a munkácsyas festést s csak ösztöndijra vár, hogy a mester közelébe juthasson. 1887 februárjában megkapja az ösztöndijat és rövid idő mulva ott van Párisban Munkácsy oldalán, ki igen szivélyesen fogadja, műtermében helyet jelöl ki a számára, képeit eladja, ad neki másolni valót, hogy pénzmaghoz juttassa, szóval szinte családjába fogadja. Rippl-Rónai azonban mihamar fölocsudott e szeretet zsongitó hatásából. Öntudatra ébresztette Páris, a sok különféle művészi hatás, mely reá zudult, amelyekben kezdett különböztetni s mihamar észrevette, mely ut az, amelyen eljuthat — önmagához.

Mialatt Munkácsy a Courbet-hatás alatt egységes tónusharmóniában — kissé élénkebb szinelemekből — teremtette meg a maga plasztikus hatásra törekvő,

formát szerető és megőrző művészetét, melynek bársonyos koloritja, lágy, puha fénye és szonórikus összhangja belopta magát mindenek szivébe, mellette mind erőteljesebben kifejlődött az optikai benyomások pillanatnyi egységének visszaadására törekvő impresszionista művészet, mely előbb csak világos szinharmóniát keresett, később a napfényben uszó tájban a reflexekből kialakuló formákat kutatta, mind szinesebb, ragyogóbb, tisztán atmoszférikus hatásokat számbavevő kolorittal. Az impresszionista művészet mellett azonban egy harmadik — lappangó — de élő művészi irány is fejlődésnek indult, mely dekorativ szempontokat, nagy egybefoglalásokat, a percig való hatások helyett a lényegesnek kiemelését hangoztatta. Rippl-Rónai ebből meritette ihletét, mert ez felelt meg lelke belső szükségletének. Az impresszionista mesterek teljes semmibevevése már lehetetlen volt. Magára Munkácsyra is hatottak és e hatás alatt kezdte fölfrissiteni palettáját, keresni a közvetlen optikai hatásokat, bár nem elhatározó módon, Rippl-Rónai sem volt természetbe elmerülő impresszionista soha s csak annyiban hatott rá, amennyiben japán hatás alatt dekorativ elemeket olvasztottak magukba az impresszionisták is. Rippl-Rónai körében más, — összefoglaló — szemmel nézték a világot és olyan formalátást kerestek, mely kiemel, egységbe foglal, összefog s nem mint az impresszionistáké, szétbont, fölold, formát szétszaggat, hogy aztán ujra, minden

formát reflexekből rakjon mozaikszerüleg össze. Gauguin volt ez elveknek leghangosabb hirdetője s a klasszikus mesterekre és Puvis de Chavanne-ra, Cézanne-ra hivatkozva, harcot üzent a még félig elismert impresszionizmusnak. Pont-Aven, ez a kis bretagne-i tengerparti falu volt a fészke s ime 1889 szeptemberében ott találjuk már Rippl-Rónait is, belső küzdelmekbe merülve. Egy itt festett nagyobbméretű vászna, *A hir* még Munkácsy nyomában mutatja, de lelkében kétségek ébredtek s megindulni készül az ismeretlen uj csapáson.

Az uj művészi törekvések egyben mindnyájan megegyeztek: az akadémikus művészet elitélésében. S Munkácsyt ide számitották. Rippl-Rónai válaszutra került. Szerette a mestert, de mind erősebben kialakuló izlése, belső érzése messze elvezették annak művészetétől. Micsoda viharok zajlottak le a lelkében! 1890-ben még Colpachon másolja ugyan a mester egyik szalonképét, de lelkében már nincs vele, megindult a magakeresés utján, önálló, eredeti, a maga embere akar lenni, hogy a maga érzéseit uj formába önthesse. Ezt ekorbeli leveleiben minduntalan olvashatjuk. Csak azt nem tudja még, mely ut vezeti el önmagához.

II.

1892 tavaszán kiállitást rendez Párisban, hogy bemutassa fejlődése első eredményeit. Ekkor már harmincegy éves volt. Az osztrák-magyar nagykövetség palotájának, a Hotel Gallièra-nak egy kerti házában mutatkozik be, általános figyelmet keltve. Mecénásai akadnak és barátai, hasonérzésüek nagy számban s noha a fiatal francia kritika mellette van, mindez idehaza hatástalan marad. A millenium idején, de jóval utóbb is — mint Emlékezései-ben irja — „kinevetés, agyonkritizálás, soha semmi dij vagy elismerés, mindig csak mellőzés, visszautasitás" volt a része. Pedig mindent elkövet, hogy megértesse magát, kiállitást rendez kiállitás után, a József-körúton, a Royal-szállóban, a Merkur-palotában, mig végre 1906 telén a Könyves Kálmánnál megjön a váratlan siker. Huszonkétesztendős művészi kisérletezést, buvárkodást, fejlődést mutathatott itt be. Mi a lényege e művészeti fejlődésnek?

Egy nagyon érdekes jelenségre kell itt rámutatnunk — egy a művészettörténetben szinte páratlan jelenségre.

Rippl-Rónai József művészeti hitvallásában impresszszionistának jelezte önmagát s ő maga és hivei is mind azt hitték, hogy impresszionista, a futó benyomások visszaadója. „Az élet gyorsirójaként" kapja le a benyomásokat, a motivum fölfedezése és képpé való átszürése nem kerül neki „sok fáradságába", alla prima és egy ülésre fejezi be műveit, rajongva hirdeti az „egyszerre való festés" jogosultságát, amit ugy magyaráznak, hogy annyit jelent: csak azt az impressziót kell vissza adnia, ami megkapta, meghatotta, képzeletét fölgyujtotta, ami által rákényszerittetett az egyszerüsitésre, a lényeges kikeresésére; ő nem komponál, — maga gunyosan irja, hogy Munkácsy mellett „még komponált". (Emlékezések p. 14.) — de azt adja, amit a természetben meglátott. Francia és magyar jóindulatu birálói mind nyájan megegyeznek abban, hogy formalátását impresszszionisztikusnak vallják. Ő maga egész dicshimnuszt ir arról (Emlékezések p. 153.), hogy mennyi ujat adott az impresszionista festés a világnak!

Pedig Rippl-Rónait képzeletének a strukturája egyenesen anti-impresszionista művésszé kényszeritette.

Velencében éreztem meg legelőbb, mikor egyszer elkisértem a Canale Grande-ra festését látni. Nézte, nézte a motivumát s hirtelen belefogott a festésbe. Egyenesen szinekkel. Nem a fényben változó, mozgó, eleven, röpke szinhangulatokat leste el, hanem a motivum szinétől független szinrendszert, a saját maga szineit rakta vász-

nára. Abban a harmóniában, melyet festményén megtalált, mégis volt valami Velence hangulatából, nem az, amelyik ott élt, rezgett, csillogott előttem, hanem az, amely ott lappangott az ő szivében, ott ragyogott az ő szemében, kész szinlátásában, egy élet és természet fölött álló valóságban.

Igen, Rippl-Rónai tiszta abstrakt képzeletü művész, akinek a természet csak anyag, mely hozzájárul a belső képei kialakitásához, de nem a közvetlen természetbenyomások élményei gyujtják föl képzeletét, hanem az a szellemi kép, melyet képzelete teremt, alakit, átgyur, fokoz, ujraalkot, egyszerüsit, mely arra kényszeriti, hogy el-elhagyjon, a természet igen sok részletétől elvonatkozzon, hogy mindent kompozicióhoz idomitson, hogy azt festhesse, rajzolhassa, alakithassa, ami benne van, ami lelkében kiformálódott, előzetesen, mielőtt még a megfestéshez hozzákezdett volna. „Ritkán fogtam még azonnal festéshez, ezt a tisztán lélekbeli munka, a tanulmányozás előzi meg, leggyakrabban minden rajzolgatás nélkül, de néha rajzolgatással, a dolgoknak már papiroson való keresésével, mindaddig, mig kivülről tudom, látom, milyen lesz a kép. Amikor a pemzlit kezembe fogom, akkor a modell már csak mint emlékezetem vagy impresszióm (*helyesebben:* belső képem, vizióm) támogatója, az esetleges tévedéseknek korrektora szerepel. Lassu folyamat ez . . ." Rippl-Rónai e vallomása (Emlékezések p. 59.) adja kezünkbe képzelete,

művészete megértésének a kulcsát. Itt rokona Székely Bertalannak, rokona Cézanne-nak, rokona Greconak, Pinturicchionak, vissza a gótikáig, a bizanci mozaikmivesekig, az egész abstraktképzeletü művészi fejlődési soron át a primitiv művészet egyik soráig, mely megteremtette a germán állatornamentikát, a mór arabeszket s melynek megvan a maga külön esztétikája, a konkrét természetvisszaadással ellentétes ideált szolgáló, az, melyet elvont érzések táplálnak, mely eszmei kifejezésre törekszik, dekorativ célokat szolgál, alapja minden iparművészeti munkának, mert nem akar kitörni a diszitendő felületből, hanem megmaradni az adott síkon belül.

Most egyszerre megérthetjük Rippl-Rónai minden bizarrériáját, minden különcködését, minden eltérését kora művészeti mozgalmaitól, noha magába olvasztott ő igen sokat a kor és környezet hatásaként, de csak azt, ami vele affinitásban volt és csak annyit, amennyivel segithette, fokozhatta, táplálhatta képzelete parancsszavára kialakuló művészetét. Igy fejlődik minden igaz művészi egyéniség, a maga belső énjének megfelelő tradició és kora olyan elemeinek egybeolvasztásából, amelyek táplálják képzeletét. A felületes szemlélő rendesen csak azt látja, ami közös benne másokkal. Pedig a lényeges az, ami elválasztja a többitől.

Az impresszionista művészettel — akkor még elnyomott, semmibevett, kigunyolt törekvéssel — talán

csak belső szimpátiák, a közös sors kapcsolta őt össze, de lényegében ellentéte maradt mindenha. Az impresszionista, egy Monet például, kiment a természetbe, egy darab egyszerü, három szénakazlas tájba és figyelte, mint alakul át a szin és fényjáték óráról-órára, mint ragyognak föl ujabbnál ujabb reflexek és teremtik meg az egyre változó szin- és fényhatásokat. Itt elemzés, belemélyedés, térkiképzésre való törekvés, konkrét meglátások, részletbe és mélybe való hatolás a művészeti eljárás. Mily távol áll ez Rippl-Rónai érzésvilágától! Őt a világ, mint képzeleti képeit szolgáló emlékképanyag érdekli csupán. Őt nem a futó benyomások, a részletek és azok halmozása érdeklik; ő a világot egészben, viszonylataiban és jellemző formáiban, tömegeivel és azok egyensulyozásával fogja föl s ezt az igy kiépitett, átgyurt természetet, mint felületet diszitő céljának anyagát használja fel. Tehát stiluskereső. Visszavezetett ugyan mindent — művészete első korszakában — a mozgásra, de csak azt a vonalat kereste meg, az egyetlen egyet, mely a jellegző mozgás illuzióját fölkelteni tudta. A kövező, ásó, házbontó munkást, a cséplő, favágó, szőlőművelő, csónakázó, korcsolyázó, kuglizó, kártyázó, fürdőző alakokat, a mosó, stoppoló, himző, répaszedő, szalmahordó, mosakodó, kezére dülő, kalitkát tartó, fésülködő, varrógépére hajló asszonyt a legegyszerübb mozdulatban, a legegyénibb pillanatban ábrázolta, kitünő érzékkel a kiadatlan mozdulatok iránt, ugy hogy művészi alkotásai-

nak összege telten telve sok gyöngyszemmel, a kifejező mozdulatok bájával, egyedül való, eredeti megösmerésekkel. De mindez nem természethalmozás, — ellenkezőleg, csupa kihagyás, elvonatkozás, kiemelés. Itt közel került a gyermekrajzok és primitiv népek művészetének naiv szépségeihez. Mi ezek jellegzője? A gyermek és a primitiv művészet nem gazdag emlékképben, csak a szemlélet alapján leszürődött képzeleti képeket ábrázolja. A szemléletére pedig csak a feltünően jellegzetes hat. Igy kerül a képzeleti képébe néhány jellegző vonás és ebből épül föl a gyermek és a primitiv művészet. Minthogy Rippl-Rónai is a jellegzetest keresi és csakis arra szoritkozik, a rokonság önkényt előáll. Innen egyszerüsége, innen naivitása, művészetének két fő alapsajátossága.

Ugyanazon tulajdonságok kapcsolják össze Degas művészetével és némely japán fametszővel, helyesebben azzal, ami japán hatás Degasnál is. Degas is onnét tanulta, miképp lehet a jellegzetes mozgást visszaadni, tudni illik sugalló erőben, vázlatosan, fölkeltve bennünk a fölcsigázott kiváncsiságot, mely a hiányzót kitaláltatja, ászimetrikus térkitöltésekkel, véletlen átvágásokkal, csoportok szeszélyes elhelyezésével, a látókörnek a kép felső szélére való helyezésével, amit Toulouse-Lautrec még virtuózabbá fokozott, groteszk hatásokkal keverve. Rippl-Rónainál ezek a formák csak eszközök, hogy a kikutatott mozgáslehetőségeket, melyekkel nem optikai,

de szellemi hatásokat akart elérni, a jellegzetesnek felösmert mozdulatokat kifejezhesse. De csakis azokat.

Hogy ezt a jellegzetest kikereshesse, bele kellett mélyednie tárgyába, meg kellett azt tanulnia, mielőtt képzeletében átgyurhatná. Rippl-Rónaiban rendkivül mélyen gyökeredzik például az otthon szeretete. Szüleihez irt levelein ez véges-végig keresztülhangzik. Egy 1889 szeptember 24-én irt levele valóságos dicshimnusza a családi életnek. Ez vezette őt az otthon berendezésének problémáihoz, az intérieur-alakitás titkai kutatásához, hogy meleggé, egyszerüvé, meghitté, közvetlenné tegyen minden tárgyat, mely őt körülveszi. Ez az ő alapelve. Mikor Kaposvárra hazatelepszik, megvalósitja álmait. Egy fehérre meszelt földszintes házba költözik. Nagy padkás bubos kemence terpeszkedett a kis konyhában. A falakon, konyhaeszközök között, egy-egy japán rajz, angol fametszet kacérkodott. Jobbról-balról alacsony szobák, sárgára, rózsaszinüre, fehérre meszelve. Itt egy nagy, széles asztal, zöld fotelek, szürkestráfos divány, amott széles francia ágy, kokett toalettasztal. Levendulaillat terjengett mindenütt, a legkülönösebb hangulatokat teremtve. Most már megérthetjük, hogy mennyire szüksége volt minderre, mert ez táplálta képzeletét, mert meg kellett szoknia e tárgyakat, hogy kiemelhesse belőlük a jellegzetest, egyetlenegy vonalba süritve adhassa vissza az érzését kifejező, döntően fontos formát, mint ahogy a hel-

iotrópban süritve van száz meg száz napraforgó minden illata. De csakis a döntő formát.

Itt aztán egy uj reveláció fogadta. A megszokott környezetben uj szinharmóniákat élt át, szemlélve a legszükebb családi kört, apját, anyját, amint szunditanak a nagy stráfos diványon, rokonait, barátainak mozgását, Piacsek bácsit, amint magafeledten pipálgat, olvas, szundikál, felesége mandolinon játszik, a karácsonyfán égnek a gyertyák, mind egy-egy kiemelt, kialakitott szinharmónia, de erősebb, fokozott szinekben, észrevéve, hogy az intérieur zárt világitásában, mint a finoman csiszolt gyémánt a villanyfényben, tüzet fognak a szinek. Intérieurképeiben Vuillard-os szinegyszerüsitések keletkeztek, de egészen más alapon és más célzattal. Vuillard finom szinelemző, ki benyomásait szétbontja, mig csak uj árnyalatra nem talál s mindent elhagy, ami az uj szinárnyalatot hatásában zavarná. Rippl-Rónai nem a szoba-belseje mélységét adja szubtilis szinekben, ő inkább a test látszatát teremti meg a térben, zárt vonalakba szoritva, azokkal vágva ki a testeket a térből, betöltve azokat tüzes szinekkel, sikszerü marad, egyedül az összefoglaló harmóniára ügyelve. Végső eredményében ujra azt látjuk: éppen ellentétje Vuillardnak. Amaz szinárnyalat-raffinériákat keres, ez dekorativ szinharmóniákat. Csak az egyszerüsitésben rokonok.

Művészetének abstrakt jellege nyilatkozik meg

spiritualisztikus erejében is, melytől belső tüzben égnek a lelki elemet visszatükröző arcképei, főleg női fejei, amint a magárahagyottság pillanatában sejtelmesen fölvillan az arcon egy-egy vágy, gyönyörsóvárgás, mélázás, töprengés, tanakodás, sejtelem, amikor titkos lényük kiül arcukra: a kokott hivatásos mosolya vagy a vérszegény nő élet utáni vágyakodása. Csak annyi formát láttat, amennyi a viziószerüleg fölbukkanó belső kép megsejtetésére elegendő, minden másra fátyolt borit, vagy elmellőz, azelőtt féltónusokból szőtt pókháló-finomságu fátyollal boritotta be, mely ott játszott, el-eltünt a konturok között, félhomályba olvadva, remegve, titokzatosan, ujabban felélednek formái a föltüzesitett szinekben, kigyulladva, belső tüzben égve.

Igy csak a természet fölött szuverén uralkodó művész — a céljaival tisztában lévő, az eszközeit kényekedve szerint váltogató — dolgozik. Ez odakapcsolja őt a nagy abstrakt művészek sorába.

III.

Még a háboru előtt beszélte nekem — ujra fölragyogó szemmel — Maurice Denis, mint rohant be társuk, Seruzier, 1889 táján egy szép tavaszi napon a Jullienba magával hozva Gauguin egy tájképét, mely föllármázta egész belsejét s ugyanilyen hatással volt az Maillolra, a szobrászra, aki akkor festőnek készült, később az egész Vuillard-társaságra, mindnyájan tanultak belőle, ha a legtöbben meg is maradtak impresszionistáknak.

Rippl-Rónai, láttuk, már 1889 óta hallott Gauguinről, Pont-Avenben, de ismerte főleg annak mestereit, Puvis de Chavannes-t, később Cézannet is. Puvis-vel és Cézanne-nal, kik már akkor megették kenyerük javát, közelebbi érintkezésbe nem jutott. Puvis-t meglátogatta ugyan, megmutatta neki rokonszellemü dolgait, Cézannenal is beszélgetett később egy izben, de Gauguinnel csak 1894 körül ismerkedett meg, noha elvei körül, épen barátai körében, sok szó esett, általában igen érdekelte őt a divatos irányoktól oly eltérő művészi meggyőződése. Később a Maillol-Vuillard körben mindjobban megismerte annak szintetikus törekvéseit, mert „Maillol

sokat beszélt róla, vele volt a legközelebbi rokonságban. Denis és Cottet is szerették és követték. Gauguin azonban nem sokat törődött velük s elment Tahitibe".

Elveinek hatása elementáris volt, főleg a vele rokonképzeletstrukturájuak körében. Ezek közé tartozott Rippl-Rónai is.

A Revue Blanche szerkesztője, Nathanson volt az elsők egyike, aki főleg az 1892-iki kiállitás óta érdeklődni kezdett Rippl-Rónai és barátainak művészi törekvései iránt és többek között közölte rajzait is. Még Munkácsy mellett tért át Rippl-Rónai ujra a rajzos alapra s erre épitette föl a maga formavilágát, a müncheni rajztanulmányok folytatásaként, uj művészi hitvallása szellemében. *Az ágyban fekvő nő*, *A kuglizók*, *Maillol arcképe* mind a lényeges vonal jelzése csupán. Ehhez nehezen jut. „Nagyon sokáig vajudik bennem tárgyam megoldási módja", mondja (Emlékezések p. 38) s igen érdekes meghallgatni azt is, hogy min évődik magában, mialatt tárgya megoldási módján töpreng? „A kuglizók" történetét mondja el (Emlékezések p. 52), amint Neuilly környékén öreg kuglizó urakat s főleg azok mozgását figyelte, mint tömegmozgást, az öregesen szürke tájhangulatban. Ez az „eszme". Ennek kifejezésére elhatározta: ködös, téli levegőt fest, szintelen harmóniát. „Minek ide a sok festék? Hiszen a szürke vászonra szénnel rajzolt „vázlat" már oly közel áll a természetnek ehhez a hangulatához, hogy itt-ott néhány kabátnak

vagy fának kissé elütő szinét jelző vékony festékfolt már kiadja az egész hangulatot minden karakterisztikumával. Most csak igen vékony festékkel le kell kötn a rajzot a vászonra: nem baj, sőt ugy hat természetesnek ha maga a rajz is mindenütt kilátszik alóla. Készen vagyunk."

Igy csak az abstrakciós képzeletstrukturáju művész gondolkozik!

Az eszme lényegét kifejező vonalak hangsulyozásával beéri. Neki a kifejező mozgás ereje és intenzitása a kivánatos cél, amelyhez csak a kontur juttat, a mozgásvezető kontur, amely kiszakitja a formákat a térből, de össze is tartja őket. A kontur itt a lényeg. A szin ezt csak kiegészitheti, fokozhatja, segitheti, de nem élhet külön életet. Itt elsősorban japán hatásra kell gondolnunk. E korban mindenkire hatott a japán művészet, de mindenki mást olvasott ki belőle. Monet atmoszférikus tanulmányait éppen ugy táplálta, mint Puvis dekorativ érzését s mig Whistler ászimetrikus érzékét fejlesztette, Degas-nak a pillanatszerüség véletlenségeinek visszaadásában vált mesterévé. Rippl-Rónainál a szinfölfogását befolyásolta. Eleinte a kevés szin és az erős kontur egymást kiegészitő harmóniájában, szürke alaptónusra visszavezetett szinabstrakcióiban, tájképeiben és arckép-harmóniáiban egyaránt. Az az ideál ez, ami Okakura japán esztetikus szerint a japán művészt vezeti, nem magát a dolgot ábrázolva, ugy, amilyen az

volt, but the infinitude it suggested to him (de a végtelenséget, melyet neki szuggerál). *Öreganyám.* c. műve ilyen kevés szinre visszavezetett nagy egység. A dohányszinü ruhában ülő, kiaszott öreg urnő, magára hagyottan, kialudt tekintettel, befelé forditott szemmel néz maga elé, az öregség szomoruságának néhány elhaló hangja . . . Később a konturok közé fogott szinek tüzét élesztette, de sohasem abból indult ki s ha aztán eljutott a tiszta, meg nem tört alapszinekhez, ezek is mindig csak a kifejezést szolgáló vonalak hatását fokozzák.

A dekorativ szempontokat tájképeiben is érvényesiti. Megkeresi azt az alaphangulatot, melyből kisugárzik a táj lelke s azt a szinharmóniát, mely a hangulattal korrespondeál. A föld, az ég, a fa és emberek: puszta szinelemek, mind e harmónia szolgálatába állitva. A szélhajszolta bodor felhő formája neki csak egy szürke szinfolt, a természet egy nagy *impression d'ensemble*, ahol abstrahálhat a részletektől, sok millió apró szinreflextől, mint a japánok s csak a nagy, az egyszerüsitett formákból kialakuló alaphangulatot igyekszik kihozni: a téli fehérségből, mely körülöleli az árva két kazalt vagy a narancssárgába omló felhők visszasugárzó szinéből; — mindmegannyi a természetből kiemelt szinhangulat.

Ennek megéreztetésére találta ki technikáját.

Ha sokáig tusakodik is magával a forma keresése közben, a lelkében kialakult kép visszaadása aztán gyors munka. Nem Courbet vagy Franz Hals szenvedelmes

ecsetvezetéséről van itt szó — ezek ellenkezőleg az első benyomás szüzi erejét akarják megőrizni — ami Manetnál már dogma lesz, — Rippl-Rónainak már fejében kész a képe, kiformált, kialakitott, minden részletében fölfogott, még mielőtt a vászonhoz nyul. Igy tehát minden részletében egyforma kézirással, végig egyenletesen festhet, egyszerre, egy ültében, mert előre látja az eredményt. Ez a technika közel áll a freskóhoz, igen egyéni, nem való másnak, csak neki, mert megfelel organikus sajátságainak. Dogma, mérték nem lehet soha. Ez a technika áldozatokkal jár, elsősorban a fél-tónusok föladásával s igy egyoldalu eljárás, — csakis dekorativ föladatokat lehet vele egyenértéküen megoldani, különösen ujabb műveihez illik, amikor — uj kapolcvári házában letelepedve — tüzes szinabstrakciók megteremtésére törekedett s ehhez ihletül erős szinekkel, a skarlátvörös zsályával, a krómsárga cyniákkal, a piros muskátlival, a hófehér liliomokkal vette körül magát, szobája falain is égtek a szinek, butorai is szinben tündököltek, mert faliképeinek dekorativ szinharmóniájához ezeket a tiszta, harsogó, kimondottan teljes szineket kereste össze.

Ezek után nem meglepő, ha Rippl-Rónai művészetében iparművészetet s benne magában a dekorativ föladatokra született, képzelete parancsszavára azzá fejlődött, par excellence *műipari tervezőt* látjuk. Ő maga is hirdeti: „szerintem a tervező főkelléke, hogy előbb

művész legyen, aztán fogjon műipari tárgyak megoldásához". Rippl-Rónai már művészi pályája kezdetén foglalkozott a diszitőművészetekkel, müncheni iskoláztatása idején rajzolt az *Üstökösbe* s Párisban, hogy elindult a maga utján, a modern iparművészeti mozgalom kezdetein ott állott az első sorban a Mars-mezei uj Szalon kezdői közt, később a Bing-körben is, azok között, akik az igazi modern iparművészeti alkotásokat megkezdették. A himzésre Maillol buzditotta, ki már ez időben foglalkozott himzéstervezésekkel. „Amikor meglátta dekorativ rajzaimat — irta volt nekem 1907-ben a művész — meglepetten kiáltott fel az ő spanyolos francia akcentusával: Ezekből a legszebb himzéseket lehetne csinálni! Ez időben még jóformán senki sem foglalkozott alkalmazott művészettel."

A rajzai alapján készült himzések és szövött faliszőnyegek feltünést is keltettek a Mars-mezei uj Szalonban, melynek mihamar societaire-jévé is választották s nem sokkal utóbb egy nagyarányu megbizást is kapott, Andrássy Tivadar gróftól, egy teljes ebédlőberendezésre, melynek nagy ambicióval felelt meg. De a kivitelnél leküzdhetetlen nehézségei támadtak, az iparosok nem értették meg célzatait, amint ezt igen érdekesen irja le Emlékezéseiben (p. 60). De a butortervezés mellett az iparművészet sok egyéb formájának is élt ő ezalatt. Barátja, Pictairn Knowles édes anyja Wiesbadenben lakott és az ott tett látogatások alkalmával csinálta

pehelykönnyü üvegjeit s tervezte később tányérdiszeit, üvegfestményeit, plakátjait, lithografiáit, meghivóit, könyvdiszeit, csupa műipari munkát, melyek festészeti fejlődésével harmóniában, végre is falfestési vágyódásban csucsosodtak ki.

Művészeti fejlődésével, festőmeggyőződésével teljesen harmonizál iparművészeti stilje, nem hogy ellentét volna köztük, mint a legtöbb festőből letört iparművésznél, de egyenesen eggyé vált nála minden, egy alapfölfogásból alakul ki minden vonala, minden szinkombinációja, csak az illető anyag — a selyemszál, a lithográfiai kő, az üvegmozaik vagy a porcellán — természetéhez átidomitva. Egy régebbi levelének egy darabját, melyben a litográfálásról szól, annak igazolásául idézzük, mint hirdette ő mindig az anyag természetének számitásba vevését, hogy a maga stiljét ahhoz alkalmazhassa: „Szó sincs róla, a litografálás mai célja a dekorativ hatás; elérhetőnek képzeljük ezt azzal, amit az anyag kinál. Persze, a közönség ezt még nem hiszi el, mert inkább a munka befejezettsége érdekli, semmint a mű reveláló ereje . . ." Amit az anyag kinál . . . A reveláló erő . . . Rippl-Rónai mindezt lázas érdeklődéssel leste. Alkalmam volt megfigyelni litografálás közben, mikor a kőre rajzolt tervezetet más-más szinü papiron próbálgatta, keresve egyre, melyik az a szinegység, amely legjobban közeliti meg a képzeletében élő belső képet? E belső képhez igazodik nála minden. Az Andrássy-

ebédlő berendezésében is egy elvont ideális hangulat megtestesitésére törekedett és ennek rendelt alá mindent a supraporta megtört formáit és a nagy ovális asztal nyugodalmas egyszerüségét, a kandalló vonalát és az ablaküveg finom szinátszürődéseit egyaránt. Az Ernst-muzeum számára ablaküveget tervezett, hogy annak hangulata megtörje a lépcsőfeljáró hideg márványhatását, káprázatos szinekkel, melyek égjenek, ragyogjanak és tüzeljenek szinte misztikus fényben. Ehhez kereste össze az elvont szineket, kikereste a palettáján és egymásmellé rakta őket, hogy tüzes szimfóniában fölragyogjanak. Hogy eltávolodott ő itt már a természetleirástól! A himzéseinél is mily grandiózusan egyéni módon vezeti a selyemszál hajlását, keresi ki szineik harmóniáját s mikor aztán murális hajlamai ujból fölébredtek, hiszen eddig is csak a mostoha külső körülmények nyomták el, egész művészete az abstrakt dekorativ falfestésben érte el tetőpontját.

Igy kapcsolódik nála minden egybe. A báli meghivótól a megfestendő paloták faldiszéig. Ő is, mint egykor Marées, egész életén át, minden művészeti gyakorlatával arra készült, hogy ha eljő az elhivó szózat, a megbizás falképekre, készen találja. Mozaikban vagy freskóban, mindegy; csak falakon fejezhesse ki álmait idylljeit, kacagó életkedvét, melyet ragyogó szinei szimbolizálnak: sárgája, zöldje és vöröse, melyeket erős, idegesen megtört pántokkal fognak körül alakjait térből

kivágó konturjai, ezekkel a legfantasztikusabb, a leggazdagabb arabeszkjátékot teremtve. Egy külön világot, világokat kifejező műveiben . . .

Még egyszer rá akarok mutatni művészete spiritualistikus jellegére. Az „eszméből", ideális elgondolásokból, hangulatokból indul ki, még akkor is, ha arcképet ad — az ő pasztellfejei egy-egy szimbolumok! — ezeket akarja első sorban kifejezni, a *lelket*, a *szellemet*, s igy a konkrét formákat is ehhez alkalmazza, csupán átalakitja, formálja, leegyszerüsiti őket, a lényegesre, a sugallóra szoritkozva, mely csupán tükörképe legyen a belsőnek, inkább jelezve, semmint ábrázolva azt, inkább sejtetve, semmint részletezve. Ilyenek Darvas Lili után festett szinálmai is Molnár Ferenc *Égi és földi szerelméhez*. Igen, művészete az álmok, az érzések, az ábrándok és hangulatok megálmodása. Ehhez kellettek az ujszerü kifejezési eszközök, melyekkel egykor a korai gotikusok is viaskodtak, kik, mint ő, spiritualistikus hajlamukban nem a valóság ábrázolását, de az ős-szépséget, a *forma substantialis* kifejezését keresték. Ezek az álmok ám falakra kivánkoztak . . .

IV.

Az elhivó szózat azonban nem jött. Közben egyremásra festette tovább dekorativ panneau-it, a magamulattatására, álmait és álomképeit, keresve hozzá a maga stiljét. Kerti jeleneteket álmodott, fiatal nők és férfiak játszi enyelgéseit, finoman hajló vonalakban, tüzes sárga, vörös és zöld harmóniákat, melyeket erős, megtört konturok fogtak körül, a fal sikszerüségét átsugározva, hogy a formák nyugodt szemmel átfoghatók, a kétdimenziós térben könnyen felfoghatók legyenek, a biztos, világos, nyugodt mozgású formák. Rippl-Rónai nem ok nélkül hangsulyozza sokat emlegetett „egyszerre festését". Ez lényege művészetének, mert főeszköze hatásának, a nyugodt szem számára dolgozik, nem hatol be a térbe, kerüli a formák, vonalak ellentétét, amely mozgatja a szemet, dynamikus hatásokat kelt, izgalmat, szenvedélyt, pathost. Az ő művészetének célja — ellenkezőleg — a megnyugtatás, a nyugalom, a csend. Mikor megtört vonalkás konturokba foglalta formáit, meg nem tört tiszta szinekkel töltvén ki a konturok közeit, — ezt a célt akarta szolgálni, a mozaikfreskók ragyogó

misztikus szinhatására gondolt, Ravenna nagy formákban látó művészeire. A szemet a szinek belső tüzével szórakoztatni, a ritka összetételekkel megkapni, a nagy formákkal távolsági hatásokat előidézni akart, hogy ilykép legyen dekorativ, játszi, szemgyönyörködtető. Nem Michelangelo belső, fojtott tüze füti szenvedélytől ment lelkét, hanem a nagy dekorativ festők, a Pinturicchiok és Le Brunok, a Cortonák és Lanfranconik, a Tiepolok és Mignardok játszi szelleme, csakhogy — sajnos — rossz időben élt, — nem kapott megbizásokat. Nem épültek versaillesi és würzburgi paloták és ha épültek, „stilben" épültek és „stilben" dekoráló, másodkézből vett művészetet foglalkoztattak az épitetők. Most már megértjük az ő sokat emlegetett „egyszerre való festés" elvét. A született falfestő ösztönös megnyilatkozása ez, aki mint a freskófestők, egyszerre festenek a nedves vakolaton, hol nincs helye javitásnak, még töprengésnek sem, a gondosan kivitt karton egyszerre való biztos átviteléről van csak szó. De a lényeg még mindig nem ez. A festés a szem számára való. A freskófestő — akár monumentális, akár dekorativ — a nyugvó szem számára dolgozik, tehát a sikszerüséget éreztetnie kell, s ezt az egyszerre való festés, a sima, egyenletes előadás, a szinintenzitások egyensulyozott elosztása, hogy a szemet ne izgassa egy-egy kiugró szinfolt, az átvágások, mélybehatolások, a mélységéreztetés kerülése, az átlós szerkezetek helyett a

függőleges és vizszintes hangsu yozása idézi elő. Ime Rippl-Rónai kompoziciós sémája, — mert akárhogy gunyolódik ő a maga régi „komponálási módján" (Emlékezések p. 14), fejben megkomponálja ő most is festményeit, akármennyire „egyszerre" veti is aztán a vászonra. De öntudatlanul ugy, hogy művei a nem mozgó szemnek váljék gyönyörködésére, izgalommentes, nyugodalmas, tisztán felfogható hatásokat váltson ki.

A nem mozgó szemnek festve önkénytelenül is érezte kezdettől fogva, amikor gobelin-himzéseket tervezett, mikor könyvdiszt rajzolt s mikor falképszerü festményeit álmodta meg (falképszerü festmény — mily vád ez korunkra!), hogy a sikszerüség hangsulyozása, tehát a *kétdimenziós tér* és a mozgás kiküszöbölése, tehát az állandó *jelen* éreztetése, mint időfelfogás, művészetének alapja. Ösztönszerü művészi zsenijét igazolja, hogy ezt a felfogását a legellenségesebb (naturalista) környezetben is tisztán megőrizte és mint minden igazi nagy művész, egész pályáján konzekvensen gyakorolta. Nem mondom, hogy elméleti megösmerések alapján. Nem, Rippl-Rónai a szemével gondolkozik. A szeme — egész egyéniségének fokusa — nyugodt pillantással élvezi a világot és igy szelleme ehhez formálta művészetét, ösztönszerüleg, a teremtő lélek belső sugallatára.

Ezt látjuk akkor is, mikor egy látszólag ellentétes-műfajban, a pasztell arcképben dolgozik.

Amióta ugyanis hazajutott a francia internáltság-

ból, ahová a világháboru, mely őt felesége francia rokonainál érte utól, belesodort, mindinkább nagyobb szenvedéllyel régi kedvenc anyagához — a pasztellhez nyul vissza. Érthető: az egyszerre való festésnek jó eszköze, s neki kezes anyaga, mert vele belső képzeleti képeit, mielőtt elillantak, a felbukkanás pillanatában, azonmód viziószerüleg megrögzitheti. S neki a természet, a jelen esetben egy-egy női fej, álomszerü képeket játszva dob mozgó képzelete elé, szineket vagy vonalakat, mindig a maga tiszta, egyszerü kifejező erejükben. E képeket, amily gyorsan jönnek, oly gyorsan kell megrögziteni, s ehhez a pasztell kiválóan alkalmas, a legfinomabb, leheletszerübb, hajszálgyöngéd árnyalatok árnyalatait, sejtelemszerü fények imbolygó rezgéseiben, bóditó álmok mámoritó kábulatában vagy tüzesen remegő szinek izzó irizálásában, mindig máskép, ahogy a vizió felbukkan, hirtelen megkapva, lehet csak elkapni. A nyak egy elhajlása, a szem egy fellobbanása, a kéz egy lendülete, a csupasz nyak husszinének bársonyos melegsége, egy gyürüs ujj szine ragyogása, bóditó álmokat sugalló, kábitó illatokat lehellő szinek felcikázása, — mind egy-egy pillanat műve és a pasztell ezernyi árnyalatával rendelkezésére áll, hogy velük a vizionariusan megsejtett szintitkoknak csudáját kifejezhesse. Rippl-Rónai a szemével nemcsak gondolkozik, hanem érez, szinte szagol, simogat, minden érzékekkel együtt él.

De csupán csak a nyugodt szemnek dolgozik, a vo-

nalja hajlik, leng, simul, de csak a sikon belül, a szine pirul, mosolyog, vibrál, ég vagy lángol, de csak a vonalon belül, a sikszerüséget ösztönszerüleg őrzi, az élet árjából egy-egy pillanatot ragad csak ki, tere itt is kétdimenziós, ideje itt is örök jelen, mert stilje a dekorativ képzelet terméke, mely játszik a formákkal, mulattatja, elkábitja, elragadja, mámorba ringatja a szemet... a nyugvó szemet...

S most elérkeztünk Rippl-Rónai stiljének megértéséhez, nehéz és küzdelmes uton, amelyet ő maga is járt, közönsége is járt, mig megértette. A látszólagos ellentétek feloldódnak: *dekorativ képzelete* mindent megmagyaráz. De ez az ő képzelete annyira ritka és egyetlen a mai művészetben, hogy nagyon is érthető, mért kellett annyit küzdenie a megértetésért.

A magatörte uton járók sorsa ez. Szép sors.

AZ ERNST-MUZEUM MŰVÉSZ-KÖNYVEI

cimmel egy könyvsorozatot inditunk meg, melyben a magyar képzőművészet jelesebb képviselőit egyenként ismertetjük a magyar közönséggel. A két ives tanulmányokat, melyeket

DR. LÁZÁR BÉLA

ir, 15 kép kiséri, melyek a művészek jellegzetes alkotásait mutatják be. Az első sorozat Csók István, Iványi-Grünwald Béla, Perlmutter Izsák, Rudnay Gyula, Vaszary János, Rippl-Rónai József, Fényes Adolf, Koszta József, Hatvany Ferenc báró és Gyárfás Jenőt öleli fel, — a következő sorozatok sorra veszik a régibb és ujabb jeles magyar művészeket.

Egy-egy füzet ára 200 kor.



Rippl-Rónai József. Utcakövezők.



Rippl-Rónai József. Maillol arcképe.



Rippl-Rónai József. Öreganyám.



Rippl-Rónai József. Kuglizók.



Rippl-Rónai József. Apám, anyám. <

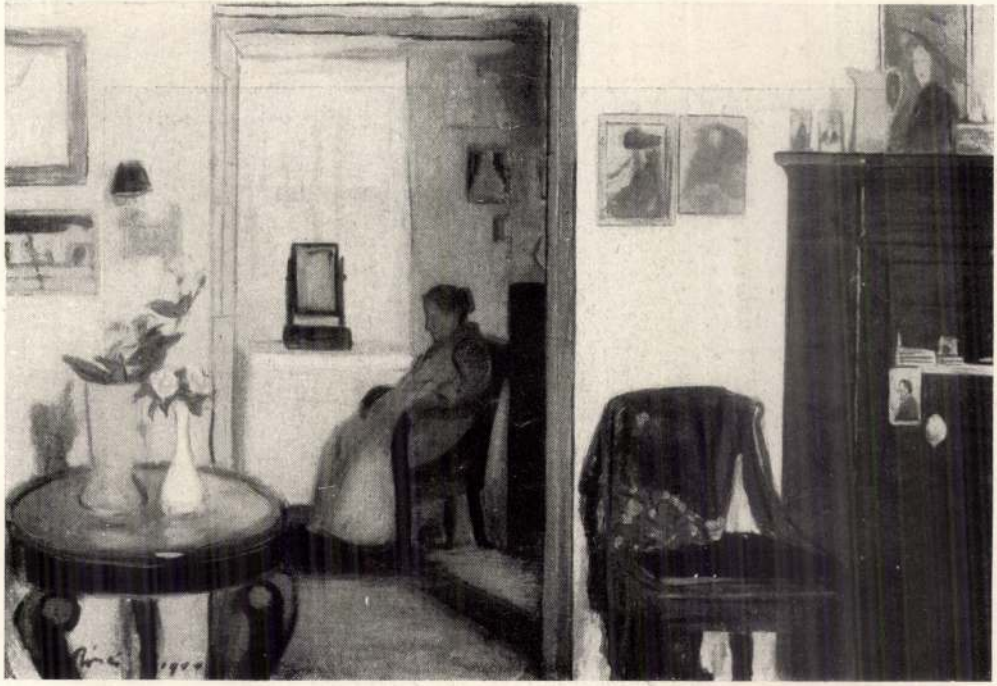

Rippl-Rónai József. Régi emlékek.



Rippl-Rónai József. Kertben.



Rippl-Rónai József. Öreg nő.



Rippl-Rónai József. Szüleim.

X.



Rippl-Rónai József. Fehérpettyes ruhás nő.



Rippl-Rónai József. Női arckép.



Rippl-Rónai József. Lámpánál.

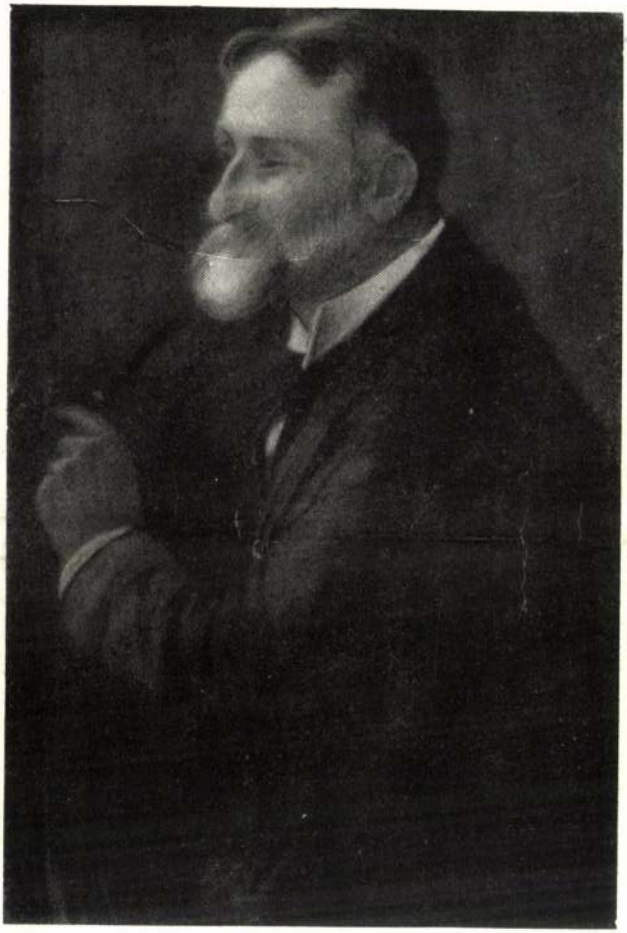

Rippl-Rónai József. Konti József arcképe.

Rippl-Rónai József



Rippl-Rónai József. Zorka.

Práger László kollekciója

Modernizmus és absztrakció



Kmetty János: Fák a parkban
olaj, fa, 45x35 cm, 1910-es évek

Anna Margitnak, Bálint Endrének, Barcsay Jenőnek, Czóbel Bélának, Gyarmathy Tihamérnak és Lossonczy Tamásnak 1975 végén ismeretlen aláírású, udvariasan érdeklődő levelezőlapot hozott a posta. Egy fiatal műgyűjtő kereste meg a fenti hat művészt, hogy találkozhatna-e velük.

Práger Lászlót nemcsak fogadták, hanem az évek során azután baráttá is fogadták e festők. Csupán Czóbellel hiúsult meg a személyes találkozás, hiszen a mester 1976 elején elhunyt. De munkásságát egy kiváló – ha valószínűleg nem is egészen befejezett – olajkép (Könyöklő férfi) reprezentálja a gyűjteményben. A névsor kiválasztásában a harminchárom éves fiatalember számára az Európai Iskola jelentette a meghatározó irányt. Akkoriban idehaza az absztrakcióról mégoly ritka írásos források végigolvasásával felkészült munkásságukból; sőt a művészekkel való beszélgetésekből többet magnóra rögzített, és Gegesi Kiss Pállal készített interjújával kiegészítve ezekből kötetet is szerkesztett. A Magvető Kiadó Gyorsuló idő sorozatában a könyv a megjelenés előtti utolsó szakaszban – az Európai Iskola témája miatt – 1976-ban elakadt a cenzúrán. Két évtizeddel később az Akadémiai Kiadó örömmel fogadta a kéziratot, ám a megjelenés akkor anyagiak híján elmaradt. A szövegek most végre az Ars Hungaricában jelennek majd meg.

A gyűjtemény története a hatvanas évek végén kezdődik. A közgazdász végzettségű Práger László munkahelye felé menet be-benézett a BÁV Kossuth Lajos utcai boltjába, s egy alkalommal egy kubista ihletésű akttal távozott. Ezerháromszáz forintos fizetéséből örömest áldozott százat a pasztellre – holott a jobb sarokban lévő „Schönberger 1930" szignó akkor még nem sokat mondott neki. Utánanézett, s elkezdett a klasszikus magyar modernizmusban kutakodni. Rövidesen már fél fizetését otthagyta egy Czigány Dezső-olajképért, amelyet később a festőnek egy gyönyörű provence-i tájképe is követett. A két világháború közötti modern irányzatok iránti elkötelezettség jegyében további Schönberger-, majd Kádár Béla-kép is került a kollekcióba.

A Nyolcak, illetve a fauve-os színvilágú neósok máig is a gyűjtemény egyik oszlopát alkotják. Kiemelkedik Kernstok Károly egy 1907-es portréja. Ide tartozik Kmetty János csendélete és parkrészlete és Berény Róbert Anna lányáról készített festménye. A klasszikus érdeklődés Nagybánya felé fordította a gyűjtő figyelmét. Ziffer Sándor, Kosztolányi Kann Gyula, Ács Ferenc, P. Kovács Ferenc vagy Tipary Dezső egy-egy művének a BÁV boltjaiban, illetve kevésbé ismert galériákban, jutányos áron történő megszerzése pedig Nagybánya mások előtti felfedezése miatt nyújtott örömet számára. A nagybányai képanyag máig meghitt sarokban függ a lakásában. A sznobizmusra kevéssé hajló gyűjtő akkor is megbecsüli a kisebb neveket, ha egyéb kincsei már jóval nagyobb értéknek számítanak.

A legszorosabb kapcsolat az élő művészekhez kötötte. Ennek egyik titka sikeres szakmai pályája volt. Már 1974-ben az Egyesült Államokba ment ösztöndíjasként, majd külkereskedőként sokat utazott, sőt torontói kirendeltségvezetőként élt is külföldön. A rendszeres múzeumlátogatások, a bővülő művészeti könyvtár egyre jobb alapot adtak ahhoz, hogy a hazaiak közül a nemzetközi irányzatoknak megfelelő alkotókat válassza ki. Elméleti érdeklődését sem adta fel. Kandidátusi, majd nagydoktori disszertációja gazdasági kérdésekről szólt, ám a teoretikus hajlam aranyat ért az olyan pictor doctusokkal való beszélgetésekben, mint Gyarmathy vagy Barcsay.

A művészekkel kialakult közeli kapcsolatát mi sem jelzi jobban, hogy alig négy évvel megismerkedésük után, 1979 karácsonyának előestéjén – és anélkül, hogy előzőleg akár csak egy képet is vett volna tőle – az idős Barcsay kikászálódott Prágerék budai lakása előtt egy taxiból, hóna alatt 1951-es remekével (Konstruktív ház). A mester már aznap délelőtt ott járt, de ragaszkodott az ajándék személyes átadásához. Ismerve Barcsay tartózkodó, visszahúzódó jellemét, ez sokat elárul arról, valójában mennyire fontos volt neki egy-egy értő barát, gyűjtő, kritikus. A mestertől azután minden évben érkezett ajándékba egy-egy rézkarc vagy grafika. Egy idő után ragaszkodott hozzá, hogy odaajándékozza Prágernek azokat a munkákat, amelyeket az kiválasztott – amit persze a gyűjtő nem fogadott el. Ezért az olajképek közül végül mindössze egy további kisméretű munka, az Ablakomon át – barnában (1960) lett a kollekció része.

Gyarmathy Tihamér kozmoszsorozataiból számos nagyalakú, a téma szín- és motívumvariációját mutató kép jutott Prágerhez. Ha a korábbi korszak művei közül nem is válogathatott, de a hatvanas-hetvenes évek anyagából a számára legjobban tetsző darabokat vehette meg. Mivel a festő műtermébe már akkor sem volt könnyű bejutni, ez a lehetőség csak a gyűjtők szűk köre számára fenntartott, nem csekély megbecsülést jelentett. A dinamizmust sugárzó művek közül kitűnik az 1966-os Jelenség és új tér; míg a Centrális mozgások kontemplatívabb darab.

Lossonczy Tamással hamar bensőségessé vált a gyűjtő viszonya. A művész több évtizednyi hallgatása utáni, valójában első nagy kiállítását 1978-ban, a Műcsarnokban Práger nyitotta meg, s a tárlat poszterén szereplő kép a gyűjtemény egyik darabja lett. A festőtől Az emelkedő (1976) című főmű, míg a korai korszakot egy kisméretű darab szemlélteti (Vádoló kísértetek, 1946). Két további Lossonczy-kép utóbb izgalmas új utakat nyitott mind Práger, mind egy másik gyűjtő-jó barát számára. Az akkoriban a közelben lakó Vass Lászlóval ugyanis nemcsak eszmét, hanem néha képet is cseréltek. Így került Vass közel Lossonczyhoz, míg Práger számára Deim Pál és Konok Tamás művészete lett tartós elkötelezettséghez vezető újdonság.

Konok a ma élő festők között a gyűjtő számára a legfontosabb. Műveit ikonosztázjelleggel rendezte el falán, s cikkekkel és reprodukciókkal igyekezett hozzájárulni az emigrációja miatt eleinte inkább a francia és a svájci, mint a magyar közönség számára ismert művész szélesebb körű hazai befogadásához. Práger művészetnépszerűsítő tevékenységének része volt az is, amikor 1989-ben a budapesti amerikai iskolának ajándékozott szitanyomatokat a magyar konstruktivizmus alkotóinak munkáiból.

ÉBLI GÁBOR

Konföderációs bankók

A rabszolgatartók pénze



Egydolláros címlet
ígérvény, csak győzelem esetére

Az amerikai polgárháború kitörésekor a déliek pénzügyi szakemberei nehéz problémával szembesültek: az új államalakulatnak nem volt hol és hogyan kellő minőségű és mennyiségű bankót készíttetnie. A déli államokban csupán egyetlen olyan cég működött, amely a megfelelő minőséget biztosítani tudta, de annak kapacitása közel sem felelt meg az igényeknek.

A déliek még az ellenségeskedések kitörése előtt nagyobb mennyiségű papírpénzt rendeltek egy, az ügyükkel szimpatizáló északi cégnél, ennek a szállítmánynak (50, 100, 500 és 1000 dolláros címletek) azonban csupán egy töredéke jutott el hozzájuk időben. A National Banknote Company által 1861 áprilisában gyártott – konföderált – bankjegyek ma igazi ritkaságok, és eredeti névértékük többszöröséért kelnek el az aukciókon.

A szorult helyzetben levő kormányzat úgy segített magán, ahogy tudott. Felkérték a bankokat, hogy a náluk levő, még használatlan nyomólemezeket adják át nekik, és egy jó hírű, de nem túl jelentős nyomdát, a Hoyer és Ludwig céget bízták meg az új papírpénz legyártásával. A bankjegyekre sajátos felirat került. Szó szerint a következő: „Az Amerikai Szövetséges Államok egy dollárt fizet a bemutatónak a Szövetséges Államok és az Egyesült Államok közötti béke megkötését és ratifikálását követő hat hónapon belül". Vagyis a bankjegyígérvényt csak a győzelem után (mert hiszen Északot le kellett győzni ahhoz, hogy békét köthessenek vele) lehetett volna beváltani jó dollárra. Hogy milyenre és hogy az mennyit fog érni, arról természetesen nem esett, nem is eshetett szó.



A húszdolláros előlapja
a hátlapra már nem került ábra

Az illetékeseknek azonban ennél nagyobb gondjuk volt, hogy még ezzel a rossz pénzzel sem tudták ellátni az országot. A megbízott nyomda ugyanis nem győzte a munkát, ráadásul egyre rosszabb minőségű bankjegyeket gyártott. Ezt persze a hamisítók is azonnal észrevették és kihasználták, így aztán hamarosan hamis bankók ezrei árasztották el az országot. Ez oda vezetett, hogy a kereskedők csak vonakodva fogadták el a hoyereket, hiszen nem volt egyszerű megkülönböztetni a valódit a hamistól (ma sem az).

A helyzet még rosszabbra fordult, amikor 1862-ben leégett a déliek egyetlen papírgyára. Amíg ezt újjá nem építették, kénytelenek voltak Angliából beszerezni a megfelelő minőségű papírt, ám e szállítmányok java része nem jutott át az északiak blokádján.

Közben a bankógyártással megbízott nyomdászok is vívták a maguk háborúját: az egyik tulajdonos, Blanton Duncan például azzal az utasítással küldte embereit a versenytárshoz, Keatinghez, hogy gyújtsák fel a nyomdáját. Keating azonban fegyvereseket fogadott és visszaverte a támadást.

Duncan egyébként nem csupán ezzel a tettével írta be nevét az amerikai pénztörténetbe, hanem egyik bankójával is: ez a nevezetes édesgyökérbankó. Miután a déli kormányzat ekkoriban már jórészt a megbízott nyomdászokra hagyta, milyen illusztrációt alkalmaznak az általuk nyomott bankjegyeken (csak az előlapon, mivel a hátlapra nem került ábra), Duncan az amerikai szabadságharc történetének egyik déli motívumát választotta az egyik címlethez. A történet szerint az angolok és az amerikaiak között fogolycseréről folyt tárgyalás. Ennek során az amerikai Marion vacsorát adott a másik fél tiszteletére, amelynek mind a hét fogása édesgyökérből készült, a néger (rabszolga) szakácsnak ugyanis csupán ez az egyetlen alapanyag állt a rendelkezésére.

A konföderációs bankjegyeken mindig két aláírás szerepel, az aláírók azonban gyakran változtak. Ez további változatokat jelent a gyűjtő számára, aki nincs könnyű helyzetben, ha a teljességre törekszik. Az utolsó kibocsátás (1864 februárja) például kilenc új típust, ezen belül 20 változatot eredményezett. A legnagyobb akadályt mégsem a változatok nagy száma, hanem a nagyobb címletek ára jelenti: ez bizony egyes esetekben akár több ezer mai dollárra is rúghat. Ráadásul a korabeli hamisítványok sem szerezhetők be sokkal olcsóbban. Így végül a konföderált bankóból legalább a gyűjtők számára „jó pénz" lett.

BALÁZS KÁROLY

A törvény nem bünteti

A reklám játékos eszköze



Az együttes sorozatának egy darabja
egyenáram–váltóáram



Víz-, gáz-, fűtés- és villanyszerelő kiadványa
fehér hollónak számít

A bankjegyek hamisítását a világ minden államában a törvény szigorúan bünteti. Ilyen vagy ehhez hasonló felirat szerepel a földkerekség majd minden papírpénzén. Azt viszont nem bünteti a törvény, ha a bankóhoz hasonló, attól azonban első látásra is megkülönböztethető, reklámcélokat szolgáló nyomtatványt készítenek. A számítógépes technika segítségével pedig nem jelenthet különösebb feladatot ilyen reklámbankó elkészítése. Miután a papírpénz jó reklámhordozó, készülnek is ilyen kiadványok szép számmal. Az utóbbi évtizedben csak nálunk közel száz reklámbankó jelent meg a legkülönbözőbb cégek, áruk hirdetésével.

Érdekes módon az egyébként komoly pénzintézetek – így bankok és lottótársaságok – is szívesen és gyakran élnek a reklám eme újszerű, játékos eszközével.

A legismertebb, mondjuk úgy, legnépszerűbb pénz manapság a zöldhasú, vagyis az amerikai dollár. Éppen ezért nem véletlen, hogy világszerte dollár alapon készül a reklámbankók java része, egyes becslések szerint közel egyharmada. A gyűjtők körében különös keresletnek örvendenek az alkalmi kiadványok, vagyis a valamilyen rendezvényhez, eseményhez köthető reklámbankók.

Az AC–DC zenekar egész sorozatot adott ki az együttes tagjainak arcképével. A bankókon a dollárbankjegyeken látható hagyományos feliratokat is megváltoztatták: „Not for legal tender" (Nem törvényes fizetőeszköz) és „In rock we trust" (Bizalmunk a rockban). A fiúk menedzserének még arra is volt gondja, hogy a bankókat levédesse. Bár a sorozatot 1990-es turnéjukra jelentették meg, mégsem számít klasszikus alkalmi kiadványnak, miután pontos dátum nem szerepel rajta, illetve a kiadást követő években is használták.

Még nagyobb ázsiónak örvendenek az underground bankók, vagyis a társadalmi-gazdasági élet peremén, félig vagy akár teljesen törvényen kívül működő szervezetek, csoportok alkalmi csinálmányai. Ez az underground kategória persze már a propaganda területére visz át. Az ilyen kiadványok igazi fehér hollónak számítanak, éppen ezért a mezei, vagyis átlagos példányokhoz képest áruk is jóval magasabb, esetükben akár tízhússzoros szorzót is alkalmaznak. Egy-egy kívánatos példány azonban még így sem kerülhet néhány száz forintnál többe. Ami igazán jó hír mind a (papír)pénzzel kapcsolatos érdekességek, mind pedig a reklámkiadványok gyűjtőjének.

B. K.

Art Rotterdam

Kis ország, nagy galériagondok

Hollandiában 2001. szeptember 11-ét követően a kortárs művészet két nagytételes felvásárlója, a KPN (a holland Matáv) és a KLM légitársaság felszámolni kényszerült művészeti osztályát, míg a többi nagyvállalat legalább tíz százalékkal csökkentette erre a célra szánt kiadásait. A jelentős részben a nagyvállalatok felvásárló kapacitásától függő holland galériatulajdonosokat ez hideg zuhanyként érhette – gondolnánk. Főleg, ha elolvassuk egy 2001-es országos felmérés adatait, mely szerint a Hollandiában működő 600 galériából Amszterdamban minden 100 lakosra 22 és fél jut. New Yorkban, a művészet fővárosában, nem egészen hét. Felmerül a kérdés: vajon kinek kell egy ilyen kis országban ennyi kortárs művészet?



Cruise Terminal, az egykori kikötőállomás
a minőség és újító szellem zászlaja alatt futó vásár egyelőre a magánbefektetőkből él

Az immár ötödik éve megrendezett kortárs nemzetközi vásár, az Art Rotterdam (február 26–március 1.) sikertörténete eloszlatni látszik a holland galériavilág felett gyülekező viharfelhőket. Az 1999-ben kiállító 30 galéria és 4000 látogató száma ez évre 85 galériára és mintegy 14 ezer látogatóra emelkedett. Ez a nagy arányú növekedés jórészt annak köszönhető, hogy az elmaradozó vállalati vásárlásokat a magánszektorban megélénkült befektetői kedv képes volt kompenzálni. Új, fiatal, harmincas-negyvenes éveit taposó gyűjtőnemzedék jelent meg a holland műpiac porondján, amely – az idősebb generációval ellentétben – komoly érdeklődést tanúsít a fotóművészet iránt. Ez a tendencia már a 2002-es Art Rotterdam által kínált műfajok arányán is meglátszott, ahol a kiállító galériák az addig domináns figuratív festészet mellett egyre több fotót állítottak ki – és adtak el.

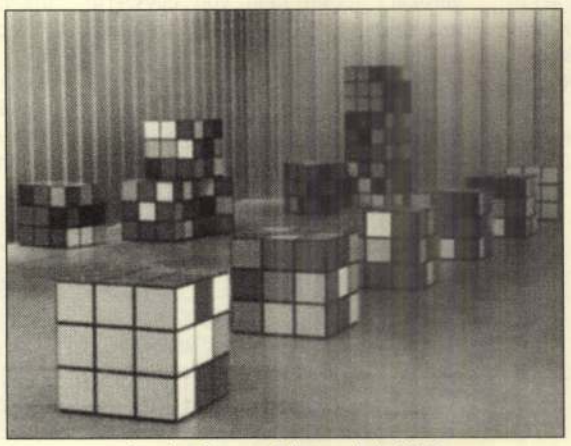

Damien Beguet: Fej vagy írás, 2003
kerámia, fa, egyenként 55x55x55 cm, Olivier Houg Galerie

Az idei vásár újdonsága az volt, hogy a 85 galériából 30 külföldről érkezett. Az előző négy év sikerén felbuzdulva a szervezők a nagy nemzetközi kortárs művészeti vásárok (Art Basel, ARCO/Madrid és a New York-i Armory Show) mintájára próbálták átformálni az Art Rotterdam profilját. A holland galériák közül ugyanis egyelőre alig akad olyan, amely a nemzetközi piacon is versenyképes.

A külföldi kiállítók jelenléte és a külföldi kurátorok számára összeállított előadásprogram a szervezők szerint a holland galériarendszer minőségének megreformálásához szükséges lépés. A Hollandiában működő 600 galéria nagy része ugyanis művészek vagy művészi hajlamú egyének által működtetett egyszemélyes és gyakran anyagilag meg nem térülő vállalkozás, amelynek egyetlen túlélési lehetősége a professzionalizálódás és a nemzetközi orientáció. A kapcsolatok kiépítése persze önmagában még nem elég. Az intuíció és a véletlen szerepe legalább olyan fontos. A jelen viszonyokat viszont mi sem példázza jobban, mint hogy a nemzetközi sikerre és anyagi jólétre törekvő holland művészek szinte kivétel nélkül külföldre távoznak, mivel jelenleg kevés olyan hazai galéria van, amely a kortárs műpiac kőkemény bizniszvilágában képes lenne őket befuttatni. Ennek további következménye, hogy a holland múzeumok vagy közvetlenül a művészektől, vagy külföldi galériákon keresztül vásárolnak.

Ami a helyszínt illeti, az Art Rotterdam minden tekintetben ideálisnak mondható. Az egykori kikötőállomás, a Cruise Terminal és a vele szomszédos Las Palmas rakodóépületének hatalmas téglaépületei belül tágas, hófehér, impozáns otthont nyújtanak az ízlésesen berendezett és a legapróbb részletekig megrendezett vásárnak. Ami pedig a kiállított galériák felhozatalát illeti: a „minőség" és „újító szellem" zászlaja alatt futó Art Rotterdam egyelőre nem a múzeumokból, hanem a magánbefektetőkből él, akiknek ízlése többnyire a festészet és a fotóművészet kétdimenziós műfajait részesíti előnyben. Ennek ellensúlyozásaként került sorra a vásár rendezvényeként az a 30 nemzetközi videoművész munkájából összeállított program, amely a pusztán esztétikai jelenségként, kontemplatív célból létrehozott, eladható s egy holland műkritikus Duchampot idéző kifejezésével „recehártya-művészeten" túl a gyűjtők figyelmét a szociális, elméleti, kultúrkritikai és popkulturális elemeket is tartalmazó művészetre próbálja irányítani. Venni még nem kötelező.

HUNYADI SZILVIA

Armory Show, New York

Világ műgyűjtői, egyesüljetek!

30 millió dolláros forgalom, 29 ezer látogató, 2000 művész, 189 galéria és műkereskedő, 4 zsúfolt nap. A prés alatt alakuló kelet-európai kortárs művészeti piac kontextusában ezek a számok lenyűgözők vagy sokkolók, de a madridi ARCO-hoz, a párizsi FIAC-hoz, a londoni Frieze-hez, az Art Baselhez vagy a Miami Art Fairhez képest a New York-i Armory Show szervezőinek és résztvevőinek első látásra még sincs sok okuk a büszkeségre. Az ördög azonban a részletekben lakik: az Armory a kortárs művészeti piac legkisebb, de legexkluzívabb vására, amelynek méregdrága bódéira 2004-ben öt kontinens 450 – nagy pénzekben és nevekben utazó – galériája pályázott. Az Armory kicsi, de erős.

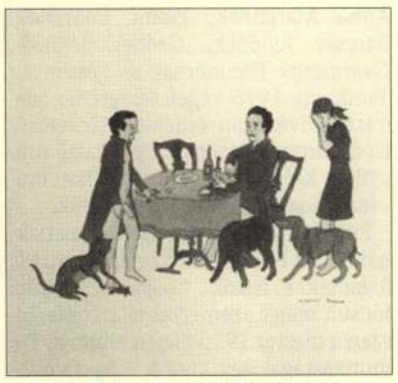

Marcel Dzama: Cím nélkül, 2003
tus, akvarell, David Zwirner Galéria, New York

Az idén hatodszorra megrendezett Armory új keletű története 1993-ban, a Gramercy Art Fairrel kezdődött, amely aztán 1998-ban a Gramercy Hotelből átmenetileg a 67th Armory épületébe költözött és magától értetődően felvette a történelmi nevet. Az idei év a Hudson folyó két mólóját elfoglaló Armoryján bárki, aki élő művészek műveivel kereskedik, részt vehet, főleg ha hagyják. A kurátorokból, konzultánsokból, kereskedőkből és kritikusokból álló zsűri szigorú versenyben bírálja el a kiállítani vágyó galériások és kereskedők százait. Aki kiesik, az konspirációt és igazságtalanságot kiált, aki bejut, az sok munka, energia és még több pénz árán négy napon keresztül állhat a bódéjában, eheti a közepesnél is gyengébb, de látványos büfékaját, várhatja a gyűjtők, a múzeumi kurátorok, a vállalati konzultánsok és a kritikusok művészetre és társasági életre éhes tömegeit. Az, hogy a sajgó lábú és üveges tekintetű látogatók elégedetten távozhattak, a gondos szelekciónak, New York örökzöld vonzerejének, nem utolsó sorban pedig az időzítésnek volt köszönhető. A március 11. és 15. között megrendezett vásár egybeesett a Whitney Biennále megnyitójának hetével és a Gansevoort Hotelben megrendezett, a sikkes marketing ellenére is csak ötödrangú rémségeket kínáló scope art fairrel is.

Az idei Armory a legnaivabb látogató számára is napnál világosabbá tette, hogy a nemzetközi kortárs művészet szexisebb ugyan, de dinamikáját és működését tekintve aligha különbözik a globális piac többi, multinacionális cégekből álló ágazatától. A vásár egyik újdonsága, az Armory és az ARCO fúziója látszólag a kortárs művészet gyűjtésével kapcsolatos tudnivalók terjesztésének kétoldalúvá tételét szolgálta, de az ARCO szervezte előadások és beszélgetések didaxisa csak jótékony ráadás volt ahhoz, hogy a kooperáció révén az európai és az amerikai piac közötti kommunikáció intézményesült és hatékonyabbá vált. Az ARCO és az Armory házassága mindenki boldogságáért és biztonságáért szavatolni látszik: az európai, ázsiai és dél-amerikai galériásokéért, akik ismerik az amerikai piac recesszió ellenére is impresszív felvevőkapacitását (azaz tudják, hogy New Yorkban szinte mindent több pénzért lehet eladni mint bárhol máshol a világon) és azokért a vásáron kiállító amerikai kereskedőkéért is, akik az európai és ázsiai piacokon és főleg az európai múzeumi hálózatban való jelenlétet és legitimációt keresik. A nemzetközi biennálékkal és terjeszkedő megamúzeumokkal teli kortárs művészeti élet új jelszava a „Világ műgyűjtői, egyesüljetek!" és az Armory szervezői is engedelmesen vetik alá magukat a globális együttműködés mindenre és mindenkire érvényesnek látszó parancsának. Nem mintha az Armory transz- és internacionális jellege újdonság lenne – ne feledjük, hogy a 91 évvel ezelőtt megrendezett azonos nevű kiállítás is egy Duchamp nevű franciának köszönhetően vonult be a modern művészet történetébe.

Az Armoryn minden van, ami szemnek ingere, de a választék ellenére is vannak jól látható és kitapintható trendek. Sok a fotó, a c-print és a lightbox – Francis Alÿs, Janine Antoni, Wim Wenders, Thomas Struth, Sophie Calle és Anri Sala vagy Tacita Dean művei több pavilonban is feltűntek –, de egyre több a plazmaképernyőstül hazavihető és kiakasztható videó is (Bill Viola, Hiraki Sawa, Tony Oursler). A legnépszerűbbek a grafikus, képregényszerű narratívák köré festett-rajzolt munkák, amelyek első látásra gyerekkönyv-illusztrációnak néznek ki, de közelebbről nézve kiderül, hogy valójában szex- és horrorkedvelő, pszichoanalízisben is jártas felnőtteknek szólnak (Marcel Dzama, Rita Ackermann, Yoshimoto Nara, Ryoko Aoki). A figuratív felnőttképregények népszerűségével csak a posztszuperpop képek versenyezhetnek. Az amerikai kiállítók pavilonjaiban úton-útfélen feltűnő, fényes papírszeméttel, flitterekkel, Batman-fejekkel, szöveges politikai üzenetekkel és pszichedelikus motívumokkal teli látványos panelek a grafikai és festészeti technikák egész arzenálját felvonultatják, és mindezt látszólagos könnyedségük és lazán csináltságuk ellenére is mérnöki precizitással teszik. Az Armoryn látható művek technikai apparátustól és médiumtól függetlenül ismét egyértelművé teszik a régi bölcsességet, hogy a nemzetközi mainstreamben a rosszul csináltság és az elnagyolás csak akkor működik, ha ez a stratégia, és ezt el is tudja hitetni a nézővel – minden más esetben a szakmai öngyilkosság minősített esete.

A művek sokfélék, a kiállítók és résztvevők viszont a nemzetközi kortárs piac szokásos kultúrföldrajzi mintáit követik. Az amerikai, a brit és a francia galériák mellett sok a szövetségi kultuszminisztérium által finanszírozott, a fiatal német művészet hivatalos reprezentációját a Young German Art logója alatt felvállaló németországi kiállító. Akadnak japán, osztrák, svájci, izraeli, skandináv és dél-amerikai galériák, idén először vannak kínaiak, és ráadásnak van egy orosz, egy koreai és egy ausztrál pavilon is. A ma ismert világ nagyobb része GDP-jével egyenes arányban hiányzik az Armoryról. Az afrikai, a közel-keleti, a délkelet-ázsiai országok, valamint a Bécs és Moszkva, illetve Moszkva és Vlagyivosztok közötti területek államai – annak ellenére, hogy több innen származó művész futott be nemzetközi karriert az elmúlt másfél évtizedben – nincsenek és egyhamar nem is lesznek rajta a nemzetközi kortárspiac térképén. A műgyűjtés, mint azt az Armoryn lázasan tárgyaló vásárlók tömegei bizonyítják, olcsónak ugyan nem olcsó, de mulatságnak nagyon is megteszi.

BERECZ ÁGNES

Bécs, Künstlerhaus

Magyar mesterek osztrák régiségvásáron

Nyolcadik alkalommal került sor március 6. és 14. között az osztrák régiség- és műkereskedők szövetségének (Verband Österreichischer Antiquitäten- und Kunsthändler) hagyományos, tavaszi seregszemléjére a Wiener Künstlerhaus két szintjén, 30 élvonalbeli galériás részvételével. A kínálat a régiségek teljes keresztmetszetét felöleli, különösen hangsúlyos a XIX–XX. századi osztrák piktúra, ezen belül is a bécsi veduták szerepeltetése. Ám a magyar érdeklődők is otthon érezhették magukat, mert jó néhány osztrák galériás kínált magyarországi vonatkozású műtárgyakat.



Erzsébet királyné reggelizőgarnitúrája
ezüst

Sonja Reisch asszony például az osztrák konkurencia mellett a reformkortól az art decóig bezárólag árult magyar mesterektől múzeumi szintű használati tárgyakat. Az egyik legrégebbi Laky Károly 1831-es 205 grammos kézi gyertyatartópárja volt Pestről, nyolcszögletű talpon cilinderes szárral, páros gyűrűvel dekorálva (2800 euró). Ugyancsak Pesten készítette az SJ monogramú mester 1848-ban azt az oroszlánköröm lábakon álló és kulccsal zárható biedermeier cukortartó dobozt, melynek öblös hasa hullámos, és tégla alakú fedelén plasztikusan mintázott levelesvirágos ág a fogantyú (362 g). A magyar Diána-fejes fémjellel ellátott ezüsttálcák közül 1867 és 1922 között készült egy 1210 grammos, tizenkét szögletű, sima belső tükörrel, IO mesterjeggyel (2326 euró). Egyenként egyformán 1500 grammot nyom 1935 utáni, ovális alakú társa (2800 euró), illetve egy fodrozott peremű változata (2900 euró). A kollekcióra a koronát a szó szoros és átvitt értelmében egyaránt Erzsébet királyné hét darabból álló reggelizőgarnitúrája tette fel (teás-, kávés- és tejeskannákkal meg szamovárral, tejszínkiöntővel és cukortartóval a füles tálcán), osztrák–magyar monarchiás védjeggyel, a híres udvari szállító ötvösmester – J. C. Klinkosch – tervei szerint, 4318 gramm összsúllyal (16 ezer euró).

A Budapesttől és Bécstől egyaránt távol eső Sankt Pöltenben Josef Mitmannsgruber műkereskedése szintén magyarokra „rendezkedett be". De állandó vevőköre még csak nem is a közvetlen szomszédságban, hanem az óceánon túli Miamiban él: az ottani zsidó közösség magyar földről kivándorolt tagjai között, akik még mindig őrzik az óhaza iránti nosztalgiát. Standján Johann Nepomuk Geller nagyméretű, látványos Budapesti vására függött a főhelyen, a budavári Szentháromság tövében cserépedényt árusító kofákkal, paraszti és polgári ruhás tömeggel (12 ezer euró), és Ripp-Rónai József két olajképe mellett tájakat is kínált Iványi Grünwald Bélától.

Rudolf Budja Artmosphere nevű galériájának Bécs, Graz és Salzburg mellett New Yorkban meg Miamiban is van fiókja. Standján három falat töltöttek meg Vasarely művei, az 1970-es Gaia szitanyomat-sorozattól (párosával 2500 euró) az ezzel egykorú, cím nélküli, nagyméretű plexikollázsokig (19 ezer és 24 500 euró között). Vásárzárás után, március 24-től a galéria értékesítéssel egybekötött Best of Vasarely című tárlata a bécsi Freyungon lévő Kinsky-palotában lesz látogatható.

WAGNER ISTVÁN

Rippl Rónai József



342 Rippl-Rónai József: Apám, anyám.

KNT 1916/17 téli kiáll.



392 Glatz Oszkár: A házinyúl.

Rippl Rónai József

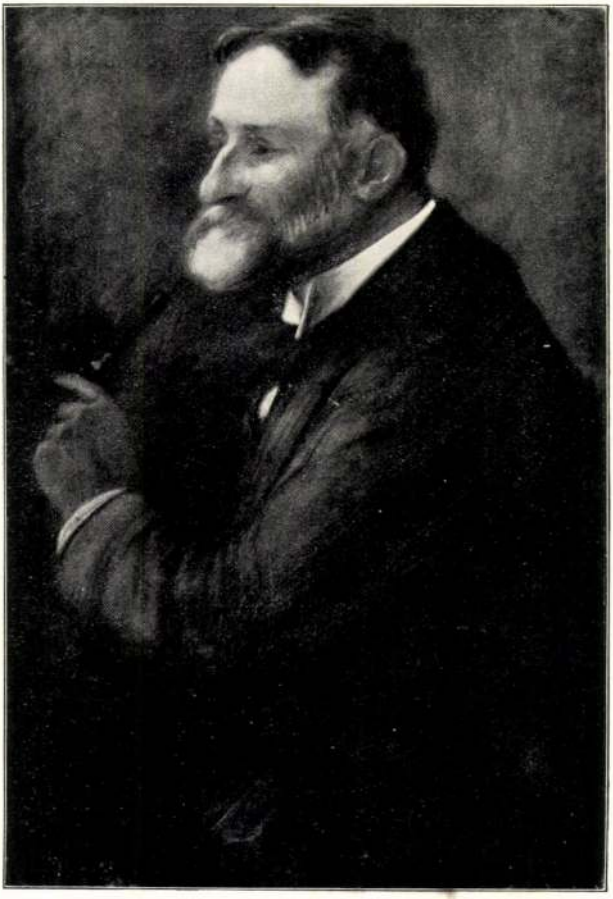

188. Rippl Rónai József: Konti József arczképe.

Képrm. Tais 1899. Tav
Nemzetk. Riall.

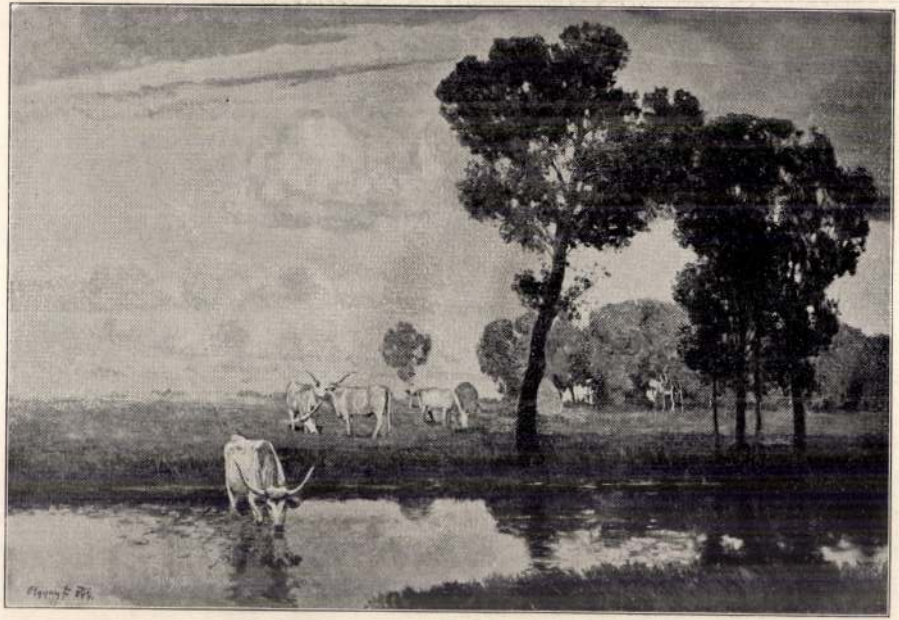

17. Olgyay Ferencz: Csallóközi tájkép.



31 Rippl-Rónai József: Boulevard de Montparnasse.



420 Kunffy Lajos: Dr. Giesswein Sándor praelatus, orsz. képviselő úr arcképe.

K Rippl Rónai József



1. Rippl Rónai József: Okulás néni.

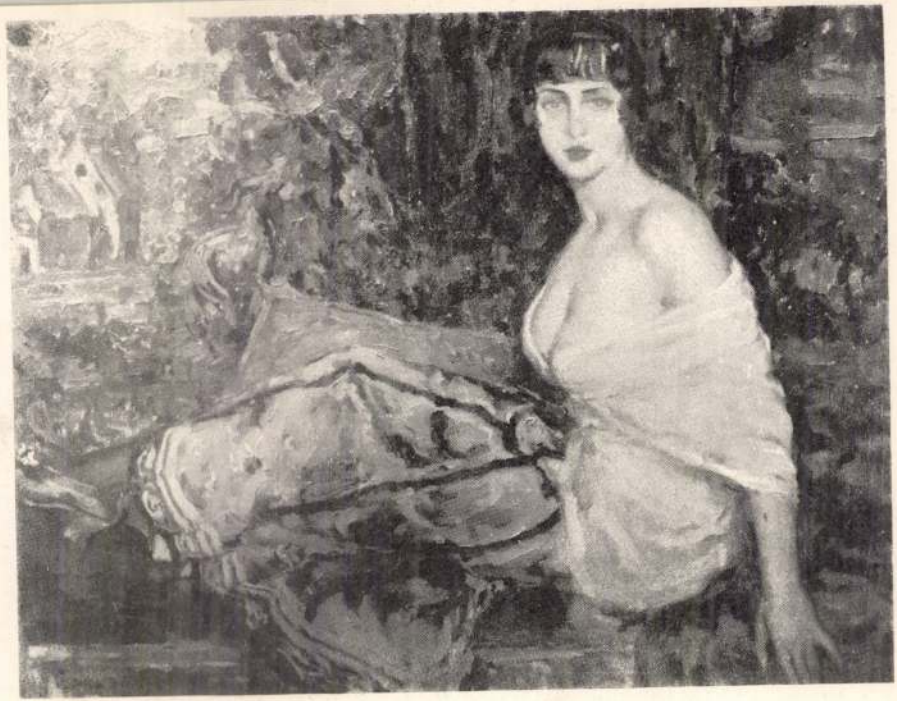

49. Czencz János: „Kóra".

Lucien-nek — akit ő nagy tehetségnek tartott — budapesti kiállítása is elmaradt. Majd 1908-ban Maillol görögországi közös utazásra hívta Rippl-Rónait, aki azonban nem mozdult ki kaposvári elvonultságából.

Maillol szobrászi kibontakozásában, mely 40 éves kora után következett be, nagy szerepe volt az antik, az archaikus görög és etruszk plasztika megismerésének, melynek jó néhány emlékét már előzetesen a Louvre-ban, majd a British Múzeumban tanulmányozta. Ezek a művészi tanulmányai sok rokon vonást mutatnak Medgyessy Ferencével, aki néhány évvel később Rippl-Rónainak úgyszintén igen közeli barátja lett s elsősorban általa szerzett tudomást Maillol művészi törekvéseiről. Majd 1932-ben a párizsi Világkiállításon Maillol is megismerhette Medgyessy művészetét, mikor a debreceni Déri Múzeum bejárata elé tervezett négy fekvő, allegorikus szoborművét éppen Maillol javaslatára tüntették ki „Grand prix"-vel. A magyar művészeti körökben ez akkor sok pletykára adott alkalmat, egyesek közvetlen összefüggésbe hozták Medgyessy kitüntetett „Művészet" c. szobrát Maillol Cézanne-emlékművével. A két szobormű között valóban megfigyelhető a kompozíció és formai kidolgozás hasonlósága, sőt Medgyessy egész életműve, az antik plasztika elveire felépülő, kissé vaskos monumentális szoborkomponálás és annak az élet közelségét érzékeltető, erőteljes optimista szemlélete rokon vonásokat mutat Maillol művészetével. Ezt Medgyessy soha nem utasította vissza, sőt büszke volt a hasonlóságra. Maillol művészetének iránya Európa-szerte eléggé elterjedt és ezen a téren az egyes nemzeteknél igen kiváló mesterek alkotásaival gazdagodott a plasztikai kultúra. Kétségtelen, hogy nálunk Medgyessyn kívül Ferenczy Béni munkásságában és Vedres Márk egyes fiatalkori szobraiban, továbbá másoknál is nyomon követhetjük ezen szobrászi irányzatot, mely a Rodin nevéhez kapcsolódó impresszionista törekvések után új egészséges fejlődési utat jelölt meg a szobrászat számára.

Maillol művészettörténeti jelentősége nemcsak abban áll, hogy a formafelbontó impresszionista törekvésekkel szemben a szobrászat fejlődését visszairányította a konstruktív, zárt plasztikai formákhoz, hanem újszerűsége műveinek sajátságos esztétikai érzésvilágában rejlik. Ez megkülönbözteti minden előző kor, minden régebbi szobrász alkotásaitól.

Szobrászi stílusa a századfordulón kibontakozó munkássága óta, 1944-ben bekövetkezett haláláig, lényegesen nem változott. Első szobrait fába faragta. Ezekben meglehetősen érződik még az archaikus művészet tanulmányozásának hatása, majd az 1910-es években formái lágyabbak, melegebbek lettek. Művészetének alakulásában nemcsak az játszott közre, hogy az archaikus élmények felszívódtak formavilágában, hanem az is, hogy ekkor már nem közvetlenül fába faragott, hanem puha agyagba mintázta, majd bronzba öntötte szobrait és a puha agyag több lágyságot, közvetlenséget engedett meg formázó készségének.

Majdnem kizárólag akt szobrokat készített. Fő érdeklődési köre az emberi test szépségének, testi és lelki harmóniájának, nyugalmának szobrászi megformálása volt. Még emlékműveit is kizárólag aktban formálta meg. Pl. Blanqui szocialista forradalmár szülőföldjén felállított emlékműve erőtől duzzadó, lendületes mozdulatú női aktja, dacosan hátra vetett fejtartásával érzékelteti Blanqui egyéniségét. Cézanne emlékművét a Pantheon fekvő figuráival rokonságot mutató, tudatosan konstruktív, erőteljes idomú női aktban formálta meg. Ugyanekkor Debussy emlékére zenei finomságot érzékeltető, lágy meleg formákkal puha-testű ülő női alakot mintázott aktjaiban. Nem a vékony ún. modern párizsi hölgy, hanem a kissé molett, de formás testű női típus volt művészeti ideálja. Bár a modell többnyire azonos volt, a szobrok hasonlítanak egymáshoz, de mégis mind különbözőek, ugyanannak a szépségnek és érzésvilágnak a változó megnyilvánulásai. Közvetlen egyénített szobrok ezek, de mégis úgy érezzük, hogy belső lényegükben nagyon is általánosak. Erőteljesen mutatkozik meg bennük valami időt álló esztétikai szépség, melyet mindenféle műveltségi fokon álló személy egyaránt képes megérteni. Nem szorulnak ezek a szobrok semmi különös magyarázatra, önmaguk elmondanak mindent önmagukról.

Soós Gyula



hogy a maga idején világszerte ünnepelt festő neve évtizedekig úgyszólván teljesen feledésbe merült, hogy alkotásai a világ legnagyobb magángyűjteményeiből lassan-lassan visszaszivárogtak a művész szülőhazájába, Svájcba, hogy annyi, életében nagyhírű festménye eltűnt a múzeumok falairól és a raktár süllyesztőjébe került, csak annak a megsemmisítő álláspontnak tulajdonítható, amelyet az első világháborút követő négy évtized művészeti kritikája a szecesszióval szemben elfoglalt. És itt van az a pont, ahol a bécsi Secession-nak ez a mostani nagyszabású Hodler kiállítása műtörténeti jelentőséggel esik latba : a szecesszió újraértékelésével Hodler életműve is visszakerül, ha nem is egészen arra a magas piedesztálra, amelyen a maga idejében állott, de mégis arra a kiemelkedő helyre, amely — sub specie aeternitatis — a modern festészet történetében megilleti.

*

Nem könnyű dolog, persze, a hodleri piktúra pontos helyét kijelölni a művészettörténetben, mint ahogy nem könnyű e piktúrával sem megbarátkoznia annak, aki ma kerül először szembe vele. Első pillantásra csupán jéghideg, merőben cerebrális festészetnek hat, és ebben Cézanne-ra emlékeztet (akivel egyébként egy német műtörténész 1913-ban megjelent könyve párhuzamba is állítja). Persze Cézanne, a francia, sokkal spontánabb és szenvedélyesebb a hűvös svájci festőnél és amikor a látott természetélményt képpé transzponálja, egyáltalában nem hat olyan „kiszámítottan", mint Hodler a festői alkotásnak ugyanebben a folyamatában. Erre is magyarázatot találhatunk azonban Hodler és a szecesszió „artisztikum"-imádatában, amely általában a századforduló egész életformájának, művészetének (ideértve az irodalmat is) uralkodó jelszava volt. A svájci művész e bécsi kiállításán láthattuk — a többi közt — két tájképét : az egyik, az „Evordes-i út Genfnél" (1891), teljes naturalizmussal ábrázolja ugyanazt a tájat, amelyet az egy év múlva festett „Őszi este", minden naturalizmustól megfosztva, szinte a lemeztelenítésig átstilizálva, de megkapó hangulati szépséggel ábrázol, mint ahogy Hodler egész festőpályája a naturalizmus és a stilizáltság drámai küzdelmét érezteti. A korabeli kritika Van Gogh-hoz is hasonlítja és bécsi kiállításán nem egy, már utolsó életéveiből származó erőteljes önarcképét láthattuk, amelyen valóban felismerhetők a Van Gogh-i jegyek, de hol van Hodler ragyogásában is józan koloritja Van Gogh lángoló lobogású, dinamikus és dinamitszerűen robbanó természetlátásától?!

Néha azonban őt, a hideg (sőt itt-ott rideg) átgondoltsággal dolgozó festőt is, mintha ugyanaz a transz-állapot ragadná magával, mint Van Gogh-ot. A bécsi kiállítás legmeghökkentőbb képei közé tartozott az „Eiger, Mönch és Jungfrau holdfényben" című táj, amely, vakmerő szín és formakezelésével, a holdfényes éjszaka kék ködéből fantomszerűen felbukkanó hegycsúcsaival, ha mai napság jelennék meg kiállításon, bátran expresszionistának volna mondható, és egy másik, a „Caux-i táj felszálló felhőkkel", ahol a figuratív ábrázolás annyira csak a leglényegesebb természeti elemekre szorítkozik, hogy ez már-már az absztrakt festőiség határait súrolja. Ugyanakkor más, azonos korszakából származó hegyvidéki tájai, vagy a tárgyilagos naturalizmusnak, vagy a természetélmény keményen konstruktív átfogalmazásának jegyeit viselik. Érdekes csak az, hogy a kiállítás összképében mindezek a kifejezésbeli ellentétek sem keltik a nyugtalanság, a stílus-zűrzavar, bizonytalanság hatását: a szemlélő érzi azt a már fentebb említett drámai küzdelmet, amely Hodlerben a naturalizmus, a stilizáltság (vagy mondjuk inkább : átkomponáltság), sőt az elvonatkoztatott festőiség között lezajlott, de mintha mindezt valami egészen sajátos egységbe hangolná az, hogy mindent, amit ez a festő alkotott, egy nagy és független egyéniség vetett ki magából robusztus erővel.

*

Festői hitvallásában a forma tisztasága és a lehetőségig egyszerű kifejezésmód mellett, festészetének harmadik alapkövetelményeként a „motívum ismétlődését", vagy mint ő maga megfogalmazta: a „paralellizmust" jelölte meg. Ennek a követelménynek nagy figurális kompozícióin tesz eleget, amelyek tájainál, vagy arcképeinél sokkal inkább hozzájárultak, hogy a szecesszió lejárta után lekicsinylő kézlegyintéssel térjen Hodler felett napirendre a művészeti kritika. Ezek a nagy figurális kompozíciói, amelyeknek egyike-másika mintha Botticelli bűvöletében született volna (például „A nappal"),



Ferdinand Hodler: Arató – Moissonneur – Жнец

olyan, a festészetben addig ismeretlen elvontságú témáknak adnak életet, amilyen például az „Eurhytmia" című képe, amelyen öt, fehérköntösű aggastyán vonul egymás mögött, a párhuzamos mozdulatnak csupán árnyalatnyi különbségével, vagy egy másik képén egy meztelen ifjú csodálatában elmerült négy feketeköntösű fiatal nő csoportja ; vagy „Az elfáradottak" öt egymás mellett kuporgó elgyötört figurája.

A témaválasztásnak ebben az elvontságában persze nagy része van Hodler kora, a századforduló és századelő szimbolizmusának, amelyet az irodalomban például Maeterlinck, Wilde, a költészetben Samain, Mallarmé, Valéry, Rilke testesítenek meg és annak a túlfinomult esztétizmusnak, amely a szecesszió egész lelkiségét átlengi és amely az angol festészetben az „új preraffaeliták", Dante, Gabriel Rossetti és Burne Jones, a franciában pedig Puvis de Chavannes művészetét hívta életre. Hodlernél azonban ez is valami hűvösen megfontolt, képhatásában kiszámított festőiséggel nyilatkozik meg és ha ezekből a szimbolista képekből elkerülhetetlenül ki is kell éreznünk a nemes törekvést valami magasabb eszmény, egyfajta átszellemült humánum felé, elsősorban ezek az alkotásai azok, amelyeken — sajnos — a szecesszió minden újraértékelése sem segít, egész egyszerűen azért, mert nem hatnak őszintén, mert néha viszolyogtatóan modorosak. Nem hiányzott természetesen a bécsi kiállításról a művész híres „Fadöntő"-je sem, ez az elsodró lendületű figurális és helyet kapott néhány történelmi freskótanulmánya is, amely annak idején forradalmi jelentőségű volt a történelmi freskófestészetben és ilyennek maradt mindmáig.

*

1904-ben, amikor Hodlert első nagy bemutatkozása a bécsi Secession-ban egycsapásra világhírűvé tette, Franz Servaes, osztrák művészeti kritikus tanulmányt írt az akkor alig 50 éves svájci művészről. Ebben az írásában párhuzamot von Hodler és a déltiroli olasz születésű, de életműve révén szintén svájcinak számító festő, Giovanni Segantini között. Segantini életműve is nagyrészt a szecesszióban gyökerezik és mint Hodlert, őt is „hidegre tette" a szecesszió lejártát követő művészeti kritika. Servaes, aki Segantini első életrajzírója és műtörténeti méltatója, ebben a Hodlerről szóló írásában csak egybeveti a két festő művészetét, de nem klasszifikál. Annál is kevésbé, hogy Hodler akkoriban robbant bele a művészeti köztudatba, az alig néhány évvel előbb fiatalon meghalt Segantini pedig még világhírének csúcspontján állt. Szerintem : a kettő közül Segantini volt a nagyobb művész. Hodler egész bizonyosan erőteljesebb, monumentálisabb festő volt, de Segantini az őszintébb, emberibb, akinek művészetében a festőiség mellett valami mélységes költőiség hangja is zeng.

Fóthy János



1021

ARISTIDE MAILLOL MAGYAR VONATKOZÁSAI

Az utóbbi évszázad szobrászatának egyik legnagyobb nemzetközi egyénisége Aristide Maillol (1861—1944). Munkásságával számos művészettörténeti könyv és közlemény foglalkozik. Művei a múzeumok és magángyűjtemények igen megbecsült műkincseinek sorába tartoznak. Budapesten a Szépművészeti Múzeumban öt rajza és három kiváló bronz kisplasztikája képviseli, s ezek az állandó szoborkiállításon láthatók. Mindhárom szobrocska női aktot ábrázol és a művész érett, jellegzetes korszakából való. Közöttük a legismertebb a kissé molett ülő „Léda", melyet a Múzeum 1916-ban vásárolt Bécsben, a Stern-aukción 4872 aranykoronáért. A zárt helyzetben térdeplő, kezeit combján nyugtató kislányt ábrázoló szoborművet Nemes Marcell műgyűjtő 1917-ben ajándékozta a Múzeumnak. A harmadik figura, mely szabálytalan talapzaton elhelyezkedő, félig térdeplő női aktot ábrázol szintén ajándékként, br. Kohner Adolftól, 1934-ben került a gyűjteménybe.

Szobrainak és grafikáinak ittlétén kívül Maillol életének és művészetének közvetlen magyar kapcsolatai és összefüggései is vannak. Még művészpályájának kezdetén 1890 körül ismerkedett meg a Párizsban tanuló Rippl-Rónai Józseffel. Ismeretségük közvetlen, meleg, szinte családias barátsággá fejlődött és amikor Rippl-Rónai hazatelepedett Kaposvár melletti tanyájára, évtizedekig tartó levelezésben folytatódott barátsága Maillollal és családjával. A Rippl-Rónai hagyatékban megmaradt levelezés a Szépművészeti Múzeum adattárába került. Aristide Maillol 13 eredeti levelén kívül számos, eddig ismeretlen levél található a hagyatékban a szobrász öccsétől, Gaspard Mailloltól, aki egy időben mint festő aratott Párizsban sikereket.

Maillolék levelein kívül, Rippl-Rónai a „Nyugat" kiadásában, elsőként 1911-ben megjelent „Emlékezéseim"-ben számol be kapcsolatukról. Mindkét művész életének és munkásságának megértéséhez sokban nyújthatnak segítséget számunkra ezek a közvetlen hangú, kölcsönös megnyilatkozások. Különösen a Maillol iránti magyar vonatkozású érdeklődést segíthetnék elő, annál is inkább, mert a nagy szobrászról, — akivel a nemzetközi művészeti irodalom egyre gyakrabban foglalkozik — magyarul mind ez ideig semmiféle könyvecske, vagy munkásságát érdemlegesen ismertető folyóirat, cikk sem jelent meg, amiből a művészet barátai megismerhetnék a mester élettörténetét és szobrászi jelentőségét. Jelen sorainkban a terjedelemnél és a jellegnél fogva csak a figyelem felkeltésére, néhány adat, gondolat és megállapítás lejegyzésére vállalkozhatunk.



A művészpálya kezdetén Maillol és Rippl-Rónai nemcsak emberileg, hanem művészi törekvéseikben is közel álltak egymáshoz. Párizsban eleinte a Champs-de Marsi Szalonban közösen állítottak ki, hol az első kitüntetést is egyszerre kapták. Később inkább a „Függetlenek" csoportja és a „Salon d'Automne" felé vonzódtak. A hivatalos Szalon ekkor még rendszeresen visszautasította képeiket. Rippl-Rónai Maillol példája nyomán kapott kedvet a szőnyegek és falikárpitok készítéséhez, viszonzásul Maillolt, aki ekkor tette első lépéseit a szobrászat irányába, annak intenzívebb művelésére buzdította. Ezekben az években, 1899-ben festette Maillolról, a párizsi „Musée National d'Art Moderne"-ben levő monumentális hatású arcképet. Viszonzásul Rippl-Rónai Maillol néhány rajzát és kisplasztikáját kapta ajándékul. A dedikációval ellátott, kövér fekvő nőt ábrázoló rajza budapesti magángyűjteménybe került. Bölöni György író hasonlóan dedikációs rajzot kapott Mailloltól, melyet a Szépművészeti Múzeum az utóbbi években vásárolt meg. A közelmúltban a Múzeum foglalkozott Maillol egyik fiatalkori, álló, haját csavaró nőt ábrázoló kisplasztikája megvásárlásának gondolatával, mely eredetileg Rippl-Rónai tulajdonában volt, majd Pécsre, Balló Adolfnéhoz, onnét pedig budapesti magángyűjteménybe került. A szobrocska tüzetesebb vizsgálatakor annak talapzatán budapesti bronzöntőműhely jelzését találtuk meg. Feltételezhető, hogy az anyagi gondokkal küzdő fiatal Maillol a szobrot gipszpéldányban ajándékozta barátjának, s azt a festő öccse Rippl-Rónai Ödön öntethette bronzba, majd ezután az eredeti gipszpéldány elkallódott. Maillol több levelében is írja Rippl-Rónainak, Magyarországra szándékozik jönni, hogy meglátogassa őt, azonban ezek a tervezgetések nem valósultak meg, úgyszintén Maillol festő fiának,

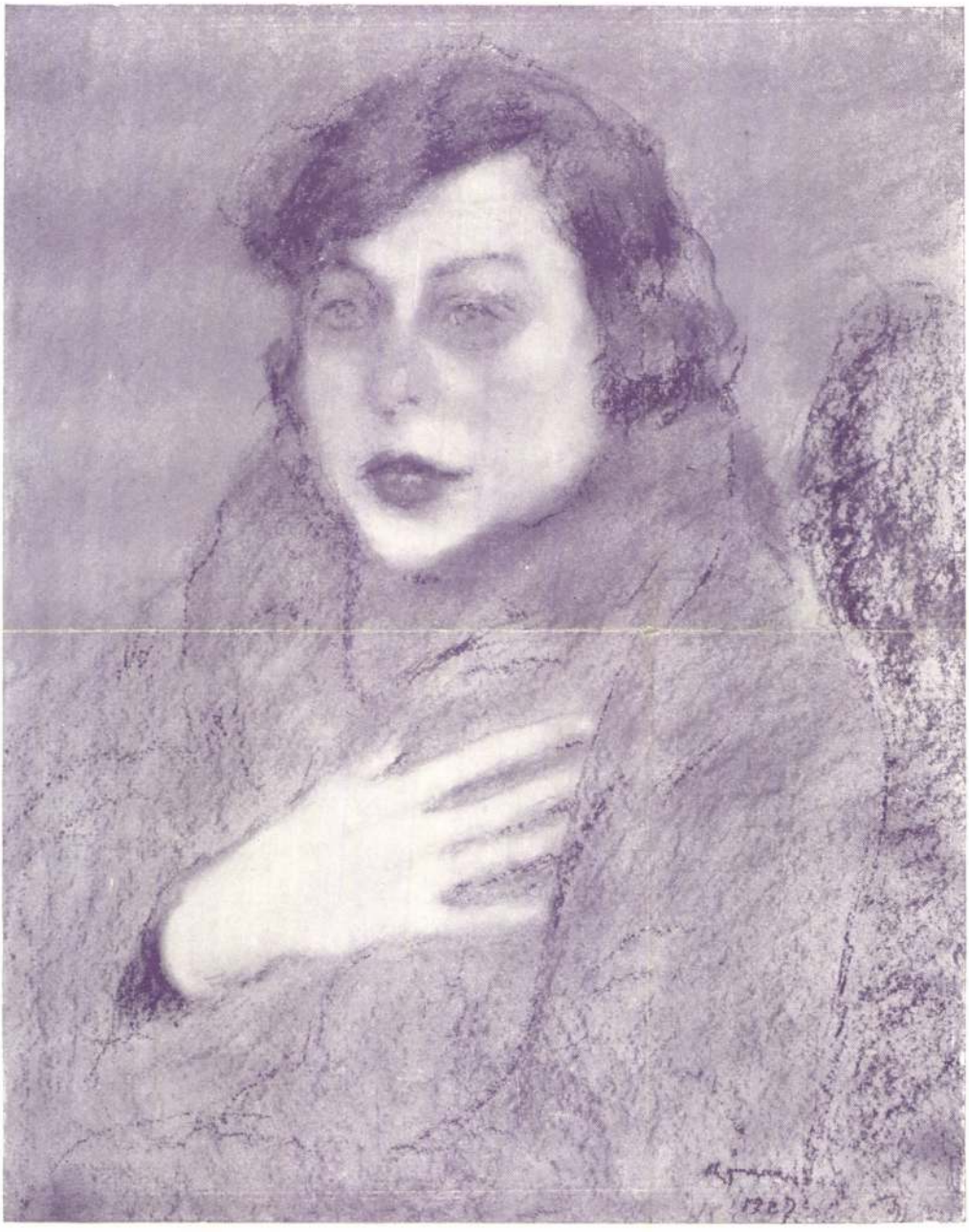

NŐI ARCKÉP

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

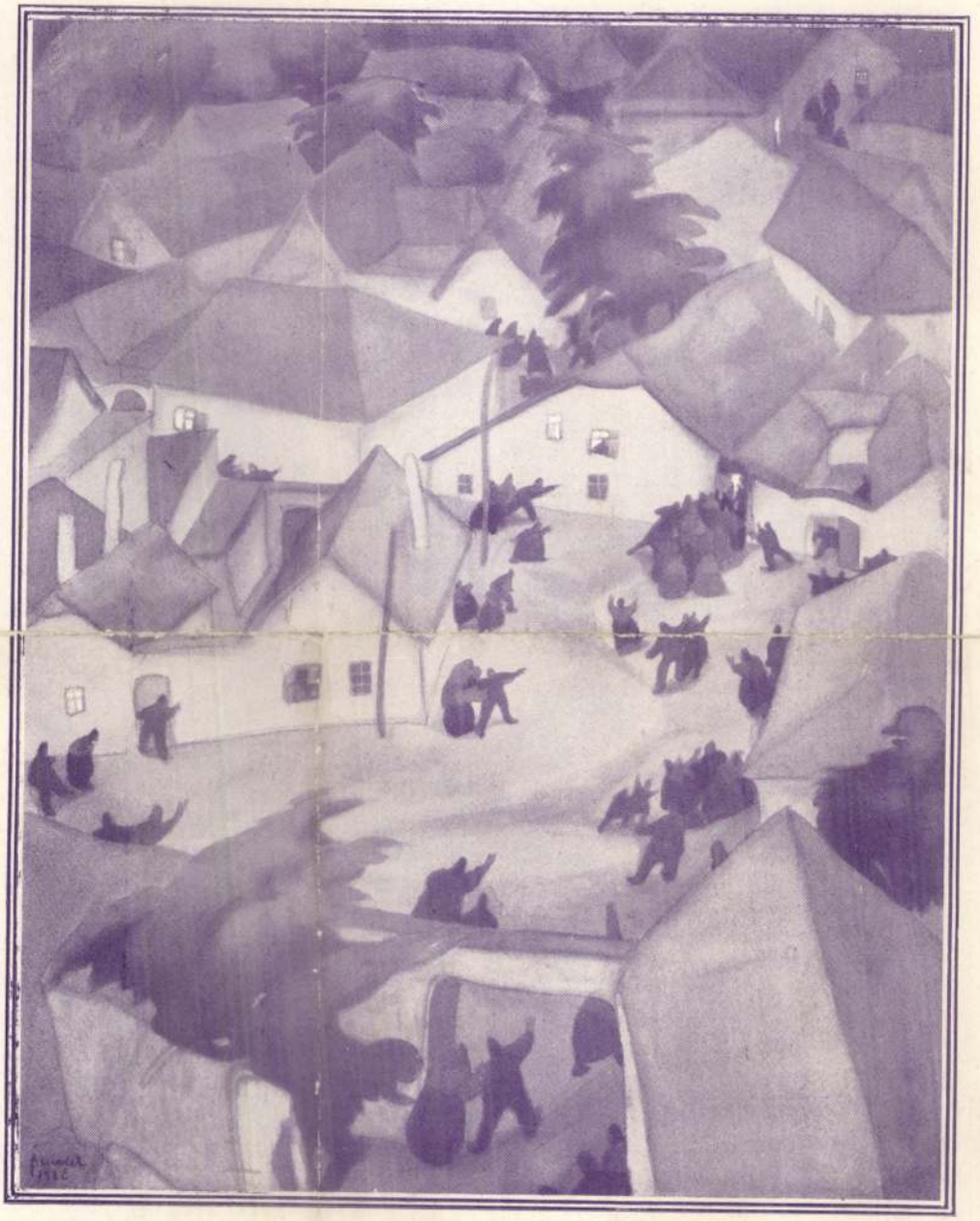

GYILKOSSÁG

BENEDEK KATA



Karinthy Frigyes —
pl-Rónai József pasztellje, 1925.

vészeti remekről van szó. Nem, töltött szputnyik *elektromosság gal van feltöltve.* Kívülről, a kü sö fémfalán.

Ez elkerülhetetlen: a Nap sü a világűrben haladó szputnyik és *a fénybombázás hatására a aluminiumfelületből elektron lépnek ki.* Ez azonban semmi a hoz képest, amit az ionoszfér ban a szputnyik saját sebesség a vele haladó gázrészecskék és többi gázrészecske ütközése és ibolyántúli sugárzás hatása oko Végeredményben *a szputnyik el nagy negatív felszültségre töl dik fel:* 30 voltot is elér a fel let. Ez az elektromossággal fe töltött fémtest (a szputnyik) *elk rülhetetlenül kölcsönhatásba l az ionoszféra ugyancsak elektr mos töltésű részecskéivel.* E ideig azt hitték, hogy ez a hat

Rippl-Rónai József

~~*Schöpflin Aladár*~~

Le critique Aladár Schöpflin

Критик Аладар Шопфлин



Összegyűjtő Nagy Zsuzsa: Rippl-Rónai arcképei. Művészet 1960 dec. 35 l.

A Magyar Tanácsköztársaság évfordulójára hirdetett *Derkovits Gyula ösztöndíj-pályázatot* az ösztöndíj bizottság elbírálta. Harminchét fiatal művész adta be kérését és műveit. A bizottság javaslata alapján a művelődésügyi miniszter öt művészt részesít ösztöndíjban: *Somos Miklós, Konfár Gyula, Szabó Zoltán, Udvardi Erzsébet* festőművészeket és *Stettner Béla* grafikusművészt.

*

Az *Első Magyar Betűöntőde pályázatot hirdet* nyomdai betűtípus tervezésére a következő feltételekkel:

Tervezendő egy korszerű szövegbetűtípus, mely a magasnyomtatás igényein kívül megfelel a mély- és offsetnyomtatás céljainak is. A betű monó- és kéziszedésre, elsősorban könyvek szedéséhez legyen alkalmas. A terveket antikva és kurzív változatra kell elkészíteni.

A pályázónak antikvából és kurzívból az alábbi rajzokat kell benyújtania:

verzálból HAMBURG
kurrensből a b c d é f g h i j k l m n ö
p r s t ü v y z
számokból 2 3 4 5

A rajzokat A4 (210
fehér kartonon, tussal
kell elkészíteni. Mi
(betűt, számot) a kart
kell rajzolni. A rajzok
ötvenszeresére úgy k
betűk gyártására alkaln
nak tartalmaznia kell
törzsön való elhelyezé
távolságot egyértelmű
zéseket.

Pályadíjak: I.
II.
III.

A vállalatnak jogáb
pályaművek színvonal
díjakat összevonni, a p
kenteni, vagy tovább
Az első díjat nyert pá
a bírálóbizottság a pá
alkalmasnak tartja –
rajzsorozat elkészítésé
figurák megrajzolásáv

30 000 Ft honor

A kivitelezésre alka
vel a vállalat szerző



GOBELIN, RIPPL RÓNAI JÓZSEF TERVE UTÁN
KÉSZÜLT A SZ. FŐVÁROSI IPARRAJZISKOLA
SZÖVŐIPARI MŰHELYÉBEN.

Magyar Iparművészet
1908. évf.

IFJ. WEINWURM A. ÉS TSA AUTOTYPIÁJA. ATHENAEUM R.-T. NYOMÁSA.

Rippl Rónai József



RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: ÖREGASSZONY IBOLYÁVAL
Fruchter Lajos úr tulajdona

A „Magyar Művészet" melléklete

Az Athenaeum rt. nyomása

1932. 7-8. sz.

Rippl Rónai József

— És nem találtál még olyan takarékos kis feleségnek valót?

— Dehogy nem találtam, — legyintett Tódor a kezével. — Állandóan egy féltuczat van előjegyzésben. Egyik szebb, kedvesebb, kívánatosabb, mint a másik. Különösen a kis Bözsey Bözsi . . . tudod, az ispánunk leánya . . . no, meg a doktorék Mariskája is . . .

— Ahá, értem. Az a bizonyos «embarras de richesse», a bőség túltengése . . . Tehát nem tudsz választani. Úgy vagy, mint a Buridán . . . azaz pardon, mint Pókainé: nem tudod, melyiket szeressed?

— Nem az a baj, barátom, — tiltakozott Tódor. — Tudnék én választani, ha rá kerülne a sor. De nem kerül rá. Ezek a tisztelt hölgyek ugyanis csak úgy ostorhegyről — vagy mint ti városiak finomabban mondanátok «par distance» — olyan szépek, kedvesek és kívánatosak nekem. Hogy úgy mondjam — elülről, szembe nézve. Ha azonban az ember nem vesztette el egészen a józan eszét, mielőtt e kedves angyalok keze után nyulna, előbb egy kicsit kürülnéz, hogy úgy mondjam — a hátuk mögé is. Hogy mi jön utánuk . . . Tudod — azután?

— Szóval, Tódorkám, te úgy vagy a feleség-

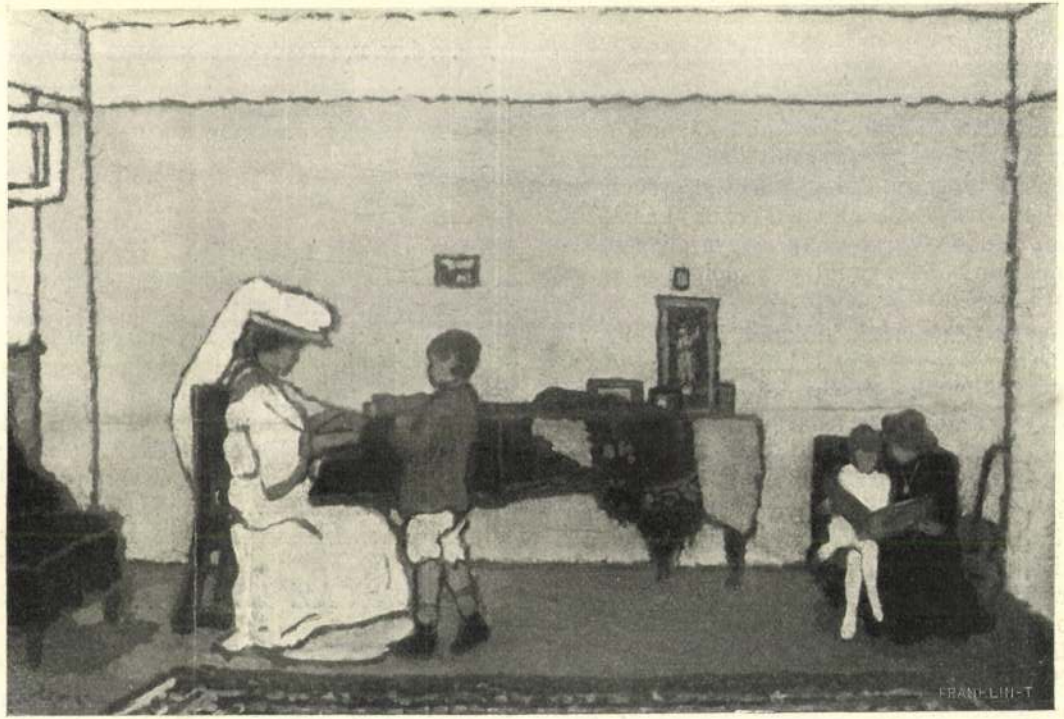

Rippl-Rónai József: Sárga zongora-szoba.

épen együtt ülésező egyetemi tanácsnak a dolgot. Kis vártatva visszajött azzal, hogy az egyetemi tanács a dolog előadása végett két egyetemi hallgatót elfogad. Szilz László barátom, később Baranya vármegye alispánja és én mentünk be s midőn a dolgot előadtuk, Virozsil rektor így felelt:

— Ja! Ez a régi időkben is volt így, de akkor az egyetem egy olyan autonom intézet volt, a melynek még jus gladiija (pallosjoga) is volt, de most az egyetem csak egy taninté zet, melynek semmi különös joga nincs és így az ő közbenjárásának nem lehet sikere.

Récsy röviden megjegyezte, hogy a tanári testületet mégis érdekelheti az, hogy egy egyetemi hallgatót mi ok miatt tartóztattak le s ezért kívánatos volna, ha a rektor magnificus a dolog mibenállásáról tudomást szerezne. Így nyilatkozott Pauler Tivadar tanár, sőt még az öreg Vizkelety dékán is. Hartman, meg a többi jelenvolt német tanár hallgatott. Erre Virozsil kijelentette, hogy hát felmegy a rendőrfőnökhöz, csak az ifjúság oszoljon el csende-

jött egy csomó svalizsér a «népcsődület» eloszlatására.

A délutáni órákban báró Kaas Ivort szabadon bocsájtották, de megigértették vele, hogy akkor este nem megy a fiatalság közé, nehogy megjelenésével újabb tüntetésre adjon okot. Nem is jött akkor nap közénk, de este felé eljött közénk a Fillinger-kávéházba Kaas Ivornak a farmosi birtokáról bejött édesatyja, ki nem tudott ugyan magyarúl, de a német gyűlölésében és a szabadság szeretetében velünk együtt érezett. Ott ünnepeltük az öreg urat és az ünneplés a «Komló-kert»-ben elköltött vacsorával végződött. *Dr. Oláh Gyula.*

AZ ÉTLAP.

Elbeszélés. — Irta **Lampérth Géza.**

A minap rég látott vidéki czimborámmal, Halupka Tódorral vacsoráztam egyik előkelő fővárosi étteremben.

mindenesetre sulyosan terhelt gyümölcsben. De azért, megbocsáss Tódorkám, azt hiszem, kissé túlzott, mikor még ma is holmi erkölcsi fogyatkozásokkal hozod vonatkozásba az ártatlan almaevést.

— Hoho! — Tiltakozott élénken Tódor, — ne menjünk olyan messzire. Igenis, hogy én is szeretem az almát. Olyan megrögzött nőgyülölő sem vagyok, mint a milyennek általában gondolnak. Sőt, a nőket is szeretem, mondhatnám, nagyon szeretem őket . . . De ezt csak mellékesen jegyeztem meg. A fő, hogy igenis szeretem az almát. Most is, mialatt te itt olyan isteni étvágygyal falatoztál, szinte — a hogy mink vidékiek mondjuk — igen . . . szinte folyt utána a nyálam. Már mint az alma után. Elvégre az a zsugori sem vagyok, a ki minden jobb falatot megvon a szájától. De már bocsáss meg, az ellen mégis csak fellázad a józan itéletem, mondhatnám a lelkiismeretem, hogy egy rongyos almáért ilyen hallatlan uzsora-árt fizessek!

Szinte nekivörösödve, dühösen csapott az

Rippl Rónai József



Magyar-Mannheimer Gusztáv: Tájkép.



Ripp-Rrónai József: Rajz.

Magyar Iparművészet
1898. 6-7. 17.

zett tárgyak kupái el nem bírják a folyadék súlyát, a »virágtartók« pedig, falaik hártyavékonysága miatt — a mint ezt a próba igazolta is, — éppen nem alkalmasak virágok befogadására. Gyűjteményében Rippl József litho-lapokat és tányér-tervrajzokat is mutatott be; még kisérletnek is gyönge dolgok ezek s éppenséggel nem alkalmatosak Rippl-Rónai tehetségének dokumentálására.



Kandalló-ellenző panneau-ja. Rippl-Rónai J.

Beck Fülöp éremvéső művészünk ugyanezt az osztályt érdekes és művészi becsű plakettjeivel, domborművei után készült gipszlenyomataival és az ezredéves orsz. kiállítás számára készített érmeinek eredeti acélducaival gyarapította. Beck Páris elsőrendű mestereinél tanulta ki művészetét s különösen portrait-plakettjeiben, aminő a *Susanne Nékám Lajos* s

Rippl Rónai József

Az angol falkárpitok legtöbbje *Wild, Brophy, West* és *Wilcocks* rajzai után készült és valamennyi színben, kompozicióban és rajzban kiváló alkotás.

A földszinti helyiség egy részében, kapcsolatosan az Iparművészeti Társulat állandó bazárjával, vannak *Rippl-Rónai* Józsefnek azok az iparművészeti tárgyai kiállítva, melyeket ő a »modern« irány behatása alatt újabban létrehozott. Egy nagyobb hímzett szőnyege, mely az *„Idealizmus* és *realizmus“* allegorikus kifejezése, színeinek melegsége, bordürje és alsó részének ügyesen megkomponált szerkezete következtében sikerült alkotásnak volna mondható, ha általános hatását nem rontanák a felső mező elrajzolt, esetlen nőalakjai. Két kisebb, selyemmel hímzett, kandallóellenzője élénk színeivel kedvezőbb benyomást tud kelteni, de »díszüvegei« — számra nézve 26 darab — a modern ízlés valóságos fatytyú-hajtásai. Minden tekintetben teljesen sikertelen szörnyszülöttek ezek s egyeduel arra alkalmasok, hogy a modern stylust a nagyközönség előtt diszkreditálják. Rendeltetésüket homály födi, mert díszeknek visszataszítók, a *„poharak“*-nak neve-



Basch Gyula



208. Basch Gyula, fiam arczképe.

KMT. 1898/99. Sélikiall

Rippl Rónai J.



189. Rippl Rónay József. egy öreg franczia asszonyság.

1960 MAJ 1021

KISCELLI KRÓNIKA

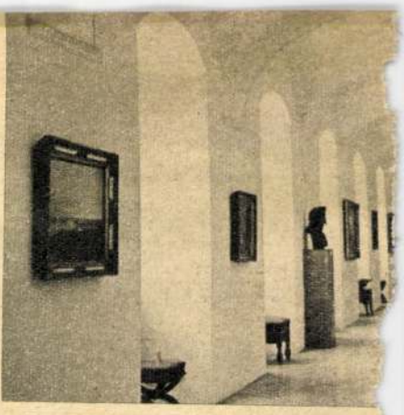

A múzeum egyik folyosója

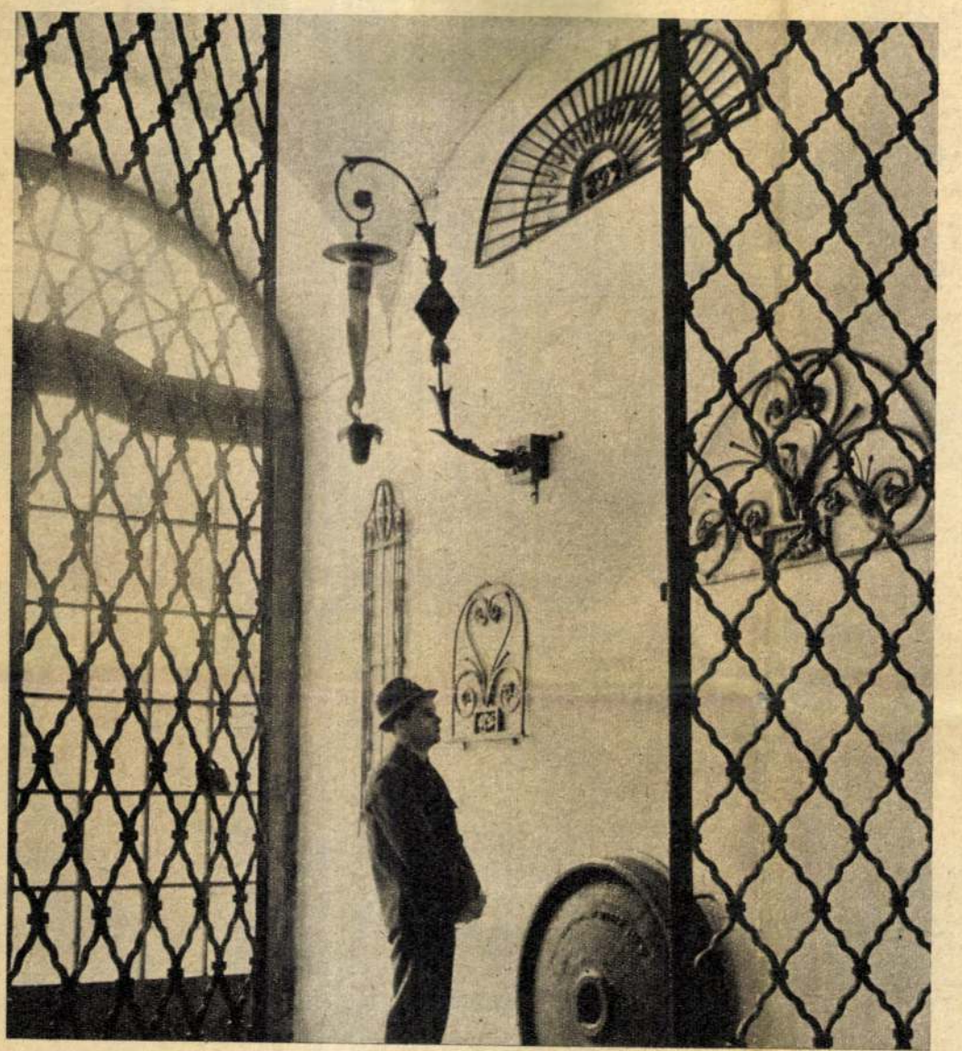

Fővárosunk ipari fejlődésének minden emléke megtalálható Kiscellben



Rippl-Rónai József: Fivéreim



A gazdag, XIX. századi képgyűjtemény egyik értéke: Ferenczi Károly „Akt" című képe



Max Schmith, vagy ahogyan a pestiek ismerték: Schmith Miksa.

Óbuda határát a törökök kiűzése után »ősi jogon« visszakapták a Zichy-grófok. E gazdag és hatalmas család (a XVIII. században különösen az volt) egyik buzgó katolikus tagja, gróf Zichy Péterné, Bercsényi Zsuzsanna — osztálya jobbjainak szokását követve — 1738-ban alapítványt tett a trinitárius szerzetesrend javára.

A KALAPOS KIRÁLY KÖZBELÉP

Kik voltak ezek a trinitáriusok? Gondoljunk Illyés Gyula Dózsa-drámájában az első jelenetre, amikor a végek magyar jobbágyait török katonák rabszíjra fűzve hajszolják, hogy Konstantinápoly rabszolgapiacán, mint az állatokat, eladják őket. Gondoljunk Mikesre, aki mikor urával tengeri gályán utazott, a gályapadokhoz láncolt evezősök szájából magyar szót hallott. A kálvinista prédikátorokra, akiket Gusztáv Adolf szabadított ki. S Illyés Népszabadság-beli cikksorozatára a magyarból lett franciákra, akik ugyancsak Konstantinápoly rabszolgapiacáról kerültek a francia hegyek közé. A mohamedánizmus etikájához, s társadalmi gazdasági alapjához tartozott az eleinket annyira tragikusan megritkító rabszolgaszerzés is. Ezért hívta életre a pápa a trinitárius rabszabadító — persze elsősorban a pénzes, nemes ifjak, lányok érdekében tevékenykedtek — rendet, amelynek letelepedését Bercsényi Zsuzsanna Óbudán lehetővé tette. Hogy a hely kiválasztásában a barátoknak is része volt, gondoljunk Esztergomra és Pannonhalmára, csodálatos ritka pontjai ezek az országnak — az bizonyos. A kiscelli domb, ahol a kolostor 1860-ra felépült, a mai Óbudának is egyik legszebb része. Nem sokáig, mindössze húsz évig birtokolhatta a rend a hatalmas épületet. A kalapos király, II. József, 1783-ban más szerzetesrendekkel együtt a trinitáriusokat is feloszlatta. Ezután katonai kórház és laktanya lett az épület. Később pedig, mivel nem tudta a kincstár hasznosítani, eladta. 1912-ben történt ez.

EGY KULONC

A vevő: Max Schmith. Egy kilencgyerekes milliomos bécsi műbútorasztalos középső fia volt, az Osztrák—Magyar Monarchia kozmopolita felső polgárságának ismert és magáról sokat beszéltető romantikus alakja. Mint lakberendező-mű-



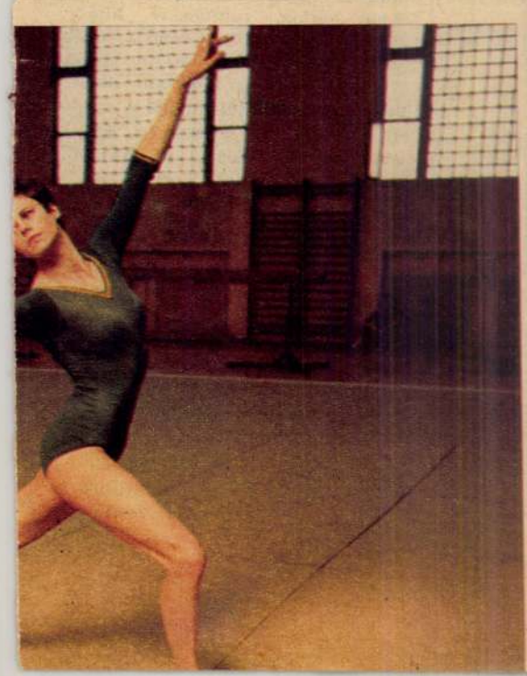

Hupka Ilona, 19 esztendős, s négy éve tagja a válogatott keretnek. Tavaly ő nyerte a női összetett mesterfokú bajnokságot

(Bohanek Miklós felvételei)

Makrai Katalin, aki Tokióban ezüstérmet szerzett –, nemrégen az osztrákok elleni viadalon első lett

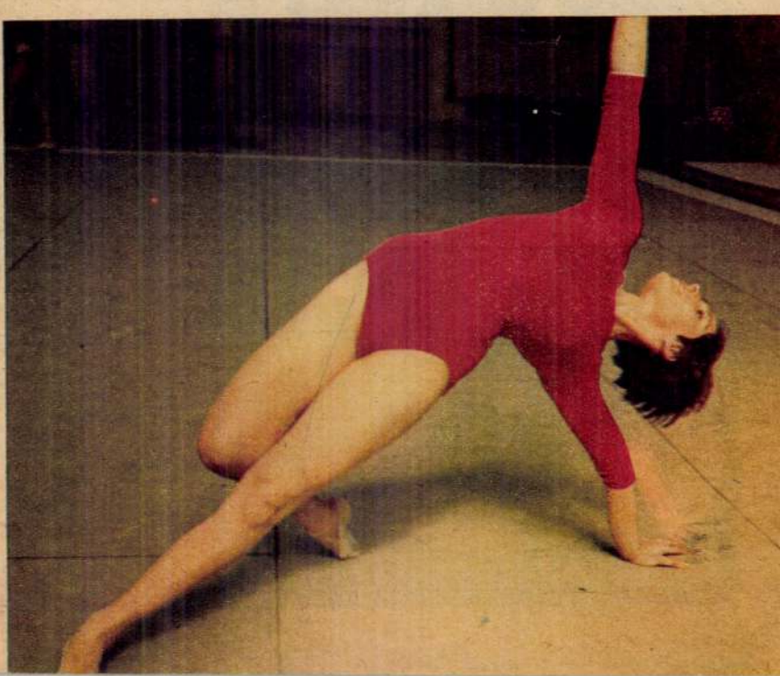



vész és **műbútorgyáros** milliókat keresett. Családja nem volt, pénzét kastélyokba, palotákba, műkincsekbe fektette és öltözködésre fordította. Ő maga egy szűk szobában lakott, a Lipót körúton levő irodája mellett, s tejen és zsemlén élt. Persze csak hétköznapokon. Szombattól hétfő reggelig szórta a pénzt, milliomos volt. Szerette a nőket is. Rengeteg pénzébe került a kor egyik »híressége«, Mágnás Elza. (Nevét onnan kapta, hogy csak mágnásokkal ült le pesti lokálokban.) A nőt később kegyetlen körülmények között meggyilkolták. Házvezetőnője és annak szeretője volt a tettes, a szenzáción évekig csemegéző bulvársajtó még ismertebbé tette a különc milliomos, Schmith Miksa nevét.

A kiscelli kastélyban bútorraktárak és műhelyek voltak, de estélyeket, irodalmi délutánokat is rendezett. Magas, szép szál ember volt Schmith Miksa. Magyarországot és a magyarokat nagyon megszerette, haláláig itt élt. A kastélyt — 1935-ben halt meg — végrendeletében a fővárosra hagyományozta.

Folytathatnánk a krónikát. 1944—45 telén a nyilas uralom és az ostrom alatt súlyosan megrongálódott az épület, s az értékes gyűjtemény egy része elpusztult. 1956-ban egy kis csapat ellenforradalmár fészkelte be magát, forgatta fel a kastélyt, melyben 1936 óta a Fővárosi Történeti Múzeum gyűjteményének egy jelentős része volt elhelyezve.

ÉLŐ KINCSEK

Hála nemzedékek hozzáértő és áldozatkész gyűjtőinek, a veszteségek ellenére is hatalmas anyag halmozódik itt Budapest gazdasági, kulturális, művészeti és ipari fejlődésének történetéből. Itt kapott helyet a nagy nemzeti értéket jelentő festmények és szobrok százaiból álló Fővárosi Művészeti Gyűjtemény. A múzeum most zárva van. A budai várpalota rendbehozatalával új otthont kap a 75 éves Budapesti Történeti Múzeum. Pillanatnyi tervek szerint a kiscelli öreg falak között továbbra is megmarad a festmény- és műkincsgyűjtemény egy része, az úgynevezett modern képzőművészeti anyag. Ezenkívül a XVIII—XIX. századi nagyméretű képzőművészeti alkotások — szobrok stb. — raktára lesz. Tehát, mint Óbuda egyik jelentős művelődési intézménye él tovább, és marad a budapestiek kedves kirándulóhelyének.

Nádasdi Péter



A kiscelli kastély belső udvari főbejárata



Idős Lendvay Márton színész arcképe a múzeum gyűjteményéből

A PÉNZ-TÁRCÁK MEG-NYÍLTAK...



Jella és — fantáziája. A virágok fontos kellékei voltak a szélhámosnő »ügyleteinek«. Amikor hitelezői szorongatták, virágcsokrot küldött, így kért türelmet. A virágüzletek számlái szerint — 133 esetben!

(Fotó: Bohanek)

Jella... Előkelően csengő beceneve egy 35 éves asszonynak, Stromayer Gézánénak. Jella egy Pest megyei vállalat tisztviselőnője volt, 1500 forintos fizetéssel. Betegsége miatt azonban leszázalékolását kérte, amit teljesítettek is. Kétszeresen elvált asszony. Első férje — két gyermekének apja — jól kereső cipész kisiparos, második építészmérnök. Jella gátlástalan életmódját, erején felüli költekezését egyikük sem bírta sem idegekkel, sem pénztárcával. Jellát erőteljes fantáziával áldotta meg a sors. És ez lett a veszte.

Az egykori tisztviselőnőt, a rendőrség letartóztatta. Személyében az idei év eddigi legagyafúrtabb szélhámosa került rendőrkézre. Negyvenkétrendbeli, személyi tulajdon sérelmére elkövetett csalással, valamint befolyással való üzérkedés vádjával kerül nemsokára bíróság elé. Az áldozataitól »beszedett« pénzösszeg csaknem 300 000 forint!

*

Csalássorozatát évekkel ezelőtt kezdte el. Hiszékeny emberek mindig akadtak. S Jella meséi a balatoni villáról, a párizsi diplomata papáról, a tengerentúli két dúsgazdag nagynéniről, neves közéleti férfiak ismeretségéről minden esetben hatásosnak bizonyultak a kisebb-nagyobb kölcsönök előlegezéséhez — a későbbi boldogság reményében.

— Képzelje csak — mesélte első áldozatának, R. Sándornak, néhány évvel ezelőtt —, kocsit küld a papám Párizsból.

— A papa Párizsban van?

— Hogyne... Nem mondtam volna? A magyar követségen diplomata!

— Hát egy kocsi, az szép ajándék...

— Ajándék! És a vám? Legalább ötezer forintot kell előteremtenem.

— Nézze, Jellácska... Háromezerrel ki tudnám segíteni, ha elfogadná...

Elfogadta. Később egy Farmos községbeli tsz-tagtól már 14 000 forintot zsebelt be — igaz, a kocsit neki ígérte. N. Béla villanyszerelőnek — ismeretsége révén — kitűnő állást ígért. Negyvenötezer forintot csalt ki tőle apránként. Még a disznóvágásról is lebeszélte, mondván, jó ismerősei vannak a vágóhídon, azok majd olcsó áron megszerzik. N. Béla ezt is hitte. Újabb ezresekkel lett szegényebb. Hitte azt is, hogy párizsi útja előkészítéséhez jobb, ha Jellának adja az útlevélre szánt pénzt, mint az IBUSZ-nak.

Egy ötvennyolc éves vállalati főkönyvelőnek megígérte — potom 4300 forintért —, hogy az egész családot kijuttatja a diplomatapapán keresztül Párizsba. Fodrásznőjét 4900 forinttal »vágta meg«, azzal, hogy ő majd meghozza a teddy-beert Bécsből.

Külföldi kocsihoz autógumi kellett valakinek. Jella 2400-ért vállalta, hogy behozza. Lakásért eltartókat szerezni? Szerzett. 15 000-et keresett a bolton. Tanár, orvos, trafikos, könyvelő, technikus, boltvezető, osztályvezető, maszek kisiparos, nyugdíjas — ezek voltak Jella áldozatai. Egyszer aztán az egyik »vőlegényjelölt« megbízott egy ügyvédet — derítse fel leendő menyasszonyának vagyoni helyzetét.

Az eredmény lesújtó volt.

És a rendőrségre még most sem érkezett feljelentés a károsultaktól. Csak egy telefonjelentés, amelynek nyomán fény derült Jella üzelmeire.

*

Az asszony, akivel a rendőrségi szobában beszélgetünk, már őszinte. Tudja: megbukott, a játék véget ért.

— Tudtam, hogy ez lesz a vége — mondja —, már akkor gondoltam, amikor az első csalásomat elkövettem... Mert nem tudtam megállni. Újabb és újabb kombinációkat kellett kitalálnom, hogy a felszínen maradhassak. Visszaút egyszerűen nem volt. Sohasem tudtam volna tartozásaimat kifizetni, hiszen azok egyre nőttek, míg végül — bár korábban történt volna — átcsaptak fejem felett a hullámok.

— Édesapja?

— Vaskereskedő volt, ma nyugdíjas.

— Tengerentúli nagynénik?

— Vannak. Hébe-hóba szoktam tőlük kapni öt-tíz dollárt.

— A bécsi útja?

— Sohasem voltam külföldön.

— Balatoni villa?

— Kitaláltam...

— Külföldi kocsik?

— Ugyan, ki küldött volna nekem? De hitték, és ez volt a lényeg.

— Bánja, amit tett?

— Szégyenlem...

— Nem lett volna jobb becsületesen élni?

— Próbáltam én azt is. De amikor segítségre volt szükségem, tüzelőre kértem például kölcsön néhány száz forintot, elutasítottak. A meséket elhitték. Fizettek...

Jella, a szélhámosnő nemsokára a vádlottak padján ül majd. S a tanúk — az áldozatok — sorjában vallanak majd ellene. De vajon valóban áldozatai-e a részedettek ennek az okos asszonynak. Azok, akik a nyugati kocsiért, kijátszva a vámtörvényeket, a soronkívüli külföldi útért, jobb állásért, csempészett áruk reményében adták összespórolt pénzüket Jellának.

Valahol, lelkiismeretük mélyén ők sem lehetnek makulátlanul tiszták. Talán ezért is volt, hogy valamennyi »áldozatot« a rendőrségnek kellett felkutatnia. Magukról egyikük sem tett feljelentést Jella ellen!

(—tai)

Rippl Rónai József.

Budapest 1978/10

OTI





Csigó László felvételei és reprodukciói

Nehezen fogtam hozzá, hogy Mesterházi Lajos kérésére, lapjában különböző otthonaimról írjak, mivel ahogy férjem mondja „Hit, illúziók nélkül" című könyvében: az ő sorsa az volt, hogy hontalan legyen; így vándoroltam vele én is, egyik országból a másikba, városról városra, otthonainkat állandóan váltva. A családban azt szokták mondani: Orczy báróné átka teljesült be Károlyi Mihályon, de az egész Károlyi családon is. Ennek története a következő. Régebben egy Károlyi feleségének, egy Orczy bárónénak, házat épített a birtokán. Halála után a család kitette a bárónőt a házból, mire ő megátkozta az összes Károlyit, hogy soha sehol ne találjanak nyugalmat, sehol ne tudjanak letelepedni.

Én főként leánykori otthonaimról fogok megemlékezni, meg a háború és forradalmak alattiakról. Mert odakint az emigráció lakás- és penzió-cserékből állt, mind olcsóbbakat, következésképpen kevésbé kényelmeseket keresve.

Tizenhárom éves koromig a Margit rakpart (a mai Bem rakpart) 9. szám alatt atyám, Andrássy Tivadar bérházában volt a pesti otthonom. A földszintet és az első emeletet laktuk. Ez a ház már nem áll, lebontották a két háború között. Főkapuján kocsiknak és autóknak volt behajtójuk. (A hintót és autót akkoriban még egyaránt használtuk.) A széles lépcsőház a fogadószobákhoz vezetett és egy galérián keresztül az ebédlőbe. Ezt Rippl-Rónai tervezte a XX. sz. első éveiben, az akkori szecessziós stílusban, vastag, színes üvegablakokkal, amelyek akváriumi homályt borítottak a helyiségre; a nappali étkezéshez is villanyt kellett gyújtanunk. Ha jól emlékszem, az egyik ablak a „Rózsát tartó nőt" ábrázolta, virágos kertben, óriási levelű fügefák alatt. Az asztalokon az irizált poharak harmóniája összeillett az egész helyiség színkompozíciójával. Atyám nagy csodálója volt Rippl-Rónai művészetének, anyám portréját is vele festette meg, finom szép profilját, fekete magasnyakú ruhában. A festő egyik legszebb műve. Úgy emlékszem, hogy valami baleset történt a színes ablakokkal, eltört a vastag ólomkeret, és nem sikerült visszaforrasztani. Így az ebédlőnk kivilágosodott, és ennek főként anyám örült; ő túlságosan excentrikusnak, ebédlő számára alkalmatlannak találta Rippl munját.

Az ebédlőből nyitott galéria vezetett a Dunára néző társalgókba. Főként reneszánsz stílusú bútorokkal voltak berendezve, mély, kényelmes díványokkal; az ember elsüllyedt, nehezen tudtunk kimozdulni belőlük. Állólámpák sötét ernyőkkel, perzsaszőnyegek, damaszt karosszékek, a berakott márvány asztalokon bronzszobrok- és kedvencem: az ismert Dante-portré vörös kerámiából. Ez után következett anyám budoárja. Steinway zongora állt benne, amelyen magyar népdalokat játszott, keringőket bécsi operettekből és saját kompozícióját, a „Valse Mauve"-ot. Ezt a cigányzenekarok akkoriban, ha valahol felismerték anyámat nyilvános helyen, azonnal játszani kezdték. Hosszú szőrű, fehér medve, nagy, nyitott szájjal, kis asztalkák ezüstrámás családi képekkel, csipkepárnák, a vázákban sok friss virág, aranyozott díványok XV. Lajos stílusában, tükrök a falon, miniatűrök tömege, fényes Kugler (Zserbó) skatulyák, színes cukrokkal: a kor jellegzetes női lakosztálya.

Innen nyílt anyám öltözője, amely a déli órákban sokszor megtelt ruhakereskedőkkel; a magyar divatszalonok Párizsból hozták bemutatásra legújabb modelljeiket a pesti szezonra. A komorna sürgött-forgott, mi, nővérek pedig boldogan ücsörögtünk a magas sarokkanapén, figyelve a felvonulást. Az öltöző mélyében nagy, lépcsős fürdőmedence volt, a szoba végében pedig vas csigalépcső apám földszinti lakosztályához.

Anyám öltözőjét a hálószobája követte: széles, baldachinos ágy, dús bársony drapériákkal, az ablakokon leeresztett, sötét függönyökkel. (Anyám többnyire még fekete selyemharisnyát is kötött a szemére, bántotta a betolakodó napfény.) Ebből a hálószobából nyíltak a gyermekszobák. (Jól

BUDAPEST
a Főváros Folyóirata

XVI. ÉVF. 10. SZ. 1978 OKTÓBER ÁRA: 10 Ft

Szerkesztő bizottság: BUZA BARNA szobrászművész; FEKETE GYULA író; GARAI GÁBOR költő; GRANASZTÓI PÁL építész; Dr. HORVÁTH MIKLÓS, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója; PATAKI JÁNOS, az MSZMP Budapesti Bizottság Agit-prop. osztályának vezetője; RÉVÉSZ FERENC, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója; Dr. SÁGVÁRI ÁGNES, a Fővárosi Levéltár főigazgatója; SZILÁGYI LAJOS építésügyi- és városfejlesztési miniszterhelyettes; Dr. TRAUTMANN REZSŐ, a Hazafias Népfront Budapesti Bizottságának elnöke

A szerkesztő bizottság elnöke:
FARKASINSZKY LAJOS,
a Fővárosi Tanács elnökhelyettese
Főszerkesztő: MESTERHÁZI LAJOS
Főszerkesztő-helyettes: VARGHA BALÁZS

A szerkesztőség címe: 1014 Budapest
I., Országház u. 20. Telefon: 351-918
Kiadja: a Lapkiadó Vállalat
VII., Lenin krt. 9—11.
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT

78.1582 Athenaeum Nyomda, Budapest
Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA vezérigazgató

Terjeszti: a Magyar Posta
Központi Hírlap Iroda
Budapest V., József nádor tér 1. sz.
Telefon: 180-850. Postacím: 1900 Budapest
Index: 25 151
HU ISSN 0007—2885

Megjelenik minden hónap elején.

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Iroda címén. Előfizetési díj: negyedévre 30,— Ft, fél évre 60,— Ft, egy évre 120,— Ft.

Szerkesztőségi fogadóórák:
hétfőn 11—13 óráig I., Országház u. 20.
Olvasószolgálat: VIII., Népszínház u. 24
Telefon: 130-022

Főmunkatárs: JÁVOR OTTÓ
Olvasószerkesztő: SEBŐK MAGDA
Képszerkesztő: SÍVÓ MÁRIA
Tördelőszerkesztő: BUZÁSSY LÁSZLÓ
Szerkesztőségi titkár: WEISZ IMRÉNÉ
A lap íves mélynyomással készül

A TARTALOMBÓL:

Károlyi Mihályné:
Otthonaim 2

Kende János:
A forradalom hétköznapjai .. 7

Dr. Békesi László:
Félidőben 12

Tamás Ervin:
Mezőkövesd 16

Barta András:
Krúdy felfedezése 20

Vargha Balázs:
Csurka István grimaszai II. 22

Szabadi Judit:
Vajda Lajos gyűjteményes kiállítása 24

FÓRUM

Farkas Imre, Mihály Éva, Szinai János:
Van hely a tetőn 28

Borsos Zsuzsanna:
Színház, nehéz időkben 32

Dr. Czagány István:
Budapest településeinek kialakulása a tatárjárás előtt 35

Zolnay László:
Corvin János herceg képmása egy Vág menti templomban 38

A címlapon:

Károlyi Mihály — Varga Imre szobra. Hemző Károly felvétele

A hátsó borítón:

Vajda Lajos: Szentendrei házak feszülettel. Schiller Alfréd felvétele

Fiatalságunk szépsége

Hatvanadik évfordulóját ünnepeljük a magyar történelem máig ható „világos pillanatának", az 1918—19-es forradalmi folyamatnak. Úgy emlékezünk rá, mint jelenünk kezdetére; okkal, hiszen az eszméiben, céljaiban ott volt mindannak elképzelése, aminek megvalósításán felszabadulásunk óta dolgozunk, s még nemzedékek dolgozni fognak. Forradalom volt, vagyis gyökeres szakítás a múlttal, és merőben új programja a társadalmi rendnek, merőben új megfogalmazása a politikai, gazdasági, kulturális életnek, a morális magatartásnak, a nemzeti és a személyes lét értelmének.

Kezdet, tiszta lappal. Ám, akik az események aktív szereplői voltak — milliók a tömegben, ezrek és ezrek a különféle vezető-kezdeményező szerepekben és posztokon —, nem és talán nem is elsősorban a kezdetet érzékelték, hanem a győzelmet, vagyis a befejezést, egy több évtizedes harc diadalmas végét. Kegyetlenül kemény volt az a harc, az ész és igazságérzet harca a felelőtlen gőggel. Időnkint véres is volt az a harc, áldozatait nem vettük, nem is vehetjük mind számba, az utcai sortüzek, a tizedelések, a kivégzőpalánk halottait. Mint ahogy nem vehetjük számba mindazokat, akik — Ady és Szabó Ervin módjára — az életük gyertyáját két végen égették el abban a harcban, s még annyi vigasztalásuk sem maradt, mint nekik kettejüknek: hogy legalább derengeni látták az ég keletjét. Emlékeznünk kell rájuk; nem nekik: magunknak tartozunk vele! Hogy mai sorsunkat a maga minél teljesebb — nemzeti és európai — történelmiségében láthassuk. Mert jogos a büszkeség, hogy íme, kicsinységünkben is, lebírhatatlan túlerővel szemben is, egyszer ismét bátran az élén jártunk az emberi fejlődésnek; jogos, de üres, ha nem látjuk a jelenség mögött a törvényszerűséget, helyzetünk és fejlődésünk immanens elemeit csakúgy, mint a világtörténelmi hatásokat. E nélkül nem lehet a történelem „az élet tanítómestere". E nélkül nem élhet meg bennünk a meggyőződés, hogy — nehezen és lassan, számtalan akadállyal szemben, hétköznapok szürkeségében, de — ma is azok közt haladunk az élen, akik az emberiségnek új utat törnek.

Lássuk tehát 1918—19-ben életünk szép kezdetét. De lássuk ugyanakkor annak a bizonyos „Második Reformkor"-nak győzelmes végét, amelynek *közvetlen*, *minthogy szerves* előzményei Táncsicsig, sőt Petőfiig nyúlnak vissza.

Történészeinknek ma már nem tehetünk szemrehányást: a „legújabb kor" sokáig elhanyagolt — ködösített — vidéke egyre több kitűnő tudósnak kutatási területe, és a kutatások mind több új elemet hoznak felszínre, mind alaposabb megvilágítást adnak az összefüggéseknek. Más kérdés, hogy a tudománynak ezek az eredményei mennyire közismertek, milyen mélyen hatoltak be a köztudatba, mennyire alakítják máris a nemzeti önismeretet, a közgondolkodást. E téren minden bizonnyal még nagyon sok a tennivaló. S ha nem vennénk ki, erőnkhöz képest, mi is a magunk részét, méltatlanok volnánk az indulásunk óta hirdetett programhoz.

Minden egyébtől eltekintve is: 1918—19 sajátosan budapesti ügy. És nem azért, mert az események jó része itt játszódott, hanem mert „a magyar imperializmus fővárosa", „a kirakatváros", a kizsákmányolást és nemzeti elnyomást jelképező „székváros" — 1848 óta ismét egyszer és egyesített Budapest mivoltában először — valóban a magyar nép fővárosa lett. Bizonyítványát erről nem más állította ki, mint az, akit — szemét-könnyűként — a levert forradalom nyomán a vákuum mindenki számára oly váratlanul — és következményeiben oly tragikusan — magasra szívott. Ő nevezte „bűnös városnak" Budapestet, „gyülevész népségnek" a budapesti népet, mintha nem az egész ország volna jelen abban a népben. Ha van eset, amikor az ellenség szidalma a legnagyobb dicséret — ez minden bizonnyal az. Legyünk büszkék rá!

Az Őszirózsás Forradalom, a KMP megalakulása, az első Népköztársaság, a Tanácsköztársaság: kezdet és egyben következmény. Egészében az a mindössze kilenc hónap, a nélkülözésnek és áldozatkészségnek, a szorongattatásnak és hősiességnek az a néhány hónapja csodálatos történelmi korszak volt. Szertelenül csodálatos, mint a fiatalság. Emlékezzünk rá, ahogy a fiatalság szépségére emlékezik mindig az ember.

KÁROLYI MIHÁLYNÉ

HONAIM



A könyvtárszobám



Leánykori képem

emlékszem, ötéves lehettem, amikor az első szobában meglátogattam Kája húgomat, egynapos korában.) Szüleimtől teljesen elválasztva éltünk. Itt zajlottak le harcaink nevelőinkkel, itt húzták fel cipőnket a szobalányok, kefélték hajunkat, és folyatták a fürdővizet, hogy a kis „kontesszeknek" semmi dolgunk ne legyen. Mi meg azzal igyekeztünk múlatni az időt, hogy fejből megtanultuk az egymás után következő boltosok feliratait a Fő utcában, és versenyeztünk, ki tudja leggyorsabban, tévedés nélkül elsorolni őket. Többnyire Boji nővérem (Pallavicini Györgyné) volt a nyertes.

Kétszer naponta a rakparton kellett sétálnunk a nevelőnőkkel, szélben és viharban, hóban és esőben, nekem — bánatomra — egyedül, mert nővéreim jóval idősebbek, Kája meg fiatalabb volt nálam. Az unalmat sikerült elűznöm, ha karikámat verhettem, vagy egy színes luftballont madzagon tarthattam. Néha kiszabadult a kezemből; olyankor könnyes szemmel követtem, míg mind magasabbra szállva eltűnt örökre — miként későbbi életemben az illúziók.

Atyám halála után anyám eladta a 9. számú házat, és a család átköltözött a szomszédba, ifj. Andrássy Gyula (Duci bácsi) házába, amely eredetileg nagyapámnak, a monarchia külügyminiszterének otthona volt. Leánya, Batthyány Lajosné, Ilona néni, ott lakott családjával „bevonulásunkig". Ez a rakparti ház maradt otthonom, amíg férjhez nem mentem. Ifj. Andrássy Gyula ott tartotta értékes festményeit, híres műgyűjteményét. Lakása valóságos múzeum volt: Rembrandt önarcképe, Tizian: Madonna gyermekével, Sebastiano del Piombo: Krisztus a keresztet hordva a vállán (ma a Szépművészeti Múzeumban), Turner: Naplemente, Lawrence: Két gyermekfej, Canaletto, Millet, Corot, Daubigny, Courbet, francia impresszionisták képei függtek a falakon vagy álltak állványokon, villannyal megvilágítva. Súlyos ajtók bronz figurákkal, amelyekbe, ha beleakadtunk, hetekig viseltük testünkön nyomát. A falakon is lógtak perzsaszőnyegek. Alacsony kerevetek, sok színes párnával: itt ittuk a törökös kávét. Nagy a család és a rokonság, mindig sok vendég volt, köztük nagybátyám politikai hívei. Az első emeleten a nagy, fekete erkély a Dunára nézett, lármásan csengető villamosok felett; nyáron ott ültünk napernyő alatt, onnan hangzottak el 1914 nyarán harcra buzdító beszédek a Szerbiába készülő első ezredeknek. És onnan figyeltem nemsokára a tutajokat, amelyek a sebesülteket hozták a fővárosba.

Vörös olasz márványból készült a lépcsőház: ott vittek a mentők egy kis revolvergolyóval a szívem felett. Ott integettem vigaszt az angol nevelőnőnek és a kis síró szobalánynak. Csupa emlék!

Ott jegyeztem el magamat, és oda járt esténként a 32-es villamoson, az 1914-es világháború első hónapjaiban Károlyi Mihály, amikor Bordeaux-ból hazaérkezett, amerikai útja után. Onnan mentünk a Mátyás-templomba esküvőre, majd a Mátrán keresztül viszontagságos úton Parádra. Elhagytam a Margit rakparti otthonomat örökre. Férjem a házat a Horthy által elkobzott vagyon visszaadásakor, 1947-ben Andrássy nővéreimtől megvásárolta nekem. Ma a Hazafias Népfront tulajdona.

Összes otthonaim közül — még Tiszadobot is beleértve, ahol születtem — Parádhoz ragaszkodtam legjobban; pedig kastélya csöppet sem volt szép. Stílus nélküli, múlt századi ház; de a kényelmesen berendezett szobák, a vidám, virágos csinsz (gyöngyvászon) behuzatú bútorok és ablakfüggönyök, a kandallóban pattogó tűz, a könnyű, párás levegő, a jól ápolt, bőrkötéses könyvek, a padlóviasz illata és a zavartalan együttlét Mihállyal Parádot nekem azonnal otthonossá tette. A hálószobám balkonjáról a Kékes csúcsára láttunk; a lejtőkön, a völggyel szemben, a fiatal bükkfákban találtuk örömünket, amelyeket Mihály ültetett. A nagy japán fenyő

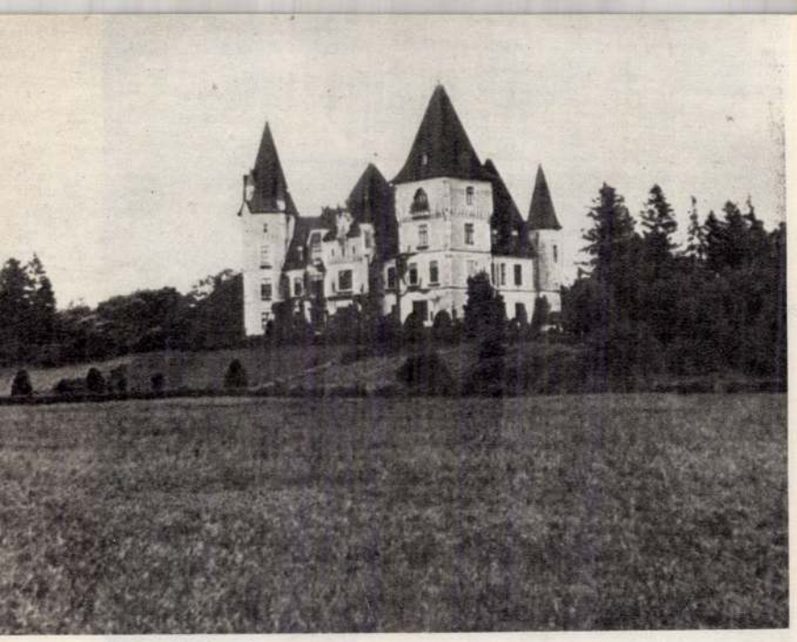

A tiszadobi kastély



A parádi kastély

sátorként terpeszkedett a pázsit fölött, földig érő hosszú ágaival. A Mátra öreg tölgy- és bükkerdői teljesen meghódítottak. Elszomorított néha, hogy úgy éreztem, Mihály jobban szereti Fótot, mint Parádot. Őt ide kevésbé kellemes emlékek fűzték: itt kellett „barátait" szarvasbőgésre vendégül látni, mert így kívánta a hagyomány. Mivel pedig a férjem a női társaságot sokkal jobban kedvelte, mint a férfiakét, és egyáltalán nem talált örömet az állatok megölésében, házasságunk ürügyén most ez alól a kötelezettség alól kimentette magát; szerencsémre ezután meg is lazult kapcsolata legénykori társaságával. Boldogan tapasztaltam, hogy Parád is mást jelent már neki, és csakis a politikai harcok voltak azok, amik otthonunkból elvonták őt. Mikor egyedül maradtam, sokat olvastam, főként orosz irodalmat, Dosztojevszkijt és Tolsztojt, történelmi könyveket és Adyverseket. Tervezgettem, miként tudnám az elmaradott Parád falut időszerű szociális intézményekkel kiemelni nyomorúságából. De a falu rokonszenvét nem nyertem el jószándékommal. A pap is ellenem fordult: nincs itt szükség sem óvodára, sem orvosra. Ha már segíteni akarok, adományozzak inkább új ablakokat a templomnak. Nagyon felháborított, amikor megtudtam: a férfilakosság azzal fenyegetőzik, hogy kiverik az óvónőt a faluból. Így az első illúzióm színes luftballonja elrepült az égbe, és minden maradt a régiben.

Kislányommal, Évával, Ádám fiammal és Corával, a farkaskutyával az udvaron játszadoztunk. Vagy elhajtottam a lovaskocsit Sasvárra, elkerékpároztam a Sándor-rétre, a Tarna völgyébe, ahol nem zavart senki, még a házvezetőnő sem, és gondolataimba mélyedve feküdtem a magas fűben. A parádi fürdőbe soha nem tettem be a lábamat. Nem is vettem tudomást róla. Pedig tudtam „csodatevő" kútjáról, hiszen sokszor hallottam az anekdotát apósomról, Károlyi Gyuláról és Mihály édesanyjáról, Georginárói. Párizsban jártukban fölkerestek egy híres nőgyógyászt kezelés végett. Az orvos franciáknak hitte őket, és azt a tanácsot adta, hogy ha meg tudják engedni maguknak, menjenek egy igen messzi helyre, Magyarországra, ahol a híres parádi forrás vize csodákat művel.

Első terhességem idején a család nagy reményekkel várta a hitbizomány örökösének születését, de férjem lányt kívánt, s ez a kívánsága teljesült.

Az utolsó nyáron az összeomlás előtt, egy éjszaka megszólalt a vészharang: a fürdő egyik szállodájában tűz ütött ki. Átrohantunk, s a tűzoltókkal közösen cipeltük a vízzel teli vödröket. Titkon, bűnös lelkiismerettel arra gondoltam: nem is lenne olyan nagy szerencsétlenség, ha leégne az egész fürdő, és végre egyedül élveznénk Parád szépségeit! De azért buzgón segítettem oltani, a személyzet nagy rosszallására. Ez az izgalmas éjszaka mintha hírnöke lett volna a közelálló katasztrófának.

Mióta hazajöttem, 1962 óta, kétszer látogattam meg Parádot. Akárhogy is kerestem, nem találtam meg a múlt emlékeit az átépített szobákban. Csak a kert,

Rippl-Rónai József rajza édesanyámról



Nővéreimmel (én csíkos ruhában)

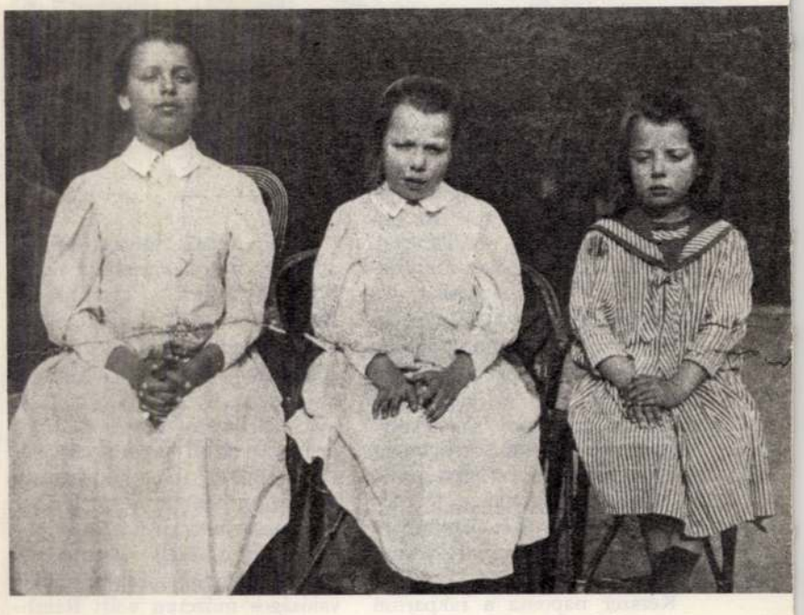





Az Óra utcai villa

a fák, a kilátás, az illatok hoztak vissza valamit a múltból. Amennyire csak lehet, kerülöm a viszontlátást; azt akarom, úgy maradjon meg emlékeimben, amilyen akkor volt.

A háború alatt budapesti otthonom a Károlyi-palota lett. Sokat hallottam már eljegyzésem előtt arról, hogy Károlyi el akarja adni a palotát, és a nagy értékű telken bérházakat építtetni, hogy zilált vagyoni helyzetét rendbehozza. Amikor még nem sejtettem, hogy közöm lesz az „öreg házhoz" — ahogy a Károlyi családban nevezték —, nagyon rosszallottam Károlyi tervét, és boldog voltam, amikor házasságunk után elejtette ezt a szándékát. A háború alatt a palotát felét Mikes Ármin gróf bérelte, ami jól jött leapadt családi kasszánknak. Így csak rövid ideig, a háború kitörése után használtuk a fő lakást az Egyetem utcára néző fogadótermekkel, a nagy lépcsőházzal, a tükörcsarnokkal, és férjem kertre nyíló egyablakos írószobáját a híres íróasztallal, melyen egy bronz tábla jelezte: itt írta alá Haynau, a „bresciai hiéna", a halálos ítéleteket. Az íróasztalt 1950-ben elvitték a palotából, azóta is keresik. De az írószoba sincs többé, mert a falakat lebontották még Horthy idejében, amikor a Károlyi palotát, a férjem elleni hazaárulási per következtében, kisajátították és képtárrá alakították. Ugyanez történt a régi ebédlővel, ahol Batthyány Lajost, Magyarország első független miniszterelnökét letartóztatták Ferenc József katonái. Úgy hiszem, most irodahelyiségekké alakították. Mindig hiányoltam, hogy ott nem őrzi tábla Batthyány emlékét.

A Károlyi-kert a Magyar utcáig terjedt, magas kerítés vette körül, és csak a család rokonai, barátai és gyermekeik használhatták. A selymes pázsiton, lugasok, virágzó bokrok között teáztunk délutánonként, és fogadtuk ismerőseinket. A kertet nem adtuk át a Mikes családnak, sőt a mahagóni fából faragott könyvtárat sem, amely az én budoáromból nyílt. Mi a melléklépcsőházat használtuk, a főkaputól jobbra, folyosón át; ott vannak ma a Károlyi-szobák, amelyekben két gyermekem: Éva és — két évvel később — Ádám született. Az Egyetem utca déli oldalán fekvő két fogadótermet megtartottuk magunknak. Itt alakult meg 1918 októberében a Nemzeti Tanács. A közfalat mostanában, a Petőfi-kiállítás alkalmából, lebontották. Szerintem ezt a szobát is meg kellett volna tartani eredeti állapotában és történelmi nevezetességét táblával jelezni. Ott gyűltek össze az ablakok alatt a tüntetők az Őszirózsás Forradalom első napjaiban, a békét és a köztársaságot éltetve. Ott dobtam le a vaserkélyről az általuk követelt nemzeti lobogót és a férjem fényképeit; ott súgta fülembe Batthyány Tivadar rémülten: „Repül a nehéz kő, ki tudja, hol áll meg". A tömeg a Várba indult, hogy a királytól követeljék a Nemzeti Tanács programjának jóváhagyását. IV. Károly Gödöllőn volt, így csak a falra szegezték ki a kiáltványt. A katonaság azonban megtámadta a békés felvonulást, közéjük lőttek, és a nemzeti zászlót el akarták venni tőlük. Sógornőm, Pappenheim Erzsébet és én a gyermekszobákat — a gyermekek Parádon voltak — szükségkórházzá alakítottuk, ott helyeztük el a sebesülteket. A forradalom izgalmas heteit egyébként — mikoris otthonunk az események egyik központja volt — könyvemben már részletesen megírtam.

Ugyanide, a Károlyi-palotába jöttünk vissza 23 éves emigrációnk után. Bécsből kocsin indultunk Budapestre, a határon Tildy köztársasági elnök megbízottja fogadott, a Károlyi-palotában Riesz igazságügyi miniszter adta át a palota kulcsait férjemnek. Ezzel szimbolizálta, hogy a Horthy által elkobzott vagyon most jogos urára száll. Soha el nem felejthető pillanat

Gyermekeim



Vence-ban, férjemmel

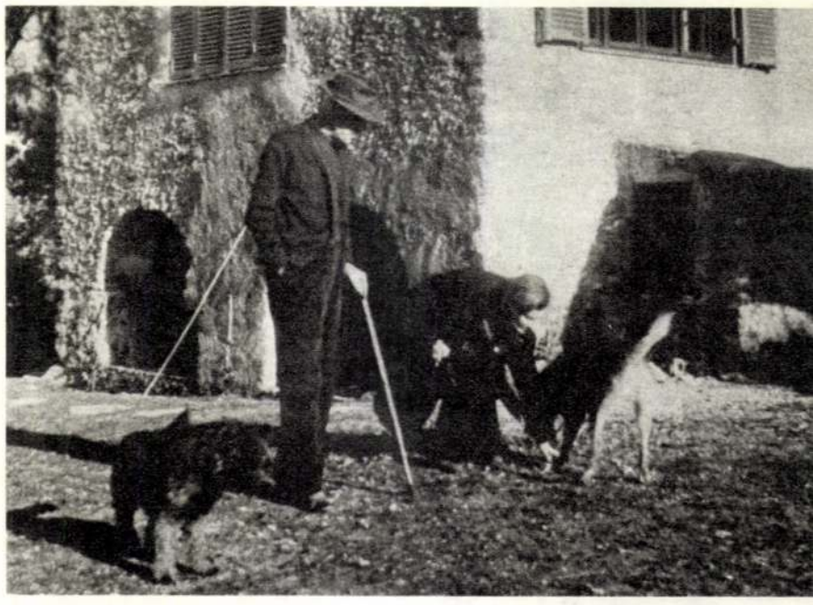

volt. Károlyi azt kívánta, hogy a későbbiekben a palotát kollégiummá alakítsák. 1947-ben, amikor férjem kiment Kairóba az interparlamentáris küldöttség vezetőjeként, azzal leptem meg hazatérésekor, hogy az északi oldalon levő öt szobát, ahol a diákéveit töltötte, berendeztem számunkra: életünk hátralevő részét itt töltsük, ez legyen utolsó otthonunk. Bejárata a Ferenczy István utcából — amit régen Károlyi utcának neveztek — külön lépcsőházzal rendelkezett. *„Azért változtatták meg Horthyék az utca nevét* — mondta férjem gúnyosan —, *nehogy valaki azt higgye, hogy rólam nevezték el.*"

Emigrációnk hosszú évei alatt nagyon sok lakást rendeztem be, ezen a téren nagy gyakorlatot szereztem. Most hát összeszedtem pár megtalálható Károlyi- és Andrássy-bútort, jórészt empire és biedermeier darabokat. Nagy örömömre szolgált, hogy a lakást Mihálynak készíthetem. Nem hittem, hogy a palotába valaha is még visszatérünk, annál nagyobb öröm volt látni férjem boldogságát, hogy ismét szülőházában élhet. Párizsból is ide tért vissza, párizsi magyar követi állásáról lemondani. És itt élte át életének egyik legtragikusabb korszakát, a Rajk-pert.

De visszatérve még 1919-re: amikor az év elején férjemet köztársasági elnökké választották, otthagytuk a miniszterelnöki palotát, és a Domony Mór által felajánlott Óra utcai svábhegyi villába költöztünk. Schmidt Henrik bútorgyáros és régiségkereskedő — valószínűleg értékes bútorai biztonságba helyezése végett — ízlésesen berendezte számunkra. Ezzel az elnöknek is szívességet téve, két legyet ütött egy csapásra. Ellenségeink azt híresztelték a városban, hogy a Várban a királyi lakosztályt foglaltuk el, Mihályról pedig — mint annak idején Kossuthról —, hogy Szent István koronáját a fejére téve nézegeti magát a tükörben.

A Domony-villa kellemes, szép otthonunk volt, a proletárdiktatúra első hónapjait is ott töltöttük, én harmadik gyermekemet vártam. Eleinte sokan, idővel mindig kevesebben látogattak meg. Személyzetünk hajlandó volt tovább szolgálni fizetés nélkül, mert tudták, hogy nincs miből fizetnünk. Egyetlen közülük — öreg parádi huszárunk, Gergely, aki 30 évig volt a Károlyi család szolgálatában— egy nap eljött, és nagy zavarában dadogva kibökte, hogy ő elhagy minket, mert a fiai nem engedik, hogy kizsákmányoltassa magát. Férjem megkérdezte: *úgy érzi-e, hogy kizsákmányolták?* „Nem — felelte, szégyenkezve —, de ha a fiaim mondják, el kell hogy higgyem." Bakos Mihály hűségesen megmaradt velünk, ő nem tudta máshol elképzelni a helyét, mint Mihály mellett, akit 20 év óta szolgált, és külföldi utazásaira is elkísért. Férjem Bécsben próbálkozott a Tanácsköztársaságnak — diplomáciai úton — segíteni, így távol volt, amikor megszületett Judit leányom. Ő már nem az Egyetem utcai palotában született, mint testvérei, ezért a „kis proletárnak" becéztük.

Egy éjszaka csengettek az ajtónkon, Apponyi Albert fia, György kért szállást apja részére, aki a rendőrség elől menekült. Politikai okok miatt férjemmel már régen nem találkoztak, de Mihály azonnal felnyitotta kapuját a kint várakozó Apponyi előtt. Pár napra elrejtettük. Később Szentgyörgyre ment sógornőmhöz, és semmi baja sem történt.

A Domony-villai tartózkodásunk alatt a román csapatok a franciák buzdítására, betörtek Erdélybe. A Vörös Hadsereg hősies ellenállásának első heteit aggódva figyeltük, és lassan arra a következtetésre jutottunk, hogy Magyarország bekerítése a szomszéd kapitalista államok részéről elkerülhetetlen. Ily módon Budapesten maradásunk senkinek sem használna, csak ellenségeinknek, hogy kitölthessék Mihályon régi bosszúvágyukat. Így nekiláttunk elmenetelünk legális előkészítéséhez, és július 4-én elhagytuk a sokéves emigrációnk előtti utolsó budapesti otthonunkat.

Ma két otthonom van. Az év felerészét Franciaországban, Vence-ban töltöm, egy kis városban, a Nizza mögötti hegyekben, ahol létrehoztam a Károlyi Mihály emlékalapítványt fiatal művészek és írók számára. Az év másik felét pedig régi otthonunkban, férjem szülőházában Budapesten, amit ő annyira szeretett, és ahonnan 1949. szeptember 15-én másodszor emigrált.

A könyvtárszoba részlete



A szalonban



DÉLUTÁN



Fiatalos ujjatlan brokátruha,
hólos szabásvonallal

Estélyi nadrágkosztüm,
sima fekete selyemblúzzal



Hosszú estélyiruha, bő muszlin ujjakkal,
hímzés- vagy gyöngydíszítéssel



Fekete, kétrészes gyapjúszövetű együttes,
kazakos szoknyával, bővülő szabásvonallal

Estélyi kiskosztüm, fémszálas
jerseyből – elegáns viselet





A HÍRLAPKIADÓ VÁLLALAT SZÍNES LABORATÓRIUMÁNAK REPRODUKCIÓI



FREDERIC BAZILLE: CSALÁDI ÖSSZEJÖVETEL

PAUL GAUGUIN: ANYASÁG



KOVITS GYULA: VIHAR



SZŐNYI ISTVÁN: ESTE A FALUN

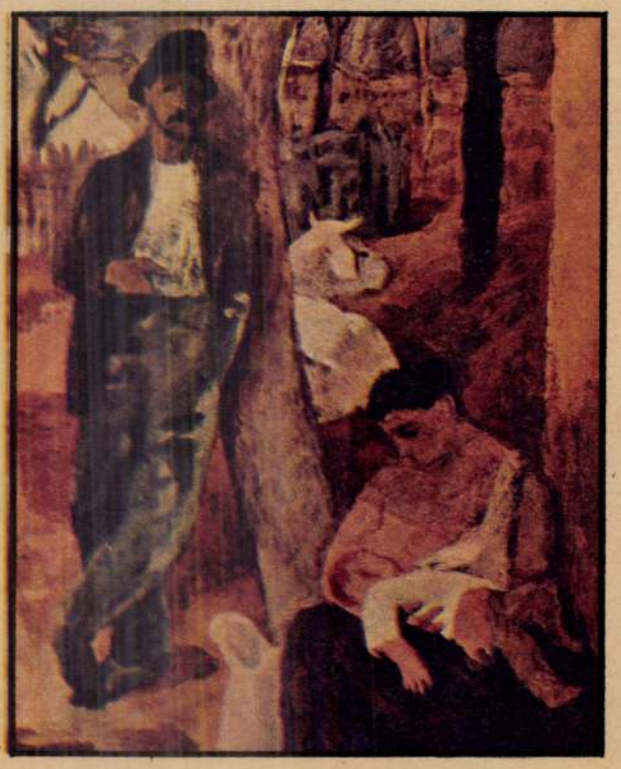

Budapest

1969 DEC 2 0

1021

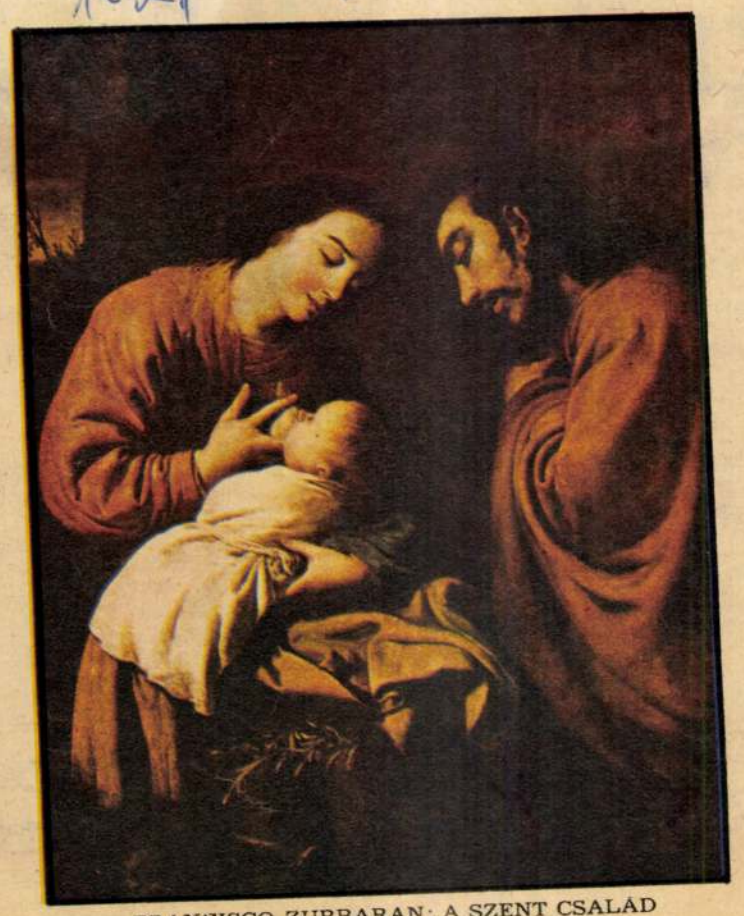

FRANCISCO ZURBARAN: A SZENT CSALÁD

A család

Szép, hálás téma: a család. E tárgykörben számos híres képet all
már a Szent családtól az artista családig, s a királyi családoktól a
asszony családjáig. Élete különböző szakaszában jó néhány művészt í
koztatott a család megjelenítése. Készültek rendelésre, gazdag polgár
kásának díszítésére — és persze jómódjuk fitogtatására — családi
de festettek intim hangulatú, érzelmekben gazdag műveket, s a m
nem egyszer saját famíliáját örökítette meg, bensőséges közvetlens
A művészettörténetbe bepillantva könyvek, képek, katalógusok
lapozgatva megfigyelhető, hogy a család ábrázolása koronként és tár
mi osztályonként milyen különböző, s hogy egy-egy kép milyen soka
el a kor szelleméről.

Hosszú évszázadokon át a család csak a Szent család képében je
helyesebben jelenhetik meg s amit festenek, az többnyire életkép: a M
szende szép fiatalasszonyok, a Józsefek a kor férfiideálja szerinti
s a gyermekkel a család harmonikus egységet alkot. A valóságos
képének visszaadására törekedtek, de az egyház hatalma kényszerít
alkotókat, hogy őket szolgálják.

Mindig kicsit meghatódva — mosolyogva nézünk Jan van Eyck k
a XV. századbeli Arnolfini házaspárra. A gazdag olasz kereskedő terr
tesen nem sejthette, hogy hitvesével az első realisztikus házaspár-ábr
modellje lesz. Forradalmian új ez a kép, melyet aztán bátran, felszal
tan követnek mások, nem félve már a családi kör megelevenítésétő
érzéseket sem leplezik. A szerelmespár, a házaspár, az anya és gyerm
szűkebb vagy tágabb család megjelenítése természetessé válik.

Ahogy vannak kedvenc családregényeink, verseink s belőlük mélyer
lénk ivódott gondolatok, idézetek — ugyanúgy vannak képek is, me
szeretünk hangulatukért, melegségükért, emberségükért, mondan
jukért. Az igazán nagy művészek mindig kerülték az érzelgősséget –
dig e témakörben ez néha nem is olyan könnyű —, a lényeget keres
lélek rezdüléseit, a családi élet belső lüktetését. Élményt, gazdag vi
élményt jelentenek ezek a képek.

Melyiket szeressük, melyiket közöljük — lapozgatunk élvezettel
vészeti albumokban. Nehéz a választás. (Laikusok vagyunk, nem
szettörténészek!) A választék óriási, s a híres festmények mindegyike
ad, mást mond. Ízelítőt adunk csupán, azzal a beismert szándékkal
a kedves olvasó kedvre kapva, talán „családi látogatásra" indu
zeumainkba s megtekinti Francisco Zurbaran vagy Szőnyi István cs
tos képeit — eredetiben.

MARC CHAGALL: ARTISTA CSALÁD

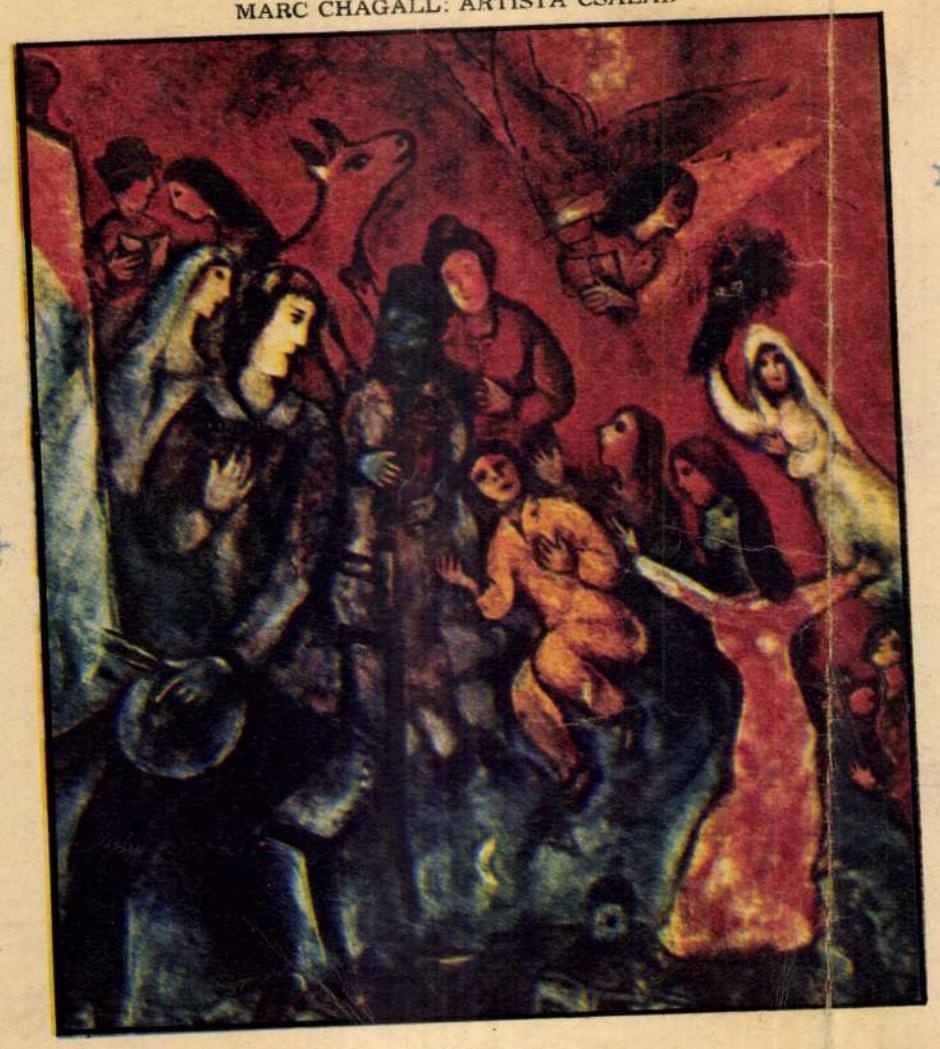

RIPPL-RÓNAI: ANYA GYERMEKKEL



DE



mát, a fordítottra fordítottat kötünk. **9. sor:** 1 fordított, a következő 4 szemet keresztezzük (az első 2 szemet póttűre vesszük a munka mögött, a következő 2 szemet simán lekötjük, majd a póttűre vett 2 szemet kötjük le szintén simán), a következő 4 szemet is keresztezzük (az első 2 szemet póttűre vesszük a munka előtt, a következő 2 szemet simán lekötjük, majd a póttűre vett 2 szemet szintén simán). Ezt a keresztezést még egyszer megismételjük a következő 4—4 szemmel, 1 fordított. **17. sor:** azonos a 9. sorral. A keresztezés tehát minden 8. sorban kezdődik.

Háta: 88 szemmel kezdjük, 4 és fél centit bordásan, 1 sima, 1 fordított kötéssel kötünk. Majd 4 sima sor után a vízszintes csíkmintát kötjük. Mindkét oldalon 3-szor, minden 7 cm után 1 szemmel szaporítunk (94 szem). 31 cm hossznál a karöltőhöz a sorok elején 1×3, 1×2 és 2×1 szemet elfogyasztunk, tovább minden 2. sorban még 2×1 szemet. 13 cm karkivágás magasságban mindkét oldalon 1 szemet felveszünk! Ezt a szaporítást még 5-ször, minden 1 cm után megismételjük. 49 cm egész hossznál kezdjük a nyakat; bordásan kötünk. 1 cm bordás kötés után a vállakat 3×3 és 8×2 szem elfogyasztásával fejezzük be. A megmaradt 38 szemmel még 3 centit kötünk. Ez a rész lesz a visszahajtás. Közben a vállvonalhoz 3-szor, a sor végén 2 szemet felveszünk. Lazán fejezzük be.

Eleje: 90 szemmel kezdjük. Ugyanúgy bordásan kezdjük, mint a hátát. Négy sima sor következik, majd egy vízszintes csíkozású minta. Ezután a 2 zsebet állítjuk be: a 2 széltől 10 szemre befelé 20 szemet bordásan kötünk. A közbeeső szemek simák. 3 cm magasságban a 20 szemet befejezzük. A zsebbéléshez külön 24 szemet kezdünk. Az első 3 szemet simán, a következő 18 szemet fonatmintával, és a 3 utolsó szemet ismét simán kötjük. 7 cm magasságban a 2 szélszemet befejezzük, és a zsebbélést beállítjuk a befejezett 20 szem helyére. Ismét az összes szemmel dolgozunk. Két oldalt folytatjuk a fonatmintát, a többi szemmel a vízszintes csíkmintát kötjük. Az oldalon a szaporítás és a karkivágás ugyanúgy készül, mint a hátán. A nyak bordás részét is a hátával azonos magasságban kezdjük. Az 1. sorban a fonatminta mindegyikében 2 szemet elfogyasztunk (mindegyik fonatban egyet-egyet). A vállakat a hátához hasonlóan fejezzük be. A megmaradt 40 szemre is megkötjük a visszahajtást.

Ujja: 44 szemmel kezdjük, a bordás kötés 9 cm hosszú, majd 2 sima sor következik, tovább a vízszintes csíkozás. Mindkét oldalon a bordás kötés után 15-ször, minden 2. cm után 1 szemmel szaporítunk (74 szem). Az ujja felsőrészhez a sorok elején 1×4, 1×2, 9×1 és 5×2 szemet elfogyasztunk. A megmaradt 24 szemet egyszerre fejezzük be.

Összeállítás: a részeket összevarrjuk. Az ujján és a nyak körül a bordás részt felére visszahajtjuk és eltisztázzuk. A zsebbélést a bal oldalon bevarrjuk.

K. E.

Okkult hu

Az űrkutatás eddig legsikeresebb évének végén az amerikai *Time* „az okkultizmus reneszánszáról" ír. Hozzátehetjük: éppen tíz évvel ezelőtt egyik nyugatberlini bíróság közvetve tudománynak ismerte el a parapszichológiát, a „természetfölötti jelenségek" tanát.

Sok csalás...

A döntés nagy feltűnést keltett, hullámai ma sem ültek el. Hans *Bender*, a freiburgi egyetem pszichológia-professzora, rágalmazás miatt beperelte a nyugatnémet babonaellenes szövetséget, a bíróság pedig kimondta, hogy Bender tevékenysége nem nevezhető a babona terjesztésének. Neves tudósok, köztük Th. W. *Adorno* szociológus, változatlanul sarlatánságnak minősítették az okkultizmus minden formáját. Bender folytatja működését, de elismeri, hogy sok a csaló, szélhámos, s maga is nem egynek áldozatul esett.

A pszichológia-professzor persze tudja, hogy a „természeten kívül" vagy „fölötte" semmi sincs — nem is él ilyen vulgáris érvekkel. Ellenben azt állítja, hogy a normális emberi érzékszerveken túl vannak „ismeretlenek", léteznek „érzékelésen kívüli" észlelések.

A parapszichológia feltevései közül eddig csupán a *telepátia* bizonyos jelenségeit sikerült kísérletekkel igazolni. Némelyik ember képes arra, hogy a falakon át, vagy nagy távolságból átvegye másnak a gondolatát és ennek megfelelő cselekvéseket hajtson végre. Magyarázat egyelőre nincs. Annyi azonban kétségtelen, hogy a megoldást a természeten „belül" fogják megtalálni, talán valamilyen eddig ismeretlen sugárzásban. Az is bizonyítottnak tekinthető, hogy a gondolatátvitel nem „felsőbbrendű" képesség, az ember további fejlődésének előhírnöke, inkább csökevény a régmúltból; ismeretes ugyanis a lepkék, bogarak fantasztikusnak látszó egymást keresése és egymásra találása, hatalmas távolságokon át.

A parapszichológia egyéb területein, a „szellemlátásban", a „szellemidézésben" és a „jövőbelátásban" eddig egyetlen ellenőrzött tény sem ismeretes. Az eleve hívők, tehát eleve elfogultak beszámolóit a tudomány nem fogadhatja el bizonyítékként, és a jelenségek megismétlése — tehát a kísérleti igazolás — még sohasem sikerült. A vizsgálat folyik, a pszichológia és a pszichiátria módszereivel.

...jó üzlet

Ahol nincs tudomány (és amikor nincs), kialakul a babona, és a hiszékenység vonzza a vámszedőket. Amerikában, a spiritizmus szülőföldjén, idén öltött kozmikus méreteket az okkultizmus. Negyedmillió amerikai csináltatott magának computer-horoszkópot — egységár 20 dollár — 1200 lap közöl naponta csillagjóslást (a 20 évvel ezelőtti alig 100 újsággal szemben), neves főiskolákon és egyetemeken tartanak parapszichológiai előadásokat. Milliók a csillagokból olvastatják ki, mikor lesz kedvező az időjárás a nyaraláshoz, és hogyan spekuláljanak a tőzsdén. Egy New York-i áruház forgalma fantasztikusan fellendült, amikor szerződtetett asztrológusok, tenyérjósok és az ősi kabala „szakértői" ingyen álltak a tisztelt vevők rendelkezésére.

Varázslatos kristálygömbök ára, a kivitelezéstől függően, 12—60 dollár, és ha a spekulációs tipp beválik, százalékot fizetnek a jósnak (ha nem válik be, a jövendölési taksát nem kapják vissza). Árusítanak még sugárzás-elhárító készüléket, bioritmus-kalkulátort, kincskereső varázsingát, szerelmi bájitalt, motorizált naprendszer-modellt házi jóslás céljára — a tételek milliós, az élelmes emberek bevételei százmilliós nagyságra rúgnak.

Külön fejezete az újjáéledt okkultizmusnak a *boszorkány-divat*. Csak a nevet vették át a középkori vallási megszállottság szerencsétlen áldozataitól. Semmi közük a valláshoz, „fekete mágiával" foglalkoznak. Varázsitalokat kevernek, bábukat formálnak viaszból és kimondhatatlan nevű anyagokból, talizmánokat és fétiseket árusítanak. No és persze „boszorkányszombatokat" rendeznek, gyakran keltve fel összejöveteleik iránt az amerikai erkölcsrendészet megkülönböztetett érdeklődését...

Bestseller Amerikában Sybill *Leek* könyve (*„Egy boszorkány naplója"*) és Jeane *Dixon* életrajza. Ő az, aki *állítólag* megjósolta, hogy *Kennedy* elnököt megölik. Az *állítólag* szót a nyugatnémet *Spiegel* használja; ugyanis Mrs. Dixon (nem Nixon) ködös történelmi próféciáiban, amelyekből semmi sem vált be, fellelhető az utalás Kennedy halálára is. És ha nem történik gyilkosság Dallasban? Jeane Dixon hírneve (és jövedelme) akkor sem csökken. Ha ugyanis azt mondja ügyfeleinek, hogy „mindenkit érhet baleset", többen csodalénynek látják, mivel Amerikában igen sok a közlekedési baleset.

Vélemények

A mi véleményünk egyértelmű. A pszichikum, az ember lelkivilága is tartogat még izgalmas, megfejtésre váró rejtélyeket. De állítjuk, hogy minden rejtély megfejtése a „természeten belül" lesz, mert az ideggyengék és az elmebetegek látomásai, kényszerképzetei is a *természet* produktumai.

Amerikában és Nyugat-Németországban sokan aggodalommal elemzik az okkultizmus terjedését. Dr. *Conrad* göttingai ideggyógyász professzor, aki részt vett Bender egyik szeanszán, kijelentette: *„Közönséges kóklerség, vásári komédia."* Egy másik tekintélyes nyugatnémet orvos felszólította kollégáit, küzdjenek *„a parapszichológia áltudománya ellen, leplezzék le értelmetlenségét és veszélyeit."*

Az amerikai pszichológusok többsége az okkulthullámban „infantilis visszaesést" lát, menekülést a nyomasztó problémák elől (M. R. *Feinberg* New York-i professzor). A *Wall Street Journal*, a tekintélyes pénzügyi lap pszichiáterrel íratott helyzetellemző cikket. A szakember *„a tudomány hatalmába vetett hit megrendülésében"* látja a legfőbb okot és abban, hogy *„ott vagyunk ugyan a Holdon, de ott vagyunk Vietnamban is."*

Gy. I.

Szellemidézés asztaltáncoltatással, a múlt század végén...

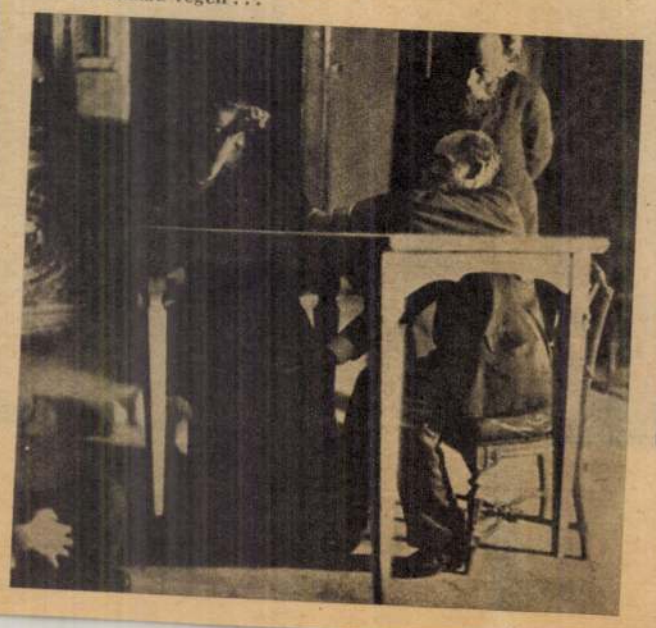

...és asztrológiai tanácsadás napjainkban, egy New York-i áruház különtermében



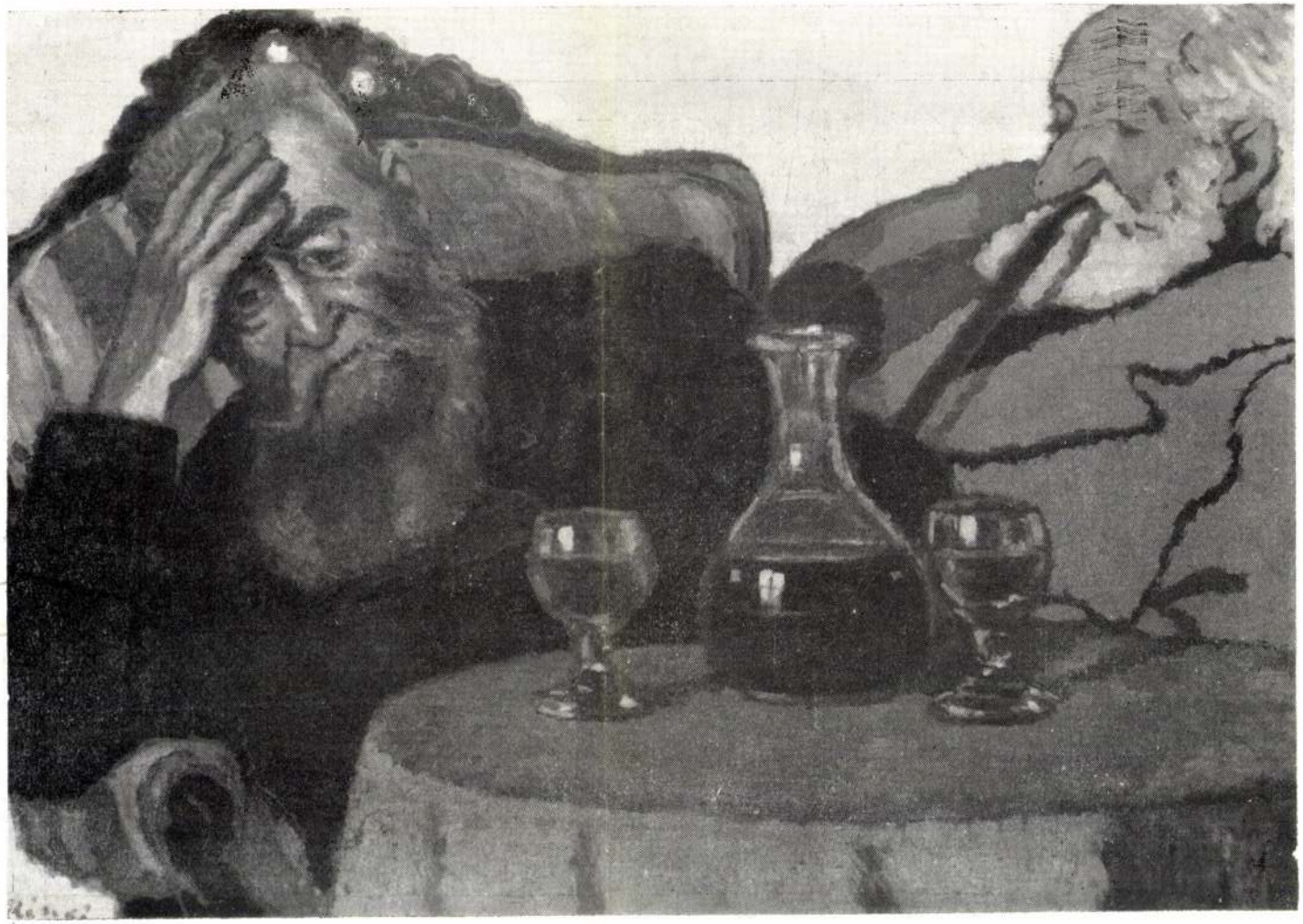

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Apám és Piacsek bácsi vörösbor mellett

Rippl Rónai



RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Pirossapkás önarckép



Ebédlőasztal és pohárszék, fényezett mahagoni fából.
Rippl-Rónai J rajzai után készítette: Thék Endre.



Párnázott karosszék, mahagoni fából.
Tervezte: Horti Pál.
Készítette: Gelb M.



Karosszék diófából, domborított bőrrel.
Tervezte: Horti Pál.
Készítette: Lukácsovics J.

Magyar Iparművészet

1899. 48. l. képek

Malonyay Dezső – Levelek, Műcsarnok 1899. 20 sz.

Jelentékeny kitüntetésben részesült még egy magyar művész, *Kippl-Rónai* József is. A Champs de Mars rendes társtagjai közé választotta, mi a Champs Elysées I. érmeivel körülbelül egyenértékü elismerés.

Most pedig gyerünk tovább.

A IV. teremben hatásos illusztráció *Piatti* »Cézár temetése«; kész fölvonás-vég, villámlik az ég is, várjuk a görögtüzet és Piloti szellemét, amint áldólag terjesztvén kezeit a ráma fölé, ígyen rebeg: »Piatti! Piatti! te vagy az én kedves fiam, kiben nékem kedvem telik!«

Kellemes apróságok Adrien *Morean* és Henry *Teuré* dolgai; directoir szüzsé a Moreané (mint rendesen), Teuré egy fontainebleaui szinielőadás empire közönségét festette s az ő képének művészi becse is van. Jean *Pierre* portréja sikerültebb, mint a nagy halász kép, mely sötét. Ne hagyjuk említés nélkül *Thirion* Antigonját.

Az V. terem nevezetessége a francia Munkácsy: *Roybet,* kit gyakran toltak Munkácsy mellé, mikor már nagyon magasan volt s kezdtek gondolkozóba esni a sovénebb francia »H. C.«-k, hogy »ejnye! ejnye! tán már eléggé dicsértük ezt a hunt, nagyon veszik a képeit! . . .« Uccu, utána startolták, a többek közt, Roybet-t, ki azonban, bár formásan szalad, csak »helyre« biztos és csak »teher« nélkül. Munkácsy epikus nagy lélegzetvételeihez szűk az ő tüdeje. Egy-egy alak sikerül neki: gazdag kosztümtárából festőileg öltözteti barátait: az idén lengyel kosztümben festette le Marc Laffour doktort, kinek szép zordon, zichyszerü feje van s jól veszi ki magát a gondosan festett prém között; lefestette, középkori nagy gallérral. Antoine Guillemet urat is, de ezt már mintha a kedvesen frivol Watteau s az őrületbe át-át csapó zsenialitásu Monticelli modorát egyesítené. Leon *Perrault* »első gyilkosság«-a majdnem camaien: Kain alakja szépen van modelirozva, Ábel megható, a vértócsa borzalmat kelt, bár kissé emlékeztet az egész Prud'hon gyilkosára s Henner modora is eszünkbe jut.

E teremben van *Sicard* középszerü képe: Napoleont éltetik haldokló katonái: itt az André *Vantier* kitünő barnás-sárga tónusokban tartott tája s szomszédjában a Corot hangulataiból élő *Morlat.*

Remek *Tony Robert Fleury* két kis női feje. Nem győzném magasztalni, ha jutna hely hozzá. Soha delikátabb valamit, mint azok az árnyék-világosságok, melyeket ő tud érvényesíteni az arcokon. Egyik képén a rőtszőke haj Velence színbűvészeinek palettáit juttatja eszünkbe. És mily őszinte, mily becsületes a munkája!

Henry *Teuré* tájképét is említsük meg, mielőtt átmennénk a VI. terembe, hol két szenzációs kép lóg: *Petitjean* napsütött hegyoldalba ékelt városa, melyen sok a bravur, a biztosság, — s *Rochegrosse* csupa vér, csupa izgalom és rettenettől, sok arheológiai tudással szerkesztett képe, »Gétas meggyilkolása«; viola-vöröses tónu-[illegible] uralkodnak az egész vásznon, szinte a [illegible]verzitásig nyugtalanító már színeinek hatása [illegible] és a borzalmat csak fokozza arkheologikus [illegible]azságainak kifogástalan volta. Rochegrosset [illegible]akran citálja s elismeréssel a Beaux-Arts [illegible]yik kitünő professzora, ki a régiségtant [illegible]nítja a művésznövendékeknek, nyilván dicséri [illegible]ajd ezen képének régiségtani érdemeit is, de [illegible]lán ekkora korhűség, ily pontosság a rész[illegible]tekben nemcsak fölösleges, de veszedelmes: [illegible]énítja a művész szabadságát, megosztja a [illegible]ép hatásának egységét, szétszórja a néző [illegible]gyelmét stb. Emlékezzünk az egykor híres [illegible]einingeni színjátszó társaság előadásaira; kor[illegible]ívek voltak az utolsó sarkantyutarajig; meg [illegible] csodáltuk még a mellénygombjaikat is; ki [illegible]d még valamit szinészeik művészetéről? . . . [illegible]em, nem ez a művész dolga.

Rochegrosse képe legbestiálisabb ösztönei[illegible]et költögette s bevalljam, egyre és egyre [illegible]sak azt néztem, borzadva, de folyton több [illegible]iváncsisággal csak azt, mint nyomul a ifju [illegible]sászár gyomrába a belédöfött gyilok . . . És [illegible]egesküszöm reá, hogy a mellettem tolongó [illegible]ézők, a borzongó asszonyok, a férfiak, mind[illegible]yájan a kés hegyét keresték.

Később aztán megtaláltam a nagy vászon [illegible]gyes kvalitásait (például a római katonák

kifejező fejeit, melyekhez a Louvre szoborgyüjteményeinek római osztályában kereste Rochegrosse a pompás zord tipusokat) s meg a hibáit is. A császárt testével védő anya rémülete irtóztatóan hű, de az anyja mögé bujt császár lábszárai körül zavaros a dolog stb. Siessünk!

Itt lóg Louis Antoine *Leclerq* képe is; Whistler utánzat, világos tonusokban. Whistler fakturája iskolát teremtett; adeptusai még beállításainak kissé túlzottan, keresetten egyszerü voltát is utánozzák; az az érdekes, hogy a Luxembourgban lévő képét és a beállításában ahoz hasonló Carlyle portrét utánozzák, persze hibáival együtt s észre sem veszik, hogy azóta Whistler szinte egészen modort változtatott, illetőleg evolválódott, levetkezvén éppen ezen képein látható hibáit.

Quost is utánoz, Th. Rousseau, a hasonlíthatlan barbizoni mester s a zseniális angol, Bonnington fairejét próbálgatja több s kevesebb szerencsével. Az idén inkább Bonningtonra emlékeztet, kit különben Európaszerte s néhányan fiatalabb magyarjaink közül is másolnak.

Olivez merőben utánzó, a velencei ruek mesterét, Ziem-et másolja; szélesen kezelt, csinos dolog *Liot* tájképe; itt lóg két *Moirot*, romantikával hígitott plein-air; sikerült Abel *Truchat* kis képe.

A misztikus *Maxence* két év óta mode változtatott; ezelőtt képtelennél képtelen excentricitásokhoz folyamodott, valóságo is liefeket tapasztott gipszből s viaszból kép ig szentjeinek aureolái olykor másfélujji gy domborodtak ki vászna szintjéről, képkei eg nek aranyozását besimitotta magára a k ta is, stb. Mindez furcsa volt, érdekes is, de m rendesen azokat a régi divatu mutációs kép ta juttatták eszünkbe, melyekre le van fest le torony, a toronyban igazi óra ketyeg s b kell húzni egy madzagot, muzsikál is a k Ezt a madzagot kerestük Maxence képei a fi

Veszedelmes maszlag az a miszticizn m irodalomban, művészetben azt tapaszta h mostanság, mióta mulni kezd divatja s maga is Peladan is megnyiratkozott, hogy a publik tu nak kevésbbé árt meg, inkább maga az i N a művész kótyagosodik meg tőle. A túlzás rothadt naturalizmus közepette, mint val m hullakamrában, persze friss levegő, akármics c kis ideálizmus után kezdett kapkodni a m k csömörlötten fulladozó publikum s eki c burjánzott föl a miszticizmus. Amint az athe n mus nyomán gyomot ver a babona, ú n posványosodik a vallásosság hit nélkül misz n cizmusba, ilyenforma motivumok okozták utóbbi tíz esztendő alatt a művészetek egy e nyavalyáját, a modern miszticizmust. Diognózisában megtaláljuk a meg nem emésztett szélső keleti ideákat, a többek közt a budhizmust (credo, quia absurdum!) meg az öntudatos, tehát már eleve abszurd naivitást, mely a primitivek utánzásánál tovább nem jutott és meg a középkori gothikának furcsaságait, ama korszak művészi egészsége nélkül. (Az az érdekes, hogy míg a gothikának éppen az elméletei vannak telve misztikus badarságokkal, de amit teremt, az egészséges, a modern „szentek“ viszont elég logikusan okoskodnak, de képeik és szobraik szánalmas hülyeségek. Jellemző példája ennek a chartresi cathédrale szoborsorozata a XII. század végéről, mely Vincent de Bauvais — Szent Lajos gyermekeinek nevelője, — naivul misztikus encyclopédiája kőbe faragva, — s a Rose + Croix kiállításai, az elmult öt esztendő folyamán, melyeket a szemforgató párisi mágus, Sar Peladan, e nagy eszü kuruzsló rendezett, elbódítván egy rakás hiszterikus, érthetetlen szertelenségekre kellőképen kibetegedett, idegroncsolt, tunyalelkü tehérnépet s néhány impotens piktort. A Sar csinosan megélt belőle — mióta pedig nem jövedelmez, egyéb mesterség után látott.

A talentumos Maxence is a Sar apostolai között tévelygett s — most gyógyul. Kissé még gyöngélkedik, olykor meglepik őt apróbb misztikus szédülések, de szórványosabban. Most kiállított képén már nincs se gipsz, se máz, sőt egy tüzérkapitány portréját is megföstötte, aureola és hektikás liliomok meg szűzek nélkül.

Malonyay Dezső.

1978.VI.16. 4,25 N.

Jó reggelt!

- A kaposvári Rómahegyen felujitották Rippl Rónai József villáját.

- Az épitők átadták a helyet a muzeum munkatársainak, akik kiállitást és mütermet rendeznek be a magyar festészet kiemelkedő alakjának hagyatékából.

Rippl Rónai

RIPPL-RÓNAI-emlékülés kezdődött tegnap Kaposvárott, a Palmiro Togliatti Megyei Könyvtárban, a nagy festő közelgő 120. születési évfordulója alkalmából. Az emlékülésre a kaposvári megyei könyvtár Rippl-Rónai-bibliográfiát jelentetett meg.

Magyar Hirlap 1979/119/8

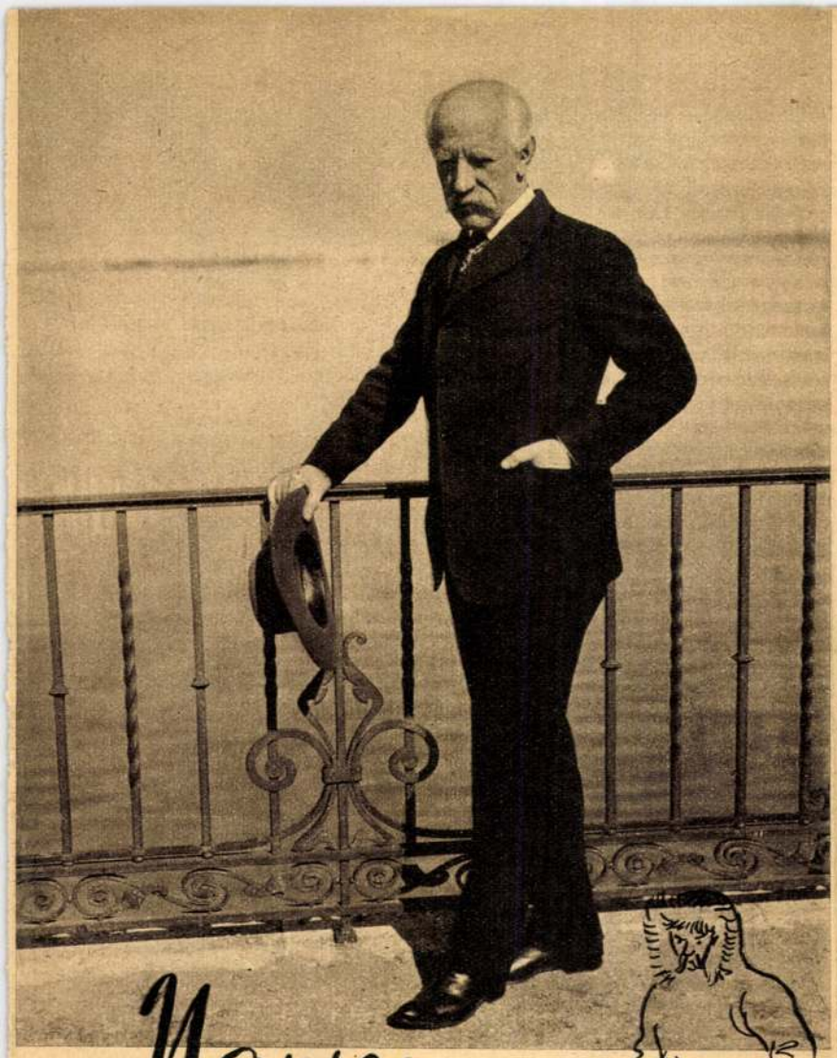

Nansen hazajön

Irta: KOMÁROMI JÁNOS

Még ma is emlékszem rá...

Az 1896-ik esztendő nyarán, valamivel kánikúla előtt, amikor elemiiskolai nebuló se voltam még, édesapám egy krajcáros ujságot böngészgetvén, igy kiáltott fel lelkesen:

— Ezt oszt ember, a teremtésit!

— Kiről van szó, kedvesapám? — érdeklődtem gyerekésszel.

— Hát egy norvégről, aki alaposan felkötötte a nadrágszárat! Három évig volt oda s csak most gyött meg az északi sark alól... Oszt medvehust evett azalatt!

Nagyot nyeltem:

— S hogy hijják azt a bácsit?

— Valami Nansennek, — betüzte ki az ujságból, *es*-et mondván *zé* helyett. — De kedvemrevaló ez a Nansen: szeretnék vele kezetfogni eccer!

Ennek a régi-régi eseménynek negyven esztendeje van ebben a hónapban. Ugy emlékszem arra a régi nyárra, mintha tegnapelőtt lett volna.

Mert négy évtized hanyatlott a semmibe azóta, hogy egy reggelen arra ébredt a világ: háromévi eltünés után megjött Nansen!

*

Nansen Fridtjof, ez a vakmerő utazó és sziklaszilárd-jellemü norvég abból a föltevésből indult ki köztudomás szerint, hogy az Északi Sark körüli jég észrevétlen mozgásban van s e mozgása közben áthalad a Sarkon is. Ez okból azt az eredeti módszert választotta, hogy Ázsia északi partjai fölött hires hajóját, a mesterien épitett „Fram"-ot jégbe fagyasztotta és ezzel megkezdődött háromévi bolyongása a dermetegben s nagyrészt a sarki éjszakában.

Ez még a kisebbik veszély lett volna.

A vakmerőbb vállalkozása az volt Nansennek, hogy társával, névszerint Johansennel odahagyta a hajóját s kutyákkal és szánokkal vágott neki a Sark irányának.

Időközben észrevette ugyanis, hogy a jégbefagyasztott Fram nem a Sarkon át, hanem a Sark alatt jómélyen fog elhaladni. Amikor tehát Johansen társaságában gyalogosan vágott neki az ijesztő utnak, tudta, hogy hajójára nem fog visszatalálni többé, miveł a Fram — a lassan mozgó jéggel együtt — messze, igen messze lesz már akkor, eredeti helyétől. Más szóval: a legszörnyübb bizonytalanságnak vágott neki... Végleg bevágta maga mögött az ajtót!

S hogy mi lett vele?

A legképtelenebb küszködések között próbáltak előretörni ketten. Élelmiszerük veszedelmesen fogy s embertelen erőfeszitések után mintegy háromszáz kilométernyire sikerül megközeliteniök az Északi Sarkot. Hanem akkor aztán lélekszakadtan kell igyekezniök visszafelé, mert már saját kutyáikra került a sor: azokat kezdik enni egymásután. S ráadásul fenyegetőn közeledik délről a hathónapos sarki éjszaka. Mielőtt beállna az éjszaka, okvetlenül szárazföldet akarnak elérni az örökös jég helyett.

Hát a sarki éjszaka ott is ragasztja őket további félesztendőre!

Keserves hathónapi sötétség után, mialatt az égen ritkán tünik fel a rozsdaképü hold, nekivágnak aztán ujból dél felé. A legszörnyübb kinlódások után helyzetük kétségbeejtővé válik, amikor — véletlen kutyaugatás révén — összebotlanak az angol tudományos expedició vezetőjével, Jacksonnal. Megmenekültek!

Néhány hétre rá Nansen kikötött Norvégia legészakibb kikötővároskájában, amire ujjongani és tombolni kezdett az egész müvelt emberiség s ennek a mámoros ujjongásnak nem akart végehossza lenni. Mert ilyen diadalmas utazást addig nem ért meg a világ. Nansen ünnepe akkor vált teljessé, amikor három héttel később a *Fram* is norvég kikötőbe futott szerencsésen, kiszabaditván magát a jégből...

Nansen Fridtjof azonban nemcsak a világ egyik legelső kutatója, hanem nagy költő is. Aki hatalmas müvét olvasta, melyben csodálatos vállalkozásáról számol be, soha-soha el nem felejti. Ezt a könyvet magyarul — *Az uszó jégen át* — cimen a *Dante*-cég adta ki, nagyon izlésesen. Minden magyar embernek és asszonynak el kell olvasni ezt a munkát!

FRIDTJOF NANSEN

UTAZÁS AZ USZÓ JÉGEN

A nagy sarkutazó irása, korunk hősi éposza. Az eredeti felvételekkel, mélynyomású műmellékleteken, térképpel,

2 kötet egybekötve ára fűzve . . P 6.—
egész vászonba kötve . . . . . P 8.—

Megrendelhető a mellékelt levelezőlapon az ÜNNEP kiadóhivatalánál

DANTE KÖNYVKIADÓ



Rippl-Rónai József (jobboldalt) és bátyja, Ödön egy fiumei kávéház asztalánál
(Amatőrfelvétel)

Rippl Rónai sírja jeltelen!

Tél volt, amikor ottjártunk Rippl-Rónai József jeltelen sirjánál, a kaposvári keleti temetőben. Akkor csatakos hó és korhadó, őszi levél jelezte a hanton, hogy több mint tiz esztendeje elhalt nagy festőnk emlékével senki sem törődik. Ma nyár virul a kaposvári határban, fenn a szőlődombon, a Róma-villában, Rónai egykori udvarháza kertjében — Meggyesy és Vedres domborművei szomszédságában — piros, kék, sárga lángolással gyulnak ki a juniusi virágok. De aki szerelmese volt a tömör plasztikának s a virágzásra rászabaditott koranyári kerti szineknek: Rippl-Rónai József ma is be kell érje málló puhafakereszttel és disztelen tucatsirral.

Amit decemberben panaszoltunk, az a mulasztás Rónai emlékével szemben változatlanul fennáll: szülővárosában, Kaposvárott nincs műemlékkel jelzett sirja, utcáin nincs szobra, Pesten sincs se szobra, se róla elnevezett utca és hátrahagyott levelesládája gazdag kortörténeti anyagából senki sem irta meg hiteles, teljes életrajzát. Hogy Kaposvár városa állitólag Rippl-Rónai szobrát mostanában készitteti egyik terére: erről nemrégiben rövid hir jelent meg a kaposvári lapokban. Ellenben a mester egykori szobrászbarátai, igy Meggyesy Ferenc, aki mint művész és mint ember a szobrászok közül legközelebb állott hozzá: mitsem tudnak a készülő szoborról. Lesz-e, nem lesz-e s amennyiben igen, milyen lesz, (mert Rónai emlékét az olcsó és jelentéktelen giccs nem ünnepelhetné méltóan), az még a jövő titka.

Az *Ünnep*, amely a nagy magyar képzőművészek lángeszének maradéktalan kegyelettel hódol minden alkalommal, most kérdést intézett a magyar képzőművészet három olyan tekintélyéhez, akik mint kortársak és művészeti szakértők méltók arra, hogy Rippl-Rónai emlékéről s emléke elmaradt megbecsüléséről nyilatkozzanak.

Dr. Petrovics Elek, a Szépművészeti Muzeum nagy érdemeket szerzett volt igazgatója, aki a Rippl-Rónai-korszakot fokról fokra végigélte, a következőket mondta erről a kérdésről:

— Ilyen ember emlékét meg kell becsülni, ez nemcsak a család ügye. Olyan nagy művész emlékéről van itt szó, akinek a modern magyar művészet és mi is, akik művészettel foglalkozunk, sokat köszönhetünk s akik számára Rippl-Rónai annakidején a művészet uj világát nyitotta meg. Elsősorban rajta keresztül áramlott át hozzánk az a művészszellem, amely haladást, életet, mozgást jelentett, amely nyugati volt és egyszersmind magyar. Az ő megfigyelései a magyar életről, földről sokkal szinmagyarabbak és jellemzőbbek voltak, mint sok festőnk cifraszürkultusza. Hogy annak a művésznek, aki ennyit adott, a nemzettől egyebeken felül méltó siremlék is kijár, arról talán beszélni is felesleges.

— Nem kell mondanom se, mennyire benső rokonszenvvel nézem azt a törekvést, amely Rippl-Rónai emléke méltó megbecsülését célozza. Szivvel-lélekkel kivánom sikerét.

— Azonban nem hallgathatom el, szeretném, ha ez az alkalom egy másik nagy művészünk emlékére is ráterelné a figyelmet: Ferenczy Károly sirja a Kerepesi-temetőben közel husz év óta jeltelen.

— Éppugy, mint Rippl-Rónait, ezt a nagy mesterünket is meg kellene becsülnünk haló poraiban.

Eddig szól Petrovics Elek nyilatkozata ebben az ügyben. Aki a modern magyar képzőművészet múzeális fel-

„Ödön bátyám"
(Amatőrfelvétel)



Ünnep 1936. 25. 2.

Magy
SAJT
Budapest, V., I
Telefon: 18

ÉLET ÉS I

1957 AUG 3

6/0

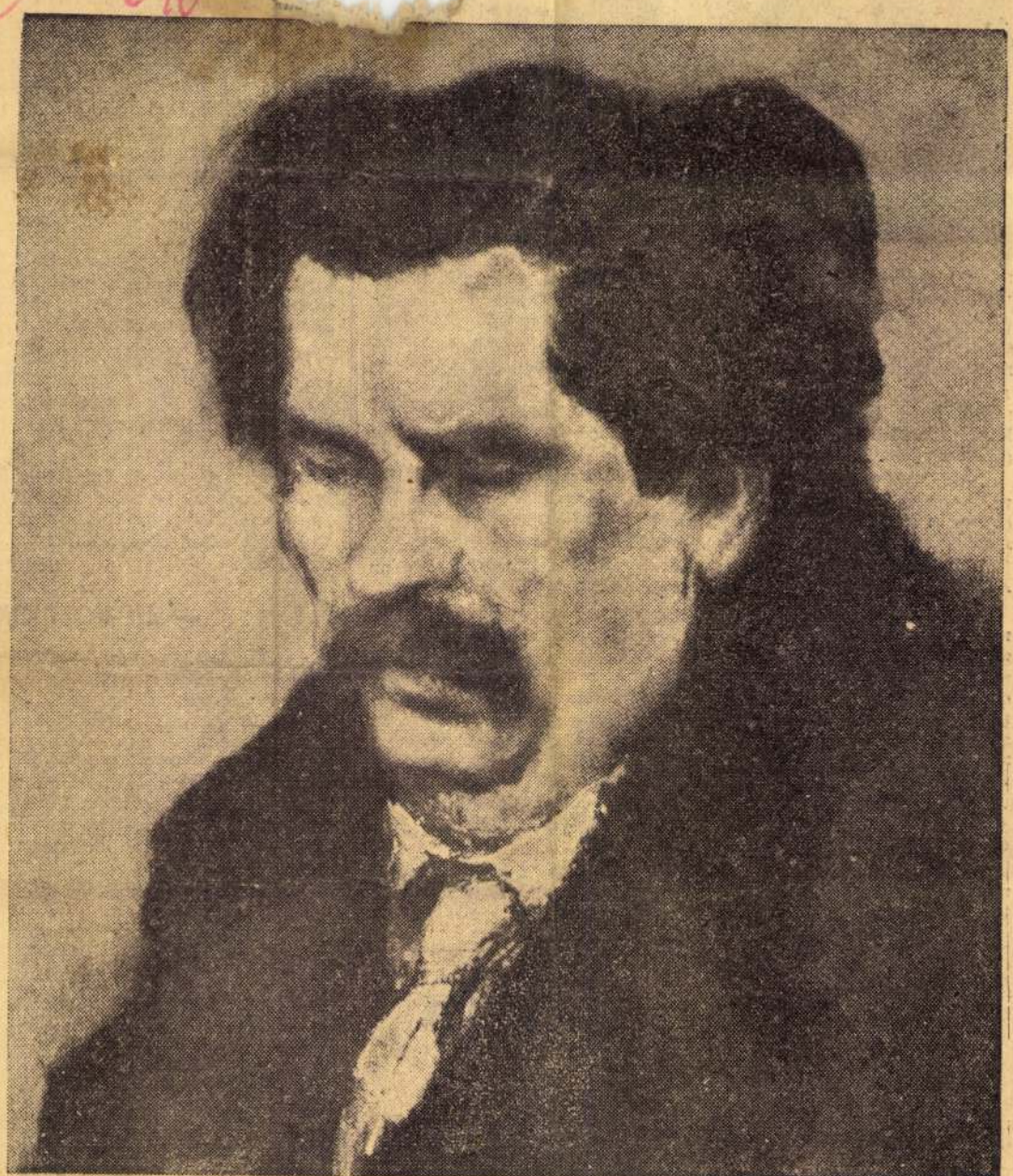

Rippl-Rónai József: Móricz Zsigmond



Uj *Kassák-mű* jelent meg a közelmúltban, nemcsak hangját és tartalmát, hanem formáját tekintve is sajátos, jellegzetes: a *„Boldogtalan testvérek"* c. kötet, válogatott novellák gyűjteménye. Felkerestük *Kassák Lajost;* munkában zavartuk meg. Asztalán — mintha csak művészetének vetülete volna — a kéziratok halmai közt festmények, rajzok, vázlatok; köztudomású, hogy *Kassák Lajos* nemcsak 45—50 prózai és költői alkotás szerzője, hanem jelentős festő is — amint ezt nemrégiben rendezett kiállítása igazolta.

— *Ezután is két múzsát szolgálok* — válaszolt kérdésünkre. — *Most 1948 és 57 közt írott verseim legkülönbjeit válogatom, s ezek a költemények 50 rajzom kíséretében adnak számot arról, mit jelentettek számomra ezek az esztendők.*

Hallottuk, hogy kiadásra vár egy *gyermekvers-kötet* s az *Akadémia Kiadójának* gondozásában az *„Izmusok"* c. mű is.

— *Igen, „Csillagok csillogjatok, virágok virágozzatok" címmel hamarosan eljut olvasóihoz ötven gyermekversem; az „Izmusok" szintén készen áll. Mivel pedig véleményem szerint a művészt alkotásai teszik, szüntelenül új vállalkozásokba kezdek. „Mesterek köszöntése" címmel tíz versemet foglalom kötetbe, amelyek Matissehez, Picassóhoz, Braquehoz s a modern művészet többi nagyjához szólnak; e kötethez előszót és jegyzeteket írok. Ugy tervezzük, hogy mindegyik verset az illető művész egy-egy remekművének reprodukciója kíséri majd. A „Mesterek köszöntése" francia és jugoszláv kiadóknál is megjelenik. Karácsonyra várható önéletrajzi regényem, az „Egy ember élete", hat könyvben, két kötetben...*

Bőven áradnak *Kassák Lajos* írásai, egyre-másra születnek új meg új rajzai, festményei — olvasóinak, nézőinek, tisztelőinek örömére.

egyik sorával j... dék helyezetét: nincs egy árva fűszál a tors közt kelőben — s hozzá tette nem éppen esztétikai megjegyzését: „Már Arany János ismerte ezt a talajt...: annál szomorúbb, hogy ez a kép ma már az egész Alföldre vonatkozik."

Most zöld fűben, virágok között áll Móricz Zsigmond, körül a határ is üdébb és gazdagabb, mint annak idején.

Beülök a csárda legfélreesőbb zugába. Gyűrött ruhájú, viselt ingű bácsi iszogat távolabb, aztán odalép a mikrofon elé:

— MI VOLT OK

— *Újszálláson egy pofon sem csattant. Mi a bagotai részen vetettünk, mikor mondják a kubikosok: forradalom van. Mindegy mi van — mondom —, ezt a búzát vessük el gyerekek. Úgy is lett. A karcagi gépállomás vezetője, Honti János azzal fogadott minket: „De jól tették! Baj van, de majd kifürdünk valahogy."*

A korsó széléről elzavar egy darazsat.

— *Nem vagyok párttag, de ez az irányvonal a legjobb, ami most van. Ezt a jobb megélhetést őrizni kell nekünk.*

Ismeretes, hogy a Nagyalföld, a Viharsarokhoz hasonlóan erős támasza volt a parasztfelkeléseknek. Itt egyenesedett ki leghamarabb a kasza. Most a néphatalom, a munkás-paraszt kormány erős támasza ez a nép. Szimbólum ez és valóság. Fekete István bácsi nem azért tipikus, mert kevés van belőle, hiszen más-

FIATAL KÖLTŐK

RAJNAI ANDRÁS:

Nem tudom megadni...

Apám, én nem tudom megadni,
amit te adtál énnekem.
Mit ér a szó? Az ajk... elbukik

Rippel-Rónai József



Rippl-Rónai József – [illegible] ben

[illegible] fényképe.

Magyar Hir
SAJTOFIG
Budapest, V., Pet
Telefon: 188

MAGYAR IFJÚSÁG

1957 AUG 24



A Vasárnapi Ujság 1912-ben készült fényképe Rippl-Rónai Józsefről

AL
ÉBRED ESE

A LÁGEREK LELKIBETEGEI — KÉTSÉGBEESETT SO ROK KANADÁBÓL — EGY KOMMENTÁR NÉLKÜL LEVÉL BRAZILIÁBÓL — RAZZIÁK A BÉCSI ESZPRESZ SZÓKBAN — FEKETÉZŐK ÉS SIBEREK — A „VÖRÖS ROBI" ÉS A FORINT — EGY FENNTARTOTT SZOBA A HOTEL BAVARIÁBAN — AKIK A POLITIKAI RABLÓ MESÉKET KÖLTIK.

idegei sorra mondták fel a szolgálatot.

A lágerek népe apatikusan töpreng jövőjén. Rájöttek, hogy különösebb segítségre — hacsak nincs rokonuk, bár azok áldozatkészségében is sokan csalódtak — *nem számíthatnak.*

A mesevilág s az ébredés

Akadtak szerencsés emberek, akiknek már tavaly, az év végén, vagy az idén, az év elején sikerült valahová kivándorolniok. Többen közülük nem feledkeztek el egyszerű lágertársaikról — írják új hazájukból a leveleket. Ezek a sorok egyáltalán nem csábítóak, inkább kétségbeesettek. A kanadai bevándorolt azt tanácsolja, hogy *mindenhová menjenek, csak Kanadába ne, az ausztráliai közli, hogy inkább Kanadát válasszák, a dél-amerikaiak pedig arról írnak, nehogy bedőljenek és hajóra szálljanak Bolivia felé.*

Minden kommentár nélkül idézzük K. *László* levelét, aki Brazíliából a következő sorokkal kereste fel a bécsi magyar követséget:

felelősségrevonást otthon mint igéretek közepette távo szülőföldünktől. Rájöttem a ra, hogy Magyarországon dolgozó ember sokkal tiszte ségesebben és biztonságosa ban élhet, nem volt kitéve a nak, hogy munkahelyéről k rúgják, ha beteg, hogy csalá ja éhenhaljon, vagy az utcá leszúrják, lelőjjék száz fo rintért, mint itt, Braziliába száz cruceiróért, ahol a rend őrség és a posta megbízhatat lan."

Az eszpresszók mélyén

Az *ICEM* statisztikájában nem szerepelnek azok a ma gyarok, akik a bécsi belváro eszpresszóiban ütötték fel ta nyájukat. Ezek már régen nem laknak táborokban, nem egy nek közülük szépen berende zett luxuslakása és gépkocsija van. Igaz, hogy az ilyeneket az osztrák rendőrség sem szereti túlságosan...

A *feketézőkről, siberekről* van szó, akikből elég tisztessé gesen „exportáltunk". Fan tasztikusnál fantasztikusabb üzletekkel foglalkoznak. Az első korszakban például a



RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: 1914. Vízfestmény
Az Orsz. M. Szépművészeti Múzeum tulajdona

A „Magyar Művészet“ melléklete

1932.52.1.

Az Athenaeum rt. nyomása

Rippl Rónai József



RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Gyümölcsöt és virágot.
76 × 62, olaj, szignálva penn jobbra.
A Sostatakarékpénztár aukciója, 1927 május, 561 szám

Rippl Rónai József

1914. 1. 7.

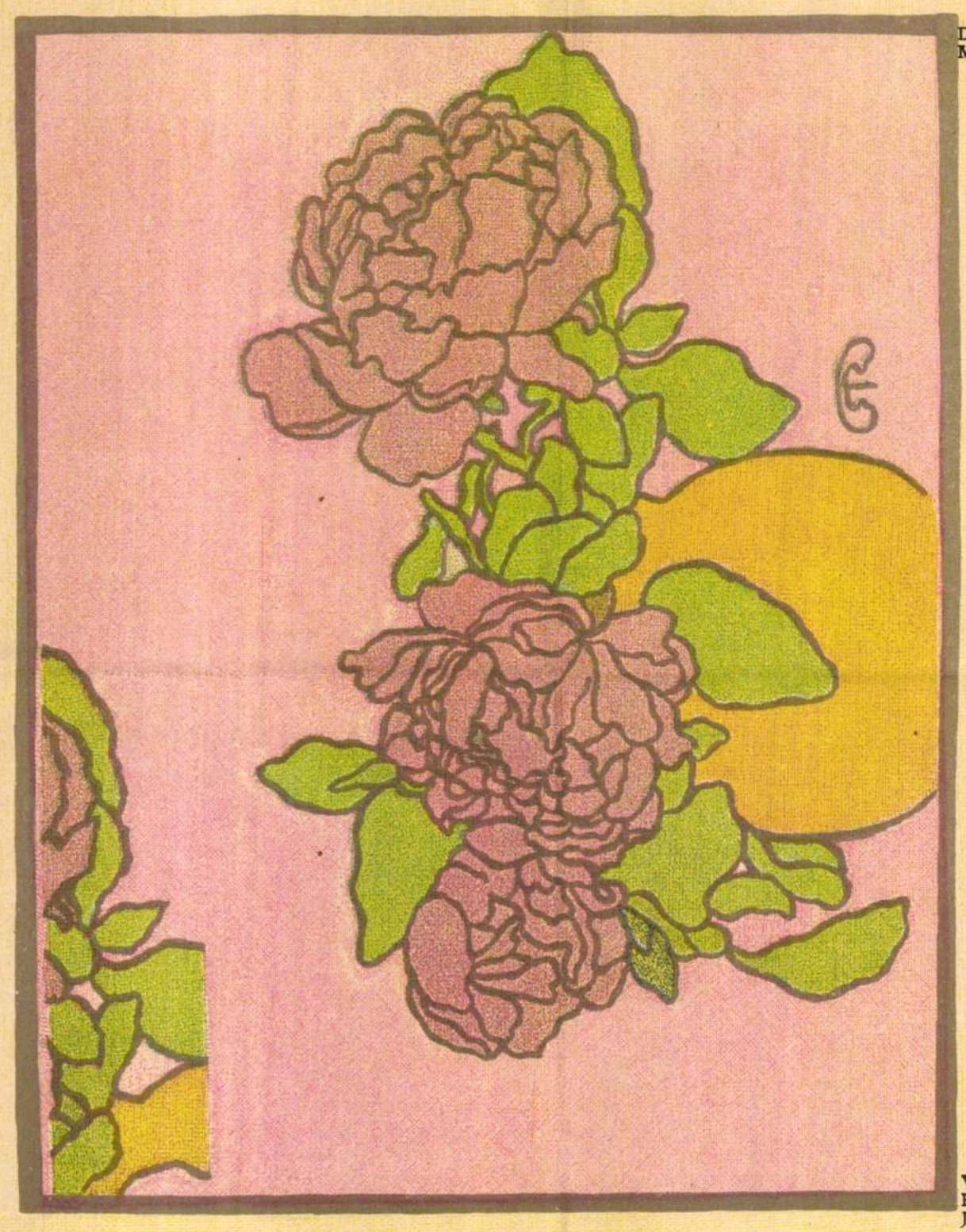

Virágtanulmány
Rippl-Rónai
Józseftől.

Rippl Rónai József

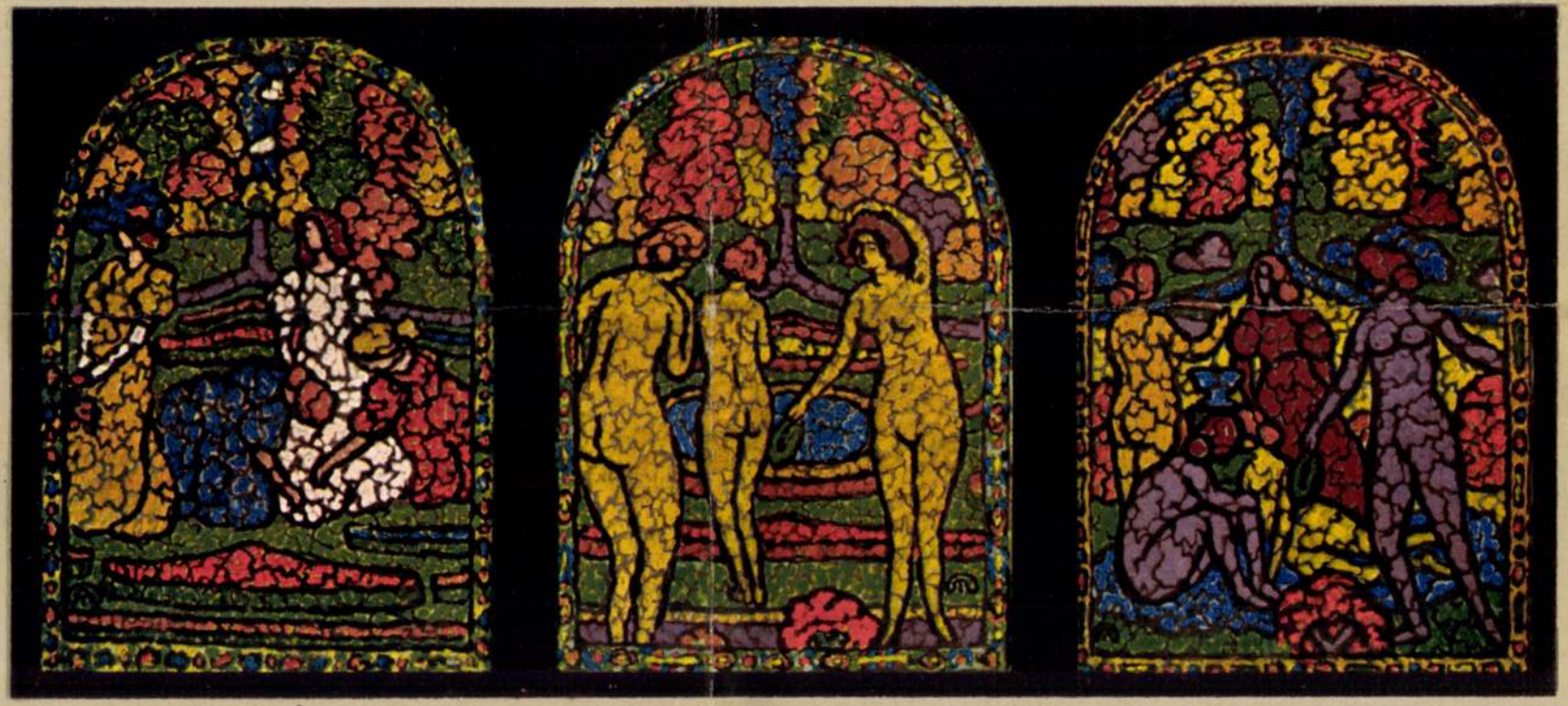

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: DEKORATIV FESTMÉNY EGY MAGYAR KASTÉLY SZÁMÁRA. PANNEAU DÉCORATIF POUR UN CHÂTEAU EN HONGRIE.

Operaházi Élő tarlat.

Rippl Rónai József



Alsó kép: Rippl-Rónai: Kalitkás hölgy.
(Philipp—Horváth, Max Egonné.)
(Rozgonyi udv. és kamarai fényképész felv.)

Képes Vasárnap. A Pesti Hírlap vasárnapi mell. 1940 febr. 4.



Rippl-Rónai József: Bányai Zorka fekete ruhában

Rippl Rónai József



Rippl–Rónai József: Kékruhás nő

Budapest 1974/9

FÓRUM

Vincze Oszkár

A házingatlanok karbantartási és felújítási gondjai

Kormányzatunk lakáspolitikai célkitűzései nyomán egyre inkább a személyi tulajdonú lakás válik uralkodó formává. A személyi lakástulajdonnak három változata van: 1) a családiház, 2) az öröklakás, 3) a szövetkezeti lakás (a 6—12 lakásos társasházakat az öröklakás kategóriába soroltuk).

Minél gyorsabb ütemben valósul meg a kormány lakáspolitikai célkitűzése, annál rövidebb úton formálódik át az egész hazai lakástulajdon szerkezete, amelynek logikus következményeként a karbantartás, a felújítás műszaki és pénzügyi gondját is az új tulajdonosok veszik át.

Magyarország lakásingatlan állományának mai forgalmi értékét 600 milliárd forint körüli összegre becsülik. Ez az összeg az egész nemzeti vagyonnak mintegy 10 százaléka. Hadd tegyük hozzá azonban, hogy e 10 százalék csak a nyers forgalmi értéket tükrözi. Ez a lakásállomány jelentős hányadában nemcsak anyagi érték, hanem fővárosunk múltját, történelmi városképét, kulturális és műtörténeti jellegét is demonstrálja. E hatalmas érték harmadrészét, mintegy 200 milliárd forint értékben az ingatlankezelő vállalatok gondozzák — amennyire anyagi erőforrásaik és műszaki lehetőségeik ezt megengedik.

A lakáskarbantartás és -felújítás természeténél fogva aprólékos, lassú művelet, amelynek munkafázisai egész szük területen és erősen behatárolt mértékben gépesíthetők, gyorsíthatók. E munka sohasem volt látványos, jövedelmezőségét sok bizonytalansági tényező befolyásolja, mert a tennivalók jelentős hányada csupán a sérült gócok feltárása után állapítható meg.

E tényezőktől függetlenül az ingatlankezelő vállalatok azonban olyan eszközöket is nélkülöznek, amelyekkel a mai lehetőségek keretén belül is javíthatnák teljesítményüket. Roppant nagy akadályozó tényező, egyben kockázatos állapot, hogy a karbantartásra és felújításra fordított összegek — például a fővárosban — alatta maradnak a valóságos szükségletnek. Logikus következmény: az ingatlanállomány mértéken felül romlik, és amikor végre az állományt munkába veszik, a felújítás műszaki és pénzügyi terhe célellenesen megnövekszik. Egyszerű a tétel: ha a 15—20 éves javítási ciklus helyett 20—40 évenként ejtjük szerét az alapos karbantartó munkának, ha nem is mindig lineárisan, de szükségképpen nagyobb helyreállítási költséggel kell számolnunk. Ez törvényszerű, amely alól semmiféle fórum nem adhat következmények nélkül felmentést.

A karbantartó és felújító munka manapság is nagyrészt hagyományos építőipari szakmunka. Elvégzéséhez jól képzett, sokoldalú és gyakorlott szakembereket kell munkába állítani. Az ilyen szakmunkások száma a természet és az építőipar mai fejlődési törvénye szerint egyre fogy, amelynek további számos oka van. Az iparosított, úgynevezett nagy építőiparban, főként a házgyári technológia alkalmazásában egész más módszerekkel, más célra kiképzett építőmunkásokkal dolgoznak, mint a felújító és karbantartó vállalatok profiljában. Egyszerűbb, könnyebben elsajátítható, ugyanakkor lényegesen látványosabb és jobb kereseti lehetőséget teremtő munka ez. A nagy építőipari vállalatok munkahelyein kedvezőbbek a kereseti lehetőségek és a szociálpolitikai körülmények is. Mindez egymagában is ellenállhatatlan szívóhatást gyakorol a tanácsi, az IKV vállalatok dolgozóira. De ezen felül a nagy állami vállalatok, főként a nagyüzemek házi építőjavító részlegei és a termelőszövetkezetek építőszervezetei is ellenállhatatlanul szívják el az IKV szakmunkásait. E tényezők összhatása magyarázza, hogy az IKV-vállalatok különféle jellegű, de állandó munkaerőgondokkal birkózva még a mai volumennel is csak nehezen küzdenek meg. Nem utolsósorban ez a magyarázata annak, hogy a felállványozott épületek munkálatai hónapokon, olykor éveken át nem haladnak, és lekötnek mérhetetlen mennyiségű építő, továbbá állványozó anyagot.

A tanácsi tulajdonú lakások 60—65 százaléka városokban és tömör ipari településhelyeken épül meg többszintes kivitelezésben, amelyeknek felújítása, karbantartása nemcsak a barkácsolás, de a kisipar képességeit is alaposan meghaladja. E modern lakások száma minden ötéves tervciklusban százezrekkel növekszik, és bár számuk már manapság is milliókra rúg, a feladat célszerű ellátására — a meglévő IKV és tanácsi szerveket is figyelembe véve — nincs kapacitás.

Bizonyos, hogy új javító és felújító kapacitás kialakítása nélkül az IKV szervezet soha sem tudhat a feladattal megbirkózni. Ez az állapot pedig távlatban a meglévő lakásállomány pusztulását gyorsítja. Logikusan következik ebből, hogy ezzel mind nagyobb lesz a gazdaságosan már felújíthatatlan épületek száma is, ez pedig szükségszerűen a megépítendő új lakások számának növelését teszi szükségessé. Mindez egyaránt vonatkozik a fővárosra és a vidékre.

Mit jelent mindez a gyakorlatban? Mindenekelőtt: csökken a fővárosi (nem kevésbé az országos) lakásállomány lakóértéke, növekszik a lakásonkénti helyreállítás költsége, az anyag ára, lassul a felújítási és tatarozó munka üteme, növekszik ezzel szemben a szanálásra ítélendő lakások száma, miközben az IKV vállalatainak teljesítőképessége a kívánatos növekedés helyett tovább csökken.

Minthogy az évi 100 ezer körüli új lakás bizonyos hányada csak a pusztuló, avult lakások állományát pótolja, a helyzet tovább romlik és fokozza a nehéz lakáshelyzet okozta feszültséget.

E feszültség a lakáspiacon olyan furcsa helyzetet teremt, hogy egy viszonylag rendes, szerény kétszobás-személyzeti szobás összkomfortos lakás építési költsége „maszek" vállalkozó útján már megközelíti az 1 millió forintot, ugyanennek a lakásnak forgalmi értéke azonban lakottan gyakran a 100 ezer forintot, tehát a megépítési árnak 1/10 részét sem éri el.

Senki sem vitatja: az új, modern lakás lényegesen többet ad, mint az 50—100 esztendővel ezelőtt épült, korszerűtlen lakás. Amíg azonban az új lakások piacán a telítődés állapotát nem érjük el, minden eddiginél nagyobb gondot kell fordítanunk a még gazdaságosan karbantartható, felújítható lakásállomány gondozására, élettartamának meghosszabbítására. Nem szólva arról, hogy a kereseti viszonyok alakulása — legalább is egyelőre — nem minden ember számára teszi lehetővé összkomfortos lakás bérének, rezsijének fizetését. Márpedig, ha e téren nem alakul ki nagyobb összhang a keresetek és a lakásrezsi arányaiban, e tényre is különös gondot kell fordítanunk. Egy példa: a távfűtéses kerületekben egy kétszoba-összkomfortos lakás fűtési költsége évi 6—7 hónapon át havi 530 forint, melegvíz költsége havi 60—70 forint, amely összegekhez a villany, gáz, rádió és televízió, további havi 400—500 forint terhet rak a lakók vállaira. Az öröklakók ezen felül havi 450 forint törlesztés és 250 forint társasház hozzájárulás terhét is viselik. Ezt a lakáshiány miatt olyan emberek is vállalják, akiknek kereseti viszonyai e terhekkel nem állanak arányban. Emiatt gyakorta elemi igények kielégítéséről kell lemondaniok, vagy állandó pontatlan fizetéssel nehezítik a díjbeszedés és egyéb funkciók zökkenőmentes ellátását.

A lakásigény emelkedésével a lakásépítés költsége, bére is mind nagyobb mértékben növekszik, és az igénynövekedés — most már sok év tapasztalatai alapján állíthatjuk — a legfejlettebb lakásépítő technika, technológia — a házgyártás korszakában a lakbér és egyéb rezsi további emelkedését okozza.

Az 50—100 esztendős lakásállomány jelentős hányadára még legalább 50 évig szüksége lesz társadalmunknak. Ennek karbantartása és felújítása kemény műszaki és szervezési feladat.

A felszabadulás óta épített első új városok, városnegyedek, lakótelepek és monolitikus foghíjépítmények most már rövidesen abba a korba lépnek, amikor intézményes és rendszeres karbantartó, sőt felújító műveletek végrehajtása halaszthatatlanná válik. Ezt követeli a nemzeti vagyonnal való tisztes, ésszerű sáfárkodás követelménye, de minden előrelátható politikai mérlegelés is, hiszen az elmúlt három évtized mérhetetlen erőfeszítései árán megépített lakások



Lajos és Ödön (1912)

kivételes érzékenységét, és képeinek érzelmi skáláját a derű, a kedélyesség, az ízes humor mozzanataival gazdagította.

Ezek a biedermeier bútorokkal berendezett kaposvári otthonok, melyek olyan gazdag festőiséggel s olykor lefegyverzően bűbájos részletmegfigyelésekkel elevenednek meg Rippl-Rónai vásznain, végül is az ünnep, az öregség, az emlékezés, a gyermekkor „emberi színjátékává" egészültek ki, olyan sorozattá tehát, melyben a kisszerű, eseménytelen élet pusztulásra ítélt rekvizitumai az esetlegességek világából átkerültek az állandóságok világába.

A tartalmilag és stilárisan oly árnyalt képekhez képest talán nagyon is egyszerűnek tűnnek azok az 1908-tól festett művek, melyeket „kukoricás" vagy „pöttyös" képekként tart számon a művészettörténet, s amelyek nagy, izzó színfelületeikkel, markáns kontúrozásukkal, leegyszerűsített formáikkal többnyire csak a színes síkok esztétikumát közvetítik. Harsány, színekben tobzódó és kirobbanó életerejű, dekoratív festmények visszahatásaként születhettek meg Rippl-Rónai utolsó korszakának érzékeny pasztellképei, melyek közül a legszebbeken író kortársait – *Babits Mihályt*, *Móricz Zsigmondot*, *Szabó Lőrincet* – és időskori szerelmét, *Bányai Zorkát* örökítette meg.

*

Könnyen bejárható tartománynak látszik Rippl-Rónai művészete. Festészete intim festészet, és csaknem derűs, későbbi, „kukoricás" korszakában pedig szinte harsogóan életvidám. Rippl-Rónai az érzékek világában otthonos művész, aki ínyenc módjára élvezte és „csinálta" a látványt, belefeledkezve egy parasztkendő virágos hímzésébe, egy terítő puha rojtjaiba, egy gomblyukba tűzött vörös szegfű szirmaiba vagy éppen egy női váll vagy arc sápadt hamvasságába. Egyszerűsége azonban megtévesztő; festészete, melynek emberi mélysége és többféle rétegezettsége van, nem vehető birtokba csupán az érzékekkel. Szemlélődése mögött élettapasztalat, bölcsesség és némi rezignáltság húzódik meg: melankóliával átszőtt interieurjei, az erotika és az éterikus szépség kettősségéből életre keltett nőalakjai, elmélyültségre valló íróportréi és a halála előtti években festett kemény és keserű önarckép-sorozata a XX. század emberének belső nyugtalanságáról, kétségeiről és megrendüléséről vallanak.

Szabadi Judit

Párizsi interieur (1910)



Lazarine és Anella (1910)



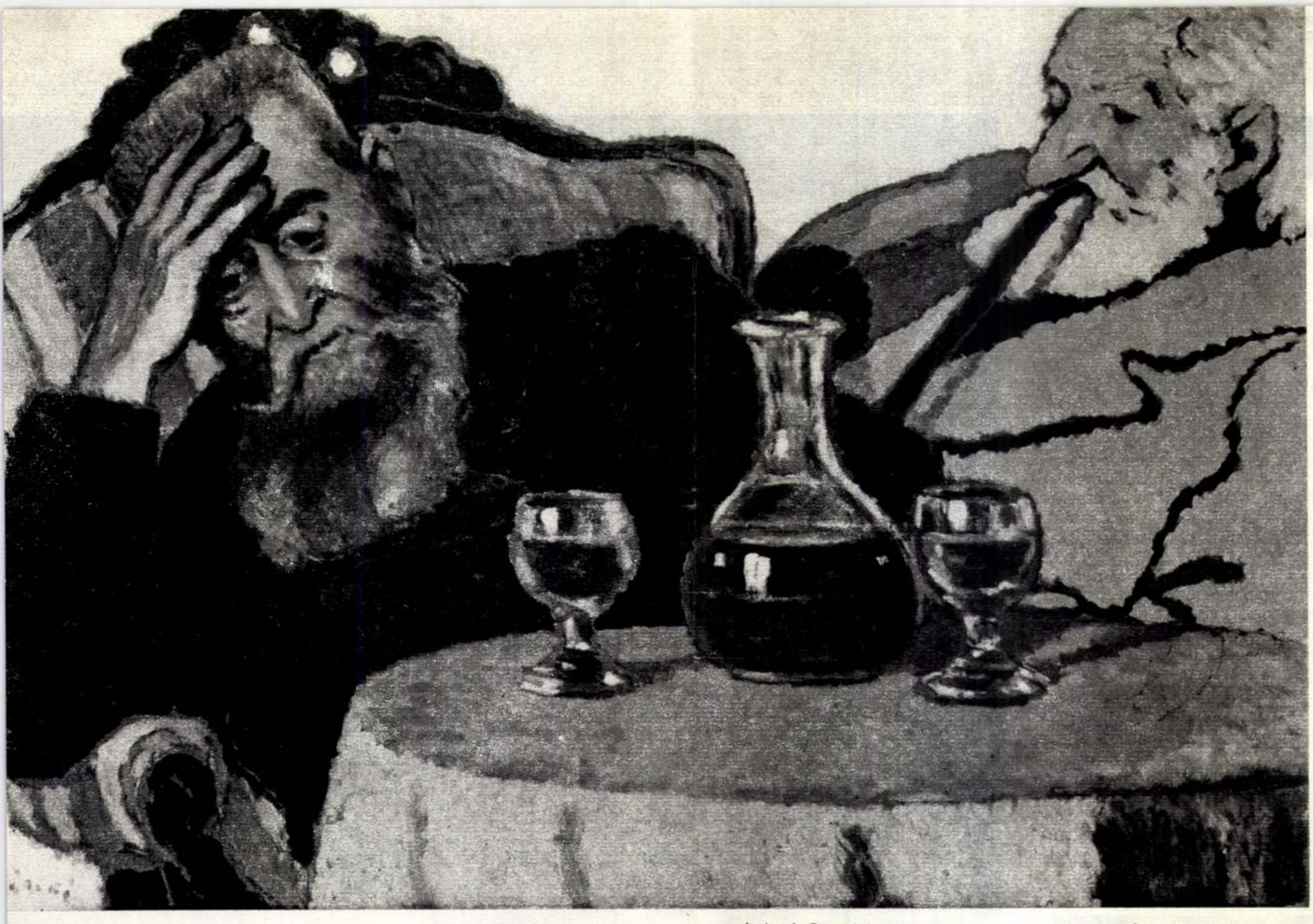

Apám és Piacsek bácsi vörösbor mellett (1907) PETRÁS ISTVÁN FELVÉTELEI

legzetes, többnyire „halk, komoly, szomorú" hangulat foglalata lesz. A formák sziluettjellege, a vonalak erőteljes hangsúlya, a motívumok szinte testetlen lebegése, a visszafogott színek – lilák, barnák, szürkék, opálos zöldek és fáradt rózsaszínek – érzelmi töltése egyaránt ennek a jellegzetes és magával sodró hangulatnak az elmélyítésére szolgál.

Rippl-Rónai stílusteremtő képessége a párizsi időszakban érvényesült a legtöretlenebbül. Hazatelepülése azonban nemcsak életében, hanem művészetében is fordulópontot jelentett. Már 1889-ben, Banyuls-sur-Mer-ben, ahol Maillol vendége volt, új művészi impulzusoknak engedte át magát: váratlanul saját kedélyvilágára ismert a tengerparti tájban, a napsütötte színekben, a festői motívumok eme szemkápráztató arzenáljában. Mikor pedig Kaposvárott elkezdte festeni a kisvárosi élet jellegzetes figuráit, kispolgári interieurjeit, sokat feladott korábbi stílusának következetességéből. Festményeibe epikus és csendéletszerű elemek kerültek, a síkábrázolást felváltotta a tér mély távlatokat nyitó, szabatos megfestése, a színredukciót pedig a színes paletta. Rippl-Rónai azonban ezekben is megőrizte a hangulatok iránti

Maillol arcképe (1899)



Karácsony (1907)



(1861-1927)

fordulójáról

remekművei, amelyek ebből a „*fekete korszak*”-nak elkeresztelt párizsi periódusból származtak. A „fekete korszak” képein általában nem történik semmi: maguk elé meredő öregasszonyok, virágok módjára himbálódzó vagy szinte révületbe esett, merengő, fiatal nők, alkonyati órák homályába vont szobasarkok – ebből épül fel ez a részben melankolikus, részben frivol világ, mely mozaikszerűségében is alkalmas arra, hogy felvillantsa a századvég Párizsának arculatát. Csakhogy Rippl-Rónai igénytelennek tetsző témáiban nem a pillanat véletlenszerűsége ölt testet, hanem éppen ellenkezőleg: egy-egy képébe a pillanat esszenciája sűrűsödik bele, azaz az ábrázolás egy jel-

Kalitkás nő (1892)

Karcsú nő vázával (1892)





nak két sora céloz ilyen kivonulás előtti állapotára, kicsit rejtvényesen:

Báthory utca 8
nyaktilóm fabrikáltam

Melengető otthonokat cserélt el olyan menedékekre, amelyek versbe költve tengermélyi fövénynek vagy puszta földnek mutatkoztak. Hogy jó cserét csinált-e vagy rosszat, annak megítélése csak őrá tartozott.

Se házam székem asztalom
Surabajában vásált gyöngyöm
foszlott magasnyakú pullóver
fekszem könyéken puszta földön

de semmi vész gyerekeim
sajnálnotok fölösleges
világokat varázsolok
amikor akarom.

Nakonxipánban hull a hó

Sikerült a varázslat, Csakhogy a világok, amiket versekbe bűbájolt, üresek, ridegek, emberi létünkön túliak lettek.

Van-e például olyan rafinált technikájú fényképezőgép, amely követni tudná ennek a versnek egybemosódó derengését és vad kontrasztjait:

Sötétség tengermélyi csöndje.
Elsüllyedt tárgyak: asztal, szék, pohár,
pohárban tintavíz, földreomlott
fehér ing, és Attila gyöngybetűi
falamra felszögezve, valahol,
menyét-lábú másodpercmutató,
szurokba mártott négy szobasarok,
vagytok-e — —

Tengermély

Első kötetének első verse már a túlvilágról üzent, önmagát múlt időbe téve:

Kivetett a víz alól
fröcskölődő hullám,
kavicsos parton szárítom
bú-buborék hullám.
— — — — — — — — — —
Ajtóm fák közé nyílik,
nyitja-csukja tollam,
karcolászva bűbájolom:
K. I. aki voltam.

Névtábla seholnincs ajtómra

Akkor nem lehetett egészen komolyan venni egy huszonkét éves gyerekembertől, hogy a hullám-ra hullám-mal rímel, a maga fába karcolt sírfeliratával játszadozik. De azóta annyi verse erősítette meg ezt a halál-bűbájolást, hogy a végső hitelesítésre, erre a *nagyon rossz viccre* semmi szükség nem lett volna.

Rút hála — szép hálátlanság

Emlékezésében, az Új Írásban a hálátlanságot vallotta élete legfőbb jellemvonásának. Nem hibájának. Ő maga is kíváncsian és értetlenül vizsgálta azokat az évtizedeit, amelyekben a kapott jókért semmit nem adott.

Ha úgy egyenlítette volna tartozásait mint egy lord, vagy mint a példaszóbeli katonatiszt, akkor nem lett volna ő Kormos István. De az emlékezésben egy szót nem szólt arról, hogy háláját már lerótta versben az élőknek és a holtaknak.

Egész életére szóló — csak utolsó éveiben oldódó — árvasága azzal kezdődött, hogy apa helyett egy elsuttogott, homályos legendát kapott. Ezért is választotta fogadott apjának J. A-t, a másik apátlan költőt.

Egyek ők Attilával abban is, hogy költészetüket beragyogja az anya rejtélyes fényű alakja. Bár ő csak egyetlen verset írt édesanyjáról, de abban mindent kimond, szemrehányástól az engesztelésig, az iszonyattól a megkésett búcsúztatásig.

Aki világra hoztál
fiadnak sose mondtál
hozzám egy pisszt se szóltál
magadhoz nem karoltál
— — — — — — — — — —
Te gyöngyed nem lehettem
keserű átkod lettem
inkább voltál te árva
én kövek zuhogása
— — — — — — — — — —
Nem volt emléked bennem
csak a neved nevemben
azt hittem sose jössz föl
nem támadsz föl a földből

Nem láttam soha fekted
fölötted a kereszted
s halántékomhoz vágod
a második halálod

Gondozója, nevelője, a nagymama egy fél strófát jussolt a *Szegény Yorick*-ban:

Dunnyogtam nagymamának
tarló tű-tengerén
mezítláb átszaladtam
lábam csont dobverő lett

Nem róható fel, hogy Mézes Annus több versben helyet kapott — mégpedig teljes nevével — mint a nagymama, akinek csak rangja van, neve nincs a versekben.

első szerelmem Mézes Annus
amikor elköltöztetek
két napig küszöbünkön ültem
nem nyúltam lisztes gánicámhoz

Nakonxipánban hull a hó

Ez a nyers, darabos szavú vers szappanbuborékként varázsolja elő a hajdanvolt lányokat. Mézes Annus után Fekete Irénkét. Aztán pedig egy asszonyt:

gyermekem anyja állj ide
senkire sem hasonlítasz
magát senki ne mérje hozzád
mert agyvérzést kapok dühömben

Lehet, hogy valamikor jegyzetes kritikai kiadás fogja eligazítani az olvasókat Kormos István utalásainak, célzásainak, monogrammal vagy még azzal sem jelzett fontos hozzátartozóinak összebogozott hálójában. Addig azonban meg kell elégednie kinekkinek annyival, amit a monogrammok és célzások maguktól elárulnak.

Maradjon egyelőre feloldatlan az SM monogramm is, azé az asszonyé, aki nemcsak Kormos Istvánnak volt fogadott anyja valamikor, hanem egy egész, azóta felelőssé felnőtt, süvölvény nemzedéknek.

Könyököltünk az asztalodra
nagy röhögések hallgatások
gutaütéses óriáskerék
nap és hold forgott Hunyadormon
előbb kenyered szalonnádat
borodat faltuk és nyakaltuk
nem volt elég SM soha mindent akartunk fiaid

A fánk-ujjú asszony

Mélyebb titokba húzódik le NN személye, akinek fontosságáról elég annyit mondani, hogy a kihantolt sírról szóló vers szavaiból ő is részesedett („halántékomhoz vágod a második halálod"),

NN mandula ízeit
mentettem volna fogkefémre
Vackorral azonosított
a mesebeli medveboccsal

ki tengermélyből hangtalan
szóval halántékomra csattant
elhallgatta a mondhatót
kikotyogta a mondhatatlant.

Nakonxipánban hull a hó

Akik barátságukért nem számíthattak tőle semmiféle hálára, azoknak is lerótta tartozását ez a hűséges hálátlan. Honnan ismerné irodalmunk jeleseinek, Domokos Mátyásnak, Vas Istvánnak és másoknak a nevét minden óvodás, ha nem Vackor meséiből?

Vas Pista is mondja:
Kéééérlek!
Ha nagy leszek,
költő leszek
s csak azt zengem:
Jók a mézek!

Vackor megmondja, hogy nem szereti a mézet

Azzal pedig, hogy váratlanul *visszavette* magát, csak a mi tartozásunkat növelte, a megfizethetetlenségig.

„Fogadott apjának" példájára ő is megírta keserű, lemondó leltárát

Tőle kaptuk...

Azt hittem, ebben-abban lesz szavam
nem országos, csak egy embernek szóló,
de kezemre ütöttek,
tenyérrel szájon csaptak
hátulról elbuktattak,
fejem víz alá nyomták.

Leltár

Hogy ez a vers hova szól, nem fontos most. De bizonyos, hogy Kormos István, amellett, hogy egy nagy költőnemzedék teljes jogú tagja volt (és marad), országos szolgálatot tett a „gyöngyszem" sorozatok megálmodásával és megépítésével.

Fejből tudta a verses világirodalmat, az ősköltészettől a mai napig, örök remekektől kacifántos rímötletekig.

Mikor tanulta? Hol tanulta? Tudta. A régi magyar nyelv és a paraszti nyelv sok titkával együtt. *Egy miccre, egy miccentésre* — ez volt egyik kedvenc szava. Tőle kaptuk, bár nem az ő találmánya. Az is meglehet, hogy nem szülőfaluja útszélén szedte föl, hanem valamelyik népköltési gyűjteményből „szúrta ki". Vagy Szinnyei Tájszótárából. Sokszor megállunk még majd *egy miccentésnyire*, rábukkanva egyik-másik-harmadik szavának forrására.

A ritka szavak, különös szóváltozatok, merész nyelvi ötletek hetven évvel ezelőtt — Ady idejében — hisztérikus tiltakozást vagy röhejt keltettek. Ma — így hisszük — csak kevés olvasó véli magáról, hogy jobban ismeri a nyelvet mint a költők. Kormos István nyelvének bátorságát, gazdagságát kezdettől fogva megbecsülték kritikusai.

Külön méltatást érdemel az a vívmánya, hogy különleges szavaira megtanította, megtanítja a kisgyerekeket. Kóstoljunk bele egyik meséjébe, az *Egy fazék méz*-be:

Mackó / mocorog / álmában, / mézet, / mesejót / mammogat / a szájában.

A mackó mocorog *murrogva*, a mancsait *moncsolja*, a kisnyúl *kuncorál*, a róka *rikonyál*, a szamár *szepereg*.

Beláthatatlan a nyelvi haszna annak, hogy ezek a meseversek szüntelen hangzanak otthon és az óvodában, s megerősítik a gyerekeket anyanyelvi találósságukban. Erre biztatnak: másképpen is szabad mondani, mint ahogy szoktuk, szabad újmódon kimondani bármit.

A magyar költészet legújabb története — ha megírják majd — számon fogja tartani Kormos István költői szemináriumát, iskoláját. Semmiféle rendelet, hivatalos megbízás nem alapozta meg ezt az iskolát. Óráit alkalmilag tartotta, leginkább a Móra kiadó előszobájában. Hallgatói fiatal költők vagy költőjelöltek voltak. Csaknem bizonyossággal meg lehet majd mérni, hogy a most 25—40 éves költők közül kinek volt lényeges találkozása vele.

Mit tanultak Kormostól a nála fiatalabbak? Termékeny paradoxonokat. Hogy pokolba az artisztikummal, de a verset meg kell munkálni pontosan. Hogy a mosonszentjánosi, mecséri szürrealizmus az Atlanti-óceán partján is érvényes. S amit életművének minden sorával üzen *odaátról:* a költészet halálos mesterség. De megéri.

Rippl-Rónai József

Rippl-Rónai József (

Megemlékezés halálának 50. év



Nő, fehérpettyes ruhában. (1889)

Rippl-Rónai József, aki csaknem tizenötévi párizsi tartózkodás után, 1902-ben települt haza szülővárosába, Kaposvárra, egy személyben az ellenpólusa volt mindannak, ami akkoriban Magyarországon művészetnek számított: a zsánerfestészetnek éppúgy, mint a történeti festészetnek, azaz egyáltalán az akadémizmusnak. De semmi lelki és szemléletbeli közösség nem fűzte a nagybányaiak természetraiongásához s e természeti élményt megjelenítő impresszionisztikus naturalizmushoz sem. Felfogásmódja ellenpólusa volt a belső berendezésben és lakáskultúrában uralkodó eklekticizmusnak is, hiszen mint iparművész és az ún. összművészet első magyarországi hitvallója, szecessziós ízlésű bútorokat, faliszőnyegeket, üvegeket és vázákat tervezett.

Rippl-Rónai, aki Párizsban tagja volt az egyik jelentékeny művészeti csoportosulásnak, a *Nabis*-nak, személyesen ismerte *Gauguint*, *Toulouse-Lautrec*-et, *Cézanne*-t és *Puvis de Chavennes*-t, és bensőséges barátságban volt *Aristide Maillollal*, itthon, az első időkben társtalan maradt. Választékos eleganciájú megjelenésében, francia élettárssal az odalán valóságos különcnek számított. Személyiségénél is szokatlanabbak és rendhagyóbbak voltak azonban képei: a stilizált, síkszerű ábrázolásnak ezek a hallatlanul rafinált és dekoratív

Vörössapkás önarckép (1924)



Budapest 1978/1



Műcsarnok RIPPL RÓNAI JÓZSEF: APÁM, ANYÁM 1932 febr – márc. k.

Rippl Rónai József k



SZINYEI MERSE PÁL: JÚNIUSI NAP JERNYÉN



SZÜLEIM
RIPPL RÓNAI JÓZSEF PASZTELLRAJZA

Művészet 1903

bályozás túlszéles útjaival, hely és térpazarlásával semmi esetre sincs helyén ott, hol az üzleti forgalom irányai első sorban mérvadók".

Így nyert a megnagyobbított Kigyó-tér túlságos terjedelmet azzal, hogy ott hármas útperspektivát — az úttörésnek még erősebb kiemelését — kivántak nyitni. Ez útperspektivákat azonnal értéktelenné is tették, megsemmisítve hatásukat, hogy a főutat kisérő két utcába való betekintést egyszeribe elépítették, eléje állított házzal elzárták.

Kár volt a városépitésnek e művészi és hathatós motivumát cél- és haszontalanul diszkreditálni.

Tévedésbe ejtette az embereket a papiron látható szép térkép! Terv — és természeti hatás két külön dolog, s jól gyakorlott szem kell hozzá, hogy a tervről a térbeli hatásokra következtethessen.

A tervben oly momentum tárul elénk, a mely a természetben soha elénk nem kerül. Még a madártávlatból sem látjuk és itélhetjük meg a szituációt. A természetben előttünk mindég csak egyes részek tünnek föl egyenként és egymás után, csak annyit és azt a hatást észlelhetjük, a mit az utca határfalai közt bezár. E hatás megitélésénél teljesen mellékes a háztömbök alakja.

Sohase látjuk a térben, hogy szabályos idom-e vagy sem. Ebben tévednek nálunk rendesen, a midőn a tervből kiindulva, annak hatására vonnak következtetést. Nem a természetben látható utca és tér ürmértékeit hasonlitják össze, hanem a házblokkok szabályos vagy szabálytalan voltát. E mellett tekinteten kívül hagyják a nivóviszonyokat, a melyek pedig a művészi hatás szempontjából igen nagy szerepet játszanak.

Így alakitottak a régi Váci-utcát és az újat (a régi Lipót-utca) összekötő különlegesen kiképezett utórészt, a melylyel a bécsi „Graben" mintájához hasonló városképet véltek megalkothatni.

Ez is igen rossz helyen van alkalmazva. Ez útszakaszt az Eskü-út forgalma szeli két részre, még jobban választja széjjel az út nyerge a nivóban. Be fog bizonyulni a híd megnyiltával, hogy az a „Graben"-nek tervezett útszakasz nem egyéb, mint fikció.

Nem hagyhatunk érintés nélkül egy szabályozási eljárásunkat jellemző körülményt.

Hogy a hidat meg lehessen épiteni, szükséges volt a Belvárost szabályozni, ennek pedig útjában állott első sorban a belvárosi plébánia-templom. A tervezésnek kiinduló pontja lett a templom új elhelyezése. S készül a híd, szinte végrehajtva az egész szabályozási művelet — a templom sorsa ismeretlen.

A minek első dolognak kellett volna lenni, az maradt legutoljára.

A természetes sorrendet tehát egyenest megfordították. Hogy ily eljárástól sem gyakorlatilag, sem művészileg háládatos eredményt nem várhatunk, bizonyitásra nem szorul.

De vessünk még egy rövid pillantást a jobb part rendezési munkálataira.

Mikor készül el az épülőfélben levő híd — miután már harmadszor halasztották el megnyitását — nem tudjuk. A hídpályán tehát még nem haladhatunk. De ott a parton túl megkerülték a hídról levezető úttal a Rudas-fürdő gépházát, hogy mennél mélyebbre jussanak be a Gellérthegy szikláiba.

Ott áll most a gépháznak éktelen tűzfala. Lábához ütközik a híd feljárójának granit mellvédfala, mellette óriási kőrakás, szabad lépcsőzet, vizesés, emlékszobor, oszlopsor egyesitve nagy épitőművé.

Mekkora kőhalmaz! A hová az ember csak lát: nyerseségre, faragatlan durvaságra esik tekintete.

Park, fürdőfal, drága emlékmű, keskeny utak egyesülnek itt oly térhatásba, a mely egy elhangolt hangszerekkel eljátszott zenedarab kétes élvezetével azonos.

A túlsó parton térpazarlás, itt az ellenkezője. Minden szűk, zsúfolt, az utcák, a körút keskenyek, csupa görbület, szöglet, nivóváltozás föl-le, sokszorosan ismételve. Ez a rendezés távolról sem üti meg azt a mértéket, a mit egy nagy város fölállit és követel és művészietlen annyira, hogy intő, elrettentő például szolgálhat.

Kevés tehát a köszönet, a mit a legújabb városrendezési művelettel elértek. Nemcsak hogy a kérdésnek művészi részét látjuk elhanyagolva, a gyakorlati szempontoknak sem felel meg az itt alkotott új városrész. De azért

Rippl Rónai József: Rippl Rónai Lajos képmása



Népmüvelés 1963 10 szám

kölcsönözték, a
agyar költők élő
zők által megze-
tatják be. Kassák
jámin, Zelk, Garai
öres szerepelnek —
zeneszerzők névso-
Ránki Györgyöt,
, Petrovics Emilt,
dosa Pált, Kósa
y Zoltánt és má-

ó? a címe az idei
k. Kerettörténete
feltámad idegen-
ságot jelentő sír-
az éppen ottlevő
találná meg Ró-
ykorit, hanem a
szerelmet. Düren-
ketten, Camus-n,
Cocteau-n és sok
írón át egészen
keresi Júlia Ró-
West Side Story
sical egyik betét-
edik a színpadon
rona lánya csak-

Ebben minden dramatizálás nélkül csak verseket mondanak, a négy estét egymás után *Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula* és *Radnóti Miklós* költészetének szentelik.

Szólni kell még a színház alkalmi műsorairól, amelyeket rendszerint az Írószövetséggel karöltve rendez. *Shakespeare* születésének 400. évfordulóját — jövőre — két műsorral is megünneplik: *Királyok és bolondok* a címe az egyiknek, a másik *szonett- és dalest* lesz. *Franz Kafka* estet rendeznek az író születése nyolcvanadik évfordulójának emlékére. *Dr. Eduard Goldstücker*, a kiváló csehszlovák Kafka-kutató tart előadást, ezenkívül szemelvényeket mutatnak be műveiből és dokumentumfilmet életéről. Üzemi előadásokat rendeznek egy *Karinthy Frigyes műsorból*, amely ugyancsak évfordulóhoz, az író halála 25. évfordulójához kötődik. A nemrég megalakult *Irodalmi Színpad Baráti Köre* tagjai számára pedig rendszeressé kívánják tenni *élő magyar költők szerzői estjeit.* ...

BARABÁS TAMÁS



JÓZSEF RIPPL-RÓNAI



KÁROLY FERENCZY

Rippl-Rónai.

PH 928 XII. 18

— **Az Ernst-muzeum Rippl-Rónai-kiállitásának megnyitása.** A közönség rendkivüli érdeklődése mellett vasárnap d. e. nyilt meg a *Rippl-Rónai* emlékkiállitás. A miniszter megbizásából *Kertész K. Róbert* államtitkár jelent meg, akit dr. *Lázár Béla* az Ernst-muzeum nevében abból az alkalomból, hogy a *kiállitás egyuttal a muzeum 100-ik kiállitása* — ünnepi beszéddel üdvözölt. Kertész K. Róbert államtitkár hosszabb beszédben rámutatott az Erns-muzeum kulturális érdemeire és ugy *Ernst Lajosnak*, mint dr. *Lázár Bélának* a miniszter elismerését és köszönetét tolmácsolta. A megnyitáson a fővárost *Ripka Ferenc* főpolgármester, *Lieber Endre* tanácsnok, az államot *Petri Pál* államtitkár, *Petrovics Elek* és *Végh Gyula* főigazgatók képviselték. A „Kut" volt elnöke szobrát, melyet *Medgyessy Ferenc* készitett, a „Kut" tagjai megkoszoruzták.

Esti Hirlap, 1928. dec. 18.

2

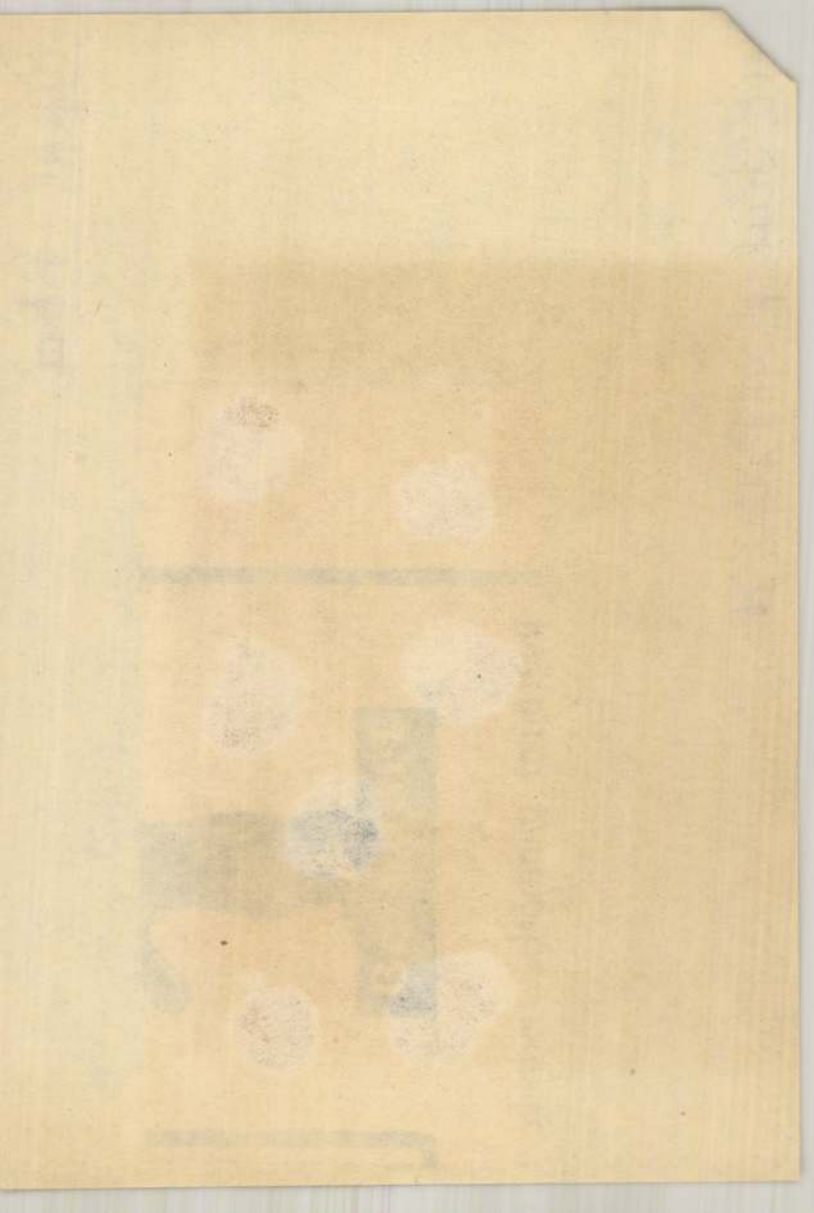

GUMIIPARI HÍRLAP

NEM VOLTAM FORRÓFEJŰ

Május óta párttitkár a kerékpárüzemben. Az elmúlt négy hónap alatt rengeteg volt a tennivalója, sokat dolgozott, mégse vállalkozna arra, hogy nyilatkozzon munkájáról, tapasztalatairól.

— Négy hónap — mi az a négy hónap? — kérdezne, s nem is lenet vele csak erről a négy hónapról beszelni, mert na valamit mond, na valamiben allast foglal, abban benne van tizenkilenc év mozgalmi tapasztalata, gyakorlata.

Szabados Pál 1945-ben lépett be a Magyar Kommunista Partba. Akkor kapott földet is — s az elmult tizenkilenc év alatt nagyon sokmindent megpróbált. Dolgozott a tizenot hold földon, azután a több száz holdas tablan, mert az elsők közott lépett be a termelőszövetkezetbe. Azután tartalékos tiszti tanfolyamra hívták, majd hivatásos tiszt lett, s 1955 végén belépett a Cinkotai Autóalkatrész-gyárba. Ötvenhét telén ismét belépett a tsz-be, „Mert szükség volt a férfiakra". Ekkor vette fel a munkásőr egyenruhát is. Négy évvel később jött a Ruggyantába, a kerékpárüzembe. Most a kalanderen dolgozik. Betanított munkás?

— Már nem. Elvégeztem a kétéves szakmunkásképző tanfolyamot, szakmunkás vagyok.

Tizenhárom évvel ezelőtt lövésztiszti iskola, most szakmunkástanfolyam. És megválasztották párttitkárnak. Negyvenöten tartoznak az alapszervezetébe. — Miért választották meg, minek szólt ez a bizalom? Milyennek ismerik



Szabados Pált? Bíznak benne? Mit jelent az, hogy „bíznak benne"? Hiszen ma már nem elég a bizalom, nagyon sok emberben meg lehet bízni... Milyen vezető? Meghallgatja-e az embereket?

Nemrég súlyos családi problémái voltak az egyik kollégájának — éppen a kolléga hibájából. Hetekig töprengett, míg szólt neki, míg segített neki. Nem tudta, hogyan fogjon hozzá, hiszen a párttitkár sem illetékes minden ügyben. Ez pedig különösen kényes ügy volt — a kolléga is, s a munkatársnő is a közelében dolgozott. Mégse nézhette tétlenül, hogy szétzilálódjék egy családi kötelék, és közbelépett. De előtte százszor is elszámolt tízig — mert nem lehet azt elhamarkodni. Büszke is rá, hogy nem így tette, s nem rontott el semmit.

Ő így mondja: Nem lehet forrófejű az ember.

Önfejű sem. Nem akar mindent a saját elképzelései szerint csinálni, hallgat másokra is. Ebben az ügyben is kikérte mások véleményét, mint ahogy akkor is meghallgatja a többiekét, amikor arról kell dönteni: a pártszervezet milyen álláspontot foglaljon el, amikor vissza akarják állítani a hatnapos munkahetet a kerékpárüzemben.

— Kihez fordult? Kitől kér tanácsot?

Csodálkozva néz. — Természetesen elsősorban a pártvezetőségtől.

Így nem is kérdezem, hogy mi módon „dolgoztatja", foglalkoztatja a vezetőség tagjait. Magától mondja: E. R. leginkább a fiatalokkal törődik, a KISZ ügyeivel. Segített megalakítani a KISZ-szervezetet. A. Gy.-né is szívesen dolgozik a KISZ-ben, segített a vezetőség összeállításában, az ő két jelöltjét beválasztották az alapszervezet vezetőségébe. P. I.-né az alapszervezeti szobát tartja rendben, J. F. — régi pártvezetőségi tag — pedig akkor segített sokat, mikor kialakították a pártvezetőség „platformját", az ötvagy hatnapos munkahét kérdésében.

Legtöbbet a KISZ-ről beszélt a *Szabados* elvtárs! Most mindenki a KISZ-szel törődik?

Szeretnénk, ha a kongresszus előtt rendes kerékvágásba rázódna a KISZ. Addigra új belépőkkel kellene megerősíteni az alapszervezetet. Egyébként természetes is, hogy ennyire törődünk a fiatalokkal, hiszen a pártba is a KISZ-ből várjuk az új tagokat, tagjelölteket.

Vacsora és puskapor

Cabot Lodge, az amerikaiak volt saigoni nagykövete befejezte európai körútját. Az amerikai diplomata küldetésének az volt a célja, hogy Nyugat-Európában megmagyarázza az amerikaiak dél-vietnami politikáját. Az utazás egyetlen egy kézzel fogható eredményt hozott: rábírta a londoni kormányt, hogy rendőrök kiképzésével segítse az amerikaiak dél-vietnami háborúját.

A közelgő választásokon súlyos megpróbáltatások elé néző brit kormány nem tagadta meg az amerikai kérést, s ezt Washingtonban sikerként könyvelhetik el, hiszen Anglia az utóbbi években többször elhatárolta magát az amerikai politikától. A kubai válság óta tehát valamit javult a két angolszász nagyhatalom viszonya — de egy cseppet sem javult az amerikaiak helyzete Délkelet-Ázsiában.

A Fehér Ház nemrég nagyon világosan, érthetően hozta a saigoni hatalmasok tudomására, hogy nem támogat semmiféle megoldást, amely nem Khanh tábornok pozíciójának megőrzésével történne. A saigoni utca — úgy látszik — nem vette komolyan a figyelmeztetést, mert nem szünnek meg a tüntetések. De nem vette komolyan a befolyásos Dai Viet Párt sem, mint ahogy a vele rokonszenvező katonatisztek és a buddhisták is elégedetlenkednek.

Emiatt újabb puccstól tartanak a fővárosban. De teljes a bizonytalanság a szomszédos hátsó-indiai országban, Laoszban is. A kis ország légiterét csillagos sávos amerika vadászbombázók lepik el, s az egymás mellett, az egymással szembenálló három laoszi hadsereg semmit sem tesz a helyzet tisztázására, megoldására — katonai akcióik csak tovább fokozzák a bizonytalanságot. A három laoszi irányzat vezetői Párizsban tárgyalgatnak egymással — eredménytelenül. Az amerikai beavatkozás lidérenyomása alatt repülőgépre szállt laoszi vezetők vontatott megbeszélései mind ez ideig semmiféle eredményt nem hoztak, leszámítva a francia külügyminiszter vacsoráját, ahova sikerült egy asztalhoz ültetni — mind a három fél képviselőit.

Csak így, „terített asztal megbeszélésen" találkoztak

KONGRESSZUSRA KÉSZÜLNEK

...gyűlés a gépgyárban

KISZ ötödik kongresszusa óta eltelt időszak munkáját, amely összességében eredményes volt a gépgyárban. Tömeges társadalmi munka, aktív tanulási láz, s az „Ifjúság a szocializmusért" mozgalom beindítása bizonyítéka a szervezet tevékenységének. A KISZ-esek kezdeményezésére, a vizsgázó ipari tanulók ma már nem ma-

ta, hogy az értelmiségi fiatalok kivonják magukat a KISZ-munkából. Érthetetlen, hogy a technikum, vagy egyetem elvégzése után miért szigetelik el maguktól a szervezetet, amelyben korábban aktívan tevékenykedtek.

A jelölőbizottság befejezte munkáját, az ál...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Rippl Rónai
GUMIIPARI HÍRLAP
1964 SZEP 8.

1021

IRODALOM MŰVÉSZET

KULTÚRA

ABSZTRAKT KÉPZŐMŰVÉSZET

SZECESSZIÓ

ELŐZMÉNYEK

A huszadik század művészetével foglalkozó néző ma is tanácstalan: sok esetben még mind a mai napig nem lehet kitűzni, meghatározni egy-egy művész, irányzat végleges helyét a művészet történetében. A felbomló művészet, az impresszionizmust követő izmusok, irányzatok idején jelentkeztek olyan törekvések, amelyek megpróbálták összegezni az érett polgári művészet tanulságait. Ezek között az összegező, szintetizáló törekvések között előkelő helyet foglalnak el a *szecessziós* mozgalmak.

A szecesszió érintette az európai országok nagy többségét. Gyökerei visszanyúlnak a múlt század közepének egyik érdekes angliai mozgalmához, az úgynevezett *preraffaelizmushoz*. Követői a Raffael előtti művészet *vallási áhítatát, misztícizmusát* akarták megragadni. Az angol mozgalom neves teoretikusai — Ruskin és Morris — bizonyos *antikapitalista* élt kölcsönöztek a preraffaelizmusnak. Az antikapitalista törekvéseket *vallási, erkölcsi neveléssel* akarták szolgálni. S ebben nagyon fontos szerepet szántak a művészetnek. Ki akarták szélesíteni a művészet körét, *nagy szerepet szántak a díszítőművészetnek*, és a használati tárgyak művészi megformálásának. Ezért különös figyelemmel fordultak az *építészet felé*. A szecessziós építészet elfordult a régi stílsokat utánzó *eklekticizmu*tól, alkalmazkodni akart gépesedő, iparosodó világh

Észrevette a falfelületek szítésében rejlő lehetőségek fontosnak tartotta a *növé*



Toulouse-Lautrec: Aristide Bruant

ornamentikát, a növényi elemekkel (rajzos növényábrák) történő díszítést. A szecesszió „birtokba vette" az *iparművészetet* (fali szőnyeg, épületplasztika, üvegablak), a könyvillusztráció és a plakátművészet területét.

A szecesszió tehát — a bomlás idején — igyekezett *bizonyítani, hogy szükség van a művészetre*, hogy a művészet létjogosultságát nem természettudományos törvények, nem mesterséges koncepciók, hanem *társadalmi szükségszerűségek* indokolják

meg álláspontjukat: *A kép egy színekkel fedett terület, amely bizonyos szempontból rendezett.*

A szecesszió Európában a század elején terjedt el. A müncheni *Jugendstil* hatott a későbbi német *expresszionizmusra*. A *bécsi* szecesszió legjelentősebb alakja *Gustav Klimt*. A magyar szecesszió kiemelkedő egyénisége — *Rippl Rónai* mellett — *Kernstok Károly*. A hazai szecessziót az első világháború előtt főleg a *gödöllői művésztelep* képviselte.

A szecessziónak vannak Európa-szerte ismert stílusjegyei, formajegyei, felfedezhető bizonyos azonosság a szecessziós művészek érdeklődésében is, a szecessziót *még sem tekinthetjük új művészetnek*, miként az angol és francia művészettörténészek teszik (art nouveau). Célja az volt, hogy képessé tegye a művészetet arra, hogy alkalmazkodni tudjon a megváltozott körülményekhez, a megmásult életformákhoz és keresse a tömeghatás elérésének új módszereit. A szecesszió tehát nem valamilyen sajátos szakasz abban a folyamatban, amely az impresszionizmussal és a pointillizmussal kezdődött — inkább *párhuzamos ezzel a fejlődéssel*. Vele együtt, egyidőben kialakultak más összegező, szintetizáló törekvések is, amelyek mind más módon léptek fel az impresszionizmussal szemben, s más nézőpontból, más indítékokkal összegezték, illetve összegezni akarták a művészet eddigi eredményeit.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Rippl-Rónai József

PESTMEGYEI HÍRLAP

1900 MAJ 24

*

105 éve, 1860. május 24-én született Rippl Rónai József festőművész.

Rippl Rónai József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MÁJ 25.
Uj Szó Bratislava

1021

■ 1861-ben született Rippl Rónai József magyar festőművész (+ 1927). Nagy tehetségével befolyással volt francia pályatársaira is. ■ 1881-ben született Mikuláš Schneider Trnavský, szlovák zeneszerző, nemzeti művész, állami díjas (+ 1958). ■ 1961-ben halt meg Július Maurer, a CSKP alapító tagja. Csehszlovákia első képviselője a KGST-ben.

Keleti-csoport
ce 3:0, (a veno
Tek. Lužany—A
—Őrsújfalu 1:6
ny 3:0 (a ver
lent meg), M
4:0, Komárom
1. Marcelháza
2. Komárom B

Déli-csoport: Felsőpatony—Diószeg 1:2, Textil—Matador 0:1, Pusztafödémes—Stavokombinát 1:0, Pered—Szelőce 1:0, ČH B—Dióspatony 3:1, Dunaszerdahely B—Slo-

AJTÓFIGYELŐ
...st, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Kippl Kornai József
TISZATÁJ
1966 FEB - 3.

tetésére következő számunkban visszatérünk.

1021

DR. VÖLGYESSY FERENC MAGÁNGYŰJTEMÉNYE — A SZEGEDI MÓRA FERENC MÚZEUM KIÁLLÍTÁSÁBAN

Dr. Völgyessy Ferenc műgyűjtő kiállítását a szegedi Móra Ferenc Múzeum rendezte meg. Magyarországon alighanem egyedülállóan gazdag — túlzás nélkül elmondható: múzeumértékű — ez a huszadik századi művekből álló magángyűjtemény. A képtár két emeletét megtöltő anyag **Szinyei** friss természetességgel megfestett tájképeitől napjaink művészeinek alkotásáig vezet el bennünket, de különösen kb. a század első három évtizedének piktúrájáról — azon belül is főleg az alföldi festészetről — ad képet. Klasszikusok művei sorakoznak egymás mellett, s néha (pl. **Rippl-Rónai** esetében) több épp a főművek közül. De ha ezt általában nem is lehet elmondani, tény, hogy kevés kivételtől eltekintve nem perifériális anyagról van szó: nem olyan alkotásokról, melyeknél inkább a **név** jelent értéket. **Mednyánszky** még munkácsys—paálos korábbi művei mellett ott van már a kiforrott, egyéni tehetségre jellemző, lidérces-fehér fényeket változtató **Lovak a lápon**, ott vannak megdöbbentő csavargóábrázolásai; **Rippl-Rónainak** több arculatát is bemutatják híres allkotásai (**Apám és anyám negyven évi házasság után, Szunyókálás kettesben**; oldott színvilágú pasztell_tájképei és erőteljes vonalú portréi váltják egymást). **Czóbel** markáns piktúráját méltán képviseli a **Zöld papagáj**, akárcsak **Gulácsyt** a maga különös atmoszférájú tájai — melyek mellett éles kontúrjaival, élénkebb színeivel mintegy kontraszként, varázsosságával mégis hozzájuk illőn függ **Csontváry** egyik kevéssé ismert tájképe. **Kernstockné**k friss erő dinamikáját sugalló, ívelő-lendülő vonalait főképp a **Virradat** képviseli. **Rudnai** komor valóságlátásának és idilli harmóniakeresésének oldaláról egyaránt elénk állítják kiállított festményei, **Nagy** István művészi arculatát egyik portréja, **Nagy Balloghot** egyik szerény szobabelsője mutatja be. Figyelmet érdemelnek a fiatalon elhunyt **Szabados** itt szereplő vásznai is. **Tornyai**nak főképp az alföldi táj komorságát elénk festő képei ragadják meg a látogatót. **Egry**t ember és táj relációját újra fogalmazó balatoni tájképeinek és tönrengő önmagát vallató önarcképeinek egy-egy darabja mutatja be. **Szőnyi**ek inkább az idillhez közelítő, könnyedebb piktúrájával ismerkedhet a látogató kisebb művei révén. **Aba Novák** változatos, színgazdag festészetének sajátságait leginkább a **Lacikonyha** állítja elénk.

A kiállítás szerényebb plasztikai anyagából **Borbereki-Kovács** Zoltán monumentális nyugalmú **Kubikusa** és **Medgyessy**, derűs-groteszk **Szőlő asszonya** emelkedik ki; **Borsos** Miklós festménnyel (önarcképpel) szerepel.

A kiállítás értékét növelik **Koszta** József nyugtalan színvilágú művei, a színvonalas **Rétianyag** és **Ferenczy** Károly, **Vaszary János**, **Molnár C.** Pál, **Kuruc D.** István néhány alkotása is. Az alföldi táj színeit idézik **Endre** Béla és **Paán** Gábor bensőségesen megfestett vásznai. Bírálatképpen — ha egyáltalán illő ilyen esetben bírálni — talán annyit mondhatnánk csak el, hogy indokolatlan **Heller** Ödön és főképp **Nyilasi** Sándor szereplésének mértéke — a többihez viszonyítva.

Az újabb művészek közül — bár nem legmodernebb alkotásaikkal szerepelnek — **Jánossy Ferenc** és **Bálint Endre** emelhető ki leginkább, de hadd írjuk még ide **Iván** Szilárd, **Mihályfi** Pál, **Dorogi** Imre és **Vinkler** László nevét is.

—s—a

c. feljegyzését, amely a XVIII. század végének és a XIX. század elejének jobbágyvilágáról ad képet. A krónika nagy általánosságban a néppróza jellegzetességeit mutatja, s hiányában van a tudatos írói műgondnak, értéke mégis jelentős mind irodalomtörténeti, mind történelmi szempontból.

Erre hívja fel a figyelmünket Pásztor Emil is az Új Írás hasábjain (1965 október), amikor megállapítja: „Úgy hiszem, az ilyen írások megbecsülése és méltó formában való kiadása igen időszerű feladatunk." Ugyanezt a célt szolgálja a Tiszatáj novemberi számában megjelent, hasonló tematikájú tanulmányával is, s bizonyítékul újabb dokumentummal szolgál Túri Istvánné csongrádi földmunkásasszony krónikájával: *Porszem a sivatagban.* Túri Istvánné századunk első negyedéről kezdi feljegyzéseit, tolla nyoman nemcsak a paraszti sors nyomorúsága tárul elénk; ez a csongrádi asszony tevékenyen részt vett a munkásmozgalomban is, látóköre, közéleti és írói tudatossága már számottevő. Valóban irodalomtörténet-írásunk feladata tehát e hagyomány ébresztő-értékelő kutatása. Annál is inkább, mivel a jelenség napjainkban is tovább él.

Mindezt el kellett mondani, hogy Marton Pálné nemrég megjelent könyvét, a *Versegi hétköznapok*at egyrészt megmentsük minden műfaji balítélettől, másrészt, hogy vázoljuk a folyamatot, melynek szerves tartozéka. A *Versegi*

Nem tér
sére, szám
krónika fo
nem utolsó
krónika fi
sajátossága
változásána
nyek alaku
élet egyik fő problémája ugyanis a természeti csapások meg-megismétlődő élménye — Marton Pálné könyvében ez az élmény mint egy ösztönösen jelentkező szerkezeti felépítményt alkot. Másrészt teret enged az anekdotikus, novellisztikus elbeszélésmódnak, az epizódszerű kitérők nagyobb lélegzettel való használatának is. Mindezek együttvéve a tudatos szépprózai igény jeleiről árulkodnak, mégis helytelenül járnánk el, ha szépprózai igénnyel közelednénk a könyvhöz. Mondhatnánk most: a parasztság csökönyös ellenérzését, a falusi vezetés nehéz problémáit, a fiatalság faluból városba vágyódását ismerjük már avatottabb tollakból is. Ez kétségtelenül igaz. Csakhogy a mindebben legszemélyesebben, legkötöttebben benne élő parasztember tollából még nemigen ismerjük ezt az életet. Ilyen formán leljük meg tehát a *Versegi hétköznapok* legfőbb érdemét: űrt tölt be, hiányt pótol, s talán hozzásegít a paraszti memoár irodalom szegényes hagyományainak szélesebb alapon való továbbfejlődéséhez. (*Tiszatáj — Magvető Könyvkiadó 1965.*)

MAJOROS JÓZSEF

HELYREIGAZÍTÁS

Folyóiratunk előző száma 72. oldalának alján Csetri Lajos Rónay György A klasszicizmus c. könyvéről írt bírálatába súlyos értelemzavaró sajtóhiba került. Egyik mondata, mely az eredeti kéziratban így fejeződik be: „. . . . hogy szükséges eredményeikkel szembenézni, s bár néhol vitázva, de tanulni tőlük.", nyomdahiba folytán így jelent meg: „. . . . s bár néhol vigyázva, de tanulni tőlük." Amikor e helyreigazításnak helyt adunk, mind a kritika tárgyát képező mű szerzőjétől, mind a kritika írójától elnézést kérünk. (A Szerk.)

Vasarely: 1961. II. 1.

Vaszary, Rippl-Rónai, Aba-Novák emlékkiállítás

Magyar művészek Moszkvában, Rómában, Prágában
A Magyar Nemzeti Galéria programja

Változatos programot állított össze a *Magyar Nemzeti Galéria*. A Kossuth Lajos téri palotában február 26-án lebontják *A felszabadult Budapest művészete* nagy sikerű kiállítást s helyén *Vaszary János emlékkiállítás* nyílik március elején. A múzeum régi anyagából és a műgyűjtőktől kölcsönkért, összesen mintegy háromszáz alkotás mutatja be a nagy mestert. Májusban *Rippl-Rónai emlékkiállítás* lesz. Tizennégy teremben körülbelül háromszáz kompozíció felöleli a mester egész életművét. Augusztus 20-án *a magyar romantika* tizennégy teremben elhelyezett válogatása várja a közönséget, decemberben pedig *Aba-Novák emlékkiállítás*. Ugyancsak a Galéria rendezésében, a Műcsarnokban, *Vörös Géza emlékkiállítás* nyílik augusztus 20-án, az Ernst Múzeumban pedig *Jobbágyi-Geiger* és a nemrégiben elhunyt *Erdey Dezső* szobrászművész emlékkiállítása nyílik szeptember 15-én. Körülbelül kétszáz alkotás mutatja be művészetüket.

A Galéria több fontos kiállítást rendez idén külföldön is. A Genfben most megnyílt *Magyar művészet* című tárlat anyagával más nyugati államokban is megismerkedik a közönség. Prágában a tavasszal bemutatják *Az Alföld a festészetben* elnevezésű kiállítást, Olaszországban, ugyancsak tavasszal *Derkovits-tárlat*, Moszkvában pedig *rajz- és éremkiállítás* nyílik.

Vidéki városainkban is néhány érdekes kiállítást rendez ebben az évben a Galéria. Szegeden *Fényes Adolf emlékkiállítás*, Debrecenben *XX. századi grafikai tárlat*, Kaposvárott *Vaszary*, Székesfehérvárott *Csontváry-Kosztka Tivadar*, Badacsonyban pedig *Egry József emlékkiállítás* nyílik.

politikai foglyoknak

Montevideo, január 31.

Uruguay fővárosában végetért a spanyol és a portugál politikai bebörtönzöttek számára közkegyelmet követelő második latin-amerikai konferencia.

Az értekezlet több fontos határozatot hozott a spanyol és a portugál politikai foglyok érdekében. Egyhangúlag jóváhagyta azt a nyilatkozatot, amelyet a közelmúltban Spanyolországban és Portugáliában megfordult jogászok készítettek, s amely a többi között rámutat, hogy az ezen országokban megvalósított rendszer

összeegyeztethetetlen az emberi jogokról szóló ENSZ-nyilatkozat szellemével.

Népmozgalmat kell szervezni azzal a céllal — hangsúlyozza a nyilatkozat —, hogy *az ENSZ megfelelő szerveit lépések megtételére bírják e jogok helyreállítására.*

Az értekezlet részvevői felhívással fordultak Spanyolország és Portugália kormányához,

adjon haladéktalanul amnesztiát a politikai foglyoknak.

Egy másik határozat szolidaritási mozgalmat szorgalmaz a politikai bebörtönzöttek és azok családjai anyagi és erkölcsi megsegítésére.



Tanácskozás Budape idei fela

A fővárosi tanács egészségügyi osztálya kedden értekezletre hívta össze a budapesti kórházigazgatókat, rendelőintézeti vezető főorvosokat, és kerületi egészségügyi osztályvezetőket. Az értekezleten részt vett *dr. Simonovits István*, az egészségügyi miniszter első helyettese és *dr. Pesta László*, a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

1968 MÁR 23

Balatoni Nyári Tárlat

A keszthelyi múzeumban, június 30-án negyedszer rendezik meg a Balatoni Nyári Tárlat-ot, amelynek változatosan gazdag festészeti, szobrászati és grafikai anyagát a zsűri már jóváhagyta. Veszprémben, a megye történelmi, társadalmi, politikai és kulturális életének fejlődését bemutató „Veszprém megye 100 éve" című múzeumi kiállítás, Tihanyban a Rippl-Rónai József emlékkiállítás, Nagyvázsonyban pedig a Szabadtéri Néprajzi Múzeumban a rézműves műhely megnyitása ígér a múzeumok barátainak jó szórakozást.

A nyári hónapokban az ismeretek szerzését, a szórakozva tanulást két egyetem is (a veszprémi Balatoni Nyári Egyetem és a keszthelyi Georgikon Nyári Egyetem) biztosítja.

Augusztus végén az ORI rendezésében a KISZ, a televízió és a Veszprém megyei Tanács nyilvános műsora a szófiai VIT-ről hazatért delegációt köszönti. A bállal egybekötött műsoros évadzáró helye és időpontja: Ko... hely, 1968 október 5.

Cse...

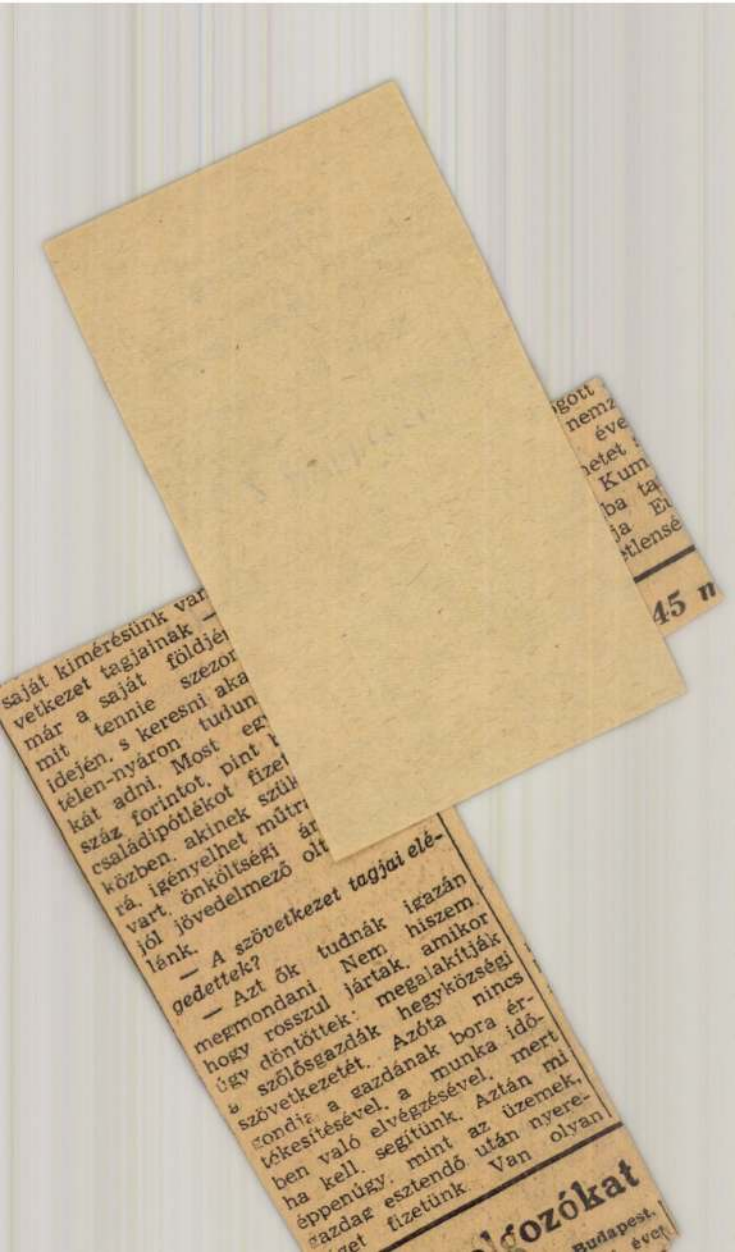

saját kimérésünk var
vetkezet tagjainak —
már a saját földjé
mit tennie szezor
idején, s keresni aka
télen-nyáron tudun
kát adni. Most eg
száz forintot, pint t
családipótlékot fize
közben, akinek szül
rá, igényelhet műtr
vart, önköltségi ár
jól jövedelmező oli
lánk.

— *A szövetkezet tagjai elé-*
gedettek?

— Azt ők tudnák igazán megmondani. Nem hiszem, hogy rosszul jártak, amikor úgy döntöttek: megalakítják a szőlősgazdák hegyközségi szövetkezetét. Azóta nincs gondja a gazdának bora értékesítésével, a munka időben való elvégzésével, mert ha kell, segítünk. Aztán mi éppenúgy, mint az üzemek, gazdag esztendő után nyereget fizetünk. Van olyan

gott
nemz
éve
etet
Kum
ba ta
ja Ei
tlensé

45 n

dozókat

Budapest,
évet



akarom, hogy még egyszer az életben lássam a fiamat. Mert ha én ezt a fiút föladom, veszni hagyom, elvész az én gyerekem is, nincs, ami mentené. Hagyják fölbukni, más anyák nem néznek rá sem, nem gondolnak arra, hogy az ő fiúk is lehetne. De így majd másképp lesz. Valami jó asszony megtartja, elrejti magánál, betakarja, táplálja, éltéti, őrzi nekem, hogy újból idehaza lássam.

— Három nap múlva felnyitotta a szemét a katona. Nem szólt, csak nézett, akármerre mentem a szobában, mindig rajtam tartotta a szemét. A negyedik nap felült az ágyon. Kezébe fogta a kenyeret, úgy evett. Kék szeme volt, és mindig engem nézett. Aztán hogy a társai visszajöttek a faluba, előhoztam a ruháját, a székre kitettem. Jött is egy csapat, betértek, nézik a fiút. Ölelkeznek, nevetnek, aztán néznek engem. Mamának szólított mindegyik, csókoltak, öleltek, simogatták a hátam. Nem értettem, hogy mit mondanak...

A falu krónikája megőrizte, hogy az asszony ezért a tettéért szovjet kitüntetést kapott. Még ezt megelőzően, amíg az egység ott állomásozott a faluban, mindennel ellátták, egy tiszt írásba foglalta a század köszönetét, amelynek végén azt kérte valamennyi szovjet katonától, aki ebbe a községbe érkezik, hogy a mamának minden bajában nyújtsanak segítséget. Szeressék és tiszteljék, mert megmentette egy szovjet harcos életét. Később levelet is kapott Vlagyimirtól, annak édesanyjától. Majd évek múltán fényképek érkeztek a fiúról, a feleségéről, a fiáról. Az asszony ezekben az időkben komoly társadalmi életet élhetett volna; sokszor meghívták gyűlésekre, kérték, mondja el annak az egy hétnek a történetét, amikor visszahozta a halálból, és megmentette üldözői elől a katonát. Egyszer-kétszer elment, de nem beszélt. Azt mondta, ami volt, elmúlt, mindenki ezt csinálta volna.

Nehezen, félve szánom el magam, de mielőtt eljönnék, megkérdezem azért:

— És mondd, mama?... A te fiad?...

— Az enyém? Bár tudnám... Meghalt. Eltűnt. Nincs. Nincs fiam.

Nem sírt. Bezárkózott súlyos magányába. Néztem a két képet az asztalon. Mosolygott Vlagyimir, mosolygott András — mind a két fia.

ÚJABB NY
KÖNY

Az elmúlt év utolsó napjában könyvkiadásun rom nyelvhelyességi k vel ajándékozta meg az anyanyelvünk iránt érdeklődők táborát. Közülük kettőt a Gondolat Kiadó, egyet pedig a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó jelentetett meg. Általános nyelvhelyességi kérdésekkel és nyelvi érdekességekkel foglalkozik Karinthy Ferenc Nyelvelés című könyve, valamint a Lőrincze Lajos irányításával, Ferenczy Géza és Ruzsiczky Éva szerkesztésében készült Nyelvművelő levelek című kötet. A harmadik pedig a szakmák nyelvébe, a műszaki nyelv sajátos világába kalauzolja el az olvasót, amint címe is mutatja: Szaknyelvi kalauz; szerzője Grétsy László. Bizonyára a Somogyi Néplap havi nyelvművelő rovatának olvasói számára sem lesz érdektelen, ha most szót kerítünk rájuk.

Karinthy Ferenc a Magyar Nemzet 1963-ban indult rendszerint vasárnaponként jelentkező Nyelvelés című rovatának cikkeit gyűjtötte csokorba, s tette most közzé kötetben. »Nyelvelő« cikkei aktualitásukkal, szellemességükkel, könnyed stílusukkal már a sajtóban is nagy érdeklődést keltettek. A szerző foglalkozik bennük a pesti nyelv legfrissebb hajtásaival, az idegen szavak használatával, a kiejtéssel és még sok nyelvi érdekességgel. Témáiból most csak úgy találomra kiragadunk néhányat.

A szerző örömmel tapasztalja, hogy a sportnyelvben a magyar kifejezések egyre jobban kiszorítják az idegeneket, így lett a *football*-ból *labdarúgás*, a *korner*-ből *szöglet*, a *passz*-ból *átadás*, a *derbi*-ből *rangadó*, az *ofszájd*-ból a leleményes *les* stb. A betűszórványról szólva elítéli a sok homályos és értelmetlen alkotást, mint a *SERNEVÁL*, *ERMELÉK*, *VILLRÁD* stb., és az egésséges rövidítések között említi az újabban keletkezett *tv*-t; talán Karinthy Ferenc cikkének hatására terjedt el a szónak *tévé* alakja.

A szerző foglalkozik még a mai megszólítási nehézségekkel, különös tekintettel a kalauzokéra, s megvédi a *kalauz néni*, *kalauz bácsi* kedveskedő, családias formákat. Vázolja a *maszek* diadalútját; a szót Kellér Dezső alkotta, és tette népszerűvé egy konferánszában, s ma már országszerte, városon és falun egyaránt hallani. Elítéli a kettős tárgyraggal ellátott *aztat*, *őtet* alakot (helyesen: *azt*, *őt*), a *nagybani*, *üzletbeni*-féle képzést, a *felé*-járványt, de az utóbbiakról már írtunk e rovat hasábjain.

A karácsonyi könyvpiac másik újdonsága volt a Nyelvművelő levelek című kötet. Már egy évtizede százával érkeznek a különféle nyelvi kérdések iránt érdeklődő levelek a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetébe. A legfontosabb, közérdeklődésre is számot tartó válaszokat az intézet dolgozói összegyűjtötték, és ebből született ez a nyelvhelyességi kézikönyv. A szám szerint négyszázötven levél tudományos alapossággal foglalkozik sok nyelvi, helyesírási, nyelvhelyességi kérdéssel; van benne szó stílusról, fogalmazásról, szó- és szólástörténetről, kiejtésről stb. Minden különösebb rendszer nélkül megemlítünk néhány *témát*. *Hogyan ejtjük a* a helyes? A válaszban olvashatjuk, hogy mindkét képzésmód hibátlan, tehát ki-ki kedve szerint használhatja. Hogyan mondjuk helyesen *én írnék* vagy *írnák*? Az *írnék* a szabályos, a feltételes módú tárgyas ragozás egyes szám első személyének ragja mindig *-nék*. Például: *(én) adnék*, *aludnék*, *olvasnék* stb. Az *adnák*, *olvasnák* tudniillik ugyanezen mód többes szám harmadik személyének alakja: *ők adnák*, *olvasnák a könyvet*. Miért mondjuk azt, hogy *Almádiban*, de *Szolnokon*? A részletes válaszban elolvashatja az érdeklődő, hogy a magyar helynevek ragozásában a nyelvszokás alakította ki a raghasználatot, tehát nem kell logikai magyarázatot keresnünk. Több-kevesebb szabályosság mégis tapasztalható. Az *-i*, *-m*, *-n*, *-ny* hanggal végződők általában *-ban*, *-ben* ragot kapnak: *Ercsiben*, *Komáromban*, *Debrecenben*, *Tihanyban*, a többi mássalhangzós végű és az *-i* kivételével a magánhangzón végződők mind *-n* ragosak: *Szegeden*, *Kiskunfélegyházán* stb. A *-vár* és a *-hely* utótagúak, valamint *Pécs*, *Győr*, *Vác* pedig a hol? kérdésre *-t*, *-tt* ragot is kaphatnak: *Kaposvárott*, *Vásárhelyt*, *Pécsett* stb. Egyik levél foglalkozik azzal, hogy a *férfival vagy férfivel* alak-e a helyes. A *férfi* szó mély hangrendű, emellett bizonyít a *férfias*, *férfiak* alak is, tehát más ragos alakban is így helyesebb: *férfinak*, *férfihoz*, *férfival*. Folytathatnánk még a felsorolást, de ízelítőnek talán ennyi is elég lesz.

Grétsy László Szaknyelvi kalauz című könyve elsősorban a szakembernek szól ugyan, de sok érdekes anyagot talál benne a pusztán nyelvünk iránt érdeklődő ember is. A szerző nagy tudományos felkészültséggel, de csevegő stílusban tárgyalja a leggyakoribb sajtónyelvi, műszóhasználati, fogalmazási hibákat, és mindezt gazdag példatárral illusztrálja. Tallózzunk egy kicsit ebben is! A szerző kifogásolja a nyelvünkben egyre gyakrabban előforduló szóelvonással alkotott összetételeket: *főjavít*, *műrepül*, *távkapcsol*, *művezet*, *utókalkulál* stb. Olvashatunk e könyvben arról is, hogy lapjainkban mennyire elterjedt a hosszú összetett szavak használata. Például: *röntgengépműködés a röntgengép működése* helyett, *ellenőrzésiidőcsökkenés* az *ellenőrzés idejének csökkenése* helyett Szóesik a *féleség* újabban divatos használatáról, mint *lábbelifféleség*, *baktériumfféleség*, *apróvadfféleség*, a *lábbeli*, *baktérium*, *apróvad* helyett.

Folyóiratainkban gyakran találkozunk a *-nál*, *-nél* rag németes túltengésével a *-ban*, *-ben*; *-on*, *-en*, *-ön*; *-kor* rag rovására. Például: gyorsvonatainknak *késésénél* közrejátszott (azaz: *késésében*), a *vitáknál* sokat tanul (helyesen: a *vitákon* vagy *vitákból*), a *tervkészítésénél* (a *tervkészítéskor* helyett) stb. Foglalkozik Grétsy könyve a gyakori szótévesztésekkel *egyelőre — egyenlőre*, *elodáz — elódáz*, *érdekes — érdemes*, *helység — helyiség*, *önkéntes — önkényes* stb. Figyelmeztet a vesszők pontos kirakására; példákon bizonyítja ennek fontosságát.

A három nyelvművelő könyvben való tallózásunknak ezzel végére is értünk; reméljük, e rövid szemle is bizonyítja, hogy nyelvművelésünk újabb kitűnő művekkel gazdagodott.

Szűts László,
a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének tudományos munkatársa

KA MIKLÓS

úgy élt, mint
ől *Bajza József*
va kezdik, hogy
sek, bércek, zú-
— ezek a motí-
vé válnak tör-
n született, ka-
ok hőse, »arsz-

nem írt már többet — *A csehek Magyarországon* lényegesen gyengébb Olivér lovag történeténél —, néhány olyan társadalmi regényt alkotott Jósika az emigrációban, amelyekről a mai olvasó az *Abafinál* is kevesebbet tud, amelyek pedig igen fontos ihletői voltak *Jókainak*, majd később *Mikszáthnak*, sőt *Krúdy Gyulának* is. (Krúdy maga vallotta, hogy sa-

NÁNTÚLI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSÁRÓL

A MÚLT ÉV NYARÁN alakultak meg a Magyar Képzőművészek Szövetségének területi csoportjai, s a tél volt a tanúja a csoportosulások első bemutatkozásának. A Rippl-Rónai Múzeum ezúttal a déldunántúli — Baranya, Somogy és Tolna megye művészeiből alakult — területi kiállításnak ad helyet. Régi igazság, hogy az egész nem több a részek összegénél: ezt a kiállítás is tanúsítja. A tárlat arculata rendkívül heterogén, egyenetlen: a mondanivalók és a stílusok sokfélesége jellemzi. Az előszó ennek magyarázatára a Dunántúl sajátos művészi hangjának kialakulatlanságáról beszél. Noha a Tihanyi-félsziget a magyar történelem és kultúra egyik legrégibb emlékének hordozója és szemtanúja, Füred a reformkori magyar színjátszás és irodalom kiemelkedő színhelye, a Balaton sok művésznek adott ihletet — maga a Dunántúl mint tájegység mint problémahordozó egység korántsem játszik olyan szerepet a magyar művészet történetében, mint pl. az Alföld. Ennek kétségtelenül megvannak a maga történelmi okai; fejtegetése messze vezetne. Az olyan óriások, mint Kaposvár büszkesége, *Rippl-Rónai József* vagy a Balaton zalai partján *Egry József*, nem teremtettek maguk köré iskolát, művészetük nem hagyományozódott — az utódok nem kapcsolódhattak ebbe a művészetbe, mert ez nem is volt erre alkalmas; mindkettő lezárás volt, valaminek a befejezése, egyfajta válasz egy adott kor problémáira —, s nem olyan jellegű, mint *Tornyaiék* művészete, ennek fölvetett és megválaszolatlan problémái a forma-stílus-hagyományokkal együtt maradtak az utódokra.

Ez az oka annak, hogy az itt élő művészeknek ismét és újból elölről kellett kezdeni, a természeti formákból kellett elindulniuk és e formákból gyúrni nyelvet a maguk számára s e nyelven kifejezni saját és közös gondokat — ha egyáltalán fölértek eddig. Mert a művészet mindenkor természet + ember, s csak azt nevezhetjük művészetnek, ami sajátosan emberi; ami nem csupán természetmásolás, hanem ami szakít evvel. Éppen ezért a művészet sajátosan emberi törvények szerinti alkotás, mely a kor igényei szerint, a kor nyelvén kell szóljon közönségéhez.

* * *

A KIÁLLÍTÁS KIEMELKEDŐ ALKOTÁSA *Martyn Ferenc Kádárszerszámok* című festménye. Martyn Ferenc nem tartozik a sűrűn szereplő művészek közé; az utóbbi években csak illusztrációi szerepeltek a kiállításokon, s adtak hírt e nagyszerű művészről. A kép igazolja a várakozást. Szerkezete gondosan rendezett: klasszikus háromszög-kompozíció biztosítja a tökéletes zártságot, s ez jelzi egyben a teljességre törekvést is. E mikrokozmosszá alakított világban a (szerszámok jelképezte) munkában egyesül dolog és ember, s ebből áll össze a valóság komplexitása. A művészet egyik legősibb élő gyökere a munka (a másik a mágia). Martyn Ferenc alkotásában a formák klasszikus rendjével — s ezen belül a vonalak harmonikus áramlásával — idézi ez ősi alkotóelemet, s vall az emberré válás és az emberi fölemelkedés igazi mozgatóerejéről, az egyetlen dologról, mely e világon értéket teremt: az emberi munkáról. A képből harmónia csendül: a színek rendkívüli visszafogottsága, a tér jelzése biztosítja a vonalas formák uralkodását, ezek pedig a teljességről szólnak, melyet a munka az ember világában képvisel, a tökéletességről, melyet a jól végzett munka teremt maga körül.

Martyn Ferencnek két tanítványa is szerepel a kiállításon: *Bizse János Tánc-szvitjében* a mozgás megragadására tör, ennek ritmusait keresi. A vonalak nem figurák kontúrjai, nem körvonalak: e mozgás pályáját jelzik. A sárgák-feketék visszatérő ritmusai tömeg érzetét keltik, összefonódó figurákat jeleznek, akik a táncot járják. Az artisztikus formai megoldások, vonal és szín kellemes harmóniái teszik vonzóvá az alkotást. A *Házfalak napsütésben* non-figuratív kompozíciója viszont inkább murális díszítésre, semmint táblaképbe kívánkozik. *Lantos Ferenc Naplementéje* formai és színelemekre épített dekoratív kompozíció a jelentéstartalom teljesen szubjektív értelmezésével. A mű ritmikus megfelelésekre épül: a nap fekete körére a vitorlás testének félköre válaszol, a domb hosszúkás, fekvő, zöld háromszögére a vitorla álló zöld háromszöge — a víz narancs- és citromsárgáira, az ég narancsszíne felel. E túlzott precizitásukban számított ritmusok kellemes hatásuk ellenére sem bizonyulnak túl invenciós alkotásnak, s inkább falra kívánkoznak díszítésnek.

A kiállítás másik kiemelkedő műve *Lóránt János Szüleim* című festménye. A fiatal művész 1962-ben tűnt fel önálló kaposvári kiállításával; rögtön szembeötlött kétségtelen tehetsége. Ugyanezen évben az őszi tárlaton Rippl-Rónai-díjjal tüntették ki. Később elbizonytalankodott — grafikával próbálkozott; tavaly díjat nyert a Kiadói Főigazgatóság könyvillusztrációs pályázatán. Mostani képei jelzik, hogy ismét magára talált, elbizonytalankodásából kilábalt. E két alkotása a vásárhelyi piktúrával rokonítja. E művészetre a paraszti létezés látszólagos egyszerűsége, nyugalma nyomja rá bélyegét, s társadalmi élményének ebből az egyoldalúságából általánosít. Az alkotás ereje a látszólagos mindennapiságban rejlik: az olasz neorealizmus, a francia cinéma-verité módszerei kelnek új életre a festészetben. Hatásának titka az őszinteségben, a formák szépségében, a líra magával ragadó, magasröptű tisztaságában rejlik, s ez egyben etikai állásfoglalást is tartalmaz. A *Szüleim* kompozíciója végtelenül egyszerű, a függőlegesek és vízszintesek egyensúlyára épülnek a színek: a terítő nagy fehér tétele, a figurák feketéje, s ezekkel harmonizál a szürkés fal és a barnás padló. A két megdöbbent, magára hagyott öreg emóciója gáttalanul, tisztán érvényesül: a kompozíció minden egyszerűsége ezt szolgálja, s ebben van hatásának titka. A *Koratavasz* hasonlón néhány színre épített: az alacsony ég alatt a fölfelé futó föld lilásbarnája, az elválasztó út zöldje, a fák kopár meztelensége kelti föl bennünk a tavaszvárás képzetét.

Szabados János és *Szekeres Emil* művei már ismeretesek budapesti bemutatkozásukról. Szabados művészetének erénye színeiben és a szép fakturában rejlik, ez mindkét képén jól érvényesül. Szekeres Emil alkotásai nem táblaképek. Kompozíciója egyébként a *Keresztrefeszítés* klasszikus kompozíciójának nem túl indokolt és zavaros átköltése; *Őszi tája* szépen megoldott textilterv. *Honthy Márta* kiállított kompozíciói nem sokat érzékeltetnek a nagyméretű gobelin színvilágából, monumentalitásából. Helyesebb lett volna a műtermében látható fejekből szerepeltetni e bemutatkozáson.

Baranya is, Somogy is egy sor színvonalas alkotással szerepel még a fentieken kívül. *Soltra Elemér Tanyája* a túlnyomóan hideg színekre épülő konstruktivitásával, *Kelle Sándor Bascsarsija* című műve és rajzai, *Simon Béla* meleg színhatású alkotásai keltik föl a néző figyelmét. *Gerő Kázmér* kiállításon szereplő képénél sokkal jobbakat láttunk műtermében; a bemutatott *Leányfej* elég semmitmondó, és semmit sem árul el a művész újabb törekvéseiből. *Ruisz György* művei a két évvel ezelőtti kiállításának színvonaláról nemigen mozdultak tovább, s nem mutatják a művészi elmélyülés jeleit. *Ungvári Károly Hajnalá* színben szépen megoldott mű.

Hiányoltunk néhány művészt a kiállításról, így *Bors István* és *Sz. Weber Klára* plasztikáit, a marcali *Szabó Béla* képeit, a lellei *Stotz Mihály* grafikáit. Valószínűleg a hely szűkössége kényszerítette a rendezőt néhány, a katalógusban jelzett, sőt reprodukált alkotás kihagyására.

* * *

A HAGYOMÁNY — vagy mindennapjainkban a megszokás — óriási hatalom életünkben, s az az ember által teremtett művészetben is. Korunk azonban alapvetően más, mint a megelőző század volt; ennek a művészetben is hangot kell kapnia. A közönség nem könnyen fogadja el az újat, a művésznek mégis állandóan e felé kell törnie, hogy megértve, meg is magyarázza korát. Ez a kor művészének nagyszerű kötelessége: e felelősségérzet azonban e területi kiállítás alkotóinak csak néhányát hatja át.

Láncz Sándor

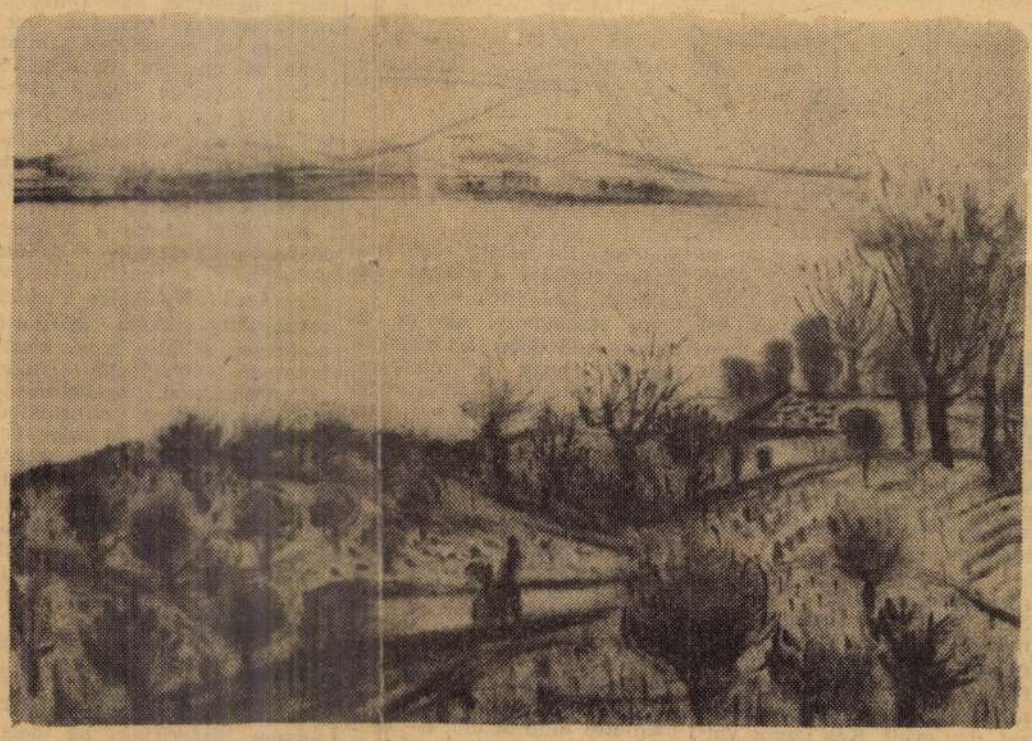

CSEH LÁSZLÓ: BALATONI TÁJ

(A dél-dunántúli képzőművészek tárlatának anyagából.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-30

Rippl-Rónai.

NÉPSZABADSÁG

1962 OKT 10

Vetítettképes előadások a Nemzeti Galériában

A Magyar Nemzeti Galériában a hagyományos képzőművészeti vetítettképes ismeretterjesztő előadások október hónapban újra elkezdődnek. Minden hónapban egyszer, szerda este 6 órakor a Galéria egyik művészettörténésze a XIX. századi képzőművészetről tart előadást. Ma Csengeryné Nagy Zsuzsa dr. a Reformkor művészete címen ismerteti a kor festészetét.

A második előadássorozat a XX. századi képzőművészettel foglalkozik, havonként egyszer, vasárnap délelőtt fél 11 órakor, szabadegyetemi előadás keretében. Az első előadást október 21-én dr. Bodnár Éva Rippl-Rónai és a próféták csoportja címen tartja.

Jelentkezés a TIT Szabadegyetem titkárságán (VIII., Múzeum u. 7).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rippl-Rónai József

NÉPSZABADSÁG

1965 IX. [illegible]

1021

A HÉT VÉGI KULTURÁLIS PROGRAMBÓL

SZOMBAT

TIT-előadás: A társulat budapesti székházának (VIII., Múzeum utca 7.) előadótermében, du 4 órakor: Bach korai társai. (Pachelbel, Reincken, Buxtehude, Böhm, Tunder, Lübechk stb.) Előadó (hanglemezbemutatással): Pernye András.

A művelődési házak programjából: A Fővárosi Művelődési Házban, du. 3 órakor: a magnósok és lemezbarátok klubösszejövetele: Este fél 6 órakor: Az idegen nyelvű társalgási klub összejövetelei. Az orosz tagozaton sportfilmvetítés, a német tagozaton diavetítés, a francia tagozaton társasjáték, az angol tagozaton kötetlen társalgás; Este 7 órakor: Görögest. Ünnepség a Görög Kommunista Párt megalakulásának 48. évfordulója alkalmából. — Az Ikarus Művelődési Házban, este 7 órakor: Ábrahám Pál: Bál a Savoyban (revüoperett három felvonásban, az Állami Déryné Színház előadása). — A Gutenberg Művelődési Otthonban, du. 5 és este negyed 8 órakor: És akkor a pasas . . . (szélesvásznú magyar film). — A MOM Művelődési Házban, du. fél 3, háromnegyed 5 és este 7 órakor: Sok hűség semmiért (magyar film).

A Zeneakadémia kistermében, este fél 8 órakor: France Clidat (Párizs) zongoraestje. Műsoron: Mendelssohn, Chopin, Liszt, Debussy, J. Rivier és Ravel művei.

A Zeneakadémia nagytermében, du. 4 órakor: Ismerkedés a vonóshangszerekkel. Szőnyi Erzsébet: A didergő király (kantáta), Kodály: Háry János (szvit). (A budapesti általános iskolák felső osztályú tanulóinak hangversenysorozata.)

A Rózsadomb Étteremben, de. fél 11 órakor: Francia nyelvű irodalmi matiné. Előadó: Me. Irene Fekecs. Szabad belépés! (Az angyalföldi József Attila Művelődési Ház rendezvénye.)

VASÁRNAP

TIT-előadások: Az Uránia Filmszínházban (VIII., Rákóczi út 21.), de. 11 órakor: Sopron. Előadó (vetített képek bemutatásával): dr. Friedrich Károly. — A TIT budapesti székházának előadótermében (VIII., Múzeum utca 7.), de. 11 órakor: Romain Gary: Lady L. Szerkesztette és rendezte: Szécsi Lajos. Közreműködik: Spányik Éva, Bánffy György, Bende László és Babits László. — A Szépművészeti Múzeumban (XIV., Dózsa György út 41.), de. 11 órakor: Raffaello: Az Esterházy-madonna. Előadó: (vetített képek bemutatásával): Mojzer Miklós.

Tárlatvezetések: A Magyar Nemzeti Galériában, de. 10 órakor: Rippl-Rónai József. Vezető: Csengeryné Nagy Zsuzsa dr. művészettörténész; Történelmi festészetünk. Vezető: N. Pénzes Éva művészettörténész. — A Szépművészeti Múzeumban, reggel 9 órakor: Remekművek a bécsi Albertinából. Vezető: dr. Fenyő Iván művészettörténész. — Az Iparművészeti Múzeumban, de. 10 órakor: Háromszáz év divatja. Vezető: Egyed Edit: De. 11 órakor: Magyarországi fajansz- és keményedőcserép-művészet. Vezető: Nékám Lajosné.

Fotóművészeti tárlatvezetés a Magyar Nemzeti Galériában, de. 10 órakor: A magyar fotóművészet 125 éve című kiállításon, Merre tart a magyar fotóművészet? címmel. Tárlatvezető: Hottoványi István.

A művelődési házak programjából: A Fővárosi Művelődési Házban, de. 10 órakor: A gyűjtők és bélyeggyűjtők klubösszejövetele: De 10 órakor: Nehéz éjszaka (bolgár film): Du. fél 3, háromnegyed 5 és este 7 órakor: Bűntény a leányiskolában (csehszlovák film). — A József Attila Művelődési Házban, de. 9 órakor: Gyermekfoglalkozás. A dzsungel ösvényein (a hasonló című kísérőfilmmel). A foglalkozást vezeti: Reinhardt Béla tanár. — Az Ikarus Művelődési Házban, de. 10 órakor: Ki legyen a barátom? Filmek: A nyúl és a marabu: Nevető sárkány: Mindenki segít Teddynek: Du. 4 és este fél 7 órakor: Nyugodj meg kedves (magyarul beszélő francia—olasz filmvígjáték). — A Gutenberg Művelődési Otthonban, du. 5 és este negyed 8 órakor: És akkor a pasas . . . (szélesvásznú magyar film). — A MOM Művelődési Házban, du. fél 3, háromnegyed 5 és este 7 órakor: Sok hűség semmiért (magyar film). — A Kellner Sándor Művelődési Otthonban, de. fél 11 órakor: Mesemozi. Sosem volt király bánata (rajzfilm-sorozat).

Barlangséta a Várban, de. 10 és du. 4 óra között, barlangvezetővel. Bejárat az I. kerület, Úri utca 9. szám alatt; a barlang utcai ruhában járható. (Részvételi díj 4 forint.)

Az Építők Irodalmi Presszójában, este 8 órakor: Albert Camus-est. Szerkesztő és konferanszié: Galamb György, rendezte Déri Éva. Főszereplők: Csernus Mariann és Mensáros László. Közreműködik még: Babits László, Szegedi Jolán és Szücs János.

A Zeneakadémián, de. fél 11 órakor: A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarának hangversenye. Vezényel: Lukács Ervin. Közreműködik: Kovács Dénes. Műsoron: Mendelssohn-művek: Este fél 8 órakor: Wiener Sängerknaben. Vezényel: Helmut Froschauer. Műsoron: Monteverdi, Schütz, Vivaldi, Mozart, Mendelssohn, Schubert, Schumann stb. kórusművei. Népdalok.

MÚZEUMOK

KMP Emlékmúzeum: A Kommunisták Magyarországi Pártja megalakulásával kapcsolatos emlékek, dokumentumok. — **Közlekedési Múzeum:** Útépítés-, hajózás-, autó-, vasút- és légi közlekedéstörténeti kiállítás. — **Iparművészeti Múzeum:** Gyermekrajzkiállítás. — **Nemzeti Galéria:** A magyar fotóművészet 125 éve. — **Nemzeti Múzeum:** Liszt-Bartók emlékkiállítás: Vértesszőllősi őstelep. — **Műcsarnok:** Fritz Kremer, Arno Mohr és Hans Theo Richter grafikai kiállítása. — **Ernst Múzeum:** Gádor István keramikusművész kiállítása. — **Fényes Adolf Terem:** Varga Hajdú István festőművész kiállítása. — **Néprajzi Múzeum:** Népek hangszerei. — **Petőfi Irodalmi Múzeum:** A magyar költészet és a világirodalom. — **Szépművészeti Múzeum:** A bécsi Albertina kiemelkedő rajzai. — **Hadtörténeti Múzeum:** A második világháború és Magyarország felszabadítása; A magyar néphadsereg.

nyereménybetétkönyvek 22. sorsol

15	004 095	Skoda 1000.
15	004 318	Trabant Lim.
15	006 532	Zastava 600.
16	002 579	Trabant Lim.
19	000 723	Trabant Lim.
20	005 556	Zastava 600.
20	011 831	Wartburg de Luxe
20	013 529	Skoda 1000.
20	020 280	Wartburg de Luxe
20	033 721	Skoda 1000.
20	033 903	Wartburg de Luxe
20	035 289	Wartburg de Luxe
20	047 810	Zastava 600.
20	064 595	Skoda 1000.
20	065 260	Zastava 600.
20	070 568	Skoda 1000.
20	076 097	Trabant Lim.
20	078 570	Renault
20	078 742	Moszkvics 408.
20	079 489	Skoda 1000.
20	080 444	Zastava 600.
20	085 055	Wartburg de Luxe
20	086 386	Zastava 600.
20	092 854	Trabant Lim.
20	097 934	Zastava 600.
20	099 762	Skoda 1000.
20	102 400	Moszkvics 408.
20	104 140	Trabant Lim.
20	104 502	Trabant Lim.
20	112 439	Wartburg de Luxe
20	116 701	Trabant Lim.
20	117 407	Trabant Lim.
20	118 299	Skoda 1000.
20	112 141	Zastava 600
20	122 263	Skoda 1000.
20	131 697	Skoda 1000.
20	131 766	Moszkvics 408.
20	132 663	Wartburg de Luxe
20	132 789	Trabant Lim.
20	133 164	Zastava 600.
20	133 291	Trabant Lim.
20	133 292	Renault
20	134 500	Trabant Lim.
20	135 503	Simca 1000 LS
20	139 020	Trabant Lim.
20	146 252	Renault
20	146 289	Wartburg de Luxe
20	148 126	Trabant Lim.

Az 5000 forintos betétkönyvek közül nyertek:

1	511 148	Wartburg de Luxe
1	512 231	Skoda 1000
1	514 493	Renault
1	516 624	Moszkvics 408
2	500 570	Skoda 1000
2	513 932	Zastava 600
2	515 188	Trabant Lim.
3	508 158	Trabant Lim.
3	510 024	Trabant Lim.
3	511 496	Renault
3	514 821	Wartburg de
3	521 054	Zastava 600
3	521 320	Zastava 600
3	522 289	Trabant Lim.
4	505 418	Skoda 1000
4	516 653	Zastava 600
4	517 546	Zastava 600
4	523 795	Trabant Lim.
4	525 566	Wartburg de Luxe
4	528 066	Skoda 1000
4	530 455	Trabant Lim.
5	509 530	Skoda 1000
5	513 301	Zastava 600
5	516 876	Trabant Lim.
5	518 622	Trabant Lim.
5	520 026	Skoda 1000
5	520 190	Trabant Lim.
5	521 692	Trabant Lim.
6	505 224	Skoda 1000
6	507 423	Moszkvics 408
7	513 435	Skoda 1000
8	509 076	Trabant Lim.
8	510 465	Zastava 600
8	514 542	Trabant Lim.
8	517 132	Skoda 1000
8	517 248	Simca 1500
8	521 126	Zastava 600
8	522 254	Trabant Lim.
8	522 277	Moszkvics 408
8	522 374	Trabant Lim.
9	511 329	Moszkvics 408
9	513 513	Wartburg de Luxe
10	504 346	Trabant Lim.
10	508 332	Skoda 1000
10	510 188	Wartburg de Luxe
10	512 690	Moszkvics 408
12	501 693	Zastava 600
12	505 995	Trabant Lim.
12	510 832	Renault
12	511 200	Moszkvics 408
12	514 048	Renault
12	518 521	Wartburg de Luxe
12	521 607	Wartburg de Luxe
13	501 787	Zastava 600
14	501 935	Renault
14	511 604	Moszkvics 408
14	515 279	Moszkvics 408
14	518 340	Simca 1000
15	510 221	Skoda 1000
16	503 912	Skoda 1000
16	508 125	Trabant Lim.
16	508 981	Zastava 600
17	506 069	Skoda 1000
17	508 120	Zastava 600
18	501 508	Trabant Lim.
19	500 735	Simca 1300
20	615 153	Moszkvics 408
20	621 793	Simca 1000
20	631 873	Renault
20	637 073	Wartburg de Luxe
20	641 237	Skoda 1000
20	641 902	Trabant Lim.
20	644 027	Moszkvics 408
20	651 701	Zastava 600
20	652 528	Trabant Lim.
20	657 586	Skoda 1000
20	658 551	Skoda 1000
20	659 573	Trabant Lim
20	660 243	Zastava 600
20	660 792	Zastava 600
20	660 868	Simca 1300
20	666 115	Skoda 1000
20	667 639	Zastava 600
20	674 971	Renault
20	675 350	Skoda 1000
20	683 450	Wartburg de Luxe
20	684 702	Renault
20	686 163	Skoda 1000
20	687 441	Moszkvics 408
20	687 822	Trabant Lim.
20	695 004	Zastava 600
20	696 922	Wartburg de Luxe
20	697 420	Fiat 850
20	698 220	Wartburg de Luxe
20	704 318	Zastava 600
20	707 344	Zastava 600
20	712 063	Trabant Lim.
20	712 457	Wartburg de Luxe
20	713 953	Trabant Lim.
20	713 990	Trabant Lim
20	717 310	Skoda 1000
20	719 654	Trabant Lim
20	720 754	Skoda 1000
20	723 175	Skoda 1000
20	726 259	Trabant Lim.
20	727 422	Trabant Lim.
20	733 682	Trabant Lim.
20	734 101	Simca 1300
20	741 825	Trabant Lim.
20	743 914	Zastava 600
20	756 088	Moszkvics 408
20	763 463	Skoda 1000

A gyorslista közvetlenül a húzás után készült, ezért az esetleges számhibákért nem felelünk.

— Sok szép dóznid van — mondta, az ezredes tekintetét kutatva. — Gyűjtöd?

— Ezek itt mind semmi! — kiáltott fel a báró. — Hanem ez ni! . . . s belenyúlt a zsebébe. — Na, hát hol van? — tünődött, mikor nem találta. — Otthon hagytam? . . . Nem a, hanem ott maradt a Puskaporosban. Az az arany dózni! Emlékszel?

— Nem emlékszem, — felelte Dorgó Béni. Nem ezt akarta mondani s most ijedten vette észre, hogy kelepcébe került.

— No, mindegy — szólt Wunder báró, — hiszen azok becsületes emberek; majd visszaadják.

— Kérdés! . . .

Dorgó Béni megérezte, hogy ez a mondása már védekezés a gyanu ellen s elborzadt, ahogy ezt a gyanut meglátta a báró fürkésző tekintetében, mikor kelletlenül mondta:

— Különös, hogy te nem emlékezel . . .

Dorgó Béni kinyult, hogy megküzdjön a gyanuval, de a bűntudat lehúzta a fejét s nem mert felnézni a báróra. Hideg verejték gyöngyözte be homlokát, halálos félelemben vonaglott. Most már vissza akarta adni a szelencét, most már el akart mondani mindent, de valami démoni erő mozdulatlanságra merevítette tagjait, némaságra a nyelvét. Minden erejét összeszedte, míg végre szét tudta tépni ezt a nyűgöt; felvágta a fejét s ordításban szakadt ki torkából a szó.

Körülnézett bámészan: előtte az asztala, azon a Dinnyés Aranka aktája.

— Milyen bolond álom! — dünnyögte maga elé Dorgó Béni és megdörzsölte a szemét. Aztán nagyot nevetett. De azért elpirította mégis a gondolat, hogy — ha hazug álomban is — bűnre hajlamosodott és végigborzongott rajta a bűntudat álombanélt gyötrődése.

— Úgy látszik — elmélkedett — úgy látszik, minden ember lelke mélyén ott szunnyad a bűnre való hajlandóság. De akkor miért fáj úgy a bűntudat? Mert talán mégis az az örök elrendelés, hogy a lélek áhítsa a jót. Az ember cselekvése csak külső látszat; lenn a mélyben vágyak tanyáznak, mellettük a kielégítetlen szükség s mellette a gyarló gondolatban a jó és gonosz örök harca . . .

Belenézett a Dinnyés Aranka aktájába.

— Ez is szenved hát, — gondolta — gyötri a bűntudat. Ha ugyan bűnös! Hiszen lehet, hogy nem az. Ezerszálú fonál a gondolat is, a cselekvés is, a véletlen is. Ki tudja azt mind egyenlő meggyőződéssé összeszőni.

És Dorgó Bénit arra unszolta valami, hogy bogozni kezdje azt a kúsza fonalat, mely egy lelket korán az élet kínpadjára feszített. Gondolatban eljutott a fürdőbe, megállt a Dinnyés Aranka kabinjában, lehajolt a padozatra, nézte a hasadékon át a kis fadarabkát, rajta a nyakláncot — s meglátta az alul surranó vizet. És megtalálta az összehúzott hurok bogát . . . A viz hátán jött a kis fadarab; valahol felvette terhét, a nyakláncot, mely a gondatlan gyermek kezéből kicsúszott s vitte, vitte a viz sodrán, míg a végzetes véletlen meg nem akasztotta . . . De miért éppen Dinnyés Aranka kabinja alatt? . . . Kinek felel erre a Végzet?

— Tehát mégsem bűnös — állapította meg Dorgó Béni s örömre derült, hogy egy másik szenvedő lelket felszabadított.

— Ez volna az igazság? — kérdezte magától.

„Halottak az élőkért"

Irta: **Orbók Attila**

A fascista diktatura a demokratikus irányban fejlődő világnak nem kedves. Viszont azonban nem lehet tagadni, hogy a „duce" és kormánya sok olyan egészséges, vagy népszerű reformot diktál reá az olasz népre, amelyekkel nagy tömegeket hódít meg uralmának. Minden társadalomban az írók, — akik új gondolatok, a haladás és szabadság lelkes zászlóvivői, — veszedelmes rebellisek. A „duce"-nak sok baja volt velük. Most aztán, a szerzői jog reformjával, egy „törvénypótló" rendelettel olyan szolgálatot tett nekik, hogy örök hálára kötelezte őket, kivált azokat, akiknek elvi meggyőződései nem állanak a napi megélhetés gondjai felett. Az új olasz szerzői jog mozgósítja a halottakat az élők érdekében. Ez furcsán hangzik ugyan, de így van. A berni egyezmény alapján nemzetközileg szabályozott szerzői jog értelmében az írók munkái egy bizonyos idő multán felszabadulnak — egyes államok maguk szabják meg ezt az időt, rendszerint negyven-ötven esztendőben az író halála után — s bárki kiadhatja, illetve előadhatja, ha drámai alkotásról van szó.

Az új olasz szerzői jog az egyezményt érdekes és igazán forradalmi záradékkal látta el. A módosító rendelet kimondja, hogy *a drámai műveket* a szerző halála után ötven esztendővel sem szabad tantième fizetése nélkül előadni. Az olasz színházak tehát ezentúl ha akármelyik klasszikus írónak a darabját játsszák, a befolyt bruttóbevétel *öt* százalékát kötelesek az olasz államkincstárnak befizetni.

Az érdekes módosítással két célt akar szolgálni a fascista kormány. Elsősorban alapot akar létesíteni az írók özvegyei, árvái és nyugdíjegyesületei részére. Másodsorban pedig védeni akarja az új olasz drámai irodalmat, az élő olasz színpadi szerzőket a halottakkal szemben. Miután a rég elhalt, klasszikus olasz és külföldi drámaírók munkái után a színházaknak nem kellett tantièmet fizetniök, annyi klasszikus darabot játszottak, hogy az élő írók nehezen jutottak szóhoz.

Szóval a javaslat a halottak konkurrenciáját akarja hátraszorítani az élők javára. Mint ahogy a rendelet indokolása mondja: „egyes staggione társulatok csak azért játszottak állandóan klasszikus, vagy éppen értéktelen és elavult darabokat, hogy ne kelljen az élő irodalomnak áldozatot hozniok".

A fascista újításnak nagy visszhangja van az egész világon s legutóbb a francia és belga írók indítottak mozgalmat, hogy a szerzői jogot Mussolini receptje szerint módosítsák.

A mi szerény véleményünk szerint azonban „a halottak veszedelmes konkurrenciájának" nem az az oka, hogy darabjaik után nem kell tantième-t fizetni. A baj ott van, hogy egész Európában a színpadi irodalom mesterséggé züllött s a színház eltért eredeti és örökké vonzó hivatásától. Az ötletgyárosok, a körúti mulattatók kimerültek — a közönség pedig kezd mindenütt rájönni, hogy mégis csak Shakespeare és Molière írtak igazán jó színdarabokat. Az igazgatók pedig nem azért játsszák a klasszikusokat, mert nem kell fizetniök, hanem mert nagyon sok modern darab megbukik, viszont sok régi dráma telt házakat vonz. Erre már a szemfüles darabgyárosok egy része reá is jött s hogy ne szorítsák teljesen ki őket a halottak, lázasan adoptálnak klasszikus regényeket . . .

A baj ott van, hogy a klasszikusok divatba jöttek s a modernek egyre sűrűbben megbuknak.

Megjelent Herczeg Ferenc Összes Művei Jubiláris Díszkiadásának második sorozata!



A Szépművészeti Múzeum új szerzeményei. Szomorúság. Rippl-Rónai József festménye

Este a kaszinóban Wunder báró majdnem szeleburdi nyájassággal fogta el a belépő Dorgó Bénit; kedves közvetlenséggel egyszerre két döbözkét is rakott elébe az asztalra s kínálta.

— Gyujts rá, Bénikém! Na, ebből; vagy amabból?

Dorgó Béni már fogta a zsebében az aranyszelencét, hogy visszaadja, de közben belenézett az ezredes szemébe; de nem látott abban mást, mint kedves örömet s nyájas szívességet. Ebben a pillanatban megvillant előtte megint a régi ezüst hatos s utána az a gondolat, hogy hátha a báró is megfeledkezett. Valami szégyenletes, de erőszakos vágy kényszerétől eleresztette zsebében az aranyszelencét, s üresen kihúzott kezével, mosolyogva vette át a kínált ezüst döbözkét, megsodorta a cigarettát s rágyujtott.

— Ej, ráérek — védekezett magában szégyenletes vágya ellen — majd később; hiszen úgyis tréfa.

Ez a gondolata arra ösztökélte, hogy megbizonyosodjék a báró feledékenységéről. Egyenkint vette fel az asztalon heverő szelencéket; nézegette, forgatta.

Uj Idők. 1926. XXXII. 47. sz.

tordai teri, a szegedi nemzeti szinház müvésznője vasárnap elutazott a német demokratikus köztársaságba, ahol berlinben egy tv film forgatásán vesz részt. a szegedi müvésznő közremüködésével márciusban kezdték meg a film készitését, amelyet most az elkövetkező két hét alatt fejeznek be véglegesen./mti/

-.-

bb. 18. rippl-rónai józsef emlékkiállitás nyirbátorban

vid/j/a/la 1021 1965. junius 6.

vasárnap délelőtt a nyirbátori muzeumban ünnepélyesen nyitották meg a rippl-rónai józsef emlékkiállitást. a magyar nemzeti galéria anyagából a hires festőművész 40 alkotását mutatják be a nyirbátori közönségnek. a tárlat anyagát ugy válogatták össze, hogy a művekből a mester minden korszakát figyelemmel kisérheti a közönség. a kiállitáson horváth gabriellának, a megyei pártbizottság munkatársának megnyitója után dr. bodnár éva művészettörténész, a magyar nemzeti galéria osztályvezető-helyettese tartott tárlatvezetést. a kiállitást már az első órákban igen sokan tekintették meg./mti/

-.-

15.00/a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JÚN 4.

KELETMAGYARORSZÁG

Rippl Rónai József

Rippl Rónai József emlék-
kiállítás nyílik a nyírbátori
Báthori István múzeumban.
A tárlatot Horváth Gabri-
ella, a megyei pártbizottság
agit. prop. osztályának mun-
katársa nyitja meg vasárnap
délelőtt. Tárlatvezetést dr.
Bodnár Éva művészettörté-
nész tart.

nek! —, és
kapálás úgyis annyi, amen-
nyi, s nem dörgedelemre
van szüksége a tsz-nek, ha
netalán alatta maradt a
kapálásnak, hanem segit-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Reppe-Rónai Jenő

1965 FEB 3
MAGYAR NEMZET

„...Ez utóbbinak a barátja..."

Mindig gyorsult szívdobogással lapozom föl azokat a külföldi könyveket, lexikonokat, melyek a modern művészet történetével, adataival foglalkoznak. Keresem benne, van-e rolunk szó. Ezzel a várakozással vettem kezembe a kitűnően szerkesztett, 360 színes képpel illusztrált »Nouveau dictionnaire de la peinture moderne« című lexikon legújabban átdolgozott kötetét. A leggondosabb átböngészés után is csupán egyetlen magyar művész nevével találkoztam a francia lexikonban. A Nabis (A próféták) címszó alatt, egy mellékmondatban olvasható, hogy e körben dolgozott Maillol és »ez utóbbinak a barátja, a magyar festő, Rippl-Rónai.«

A francia lexikon kolofonja tájékoztatásul közli, hogy a legújabb, átdolgozott, kibővített kiadás kéziratát 1963 júliusában adták nyomdába. A lexikon 1954-ben kiadott első változata óta a brüsszeli világkiállítás aranyéremmel tüntette ki Csontváry alkotását; azóta a Derkovits-kiállítás több európai nagyvárosban keltett elismerést, sok-sok méltató, elemző, tanulmányszerű cikk jelent meg a magyar proletárfestőről, olyan kritikusok, műtörténészek tollából, akik nemzetközi tekintélynek örvendenek. Még sincs róluk egyetlen szó sem az új francia lexikonban.

Ha emlékünkbe idézzük az utóbbi évek külföldi magyar kiállításainak visszhangját, megállapíthatjuk, hogy bennünket mindig »felfedeznek«, valahogy olyképpen, mint a csodagyermeket, akiből, még meg kell várni, mi lesz, ha felnő. Nehezen lehet ebbe beletörődni.

A nemzetközi kulturális egyezmények révén most újabb lehetőségek nyílnak nagy magyar mesterek külföldi megismertetésére. Egy Rippl-Rónai-kiállítás Párizsban talán megtörné a jeget. Éppen a kaposvári művész, aki annyi egyéni színt, pannóniai zamatot, kezdeményező gondolatot adott a francia Nabis-k mozgalmához.

Dutka Mária

jan mérte fel 20 év fejlődését.

Előrehaladásunkat a legszemléltetőbben a *nemzeti jövedelem alakulása* fejezi ki, amely a KSH előzetes adatai szerint 1964-ben 176 százalékkal magasabb volt, mint 1949-ben, *s több mint háromszorosa az 1938. évinek.* A nemzeti jövedelem 1949 óta évente átlagosan 7 százalékkal növekedett, három és félszer olyan gyorsan, mint a második világháborút megelőző 15 esztendőben. E fejlődés gyors üteme az ország vagyonát lényegesen megnövelte és emelte a lakosság jólétét. *Jelenleg 710 milliárd forint értékű vagyona van az országnak,* enynyi az épületek, gépek, félkész- és készáruk, vagyis az úgynevezett álló- és forgóeszközök értéke, kereken *400 milliárd forinttal több,* mint a háborút megelőző utolsó békeévben. Ebbe a vagyonba azonban nincsenek beleszámítva a lakosság személyi tulajdonában levő értékek, amelyek több tízmilliárd forintra tehetők.

Az ország gazdagodásának *a termelés nagymérvű növekedése* a forrása. *A magyar ipar ma 358 százalékkal többet termel, mint 1949-ben,* ezen belül azonban például a gyógyszeripar 48-szorosára, a műszeripar 23-szorosára, a híradástechnika 16-szorosára, a vegyiipar, a gumi- és műanyag-, továbbá a bútoripar szintén több mint tízszeresére növelte termelését. *A mezőgazdasági termelés 45 százalékkal fokozódott.* Ezen belül azonban sokkal gyorsabb ütemben növekedett a kukorica, a cukorrépa, a napraforgó, a lucerna és egyéb fontos termények termelése. A népgazdaság nagy összegeket költött beruházásokra, *jelenleg 6475 ipartelep dolgozik hazánkban, 2363-mal több, mint 1938-ban.* A gyáriparban körülbelül *háromszorannyian dolgoznak,* mint a háború előtti utolsó békeév-



Modern önarckép-kiállítás a Tamás galériában

Harmadik szezónját kezdi ma esti verniszázsával a kis galéria. Az új szezónban a bizottság megbízásából *Kárpáti* Aurél vállalta a galéria művészi vezetését és az ő programjának első pontja a ma megnyíló *önarckép-kiállítás.*

Közel félszáz modern festő és szobrász ugyanannyi önarcképe tölti meg a termeket. A főfalon *Rippl-Rónai* József két önarcképe, az egyiknek a dátuma *1884*, a másiké *1929*. A nagy művész *legelső* és *legutolsó önarcképe*. A kettő között 45 év telt el s *a 45 év minden művészi problémája itt van a falakon a közös téma egyetlen síkjára vetítve.* Az önarckép problémája minden művészt érdekel, kivétel nélkül, hiszen itt érvényesíthetik legszabadabban, legőszintébben művészi meggyőződésüket és törekvésüket. Mi pedig innen olvashatjuk le legjobban azt, hogy milyen viszonyban van a művész a természettel, az önarcképen át tekinthetünk legmélyebben a művész lelkébe. Ezért izgalmasan érdekes ez a kiállítás.

Hollósynál kezdődik időrendben a sor. Póznélküli képéről szelíd jóság árad. *Csók* Istvánt fiatalkori kis önarckép reprezentálja. Aztán jönnek a fiatalok és még fiatalabbak. Kár, hogy nincs helyünk itt külön-külön foglalkozni velük. *Cigány, Bornemissza, Szőnyi, Poór* Bertalan, *Göbel* Jenő, *Uitz* Béla régebbi munkákkal szerepel, ide tartozik a korán elhúnyt *Nemes Lamperth* pompás kőrajza is, míg *Márffy, Berény, Bernáth, Egry, Kmetty, Szobotka, Walleshausen, Perlrott Csaba* és mások legújabb korszakát mutatja képük. S a Hollósyval és Rippl-Rónaival kezdődő sor másik végén a fiatal *Schubert* Ernő absztrakt formákra bontott és *Spinner* Klári stilizáltan szerkesztett önarcképe áll.

A szobrászokat *Csorba* Géza, *Mészáros* László feje és *Medgyessy* Ferenc plakettje képviseli. (m—l.)

Rippl-Rónai

M. O. 930 Fl/12

közesről és *lábrándulásról panaszkodik.*

- MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztály
FIGYELŐSZOLGÁLAT
Bp. VI. Dalszínház u. 1.
Tel.: 227-651, 227-430

TOLNAI NAPLÓ SZERKESZTŐSÉG
Rippl-Rónai
1952 JAN 12

A szekszárdi múzeumban megalakultak a múzeológus szakkörök

176

A történelemtudomány az emberiség fejlődésének megismerésében forrásanyagokra támaszkodik. Ilyen forrásanyagok az írás és a tárgy. A régészet feladata az, hogy felkutassa a tárgyi emlékeket és ebből következtessen a fejlődés történetére. Szép feladat ez a multba nézni és a jövőbe látni.

A szekszárdi múzeumban is megalakultak a múzeológus szakkörök, amelyeknek hallgatói egyelőre csak a gimnázium felsőbb osztályos tagjai. A fiatalok boldogan vesznek részt ezeken a szakkörökön. A szakkörök jelentősége elsősorban a pályaválasztás előtt álló fiatalok számára nagy. De ugyanakkor megindult a dolgozók bevonása is egyes szakkörök munkájába. Pártunk gondoskodik arról, hogy az ifjú tanulók megismerjék a haladó hagyományokat; a régészetet egyes helyeken. *A szakkörök hallgatói havonta tanulmányi kirándulásokat rendeznek, melynek során megtekintik Sztálinvárost, ahol most tárták fel az ezredik bronzkori sírt.* A mostani építkezések helyén hatalmas bronzkori település nyomaira is rábukkantak. A tanulmányi kirándulások során ellátogatnak Pécsre, ahol most nyílt meg a Természettudományi Múzeum. De meglátogatják Kaposvárt, Rippl-Rónai szülővárosát is.

Ma már falvakban, ahol valamikor nem volt kultúra, pártunk és államunk egyre nagyobb gondot fordít arra, hogy az egykori elnyomott dolgozók megismerjék a haladó kultúrát. A termelésben élenjáró falvakban falumúzeumot állítanak fel, amelyekben bemutatják a környék multját és a haladó népművészetet. *A szekszárdi múzeum gondoskodik arról is, hogy minél jobban megismerhessék a dolgozók a mult hagyományait. A közeljövőben kiállítást rendez, ahol a tolnamegyei festőművészek munkáit mutatják be.* A képkiállításon bemutatják az egyéves fejlődésünket, megmutatják Tolna megye népművészetét és a munkaeszközök fejlődését.

kerekpárt, most
de rádiónk is va
nagyon szeretünk
— Tóth néni is
szól, szinte egyn
ják át a szót. Ő
hogy van kinek
az ő nagy boldo
— a tehénnek v
felejtkezzél meg,
az is növekszik s

Még sokáig fol
szó, de az idő sürget mind
annyiunkat. Tóth elvtárs is
siet munkába a tehenek
hez, ahol becsülettel meg-
állja helyét. Én is kibalia-
gok az állomáshoz, mert
megy a vonatom. Szívélye-
sen elbúcsúzunk és elindu-
lok kifelé. Újra elmegyek a
tsz központja előtt, mely-
nek ajtaja felett Rákosi
elvtárs arcképe függ, mint-
ha figyelné, bátoritaná a
tagokat még nagyobb ered-
ményekre.

Most látom, hogy az urak
gögös kastélyából valóban
dolgozó népünk diadalmas
fellegvára lett, ahonnan ki-
indulva egyre hatalmasabb
eredmények születnek szo-
cializmusunkért, a békéért,
dolgozó népünk további fel-
emelkedéséért.

Román Népköztársaság

Az Urlati petróleumtelep villany-
szerelő osztályán dolgozó fiatalok úgy
harcolnak a békéért, hogy régi anya-
gok felhasználásával állítják helyre
a villanymotorokat.

Bolgár Népköztársaság

A Dimitrov Népi Ifjúsági Szövetség,
a Bolgár Kommunista Párt édes gyer-
meke ötéves tervük befejezéséhez
harcos odaadást vállalt a munka front-
ján. Széles méreteket öltött a többgé-
pes mozgalom, ami különösen a szö-
vődékben terjedt el. A sztálinvárosi
Május 1 gyárban az ifjúság 80 szaza-
léka több gépen dolgozik egyszerre.

Jugoszlávia

A belgrádi iskolák tanáralnak nem-
rég lezajlott konferenciáján a tanárok
többsége szembehelyezkedett Tito

Rippl Rónai József.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

SZABAD NÉP

1952 dec. 30.

szönetüket pártunk és kormányunk szerető gondoskodásáért. (MTI)

— **A Fővárosi Képtár** Rippl Rónai József emlékkiállítását a nagy érdeklődésre való tekintettel 1953 január 18-ig meghosszabbították. A kiállítás naponta 11—18 óráig tekinthető meg; hétfőn zárva van. (MTI)

Rippl - Rónai

Szabad Nép

1952 JUL. 5.

Megnyílt a Fővárosi Képtárban „A XX. század magyar képzőművészete"-kiállítás második része

276

A Fővárosi Képtárban nemrég nyílt meg a modern magyar képzőművészetet bemutató «A XX. század magyar képzőművészete» című kiállítás első része. A kiállítás most újabb négy terem anyagával bővült. Ebben a részben *Rippl-Rónai, Kernstok, Csontváry, Gulácsy, Egri* József, *Beck Ö.* Fülöp, *Berény* Róbert, *Bernáth* Aurél, *Szőnyi* István, *Vedres* Márk, *Ferenczy* Béni, *Meggyessy* Ferenc és *Pátzay* Pál alkotásait állították ki. A kiállítás hétköznap 11-től 19-ig, (hangversenynapokon 19.45-ig), vasárnap 9-től 14-ig tekinthető meg; hétfőn a kiállítás zárva van.

13

Rippl-Rónai József.

MAGYAR NEMZET

1952 NOV 19

276

Rippl-Rónai József emlékkiállítás nyílik

A Fővárosi Képtár *Rippl-Rónai* József halálának 25. évfordulóját nagyszabású emlékkiállítással ünnepli meg. A századforduló egyik legjelentékenyebb művészegyéniségének emlékét mintegy 180 műve fogja felidézni, különböző korszakából származó festményei, grafikái és iparművészeti kísérletei. A kiállítás művészettörténetünk egyik bonyolult problémáját Rippl-Rónai művészetének értékelését fogja tisztázni s helyét a magyar művészet történetében meghatározni. A kiállítás november 22-én, szombaton nyílik meg.

Entwurf Dr. Wolf

vart keltsen. Ezt nem lehet tovább türni. *Feliner* András elmondotta, hogy 1928 julius 17-én Mestre és Oderzo között autóbaleset érte. Olasz csendőrök hozták ki az autó alól és egy olasz orvos kötözte be sebeit. A kezelésről az orvos feljegyzéseket is készitett naplójában. Inditványozom tehát,

kérjen a bíróság fényképmásolatot azokról a feljegyzésekről és hallgassa ki a szóbanforgó olasz csendőröket.

Fellner András további vallomása szerint a bal-

Önarcképkiállítás a Tamás-galériában

Harmadik esztendejét nyitotta meg a Tamás-galéria s ezzel az önarcképkiállítással mindjárt olyan maradandó értéket adott az uj magyar pikturának, amelyet talán kellően fel sem lehet becsülni. Az az érzése van az embernek, hogy ezt a gyüjteményt, amely negyvenöt ujtörekvésü müvész legbensőbb önvallomása, ugy, ahogyan van, együtt kellene tartani, okmányként őrizni, hogy az elkövetkező közeljövő munkateljesitményének megbirálásánál minden müvészt vissza lehessen vezetni ahhoz az igérethez, amit mintegy programként, sőt ennél is többnek, mintegy hitvallásként nyilvánitott önarcképeivel.

Müvészi nézőpontból is rendkivül becses ez a gyüjtemény, mert hiszen tárgyi jelenségekről van szó, magyarázatnélküli képalkotás fejezi ki — portré formában — nem egy olyan müvész mondanivalóit, akinek egyéb megjelenése alkalmával kommentár után vágyik a szemlélő. Igen figyelemreméltó müértő munka válogatta össze a legszélső irányzattól csaknem az akadémikusság határáig visszatérő irányzatok képviselőinek önarcképtanulmányát.

Ez a terrénum, ahol a festő azt adhatja, ami lényege, ez az a terület, az a fórum, ahol az őszinteség nyilatkozik meg, amikor a festő kitárja lelkét.

Minden olyan jelentékeny, haladó müvészt itt találunk, akire ilyen vonatkozásban is kiváncsiak lehetünk.

Igen nagy öröm Rippl Rónai két muzeális értékü önarcképének megjelenése. Remek darabok *Márffy*, *Holló* László, *Göbel* Jenő, *Csók* István, *Czigány* Dezső, *Bor* Pál, *Perlrott* Csaba, *Walleshausen*, *Derkovics*, *Egry* arcmásai, meglepő jó érték *Fenyő* György, bizarrságában is monumentális *Scheiber* Hugó, igen figyelemreméltóak *Kmetty*, *Mattyasovszky*, K. *Róna* Klári, *Schubert* Ernő, Sz. *Aczél* Barbara, *Szőnyi* István, *Szoborka* Imre, *Poór* Vaskó. Vörös festők *Medgyessy* Ferenc és *Mészáros* László szobrászok vallomásai.

Hollóssy Simon önarcképének beállitása ebbe a sorozatba csak azért nem kelt ellentmondást, mert *Hollóssyt*, ha a haladás szelleméről van szó, sohasem lehet kihagyni.

(b. m.)

Rippl-Rónai
E.K. 1930. X. 15.

nek a megértésére. Nekünk más szerepünk nem igen lehet.

Rippl-Rónainak a kiállitását a mindent legyőző energia szempontjából kell komolyan venni, én legalább csak ebből a szempontból méltathatom. Mert emlékezzünk csak....

Ezelőtt úgy tizenkét-tizennégy évvel a Párisban járó magyarokat Munkácsy egyik tanitványának komoly, korrektul megrajzolt studiumkollekciója fogadta a Champs de Mars Meissonier szalonjában. És a festőjük nem birt megélni ezen a módon sehogyse, lévén a franczia fővárosban ezer meg ezer hasonló művészi nivón álló piktor, aki véres verejtékkel küzd a napi megélhetéséért.

Rippl-Rónai ezután lakhelyet cserélt, s Londonba érve, a Burne Jones imitátorok egyik kis művészklubjában foglalkozni kezdett a Burne Jones műveinek nem a lelkével, de technikájával... Azután megjelent itthon a képeivel. Soh'se fogom elfelejteni azt a hatást, amelyet a munkáival a kritikusok és a közönség között keltett. Első izben megrémült mindenki tőlük és szétugrottak, mintha bomba csapott volna le közéjük. Már én akkor mulattam ahogy lehetett. A második megjelenéskor az emberek határozottan dühbe jöttek, látva a sárga talpacskákon álló czirokseprőket és játékházikókat, amelyek veszedelmesen hasonlitottak az áldott gyermekkor karácsonyi »majorság« és »Noé bárkája« czimű szülői meglepetésekhez.

Rippl–Rónai pedig dolgozott tovább, a nagy felfedezőkhöz méltó, hegyeket megmozgató akaraterővel.

Harmadizben már csak érthetetlennek találta a kritika a művészkedést, s ezzel a képek sorsa fordulóponthoz jutott. Nem kell egyéb nálunk csak annak a kijelentése, hogy nem értünk valamit, s rögtön akad olyan, aki épen ezért érti. S a megdöbbent publikum asszisztálása mellett, a különben erős rajztudásu, szinérzékkel biró s egyénileg igen szellemes művész piacot kezdett teremteni a műveinek. Hányan emlékszünk ama kijelentésére, hogy: »Minden tisztességes szalón falán kell egy Rippl-Rónai képnek fityegni?« Épen elegen. És szinte megfizethetetlen élvezettel hallottuk azt is, amikor vendégségben járván valahol, felsóhajtott, hogy: »Nem látok sehol képet.« S a házigazda elképedő ábrázatára pillantva, nyugodt bonhomiával vágta ki: »Igen, Rippl-Rónai képet.«

De ezek az apróságok nem irhatók a művész rovására. Mert ha annak idején a komoly studiumaiból megélhetett volna, ma nem volna extravaganciákkal dolgom. A régi Rónai azóta közeledett valamit a való élethez, a természethez, amely örök és változhatatlanúl egyformán szép, csak magyarúl nem fog tudni soha. Nem, mert a magyarságot érteni lehetetlen, csak érezni lehet.

A PÜSPÖK MŰKINCSEI.

Lapunk januári számában hirt adtunk arról, hogy Bubics Zsigmond kassai püspöktől mikép csalta ki egy bűnös szövetkezet vagyont érő műkincseinek egy részét, mely bűnös manipulációra rá ment a szépleikű ősz püspök magánvagyona s a püspöki javak is megterheltettek. Azóta – a napilapok nem adtak róla hirt, mert szép csöndben történt – Bubics Zsigmond ez ügyből kifolyólag már csak névleg püspöke a kassai egyházmegyének: évi 24,000 korona járadékkal Bécsbe költöztették, s az egyházmegye tényleges püspöke Fischer-Colbrie Ágoston, az utódlási joggal már régebben Bubics mellé kinevezett koadjutor lett. Hogy mikép keritette hálójába Bubics püspököt a lelketlen bűnszövetkezet, érdekesen jellemzi egy magas állású s nagy műveltségű szaktudós nyilatkozata, akit lapunk szerkesztője felkért, hogy irna cikket Bubics Zsigmond elharácsolt gyűjteményéről, miután az ősz püspök számtalánszor kért tőle tanácsot vásárlásainál.

»Sajnálom, hogy kérésének nem tudok eleget tenni, – irja az emlitett tudós – mert jóllehet igen jól ismerem a kegyelmes úr műtárgyait, ma már nem tudom megmondani, mely darabok vannak meg s melyeket cserélték ki. A Budapestre küldött nyolc láda tartalmát ugyanis a hivatalos felbontás alkalmával nem láthattam.

Annak a zsidókból álló szövetkezetnek, melynek gondja volt arra, hogy Bubicsot a tisztességes elemektől hermetice elzárja, sikerült engem is disgráciába hozni a kegyelmes úr előtt. Erre kedvező alkalmul kinálkozott nekik az a leleplezésem, mely egy a püspök úr által felette nagyrabecsült »Dűrer« képről szólt s. odakonkludált, hogy a kép nem »Dűrer«, hanem csupán annak modorában készült alkotás. Ezt az igazságot megorrolta a jó öreg, amire gondjuk volt Hajnócziéknak! S én ezóta, nó meg egy másik hamis plakettnek a leleplezése óta nem törödtem az öreg úr »művásárlásaival.« Tenettem-e mást, ha a becsületes és igaz szakvélemény dühbe hozta a püspököt?

Cikket hát nem irhatok az elharácsolt dolgokról, mert e percben valóban nem tudom, mit loptak el s mit kegyeskedtek a püspök úrnak meghagyni »ifjú barátái.« A dologban a sors kezét látom. Utóléri ez mindazt, aki udvaronc üres és paragrafus szerint mozgó embereknek ád előnyt érdemes férfiak fölött s akik szörnyű ürességük mellett csak arra tudnak törekedni, hogyan töltsék meg a saját zsebüket.«

Így szól a derék tudós levele, melynek utolsó sorait sokan berámáztathatnák s odatehetnék mementóul az iróasztalukra!

Február első napjaiban irták össze hivatalosan Bubics püspök műkincseit. A miniszterium részéről Tost Gyula közalapitványi igazgató, a kassai egyházmegye részéről Fischer Colbrie püspök, Bubics részről pedig Hets Ödön dr. ügyvéd volt jelen a leltározásnál, melyhez közös megegyezés-

Eltekintve attól, hogy a műkő, műbronz, márvány épen azért mert imitálja az anyagát, inartisztikus, valósággal kinlódás két angol szék kivételével a kölcsönbútorokon való elhelyezkedés. Mert miféle alkalmatosságokat látunk? Az inkvizició szögekkel kivert és súgárnövésű gonosztevőkre számított hóhérszékeit, amelyeken nem éri a delikvens lába a földet, azután imitált antik székeket, amelyeknek csupán a szélére lehet leülni, — röviden egy csomó izléstelenséget. Ha a Nemzeti Szalon tekintetes igazgatósága még nem tudná, van szerencsém bejelenteni, hogy egész tömegtisztességes magyar iparosunk állja a versenyt Max Schmidt úrral, akinek méltóztatik kivinni a pénzünket idegen területre. Motto: Pártoljuk a hazai ipart. Látom.

TELEPY.

Lehetetlen bizonyos tisztelet nélkül leirni ezt a nevet. S magam előtt látva egy becsületes művészi meggyőződéssel végig dolgozott életnek számottevő eredményét, megilletődéssel szemlélem a magyar hegyek, a magyar tenger, a magyar várromok: Csobánc, Tátika, Szigliget és Badacsonynak a képét, amelyekről egy divatból kiment, de nagy magyar poéta irta gyönyörü regéit valaha.

Üldögélve a Ligeti—Markó modorában felfogott vásznak előtt, elgondolkodom azon, hogy milyen szép is volna egy Telepy képekkel illusztrált Kisfaludy könyv. Bizony szép, mert a költő alakjai ebben a kétségtelenül sok szeretettel megfestett környezetben életre kelnének a késő utódok szemei előtt... ime ...ben a kiállitásban is van hangulat, nem modern talán és »európai«, de egy ezeréves alap, a magyar anyaföld szülötte... Ez a hangulat urrá lesz rajtunk, s a régi felfogásban megfestett képeket nézegetve, elbeszélgetünk velük, és egy nyelven szólva, egészen jól megértjük egymást.

Csak tessék szabadon mosolyogni uraim.

Valamire azonban nagyon kiváncsi vagyok. Arra, hogy az öreg mester, ha olvassa a lapokban megjelent mézédes, de valójában barátságosan vállveregető »megemlékezéseket», gondol-e vajjon arra, hogy ő már belekerült a magyar művészettörténelembe, mig a jóakaró lábanyomát homokkal boritja be az első jött-ment szellő? Ahogy ismerem, aligha. Járva a Tátra uttalan utait, sokszor láttam a piros arcú, hófehér szakállú művészt a napernyőjével virágos havasi rétek közepén. Egyszer a háta megé álltam. S amig a vásznán alakot öltött a lomnici csúcs lehelletszerűen finom, lila párába burkolt orma, valami csodaszép régi melódiát dúdolgatott az öreg úr... Ma épen olyan friss, és épen olyan szelid, mint akkor... Pedig ha akarná, tiszta hangon tarthatna előadást a »modern« illem- és ecsettanároknak a művészi tisztességről.

Kritikát szerettem volna irni, s ime nem lett kritika belőle. És egyedül igy van jól az eset. Az én ma már máskép látó szememmel — bárhogy is akarjam — nem lehetnék elfogulatlan szemlélő. De követhetném a kitaposott utat, és én is atyáskodhatnám az előttem álló emberöltővel.

Hogy mégse teszem, annak sok oka van. Csak kettőt említek. Hiszem, hogy elég. Az első nehezebb, mert beismerés. Beismerése annak, hogy nem dolgoztam annyit és olyan tiszteletreméltó komolysággal mint Telepy, tehát nem beszélhetek róla úgy, mint a céhbeli társaim teszik. A másik ok? Istenem, ez — nohát ez — tisztán szubjektiv dolog. Ha amúgy irnék, ahogy nem akartam, s ahogy mások tették, lehetnék fajbohém, de nem volnék úriember. Erre pedig — szégyen gyalázat — de büszke vagyok.

HEYER.

Igaz a! Egy magyar egyesület támogatása mellett, egy német művész kollektiv kiállitást rendezett a műveiből. Heyer Arthur az ott lévő vagy kétszáz darab anzikc tanúsága szerint jól rajzol. És mondják, hogy nagyon csinos ember...

RIPPL-RÓNAI.

»A Nagymező-utcában, Könyves Kálmánnál rendezett kiállitást Rippl-Rónai József. Vagy másfél száz érdekesnél érdekesebb, pazarúl szines kép, a legultramodernebbek a mi művészetünkben...

Művészünk színérzéke finom és fejlett, de azért ő marad ura a szinnek s azok zavarólag sohasem dominálják a képet. Képet nem a szinek kedvéért fest, a szin eszköz marad nála s nem válik önczéllá. Szereti az élénket, az intenzivet s egészen különös érzéseket tud költeni határozottan és viágosan egymás mellé helyezett szineivel. Ezt a világos szinek miszticizmusának nevezhetnők, mely nem a homályosnak rejtélyességén alapszik, de az egészen határozott konszonanciák és disszonanciák fiziológikus hatásán...« Na.

Kötelességem kijelenteni, hogy a macskakörmök közé foglalt eme rendkivül világos, a laikus közönség számára irt, kristálytiszta magyarságú kritikát nem én irtam. Mert a tudásom és legjobb meggyőződésem szerint ilyet nem irhatok. És megvallom, hiányzik belőlem az e fajta művészet iránt való fogékonyság. Viszont egyik előkelő napilapunk kritikusának sem oszthatom a nézetét, aki Rippl-Rónai művészetét a »kecsegtető jövendö« czimmel ruházza fel.

Ahogy én látom, a külföldi művészeti centrumokban valami romantikus irányzat kezdi hallatni hangán a szavát. Németországban például, hogy egyebet ne emlitsek, Stuck a nagy Stuck nem talál mindig vevőt a képeire, és felbukkanak ujból a régi vizi malmok a pikturában, amelyek már két izben jelezték a művészi irányok változását. A szobrok vesztenek a realizmusukból, s erősen felfedül a templomi művészet. Én nem képzelem, hogy az amerikai izű művészeté legyen a jövő.

Mint a hogy nem tartom a kritika körébe vágónak a profeciát. Elég, ha mint jóakaratú ciceronék útmutatást adunk a közönségnek a kiállitások lelké-

1906.

II. évf. 22

hat reánk, mint valami kedves, csendes fürdötelep télen. De itt a tél nem olyan, mint valami elhagyott fürdötelepen, hiszen *a budai télisport utjai ugyszólván innen indulnak ki a Svábhegy, Zugliget és Hüvösvölgy felé, a villamos és az autóbusz legköze-*

PH
933
XI
26



PR. 1933. XI. 26

Pippl-Rehm József

Rippl Rónai József

* **Rippl-Rónai-emlékkiállitás.** Vasárnap nyilt meg egy uj képzőmüvészeti szalon (Mária Valéria-utca 8. szám alatt), melynek élén *Csók* István áll. Az első kiállitás *Rippl-Rónai József* emlékének áldoz és kollektiven mutatja be a tompa, fátyolozott szinek nagymesterének müvészetét. A kiállitott anyag nagy része *Nemes* Marcell gyüjteményéből került ki, több festmény pedig magántulajdon. A felsorakoztatott munkák jól vannak csoportositva és érdekesen mutatják be *Rippl-Rónai* fejlődésének utját.

M.932.V.24.

Rippl-Rónai

Nemes Marcell képgyűjteményének aukcióján az Ernst-múzeumban szerepelt.

Az árverési statisztikusok megállapították, hogy mintegy hatezer pengő értékű *Rippl-Rónai*-festmény cserélt gazdát az aukción. A nemrég elhúnyt kiváló magyar mester képei meglehetősen alacsony kikiáltási áron szerepeltek a katalógusban és így egyáltalán nem meglepő, hogy a közönség átlag a kikiáltási ár kétszeresét fizette a Rippl-Rónai-képekért.

MH. 934. IV. 24.

Mo. 934.IV.4.

Árvereznek ötvenhárom Rippl-Rónai képet

(A Magyarország tudósítójától.) **Ötvenhárom Rippl-kép a vagyonmentőben.** Szokatlan helyen, a Mária Valéria uccai kiállításhelyiség termeiben rendezik a rendkívüli árverést: *Rippl-Rónai hagyatékának legutolsó részét árverezik.* Azokat a képeket, amelyeket özvegyére hagyott, amelyeket életében semmi pénzért nem adott el és amelyektől özvegye sem vált meg a művész halála után évekig. Most megválik tőlük.



Karcsú nő vázával (Rippl-Rónai festménye)

Ötvenhárom képen korunk legnagyobb magyar művészének egész pályafutása, egész fejlődése, művészetének egész csillogó szivárványa. A legelső korszak fekete képei, aztán az egyre színesedő foltok, egyre harsogóbb színek, végül a leghalkabb pasztellharmóniák.

A vonal teljes, *egyetlen korszak sem hiányzik* itt, ami természetes is, hiszen a művész minden korszakából félretette magának azokat a képeket, amelyeket legjobban szeretett. Az sem különös, hogy ezek között van egész művészetének *néhány legtökéletesebb, leghíresebb, legnagyobb alkotása.* A legelsők közül itt van a »*Körhinta*«, amelyet 1898-ban festett. Ez a feketék közül való. A sötét alaptónusból néhány szín emeli ki a formákat. Ezt a képet kevesen ismerhetik a művész legnagyobb rajongói közül is.

De itt van egy kép, amelyet mindenki ismer. Címe »*Karcsú nő vázával*«. Mme Leroy d'Etoille festőművésznőről készült ez a kép, egyik leghíresebb festménye a fiatal Ripplnek. Vonalaknak, színeknek *csodálatos harmóniája.* Egyike az új magyar művészet legeurópaibb alkotásainak.

Kikiáltási ára 1000 pengő. És ez az 1000 pengő a legmagasabb ár a katalógusban. A többi kép kikiáltási ára mind alacsonyabb, *a legtöbb 200—300—400 pengő.* Életében legkisebb vázlatáért is többet adtak.

Holnap nyilik az árverésre szánt képek kiállítása. A megnyitón ott lesz az özvegy, a művésztörténetből ismert nevü Lazarine asszony, aki most kénytelen megválni ettől a csodálatos gyüjteménytől. *Egy hétig zarándokolnak majd ide* a legigazibb művészet barátai s jövő hétfőn két óra alatt a kis kalapáccsal lekopogják valamennyi képet.

Azt az álomszerü *Önarcképet* is, amelyet halála előtt talán néhány héttel festett, amikor utoljára volt ecset a kezében. *A zseni utolsó teljes fellángolása volt ez.* Érthetetlen, megmagyarázhatatlan csoda: a művészi lélek szinte eszközök nélkül vetette vászonra addigi eszközének képmását, egy összetörött, összeroskadt, nagyonnagyon elfáradt, halálba induló öreg-öreg embernek az arcát.

RSZÁG

zör életemben a vas
apról-napra érzem,
el az alakításomma
yök és levelek töme
s jóismerőseim még
keresnek jókívánságc
— Fizetésemelés?
— Igazgatóm egy
hogy *a fizetésemet fe*
bejelentette, humor
kollegáim előtt nem
get. Számomra azon
előnynél sokkal fonto

(*) Miskolcon is
téri előadásokat. A
jaiban *Miskolc* vá
játékokat akar ren
rint a miskolci A
replővel 10.000 főn
gadására alkalmas
ják meg a szabadt
»Buda halálá«-ból
művet akarják b
László, az Operah
zetésével már szen

... volna teremteni a berlini moziban. Hisszük, hogy hatalmas ellenakció fogja követni a németek tapintatlan eljárását.«

(*) Franz Völker Budapesten. Három esztendő óta többször hirdették Budapesten Franz *Völker*, az ismert tenorista felléptét. A vendégszereplést sohasem tudták megtartani, mert Völker mindig beteg lett. Most végre mégis megjelenik a budapesti közönség előtt a művész: az Operaházban vendégszerepel és önálló koncertet is ad április közepén.

---

csey ucca sarok. Tel.: 301—25): Rákóczi Marsch (Camilla Horn). Miki házat épít (trükkfilm). Híradó (4, 6, 8, 10). — **PALACE MOZGÓ** (Erzsébet körút 8. Tel.: 265—23): Dáma egy napra (Jean Parker). Híradók (4, 6, 8, 10). — **PÁTRIA MOZGÓ** (Népszínház ucca 13. Tel.: 45—6—73): Titkos szolgálat (Paul Hartmann). Riói lányok (Dolores del Rió) (4, ¾7, ¾10). — **PHÖNIX MOZGÓ** (Rákóczi út 68. Tel.: 379—10): Titkos szolgálat (Paul Hartmann). Zsuzsi rendet csinál (Dolly Haas). Híradó (4, ¾7, ¾10). — **RÁDIUS-METRO FILMPALOTA** (Nagymező ucca 22—24. Tel.: 220—98): Eszkimó (az északi sark Trader Hornja). Álomország (színes rajzfilm). Híradó (½2—¾6-ig folytatólag, azután ¾6, 8, 10). — **ROYAL APOLLÓ** (Erzsébet körút 45. szám. Tel.: 419—02 és 429—46): Második hétre prolongálva! Ida regénye (Ágay Irén, Jávor Pál). Hungária (Magyar tájak. Dohnányi Ernő kísérőzenéjével). Híradók (4, 6, 8, 10). — **TIVOLI MOZGÓ** (Nagymező ucca 8. Tel.: 230—49): Titkos szolgálat (Paul Hartmann). Éva asszony két férje (Elissa Landi). Oh, ha szárnyam lenne (trükkfilm). Híradó (½4, ½7, ¾10). — **TURÁN MOZGÓ** (Nagymező u. és Mozsár u. sarok. T.: 264—20): A riói lányok (Dolores del Rió). Kaland a luxushajón (Z. Johann) (½4, ½7, ¾10). — **UFA FILMSZINHÁZ** (Teréz körút 60. Tel.: 197—67): Szerencsés utat (Magda Schneider). London (Ismeretterjesztő film). Híradók (4, 6, 8, 10). — **URÁNIA FILMSZINHÁZ** (Rákóczi út 21. Tel.: 460—46): Szerencsés utat (Magda Schneider). London (Ismeretterjesztő film). Híradók (½4, ½6, ½8, ½10). — **VESTA MOZGÓ** (Erzsébet körút 39. Telefon: 32—6—39): Keleti éjszakák (Ursula Parott). A csavargó (Al Jolson) (½4, ½7, ¾10-től folyt.).

Mulató, étterem

Emke-kávéház esténként elsőrangú cigányzene. Ének. Kitűnő konyha. Polgári árak.

Zanzibar (IV., Jókai ucca 29). Reggelig tánc a világító üvegparketten. Direktrice: Zichy Tivadarné grófné.

20.000 ÉV
A SING-SINGBEN

a vi
gjobb k
üveg Igmándi mindig otthon legyen, ho
elem! Az Igmándi keserüviz kis, há

et akartak elkövetni. Pozitiv ket nehéz szerezni, mert a hus- epek Románia legnagyobb ün- tt a lapok nem jelentek meg és emélyiségek, akiktől az értesü- eg lehetne szerezni, távol van- mán fővárostól. A letartóztatott özött van Prekup őrnagy is, aki bén annakidején Károly királyt hazahozta Romániába. Az össze- felfedezésével kapcsolatban elter- k óriási izgalmat okoztak.

kapott jelentést a letartóz- tatásokról

Bécs, április 9.

iában hétfőt több tényleges ka- et letartóztattak. A letartóztatá- nok. hogy nem kis feltünést ek. *Tényleges állományu katona- l van szó.* Bukarestben *Precu* ezredest és *Nicolaa* mérnök- őrnagyot tartóztattak le. Ko- t és Besszarábiában is állitólag tonatisztet tartóztattak le, de ne- eg nem lehetett megállapitani. A atások állitólag arra vezethetők hogy *ezek a katonatisztek akciót ek elő a király legközelebbi kör- egyik tagjának eltávolitása cél-* jelentések magánforrásból szár-

Rippl-Rónai József

Először . . ., másodszor . . ., harmadszor . . .!

10.820 pengő folyt be a Rippl-hagyaték aukcióján

Öt óra... elegáns autók suhannak a Mária Valéria-utca 8. elé, ahol az Árverési Csarnok rendkívüli aukció keretében bocsátja árverésre a kilencszázas évek nagy festőjének, *Rippl Rónai* Józsefnek 53 darab festményét... Özvegye örökségének utolsó darabjait.

A művészeti világ hangadó tényezői és a pénzarisztokrácia jeles képviselői foglalták el az aránylag szük árverési terem széksorait.

A várakozás izgalma töltötte meg a termet. Tetőfokára ért ez az izgalom, amikor az árverésvezető az első képet, a „Francia mészárszék"-et felmutatta. 350 pengőről *385-re* emelkedett az ára. Ennyiért kelt el.

Különböző világkiállítások remekei a művésznek Párisban, Barzulsban, Kaposvárott alkotott remekművei, művészetének gyöngyszemei kerülnek egymásután kalapács alá... Jön az állami nagy aranyéremmel kitüntetett festmény, a *„Pápaszemes öregasszony"*. Kitartó árverelés után *1430 pengőért* cserélt gazdát.

Nagy versengés folyt a gyüjtemény egyik legpompásabb darabjáért, a kivételes művészettel és páratlan szinpompával megfestett képért, a *„Pihenő nők"*-ért. Számos ajánlat után 473 pengőért mondhatta magáénak a képet uj tulajdonosa, Rippl Rónai József művészetének régi hódolója.

A fotoriporterek magnesium sortüze kisérte a művész *„Önarcképé"*-nek (52. sz.) izgalmas árverését...

A Szépmüvészeti Muzeum kiváló igazgatója, dr. Petrovics Elek két képet vett a Muzeum számára.

Az árverésen jelenlévő özvegy könnyben uszó szemei idegesen keresték a vevőket a zsufolt teremben. — Vajjon hol találnak otthont a párisi, a nagyvilági életre emlékeztető kedves képek...

A harmadik legszebb és kétségtelenül legértékesebb darabja, a hires *„Karcsu nő vázával"* cimü kép nem kelt el, mert az özvegy ettől az utolsó emlékétől nem akart, helyesebben nem tudott megválni.

Hét óra felé végződött a mintaszerüen lefolytatott árverés, amelynek 10.000 pengőt meghaladó anyagi eredménye egy időre biztositja a nagy művész özvegyének megélhetését.

(Kunsági.)

Rippl-Rónai

N.U.935.IV.28
Ujság,935.IV.

A MAJOVSZKY-GYÜJTEMÉNY BEMUTATÁSA A SZÉPMUVÉSZETI MUZEUMBAN

Egyre fogynak a széplelkek, akik a művészetben a lélek csodálatos liturgiáját látják és hisznek abban, hogy az ember a művészet élvezetében megnemesedik. Dr. *Majovszky* Pál ilyen széplélek és ezek között is a legritkább fajtából való: *cselekszik*. Amig a kultuszminisztérium művészeti osztályát vezette, nemcsak irányitója, reprezentánsa volt a művészetpolitikának, hanem minden művésznek barátja is. Mikor őt bizták meg a külföldi kiállitások kormánybiztosságával, azt tartotta feladatának, hogy európai szemmel keresse a magyar értékeket, ne egyének vagy csoportok, hanem a magyar művészet egyetemes érdekeit és értékeit juttassa érvényre. Mindenütt ott volt, ahol támogatni, alkotni kellett, védte a nemes hagyományokat, de utat nyitott a fejlődés előtt is. Most, hogy európai hirü grafikai gyüjteményét a *Szépművészeti Muzeumnak* ajándékozta, ezt a hevenyészett portrévázlatot meg kellett rajzolnunk róla.

A *Szépművészeti Muzeum* vasárnap nyitja meg a Majovszky-gyüjtemény kiállitását. És dr. *Petrovics* Elek, a muzeum kiváló főigazgatója a katalógus előszavában többek között ezeket irja:

„A gyüjtemény még teljesebb kiépitését a viszonyok nem engedték meg. Igy is, a XIX. századi művészet dicső neveinek nagy sorával, a kimagasló és felejthetetlen hatásu lapoknak szép számával, magasrendü kulturát árasztó egész jellemével nemzeti kincs számba megy. Megteremtése nemzeti fontosságu cselekedet, nehéz viszonyok között való csorbitatlan megőrzése felemelő és tiszteletreméltó látvány volt, a Szépművészeti Muzeumnak juttatása pedig nemcsak a muzeum, hanem a magyar kultura történetirója által is feljegyzendő esemény.“

Ugy van, ahogy Petrovics Elek mondja, nincs is hozzátenni valónk.

Ami magát a kiállitást illeti, aki végigjárja a muzeum grafikai termét, nem tudja, min ámuljon, min lelkesedjék jobban: a 239 lapból álló gyüjteménynek minden darabja kivételes érték. Az esztétikai gyönyörködtetésen tul azért is érdekes ez a gyüjtemény, mert a grafikai rögtönzéseken, könnyed studiumokon keresztül feltárja egy-egy müvészóriás alkotásának mühelytitkait, elénk villantja a téma- és motivumforrásokat, a belső küzdelem, az első idea kivirágzásának legrejtettebb, legmeghittebb részleteit.

Az angol anyagból, amely nemcsak szép, de felette tanulságos is, néhány remek *Bonington* vizfestményt, Dante Gabriel *Rosetti* Swinburneről, a költőről készült ceruzaportréját, *Brangwin* feszültséggel és mozgalmassággal teli krétarajzait, *Gainsborough* és *Whistler* szines krétáit emeljük ki különösképpen.

A gyüjtemény gerince a francia anyag, abban is az *impresszionisták* és a *barbizoniak* vannak legjobban képviselve. Időrendben *Ingres* klasszikus szigorral vázolt *Forum Romanumával* kezdődik a felvonulás, utána a szenvedélyes romantikus *Delacroix* következik. Csupa nagyszerü lap, — *„A villámlástól megrettent ló“* cimü világhirü akvarellje — remekmü. Ez a kiállitásnak legszebb és legértékesebb darabja. Azután megszakitás nélkül csupa olyan lap következik, amelyek mindegyike külön-külön esztétikai csemege. *Gavarni, Guys, Corot, Diaz, Daubigny, Rousseau, Millet* a nagy barbizonaiak között feltünik egy-egy kesernyés, maró szatirával készült pompás *Daumier*-karc, azután *Courbet* krétában is elsulyosodó müvészete, majd az uttörő *Cezanne, Degas, Pisarro, Renoir* gyönyörü lapjai.

Manet 73. számu tuss- és ceruzarajza párisi utcát ábrázol, amint a cime mondja: *„Esőben és szélben“*. Hát ezen a kis pongyola és mégis elegáns rajzon csakugyan az eső és a szél a főszereplők, olyan kifejezően, olyan tökéletes hangulatrajzzal, mint egy ragyogó novellában. Az érdekes *Signac, Sisley, Seurat*, a pointilisták következnek. Utánuk *Toulouse-Lautrec* néhány mély humorral ábrázolt párisi karakterfigurájánál és *Forain* bravuros könnyedséggel és finomsággal készült akvarelljeinél kell jóidőre megállapodnunk. *Gauguin* rendkivül érdekes goblinhatásu tahitii vizfestménye meghökkent. *Van Gogh* megrázó rajzai mintha a zsenialitás és téboly szálaiból szövődtek volna össze.

Külön művészi pikantériája a Majovszky-gyüjteménynek a szobrászok grafikája. *Rodin* a világ egyik legnagyobb rajzművésze volt, tökéletes tanulmányai mellett nagyszerüen képviselik a szobrászgrafikát *Maillol* és *Bourdelle* lapjai is.

A franciákon kivül kevésbé rendszeres a gyüjtés, de a rapszódikus anyag szinvonaláról mégis csak gondoskodott Majovszky, elég, ha *Böcklin, Schwind, Liebermann, Thoma, Menzel, Leibl, Marees* és *Gallén-Kallela* neveit emlitjük.

Magyar művészektől csak kivételesen sorozott lapokat gyüjteményébe *Majovszky* Pál, mert a muzeum ezirányu gyüjtése amugyis tervszerü és kimeritő. De egy-egy *Munkácsyja, Körösfői Kriesch* Aladár rajza, *László* Fülöp, *Ferenczy, Fényes* és egy sorozat remek *Rippl-Rónai* igy is akad.

Most, mikor befejezzük a beszámolót — amely helyszüke miatt közelről sem teljes —, meghajtjuk a lobogót *Majovszky* Pál előtt és nemcsak a mecénást ünnepeljük benne, hanem az élesszemü, tökéletes izlésü és kulturáju gyüjtőt, a biztos itéletü rajongót is, belőlük kellene a legtöbb és belőlük van a legkevesebb . . .

(m. v.)

este a Zeneakadémián. Müso
legszebb szerzeménye, a m
vonósnégyes, amelyben a zene
a leányka találkozását foglal
mély hatást *Rótk—Antal—M*
teri együttes kitünő értelm
György III. vonósnégyesének
tető elismeréssel fogadták az
törhetetlen hivei. Végül *Be*
vonósnégyesének bravuros elő
a tartalmas müsort.

— **Tagfelvétel a Magyar Egyesületében.** A Magyar Egyesülete felhivja mindazok
rész- és épitőművészeket, akik
tagjai az egyesületnek és eddi
kásságuk alapján tagul óhaj
hogy boritékba zárt irásbeli
lamint 2—3 legjellegzetesebb
bormüvekről fényképek is bek
országos Magyar Képzőmüvész
kári hivatalába VI., Városli
május 20-án délelőtt 10—1 ór
ellenében nyujtsák be. A tag
csakis a hivatalos nyomtatvá
mely az egyesület titkárságá
Károly-utca 4., III. em. 11.)
kárságánál dijmentesen kapha

SALJAPIN SULYO

Saljapin, a világhirü
sulyos betegen fekszik
francia gőzös fedélzetén, amely a mult éjszaka érkezett Le Havreba. *Állapota olyan komoly, hogy orvosai egyelőre nem engedték meg, hogy partraszállitsák.* *Saljapin* amerikai körutja befejeztével Newyorkba repült, hogy elérje a hajót. Utközben meghült és tüdőgyulladást kapott.

Nagy Albert festőmüvész olasz sikere

Az Osservatore Romano egyik utolsó száma *Amadore Porcella* tollából nagy cikkben számol be *Nagy* Albert magyar müvészről, akinek pikturáját nemzetközi viszonylatban is messze kiugrónak tartja.

„A fiatal magyar festészet — kezdi beszámolóját — megérdemli most már, hogy necsak a „müncheni iskola" szük keretein át nézzük, mely iskola a XIX. század legjobb müvészi erőinek volt a megmérgezője. Olyan személyiségek, mint például az egyedülálló és messze kimagasló *Rudnay*, eléggé bizonyitják, hogy ma már van *magyar müvészet* is; s ha talán még nem teljesen ment német és francia hatásoktól és kacsintgatásoktól, már saját meghatározott arca és saját világa van.

Most, hogy egy Olaszországban dolgozó fiatal magyar festőt, *Nagy* Albertet itt bemutatjuk, épp ennek a müvészetnek a jellegzetességeit akarjuk bemutatni s ezáltal a megérdemelt dicsőséget és a köteles elismerést megadni.

Előre bocsátjuk, hogy *Nagy* Albert nem föltétlenül szenzitiv és ösztönös természet s hogy meg kell még szabadulnia a XIX. század manierizmusának salakjától s bizony tulkönnyü szinte felületes módszerétől.

Az a könnyedség, amellyel *Nagy* Albert festményeit rögtönzi: az a gyors, közvetlen ecsetvonás, szinte odaöntése a lehelletszerü szineknek, biztos jele a fiatal müvész izlésének és tehetségének; de egyuttal — jó lesz erre emlékeztetnünk! — mind megannyi veszedelmek, melyek egy nagyon izléses, de kevésbé mély dekorativizmussal fenyegetik,

ábrázoló képességgel és meggyőző erővel. A epizód figurák is tökéletesek, a rendezés fris a film tempója lüktető.

Az URÁNIÁBAN érdekes és izgalmas fo dulatokban bővelkedő filmet vetitenek a h borus időkből *„Poklokon keresztül"* cimen. szüsé Jamaikába viszi el a nézőt, ahol angol hatóságok fogolytáborokba internált az ottélő németeket. A kérlelhetetlen fegy lem ellenére is egy maroknyi német fogol csapat föllázad, kitör a táborból, de min össze ketten menekülnek meg, akik kis h lászcsónakon, rengeteg viszontagság ut Cubába vetődnek el. A főhős végül, — ak Carl Ludwig *Diehl* alakit finoman és férfi san, — az ellenséges hadihajók üldöző gy rüjéből is kimenekül egy bájos spanyol lá segitségével, aki minden lépését nyomon k veti s végül követi hazájába, Németországb is. Rengeteg gyönyörü tájfelvétel teszi m szinesebbé, illuziókeltőbbé a filmet s avat nagyszerü produkcióvá. De a rendezés feladata magaslatán áll: nincs egy röv másodperc, amikor a néző ne élné át, a sz replőkkel együtt, azt a tragikus atmoszféra amelyben a háboru polgári hősei vergődte A női főszerepben Brigitte *Hornay*, az UF magyar származásu, Lupe *Velesre* emléke tető, érdekes és forrón nőies sztárja muta kozik be.

Berlin város teája a film kongresszus tiszteletére

A nemzetközi filmnagygyülés résztvev szombaton délelőtt kirándultak Neubabel bergbe, ahol megtekintették az *Ufa* müte meit. A mütermek megtekintése után a nag gyülés tagjai részt vettek a tiszteletük rendezett villásreggelin, amelyen rajtuk k vül az Ufa vállalat vezetői és rendezői ve tek részt. A villásreggelin *Klitsch* vezériga gató mondott pohárköszöntőt, amelyre a ki földi vendégek nevében *Jourdain* belga k küldött, a nagygyülés tiszteletbeli elnöke v laszolt.

Délután Berlin város vezetősége a váro házán teán látta vendégül a nemzetközi filr

MÁRTÍR ÍRÓK EMLÉ

Kéziratok, levelek, fényképek és egyéb dokumentum

IRODALMI MÚZEUMUNK fontos és felemelő feladata volt a magyar mártír írók kiállításának megrendezése. Két összefüggő emlékkiállítás anyagát találja itt együtt a látogató: az egyik teremben csaknem húsz, a fasizmus által elpusztított író életének és művészetének dokumentumait láthatja, majd a Radnóti emlékkiállítás termeiben folytathatja ezt a megdöbbentő, szívet szorító „múzeumlátogatást". Fontos szerepe van ennek a kiállításnak nemcsak abban, hogy érzékletesen dokumentálja: ilyen szörnyű rendet vágott a fasizmus a magyar írók soraiban! — hanem a tekintetben is, hogy széles körökben segítse elterjedni annak a ténynek az ismeretét, hogy a magyar irodalomnak már a felszabadulás előtt volt egy szocialista áramlata, amelynek legjelentősebb, immár klasszikus egyénisége József Attila, aki mellett és körül egész sora a kommunistáknak vagy szimpatizánsoknak küzdött irodalmi eszközökkel a nép, a nemzet szabadságáért.

A kiállítás vezérgondolata a fasiszta pusztítás dokumentálása. A gyalázatos faji üldözés következtében egész sora pusztult el az olyan íróknak is, akiknek halála drámaibban és könyörtelenebbül fejezi ki a kapitalizmus lényegét, mint életművük, akik nem jutottak el addig, hogy következetesen leleplezzék azt a rendszert, amelynek alapvető vonása az ember kizsákmányolása az ember által, de haláluk tragikusan példázza ennek a rendszernek legagresszívabb szakaszát. A múzeum faláról tekint le ránk most Szerb Antal tudós arca, Halász Gábor kutató tekintete, látjuk Sárközi Györgyöt és Hevesi Andrást, Pap Károlyt és Fenyő Lászlót, s ott sorakoznak a terem komor ünnepélyességében a többiek nevei: Berend Lászlóé, Éri Halász Imréé, György Oszkáré, Karácsony Benőé, Kardos Alberté, Kemény Simoné, Komor Andrásé s a többieké. Költők, novellisták, irodalomtudósok: haláluk szörnyű érvágás egy nemzet szellemi életén. Kéziratok, levelek, fényképek, emberi dokumentumok hozzák közelebb a ma emberéhez azokat, akik halálukkal is *a mának az igazságát* hirdetik.

NAGY TERET ÉS GONDOT szenteltek a kiállítás rendezői azoknak az íróknak a bemutatására, akik kommunistákként, vagy a szociáldemokrata párt baloldalán, vagy egyre közeledő szimpatizánsokként fordultak szembe a fasizmussal. S itt találkozunk a polgári ellenállás bátor egyéniségének, Bajcsy-Zsilinszky Endrének nevével is. Gazdagon dokumentálja a kiállítás Salamon Ernőnek, ennek az igen jelentős költőnek munkásságát. Mellette a másik kommunista írónak, Lukács Lászlónak gépiratait látjuk, a Vörös Segélynek — amelynek egy időben titkára volt — a bélyegeit, s gonddal gyűjtögetett könyvtárának maradványait. Körmendi Zoltán művét tulajdonképpen a kiállítás tablójáról ismeri meg a látogató, munkái a felszabadulás után nem jelentek meg, pedig nagy kéziratos hagyatéka megfelelő válogatásra és kiadásra vár. Megkapóak Gelléri Andor Endre életének dokumentumai: művei mellett fényképeket látunk: az író családjával; s egy elfakult levelet, amelyet nem sokkal halála előtt írt feleségéhez. Látjuk Pásztor Béla kéziratos versfüzetét, Forgács Antal köteteit, itt van Knopp Imre elhíresült versének, az *Ének Pedróról* címűnek a kézirata is. Az egyik tablóról megdöbbentően fiatal kamaszarc tekint ránk: Salamon Ferencé, akinek költeményei szintén kiadásra várnak. Zsigmond Ede tablójával szemben ott látjuk Bálint György erős, intellektuális arcát, s műveit, köztük a *Búcsú az értelemtől* címűt, amelynek így hangzanak bátor végszavai: „Nem tudhatjuk, mi következik majd a tragédia utolsó felvonása után, de valószínű, hogy a rend új korszaka kezdődik el, az igazi rendé, amely összefér az igazi szabadsággal... csak tiszta helyzetekből fejlődhet ki ismét az értelem uralma..."



A Radnóti-emlékkiál

A Radnóti-teremben látjuk Lenin *Állam és forradalom* című művének azt a német nyelvű példányát, amely Radnótit megindította a marxizmus útján; látunk fényképet, amely Radnótit mutatja fiatal falukutatók és párizsi magyar művészek között, s látjuk — mily megdöbbentő látvány — annak a versesfüzetnek fényképmásolatát, amely a tömegsírból került elő, a költő legjelentősebb verseivel. S az ismertebb nevek mellett megismerkedhet itt a látogató Berkó Sándor és Brassai Viktor, Józsa Béla és Korvin Sándor s mások neveivel és írásaival, akik a magyar, román vagy csehszlovák munkásmozgalom harcosaiként vették ki részüket a népszabadságért vívott harcból.

A KIÁLLITÁS tehát eredményes, hasznos, s nyilván az őszi hónapokban is állni fog még, hogy fontos anyagával *megismerkedjenek az iskolai tanulók is.* Tovább lehet azonban gazdagítani ezt az emlékkiállítást. Eszmeileg azzal,

FÜZET

Régente, rendes szokás szerint, a paraszt előbb megverte a szomszédját, aztán állt oda a bíróság elé. Fazekas István ebben is elütött a többitől, előbb perelt, aztán verekedett. A kánai határ szívében, a Nyúljáráson, valami két barázdát elszántott tőle a szomszédja. Fazekas perre vitte a dolgot, de amúgy igen higgadtan viselkedett, a tettest egyetlen kisebbítő szóval sem illette. Hanem mikor a szomszéd a tárgyaláson mindenféle mesével és könyörgéssel próbálta maga felé hajlítani a bírót, Fazekas haragra lobbant. Hát ilyen sunyi az ő szomszédja! — ilyen hazug! — sír, esküdözik, az ingét szaggatja, mint egy lócsiszár!... Mentől tovább hallgatta a szomszéd cigánykodását, annál magasabbra hágtak benne az indulatok: s a tárgyalás után — noha a pert ő nyerte meg — a bíróság kapuján kilépve, akkora két pofont kent le a szomszédjának, hogy a csattanásokat odabent is meghallották. (Többe is került az a két pofon két barázda áránál.)

Harmadik éve, mikor a kánai gazdákat szívesen és szívósan invitálták befelé a Zöld Mezőbe, a legtöbb paraszt még azon melegében kiadta a mérgét. Vitatkoztak, amíg győzték érvvel, lármáztak, amíg győzték hanggal: aztán megnyugodtak, s nekiláttak dolgozni. Fazekas ellenben olyanformán volt, mint a diák, akinek másnapra feladják a leckét. Mondtak neki valami jót a szövetkezetről, erre ő egész éjszaka gondolkodott a viszszavágáson, s reggel lett volna is felelni valója, csakhogy akkor megint valami más jót mondtak

Rippl-Rónai
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1960 JUL 31.

...LIS MELLÉKLETE

MÁTYÁS KIRÁLY PLAKÁTJÁTÓL A TOTÓREKLÁMIG

Készül a Magyar Plakáttörténeti Kiállítás



A NAPJAINKBAN oly kedvelt fejtörő-játékok fogas kérdése lehetne: mikor jelent meg az első plakát? A megkérdezett bizonyára aggodalmas töprengés, homlokráncolás után diadalmasan adná meg a választ — a XIX. század 70-es éveiben. S a játékmester azt mondaná: a válasz helyes is meg nem is. Helyes, mert a modern értelemben vett plakát születése valóban erre az időpontra esik, de plakátokról tudunk már az időszámításunk előtti több mint kétezer évvel is — ahogy erről bennünket a pompeji ásatások tudósítanak. Ezek a plakátok egyidősek az első üzleti jelvényekkel, pajzsokkal, s választási harcokról, gladiátorjátékokról adnak hírt. Sőt, még további ősökről is szólhatunk, a *Corpus inscriptionum latinarum* című gyűjteményben olvashatjuk: „Pompei defer ubi dulcis est amor". „Pompeibe vigyél, ott édes a szerelem". (Ez a felirat vidám borozóktól hangos pompei kocsma falán volt olvasható.)

De nékünk, magyaroknak sincs okunk a szégyenkezésre. Sőt! Eldicsekedhetünk vele, hogy a fametszéssel nyomott politikai plakátokban hazánké az elsőbbség. Mátyás király ugyanis Bécs ostromakor plakátot csempésztetett az ostromlott városba.

A MODERN PLAKÁT megszületését a könyomtatás teszi lehetővé. *Jules Chéret* és *Toulouse-Lautrec* nevéhez fűződnek az első táblaképigénnyel alkotott, művészettörténetileg is jelentős plakátok. Ők ketten adnak művészi rangot a képzőművészet eme új hajtásának. Hazánkban is elsősorban festők — *Benczur, Lotz,* majd *Ferenczy Károly, Rippl-Rónai* (az itt közölt két reprodukció is Rippl-Rónai plakátot mutat be), *Iványi-Grünwald, Fényes Adolf, Vaszary János* festenek először plakátokat. S ez az időszak — akárcsak a későbbiek — híven tükrözik festészetünk és plakátművészetünk együttélését, kölcsönös egymásra hatását.

Az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság idején például *Uitz Béla* és *Berény Róbert* sodró lendületű expresszionista plakátokkal agitáltak a magyar forradalom ügyéért. Később, 1925—1935 között *Bortnyik, Berény* s mások a Neue Sachlichkeit szellemében alkották áruplakátjaikat. S míg az „új tárgyiasság" esztétikai világa idegen maradt a magyar festészetben, a magyar plakátművészet gyümölcsözően használta fel tanításait.

A fasizmus iszonyú évei után hazánk felszabadulása hozza meg újra plakátművészetünk fejlődésének lehetőségeit. S mindjárt a felszabadulást követő első években politikai plakátművészetünk igen becses alkotásai születnek, s az azóta eltelt 15 év plakátművészetünk korszerűsödésének, fejlődésének a korszaka.

HOL IS A HELYE a művészi hierarchiában a plakátművészetnek? Mondják, hogy a „könnyű", „szórakoztató" műfajhoz tartozik; hiszen leginkább harsány eszközökkel dolgozik. És ebben van igazság. A plakátművészet — ez a műfaj törvénye — nem szemérmes, halk szavú, intim művészet, igen jól megfér vele a vursli harsogó csinnadrattája, színes forgataga —, de az ünnepélyes drámai pátosz is. Talán igaz, hogy születése óta a képzőművészet színpadának epizódistája, de annak aztán nem akármilyen. S ezt is talán sikerrel fogja példázni a magyar plakáttörténeti kiállítás.



A Műcsarnokban novemberben megnyíló magyar plakáttörténeti kiállítás élénk érdeklődésre számíthat. A csaknem egy éve folyó gondos kutató munka eredményeként a látogató egy izig-vérig mai, az illettel mindig együtt lüktető képzőművészeti ág fejlődés- és stílustörténetét láthatja majd. S lemérheti, hogyan vált és válik a képzőművészet e sajátos ága az utca művészetévé, hogyan lesz a plakát — túl politikai, gazdasági, kulturális célok érdekében kifejtett funkcióján — az emberek vizuális kultúrájának pallérozója, mintegy a képzőművészeti műveltség igényének a megalapozója.

Sz. F.

Rippl-Rónai József koporsóját

háromezer ember kisérte vasárnap a kaposvári temetőbe

Kaposvár, november 27.

(A Reggel tudósitójának telefonjelentése.) A kaposvári városháza gyászdrapériás kapuján át vasárnap már kora reggel óta hullámzott a tömeg

a város nagy szülötte, Rippl-Rónai József ravatalához,

amelyet a városháza gyászpompás nagytermében állitottak föl. *Eljött egész Somogy és Kaposvár*, hogy bucsut vegyen a nagy halottól, a város megdicsőült diszpolgárától. *A rengeteg virágok, koszoruk tömege.* Ott áll *a zokogó özvegy*, az elárvult család. Reggel óta, amikor megnyitották a gyásztermet, szünteleniil zarándokoltak a koporsóhoz a város lakói. Fél 2-kor

leviszik a mester koporsóját a városháza elé.

A Kossuth-téren fölállitott ravatal előtt *a vármegye hajdui állnak kivont karddal diszőrséget.*

A ravatalt a Munkácsy-lepel boritja,

rajta *az özvegy őszirózsákból font gyászszalagos koszoruja: „Drága, szeretett Mumikámnak — Lazarine."* A katafalkot elboritják a *kultuszminiszterium*, Somogy vármegye, Kaposvár város, a Kut, a Nemzeti Szalon, a Fészek, a Szinyey-Társaság, a Benczur-Társaság, a Kéve, az Ernst-Muzeum, a Szépmüvészeti Muzeum, a Képzőmüvészeti Társaság és a tisztelők és barátok hatalmas seregének koszorui. Negyed 3 órakor *megérkezik a városi tanács dr. Vétek György polgármester vezetésével.* Itt van *Tallián Andor alispán a vármegye küldöttségével, Petrovics Elek, Lyka Károly, Csók István, Móricz Zsigmond, Jeszenszky Sándor, Márffy Ödön, Paur Géza, Ernst Andor, Horvay János* és a müvészvilág számos tagja Negyed 3 órakor halotti csönd támad. *Hoss József apátplébános beszenteli a holttestet.* A téren összegyült

3000 ember bucsuzik a nagy halottól.

A városi dalárda szivbemarkoló gyászéneke után már nemcsak a családtagok és a nők könnyeznek, hanem a meglett férfiak is.

Petrovics Elek

a kormány, a Szépmüvészeti Muzeum és a Szinyey-Merse-Társaság nevében bucsuzik Rippl-Rónai Józseftől:

— Ez a magyar müvész — mondotta — *életet adott müvészetével egy egész kis világnak.* Az ő figyelő szeme szüntelen fürkészte az élet szépségeit, hogy alakot adjon annak, amit szemével oly csodálatosan látott meg és lelkében oly mesterien dolgozott föl. *A világ, amelyet ő teremtett, tovább él és magával viszi alkotóját a halhatatlanságba.* A magyar müvészet büszkén gyászol és *a veszteség mellett a hála szent érzése tölt el bennünket*, amikor tőle bucsuzunk.

Vétek György

polgármester a vármegye és Kaposvár nevében ezeket mondotta:

— Sötétebb lett a magyar ég, mert lehullt egy fényes csillaga. *Kétszeres a mi fájdalmunk, mert városunk és vármegyénk már akkor bátoritot és szeretett téged, amikor még senki nem ismert.* Megtanitottad ezt a várost arra, hogyan kell a szépet meglátni és szeretni. Most, amikor e város és vármegye közönségének könnye kopogtatja koporsódat, az örök hála és soha el nem muló szeretet érzésével bucsuzunk tőled.

Márffy Ödön festőmüvész a KUT, *Paur Géza* az Országos Magyar Képzőmüvészeti Társaság, *Horvay János* a Nemzeti Szalon, *Csók István* a Szinyey-Merse-Társaság, *Gárdos Aladár* a Benczur-Társaság nevében mondtak bucsuztatót. Ezután harangzugás közben megindult a menet a temetőbe.

A diszsirhelyre

az egész tömeg elkisérte a koporsót. *A város utcáin gyászfátyollal bevont villanylámpák égtek*, a házakon fekete lobogók szomorkodtak. A temetőben megáll a menet, *Hoss* apátplébános *mégegyszer beszenteli a holttestet*, azután leboesátják a koporsót a sirgödörbe. Hull a göröngy a drága halott koporsójára, hullanak a könnyek... *Rippl-Rónai József teste eltemettetett.*

Szük, drága és egé
épittetett

A Reggel helyszini szemle

(A Reggel tudósitójától.) A főváros uj bé
házainak lakóitól, akik részben e hónap el
jén, részben az utóbbi napokban költözködte
be a *Gróf Haller-utcában*, a *Kárpát-utcában*,
Külső Váci-uton és a *Maglódi-uton* épült bé
házak egy- és kétszobás lakásaiba, nap-na
után érkeznek a panaszos levelek *A Regge*
szerkesztőségébe. *A levelek irói arról panasz
kodnak, hogy*

az uj lakások szükek, egészségtelenek és drágák.

A Reggel munkatársa fölkereste a két leg
tipikusabb városi házat, hogy meggyőződjé
arról, *mennyiben van alapjuk a panaszoknak*
A *Gróf Haller-utca* épülettömbje egyik első
emeleti egyszobás lakásába nyitunk be elsőnek

Az ajtó a konyhába nyilik és csak azon keresztül lehet bejutni a szobába. A szoba szük és alacsony, a falon egy-egy nagyobb vizfolt,

amely első pillanatra kétségtelenné teszi, hogy a lakás — legalább is jelenlegi állapotában — egészségtelen. A konyha kicsi, a tüzhelyen és kredencen kivül egy asztal már alig fér el benne. Ezért

az egyszabás lakásért negyedévenként 160 pengő bért fizettet a főváros. A kétszobás lakás negyedévi bére 250 pengő.

Fürdőszoba a kétszobás lakásokban sincs. Mindenütt csak egyszerü deszkapadló A bérösszegen fölül a lakókat terheli a házmesterpénz és — igy szól a megállapodás — az esetleg fölmerülendő hasonló kiadások. *Ablakredőny, roletta, villany- vagy gázóra, sőt villanykapcsoló sincs a szobákban, mindenről*

ler-utcai, Kárpát-utcai bérkaszárnyái és — amint ujonnan épült háznál természetes is — a legmodernebb komforttal épültek, mégis, ha nem a szobák számát, de azok kiterjedését is tekintetbe vesszük, kiderül, hogy

olcsóbbak, mint a városi lakások.

Sok család, amely már szerencsésnek hitte magát, hogy — többnyire nagy protekcióval — sikerült városi lakáshoz jutnia, keserüen bánja, hogy nem privát épitkezéseknél biztositott magának annakidején lakást. És valamennyien egyet kérdeznek: *miért kell nekik ilyen sulyos házbéreket fizetni, amikor az elmult évben épült városi lakásokban az alapbérek alacsonyabbak és a lakók* — a lakásrendelet értelmében — *ennek is csak 75%-át fizetik?*

Az algiri szörnyü árvizkatasztrófa részletei

Páris, november 27.

(A Reggel tudósitójának távirata.) Algiri jelentések szerint szombaton *óriási esőzések következtében* többhelyen *katasztrofális áradások voltak.* A természeti katasztrófa

halálos áldozatainak számát 300-ra becsülik.

3 millió köbméter viz zudult egy pillanat alatt a városkára.

A lakosságot szerencsére még *idejében kitelepitették a házakból*, ugy, hogy itt az anyagi káron kivül csupán lényegtelen sebesülések voltak. *Montaganemben* egy folyócskát a hegyomlás kitárított medréből. A folyó a város felé

ezek a fiatal amerikai leányok, akik

kétéves kurzusan tanulják Newyorkban az az arcápolás müvészi mesterségét, mielőtt a nagy Elisabeth Európába detasirozná őket.

Elisabeth Ardennek a világon összesen két nagykövetsége van: *Londonban és Párisban. Ajánlás nélkül senkit sem fogadnak ezek a mi intézetek* s arra még példa nem volt, hogy előzetes bejelentés nélkül a jelentkezés napján fogadták volna valakit. Valaminek az ára utáérdeklődni Arden üzleteiben — *shoking. számlát a végén prezentálják.* De az a nő, ak a nők diktátorának valamelyik nagykövetsé egyszer fogadott, boldogtalan, ha többé audiencziára nem jelentkezhetik. *Elisabeth Arden párisi nagykövete ma, hétfőn Budapestre érkez s megkezdi a pesti audienciák sorozatát Kostelitz* Dorottya-utcai üzletében.

Telefonszám-változás!

Az automatikus telefonkapcsolás bevezetése telefonszámaink változtatását tette szükségessé. Értesittjük nb. felefinket, hogy folyó évi **december hó 1-től**

központi irodánk **uj telefonszáma:**

Teréz 127-55

sorozat

Rippl-Rónai József meghalt

Az ősszel még együtt láttuk az Ernst-Muzeum kiállításán — egy kicsi teremben — csodálatos finomságu képeit, somogyi tájainak borus ragyogását, a Balaton ezerszínt játszó hullámait és gomolygó felhőit, könnyü kézzel, szinte odalehelt női arcképeit és szomoru, már bucsuzószemü önarcképét, utolsó alkotását, amelyen, mintha képeit még végigpillantó nézése, annyi szomoruasággal már mindnyájunktól elbucsuzott volna.. A fekete müvészi sapka félrecsuszott a hófehérfürtös, fáradt fejen, a szemek könnyes lázban égtek, a száj széle legörbült az örök némaságba.

Hatvanhatéves volt és ugy jött, mint uj értékek hirdetője és igazi, nagy tehetségével a valóra váltója. Somogy küldte, patikusnak készül, mint Zichy Ödön családjának nevelője, Bécsbe kerül, a bécsi muzeumok és képtárak tehetségére ébresztik, elkerül Münchenbe, de szellemének frissesége, könnyedsége és szinessége Párisba üzi, beáll Munkácsy mütermébe, a már világhirü mester segiti, a bécsi Opera kartonjait skiccelteti vele, de akkor már ő is érzi és tudja a maga erejét és tehetségét, inkább Puvis de Chavanne, Degas, Renoir és Manet tisztán felragyogó szinei érdeklik felbontja a vonalformát körülhatároló erejét, formába és szinbe öltözteti, sötét képei kiszinesednek és *Rippl-Rónai* József, a francia impresszionisták legelső sorában, a maga külön tehetségével és egyéniségével méltán foglalja el helyét. Közben iparmüvészettel is foglalkozik, szőnyegeket, butorokat, könyvillusztrációkat tervez, megbarátkozik Maillol-lal, Párisban már jólcsengő neve van, amikor hazajön és a Royal kistermében kiállitást rendez. Ez a nagybányaiak előretörése idején volt, de őt még értelmetlenül és kurucos furcsálkodással fogadják. Csak egy-két müértő főur, az Andrássy grófok és a művészek segitik, biztatják. Ettől az időtől kezdve, rettentő iramban dolgozik, fest, tervez, ir, vitázik, kiállit, Párisban is, Londonban is egyre nagyobb a sikere, képei bekerülnek a Szépmüvészeti Muzeumba, az ifjuság rajongva veszi körül, mély és jelentős diadala kimélyiti müvészetét is, kaposvári otthonából festett képei, nizzai pasztelljei, halovány ragyogásu arcképei, már a legjava magyar müvészi termés betakaritása.

A világháboru Párisban éri, családjával együtt internálják, egész galériára valót hoz a kis francia város szereplőiről, utcáiról, lebujainak alakjairól Amikor hazakerül, müvészete ujra meggazdagodik, csak ugy ontja a szebbnél-szebb pasztalles női arcképeket, a csodálatos kifejezésü, leheletfinomságu, könnyen rajzolt, monumentális értékü női fejeket, a szinek, vonalak, tónusok káprázatos játékát kifogyhatatlan müvészi erővel és gazdagsággal. A szines krétának nincs több olyan mestere a világon, mint ő volt. Aztán jöttek kis somogyi tájképei és balatoni tájai. Korszakalkotó müvészete ujabb forradalmat jelentett, mert a müvészi fiatalságot, amely belefáradt a céltalan keresésbe, a müvészi tisztaságra, a természet látására, a biztos és fölényes tudásra vezette rá.

Rendkivül sokat dolgozott, gazdagvilágu, nagy egyéniség volt, minden izében áldott müvész, akinek élete, munkássága mulhatatlan dicsősége lesz a magyar müvészetnek

Tavaly ősz óta betegeskedett. Szanatóriumokban és Balatonfüreden keresett gyógyulást beteg szivére. Sokat feküdt kaposvári Róma-villájában, még az utolsó időkben is dolgozgatott és pesti látogatóival jövő terveiről beszélt. Utolsó arcképének megfestése után szélhüdés érte. Az ősszel Balatonfüredre szállitották, ahonnan kedden hozta haza családja a *Róma-villába. Ekkor már nagyon rosszul volt. Tüdőgyulladásba esett*, öntudata elhagyta és ma reggel csendesen átszenderült a halálba. Ágyánál felesége és *fogadott leánya, Anella* álltak.

Halála pótolhatatlan vesztesége a magyar müvészetnek. Arcképe az Ufficiben *a legnagyobbak közt őrzi nevét.*

Kaposvár városa, *amelynek* diszpolgára *volt*, a maga halottjának tekinti és *vasárnap* temeti el a családi sirboltban. Temetésén képviseltetik magukat a kultuszkormány, az összes müvészi testületek és egyesületek.

A Képzőmüvések Uj Társasága (KUT) ma délután elnökének, *Rippl-Rónai* Józsefnek, elhunyta alkalmából elnöki tanácsülést tartott és elhatározta, hogy a társaság elnökének kaposvári temetésén küldöttség utján vesz részt. Az elnöki tanács tagjai közül lutaznak a temetésre: *Márffy* Ödön, *Kernstock* Károly, *Beck* Ö. Fülöp, *Rózsa* Miklós dr., *Artinger* Imre dr. és *Bartha* Ferenc dr., akik a Társaság nevében koszorut helyeznek a ravatalra. A temetésen a KUT nevében *Márffy* Ödön festőmüvész mond bucsuztatót. A Társaság külön gyászjelentést is ad ki. vasárnaphoz két hétre pedig a müvészeti élet, a kormány és a társadalom részvételével emlékünnpet rendez.

—

Magyarság 1927. Nov. 26.

[illegible] a törvényszék Diplinay Olgát a vádtól eltérően nem a királyi ház tagjainak megsértése, hanem *királysértés címén mondotta ki bűnösnek s ezért egyhavi fogházra s kétszáz pengő pénzbüntetésre ítélte.* Az ítélet indokolásában a törvényszék érdekesen fejtegette, hogy felfogása szerint a királysértésről szóló törvény nemcsak élő királyokra vonatkozik, s nemcsak abból a felfogásból indul ki, hogy a király személye szent és sérthetetlen, hanem a király személyén kivül a trón tekintélyét és az alkotmány erkölcsi értékét is védelmezni akarja. *A halott király gyalázásával pedig a trón tekintélye és az alkotmány erkölcsi értéke is meg van támadva.* Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a vádlott felebbezést jelentett be.

— **Sulyos börtönre ítéltek két gyilkos csendőrt.** *Szombathelyről* jelentik: A szombathelyi honvédtörvényszék tegnap tárgyalta *Péter* Mihály és *Péter* István nagylengyeli csendőrök bünügyét, akik a nyáron részeg állapotban erőszakoskodtak és agyonlötték *Végh* Ferenc kisgazdát.. *A honvédtörvényszék Péter Mihályt hétévi, Péter Istvánt pedig kétévi sulyos börtönre ítélte.* Az utóbbi megnyugodott, az előbbi felebbezett.

HALÁLOZÁS

Praxa János, nyug. kir. erdőtanácsos, e hó 21-én, rövid betegség után, 64 éves korában, Budapesten elhunyt.

Schmidt János, nyug. posta- és táviró főfelügyelő, e hó 18-án, 79 éves korában, Pécsett elhunyt. A budapesti főpóstán 28 évet, boszniai hadjáratban egy évet, Fiumében 14 évet szolgált. Pontos, szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselője volt az államnak.

Takács Zsigmond, ügyvéd, a Sümegi Takarék ügyésze, életének 80-ik évében, hosszas szenvedés után, meghalt Sümegen. Halálát gyászolják: Takács-, Emresz-, Pintér- és Dörnyey-családok.

Huszka Nelly, szinmüvésznő, a párisi „Gymnase" volt tagjának temetése november 26-án, szombaton, délután 3 órakor lesz a Kerepesi-temető halottasházából. A gyászmise november 30-án, szerdán, reggel 9 órakor lesz a józsefvárosi plébániatemplomban.

Özv. *Szloboda* Jakabné szül. *Rohrmann* Teréz, életének 75-ik évében meghalt.

Nemeskottesói *Sevcsik* Jenő, kir. tanácsos, nyug. m. kir. központi állampénztári igazgató, életének 77-ik évében meghalt.

---

x **A legjobb svéd** acél önborotvapenge a „Souplex". Főlerakat: Strigl és Gärtner, Rökk-Szilárd-utca 7.

x **A hölgyek és urak** legkedvesebb karácsonyi ajándéka a kesztyü, azt pedig a legjobban a „Baross Szövetség" e lapban hirdetett kesztyüiparos tagjainál szerezheti be.

x **Elizabeth Arden** londoni és párisi kozmetikai intézetének asszisztensnője november 28-tól december 3-ig dijmentes és egyéni tanácsot ad az önarcápolásról Parfumeria Kosztelitz külön helyiségében, V., Dorottya-utca 12.

x **Érdekes játékvasut-** és mozi-árjegyzéket küld lapunkra hivatkozóknak Chmura László játszerész, Ferenciek-tere 2. (Fióküzlet: Tisza

— **Az uj Ernst-kiállitás vasárnapi megnyitásán az összes Rippl-Rónai képeket megvették.** Nagy érdeklődés mellett nyilt meg vasárnap délben az Ernst-Muzeum uj csoportkiállitása. *Rippl-Rónai József* termében, a nagy művész sugárzó, szuggesztiv ereje hódolatra késztet. A *Kaposvárott üdülő mester összes képei a megnyitás első órájában elkeltek.* Imponáló tehetség *Lahner Emil*, aki három esztendő óra Párisban tartja el magát, napszámos-munkával is, ha kell. *De festészetben nem ismer megalkuvást.* Emlékezzünk meg *Orbán Dezső* érdekes müvészetéről és *Lehel Mária* finom kulturájáról. És ne szóljunk *Istokovits* és *Sinkovits* képeiről. Idejüket multák.

Reggel 1927 X. 3

Ripl-Rónai József.

* **Ripl-Rónai József végrendelete.** A kaposvári járásbiróságon ma hirdették ki az elhunyt *Ripl-Rónai* József végrendeletét. A müvész hagyatékát és összes ingóságait, valamint ingatlan vagyona felét feleségére hagyta Felesége halála után ingatlan vagyonát unokaöccse, *Rónai* Gusztáv dr. törvényszéki titkár örökli.

Magyarság, 1927. dec. 21.

Rippl-Rónai.

— Hamisitják Rippl-Rónai képeit. Felkértek az alábbi sorok közlésére: A legutóbbi időben kisérlet történt arra nézve, hogy hamisitott Rippl-Rónai képet hozzanak forgalomba. A müvásárló közönségnek tartozom azzal, hogy erre a veszélyre felhivjam figyelmét azzal, hogy a képvásárlásnál a legnagyobb körültekintéssel járjon el és szükség esetén szakértőt vegyen igénybe. Ha hasonló eset jutna tudomásomra, ugy a köz, mint az elhunyt művész érdekében a megtorló lépéseket meg fogom tenni. *Özv. Rippl Rónai* Józsefné.

M. N. 928. III. 28

Nemzeti Ujság, 1928. márc. 28.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

Rippl Rónai
Veszprém
1968 AUG 23

Esti séta Tihanyban

Francia fiúk és lányok szállnak fel a buszra Veszprémben, hangosan és zajosan — Füred? — kérdik a kalauztól, majd egyikük igen-igen tört magyarsággal érdeklődik, hogy miként juthatnak el Balatonfüredről Tihanyba. Az orgonahangversenyre mennek, Veszprémben a múzeumot és a várost nézték meg, egyébként Földváron laknak, az Express táborban. Nem jut mindegyiküknek hely a buszban, s úgylátszik a fiatalok között más az etikett a franciáknál: a fiúk ülnek, a lányok állnak... Kicsit kényelmetlen ugyan, de helyet szorítunk néhány mademoiselle-nek, akik nagy tapssal és ovációval köszönik meg, és azzal, hogy énekelni kezdenek, előbb franciául, majd magyarul: „Az a szép, az a szép..."

Vidáman telik hát az út Füredig, majd tovább Tihanyig, ahol elbúcsúzunk a franciáktól, hiszen több mint három óra van még a hangverseny kezdetéig.

Először a múzeumba megyünk. A Rippl-Rónai emlékkiállítás kedvéért. A napokban köszöntötte virággal és kis ajándékkal a múzeum a százezredik látogatót: egy NDK-állampolgárt.

A múzeumból kilépve az enyhén szürkülő estébe, hűvös szél borzongatja meg az embert. Úgy látszik, most már csak a hosszú, kellemes őszben reménykedhetünk, a nyár hűtlen lett hozzánk. A Rege presszóban gőzölgő kávét isznak a vendégek, s a nagy üvegablakon keresztül gyönyörködnek inkább a nagyszerű kilátásban: a teraszon senki. Tihany tetején erős szél fúj, de a Balatonon nincsenek hullámok. A fátyol-vékonyan leereszkedő ködben tejfehérek a vitorlák, hármat-négyet is látni: lassan siklanak, a partok közelében. Időnkből futja, leballagunk még a révhez.

A szántódi partok oly közel vannak, hogy hiába sötétedik egyre jobban, a kontúrokat jól ki lehet venni. Komposan kerülik egymást a kompok, s amikor egyikük a parthoz ér, már összegyűl egy fél-rakomány. A motel felől zene hallatszik, a kompról is arra igyekeznek. Csapatba verődött fiatalok — a nyáritól elütő öltözékben: a lányokon meleg pulóver a fiúkon hosszú, fehér ballonkabát, a „konzervatívabbakon" orkán. Fejüket nagy sörény melegíti, de a kezük mintha fázna: zsebredugják...

Visszafordulunk, s mire megközelítjük a tihanyi templomot, ahol a hangverseny lesz, már kigyúlnak a reflektorok. Nagy tömeg várakozik a templom bejáratánál: a jegyek elővételben elfogytak mind.

Halk nyüzsgés, majd egyik pillanatról a másikra csend. Kezdődik a hangverseny. Bach-művek, ismertek és kevésbé ismertek. Megtöltik az orgona hangjai a templomot, a hallgatóság feszülten figyel. Sok a külföldi, de külön busszal érkeztek Veszprémből illetve Balatonalmádiból is.

(A Veszprémi Városi Vegyeskar Zámbó István vezetésével ismét nagyon szépen énekelt. Szünet után a főoltár előtt álltak fel, s így „láthatóvá" váltak a közönség számára. Frajtler Gábor orgonahangversenye igazi csemege volt az orgonamuzsikát kedvelők számára.)

A hangverseny után hamar elnéptelenedik az apátsági templom környéke. S maga a falu is. Hűvös van. Csak a Tihany szálló meg a motel környékén van mozgás. Itt még nyár van. Igaz: a zárt helyiségekben, szórakozóhelyeken...

Bodó Sándor

csi szalonnat és paprikás kolbászt. Hogy télen se csökkenjen a forgalom, füstöltsonka, füstöltszalonna, csemege füstölt szalonna, kolozsvári füstölt szalonna és többféle húsáru készítését tervezik saját recept szerint. Távlati terv: birkacsárdát létesít a szövetkezet, ahol meleg ételeket árusítanak majd. Kapcsolatot keresnek a budapesti szövetkezeti boltokkal is: 10—15 mázsa készárut kívánnak értékesíteni hetenként a fővárosban.

Jelenleg csak a helyi és a környékbeli csemegeboltokkal, a Füszértt el és a vendéglátó egységekkel tartanak fenn kereskedelmi kapcsolatokat. A csemegeboltoknak töltelékárut, a hévízi Debreceni étteremnek. Béke étteremnek. és az OKISZ üdülőnek pedig belsőségeket — vesevelőt, májat és csontot — szállítanak.

Kétmillió forint

A mezőgazdasági termelést is egyre inkább az üdülőhely szolgálatába állítják a szövetkezet vezetői. A tejet közvetlenül a tejiparnak adják át. A háztáji áruféleségeket — tojást, baromfit, tejfelt és túrót — a földművesszövetkezet átvevőhelyén veszik át. Az áru nagyrésze tehát helyben marad. de van szerződésük a MÉK-kel és a környékbeli kereskedelmi és vendéglátó egységekkel is.

fejlesztési tervek megvalósításánál is megmutatkozik a közös tanács előnye. Ugyanis így egy-egy községben évenként nagyobb összegű beruházást lehet kezdeni. A külközségek lakossága most már látja, hogy semmivel sincsenek hátrányosabb helyzetben, mint a székhely község."

Azt kérdezték annak idején nem is kevesen: mi lesz az önállósággal? Ma is *megvan, csak élni kell vele.* A nagyalásonyi körzetben élnek is! A közös községi tanácsnak 33 tagja van. A székhely község 12 tagot választott. Dabrony tizet, Kisszőlős és Somlóvecse egyenként négyet, Vid pedig hármat. Ha jól dolgoznak a tanácstagok (márpedig eddig semmi baj velük), akkor a külközségek gondja, kérése is ott szerepel a tanácsüléseken. A székhely falu 12 tanácstagjával szemben a külközségek huszonegy képviselője adja voksát az egyes feladatokra.

Sokan emlegették azt is, hogy az összevont falvak a korábbi közigazgatási határokon belül is megfelelően fejlődtek volna. Nem tagadjuk ezt, de ilyen gyors és ennyire célirányos fejlődéssel nem számolhatunk, másrészt államunknak igen sokba kerül a közigazgatás fenntartása. Sok-sok város és község adó-

A i
annyira,
a központ
dásában.
dőd, Het
Dergecs-p
ezer forir
mi munka
összevonás megvalósítását.

Nincs tehát különbség székhelyközség és külterületi falu között. Csupán arról van szó, hogy a járás, a megye is *szívesebben segít, gyorsabban és többet nyújt,* ha három-négy-öt községről, több ezer lakosról van szó. Ilyenkor hamarabb megépül a körzeti iskola, a kultúrotthon, a szaküzlet. A földművesszövetkezet is előbb valósítja meg a nagyobb értékű beruházást, ha úgy érzi, hogy az nagyobb körzet vásárlóit érinti, vonzza.

Így azután bárhol is kerül szóba a tanácsok összevonása, mindenütt helyesléssel szólnak róla, mert látják, tapasztalják, ez az intézkedés is a választópolgárok érdekében történt. *Dr. Csirkovits Gyula* nagyalásonyi vb elnök ezt így írta le: *„A továbbiakban is feladatunk a körzet lakosságának kommunális, kulturális és egészségügyi szükségleteinek fokozott kielégítése"* — és ebben ott van a székhely község mellett a másik négy falu is.

GÁLDONYI BÉLA

VASÁRNAPI UJSÁG

39. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | BUDAPEST, SZEPTEMBER 29.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre — — 20 korona. Félévre — — — 10 korona. Negyedévre — — 5 korona.

A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag megh határozott viteldij is csatolandó.



RIPPL-RÓNAI JÓZSEF KAPOSVÁRI KERTJÉBEN. — Balogh Rudolf fölvétele.

ROZSDA

Irta Szende-Dárday-Olga

Az újra leereszkedő liftből előlépett a titkár s belésegítette a méltatlankodó bárónét, beleegyezését kérte, hogy a közelfekvő városi kórházba orvosért telefonálhasson.

— Hiszen a holnapi nap folyamán ugyis meglátogat a Geheimrath Grosskopf, — akadékoskodott Flóra néni.

— Bocsánat báróné, — szólt a titkár, — szerény véleményem szerint a kisasszony nem maradhat holnapig orvosi segély nélkül. Méltóztassék megbocsátani, de én a saját felelősségemre fogok orvosért telefonálni, — tevé hozzá szárazon s a bárónét szobájáig kisérve, meghajtotta magát és távozott.

Denneburgné átment Rita szobájába. Boszszús tekintetet vetve a félig zárt szemekkel a chaise longueon fekvő halvány leányra, kérdé:

— Na, jobban vagy már? Megütötted magad, ugy-e?... Remélem, hamar el fog múlni. Majd egy kis hideg borogatás . . .

Rövid kopogás hallatszott, a titkártól kisérve belépett egy szőke szemüveges fiatalember, a ki röviden mint dr. Römer mutatta be magát s rögtön a beteg felé fordult.

A titkár Denneburgnéval félre vonult egy ablakfülkébe.

A legnagyobb óvatossággal végzett vizsgálat daczára Rita fájdalmasan felsirt.

— Szörnyű eset ez, — mormogta az orvos, ismét vigyázva reáborítva a könnyű gyapjútakarót a fiatal leányra.

Denneburgné, látva, hogy az orvos felemelkedik és feléje közeledik, sietve kiperdült az ablakfülkéből.

— Ugy-e semmi komolyabb baj, doktor úr. Mikor kelhet fel?

Az orvos felhúzta szemöldökeit s szemüvegei alól rosszaló pillantást vetett az izgatott úrnőre.

— Azt hiszem, hogy kissé korai dolog felkelésről beszélni, még mielőtt a kisasszonyt lefektettük volna. Sajnálattal kell kijelentenem, hogy igenis komoly dologról van szó. Komplikált lábtö. és inszakadással.

— Istenem, istenem, — jajgatott Flóra néni, sovány fehér kezeit tördelve, — ilyen szerencsétlenség! Mit csináljak én, szegény beteg asszony! Hisz alig állok a lábamon! És azt sem tudom, mi van pakkolva melyik kofferbe. Még a slafrokkomat és a papucsaimat sem fogom megtalálni. Ah, ez borzasztó, ez borzasztó! És az én idegeim olyan gyöngék . . . Azt sem tudom, hogy hol vannak a csöppjeim . . .

Az orvos egy tekintetre sem méltatva a siránkozva tipegő bárónét, a titkárhoz fordult és halkan váltott vele egy pár szót.

— Engedje meg báróné, — szólt újra Denneburgnéhoz fordulva, — hogy egy ajánlatot tegyek. A kisasszony állapota szakszerű ápolást igényel. A legjobban vezetett szállodában is nehezen kivihető dolog. Proponálom tehát, hogy a kisasszony az itt egészen közelfekvő városi kórházba szállittassék át, a hol orvosok és ápolónék éjjel-nappal kéznél vannak.

— Kórház! — sipitá Denneburgné rémülten.

— Sajnos, tudom, hogy ezen szónak még mindig igen ijesztő hatása van a laikus számára. De méltóztassék megnyugodni, a kisasszony egy barátságos világos szobában lesz elhelyezve főnökömnek, Görzing tanárnak magánosztályában. Van talán a kisasszonynak valami ellenvetése?

Rita, a ki irtózott azon gondolattól, hogy a szállodában kelljen maradnia; látva az orvos okos szürke szemeinek barátságos tekintetét, kérő pillantást vetve reá, élénken tagadólag rázta meg fejét.

Az orvos elértve őt, biztatóan biczczentett feléje fejével s ismét Flóra nénihez fordult.

— A bárónéra nézve is sokkal előnyösebb ezen megoldás. Ezáltal egészen szabad és ment minden ápolástól. Mintha nem is volna betegje.

Ez az utolsó argumentum győzött. Persze ha unokahuga a szállóban fekszik betegen, még akkor is, ha ápolónét ültet is az ágya mellé, mégis mindig zavarnák őt úgy az orvosok, mint az ápolóné. Esetleg még az éjjeli nyugalmát is megzavarnák. De ha kórházban van a beteg, akkor az ember naponként meglátogatja és azzal vége. Teljesen szabad . . . Ez tetszett Flóra néninek.

Igen nyájasan fordult tehát az orvoshoz.

— Tegyen egészen belátása szerint, doktor úr.

Az orvos órájára nezett.

— Egy negyedóra múlva itt leszek a betegszállító kocsival. Tessék a kisasszony podgyászát is készen tartani.

Denneburgné óriás nyögések és ezer fölösleges kérdésnek közepette széjjelválogatta Rita podgyászát az övétől, miközben egyre panaszkodott a körülötte sürgölődő hôtelszobaleánynak, hogy ő, szegény beteg nő, most mennyire el lesz hagyatva.

Kevés idő múlva az orvos visszatért, két erős, fehér és kék csikos vászonba öltözött, jóképű embertől követve, a kik egy hordágyat czipeltek. A legnagyobb figyelemmel reátették Ritát a keskeny alkotmányra s a lent várakozó betegszállító kocsiba vitték.

Az orvos távozása előtt Denneburgnéhoz fordult.

— Főnököm Görtzing tanár még a klinikán lesz és mindjárt alaposan meg fogja vizsgálni a törést, ezért tehát a legalkalmasabb volna, ha hét óra előtt nem méltóztatna felkeresni a kisasszonyt.

Flóra néni mindkét kezével elutasító mozdulatot tett.

— Hova gondol, doktor úr? Én olyan beteg vagyok, alig állok a lábaimon, én most mindjárt lefekszem. Tönkre tett ez az izgatottság. Dehogy megyek én már ki ma este. Isten ments!

— Nagyon helyes . . . de akkor kérem megjegyezni, hogy a klinikán a látogató idő reggel tiztől fél tizenkettőig, délután háromtól ötig tart! — jegyezte meg az orvos röviden és meghajtva magát, eltávozott.

Ezalatt a betegszállító kocsi a nagy veres téglából épült klinika elé érkezett. A már előre értesített nyájas képű kövér gondnokné utasítására Rität egy szép elsőemeleti tágas kertre nyiló barátságos szobában helyezték el.

Két szelidarczú apácza biztató, halk szavakat intézve hozzá, ügyesen levetkeztette és lefektette, mire az egyik visszavonult, a másik pedig az ablakmélyedésbe ült s csendesen pergette olvasóját.

Rita, kit nagynénje jajgatása s bosszús ideoda tipegése roppant idegessé tett, most lábában érzett éles fájdalma daczára bizonyos kellemes kábultsággal nézett körül a csinos tiszta szobában. Hálát érzett a szemüveges fiatal orvos iránt, hogy ideszállítását proponálta és oly gyorsan elintézte. Borzadozott a gondolatra, hogy a szállodában nyugtalan nagynénje és egy ágyához lánczolt ásitozó, gyorsan fogadott ápolóné gondjaira bizva, szenvedje végig, a mint helyesen sejtette, elég hosszú betegségét.

Félálmából rövid határozott kopogás riasztotta fel. Fehér műtőkabátba öltözött magas alak lépett be az ajtón. Mögötte Römer doktor.

— Jó estét! — szólt Görtzing tanár, s egy pár aczélkék szem hideg tekintete esett Ritára. Világosszőke, gyérülő haj és egy hosszú világosszőke lobogó bajusz, mely egy keményen zárt szájat takart, egészítették ki a tanár rideg megjelenését.

Jegyzőkönyvet vonva elő zsebéből, fel sem tekintve róla, kemény poroszos kiejtéssel a következő rövid kérdéseket intézte Ritához:

— Neve?

— Zsarnay Rita.

A tanár némi nehézséggel jegyezte fel a neki szokatlan hangzású nevet.

— Kora?

— Férjnél van vagy hajadon?

— Mikor és miként történt a baleset?

Rita félénk, halk hangon adott választ.

Hozzá lévén szokva a sok bőbeszédű fürdőorvos és Flóra néni nyájas Hofrathjainak előzékeny modorához, igen visszataszítónak találta a magas szikár tanárt.

Görtzing tanár befejezve kérdéseit, ismét eltette jegyzőkönyvét s visszahajtva a takarót, a vizsgálathoz fogott.

— Lábtörés inszakadással. Eltarthat hat hétig, két hónapig. Feltéve, hogy a beteg türelmes, — fordult Rita felé, a ki behúnyta szemeit, hogy ne lássa azokat a hideg aczélkék szemeket.

— Ideiglenes kötést teszünk. Holnap reggel megejtjük a röntgenvizsgálatot.

A tanár Römer segédkezésével elvégezte a kötést, nehány utasitást adott az apáczának, azután egy rövid főhajtással elhagyta assisztensével a szobát.

Schwester Raymonde ügyesen tett-vett Rita körül s látva annak szomorú arczát, biztatni kezdte:

— Ne veszítse el a bátorságát, kisasszony, a mi tanár urunk olyan pompásan helyre fogja állítani, hogy egy negyedév mulva akár tánczolni fog ismét.

— Csak ne volna olyan borzasztóan barátságtalan a tanár úr, — sóhajtá Rita.

— Barátságtalan? — szörnyűködött a Schwester, — dehogy barátságtalan. A legjobb ember a világon. Mennyit tesz a szegény betegekért, oh, azt nem is lehet elsorolni... De hát persze beszélgetni nem szokott. Nincs is ideje hozzá.

Rita nyugtalan lázas éjszakát töltött s erős fájdalmak kinozták. A szelid Schwester ott ült egész éjszaka a szobájában s ügyes, hűvös, fehér kezeivel időnként megforgatta párnáit, vagy valami hüsítő italt kevert neki, halk hangján biztatgatva, bátoritgatva őt.

Reggel felé jött csak egy kis álom a beteg szemeire, melynek erősítő hatására bizony nagy szüksége volt.

Kilencz óra felé ismét megjelent a két kékfehér sávos ember és hordágyra téve őt, liften felvitték a második emeleten levő röntgenlaboratóriumba. Ott állt már fehéren, mereven, nehány szinte fehérkabátos assisztens előtt Görtzing tanár.

Intésére az assisztensek elsötétitették a termet s Rita lábát magas párnás zsámolyra helyezve, megindították a röntgensugarakat vetitő gépet. Nagyon kisértetiesen kékes sugárkévék sustorogva törtek elő a gépből. Az orvosok fehérkabátos alakjai ebben a bizonytalan világításban szinte túlvilági bűverejű mágusokként hatottak.

Rita ijedten, bátortalanul nézett körül. Tekintete Römer doktorra esett, a ki látva a leány rémült arczát, megkerülte a hordágyat s kezét biztatólag vállára helyezte.

— Nem kell félni, mindjárt készen leszünk, — szólt hozzá halk hangon s szemüvegei mögül jóságos, barátságos pillantást vetett reá.

Befejezett vizsgálat után kitolták a kerekeken járó hordágyat a műtőterembe, a hol rendkívül fájdalmas egyenesreigazitási és gipszbeöntési proczedurán kellett a szegény leánynak átmenni.

Egész fáradtnak és összetörtnek érezte magát, mire végre ismét szobájába és ágyába visszakerült.

Raymonda nővér egy pár csepp bort itatott vele, mire jóleső félszenderbe merült.

Ezen pihentető félálomból riasztotta fel őt Flóra néni, a ki szokott elevenségével és bőbeszédűségével perdült be a betegszobába.

— No, hogy vagy? Gipszbe van a lábad? Mutasd? Jaj de furcsa! Na és meddig fog tar-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Budapesti Rundschau

Rippl Rónay
József

1968 MÁJ 3

Balatonprogramm 1968

Im Unterschied zu den früheren Jahren gibt es dieses Jahr schon in der Vorsaison Programme am Balaton. Sie sollen bis Ende September-Anfang Oktober laufen.

Die große Schau der bildenden Künste wird am 30. Juni im Keszthelyer Balatonmuseum eröffnet. Das Museum von Tihany zeigt diesen Sommer eine Auswahl aus dem Lebenswerk des Fauve-Malers *Rippl Rónai*. Im Museum von Siófok zeigt man ab 21. Mai eine Ausstellung der Volkskunst der Balatongegend, in Balatonlelle wird im August die Volkskunst der näheren Umgebung ausgestellt. In Badacsonytomaj wird im Haus, wo der Maler *József Egry* lebte, eine Austellung der farb- und lichtfreudigen Werke des Meisters veranstaltet.

Am 18. Mai beginnen im Keszthelyer Schloß Festetich die Kammerkonzerte unter Mitwirkung bekannter ungarischer und ausländischer Solisten und Chöre. Im Stift von Tihany findet am 19. Juni das erste Orgelkonzert statt. Bis Ende September sollen weitere 14 folgen. Im Rahmen der Oratorienkonzerte wird auch das repräsentative Konzert der Sängerwoche stattfinden. In Siófok wird ein Konzert mit den Werken von *Emmerich Kálmán*, in Fonyód eines mit denen von *Jenő Huszka* veranstaltet.

bezaubert das Publikum, wenn er — wie bei der vorstellung — mit einer position kämpfen mußte. wurde er mit guter Kräft teilung Herr seiner an lichen Beklommenheit. Arie Celesta Aida war leicht seiner noch nicht dig doch seine weitere duktion wußte den F wettzumachen. In dem Duett der Kirchenszene erklang seine Stimme in ihrem vollen Glanze und er wußte die Melodieführung mit italienischem Elan und reiner Musikalität zu bringen. Der Höhepunkt seiner Darstellung war das Duett mit Amneris, das eine spürbare Spannung brachte. Erzsébet Komlóssy bewährte sich als ausgezeichnete Partnerin. In der Szene am Nilufer hat er uns weniger gefallen, da er die Figur des Radames entheroisierte.

hotel ANNABELL

DAS MODERN
UND GRÖSSTE HO
ERÖF

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

Megjelent a Kislexikon

A Kislexikon 1000 oldal terjedelmében 20 000 címszót dolgozott fel. Az anyag zöme közérdekű fogalom meghatározása, földrajzi adat rögzítése, végül személyekről olyan első tájékoztatás, melynek segítségével el lehet indulni a bővebb ismeretszerzés útján.

A szerkesztőség célja az volt, hogy a felvett címszavakat rendkívüli tömörséggel, mégis helyesen és közérthetően megmagyarázza. Ebben az igényes munkában felhasználta az illusztrációkban és az összefoglaló táblázatokban rejlő lehetőségeket; sok térkép, színes tábla, kép szemlélteti a lexikon anyagát.

Csak két példával támasztjuk alá a mondottakat: Ady Endréről Rippl-Rónay rajzát közli: ezzel nemcsak a költő képét mutatja meg az olvasónak, de mindjárt a nagy festőnk kifejezésmódját is elénk idézi. A „diszkoszvetés" cikknél a rendkívül tömör fogalmazás mellett egy szobor és egy élő atléta diszkoszvetése szemléltető tájékoztatást nyújt nemcsak a ma is üzött sportról, de a klasszikus görög szobrászatról és Müronról is. A sok táblázat szerteágazó területről tájékoztatja az olvasót. Néhány kiragadott példa: műanyagok (természetes és mesterséges alapúak), az Antarktisz megismerése, a Föld embert szállító mesterséges holdjai, Nobel-díjasok, stb.

I. FOGYASZTÓK!

A TISZAMENTI VEGYIMŰ
tékgyára megkezdte az alá
tos gyártását:

Vasoxidta
pigmentek

Okker 160, Cementsárg
Olajokker 162, Oxidvörö
stb.

Festéklakk

Freskózöld 519, Falzöld
Azurkék 409, Ultrakék
Krappróżsa 330, stb.

Szerves pi

Címtábla vörös 8670, stb.
Fenti termékeket vállalatunk
zat részére már szállítja.



KÉRJE ÖN IS A SZA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rippl Rónay

PETŐFI NÉPE

1968 JUN 6

Megjelent a Kislexikon

A Kislexikon 1000 oldal terjedelemben 20 000 címszót dolgozott fel. Az anyag zöme közérdekű fogalom meghatározása, földrajzi adat rögzítése, végül személyekről olyan első tájékoztatás, melynek segítségével el lehet indulni a bővebb ismeretszerzés útján.

A szerkesztőség célja az volt, hogy a felvett címszavakat rendkívüli tömörséggel, mégis helyesen és közérthetően megmagyarázza. Ebben az igényes munkában felhasználta az illusztrációkban és az összefoglaló táblázatokban rejlő lehetőségeket.

Csak két példával támasztjuk alá a mondottakat: Ady Endréről Rippl-Rónay rajzát közli; ezzel nemcsak a költő képét mutatja meg az olvasónak, de mindjárt a nagy festőnk kifejezésmódját is elénk idézi. A „diszkoszvetés" cikknél a rendkívül tömör fogalmazás mellett egy szobor és egy élő atléta diszkoszvetése szemléltető tájékoztatást nyújt nemcsak a ma is űzött sportról, de a klasszikus görög szobrászatról és Müronról is.

A Kislexikon — könnyen forgatható összefoglalás. A reggeli újságolvasástól a gyermekek esti kérdezgetéséig mindenki részére mindenkor igen jól használható.

anyaggazdál
előadót kere

anyagismerettel, gyakor
Fizetés: Megegyezés sze
Jelentkezni lehet a vál
irodájában, Műkert 9.

Vállalatok,
intézményei
termelőszöv

Olcsóbban vásá
ha nálunk vás

Rippl Rónai József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI
NÉPLAP

1961. 24.

— **A Róma-hegyi ház** címmel Tüskés Tibor összeállításában irodalmi műsor hangzik el csütörtökön délután 16 óra 37 perces kezdettel a Kossuth rádióban Rippl-Rónai József somogyi kapcsolatairól.

Rippl-Rónai József.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

SZABAD NÉP

19.. NOV. 15.

latokat lesznek. (MTI)

276

Rippl-Rónai emlékkiállítás

A Fővárosi Képtárban november 22-én Rippl-Rónai József festőművész halálának 25. évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílik. A festőművész Magyarországon lévő műveinek nagy részét bemutatják a kiállításon, a többi között az *«Apám, anyám»*, *«Kövezik a kaposvári utcát»*, *«Kubikosok»*, *«Baranyai falu télen»* című képeket, valamint több *portrét*, köztük Móricz Zsigmondét is.

A kiállítást *Pór* Bertalan kétszeres Kossuth-díjas, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze nyitja meg. (MTI)







Fent: zselici falu télen
Lent: a Kalinyin városrész házai
Jobbra fent: a Palmiro Togliatti megyei könyvtárban
Jobbra lent: a Rippl-Rónai villa egyik szobájában



„SOMOGYORSZÁG" SZÉKVÁROSA

KAPOSVÁR





Fent: a klasszicista megyeháza
Lent: a Dorottya-ház belső traktusa

tárták fel és tartósították őket a Malomárok melletti vásártéren.

A török hódoltság végefelé Somogy falvai jórészt elhamvadtak, kőtemplomai összeomlottak, népe elvérzett vagy elbujdosott. Az 1700-as évek elejéről való összeírás mindössze 6600 embert talált az egykori Somogy vármegye területén. Kaposvár első lakóházai a lerombolt vár helyén épültek, de még a XVII. század legvégén is mindössze 120 lakosa volt a mocsárvilágtól körülvett településnek. A törököt kiűző Habsburg-hatalom teremtette új birtokviszonyok kialakulása után Kaposvár az *Esterházy-uradalom* központjaként indult fejlődésnek. A XVIII. század derekán már oda helyezték Somogy vármegye székhelyét, az 1628—32 között emelt hatalmas, kétemeletes vármegyeháza azonban még sárból vert, zsúptetős parasztviskók közül emelkedett ki. A XIX. század végén a budapest—zágrábi vasúti fővonal megépítése révén fontos forgalmi központtá vált Kaposvár, és közlekedésszervező szerepe csak növekedett a fonyódi, a siófoki, a szigetvári és a barcsi szárnyvonalakkal. Városiasodása a múlt század közepe táján indult meg, amikor a *Kapos szabályozásával* lecsapolták a környező mocsarakat, és helyet biztosítottak a település terjeszkedésének. Területe azonban még ma is meglehetősen kicsi, ezért egyik legsűrűbben lakott városunk; minden négyzetkilométerén 988 ember él.

A vasúti csomópont fokozta Kaposvár kereskedelmi forgalmi és vásárvárosi rangját, a megye nagy- és középbirtokosainak meg módos bérlőiknek gazdasági érdeke pedig már korán megvetette *iparosodásának* alapját a cukorgyár létesítésével és jelentős malomipar, szeszfőzde, vágóhíd, tejfeldolgozó kifejlesztésével. Napjainkig jellegzetes *mezőváros* maradt Kaposvár. *1918-ban a dunántúli földfoglaló mozgalmak központja volt,* és 1919 elején a — később mártírhalált halt *Latinka* és társai vezette — somogyi és kaposvári munkástanács alakította meg az ország első mezőgazdasági termelőszövetkezetét a 44 000 holdas Esterházy-birtokon.

Kaposvár az *utóbbi másfél évtized ipartelepítései* következtében lépett gyorsan fejlődő városaink sorába. A felszabadulás előtt malmain kívül mindössze egyetlen jelentős ipari üzeme volt, a régi cukorgyár. Azóta nagy textilmű, ruhagyár, finommechanikai üzem, vaj- és sajtgyár és mezőgazdasági gépgyár létesült benne. Az erősáramú ipar jelentős bázisaként odatelepült egy villamos berendezéseket és készülékeket előállító gyár (VBKM), s ez már 2000-nél több munkással dolgozik. Ugyancsak jelentős üzemmé van fejlődőben a rádiócsőgyár. 1960-ban már 9000 embert foglalkoztattak Kaposvár ipartelepei, és ez a szám 1969-ben 16 000-re nőtt. A város lakosságának több mint fele már az iparból él.

Az 1944-ben 30 000 lakosú és meglehetősen falusias jellegű Kaposvár napjainkra *53 000 lelkes középváros lett.* A lélekszámában gyors ütemben növekvő lakosság elhelyezésére nagyarányú *lakásépítkezés* bontakozott ki, elsősorban az északnyugati városrészben, a Kalinyin-lakótelepen. Tizenhatezer embernek épül ott korszerű lakás, ebből 4500 már el is készült. 1969 szeptemberében ott kezdték meg a Dunántúl legnagyobb lakóházának az építését. A 197 méter hosszú, kilencemeletes *sávházban* 330 összkomfortos lakás kap helyet. A városközpont is egyre észrevehetőbben levetkőzi magáról régi kis mezővárosi arculatát, szanálások, foghíjépítések révén mind több korszerű formájú lakó- és középület élénkíti a századfordulós utcakép egyhangúságát. Kiemelkedik közülük a *Latinka Művelődési Ház* hatalmas, modern épületegyüttese és a megye *Togliatti-könyvtára.* A már kiírt országos építési tervpályázat alapján megkezdik a város új igazgatási és bevásárló központjának a kialakítását, figyelemmel a város történeti arculatára.

Egyébként ha kilépünk Kaposvár pályaudvaráról, és gyalogszerrel elindulunk a városba, mindjárt egy jelentős szerepkörű művelődési intézménnyel találjuk szembe magunkat, a nagy parkban álló *Csiky Gergely Színház* eklektikus épületével. Ez Dunántúlnak mindmáig legnagyobb színháza. Nézőterén 840 férőhely van, s színtársulata a megyeszékhelyen kívül is széles körű kulturális munkát végez: Somogy községeiben mintegy kétszáz előadást tart évente. Odább, a városközpont felé haladva, a *Rippl-Rónai Múzeum* régi, klasszicista épülete előtt a névadó mester kőbe faragott fehér szoboralakja fogad, *Medgyessy* Ferenc nagy plasztikai erejű alkotása. *Rippl-Rónai József,* Kaposvár európai rangú művész fia, huszonöt évig élt és alkotott a város délkeleti részén domborodó Róma-hegy gyümölcsfák közé búvó kertes családi házában. Ott festette meg élénk, erőteljes színekkel a század eleji Kaposvár jellegzetes alakjait — Piacsek bácsit és társait, amint szundikálnak vagy

Rippl-Rónai József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS TUDOMÁNY
Budapest





Fent: Rippl-Rónai József: Apám és Piacsek bácsi vörösbor mellett (Nemzeti Galéria)
Lent: a Csiky Gergely Színház
(Fotók: Jávori Béla és Grábner Gyula)

tereferélnek —, a világháború előtti magyar kisvárosi élet tespedt nyugalmát. A róla elnevezett múzeum gazdag várostörténeti anyagot őriz, néprajzi kiállítása az ősfoglalkozások eszközeiből és a somogyi népművészet, elsősorban a faragó pásztorok alkotásaiból mutat be szép gyűjteményt, a somogyi festők képtára pedig a megye képzőművész fiainak — Rippl-Rónain kívül *Zichy* Mihálynak, *Vaszary* Jánosnak, *Iványi-Grünwald* Bélának — legszebb alkotásait őrzi. Ugyancsak híven őrzi ez a múzeum *Kunffy* Lajosnak nem is annyira csupán esztétikai, mint inkább dokumentatív értékű néprajzi és tájfestő képeit.

A kaposvári múzeum eredetileg a vármegyeház melléképülete volt előtte, a város főútvonalára, a Május 1. útra tekintő homlokzattal emelkedik a *Megyei Tanácsház*, a Dunántúl egyik legszebb klasszicista műemléke. Lépcsőházában *Noszlopy* Gáspárnak, a szabadságharc népfelkelést szervező somogyi kormánybiztosának és a Tanácsköztársaság mártírsorsú helyi vezetőinek emléktáblái fogadják a belépőt. Ebből a szép, öreg épületből irányítják a Dunántúl legnagyobb megyéjének az életét.

Somogy vezetőinek legfőbb gondja napjainkban elsősorban a megye termelőerőinek fejlesztése és kulturális életének elmélyítése. A 363 000 lakosú megye gazdaságának legjelentősebb ága a mezőgazdaság, s a somogyi termelőszövetkezetek most válnak olyan korszerű nagyüzemekké, amelyek a táj gazdag természeti adottságait teljes mértékben hasznosítani tudják. A foglalkoztatás lehetőségeinek növelése azonban megkövetelte a megyei iparfejlesztés gyorsítását is. Az eredményt két számadat összevetése mutatja: az iparban foglalkoztatottak száma 1945 előtt 2500 volt Somogyban, ma pedig már 31 000. Több mint tízszeres növekedés ez, és jelentőségét fokozza, hogy immár nem egyedül a megyeszékhely adatait jelenti, hanem a fejlődő, tervszerűen iparosodó járási központokét is.

Somogy művelődési tekintetben is az elmaradt megyék sorából lépett ki, s van azon az úton, hogy Csokonai jóslata szerint *„új Helikon"* legyen. A felszabadulás előtt négy középiskolája volt, ma tizennégy van, s hatszor annyi középiskolása, mint 1945-ben. A megye népművelési hálózata az utóbbi két évtizedben épült ki, s ma 235 művelődési otthon jellegű intézménye van; a *falusi könyvbarát-házak* rendkívül hasznos és érdekes kezdeményezés gyümölcsei. A megyei népművelés központi gondolata a szülőföld szeretetére nevelés, ezt segítik elő a somogyi kiadványok, a *Múzeumi füzetek*, a *Somogyi Szemle* folyóirat. A hagyományőrzés s egyúttal a haladás szemléltetésére rendezik a *somogyi napokat*. Ezt a célt szolgálja a rendkívül gazdag és színes népművészet ápolása, a helytörténeti kutatómunka ösztönzése, támogatása. A *„Csokonai diákszínjátszó napok"* előadásai becses helyi irodalmi hagyományt keltettek életre; Vitéz 1799 őszén csurgói helyettes tanárként a diákjaival adatta elő legjobb vígjátékát, *Az özvegy Karnyóné és két szeleburdiak* című bohózatát, és ez most modern színpadon is sikert arat.

Ha a kaposvári megyeháza erkélyéről letekintünk a mozgalmas főutcára, rálátunk az egykori Esterházy-uradalom műemlékként védett tisztartói házára, amely Csokonai *Dorottya* című vígeposzának a színhelye. *„Somogyban laktomkor ennek az előttem holtig édes emlékezetű vármegyének kedvéért szereztem"* — írja a „furtsa vitézi versezet" keletkezéséről a sanyarú sorsú költő, aki élete egyik legsúlyosabb korszakában lelt menedékre Somogy vendégszerető házainál. Így örökítette meg a híres 1799. évi kaposvári farsangot is, egykori népi rokokó derűjével. A *Dorottya-ház*hoz csatlakozó, ugyancsak műemléki értékű, klasszicizáló homlokzatú épület 1832 óta iskola, most alakítják át szakközépiskolai diákotthonná. Kaposvár 1945 előtt már meglevő két gimnáziumához ugyanis az utóbbi negyedszázadban még négy szakközépiskola és két felsőfokú tanintézet járult, a mezőgazdasági technikumon kívül a tanítóképző, amely több szomszédos megye alsó fokú iskoláit látja el pedagógussal.

A városnak egyik legújabb és legszebb építménye a Kapos-csatorna és a Malom-árok közötti Jókai-ligetben emelt *fürdőtelep:* kádfürdők mellett két termálmedencével és egy fedett uszodával. Folyamatban van a hévíz gyógyfürdő jellegű hasznosítása is. Az építészeti megoldásában és belső kiképzésében egyaránt teljesen korszerű kaposvári fürdő hatalmas üvegfalával a Zselic szélső dombsoraira tekint. A város déli negyedei már belenyúlnak ebbe a barátságos tekintetű kistájba, mely vonzó természeti keretet ád az egyre mozgalmasabb életű megyeszékhelynek.

Antalffy Gyula

1021 1970 JAN 3 0

A CSALÁD III. A REND, A CÉLR… LÉLEKTANI PROBLÉMÁI

Előző cikkeinkben (ez évi 1. és 3. sz.) be széltünk arról, hogy a család egyidejűleg mindig több alapvető társadalmi funkciót, szerepet látott el. Legutóbb a család szerepéről írtunk az *utánpótlás* és a *javak biztosítás*ában. Most arról szólunk, hogy a *rend fenntartásának*, a *célrendszer kialakításának* és a *nevelésnek a funkciója* hogyan valósul meg a mai korszerű családban.

A REND FENNTARTÁSA

A rendi Magyarországon a feudális birtokon élők szinte egy családhoz tartozónak minősültek (jellemző, hogy pl. a tisztviselői funkciókat ellátó személyeket familiárisoknak nevezték), s a földesurak birtokaikon úgyszólván maguk alakították ki a belső rendet. A munkajáradék (robot) megszabása, a bíráskodás, a katonáskodás, amely a saját, illetve a család védelmének és a honvédelemnek a megszervezésében nyilvánult meg, többségében saját maguk kialakította módszerek szerint történt.

A mai nukleáris kiscsalád ezekből a funkciókból vajmi keveset hordoz önállóan. A nagyobb egységekbe szerveződött néptömegek együttélésének rendjét — a kapitalizmusban és a szocializmusban egyaránt — átfogó, kiterjedt, *központosított intézmények* biztosítják. Különösen a belső rend biztosítására hivatott szervek — pl. *rendőrség* —, a honvédelem funkcióját ellátó *katonaság*, valamint a társas együttélésből származó problémák megoldására hivatott *igazságszolgáltatási* és *közigazgatási szervek* gyakorolják, szinte kizárólagosan, az államrend fenntartásához nélkülözhetetlenül szükséges funkciókat.

Mindezeken a területeken mégsem szűntek meg a család feladatai, legfeljebb — jelentős módosulás után — *áttevődtek más funkcióterületekre, elsősorban a nevelés területére*. A családnak el kell fogadnia és támogatnia kell a hivatalos, önállósult intézmények által felállított követelményeket, s tiszteletben kell tartaniuk a megfogalmazott jogi szabályokat. Jól ismert mai kötelezettségek például az iskolába való beíratás és bizonyos életkorig tartó *tanulás*, a *munkavállalás*, a *kötelező oltások, a fertőző betegségek kötelező gyógyíttatása*, a *honvédelemben való részvétel* stb. stb. Mindezeknek a szabályoknak a betartását már a családon belül folyó nevelés, egymásra hatás keretében kell elfogadtatni a család felnövekvő, s gyakran már felnőtt tagjaival is.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy a mai családok feladata egyoldalúan az alkalmazkodásra, a meglevőnek az elfogadására, tudomásulvételére való szoktatás. Az osztálytársadalmakban az elnyomott osztályokhoz tartozó családokban a szabályok, a kötelességek megtanításával egyidejűleg — vele dialektikus egységben — alakul ki a meglevő igazságtalanságokkal szembeni tiltakozás is. Legtöbbször már a családban kapja a gyermek az indítékot arra, hogy „majd ha felnő", megváltoztassa, igazságtalanságaitól megszabadítsa a világot. És a mi osztálynélkülivé fejlődő társadalmunkban sem volna helyes, ha családjainkban csak az elfogadásra, az engedelmességre nevelésre törekednénk. Arra van szükségünk, hogy társadalmunk tagjai úgy álljanak ki új világunk építése

„SOMOGYORSZÁG" SZÉKVÁROSA, KAPOSVÁR

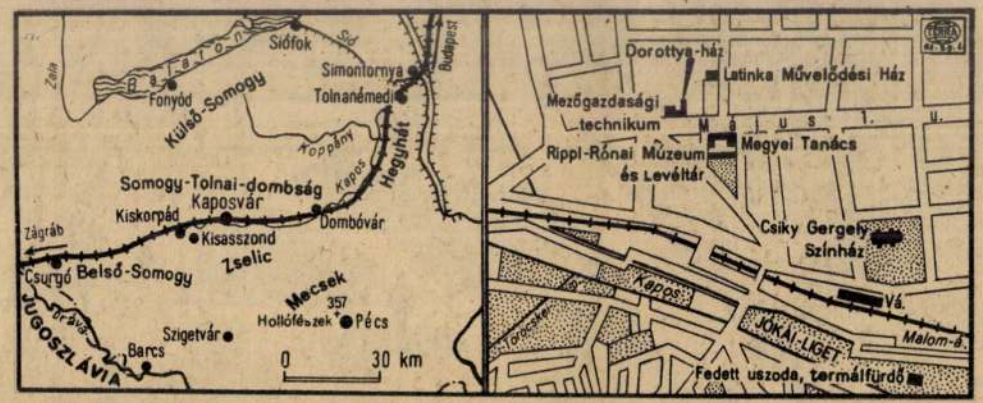

A *Somogy—Tolnai-dombság*on egy kis folyó fut végig 120 kilométer hosszan, a *Kapos*. Az egy ideig nyugat-keleti irányba tartó, majd *Dombóvár*nál északkeletnek forduló folyócska *Kiskorpád* és *Kisasszond* között ered, azon az erdős-ligetes tájon, amelyről *Csokonai* azt írta, épp Kisasszondról keltezve, hogy „*e hely poétának való*". Végigkanyarog a külső-somogyi dombsorok és a tolnai *Hegyhát* között, magába fogadja a *Koppány* vizét, majd *Tolnanémedi*nél beleömlik a *Sió*ba. A Kapos völgye több kis medencével tagolt széles tektonikus árok*. Benne ma már mesterséges mederben halad a folyócska, de a múlt század elejéig összefüggő mocsárként terült szét, föl egészen Simontornyáig. A külső-somogyi és a zselici dombok között húzódó vizenyős völgyben mégis egy jelentős település alakult ki, amely napjainkban *az ország középvárosai közé emelkedett*.

Kaposvár ott települt, ahol Somogy három részt*ája — a Balatonhoz simuló, élénk domborzatú, lösz takarta dombhátakkal tagolt *Külső-Somogy*, a Dráváig nyúló, nyugalmasabb felszínű, löszös, homokos *Belső-Somogy* és a Kapostól délre vonuló, sűrű völgyhálózatú *Zselic* dombvidéke — egybekapcsolódik. Tájakat összekötő szerepéhez járult további fejlesztő erőként az is, hogy a XVIII. század legelején az ország egyik legnagyobb megyéjének, a több mint 6000 négyzetkilométer kiterjedésű „Somogyország"-nak lett a székvárosa. Az utóbbi negyedszázadban pedig az erőteljes iparosítás lett városiasodásának legfőbb tényezője.

A Kapos északi, bal partjára települt Kaposvárt első ízben 1009-ben említik, mégpedig a pécsi püspökség alapító levelében. A Kapos mocsarai közé épített vára az 1300-as évektől kezdődően szerepel különböző neveken — Rupulvár, Kapus-vár, Újvár, Kapos-Újvár — a középkori okmányokban. A XIV. században azonban még nem alakult város a mocsárvár köré, mert a víz nem járta terület akkor még oly kicsi volt, hogy csak az erődítmény fért el rajta. A XVI. század derekán a Szigetvár—Kanizsa közötti védővonal egyik láncszemeként a török elleni védekezés feladata várt volna a kaposvári téglavárra, de mert nem erősítették meg kellőképpen, már 1555-ben az oszmánok kezére jutott, és csak 1686-ban szabadult fel. A somogyi *mocsárváraknak* jellegzetes típusa volt a kaposvári; 1662-ben írja le a szemtanú Evlia *Cselebi*: „*A vár körül posvány, tavak, mocsarak vannak. A várfalak előtt, hogy a várnak védőpajzsa legyen, vastag gerendákból készült sövénykerítés van, amelyet mésszel bevontak. Tömés nélküli egyszerű palánkfal ez, úgyhogy a vár fehér hattyúként áll a lápban.*" Ezek a somogyi mocsárvárak nem sokáig tudtak ellenállni a töröknek, és napjainkra szinte nyomtalanul eltűntek; a kaposvári téglavárból is csak az alapfalak egy része maradt meg, 1954-ben

...irdető
...IGYELŐ
...Petőfi Sándor u. 17.
...n: 188-296, 188-307

FÜLES
Rippl Rónay József
1967 NOV 26.
1021

TANÁR ÚR KÉRDEZI

1. 1927. november 25: nevezetes dátum a magyar munkásmozgalom történetében. Ötven éve ezen a napon lobbant fel az első nyílvános rokonszenvtüntetés a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, Szovjet-Oroszország mellett. a) Hol volt ez a tüntetés? Megmozdult Csepel, Mátyásföld, Újpest, Erzsébetfalva és Óbuda munkássága, s hatalmas tömegekben hömpölygött az Andrássy úton, a Fasoron és az Aréna úton b) Mi a neve ma ennek a három útnak? A gyülés színhelyén a szónok nagyhatású beszédben mutatott arra, hogy a világháború negyedik évében mennyire nyomorog a magyar nép. A világbékét követelte és beszédét így fejezte be: „Az orosz forradalom Európa felé nyújtja a kezét. És mi elfogadjuk a feléink nyújtott kezet!" c) Ki volt a szónok? A gyülés után a tüntetés a főváros utcáin folytatódott. d) Hogyan reagált a gyülés hallgatósága, majd pedig az utca közönsége?

2. Japán lakossága 1967. július 31-én elérte a százmilliót. Pontosan 100 022 196 lakosa volt félévkor. Hányadik helyen van most Japán a világ országai között a lélekszámot tekintve?



3. A Szovjetunió szaratovi interurbán-központjában videofon állomás nyílt. Mit jelent ez?

4. Tizenöt éve, 1952. november 22-én hídavatás volt Budapesten. a) Melyik hidat avatták fel? b) Hányadik hídavatás volt ez a felszabadulás óta?

5. A montreali világkiállítás bezárta kapuit. Százhetvenöt napig volt nyitva, s ezalatt több mint ötvenmillió érdeklődő tekintette meg. Honnan jött ez a rengeteg látogató a montreali EXPO-ra?

6. Hazánk egyik nevezetes és látványos építkezése az esztergomi főszékesegyház. Ki építette?



7. A tiroli nép nagy fia: Andreas Hofer szabadsághős 200 éve, 1767. november 22-én született. a) Mikor és ki ellen indította meg Hofer a tiroli parasztok szabadságharcát? b) Mi lett a szabadságharcos Hofer sorsa?

8. A hosszú póznákat felrakták a padlásokra, lezajlott a hagyományos őszi diószüret. Hány termő diófa van országunkban?

9. Miről nevezték el a Városligetbe vezető út egyik pontját, a Lövölde teret?

10. 1937. november 23. nevezetes dátum a szocialista tábor országainak történetében. Mi történt e tíz év előtti napon?

11. A Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület fennállása 75. évfordulóján megemlékeztek Zsigmondy Vilmosról, a nagy geológusról, aki kiemelkedő eredményeit a hévízes mélyfúrásokkal érte el. Melyek voltak első sikerei?

12. Mi a karsztosodás?

13. Negyven éve — 1927. november 25-én — 66 éves korában halt meg Rippl-Rónai József festőművész. a) Ki volt az a nagy festőművész, aki segítette elindulását? Sok szépet alkotott szülővárosában, ahol életének jelentős részét élte le. Itt ma szobor hirdeti emlékét. b) Melyik ez a város?

14. A nemrég lezajlott vadászati napokon ismertették hazánk legutóbbi vadkatasztrát. Mit mutat a vadszámlálás?

15. Ha már megtudtuk azt, hogy mennyi vad található hazánkban, megkérdezhetjük azt is, hogy mennyi ma a vadászok száma?

16. 1887. november 28-án — nyolcvan éve — helyezték üzembe Budapesten az első villamosvasutat. Hol közlekedett?

17. Az Erkel Színház új betanulásban, új díszletekkel hozta színre Mascagni Parasztbecsület és Leoncavallo Bajazzók című operáját. A két népszerű dalmű közül, amelyeket rendszerint egy este szoktak műsorra tűzni, melyiket ismerte meg előbb a magyar közönség?



18. Mióta figyelik meg tudományosan a napkitöréseket?

19. Százötven éve (1817. XI. 26.) született Charles Adolphe Wurtz francia kémikus. Mi volt a nevezetes tevékenysége?

20. Melyek voltak a legrégibb órák és mi volt a sajátságuk?

21. „Ősszel csavarodott a természet feje, / Dérré vált a hármat, hull a fák levele." Melyik elbeszélőköltemény kezdődik ezekkel a sorokkal?

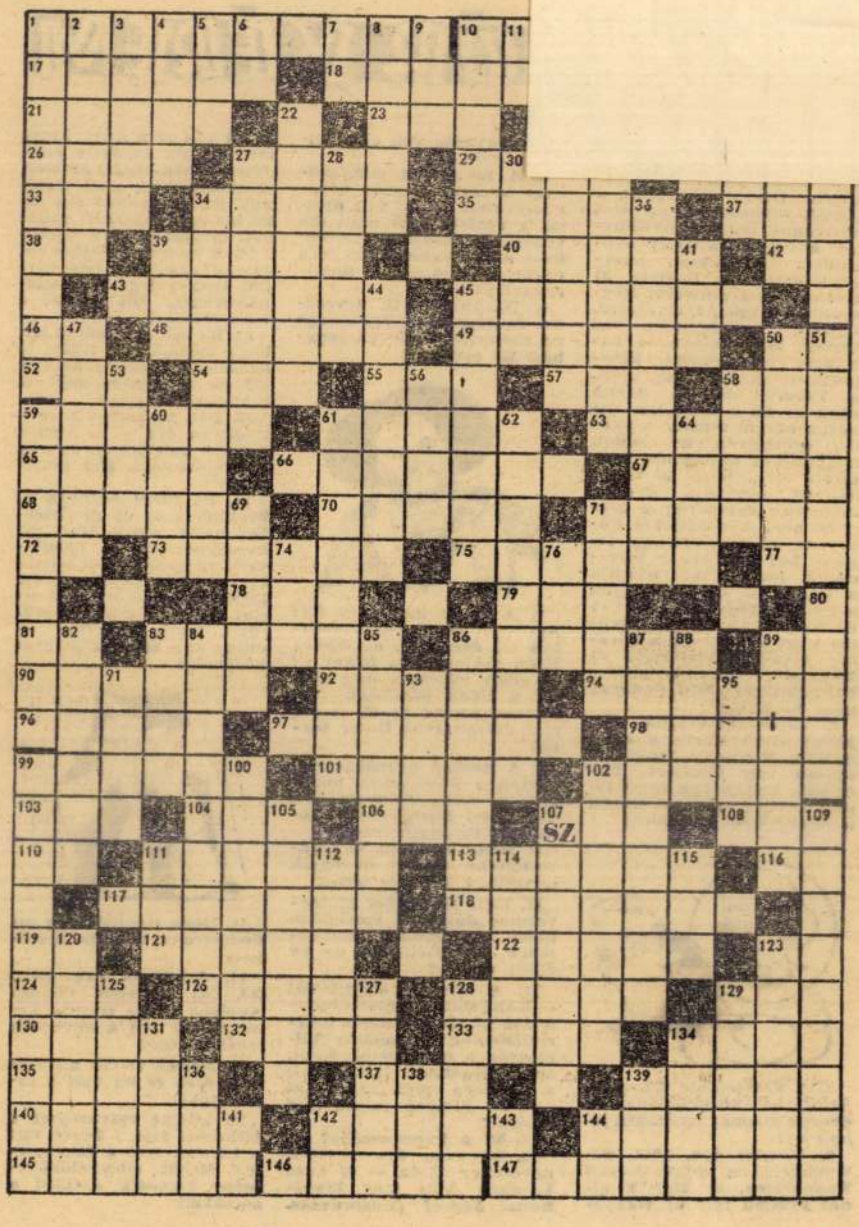
SZ

Rippl-Rónai József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 SEP 24

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1021

és éve 1934. szeptember 24-én halt meg Aristide Maillol, francia szobrász és grafikus. Festőnek indult, egyik mestere Gauguin volt. Kezdetben szőnyeg- és gobelin kartonokat rajzolt. Szobrászattal véglegesen 40 éves korában kezdett foglalkozni, és szülőfalujában a Pirenneusok tövében, Banyuls-ben telepedett le. Görögországi utazása után a görög, asszir egyiptomi és általában az antik szobrászat lett művészetének fő ihletője. Szakított a korabeli uralkodó impresszionizmussal és szembehelyezkedve Rodin-nal, a testek zártan kiegyensúlyozott formai felépítésére törekedett és ezzel igen nagy hatást gyakorolt a következő szobrásznemzedékre. Leggyakoribb plasztikai témája — kevés kivétellel — a ruhátlan női test volt. Grafikájában különösen az ókori klasszikusokhoz készített illusztrációi nevezetesek. Kortársához, Rippl-Rónai Józsefhez szoros baráti kapcsolat fűzte. Neves festőnk megörökítette arcképét is.

mégsem olvash
olyan eseményi
melyben szen
sportoló részt
múltban felkel
sportfelelősét,
és arról érdekl
lehetőségeik v
nek az igényel
Lehangoló té
pott informác
700 dolgozó k
belül 150-re
De még lehan
kintjük az elmult ...
gatókönyvét", mert akkor meg
az derül ki, hogy még a 150

Amennyiben az üzem vezet
sége támogatja a sportkör

Rippl-Rónai József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 S. 24

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

MA 25 ÉVE,

1944. szeptember 24-én halt meg Aristide Maillol francia szobrász és grafikus. Festőnek indult, egyik mestere Gaugin volt. Kezdetben szőnyeg- és gobelinkartonokat rajzolt. Szobrászattal véglegesen 40 éves korában kezdett foglalkozni. Görögországi utazása után a görög, asszír, egyiptomi és általában az antik szobrászat lett művészetnek fő ihletője. Szakított a korabeli uralkodó impresszionizmussal és szembehelyezkedve Rodinnal, a testek zártan kiegyensúlyozott formai felépítésére törekedett. Ezzel igen nagy hatást gyakorolt a következő szobrásznemzedékre. Leggyakoribb plasztikai témája — kevés kivétellel — ruhátlan női test volt. Kortársához, Rippl-Rónai Józsefhez szoros baráti kapcsolat fűzte. Neves festőnk megörökítette arcképét is.

san a szükséges helyre kerüljön.

Horváth József lassan kinyújtóztatja elgémberedett testét.

— Szép ez a munka, ezernyi örömet jelent. Olyan jó érzés tudni, hogy nekem is részem van az épülő lakásokban. Vagy ha arra gondolok, hogy egy új üzemben majd

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 1 1

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

(du. f3. 7). **Szolnoki Szigligeti Színház:** Könnyű a nőknek (du. 3. 7). **Veszprémi Petőfi Színház:** Keszthely: Poryántás (7).

TIT-LÁTOGATÁSOK

Tárlatvezetések a Magyar Nemzeti Galériában: Rippl-Rónai József művészete. Vezető: dr. Bodnár Éva. — Bokros Birman Dezső. Vezető: dr. Kontha Sándor. — A XIX. századi festészet. Vezető: N. Pénzes Éva (de. 10). **A Szépművészeti Múzeumban:** Rembrandt emlékkiállítás. Vezető: dr. Kaposy Vera (de. 9). **Az Iparművészeti Múzeumban:** Európai kerámiaművészet. Vezető: Kászonyi Andrásné (de. 10). **TIT-előadás:** a Kossuth Klubban: India leghíresebb sziklatemplomai. Előadó: dr. Horváth Tibor (de. 11). **Szépművészeti Múzeum:** A holland aranykor festészete. Előadó: dr. Czobor Ágnes (de. 11).

...lyettes főszerkesztő: DR LŐKÖS ZOLTÁN
Felelős kiadó: SALA SÁNDOR,
a Lapkiadó Vállalat igazgatója
Athenaeum Nyomda, Budapest
Példány: magnyomás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JAN 28

NÉPSZABADSÁG

Rippl Rónai/ork

— ~~RIPPL RÓ~~NAI-MONOGRÁFIA jelent meg a dunavecsei járási művelődési ház gondozásában — Kovács Sándor dunavecsei tanár tollából. A művet a művész halálának 40. évfordulója alkalmából adták ki.

1021

Rippl Rónai József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUL 28

NÉPSZAVA

Újból kiállították Győrött, a Xantus János Múzeumban az Ausztriából hazakerült festményeket. A bemutatón egyebek között Rippl-Rónai, Székely Bertalan, Liezen-Mayer, Vaszary, Szőnyi alkotásai láthatók. A nagy sikerű kiállítást szeptember végéig tartják nyitva.

azonban még nem került
elő.

Előre gyártott irodaházak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL
1969 JUN 27

1921

Rippl Rónai

A VALÓT SŰRÍTETTE

Emlékezés Rippl-Rónaira

Hosszú vadgesztenyesor végében áll a kaposvári Rippl-Rónai villa. Ugyanolyan ma is, mint a mester életében volt. Itt van a méhes, az istálló, a galambház, a pajta. Amott gondozott nyíres, mogyorós és szőlő. Csak a rosszul tejelő, de igen „festői" vörös foltjaik miatt tartott tehenek hiányoznak és a pávák. A mester kedves virágai, a ciniák és a szalviák most nyílnak. Állnak ma is a ligetes füvön a hajdan itt vendégeskedő Medgyessy szobrai, melyeket a műteremmé alakított pajtában készített egykor. Rippl-Rónait idézi a park, ez a múzsai liget, itt a zselici rengeteg lankái között.

A festő szimbólumává nő az emberben ez a hídról lehajló útelágazás, mely felvezet a Rónai-rezidenciához. A híd és az út. Belátni róluk a megyeházát, a piacot és a „Szarvassal" szembenéző vasutat, látni róluk a századeleji megyét, érezni — még ma is — az álomból kinyíló századeleji kisvárost. Rippl-Rónai valódi sikere — bár európai és egyetemes —, mégis somogyiságában rejlik. Somogyiságában, mely a „lokálison" át a világot jelentette számára.

E kisváros és vidék, e környezet megérzése és megértése — akárcsak Banouls környéki képei — egyik legnagyobb értéke alkotásainak. Rippl-Rónai maga így vall erről a kaposi környezetről:

„A család, rokonság, ismerősök szokásait, életét figyeltem meg. Kisvárosi alakok, típusok érdekeltek, ezeket festettem a társadalom minden rétegéből. Engem nagyon érdekelnek a kőműves, a tanár, a pap, a suszter, az asztalos — mind megannyi karakterképek. Mindegyik egy-egy külön világ. Egy-egy jellemző vonásuk van, mint a természeti tárgyaknak, kőnek, vasnak, fának."

Sokan mondták, Rippl-Rónai képeit nehezen érthetőnek, sőt festőietlennek. De lehet-e épp az ő műve ilyen, aki csak azt festette meg, amit atomjaira bontott és amit nagyon is ismert. Amit nem ismert, ahhoz sohasem nyúlt. Világos, hogy éppen azért, mert sűrítette a valót, tudott ilyen fokon kontúrba foglalni alakot és tárgyat egyaránt.

Ő volt az a hódító festő, aki somogyi modorával, nyugodt fölényével és a tiszta élet biztonságával lépett át Münchenen, s foglalta el helyét a modernek körében. A kaposi, városvégi iskola tanítómesterének fia dolgozott itt, akinek szelleme már korán, Flaubert, Balzac zsenijén nemesedett, és aki Párizsban méltán lett Gauguin, Toulouse-Lautrec, Maillol és Van Gogh egyenrangú társa.

Ő volt az, aki Párizs művészi életében soha egy pillanatra sem vesztette el egyéniségét és eredetiségét. Egész működését a céltudatosság, magányosság, önállóság jellemezte.

A Párizsban tanultakat kitűnően beépítette saját zsenijébe. Rövidesen sikerült nemcsak közönséget, de közízlést is teremtenie.

Munkásságával a magyarságnak a művészetről vallott felfogását formálta át.

Seres Attila



hogy újra indulhassanak a gépek.

— Kezdetben a romokon kívül jóformán semmi nem volt — idézi emlékeit. — A fasiszták mindent elvittek. Kézi erővel állítottuk helyükre a gépeket, hogy egyáltalán dolgozhassunk, hogy megkeressük a napi kenyeret. Mekkorát fejlődött azóta a gyár! Amit mi akkor emberi erővel végeztünk, ma már az automaták dolga. Sokkal könnyebb a munka.

Az utóbbi években a fiatalokkal is foglalkozott...

— Igen, ez volt az egyik feladatom. Jól ismerem a szakmunkásképzés mai helyzetét. Nem szeretem azt a ma már sablonos mondást: „bezzeg az én időmben...", de ide kívánkozik: a 20-as években nekünk sokkal rosszabb volt. Képzelje el, hogy négy évet kellett egyfolytában ledolgozni, jóformán szabadság nélkül. A Weiss is jár a tanácsokért. Könnyebb vel egyszerűbb így!

Az utóbbi két évben ő volt az üzem termelési ügyintézője. 1945 óta szakszervezeti tag, évekig bizalmi volt.

★

Családjáról kérdezem.

— Már nem is emlékszem arra, milyen dolog nőtlen embernek lenni. 1934-ben házasodtam, egy évre rá megszületett a lányunk. A másik, a kisebbik, most húsz éves. Nagypapa vagyok! Két unokám is van, két aranyos kislány.

A gyerekekről beszél. Hogy a nagyobbik tanárnő, a kisebbik eladó a Keravillnál, s hogy éppen az unokákat várja, Szeret olvasni. Jókai és Solohov a kedvenc írója. Mit szeret legjobban? Megnézni a tv-ben egy olyan meccset, ahol a Csepel győz. És még valamit: dolgozni a kertjében, művelni a szőlőt a ház végiben.

A vitrinhez vezet. Itt őrzi a könyvek és a nippek között legféltettebb kincseit: a nyugdíjas búcsúztatón kapott karórát, a csontnyelű dugóhúzókészletet és a porcelán Lúdas Matyi-figurát. És két jelvényt: a 25 és 40 éves törzsgárdatagságért kapta őket.

— Jólesik a pihenés. Csak hát... szívesen dolgoznék még. 46 év alatt valahogyan megszokta az ember...

Bácsi Katalin

megjelenése

és aktivitása a társadalmi bíróság által vezetett tárgyalásokon egyre csökken. Ennek egyik oka az, hogy mindenképpen kevés figyelmet szentelnek a korábban már jól bevált propagandának. E hiányosságból fakad az is, hogy a dolgozók nem kapnak kellő felvilágosítást arról, hogy kisebb súlyú magánvádat is közvetlenül a társadalmi bíróság elé lehet terjeszteni.

Igen hasznos lenne, s ennek a kétségtelenül hanyatló tendenciának minden bizonnyal elejét venné, ha a fegyelmi ügyek lefolyásáról a társadalmi bíróság elnöke is értesülne, s amennyiben azt nyilvánosság elé akarja terjeszteni, ebben a törekvésében támogassák őt. Mindannyiunk ügye ez!

Ferenczy Erika

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rippl-Rónai József

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1965 SZEP 30.

1021

Múzeumi hónap Somogyban

(Tudósítónktól.)

Megyénkben a múzeumi hónapot október 5-én nyitja meg Bőhm József, a megyei tanács vb-elnöke. Ezen a napon dr. Bodnár Éva Rippl-Rónai József-ről tart előadást. Október 12-én dr. Kanyar József Városunk arca a legújabb történeti forrásokból címmel dokumentációkkal illusztrált előadására kerül sor.

A hagyományos őszi képzőművészeti tárlatot 17-én nyitják meg, ekkor adják át a Rippl-Rónai-díjat is. 19-én dr. Bóna István, 25-én dr. Draveczky Balázs tart előadást. Előbbi a Longobardok Pannóniában, utóbbi pedig a Régészeti kutatásaink legújabb eredményei Somogyban tárgykörről beszél. Október 28-án dr. László Gyula középkori ötvösremekeinkről és a Szent László hermáról értekezik. Az előadások a Megyei Könyvtár előadótermében hangzanak el.

Lábodon október 4-én nyílik meg Az élet megindulása 1945 után című vándorkiállítás. Október 18-tól Barcson mutatják be ugyanezt az anyagot. Balatonszemesen, Kutason, Marcaliban, Somogyszentpálon, Fonyódon, Csurgón, Karádon, Büssüben, Nagyatádon és Ötvöskónyiban lesz előadás a múzeumi hónap keretében.



theokratikus
(Bogdo-Gegen-Jéné
rezidenciáját,
műkincseit és sze
nálati tárgyait.
A látogatás
János bejegyzett
emlékkönyvébe.

* * *

Kora délután J. Cedenbal,
a Mongol Népi Forradalmi
Párt Központi Bizottságának
első titkára, a minisztertanács
elnöke küldöttségünk szállás-
helyén látogatást tett Kádár
Jánosnál. A látogatás során
J. Cedenbal a maga, valamint
a mongol párt központi bi-
zottsága és a kormány nevé-
ben mély részvétét nyilvání-
totta *Rónai Sándor* elhunyta
miatt.

A késő délutáni órákban
Kádár János és a küldöttség

aottság vezetője ez alkalom-
ból rövid beszédet mondott.
Ezután a palota színházter-
mében az úttörők ének- és
táncműsorral kedveskedtek

Fidel Castro

ijkot kezdenek
olitika ellen

eszközt, hogy kiüzze a kolo-
nialista zsarnokokat, és előké-

1021

Rónay György — Takáts Gyuláról

A költő rövid utószóval bocsátotta útjára válogatott versei gyűjteményét.

„E könyvemet — írja — harminc év verseiből válogattam össze... Mint rajzban a vonalak futása, itt együttesen a válogatás aránya és a versek sokoldalú összefüggése az, ami, úgy vélem, mértéktartó teljességet nyújt arról az érzelmi és gondolati világról, melynek kiépítésén egyes verseim tartalmi és formai, kép, szín és ritmus sajátosságával e harminc évben munkálkodtam... Ahogy most a kezébe veszi az olvasó e könyvemet, azt kell mondanom róla, hogy az *Évek, madarak* az elsuhant időből munkásságomra az első jellemző válogatott verskötetem."

E néhány szerény kísérő szó szinte fölszólítás a kritikusnak: kezében ezzel az „első jellemző válogatott verskötettel" próbálja meg valóban jellemezni Takáts Gyula költészetét. Jellemezni, tehát elemezni, tehát megérteni; mert hiszen talán éppen ez a kritika legfontosabb és legszebb föladata: megérteni, és megértetni.

Közben természetesen az is, hogy a szólamok mögé nézzen, és lehántsa a művekről a rájuk tapadt közhelyeket. Takáts Gyula esetében elsősorban a „táji költészet" és a „tájköltő" kétes értékű epitetonjait.

Lehántsa; vagy legalábbis helyesen értelmezze a közhelyeket. Ezúttal ezt a „tájiságot".

Van Takáts Gyulának egy kevéssé ismert, vékonyka prózai kötete, emlékezések, tanulmányok: *Képek és versek útjain* a címe: 1961-ben adta ki a Somogy Megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya, mintegy „ajándékul" a költő ötvenedik születésnapjára. Ebben a füzetben olvasható egy szép *Emlékezés Rippl-Rónai Józsefre*, és benne a következő két mondat: „Rippl-Rónai *sikere, bárhogy is forgassuk életművét, somogyiságában van. Somogyiságában, s ez világot jelent nála és nem provincializmust.*"

Fontos és jellemző mondatok. Nemcsak Rippl-Rónaira jellemzők. Költők, ha esszét írnak, többnyire nem vaktában fogalmaznak, és jól meg szokták gondolni, mit mondanak. Szavaikért rendszerint szívükkel kezeskednek; s mikor egy-egy művet vagy alkotót elemeznek, egyúttal saját magukat is elemzik; miközben meg akarnak érteni valamit vagy valakit, próbálják jobban megérteni saját magukat is; úgy igyekszenek megvilágítani egyéniségeket és alkotásokat, hogy közben saját magukban is világosabban lássanak. Másokat jellemezve, többé vagy kevésbé közvetve, magukat is jellemzik.

Minden jogunk, és minden okunk megvan rá, hogy az imént idézett mondatban a jellemzett nevét behelyettesítsük a jellemzőével. Éppen az *Évek, madarak* adja meg rá a jogot is, okot is. Igen, „Takáts Gyula sikere, bárhogy forgassuk is életművét, somogyiságában van. Somogyiságában, s ez világot jelent nála és nem provincializmust."

Somogyi, olyan jellegzetesen, olyan döntően, ahogy Petőfi alföldi, ahogy Ady partiumi, ahogy Berzsenyi, vagy Babits, vagy Kisfaludy Sándor dunántúli, „pannóniai". Ez a színe, ez a temperamentuma, ez a múltja is, mind személyes, mind családi múltja; de úgy somogyi, hogy nem rekedt meg a somogyiságában, hanem somogyiként nőtt és teljesedett többé és egyetemesebbé. „Somogyisága világot jelent nála és nem provincializmust."

Hogyan „világ" nála somogyisága — hogyan „világ" a szó sokrétű értelmében: mint légkör, *aura*, és mint tágasság, egyetemesség — ezt nyo-

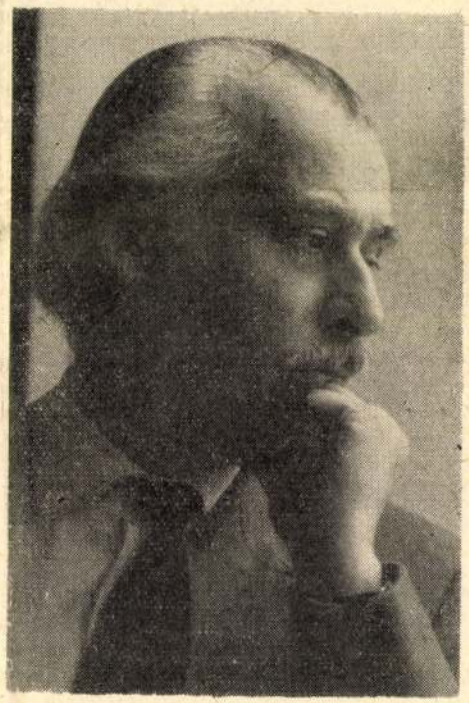

mozni, elemezni lírájában — ezt, s ugyanakkor azt is, hogy az örökségül kapott somogyiságból hogyan *lett* nála világ, hogyan fejlesztette világgá örökségét: — voltaképpen nem egyéb, mint kísérlet költészetének jellemzésére, és a jellemzésen át megértésére.

A „komolykás kék derű" példája a *Nyaralásidőn*, s vele együtt még sok-sok verse Takáts Gyulának, kezdve például a *Két cigány halászról* című től, 1938-ból. *A rosszul megzengett múzsa* című ig, 1949-ben. Ez a komolykás derű egyben a költészet humora és a költő ön-



Hunyady József felvétele

ten", az az ámuldozó-naív és botladozó. Ma a Galgóczi-féle válik azzá, aki megáll a járdán, s hazagondolva kicsit keserűen érzi, milyen kemény és jó egy járda az ember talpa alatt, és persze ilyenképpen érez a kultúra jól kövezett útjait járva is; igen érthető hát, ha sürget és követel. Bocsánatos elfogultság az, amely írásaiban elmaradottság és bajok kiélezésére készteti, olykor több árnyék, mint fény látására novelláiban *(Ott is csak hó van)*, olykor egy-egy adatszerű hibába is beleránja falusi riportjaiban. Írói szándékának tisztaságában leli meg a felmentését.

Galgóczi Erzsébet írói tehetségét *Ott is csak hó van* című elbeszéléskötetével, *Félúton* című regényével, legutóbb *Öt lépcső felfele* című újabb elbeszélésgyűjteményével bizonyította, és ezt a tehetségét fémjelezte az 1962-ben kapott József Attila-díj. De az olvasó figyelmét nem kerüli el a novellákban is meg-megemelkedő agitatív hang: az írói szándék az előremozdítása, a magyar falu felemelésének szolgálatáé, s ez kissé agitátorrá tesz. Hiányos, jellegtelen is volna az írónő arcképe, ha nem gondolnánk feltűnően sok, irodalmi folyóiratokban, lapokban megjelent riportjára, tanulmányára, szociográfiai jellegű írására. 1956-tól mostanig kötetnyit írt falusi problémákról, termelőszövetkezetekről, parasztokról: a Magvető most készíti sajtó alá következő kötetét, amely ezeket a riportokat fogja tartalmazni. A műfaj jellemző, markáns vonássá válik: sok a teendő falun, a társadalmi és gazdasági struktúra változása forró problémákat vet fel, amelyek az írónőt azonnali közbeszólásra, agitációra serkentik. Az események jelentős része csak évek múlva csillapszik majd írói témává, akkor emelhető regény, elbeszélés időtlenségébe; most sürgős a segítség, tehát spontánabb, nyersebb műfajt kell választani.

Az írói arc vonásait feszessé tevő jellemzők ezek, a portré így falut, termelőszövetkezeteket járó, nyugtalan és kissé kesernyés írónőt mutat. Női arcon mindenesetre szokatlanul éles vonások ezek, majdnem barázdák, függetlenül attól, hogy aki a hibák, a helytelen közgondolkozás megváltoztathatóságának feltétlen hitével cselekszik, végeredményben optimista. De van Galgóczinak más vonása is, amely elegyengeti a barázdákat, megszépíti, melegfényűvé teszi eddigi műveit.

Csipkelődés, kritika alatt szemérmes emberszeretet. Két novellaskötetének legszebb írásaiban személyes szülőszeretet. Nem szenvedélyes, ábrándos, de mélységes. Apák és anyák magukba sűrítik azt az egész életet, amelytől az írónő nem akar elszakadni. Talán éppen miattuk, értük szolgálja, megsanyargatott ősökért a mát, holnapot. Érzelmességtől mentes, egyszerű szeretet ez, előbb ösztönösnek tetszik, utóbb tudatosnak bizonyul, s egyszerű megnyilvánulásaiban szimbolikussá válik: ha egy idős asszony sír, a lánya keze ügyébe igazít egy zsebkendőt, és szégyellősen félrehúzódik; ha egy lány igazán szeretni akarja az anyját, azt nézi, mit segíthetne a ház körül. Galgóczi Erzsébet világos, egyszerű, szinte minden stíluseszközről lemondó realista prózáját falut mozdító szándéka érdekessé teszi, ezt a szándékát fűtő ember- és szülőszeretete megfényesíti.

Mikor ez az arcképvázlat készül, Galgóczi Erzsébet már végzett riportkötete anyagának írói előkészítésével, éppen befejezett két tv-játékot, amelyeket novelláiból írt, és éppen haza készült Ménfőcsanakra, az édesanyjához.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Rippl-Rónai József
A KÖNYV
1965 — 8

iróniája is. A líra Takáts Gyulánál csak ritkán jelent ódai szárnyalást — többnyire nem a legszerencsésebb esetekben; ami „költői", az nála nem a világ *fölött* van, hanem benne a világban, a dolgokban; nem ünnep, hanem köznap; költészet és valóság szétbonthatatlanul egybevegyülnek nála. Így aztán a tündéries groteszk ott van a szép közvetlen közelében; ott van magában a szépben: minden a rajzon, a vonal parányi rezzenésén múlik. Ki tudná, vagy ki érezné ezt jobban Takáts Gyulánál, aki festőnek készült és mestere a rajznak is? „Az ing nyitott, mint röppenésre szárny": — egy-egy ilyen kép félreismerhetetlen „grafikusan" költői látásra vall. A kéz fürgén, könnyedén vezeti a vonalat, egy kihajtott ingét, melyről igazán csak a rajzoló érezheti, rajzolás közben, hogy röppenésre kész szárnyhoz hasonló; csak egy parányi rezdülés kell hozzá a rajzban, a szén vagy írón egy rebbenésnyi szeszélye, s máris szárny lesz, máris röppen. A valóság mindig átalakulásra kész állapotban van; mindenben ott rejlik egy szárny, mely bármikor fölemelheti, egy sugár, mely bármikor átlibbenti a saját tükörképébe, egy készség az anyagban, hogy színné változzék. Aligha véletlen, hogy Takáts Gyulának oly közel állt a szívéhez Egry József: lírája nem annyira színeiben és képeiben, mint inkább természetében sok rokonságot mutat Egry festészetével.

Átalakulásra kész világ. A metamorfózis azonban nem metafora. Az átalakulás nem a megfigyelő elméjében, hanem a világ, az anyag természetében van. A költő nem költőivé álmodja vagy „hazudja" vagy színezi a világot, hanem maga a világ, a létezés, s az anyag költői; kész költészet, s a költő ezt csak kibontja, megnevezi; a szép nem fényűzés, hanem „hasznos", és szerves alkatrésze a világnak. Erről vall *A tó, a rózsa és a hársfa*, ez a „vers a hasznos szépről", Takáts Gyula legújabb ars poeticája, a *Virágok virága* kötetnek prelúdiuma is, esztétikája is; mintegy természetnek és természettudománynak, természeti és természettudományos világképnek lírában, lírai világérzésben való egybefoglalása, egybeélése. „Ne hagyj el minket szép remény — de mindenből felénk ragyogva — lássunk az ember-társ anyagba... — Hű társaink, ragyogjatok, — s a telt anyag jelképei, — szegek, ti földi csillagok, — szervetlen tájaink rikkancsai, — hirdessétek e némaság szavát, — a rejtett szép derengő hajnalát... — Bölcs hajnal, nyílj! Sziromhozó — derűdben, mint a pásztor állatát, — megértjük tárgyaink szavát. — A hűs atom s a forró rózsaszál — ábrája mindenből kiszáll — s szépítve azt, amelybe rejtve volt, — eloszlik annyi sok titok, — talány, s akárcsak a zene, — közös kincs lesz e mértan képlete: — A Fő-Rítmus..."

A tó, a rózsa és a hársfa 1956-ból való; négy évvel későbbi a *Tán ép azért*, mely mintegy széljegyzete, töredékes kommentárja: a költőt, ki azelőtt — mint messzi barátja, Francis Jammes, úgy, ahogy a *Triptichon*-ban említi — „puskával a vállán" járt, most már másfajta „vadászat" izgalmai szórakoztatják:

Itt kint is, e szőlőhegyen
kint van a mikroszkóp velem.
Rózsák, virágok hímporába
kóstol szemem-sugára...
... sejtek milliárd
cseppjének tengerébe hullva
lesek hegyünkön így tanulva...
Krumpli, füge, piros bor mellett
értem lassan e rendet,
hogy e sejti apró edények
mint töltenek föl, élet,
s mint van, hogy itt ülök s lencsémen át
verset írok rólad világ!

A színtér ugyanaz maradt, a „szőlőhegy"; ugyanaz maradt a számtalanszor megénekelt és dicsért „életforma" is, „krumpli, füge, piros bor mellett"; csupán a tapasztalat eszközeihez társult a mikroszkóp, s az anyag látványához, tapasztalatul, az anyag *szerkezete*. De a kettő nem mond ellent egymásnak: egyik a másiknak inkább csak tükre, egyenlet-párja, a Fő Rítmus nagy képletében, és a költői világérzés egységében.

Egységben, mely mintha csak egy ősi, naivabb, gyermekkori egység magasabb fokon megvalósult változata lenne. Tanúsítja ezt maga Takáts Gyula, *Rövid vallomásában a költészetről*. „Gyermekkoromban — írja itt (a *Jelenkor* 1962. évi második számában) — a természet szinte kézzelfogható racionális és lelkes ismeretén túl két könyv volt rám a legnagyobb hatással. Az egyik *A természet csodái* három kötete, a másik pedig Blücher *Modern Technika* című könyvének két vaskos modellatlasza. Az első egy nem értelmi, de vizuális tarka világképet adott. Az ásványok, kőzetek, csillagok, óceánok életének és szerkezetének minden fantáziát és absztrakciót túllépő birodalmát. A másik pedig ezekhez az elképzelt utazásokhoz képzeletemnek a legreálisabb alapot adta. Ugyanis e technikai modellatlasz kihajtogatós ábráin át a szemléltetés kézzelfogható részletességével ismerkedhettem meg már gyermekfejjel a nem is olyan régen felfedezett repülőgépek, léghajók és tengeralattjárók szerkezetével. Ez volt az én politechnikai nevelésem. Az ábránd a valósággal, a képzelet az értelemmel és realitással így kovácsolódott bennem akkor naiv harmóniává."

Takáts Gyula költészetének kezdettől fogva a való volt a dísze. S ha fejlődését akarnánk nyomon követni, éppen ez lehetne egyik, és aligha mellőzhető szempontunk: hogyan válik lírájában, lírája képeiben egyre pontosabbá a valóság észlelése és rögzítése. Az első kötetek lágyabb, párásabb tónusait, itt-ott egybefolyó akvarell-színeit hamarosan fölváltja a folt helyett a vonal; kompozíciói mindinkább rajzkompozíciók. Nem keresi — holmi táblafestészettel konkurrálva — a patetikus távlatokat. Világa inkább „a formás kis világ", mint 1942-

ből való *Rejtett ország* című verse mondja; ám ez a kis világ *befelé* nem kevésbé távlatos, nem kevésbé mély, mert „lelke" van, „titka", külszínében tükröződő „lényege" — hogy mi és milyen, arra majd *A tó, a rózsa és a hársfa* részben már idézett sorai fogják megadni a magyarázatot.

Azt, hogy a költői nem a rendkívüliben van, hanem a köznapiban, s hogy a tündéri csoda — a költészet csodája — voltaképpen nem más, mint a mindennapi valóság „rejtett országa", mely szinte kérve kéri a költőt, hogy „odúnk falából szöktessél elő, — ha titkunk égi pillanata jő": — ezt az élményét, ezt a meggyőződését, ezt az ars poeticáját Takáts Gyula egyre határozottabban fogalmazza meg, bizonyos groteszk nyomósítással is — „bohócos fordulattal", mondja egyik tanulmányában Csokonairól, s ez a valót tündériesítő „bohócosság", ez a csillámló groteszk éppúgy rokonítja *A rosszul megzengett múzsa* költőjét a *Dorottyá*-éval, mint eredendő szeretete a „formás kis világ" iránt.

Az „égi pillanat" voltaképpen nagyon is földi; minden, csak nem fennkölt romantika; s az 1948-ból való groteszk-játékos *Ars poetica* nagyon is lényegbevágó igazságát példázza Takáts Gyula költészetének, éppúgy, mint tíz évvel későbbi párja, *Egy vincellérnek szánt levélke*. Emebben három „hasznos" szó, „festék, ecset, trágya", egy vincellérnek szánt utasítás három szava lesz a „csoda", mely „mintha szállna könnyű égből", arany varázzsal kábítva:

> Három szó illatával
> egy vincellérnek szánt levélke
> zöld, mágnes-villanással
> fölrántott ím a könnyű égbe!
> S most nézek, mint a kába —
> — festék, ecset és trágya —
> s ott lent a semmiségbe,
> alattam, mintha minden égne!

„Zöld, mágnes villanás": sokatmondó szavak, *A tó, a rózsa és a hársfa* szomszédságában. Anélkül, hogy megszűnnék természet, „tó, rózsa, hársfa" lenni — szinte „alapfogalmak", vagy inkább alaptények, alapélmények és alapjelképek ezek Takáts Gyula lírájában — a természet, lelkes és lelketlen, anyagi és szellemi, titkosan zümmögő energiáinak és rejtelmesen zizzenő elektromos áramainak zöld mágnesvillanásaival és kék szikralobbanásaival szüntelenül építi-teremti a létet: anyagot és szellemet, értelmet és szépséget. Mindenből, ami van, festékből, ecsetből, sőt trágyából is.

Ez a hang, még inkább ez a bujkáló mosoly, e szivárványlón komolykás derű mintha Csokonai vaskos jókedvére emlékeztetne. De emlékeztet — nem a hang, hanem az ars poetica — a latin írásra is, melytől, mint *Könyvek, könyveim* című vallomásában mondja Takáts Gyula, még „a középiskolák grammatizáló latin tanítása sem tudta elrémíteni", annál kevésbé, mert

„egyéni
nos arcu
irodalom

A *Tri*
említi, és
egyetlen
nak némi rokonsága van. Maga mondja, hogy az angolok közelebb álltak hozzá, mint a franciák — egy-egy olyan vers, mint *A vén bodza emlékeiből*, mintha valóban az angol líra égtájai felé utalna; de alighanem az angoloknál is többet adnak neki a kínaiak — erre egyébként szintén ő maga tesz világos célzást — s az olyan versek, mint a *Semmittevés*, a *Holdkóros álma*, a *Magányosan*, vagy a *Röpke hét* leginkább talán Li Taj-po hangját, hangulatát idézik az olvasóban. Li Taj-póét, de „pannon változatban".

De említhetnénk Petőfit is, Aranyt is, ha e téveszthetelenül egyéni lírából egyes tápláló elemeit igyekeznénk kielemezni. S említenünk kellene akkor más, irodalmon kívüli táplálékokat is. A kínai és japáni rajzok technikáját, gyöngéd vonalkultuszát, a francia impresszionisták fényvillódzásait; s ki tudja, a pompás *Fakutyán, fényben* valóban joggal kelt-e chagalli emlékeket az olvasóban, az *Újesztendő malacokkal és cigánnyal* joggal juttatja-e eszünkbe Brueghelt, vagy egy harmadik vers Fra Angelicót, vagy egy negyedik Egry Józsefet...

Festőnek indult, költő lett — írja *Rövid vallomásában a költészetről;* „de a kép és a képek örökre megmaradtak a gondolatok bábáinak. Így tehát nálam ez a valóság, mondjuk a táj és a tárgy, és a hozzájuk fűződő lélek, szín és ritmus verseimben nem más — legalábbis én annak szántam — mint az a teremtéstől fogva létező anyag, melyet csak arra használok, hogy segítsenek formáikkal, realitásukkal a világot kifejezni — azt a lírai világot, melyet a mindenség titkai között kertészkedő szellem megérezhet és fölfoghat...

S itt van az a metszési pont, ahol a költészet és a költő a végtelennel és a végessel együtt egy személyben találkozik. Így az igazi költészetben a világmindenség egy emberi méretű aránya bontakozik ki... Ennek a mindenségnek kettős távlata érdekelt elsősorban. Egyrészt az anyag, a valóság, amelyből nyílik a legszebb virágok édes zöldje. Tehát a lét matériája, a kimeríthetetlen. Másrészt az anyagot és a létezést körülölelő, egyre táguló végtelen. Az, hogy e kettőt megérezhetem, így ez érzés által maga a létezés a legértelmesebb és a legérdekesebb szépség."

S így bontakozik ki a létezés derűjét sugárzó lírájából a mindenség emberi — és somogyi — méretű aránya; és így tágul bele Somogy és Takáts Gyula jellegzetes „somogyisága" a mindenség kettős távlatába.

Rippl-Rónai József

ebédlőjének üvegmennyezete Tiffany-féle anyagból készült.

Koós Judith: The effect and works of L.C. Tiffany in Hungary. Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 1-2 sz.

2081.

Rippl-Rónai József

Piros ruhás lány, 1896-97, selyem-gobelin.

Die Kunst der Jahrhundertwende

Ausstellung: István Király Museum Közleményei, Serie D - Nr. 41. Székesfehérvár, 1965.

281

Rippl-Rónai József

Tányér, 1895 körül,
Tányér, 1895 —"—,
Csempe.

Die Kunst der Jahrhundertwende;
Ausstellung: István király muzeum
közleményei, Serie D; Nr. 41. Székes-
fehérvár, 1965

301

Rippl-Rónai József

Gobelinterv, szines nyomat.
Meghivó, 1898,
Táncmeghivó, 1899,-

Die Kunst der Jahrhundertwende;
Ausstellung: István király muzeum
közleményei, Serie D. Nr. 41. Széhes-
fehérvár, 1965

381

M.D.K.

Rippl-Rónai József

Az Andrássy Gyula gyüjtemény ből került
állami tulajdonba müve 1919-ben.

Gerelyes Ede: A magyar muzeumügy a két forradalom között 1918-1919. Bp. 1967. 122.l.

46.

Rippl-Rónai József

Szimszéstervei: Anyagiasság és eszményiesség, Rózsát tartó nő. Iparművészeti elképzeléseit Rónai hegyi otthonában valósította meg.

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Takáts Gyula) 43. l.

Rippl-Rónai József

borospohár, konyakos kupica, pezsgőspohár vízfestékvázlatai most is a Róma-villa falán függnek. Egyik tányérja ~~[illegible]~~ a villa hét a halliában függ, a másiknak csak a fenne van a múzeumban (Kaposvár)

Lánló Gy.-Martyn F.-Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill.-

(Takáts Gyula) 46. l.

Rippl - Rónai

„Ostende" (1901) - könnyedén kezelt kis-
méretű pasztell, - „Szundikálás
kettesben" (1902) a kisvárosi nyári délután

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 42. o.

Bodnár: Rippl

MDK

Rippl-Rónai festőművész

A Műcsarnok tárlatán eredeti szines litográfiája, melyet az állam megvett a Muzeum számára.

Cikk: Eredeti szines litográfiak.

Uj Idők, 1904.febr.28. 542.l.

MDK

Rippl Rónai József

mellszobra, készitette Ligeti Miklós

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 30.l.

242 **Grünwald Béla.** A tolvaj. Olajfestmény. 850 korona.
243 **Grünwald Béla.** Eső után. Olajfestm. 300 korona.
244 **Jendrássik Jenő.** Liliom illat. Olajfestm. 1600 kor.
245 **Grünwald Béla.** Esti szürkület. Olajfestm. 200 kor.
246 **Grünwald Béla.** Arckép. Olajfestmény Magántulajd.
247 **Jendrássik Jenő.** Éjjel. Olajfestmény. 800 korona.
248 **Kacziány Ödön.** Holdkelte a pyramisoknál. Olajfestm. 300 korona.
249 **Kacziány Ödön.** Holdas hangulat a Dunán. Olajfestm. 600 korona.
250 **Kacziány Ödön.** Szívügyek. Olajfestm. 3000 kor.
251 **Kacziány Ödön.** Este a faluban. Olajfestmény. 200 kor.
252 **Kacziány Ödön.** Holdas éjjelen. Olajfestmény. 240 kor.
253 **Kacziány Ödön.** Ítélet idő (hangulat.) Olajf. 400 kor.
254 **Kacziány Ödön.** Délutáni hangulat. Olajf. 300 kor.
255 **Bruck Lajos.** Sacristia di St-Marco. Olajf. 2500 kor.
256 **Rippl-Rónai József.** Gyászoló francia nő. Olajfestm. 600 korona.
257 **Udvary Géza.** Férfi arckép. Miniatur.
258 **Knopp Imre.** Esztike. Pastell. Eladó.
259 **Olgyai Olgyay Ferencz** Éj egy dunai szigeten. Olajfestmény. 1200 korona.
260 **Knopp Imre.** Arany ranett. Pastell. Eladó.
261 **Bosznay István.** Holt Tisza mellett. Olajf. 900 kor.
262 **Knopp Imre.** Nelly arcképe. Pastell. Magántulajdon.
263 **Knopp Imre.** Lombok árnyékában. Pastell. Eladó.
264 **Knopp Imre.** Női arckép. Olajfestm. Magántulajdon.
265 **Knopp Imre.** Nyár derekán. Pastell. Eladó.
266 **Knopp Imre.** Árnyékban. Pastell Eladó.
267 **Knopp Imre.** A Luxembourg terraszán. Pastell. Eladó.
268 **Knopp Imre.** Fasor. Pastell, Eladó.
269 **Knopp Imre.** A Luxembourg-kert Párisban. Pastell. Eladó.

K Rippl Rónai József

270 **Knopp Imre**. Pázsit. Pastell. Eladó.
271 **Knopp Imre**. Parkrészlet. Pastell. Eladó.
272 **Knopp Imre**. Dadák a Luxembourg-kertben. Pastell. Eladó.
273 **Kárpáty Rezső**. Tengerpart. Olajfestmény. 400 kor.
274 **Knopp Imre**. Dr. T. M.-né úrhölgy arcképe. Pastell. Magántulajdon.
275 **Kárpáty Rezső**. A mosónők. Olajfestmény. 1000 kor.
276 **Rippl-Rónai József**. Egy szép vidék. Olajf. 1000 kor.
277 **Szinyei Merse Pál**. Reggel. Olajfestmény. 6000 kor.
278 **Rippl-Rónai József**. Emlék a Genfi-tóról. Olajfestm. 1000 korona.
279 **Ferenczy Károly**. Lovak Olajfestmény. 500 kor.
280 **Mihalik Dániel**. Rét. Olajfestmény. 800 kor.

VII. TEREM.

281 **Edvi Illés Aladár**. Naplemente előtt. Olajf. 600 kor.
282 **Mihalik Dániel**. Hordáskor. Olajfestmény 800 kor.
*283 **Tolnay Ákos**. Női arckép. Olajfestmény. Finy Béla tulajdona.
284 **Peske Géza**. Esti hangulat. Olajfestmény. Eladó.
285 **Márk Lajos**. Lindh Marcella. Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.
286 **Olgyai Olgyay Ferencz**. Ezüst nyárfák. Olajfestmény. 800 korona
287 **Eisenhut Ferencz**. Bocharai börtön. Olajf. 7600 kor.
288 **Eisenhut Ferencz** Samarkandi vásáron. Olajfestmény. 3000 korona.
289 **Márk Lajos**. Női arckép. Olajfestm. Magántulajdon.
290 **Magyar (Mannheimer) Gusztáv**. Szent György. Olajfesmény. 1000 korona.
291 **Magyar (Mannheimer) Gusztáv**. Viharos a tenger. Olajfestmény. Magántulajdon.
292 **Magyar (Mannheimer) Gusztáv**. Tájkép a római Campagnából. Olajfestmény. 600 korona.

KM Társ. 1900/1. tél.

Rippl-Rónai József festőművész

Martyn Ferenc gyermekkorát – édesanyja halála után – Rippl Rónai kaposvári házában töltötte. Nemcsak az első művészi ösztönzések, de a dumántúli tájhoz való kötődés is innen származik.

H.E.: Martyn Ferenc 80 éves.

Hajdú-Bihari Napló, 1979. jún. 10.

Rippl-Rónai József

Benczur Gyula, Bruck, Csók István, Dudits Andor, Feiks Jenő, Háry Gyula, Herrer Cézár, Hilbert Irén, Klammer Mariska, Kosztolányi Kann Gyula, László Fülöp, Mendlik Oszkár, Mikola András, Révész Imre, Rippl Rónai József, Roskovics Ignác, Skuteczky Dömе, Szlányi Lajos, Udvary Géza, Wildner Glatz Mária, Ziegler Károly festőművészek mutatták be alkotásaikat a jubiláris téli tárlaton a Mücsarnokban.

Rippl-Rónai József: A kritika elismeri "igen nagy művészetét" de ugy érzi, „mintha egy pompás kronométert nézne, melynek nincs mutatója."

ÉLET, Bp. 1911. dec. 24. III. évf. 52. sz. 1610-1612. lp.

Rippl-Rónai József, festő

L.: Ulitz Béla

7

– Gyarapodó gyűjtemények a múzeumokban

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 9.

Rippl - Rónai József, festő

L. Orbán Dezső

Székely A. Egy évezred magyar műv. (11.) 14.

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 25

Rippl-Rónai József, festő

L: Paál László

14

Székely A: Egy évezred magyar műv (9)

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 11.

Rippl-Rónai József festő

L: Kaplai Miklós

89-91

Lázár I.: Tizenöt éves a Hajdúsági Nemz. Műv. Tan

Alföld, Debrecen, 1975 szept XXIX/9.

Ripp-Rónai József, festő

L. Lennai Anna

Gálos Éva: „Élete hősi regény volt..." 7.

Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 12.

Ripp-Rónai József. festő-

L.: Martyn Ferenc

Illyés Gyula: Martyn Ferenc életmű kiállítása 21-22

Kritika, Bp. 1978. szept- 9.

Rippl-Rónai József, festő

Móricz Zsigmond portréja: Rep

Czine M: A népköltészet Ariadné-fonalán 803-805

Élet és Tudomány, Bp. 1979 jún. 29. XXXIV/26

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Rippl-Rónai József
festőművész.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1979 JÚL 15

1021

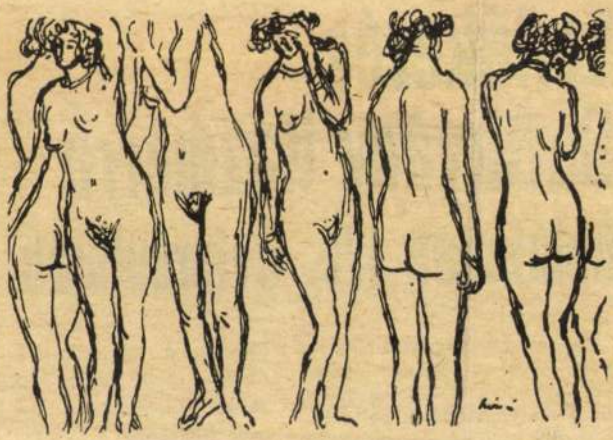

Rippl-Rónai József rajza (Fotó: Nádor Katalin)

a második

Emlé
Batthyány Kázmérra
halálának 125. évfordulóján

Életútját, felfogásának és politikai tevékenységének fejlődését áttekintve a legmegkapóbb az a széles horizont, melyet bejárt. Az ország egyik leggazdagabb földbirtokos családjának leszármazottja, mely évszázadokon át császárhűségéről volt

lagvizsgáló megépítésére vonatkozó tervét. Annak működésének elősegítésére alapítványt tett. Támogatta a herendi porcelángyárat stb.



kesféregfaj más fajok kis egyedeit felfalja, a saját fajbeliekkel nem teszi ezt. A kutató a kannibalizmusnak, vagyis a fajtársak felfalásának hiányát olyan viszonylag fejlett *kémiai fajfelismerő rendszernek* a működésével magyarázza, amelyről eddig nem is gondolták, hogy megvan e kezdetleges lényekben.
(Urania)

...mmal?

...ítható. Az eljárás ... alapszik, hogy a ...s az utóbbi 30 mil... ban azonos mérté... a magaslégkör sem ...evő módon.

...et nagyon csekély ...berkeley-i ... ...tnak segítségével ... a megvizsgálandó ...ányi mennyiségét

Új immunoszupresszív anyag

A Sandoz cég (Svájc) új anyaga a szervezet immunválaszának elfojtására — a *ciklosporin—A* — állatki-

reprodukciója)

Kilencezer éves leletek Thaiföld

A Thaiföld északkeleti részén levő Ban Csiengben tíz év óta tart a régészeti ásatás. Az ott talált agyagedények a szén 14-es izotópjával végzett kormeghatározás szerint az

Sok bronztárgy számokat, tegyve közöket és ékszer világ legrégibb gyöngyből és csi

Rippe-Rónai József, festő

megemlíthe

Kun András: Ujvonások a centenáriumi Ady-lépen 74-76

Alföld, Debrecen, 1978 máj. XXIX/5.

Rippl-Rónai József

- a BÁV-aukcion sikerült a képtárnak megszerezni a „Mozgástanul mányok" c. tüskajzát, és pécsi magántulajdonból néhány grafikáját megvásárolni.

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története

Jan. Pan. Múz. Évl. 1974. XIX.

Rippl - Rónai

„Öreg hölgy"

„Babits Mihály"

„Apám és Piacsek bácsi vörösbor

mellett

– festmények

Múzeumi Magazin 1977/3

25 Kd

Rippel - Rónai József, festő

L. Csók I.

–: Képvenuchek árverésen 12

Esti Hirlap, Bp. 1979 dec. 11.

Rippel - Rónai József, kstő

L: Kunffy Lajos

Horváth János: Lakodalom Somogyfúron 891

Élet és Tudomány, Bp. 1980. júl. 11. XXXV/28

Rippl Rónai József, festő iparművek



MÚZEUM

SZERKESZTI: ÉRI ISTVÁN

Szecessziós üvegek Budapesten

Reneszánsza, de legalábbis divatja van manapság a századforduló egyik — egyebeken kívül a természeti formák bűvöletéből meg nem kevés eredetieskedésből ötvöződött és formálódott — irányzatának, a *szecessziónak*. Ezért is érdemes megnézni az *Iparművészeti Múzeumban* (egy szecessziós jegyeket is magán hordozó épületben!) a *Szecessziós üvegek* című kiállítást. De nemcsak ezért! Hanem [illegible] mert a mú[illegible] gyűjtem[illegible] sel[illegible]

tárlókban. Öntött tál és zománcozott illatszeres üvegcse, formába fúvott kétrétegű üvegdoboz és aranybronz talpú vaskos állólámpa, száz színben pompázó, hűvös körvonalú váza és leheletvékony, szinte súlytalan díszkehely, metszett s maratott keresztelőmedence és a hajdani Japán Kávéház telefon[illegible]jének virágos ab[illegible]ól az 1890 [illegible] év-

[illegible] ás-

a koro[illegible]

Ez az alga ugy[illegible] korongja a közepén ketten[illegible] rongga egészül ki. Ha egy fel[illegible] mint ezong kiegészülő fele nem nő meg a teljes [illegible] is a kísérleti bélmenyek között. Bármilyen elrendezésű anód felé néző oldalon, a gátolt növekedés mindig az lorado Egyetemen dolgozó [illegible] szerint, a villamos áram a sejthártyára hatva megváltoztatja a sejtfal fel-

-dapesten 1115

aug. 29, XXXV/35

szaporodik az algu

A biológusokat régóta foglalkoztatja az a kérdés, hogy miképp hat a villamos tér az élő sejtekre. Újabban a *Micrasterias* nevű algával végeztek idevágó kísérleteket. Ennek átmérője mintegy 1 milliméter, korong alakú, s
rong szélei lebernyegesek.

szaporodik, hogy amikor éretté válik,
hasad, s mindkét fél teljes ko-
korongot két elektród
hoznak lét-

Rippl-Rónai József, festő

L: Frank Frigyes

(gy. kárpáti,): Galéria a kórkrembcn 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. nov. 30-

Rippl Rónai József

Rippl-Rónai József (1861–1927): festő és grafikus, a posztimpresszionizmus egyik legnagyobb magyar képviselője. Korai művei a szecesszióval érintkeztek. Párizsban a Nabis-csoport tagjaként stilizáló tendenciájú, dekoratív képeket festett. 1902-ben hazatelepedett Kaposvárra, ahol a kisvárosi élet krónikásaként környezetének jellegzetes alakjait örökítette meg, s számos bensőséges hangulatú interieur-képet festett. Pályája vége felé pasztellek, közöttük írókról készített kitűnő portrék vallanak festőileg oldottabb művészi felfogásáról.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim Bp.1977.Corvina

Rippl-Rónai József

Haranghy Jenő: "A nagytehetségü és képzettségü művész képei,
Lénárd Róbert: jó technikáju, de gyengébb rajztudással készült képei,
Benkhardc Ágost: szép arcképei és borsodi tájképei,
Lohwag Ernesztin: minuciózus pontosságu miniatür arcképei,
Károlyi József: éterikus finomságu rajzai,
Muhits Sándor: sokatigérő kompozició-vázlatai,
Reményi József: plakettjei,
Csulyok Margit: büsztjei,
Szablya Ferenc: arcképei,
Rippl-Rónai József: kissé szintelen müvei szerepelnek a KÉVE Müvészegyesület tizennegyedik kiállitásán.
Élet, Bp. 1923. ápr. 8. XIV. évf. 7. sz. 165. lap.

Rippl-Rónai József
(1861-1927)

„Parkrégylet" o. karton 50x64,5 cm
J. l. b.: Rónai (Sérült) Kiválthatási ár: 40000 ft

BÁV 5o.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Rippl-Rónai József

Méltatás.

P. Ö. G.: Emléktábla-avatás.
Új Tükör, 1978. július 16–30 lap.

Rajzok - Rónai József

Méltatás

—: Kiállítások.
Művészet, 1975. július - 48. lap.

Rippl Rónai József

„Modellek" Tusrajz 29x45,5 cm
J.f.j.: Rónai Jelenlegi ár: 4000 Ft.

„Női akt" pasztell 49x39 cm
J.f.j.: Rónai Jelenlegi ár: 25000 Ft.

BÁV 47.Képaukció Bp.1978.december

Rippl Rónai József

„Női Lépmás" pasztell 52x42 cm

s.l.j.: Rónai 25. Kiáltási ár: 30000 ft.

„Kaposvári Lertem" o. Larton 28x38 cm

s.l.b. Rónai Kiáltási ár: 18000 ft.

BÁV 47.Képaukció Bp.1978.december

Rippl Rónai József (1861-1977)

„Homme en bleu" Vízfestmény 7,1x16 cm
J. l. p.: Rónai Jelzálogi ár: 4000 ft.

„Lazarin olvas" Diópác 30x21,5 cm
J. l. p.: Rónai
Jelzálogi ár: 5000 ft.

BÁV 47.Képaukció Bp.1978.december

Rippl Rónai József

„Leány" vízfestmény és ceruza 21,5 x 16,5 cm

J. l. j.: Rónai Utiáltási ár: 5000 ft.

„Lányok" a Zentben" Litografia 24 x 18

J. l. j.: Rónai 895 Egyetlen példány Védett.

Utiáltási ár: 1500 ft

BÁV 47.Képaukció Bp.1978.december

Rippl-Rónai József

Méltatás

Szíj Béla: Gulácsy Lajos kiállítása...
Művészet, 1978. július - 12. kp.

Rippl Rónai József

Espada sign.: "Az Iparmüvészeti Iskola igazgatói állása" cimmel azt tárgyalja, ki volna alkalmas a állás betöltésére. Három müvészt emlit meg, akiknek munkáját, tehetségét, élete körülményeit vizsgálva megállapitja, hogy egyikük sem alkalmas erre posztra. Mindegyik müvészre tesz valami megjegyzést. Lechner Ödön "öreg", Rippl-Rónai az Andrássy gróf ebédlőjét tervezte, Horthy Béla piktor képeit birálja.

ÉLET, Bp. 1910. juli. 17. II. évf. 29. sz. 89. lap.

Rippl Rónai József

A Nemzeti Szalon helyiségeiben rendezte meg harmadik kiállitását a Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre. M. /Margitay Ernő/ "A MIÉNK kiállitása" cimmel ir a tárlatról, felsorolja az ott szereplő müvészeket és beszél munkásságukról:
Glatz Oszkár, Gulácsy Lajos, Hatvany Ferenc, Jávor Pál, Kosztolányi Kann Gyula, Rippl-Rónai József, Szinyei-Merse Pál, Szlányi Lajos, Vaszary János, Zombory Lajos, Csók István, Ferenczy Károly, Iványi Grünwald Béla, Olgyay Ferenc.

Rippl Rónai József: Interieurjei elsőranguak, mondja a kritika. „Különcködései" kifogásolhatók, de a legjobb kolorista, „szinbeli tudása lenyügöző." ÉLET, Bp. 1910. jan. 23. II.évf. 4. sz. 125-126. lap.

Rippl Rónai József

Horányi Barna: A nagy portréfestő. Rippl-Rónai
Munkácsy párizsi műtermében - Somogyi Néplap 1974.
febr. 24.

magyar művészettörténeti irod. bibliográfiája 1974.
összeállította Vadászi Erzsébet

Művészettörténeti Értesitő 1977/1

7 fiold.

Rippl-Rónai József, festőművész

Ilosvai Varga István festőművész 1935-ben költözött Szentendrére. – Személyes találkozója Rippl-Rónai Józseffel, meghatározta festői indulását.

Losonci Miklós: A természet forrásából merítve. Pest Megyei Hírlap, 1978. júl. 11.

Rippl-Rónai József, Pesti

Rippl-Rónai József állandó kiállítása augusztus 20-án nyílt meg Kaposvárott, a Róma-hegyi villában, a művész egykori otthonában és műtermében.

-: A Jelenkor krónikája

Jelenkor Pécs 1978. okt.

987.

XXI/10

Rippl-Rónai József

Rippl-Rónai József volt egyik mestere Káplár Miklósnak.

Tarczy Péter: Káplár Miklós hagyatéka.
Ny Tükör, 1978. december 17 - 4. lap.

Rippl Rónai József

Méltatás.

Székely András: Lovak
Új Tükör, 1978. november 26-24 lap.

Rippl Rónai József

Külföldi és magyar művészek együtt mutatták be műveiket a "Nemzetközi impresszionista kiállitás"-on. A lap Spectator sign.val számol be a tárlatról és a külföldiek mellett felsorolja a miéinket is:
Munkácsy, Paál László, Szinye-Merse, Mészöly, Hollósy, Ferenczy, Iványi Grünwald, Réti, Thorma, Fényes, Horthy, Katona, Kernstock, Strobentz, Vaszary, Csók, Mednyánszky, Szlányi, Rippl-Rónai.
A versenyt most is fényesen állják a magyarok. A cikkiró szerint: annyira jók, hogy kézenfekvő a kérdés feltevése: ezeknek a magyar festményeknek vajon mi volna az értéke, ha véletlenül francia névjelzés állna alattuk? ÉLET, Bp. 1910. május 1. II.évf. 18. sz. 596. lap.

Rippl-Rónai József festő

L: Ilosvai Varga István

-: Hú

8.

Népszabadság, Bp. 1978 dec. 20.

Ripkl-Rónai József, festőművész

Vörös Béla szobrászatművész Ripkl-Rónai József ajándéklevelével érkezett 1925-ben Párizsból, ma is ott él.

TV-Híradó

1978. máj. 12. Televízió 19.30 | V. emé |

Rippl Rónai

a művészt barátság füzte Márffy Ödönhöz.

Magyar Hirlap 1978/283/6

Wagner: Az életöröm festője

Rippl-Rónai József, festőművész

Martyn Ferenc gyermekkorát – édesanyja halála után – Rippl-Rónai kaposvári házában töltötte. Nemcsak az első művészi ösztönzések, de a dunántúli tájhoz való kötődés is innen származik.

H.E.: Martyn Ferenc 80. éves.
Nógrád, 1979. jún. 10.

Ripple-Rónai József, festő

L. Endre Béla

Lónló Gyula: Művénekről, művénekről 89-91

Tiszatáj, Szeged, 1979-aug. XXXIII/8.

Rippl-Rónai József, festő

L.: László Gyula

Demény J.: László Gyula kettős önarcképe
Jelenkor, 377–381.
Pécs, 1980, április XXIII/4.

Rippl-Rónai József

Szőnyi István, Vaszary János, Csók István, Szentgyörgyi István, Mattyasovszky-Zsolnay László, Réti István, Glatz Oszkár, Rippl-Rónai József, Iványi Grünwald Béla neve szerepel Mátrai Vilmos kritikájában, mely a Nemzeti Szalonban rendezett -"Szinyei-Merse Pál Társaság első kiállitásá"-ról szól.
A bemutatott müvek értékelése:

Rippl-Rónai József: a kritika csak annyit jegyez meg, hogy "régi dolgokat állitott ki" s ugyanugy példaként emliti, mint Iványi Grünwald Bélát.

Élet, Bp. 1922. dec. 1o. XIII. évf. 25. sz. 605. lap.

Rippl-Rónai József

"Retrospektiv kiállitás a MÜVÉSZHÁZ-ban" cimmel K.A. ismerteti a tárlaton szereplő alkotásokat. A legmagyarabb müvészként emliti, aki „Cézanne és Manet legerősebb dolgaival is kiállja a versenyt."
Felsorolja néhány müvét: "A zöldkalitkás nő" "Apám, Anyám", "Piacsek bácsi" c.-t.
A tárlaton szereplő müvek közül a lap hozza "Önarckép" c festményét és "Andrássy Gyula gróf" képmását.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet 359-360. lap.

Ripp-Rónai József

~~Meier~~ Meier-Graefe-vel 1894 óta, a Pán megindulása óta jó barátságban volt.

Ripp-Rónai József írásairól, Budapest, 1967.
493. o.

Rippl Rónai József

jó barátja volt Maurice Denis-nek,
akivel együtt állított ki Toulouban.

Rippl Rónai József írásaiból,
Dunaverse, 1967.

55.o.

Rippl-Rónai József

az olasz fronton volt, magyar tiszteket
és Kokoschka bécsi festő barátjával

Rippl-Rónai József irásaiból,
Dunavecse, 1967.

55.0.

Rippl-Rónai József

segítségére volt. hogy a francia
fogságból kiszabaduljon: Maurice
Denis, M. Hucz.

Rippl-Rónai József írásaiból
Dunaverse, ~~[illegible]~~. 1967.

55.o.

Rippl-Rónai József

1887 tavaszán Münchenből Párizsba ment. 1887-1901-ig itt tartózkodott. Munkány Mihály párkogolta.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.
74.o.

Rippl-Rónai József

Váratlanul otthagyja a gyógyszerészetet. Házi tanító lett Bécs mellett, Kalksburgban, a Zichy csoládnál.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunaverse, 1967.

74.o.

Rippl-Rónai József

született 1961. máj. 24-én Kaposvárott.
Apja: Rippl József tanító.
Anyja: Kenzevics Anna Paulina.
Elemi iskoláit és a középiskola elő
nég osztályát szülővárosában jár

Rippl-Rónai József irásaiból, Dunavece,
1967.

74.o.

Rippl-Rónai József

1893-ban Angliában: Londonban,
Skóciában, Hamich-ban időzött.

Rippl-Rónai József írásairól.
Dunavecse, 1567.
75.o.

Rippl-Rónai József

Ugyellen tanítványa ~~Martyn~~
Martyn Ferenc festőművén volt.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunaújváros,
1967.

77.o.

Rippl-Rónai József

1899. febr. 3-án felháborodottan tiltakozott az iparművészeti aranyérem pályabíróságának döntése ellen.
(Műcsarnok, 1899. jan. 8. 24. l)
sajtó
Vita lett belőle

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunavecse, 1967.
75. o.

Rippl-Rónai József

Művénházban rendezett retrospektív kiállítását megtekintette gr. Tisza István. 1911. márciusának első napjaiban. Tisza elítélte a kiállítást. Rippl-Rónai ezt levegálta: Pesti Napló, 1911. márc. 18.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.

79.o.

Rippl-Rónai József

művészetéről Julius Meier-Graefe-nél, 1913-ban annak bp-i útja alkalmából

(A Nap, 1913. jan. 15.)

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.

80.

Rippl-Rónai József

és Varga János rendezésében
Bécsben a Künstlerhausban 1914.
májusában megnyílt a magyar
művészek kiállítása

Rippl-Rónai József írásából
Dunavecse, 1967.

81.0.

MDK

Rippl-Rónai József festőművész

1900-ban Páris, ezüstérem kitüntetése.

Cikk: A magyar iparművészek törzskönyve.

Magyar Iparművészet, 1903. 153.154.1.

Szomory a 20 éves, Párisban tatózkodó
újságíró haraint újságcikkeiben
Párisba invitálta haraint nagyjait
Rippl kiállítására. (Outrál Követség)
Ezt írja: „Egész Párisz bárban van!"

Szomory Dezső: Az első kiállítás
Pesti Napló 1937. dec. 5.

MDK

Rippl-Rónai

Pasztell-aktja a kiál litáson.

Gerő Ödön: Az akt kiállitás.

Magyar Művészet, 1925. 385.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Boulevard de Montparnasse, repr.

KMTárs. 1917. tav. kiáll. kat.

Rippl-Rónai József

A párizsi magyar kiállításon szerepel.

Magyar Nemzet 1966. jún. 26.

Rippl-Rónai József

Neve emlékére

Dunántúli Napló 1966. jún. 21.

Rippl Rónai József

A párizsi Petit Palais-ban rendezett magyar kiállításon szerepel.

Vasárnapi Hírek 1966. jún. 6.

Ripp-Rónai József

A párizsi magyar kiállításon nevepel.

Reforme 1966. máj. 7.

Rippl – Rónai József

Neve említve

Irodalmi Napló 1966. máj. 29.

Ripp-Rónai József

A lap a művész életművének rövid áttekintésével járul hozzá a modern magyar képzőművészet megteremtőjének népszerűsítő bemutatásához.

Csepel 1966. máj. 27.

Rippl-Rónai József

Tájám és Piacsek vörösbor
mellett (reprodukció)

Csepel 1966. máj. 27.

Rippl-Rónai József

A párizsi Petit Palais-ban rendezett magyar kiállításon mutatkozott.

Journal de l'amateur d'art 1966. máj. 10.

Rippl-Rónai József

A párizsi Petit Palais-ban rendezett magyar kiállításon nyer-pel.

Magyar Nemzet 1966. jún. 29.

Rippl – Rónai József

Neve emlékére

Esti Hírlap 1966. jún. 3.

Kippl-Rónai József MDK

Piacsek bácsi a babákkal.

Mücsarnok 1940 A gyermek a müvészetben c.kiáll.

Rippl-Rónai József, festő MDG

Táclatvezetésen ismertetik.

– : A hét végi kulturális programból 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jún. 18.

MDK

Rippl - Rónai József, festő

Nyírbátorban Rippl - Rónai emlékkiállítást rendeznek.

— : Kis híradó

2

ESTI HIRLAP 1965. jún. 1.

M.D.K.

Rippl- Rónai József festö

/ 1861- 1927 /

Öregasszony ibólyával. 1895. repr.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

99. l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József

"Boás nő" c. képének repr.-ját bemutatja a lap, s "A Bernáth- Rippl-Rónai József kiállitáson" cimmel beszámol a tárlaton szereplő müvekről, amelyek közül megemliti a "Piacsek bácsi" és "Hölgy a kalitkával" c. müveket.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. jan. 23-29.
V. évf. 4. sz.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Miltatás.

Farkas Zoltán: Glatz Oszkárné, Wildner Mária
Művészet, 1966. junius - 46 kep.

Rippl Rónai József
festő

MDK.

Bálint Aladár sokra
tartotta művészetét.

Devényi Iván: Bálint Aladár
Művészet, 1966. julius – 17 lap

Rippl – Rónai

Nem talált itthon megírlésre

N. U. 932. XII. 20.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

MDK.

Rippl Rónai József

Emlékkiállitásának hiradása

Esti Hirlap 1961.II.1.

Dippl-Dónai József

1890-ből származó tollrajzát közli az alanti mű:

Lyka Károly: Kis könyv a művészet-ről, Budapest, 1964. 16-17 l. között

Rippl-Rónai József

mestert a közönség pasztell müvein keresztül ismerte meg; nagyobbára motivumait a pirenei hegyekből, ostendéből és somogyi otthonából merítette

Zyka károly: Kis könyv a müvészetről, Budapest, 1964. 311

Rippl-Rónai József

„Babits Mihály arcképe" 1923. pasztell-karton, 50 x 40, magántulajdonban levő

képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről.

Budapest, 1964 48-49 l. közölt

Rippl-Rónai József-

ve vonatkozóan az alanti szerző meg-
emliti, hogy őt érdekelte a posztimpresz-
szionizmus fornu problémája

Németh Lajos: Tivadar Csontváry

The New Hungarian Quarterly

Budapest, 1964. 14. szám 96 l.

Rippl-Rónai József

„Somogyi falu" sárga és rózsaszínű színben festett képét említi az alanti cikk szerzője

„-bm-" jelzéssel „Ausstellung im Budaer Burgpalast" címmel

„Neueste Nachtichten", Budapest, 1967. okt. 22. 6 l.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Alapos ismertetést kapott.

—: Művészeti Lexikon IV. 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. máj. 10.

Rippl-Rónai József

képet festett Aristide Maillol
francia szobrászról.

A műalkotásokról. Bp. 1960. 62 l., 24 t.,
20 an. (Kulturális Élet)

16. l.

Rippl-Rónai József

festménye a bpesti bizományi áruház 1967. dec. 12-én rendezendő árverésén kerül eladásra.

Jelnélküli cikk: 165 fine paintings for auction Dec. 12.

Daily News, Budapest, 1967. dec. 10. 61

Rippl-Rónai József

Maillol archépe (repr.)

Öregamony ibolyával (repr.)

A műcelkotés okról. Bp. 1960. 62 l., 24 t.
20 cm. (Kultúrális Élet)

6. kép. 20. kép

Rippl-Rónai József

határozott egyéni stílusával különbözik kortársaitól.

Öregasszony ibolyával c. képet festett.

A műalkotásokról Bp. 1960. 62 l., 24 t.
20 cm. (Kultúrális Élet) 44. l.

Rippl-Rónai József (1861-1927)

a magyar szecesszionizmus egyik úttörője. Festészet mellett iparmű-vészettel is foglalkozott.

A műcelkotásokról. Bp. 1960. 62 l., 24 t.
20 cm. (Kultúrális Élet) 59. l.

Rippl-Rónai

Írja: Minél kevesebbel minél többet, sokat kifejezni: ez ma is a művészi mottóm.

Maksay Tanló: Műalkotás, kompozíció, stílus Bp. 1961. Gondolat k., Franklin ny. 133 l., 52 t. (Gondolattár S.) 76. l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

nevét említi:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik,

Bp. 1968. Magvető, 292 old.

Rippl-Rónai József, festő

M.D.K.

"... megkérdezte tőle Lesznai „hogy van az hogy magának minden képe sikerül?" – „Azért fiam, mert nem kerdek dyasmibe, amüről nem tudom, hogy sikerülni fog." – Még egy érdekes megjegyzés: a környéken (Körtvélyesen), ahol Rippl-Rónai sokat festett, a falusi urak nem szerettek a képeit, viszont a parasztok nagyon el voltak ragadtatva tőlük. Egy kis tót cselédlány órákig elbámulta, ahogy fest, s erkölcsi felkiáltott: Kak krasznüe!"

Beszélgetés Lesznai Annával

Irodalmi Muzeum, Szerk.: Dr.Lakatos László,
I.Emlékezések, Sajtó alá rend.: Vezér Erzsébet
Muzeumok Rotaüzeme, Bp.1967. 136 old.

10. old.

Ripp-Rónai József festő M.D.K.

nevét említi

Beszélgetés

Irodalmi Muzeum, Szerk.: Dr.Lakatos László,
I.Emlékezések, Sajtó alá rend.: Vezér Erzsébet,
Muzeumok Rotaüzeme, Bp.1967. 136 old.

24. old.

Rippl-Rónai József, festő

M.D.K.

műveiben tagadhatatlan a realista szándék... „Ha ösztönösen is... a kisvárosi középosztályt jellemző interieurjeiben, portréiban, megnyilvánul sajátos, fanyar ízű, bíráló szellem... a kritikus önmegismerés... a környezetét fürkéző mosolygó-jóváhagyó-ironikus szemlélődés a nérő szamára a társadalom-kritika erejével hat."... Szárad elejei fris kerdemanyegésü... vyelvezete... meggyőrőbb, szellemesebb... mint Réti egyhorú kisvárosi interieurképeinek ... hagyománytisztelő hangja."

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp.1968. Magvető

38-39. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

Baráti kapcsolatban volt Vaszry Jánossal.

Petrovics-Kárpáti: Vaszary, Bp. 1941. VIII.1.

Rippl Rónai

Szerepel a „Magyar művészet párisi kiállításán" a szép. mův. Muzeumban

Gerevich László: A magy. mův. párisi kiáll. a szép. mův. Muzeumban

Magyar Ifjúság 1966 VIII. 20

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Vörössapkás önarckép, repr.

Genthon István: Rippl-Rónai, Bp. 1958. 4.l.

25.

Rippl-Rónai József

Knowlessel való benélgetései s a fiatal festőtkel való barátsága vette vé, hogy szakítson Munkácsy stílusával. Carrière és Whistler nyomában kezdte kialakítani új stílusát

László Gy. – Martyn F. – Taháts Gy. – Rippl-Rónai emlékmeposh Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l. – ill. – (László Gyula) 22. l.

M.D.K

Rippl Rónai József
festő

Nikola András egy-egy képe.
Rippl Rónai József művészetét
idéri..

Kisdégine Lirimi Szén: Nikola András festőművészről
Művészet, 1963. március — 25 lap.

MDK

Rippl Rónai József

Somogyi V.: Vita a mükereskedőkkel...Esti Kurir 1944.jun.21.

MDK

Rippl Rónai József

Sós E.: Francia, spanyol közt. és párizsi magyar műv.kiáll. a N. Szalonban. Népszava 1948. aug. 18.

KDK

Rippl-Rónai József, festőm.-grafikus.

a kevesek egyike, kik ezt a műfajt művelték. Müveivel szerepelt az országos Képtárban rendezett Modern metszetek kiállitásán.

L-a.: Modern metszetek kiállitása. Müszaki. 1898. nov. 27. 158.l.

MDK

Rippl -Rónai József, festőm.

Egy chartreusi szakács . Rajz. Repr.

Az Ernst Muzeum kiállitásából.
Művészet.1915. 388.l.

MDK

Rippl-Rónai József testöm.

/Páratlan gazdagságu Rippl-Rónai gyüjtemény áll a kiállitás középpontjában. /
Piaczek bácsi beteglátogatáson.
Lazarine a tükör elött. A közel 50 darab e két mestermüvét emlitve. Néhány még egészen ismeretlen müve is szerepel.

A Nemes-gyüjtemény aukciója az Ernst Muzeumban.
Az Ernst Muzeum kiállitása.
Nemz.Ujs. 1933.nov. 26. 27.1.

Rippl-Rónai József MDK

Liszt Ferenc arckép, rézkarc Munkácsy Mihály festménye után

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.
II. sorozat

Rippl-Rónai József

Egy játszma bézigue. olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Rippl-Rónai József MDK

Egy játszma bézigue, repr.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Rippl-Rónai József MDK

Kedves vendég, olf.

Mücsarnok 1889/90 téli kiáll.

M Du

Rippl-Rónai József, festő

Vásárolt a még kezdő Nyergesi János sajzaiból.

Murányi-Kovács Endre: Jegyzetek Kiállításokról

8. l.

NÉPSZABADSÁG, Dn. 1963. febr. 28.

Rippl-Rónai József

MDK

Dianora di Bardi, szines rajz

Mucsarnok 1894/95. téli kiáll.

Rippl-Rónai József

MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Dianora di Bardi, repr.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Tájkép St. Molo vidékéről, szines rajz

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

Rippl-Rónai József

MDK

Tanulmány, pasztell

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

"Ut a tanyához" c. kép repr.

"Tájkép" c. kép repr.

Arverési Közlöny, 1940. 1.rk.sz.

MDK

Rippl-Rónai József

Tanulmány, rajz , repr.

Müvészet 1903. 125.l.

MDK

Rippl-Rónai József

B.A.: Rippl-Rónai és Istókovits az Ernst-Muzeumban. Magyarság 1936. okt. 18.

MDK

Rippl-Rónai József

Művészet 1936. 3-4. sz.

MDK

Rippl-Rónai József

Szövő nők, repr.

A Szépmüv.Muzeum tárlatai. Képzőmüvészet
1934. VIII. évf. 74. sz. 135.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Képzőművészet 1927. 5. sz. 31.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Művészet 1917. 61.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Réti I.: Tájékoztató. Nyugat 1928. jun. 1.
797.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Réti I.:Nagybánya.A Múbarát 1922.II. 11-12.sz.
217.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Nymphák háza, of.

Une dame blonde, paszt.

Cataláni falu az olajfák mögött, of.

Műcsarnok 1900. tav. kiáll. kat. 35.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Jane Evens, paszt.

Aristide Maillot, of.

Egy szent család hajléka a hegyek között, of.

Műcsarnok 1900. tav. kiáll. kat. 35.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Hortensia, paszt.

Hegyi táj házakkal, of.

Hullámzó tenger és felhők, of.

Műcsarnok 1900. tav. kiáll. kat. 35.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Szent ember szobája, repr.
Nagy fa alatt nőalakok, repr.
Önarckép, repr.

Farkas Z.: Rippl-Rónai József kiállitása. Vasárnapi Ujság 1911. 12.sz. 229,230.l.

MDK

Rippl Rónai József

Egy öreg francia asszonyság, repr.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

Tükör előtt, of.

Tájkép, paszt.

Karinthy Frigyes arcképe, paszt.

Ernst Muzeum aukciói. 38.sz. Bpest 1928.

M.D.K.

Rippl-Ronai József, festőről

írja Márkus László, hogy
"bibliikus erejű ember, aki
visszahozza nekünk az el-
repült pillanatokat."

Perneczky Géza: Tiz esztendő a magyar képzőművészeti kritika hőskorából

Művészettörténeti értesitő, 1965.XIV.évf. 3.sz.

183. old.

Rippl-Rónai József
festő

1926-ban csoportkiállításon vett
részt.

Dérényi Iván: Vass Elmér
Látóhatár, 1970. I–II. 157.

Rippl-Rónai József

Tanítványa volt Martyn Ferenc, hatott is rá stílusával.

Nemeth Lajos: Modern magyar mármol, Corvin 1968 126 l.

Rippl-Rónai József
festő

Méltatás.

László Gyula: „A fehér ráing"
Művészet, 1970. február – 14 lap.

Rippl Rónai

Szerepel az alábbi tárlaton

Rideg Gábor: Művészetünk nagy
Korszaka az Ernst Múzeumban

Nagyszava 1969 IX. 30

Ripple Rónai

Lazarin és Anella c. képe (kiepkó) szerepel a „hagyat mindészet 1896 - 1945" c. Lázlatom az Ernst Museumban

Földes Anna: Remelmüvel nyomában

Nők Lapja 1969 X. 18

Rippl-Rónai bőrset
fastó

Párizsban jött

Dévényi Iván: Magyarok a szárazdelejei fr.
Látóhatár 1969. V–VI. 571. képzőmű-ben

Rippl-Rónai József
festő

Tanított a Haris-közi szabadis-
kolában..
A KUT tagja.

Dérényi Iván: Nyergesi János
Látóhatár 1969 IX-X

Rippl-Rónai József
festő

~~iskolá~~ ~ volt ~ ideig Bortnyik
Sándor mestere.

~ volt tanítómestere Martyn Ie-
rencnek.

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látókatár, 1969 VII – VIII 738-740.

M.D.K.

Rippl Rónai

Tanulmányait emliti meg Perneczky Géza: "Képes albumok a századfordulóról" c. beszámolójában.
Szabó Julia tanulmány-kötete a Corvina kiadóban jelent meg "Magyar Rajzmüvészet 189o-1919" cimmel. A kritika felsorolja a kötetben szereplő müvészeket, s ismerteti müveik egy részét.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. dec. 2o.
XIII. évf. 51. sz. 8. lap

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Egry, Márffy, Orbán és Perlrott nevével induló fiatalabb művészet kibontakozása felé" terelődik az érdeklődés.

Perneczky Géza: Tíz esztendő a magyar képzőművészeti kritika hőskorából

Művészettörténeti Értesítő, 1965, XIV.évf. 3.sz.

181. old.

Rippl Rónai József.

Bukarestben, a Magyar Népköztársaság képzőművészeti kiállításán ~~munkáit~~ műveiből láthattunk.

Utunk Kolozsvár, 1952. május. 15.

Rippl-Rónai József, festő 1964

Egy szép fiatal nőt ábrázoló pasztellképe kerül aukcióra.
A kép gazdája, egy 85 éves öreg hölgy, most vált meg kincsétől: őmaga volt hajdan modellje a finom képszerű képnek.
(Jenczik): Képkonjunktúra Magyarországon 8

ESTI HIRLAP Bp. 1964. dec. 5.

Rippl Rónai József, festő MDK

Tárlatvezetésen ismertetik.

—: A hét végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jan. 8.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festö

Öccse Rippl-Rónai Ödön volt Bernáth Aurél elsö pártfogója

Genthon István: Bernáth Aurél Bp. 1964. 6.l.

MDK.

Rippl Rónai József

Kiállitási hiradás

Hevesmegyei Népujság 1966 jan.11

MDK

Rippl Rónai József

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

MDK

Rippl Rónai József

Ady Endre. Arckép. Eredeti tollrajz

Lantos tudom. antiquarium 1939. márc. havi árjegyzéke. 19.l.

MDK

Rippl-Rónai József

mellszobra, készitette: Ligeti Miklós,br.

Budapest szfőv. ujabb szerzeményeinek kiáll.
Képzőművészet 1932. 52. sz. 152.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Kalitkás nő, of.,repr.

Budapest szfőv. ujabb szerzeményeinek kiáll.
Képzőművészet 1932. 52. sz. 152.l.
Repr. 148.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Molnár E. dr.: Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.l.

MDK

Rippl Rónai József

Herman Lipót: Vaszary János. Pesti Napló 1935. febr. 24. 35.l.

Rippl-Rónai József MDK

Az én nyiresem vágáskor, télen, pasztell

Mücsarnok 1932.Bp.Székesfőváros Közönségének
képzőművészeti gyüjteményéből rendeztt kiállitás

Rippl-Rónai József MDK

Önarckép, pasztell

Zorka, pasztell

IV.Károly király koronázása

Kalitkás nő, olf.

Műcsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK.

Rippl Rónay József

A Kiscelli Muzeumban lévő képeiről

Népszabadság 1965 juli.4.lap -

MDK.

Rippl Rónai József

Kiállitott müvei Nyíregyházán

Keletmagyarország 1965 juni.27.lap -

Rippl-Rónai

Kiállít

M. 1930. X-12.

Rippl-Rónai

Kiállít

Ujság 1930. X. 12.

Rippl - Rónai

Kiállít

PH.. 1930. X. 12.

Rippl Rónai

Kiállít

Buda 1930. X. 14.

Rippl Rónai

Festő házában nőtt fel Martyn Ferenc

Hárs Éva: Kemény J., Martyn F és Takáts Gy. kaposvári kiállítása

Jelenkor 1965 11 sz. 1039. l.

ok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

M.D.K.

Rippl-Rónai

Petrovics Elek: "Festők a Balatonon" cimmel ir a Balaton festőiről. Itt emliti meg a művész nevét a Balatont festő müvészek nevei mellett.

Szinházi Élet. Bp. 1938. nov. 19. XXVIII. évf. 48. sz. 16-19. lap

Rippl-Rónai József.

az Ernst-Múzeumban rendezett arcképkiállításon önarcképéről készült portréja szerepelt. (említve.)

Magyar Nemzet, 1972. Júl. 2.

Ruppl Rózsa József festő

M.D.K

Párizsban, a Julian akadémián 1888-ban Csók Istvánnal művészetére hatással volt.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra művészeti, 1965. okt. – 12 lap.

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

Jóbarátja volt Csók Istvánnak.

Telepy Katalin: Emlékezés Csók Istvánra . . . .
Művészet, 1965. okt. – 12 lap.

Reppl Rónai József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Nagy Lajkó: Magos Gyula
Művészet, 1965. október - 27 lap.

M.D.Y.

Reppl Rónai József
festő

Méltatói.

Kassák Lajos: A Nyolcak és Aktivisták Kiállítása
Élet és Irodalom, 1965. okt. 16 - 9 lap

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.

Franciaországi sikerei után telepedett haza, és több mint két évtizedet itt élt át és dolgozott. /Vaszary hamarabb elszakadt szülőföldjétől- de festői pályafutásába mindörökre beleivódott sajátos szépségü vidéke Pannoniának./ - Mindvégig szoros/ baráti kötelék füzte egymáshoz e két nagy müvészt.

Ruisz György: Vaszary János. 1867-1939.
Somogyi Néplap. 1958.dec. 25.

Vaszary János, Rippl-Rónai József MDK

irod.:

K.A.: Rippl-Rónai és Vaszary grafikái.
Pest.1943.ápr.28.

MDK

Vaszary János, Rippl-Rónai József

festőművészek.

irod.:

Balás-Piry László dr.: Rippl Rónad és Vaszary rajzaim kiállitása.

Az Ország. 1943. máj. 1.

MDK

Rippl-Rónai József

1927.márc.13-tól 2o-ig rend. pécsi kiállitá-
son szerepelt műve.

Felvinczi Takács Sándor: Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Rippl-Rónay József

"Szoba" c. festménye. Repr.

Ger Lon Mod fest. 95,lap

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.
1861-1928

758. Alvó nő. Pasztell. 32x47 J.l.b.

759. Férfi tanulmányfej. Pasztell. 54x42. J.f.j.

760. Csendélet. Pasztell. 32x37. J.l.b.

Árv. Közl. 1933. dec.hó 4.rk.sz. 68.aukció. 32.l.

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.
1861-1928

748. Parasztpár. Olf. 46x32
749. A föhadiszállásón. Szines ceruza. 17x22 J.l.j.
750. Öreganyám. Szines ceruza. 22x17 J.l.j.
751. Női akt. Tollrajz. 22x28 J.f.j. 35.1.

Árv. Csarn. 1932. I.rk.k. 34.1. és 35.1.

61.12.márc.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Sirhalom

Temető télen

Ernst Múz. aukc. 49.sz. 1.rész. 7-9.l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Kastély piros székekkel

Interieur Rippli bácsival

Ernst Muz. aukc. 49.sz. 1.rész. 7-9.l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Két akt

Baromfiudvar

Ernst Múz. aukc. 49.sz. 1.rész. 7-9.1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Ostende, paszt.

Csendélet

Ernst Muz. aukc. 49.sz. 1.rész. **7-9.1.**

RIPPL-RÓNAY JÓZSEFNÉ , Lazarine -

iparmüvést, tervező
tapéta az Andrássy Tivadar gr kastély számára
1896/97.
/több képpel/

Iparmüvészeti Muzeum Évkönyve V.évf 1962.85.sk.11

Rippl-Rónai József

1914. május. 21-én találkozott a király-
lyal Bécsben, a magyar művészek
Künstlerhaus-beli kiállításán.
(Somogyi Hírlap, 1914. május. 22)

Rippl-Rónai József írásaiból,
Budavece, 1967.

81.0.

K Rippl Rónai József

Hegyi táj c. Egyé
repr.
Árverési Közlöny
1938. febr.
2. rk. n.
VII. tabla

ILLUSZTRÁCIÓK

MDK

Rippl-Rónai József

Vidéki magyar család, festm.

műve a párisi Grand Salonban szerepelt.

Lendvai K: Párisi levél. Művészet, 1907, 273-74 l.

Bényi László címszavai Pog

1. P.Bak János
2. Baranyó Sándor
3. Barzó Endre
4. Bér Rudolf
5.

Rippel Rónai József

Rákóczi temetése Kassán c. műve az Ybl gyűjteményben van.

Horváth György: „Kamaramúzeum" Székesfehérvárott
Szépi Nemzet 1968. márc. 7. h.o.

MDK

Rippl-Rónai József

gróf Andrássy Gyula részére festett service, repr. /1897. Zsolnay-Pécs/.

Dömötör I.: Zsolnay-centennárium. Magyar Müvészet 1928. 367-374.l.

MDK

Rippl-Rónai József

(Két műve repr: Rónai Lajosné arcképe, 1892-ben készült pasztell; [redacted] Atyám és Piacsek bácsi, 1906-ban készült festmény.)

Gerlóczi Jenő: Rippl Rónairól beszélgetünk „Piacsek bácsi" lányával.

Nők Lapja, Bp. 1955. január 27. [12. l.]

MDK

Ripp-Rónay József „festő"

1907-ben Ferenczy Károllyal és Szinyeivel a „Mienk" nevű művészcsoportot alapítja meg.

Déri Múzeum képtára Debrecen 1949. 13. lap

Rippl Rónai József

„Öregnek és mandolinozó nő"
„Csöndes órák"
„Lámpafénynél"
„Flox és Filox" c. műve nagyon
a tringei Társaság kiállításán
az Ernst Múzeumban (ekkor)

Pesti Napló 1937 X. 17

MDK

Rippl Rónai József, festöm.

sajnálhatjuk tartózkodását a balatonnal szemben. Egy-
egy rámeretü pasztell kapcsolódik a Balatonhoz.
Szellemes, szinte álmatag feljegyzések ezek.

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet. - A festöi
Balaton. - Bp. 1942. 83-84.l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Lyka Károlyt 1901-ben Rippl-Rónai családja értesitette, hogy Rippl-Rónai a szentpétervári orosz cári opera meghivása folytán elvállalta a decoratöri állást. El is utazott, de a hideg miatt nem volt maradása. 1902 jan. 15.-én Lyka Károlyhoz irt levelében számol be oroszországi élményeiről, az ottani müvészeti életről. /közölve/.
A cári szinház Theátre l'Hermitage számára két plakátot készitett /litográfia/, melyek nagy elismerést kaptak. *Varsóból/

Lyka Károly: Rippl-Rónai néhány levele Franciaés Oroszországból. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 34. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

A Mücsarnoktól különálló müvészcsoport, melyet Rippl-Rónai levelében emlitett, néhány évvel később megszületett Magyar Impresszionisták És Naturalisták Köre /Mién/ névvel és 1908-ban rendezte első kiállitását. Tagjai, Rippl-Rónain kivül: Szinyei Merse, a nagybányai festők, Vaszary, Fényes, Kernstok, stb. Az eltérő felfogások miatt feloszlott. Mindössze három kiállitást rendeztek. A belőle kivált csoport Nyolcak néven mutatta be müveit /1911/. Ebben már nem szerepelt Rippl-Rónai.

Lyka Károly: Rippl-Rónai néhány levele Franciaés Oroszországból. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 34. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

"Örökös jajgatásom... ugylátszik termőföldre talált. Abból a szerencsétlen, izléstelen Mücsarnokból mégis végre valamit formáltak ... ugy olvasom ..'. több szobára van osztva az egész és igy olyan keretbe jönnek a képek, amilyenbe majd más házánál is elképzelhetők.... Én nem állitok ki mást, mint egy litográfiát... a szines litografálás terén már tiz éve buvárkodom a franciákkal egyidejüleg, akik tulajdonképp kezdték /Chéret-vel az élen/. A mi kis csoportunk majdnem minden tagja csinált tiz évvel ezelőtt már a Revue Blanche-nak egy-egy litót.... Van is egy külön kiadás tisztán ezekből a kőnyomatokból..." /Köztük Rippl-Rónaié./

Lyka Károly: Rippl-Rónai néhány levele Franciaés Oroszországból.' -Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 33-34. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Ilyen alapon elhatározta barátaival, hogy már az ősszel bemutatkoznak, de nem lett belőle semmi. "Vaszary és én gondoltunk csak rá ...Ez pedig külön csoportnak kevés.... Szinyei nem dolgozott, a nagybányai impresszionisták felcsaptak bibliai szentkép-festőknek /egy szóval felöltöztetett és levetkőztetett modellekben gyönyörködtek/, a szobrászok lélekölő pályázatokra pocsékolták el az idejüket"

LYKA KÁROLY: Rippl-Rónai néhány levele Franciaés Oroszországból. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 33. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

1902-ben, mikor a Müvészet folyóirat megindult, Rippl-Rónai már hol Budapesten, hol Kaposvárott tartózkodott. Budapesti időzésekor gyakran ellátogatott a Kairó-kávéházba, ahol egy kis baráti társaság szokott találkozni: Petrovics Elek, Mednyánszky László, Ferenczy Károly, Majovszky Pál és Lyka Károly. Sok szó esett a Mücsarnokról és Rippl-Rónai egyik szivügyéről, a müvészi szines litografiáról. Erre vonatkozik Kaposvárról 1903 nov. 3-án Lyka Károlyhoz irt levele: Többen ... eltökéltük, hogy a Mücsarnoktól külön kiállitást rendezünk... Párisban tapasztaltam tizenhat év leforgása alatt ..., hogy korunk legkiválóbbjai nem az officiel helyeken..., hanem a rue Lafitteban vannak képviselve, szerényebb, de müvészziesebb hajlékban....[1]

[1] Lyka Károly: Rippl-Rónai néhány levele Franciaés Oroszországból. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 33. l.

2./6

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

1899-ben Lyka Károly kiadójával egy művészeti folyóiratot tervezett. Ezzel kapcsolatban ir Rippl-Rónai a hazai művészeti állapotokról, 1899 "Sylvester napján": "Már tiz évvel ezelőtt meg mertem törni a jeget, mikor még magamra voltam hagyva sokáig... Szana, akkor még illetékes biró, elszörnyüködve, félve intette az ifjuságot, hogy véletlenül ne térjenek erre a veszedelmes utra... Én nem tágitottam ... művészi elveim, munkáim mindeddig csak azt bizonyitják; az iparművészeti téren nem csak otthon, de Párizsban is az l,-sők közt voltam - igaz, hogy itt elismertek stb., mialatt otthon ... féligmeddig agyonütöttek." A folyóirathoz támogatást igér. /az Andrássyak segítségére gondolt/

Lyka Károly: Rippl-Rónai néhány levele Franciaés Oroszországból. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 33. l.

2/a

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

1899-ben már tul van néhány főmüvén, a banyulsi termékeny napokon, melyeket Maillol társaságában töltött, de a hazai állapotok bántják még mindig.

Lyka Károly: Rippl-Rónai néhány levele Franciaés Oroszországból. - Magyar Müvészet. 19491 16. évf. 1. sz. 33. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

1897 febr. 26.-án Neuillyből levelet irt Lyka Károlynak. Ekkor készült müveinek nagyobb párizsi kiállitására mükereskedőjénél, Bingnél, akihez barátság is füzte. Még bántotta budapesti kiállitásának teljes kudarca s ezt egy párizsi sikerrel akarta helyreütni. Ezt irja: „a jövő hét végén Bingnél mintegy 50-60 müvet állitok ki az ujabb termékekből, vagy 20 magyar tájkép - éjjel -, himzések, nagy, életnagyságu portrék, olaj és pasztell, aquarellek és végül néhány majolikaszerü email dekorációk."

Lyka Károly: Rippl-Rónai néhány levele Franciaés Oroszországból. Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 33. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

a festők ama tipusához tartozott, akik rajzolva tudják magukat leginkább kifejezni /mint Nagy István és Degas/. Egész olaj oeuvre-je mutatja, mennyire iparkodott megkerülni az olajtechnika szokásos formáit. Ellenben kedvelte a pasztellt, mellyel festhet és rajzolhat is egyszerre.

Elekfy Jenő: Nagy István 1873-1937. Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 20. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Natanson arcképe, pasztell /repr./

Cs. Szabó László: Rippl-Rónai és Natanson. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 28. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

66 éves korában halt meg.

Cs.-Szabó László/ szöveg és ford./: Rippl-Rónai és Natanson. -Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 32. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Mikor Natanson Budapesten járt, Rippl-Rónai elvitte gyüjtőkhöz.
Odahaza is a maga izlése szerint festett. Hatása alatt elismerték, ha nem is értették meg a 19. századi francia festészet legjavát s Whistlert. Natanson jelentős müvekkel találkozott gyüjteményekben, melyeket az ő tanácsára vettek meg. Barátai müveit is bejuttatta a képtárakba /Maillol, Valloton s főleg Bonnard és Vuillard dolgait/. Fiatalon halt meg. Mind megsiratttuk."
Natanson a cikk elején az Öreganyám cimü képre céloz, mely a Szépmüvészeti Muzeum tulajdona. Belső tervezéseiről ma már kevés szó esik. Ifj. Andrássy Gyulának tervezett pl. egy teljes ebédlőt butorral, falkárpittal és üvegkészlettel/.

Cs. Szabó László/szöveg és ford./: Rippl-Rónai és Natanson. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 32. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Barátnője, Lazarine komoly asszony volt. Ha látogatók jöttek, eltünt. Honfitársnőjének hittük, mig évek mulva meg nem mondta annak a burgundi falunak a nevét, ahol született.
Elutazása után rendszeresen hallottunk róla Maillol utján. Tudtuk, hogy [redacted]
Rippl-Rónai Budapesten a leghiresebb magyar festő Munkácsy óta. Otthon, párizsi tapasztalatait felhasználva [redacted] /az art nouveau uttörői közt, többek között Bingnél/ sok lakást átalakitott. Főuri palotákat /pl. a Batthyányi és Andrássy házat/ a padlótól a mennyezetig, butortól a kristályüveg- és ezüstkészletig tökéletesen megujitott.

Cs. Szabó László /szöveg és ford./: Rippl-Rónai és Natanson. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 32. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

A Salon tárlatás, a Mars mezőn ismerkedtünk meg vele valamennyien a század elején. A parasztanyóka arcképében és a nagyanya portréjában Bonnard, Vuillard, Valloton, Ker Roussel és Maurice Denis is elismerte az ismeretlen festőt. Akkor még teljesen ismeretlen volt, mert még nem tudtunk barátjáról, Maillolról. Pár nappal a Mars-mezei tárlatnyitás után egyikünk lakásán magyaros vacsorát készitett s utána magyar nótákat énekeltünk. Lakásában a falak halványra voltak festve, butor alig, zavaró mütyürkék sem, de volt egy-két kalitka és egy aquarium. A Neuilly-i szálláson egy fiatal angol festővel /James Pitcairn Knowles/ osztozott, aki még nála is jobban bolondult Whistlerért.

Cs. Szabó László /szöveg és ford./: Rippl-Rónai és Natanson. - Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 31-32. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Natansonék jól ismerték /Ripp-roné-nak ejtették nevét/. A festő többször ir róluk Emlékezéseiben. Thadée a kedvéért látogatott Pestre. Mikor Missia elvált az urától, vele is jóban maradt és látogatta szalonját, mely a Nabik-nak s később a Fauveok-nak verte a hirt /a cikk idézi Rippl-Rónai leirását az asszony lakásáról/. Natanson német megszállás alatt megkezdett emlékirataiban, mely most jelent meg /Peints à leur tour/ egy egész fejezet foglalkozik Rippl-Rónaival. Ennek forditását közli a cikk.× "Rippl-Rónai elég korán visszatért Magyarországra, ahol mint festőt és belső tervezőt ünnepelték, s csak ritkán látogatott ki. Mindössze pár évig volt a mienk Párizsban.

Cs. Szabó László/ szöveg és ford./: Rippl-Rónai és Natanson. - Magyar Müvészet. 1949. 16. évf. 1. sz. 30-31. l.

× Natanson emlékezéseinek lényeges részei idézve

M.D.K.

Rippl-Rónai József

Az olasz fronton az első vonalban készült fényképét bemutatja a lap Oscar Kokoschka "..a legnagyobb osztrák festőművész" és Sebestyén László dr. iparművész társaságában.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juni 7-13. XXI. évf. 24. sz. 94. lap.

Rippl-Rónai József

festőművész

Nemzeti Szalon jubilária kiállitása- képével szerepel.
A hires Kalitkás nő mellett, egész sorozatát látjuk azx eddig alig ismert remekműveknek.

Pesti Hirlap
1935.I.6.

Rippl Rónai Ödön

Kaposvári gyűjtő
kb 1000 darabból
álló gyűjteménye
az 1920. évi aug. 30-án
kelt örökösödési szerződés
alapján Somogy vár-
megye tulajdonába
ment át. Jelenleg
az alábbi muzeumegy-
let ~~[illegible]~~ alatt áll felügyelete

Gönczi Ferenc:

A Somogymegyei Mu-
zeum Egyesület 25 éves
története. Kaposvár,
1935. 34-35. l.

Rippl Rónai József, festöm. MDK

másutt a közönség teremti meg a müvészetet, nálunk ez megforditva történt, a müvészek teremtették meg a közönséget. Mübarátokat, kritikusokat neveltek. Ö a hasonló törekvésü müvészek egyike.

Jeszenszky Sándor: A magyar festömüvészet és közönsége Magyar Müvészet, 1937. 193.1.

Rippl Rónai

Szerepel a bécsi magyar
képzőművészeti kiállításon
a Künstlerhausban

Magyarság 1937 III. 5

Szépl. Rónai József

festőművész

Barcelonai világkiállitás nemzetközi képzőművészeti kiállitása - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.9.

Zippl Rónai József

Több művét dr. Gegessi Kiss Pál ajándékozta a pécsi hodern hagyar Kéztárnak

Jelenkor 1967 V.n. 441 old.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Társaság asztalnál, Ivánfán, paszt.

Nő, mellre tett jobbkézzel, "

Karjára támaszkodó nő, "

Ernst Muz. 49.sz. 1.részé aukció. 7-9 l.

Rippl-Rónai József

neve szerepelt
Az 1919 júniusában szervezett, az Epreskertben tartott rajztanárképző tanfolyam tanári kinevezésének házi példányán, azonban tintával törötlék.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Mivtört.Ért. 1970. 2.sz. 141-147. l.

147. l.

mdk

Rippl Ronai

az 1909-ben alakult „Művészház" vezetőségehez tartozott.

Dévényi Iván Dokumentumok Medgyessy Ferencről
Alföld, 1963, 10. sz

78. l

M. D. K.

RIPPL RÓNAI József festő

A Baross kávéház törzsasztalának

tagja (1907)

Kárpáti Aurél: Emlékezés a „balszél-

togára"

Magyar Nemzet 1961. márc. 5. 8. l.

Rippl-Rónai „Jestő" Bok

Csók Istvánnak majdnem közös útja volt Rippl-Rónai val a müncheni akadémiától Párizson át a magyar valóságig.

Rónai Mihály András: Csók 9-p

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 5.

Rippl Kónai József
festő

M.D.K.

Jó barátságban volt Kunffy
Lajossal

Bodnár Éva: Kunffy Lajos – 34 l.
Művészet, 1961. február

Gy. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő

A Somogy megyei tanács alapításának 100. évfordulója alkalmából R. R. képzőművészeti díjat alapít, melyet a jövő évtől kezdve megrendezendő orsz. tárlaton osztanak ki Kaposvárott

Magyar Nemzet 1961. aug. 25. 4. l.

Rippl = Rónai [József], festő 17 Dk

Sok a hamisítás. 1958-ban 32 db
Rippl = Rónainak tulajdonított kép
körül 16 bizonyult hamisítottnak.
(A Művészet májusi számából.)

– : Ezt olvastuk 6.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. máj. 12.

Rippl = Rónai József, Jestő 7 ok

Máj. 24-én lesz születésének 100. évfordulója.
Szülőváposában: Kaposvárott máj. 23-tól kezdő-
dően Rippl = Rónai napokat rendeznek.
Az 503. sz. helyiipari iskolát és az egyik teret
róla nevezik el, a Róma hegyen lévő egykori
villáján emléktáblát helyeznek el. stb.

—: Rippl = Rónai napok Kaposvárott 7. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. máj. 10. [Vidéki]

de. D. K

RIPPL RÓNAI József testő

A kaposvárra látogató Bernáth Aurél meglátogatta hallva súlyos betegségéről

Pokonságban volt a kaposvári kossuth szobor alkotójával kapits-szobrász-szal

Bernáth Aurél. Utak Pannoniából

Bn. 1960. 431.- 433. l.

a.v.u.

RIPPL-RÓNAI József festő

Emlékére készített szobrot Magyarty Ferenc

Oelmacher Anna: 10. fiatal szobrász kiállítása

Magyar Nemzet 1961. jul. 23. 9. l.

M.-D. V.

RIPPL-RÓNAI József festő

Iparművészeti munkásságának emlékeiből kiállítás az Iparművészeti múzeumban

Magyar Nemzet 1961. máj. 25. 7. l.

M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő

A kaposvári centenaris ünnepséget alkalmából a 503. sz. helyipari iskola, – amelynek alapítója és 13 évig igazgatója a festő édesapja volt – R. R. József nevét vette fel.

Befejeződtek Kaposvárott a Rippl-Rónai ünnepségek

Magyar Nemzet 1961. máj. 26. 3. l.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Emléktáblával jelölték meg a Kelenhegyi úti műteremházat ahol lakott.

Hírek.

Művészet, 1962. február — 41 l.

H.D.K.

Rippl Rónai József
festő

A nagybányai Művészházfreskóinak
elhészítésére megbízást kapott 1912-ben

Széj Béla: Boromisza Tibor
Művészet, 1962. február. — 22 l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

valamint Szinyei Merse Pál és Ferenczy Károly vezetésével alakult meg 1908-ban a MIENK művész-egyesület, mely hivatva lett volna a Nagybányai iskolától kezdve egészen az un. „neós"-irányzatig, az összes modern festészeti áramlatokat képviselni

G.Ö.Pogány: L'Héritage des peintres de la Grande Plaine Hongroise. Acta Historiae Artium Bp.1962. tom.VIII. fasc.1-2. 156.p.

Rippl - Rónai József

Botkin Tódor orosz festő barátja volt.
Emlékeréseiben ír Bonnardnéról és
Natansonnéról (akit Missiának szólított.).

Kaposvárom a kisvárosban alakok érdekel-
ték.

Lánló Gy. - Martyn F. - Taháts Gy.: Rippl-Rónai
emlékszoba Kaposvárom. 1961. Bp. 1962.
48 l., ill. -

(Lánló Gyula) 13. l.

Rippl-Rónai József

Emlékezéseit 50 éves korában (1911-ben) írta. Munkácsy segítette Párizsban a fiatal és szegény Ripplt. Mikor Munkácsyt kiséste Colpachra, akkor ült elő-nő a vasút első osztályán. (Ekkor 28 éves) Colpachban Munkácsy egyik kis sokonleányát lefestette.

Lánló Gy. – Martyn F. – Taháts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l. – ill. – (Lánló Gyula) 11- B. l.

Rippl-Rónai József

13.

Maillol jó barátja volt. Kint élt Banyulsban Maillol ék mellett.
(Maillol megemlékezik róla: hőmegen, – „túl gyorsan és túl sokat" dolgozott. „Elment reggel és vizsgájott este egy nomó pantellel".)

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. –

(Lázló Gyula) M. l.

Rippl-Rónai József

Cezanne-nal csak egyszer benélt – meglátogatva öt műtermében (idézve írásaiból.). Járt Gauguinnal is, akivel az Öreganyám c. képe hozta össze a marsmezei szalón kiállításán (most a Magyar Nemzeti Galériában). Megkívta Ripplt műtermébe, ahol Gauguin első tahiti útjának képeit láthatta.

László Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (László Gyula) 15. l.

Rippl-Rónai József

15.

* sokat volt együtt Toulouse-Lautrechel, aki akkor kérvitette hörnyomatait és Ripplt sokszor hívta e nyomdába. Meglátogatta Puvis de Chavannest, járt Odillon Redonnál, Maurice Denisnél, barátja volt Bonnard és Vuillard.

Lánló Gy.- Martyn F.- Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. - (Lánló Gyula) 15. l.

21.

Rippl-Rónai József

Virágot tartó lány a kiétarajza. Lamulmánynak készült az Andrassyak falikárpitjához. A kép hosszú formája s a szürkével kísért rajz japán rajzok hatása.

Rippl-Rónai barátja volt a skót James Pitcairn Knowles, – a japán rajzok jó ismerője.

László Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmesek Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., dl. – (László Gyula) 19. l.

Rippl-Rónai József

Virágot tartó lány c. kréta rajzának előzménye volt a Fehérruhás nő, a Virágot tartó nő, a Kalitkás nő és az Alvó nő

Lányi Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékkiadások Kaposvárott 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Lányi Gyula) 21. l.

44.

Rippl-Rónai József

Idealizmus és realizmus c. képnőnyegét nagy ambicióval csinálták Neuillyben. A kozmány nem vette meg, visszaküldték.

László Gy. + Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Takáts Gyula) 42. l.

Rippl-Rónai József

1916-ban francia barátai közbenjárására jöhetett Svájcon keresztül haza. Néhány hónap múlva az oban kaucteren az első vonalakban elolgozott, mint kadi fertő (pedig sokra nem volt hatona).

Lassló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvára 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Martyn Ferenc) 38. l.

Rippl-Rónai József

1914 nyarán Franciaországba utazott, Martyn Ferencze bizte hírát. Felesége falujában, a burgundiai Issy l'Eveque-ban az utcán rajzolt, mikor a háború hírét vette. Német hérnek vérték, alig lehetett megmenteni. A Chartreuse-i kolostorban volt internálótáborban, de dolgozhatott.

László Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposváron 1961. Bp 1962. 48 l. ill. – (Martyn Ferenc) 37-38 l.

Rippl-Rónai József

Lézítette azoknak a gobelinszerű szőtteseknek a kartonjait, melyeket Lazarine gyvált.

1902-ben Lazarine Baudrionnal hazajött Kaposvárra.

Itthon sok támadásban, hevés elismerésben volt rész. (Az élcbapok is follhegyre vették.)

Lántó Gy. - Martyn F. - Takáts Gy. - Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. - (Martyn Ferenc) 36-37. l.

Rippl-Rónai József

36.

33 éves, mikor 1894-ben a Rue de Babylon-ban kiállítja „fehete képeit"
A Kaposváron, egyik látogatáskor festett Öregányám c. képéről a Le Soir 1894. ápr. 29-i száma elismerően is (Ezt is kiállította – a lelkelmérőbárolást emelik ki).

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékhapok Kaposváron 1961. Bp. 1967. 48 l., – ill. –

(Martyn Ferenc) 35-36. l.

Rippl-Rónai József

gyógyszerésznek indult és a budapesti tanulmányok befejezésével Schröder Sándor fő-utcai patikájában – és Pécsett is – volt segéd. Majd kási-tanító lett Bécs szomszédságában, aztán a müncheni Akadémia tanítványa, majd Munkácsy munkatársa.

Lánló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Martyn Ferenc) 34. l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő (1861-1927)

magányosan hímagasló alakja a szárad fordulá körüli magyar festészet új utakat kereső irányzatának. Bécs és München után Párisban Munkácsy műtermében dolgozik, majd 1890-ben, hirtelen fordulattal a fiatal francia festők „Nabi" csoportjához csatlakozik. Maillolhoz meleg barátság fűzte. 1892-1894 körök lemond a szinekről s ugyszólván kizárólag fekete-fehérben fest. ./.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

310 old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... A következő években palettája szinesebbé s mind gazdagabbá válik (Nagyanyám, Greg asszony, ibolyával a Nemzeti Galériában, Aristide Maillol arcképe a párisi Musée de Jeu de Paume-ban). Az 1900-ban Budapesten rendezett kiállítása a megbotránykorás viharát váltotta ki. Ebben az időben a művész iparművészeti tervekkel is foglalkozott, festészete pedig szecessziós szinezetet kapott (Interieur kápei, „Piacsek bácsi" sorozat) ./.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corviba, 310. old.

„Apám és Piacsek bácsi" olaj (1907)
„Vörös sapkás önarckép" pasztell (1924) 308. u

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... Első világháboru utáni képein ecsetkezelése, lágyabbá válik és kolorítban visszatér a postimpresszionista plein-air festészethez, előadásmódban az impresszionizmushoz (tájképek, Babits-portré, önarcképek).

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corviba,

310. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József „festő"

ajánlására nyerte el Gadányi Jenő a Szinyei Társaság ösztöndíját, mellyel 1927-ben, rövid időre, Párizsba és a Riviera mellett Franciaországba utazhatott

Körner, Éva: Jenő Gadányi
Acta Historiae Artium, Bp.1965. Tom.XI.Fasc.3-4.
321-347. old.

Rippl - Rónai József 1.

Julien - akadémián indult. Oda. Sérusier közvetítette a cloisonizmust és synthetismust. És a hatás távolítja el Munkácsy stílusától. 1889.
Barátsága Maillolkal, akit biztat a szobrászi munkára.
Andrássy Tivadar gróf részére ebédlő kamplett megtervezése.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.
185 - 189

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

nevét abban az összefüggésben emliti a szerző, hogy Lyka Károly már 1897. decemberében, nagy havaroddást keltő cikkében sablónos iskolamunkának mondja a Szalonban kiállitott művek legnagyobb részét s „nagyobbára csak a legifjabb festőgárda képviseli az igazi művészetet..." irja ugyanott.

Lengyel Géza: A fiatal Lyka Károly

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1964. XIII.évf.

2.sz. 73-74.old.

Rippl Rónai József

2.

Wistler hat rá.
1890. Cezanne műveit megismeri Volland kiállításán és hogy a mester kb. 100 képet megvett. Hatása festészetére csak a 90-es évek végén.
1902. hazatér. Pointillizmussal kísérletezett.
Szintézis: „Nime Lesoi dé Tilleul"
1895. Sima Ferenc lakásán kiállít.
1906. Könyves Kálmánban siker.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.

185 - 189

M.D.4.

Rippl-Rónai József, festőművész

1910-ben Műcsarnok kiállitáson szerepelt Egerben, Miskolcon, Kassán, Eperjesen, Sátoraljaújhelyen, Debrecenben és Gyöngyösön

Zsadányi Guidó: A felvidéki vándorkiállitások története.c.197.o.

A Herman Ottó Múz.Évkönyve.IV.Miskolc,1964

Rippl Rónai József, festő M.D.K.

aki a párisi Nabi-csoporttal tartott kapcsolatot és a posszimpręsszionistát dekorativ irányát képviselte, gyakran korrigálta Derkovits rajzait.

Julia Stabó: Die Holzschnittfolge "1514" von Gyula Derkovits. /D.Gy."1514% fametszet-sorozata/.

Acta Historiae Artium, Bp.1964.Tom.X.fasc.1-2. 209, old.

Scott.

Rippl Rónai József

úrod

Velence 1922

156, 165. l.

98. l.

MDK

Rippl-Rónai József [festő-művész]

(Levelezést folytatott Kiner Imrével.)

Elek László: Radnóti Miklós levelei Kiner Imréhez.
Tiszatáj, Szeged, 1956. okt. X. évf. 5. sz. 410. l.

K.D.K

~~RIPPR~~ RIPPL - RÓNAI József festő

Bátyjával ödönnel gyakran járt a kaposvári Turul ~~vendéglőben~~ kávéházba itt előbb-utóbb vajzolni kezdett. Szemben ülő törzsvendégek, vagy kártyázók arckáret, jelenetet.

~~Bern~~ Bernáth: Így éltünk... Bp. 1956.

322. l.

M.D.U.

RIPPL RÓNAI József

Nagyváradi kiállításán a rendező
egyik virágcsendéletét fordítva a –
kasztatta a falra. (Egyre mondta
bátyja ödön: „A jó kép még for-
dítva is jó)
Zaga R. is így hagyatta a képet.

Bernáth: Így éltünk... Bp. 1956.

402.

M.D.K.

Ripp-Ronai József

Festőművész részt vett a Nemzetiszalonban rendezett plakátkiállitáson.

Noszlopy György: Plakátmüvészetünk helyzete egy kiálli tás tükrében.

Népszava 1956. IV.26. 99.szám. 4.old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József

"...A nagy magyar festőművész halálának 25.-ik évfordulója alkalmából emlékiállitás nyilt meg a Fővárosi Képtárban."

H i r e k c. rovat.
Szinház és Mozi. Bp. 1952. nov. 28.-dec. 4. V. évf.
48. sz. 16. l.

-3- M. D. K.

RIPPL-Rónai József festő

1902-ben hazatér Kaposvárra

Az első világháború Franciaországban érte, internálták, 1915-ben jut haza

1901-ben meghívták a szentpétervári áll. színházak állandó díszlettervezőjének

Maillol levelége tusrajz

Bonnard archive

Vuillard archive

Wertheimer Klára: Aristide Maillol levelei

Rippl-Rónai József 110-118. l.

Művért. 1953. 1-2. sz.

~~R.I.P.R~~

 M. D. K.

RIPA L-Rónai József festő

E. Vuillard, P. Bonnard, M. Denis, X. Roussel
F. Valotton, P. Serusier, J. Botkin, James
~~Pitcairn~~ Pitcairn-Knowles festők, Aristid
Maillol szobrász

1887-ben érkezik Párizsba, 1890-ben
ismerkedik meg Maillollal
1899-ben kónapokat tölt Maillol szü-
löföldjén Banyuls-ben
Maillol portréja (kép) 1899.

Művész. 1953. 1-2. sz.

M.D.K

RIPPL-RÓNAI József festő

A Nemzeti Szalon új helységének Velkovató kiállításán a vagybányaiak kal vesz részt.

„Szomorúság" Pasztell.

Réti István: A vagybányai művésztelep

Bp. 1954. 66., 67., 180., 316., 319. l.

Rippl - Rónai József.

Műre szerepelni fog az ápr. 2.-án megnyíló varsói magyar kiállításon.

Magyarság, 1927. márc. 19.

Herzlichen Dank für Ihre Karte.

Wir hoffen, Sie werden sich
recht gut erholen und
bald wieder gesund sein.

Herzliche Grüße

Rippl-Rónai József.

A Szinyei Társaság ez év febr. 2.-át a Magyar Tudományos akadémia ülésterében a művész emlékének szenteli.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 22.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

/ 1861-1927/

Műve a Szépművészeti Muzeum metszetgyüjteményébe került. Párizsi kávéházat ábrázoló lap

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 163.l.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Müve a Szépmüvészeti Muzeum metszetgyüjteményébe került.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 161.l.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Müve a Szépmüvészeti Muzeum modern magyar képtára
1913-as átrendezésekor kerül bemutatásra

Öregasszonyám.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 170.l.

M.N.K.

Rippl-Rónai József festő

Műve a Szépművészeti Muzeum rajzgyűjteményébe került.

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 160.1.

N.D.K.

Rippl-Rónai József festő

Ligeti Miklós elkészitette szoborportréját.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956. Bp. 1956.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

Szépmüvészeti Muzeum
Müve a második világháboru utáni gyarapodásában

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956, 185.l.

Rippl-Rónai

Reprod. a címlapon:
Munkácsy hibáty arcteje

Magyar rajz és akvarell. a XIX és a XX
század. Kat. bev. Delmacher Anna.
Bp 1959

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

A Szépművészeti Muzeum 1906-os modern magyar képtári kiállításon műve szerepel .

Nem szerepel Kuglizók c. müve

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956, 168.l.

Rippl-Rónai József festő M.D.A.

Müve Petrovics igazgató vásárlásaként kerül a Szépmüvészeti Muzeumba

Apám Piacsek bácsival vörös bor mellett.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956 , 174.l.

Rippl-Rónai József festő

Az 1949-ben felállitott modern magyar képtárban
a Szépmüvészeti Muzeumban külön kiállitóhelyisége

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 184.l.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Müve az 1896-1906-os szerzeményezskor került a Szépmüvészeti Muzeum tulajdonába

Idős francia asszonyság

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 166.l.

Rippl-Rónai József

„Apám és Piacsek bácsi vörösbor mellett" 1911.

– repr. –

A. Tyihomirov: Iszkussztvo Vengrii IX - XX.

Moszkva 1961. Képjegyzék. 106.

Rippl-Rónai József, festő

MDK

A tihanyi kiállítással kapcsolat-ban Rippl-Rónai ismertetés jelent meg a M. M.-ban.

–: Megjelent a Múzeumi Magazin 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 aug. 12.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Megemlíti a recensens.

St. A.: Diener-Dénes Rudolf s'Halápy János emlék-kiállítása a Nemzeti Galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 17.

Ripp-Rónai József festő

MDK

öt eddig ismeretlen levelére bukkantak a Somogy megyei levéltárban. (Művészeti vonatkozásúak.)

— : Ripp-Rónai levelek 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. aug. 12.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

A TEVE bemutatja a tihanyi Rippl-Rónai kiállítást.

J. Gy.: TEVE előzetes

11

Népszabadság, Bp. 1968 aug. 3

3.

Rippl-Rónai József

pantell-képmásokat kérített hortánsai-ról, népanzonyokról, írókról, barátairól. (Bonnard, Vuillard és Maillol portréi). Aristide Maillol festőnek indult és Rippl-Rónai biztatására tért át a nolvánatra.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., 111.

465. l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

„fellépése a Münchenből kisugárzó szecesszióval függ össze"... „1890-es évertől kezdve a párizsi Nabi-csoporthoz tartozott s a dekorativ hajlamot honosította meg nálunk.

Perneczky Géza: Geschichte der ungarischen bildenden Kunst

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.

Bp. 1966. 363 l. 26 t. 296. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

nevét említi

Fehér, Zsuzsa: Malerei und Plastik
Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.
Bp. 1966. 363 l. 26 t. 285. old.

1.

Rippl-Rónai József

horai festészete a szecesszióhoz kapcsolódik, kinek a század első éveiben rendezett budapesti kiállitásai botrányba fúltak. Munkácsynál tanult Párizsban, tőle került Pont Avenue a Nabis-k csoportjába.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

463-464. l.

M.D.

Reppl Rózsai József
festő

A kiállításon bemutatták képeit.

Pogány Gábor: A Sárospataki Galéria.
Művészet, 1968. július - 22 kép.

Rippl Rónai József

festő részt vett 1918-ban a Nemzeti Tanács társadalmi és művészeti szervezésében

Dr. Barcza Géza: Művészetvédelem a magyar Tanácsköztársaság idején. Bp. 1964. 445.o.

Ahmad Kamar Ismail

Jalan Abdul Rauf, Kampung Baru, Kuala Lumpur

Mohd Razif bin Yusof

M.D.K.

Ripp-Rónai József festő

nevét említik a Baranya megyei Muzeum Képző-művészeti kiállításánelhelyezett műveivel kapcsolatban.

Huba László: Budapest - Pécs - Mecsek

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország irásban és képben 10. köt./

38. old.

Ripp-Rónai József

Medgyessy Ferenc rajzot készített róla. (Papír, ceruza, 334×237mm. MNG. ltsz.: F. 60.77.)

Magyar szobrászat 1920-1945. Kiállítás, Székesfehérvár. Kat. bev.: Kovács Péter, K. Kovalovszky Márta. Székesfehérvár, 1966. 34 l., 7 t. /A huszadik század magyar művészete./

25.1.

M.D.K.

Rippl-Rónai József
festő

Hatása Erzódek Déi Marianne
korai művein.

Lanár Sándor: Krónika
Művészet, 1968. július - 45 kap.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Kitűnő plakátokat rajzolt.

— : A utca művénete 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1908. szept. 10.

Rippl Rónai

Pernessy Géza: I. Kaposvári Tavaszi Tárlat.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 21

Rippl-Rónai József

biállitónai sorra botrányba fulladtak, mikor jelentkezett a Nagybányát látogató ifjabb nemzedék. (Czóbel, Berény).

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat k., 605 l., ill.

482.l.

Rippl-Rónai József

Főként otthonábrázolásaival és arcképeivel remekelt. Hazatérése után évtizedekig Kaposvár melletti villájában alkotott. Többször megfestette atyját, aki öreg korában is viselte mellén Kossuth kitüntetését. Gyakran szerepel képein a család barátja, Piacsek bácsi.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965. Gondolat k., 605 l., ill. 464-465. l.

Ripp-Rónai József.

a bukaresti magyar képzőművészeti kiállításon szerepelt.

Szabad Nép, 1952. ápr. 22.

MDK

Rippl-Rónai József

KUT ... kiáll. Képzőművészet 1929. 17.sz. 51 l.

Rippl Rónai József.

A Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Kiállításon, Bukarestben, szerepelt „Anyám és Apám" c. festménye. (említve.)

Romániai Magyar Szó, Bukarest, 1952. Máj. 6.

Dr. Hans Hermann Kopp
Landgerichtsrat

MDK

Rippl Rónai József

Szinyei emlékünnepély, Szinyei Társ. Akadémia.
1941. febr.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Műveiből az 1945-52 években
vendertek emlékkiállítást.

D. Fehér Ilsuzsa: Módszeres képzőművészeti nevelést.
Művészet, 1965. november - 48 kap.

Ripp1-Rónai József festő M.D.K.

A finnországi magyar hetek során rendezett kiállításon művei

Magyar fe tészet helsinkiben

Hétfői Hirek 1965. márc. 15.

MDK

Rippl-Rónai József

Rotapalotafela 18-2o l.

Rippl-Rónai József

Festő tanította Nyergest

Dévényi Iván: A 70 éves Nyergesi Jánoról

Felenkor 1965 8 m. 722. l.

Milyen kitüntetéseket kapott:

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

Rippl Rónai József

Festő

Heitler L.: Művészek, művek és műgyűjtők

Jelenkor ~~932~~ 965 9 r.

85 t. l.

Rippl Rónai József, festő MDG

Társalvezetésen ismertetik.

— : A két végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG Szp. 1965. nov. 20.

MDK.

Rippl Rónai József

Kapcsolatai Farkas Zoltánnal

Művészet 1965 7.lap 29.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Kalitkás nő c. képét hőrli!

Hubay Miklós: Képrőművészeti festivált!

Művelt Nép, 1956. okt. 7 sz. 1. old

Rippl-Rónai József, Jestő

Példa azért is mert sokat
élt vidéken.

György István: Bernáth Aurél születésnapján
8-9

NÉPSZABADSÁG

Sp. 1965. nov. 14

Rüppl-Rónai

Barabás Dönetője

160 évvel ezelőtt

Somogyi Napilap, Kaposvár

1970. feb. 10.

Rijpel-Rónai

Bonaparte Lovette

160 évvel ezelőtt
Napló, Vasyrém 1970. feb. 10.

Ripell-Rónai

Emlétre, mint Bonalier Ervetje

Odmagyarország, Szeged 1970. feb. 10.

Rippel-Rónai

Emlékre

Népújság, Egy 1970. febr. 10.

Rippl-Rónai József

Említve

Heitler László: Balatoni Szabadok 1969.
Jelenkor, Pécs 1969. sep. 10. 806. l.

Rijpl-Rónai József
Jestő.

K. T. 692/1899. és 777/1899.

(i. dec. 10.) és (i. 1899. dec. 27.

Festészet.

„Öreg francia asszony-ság" c. kép.

(Rippl-Rónai József-től.)

K. V. 813/1898.

1898. dec. 3.

Festészet.

Keszthelyi Ernő portréja.

(Rippl-Rónai József-től).

K. T. 252/1899.

1899. ápr. 4.

Rippl-Rónai József festő.

V. V. 813/1898.

1898. dec. 3.

Rippel-Rénai József
festő

K. T. 252/1899. és 631/1899.
1899. ápr. 4. és nov. 2.

Festészet.

„Öreganyám" c. kép.

(Rippl-Rónai József-től),

K. V. 692/1899.

(i. dec. 10.)

MDK

Ripp-Rónai József, festő

Kaposvár Ripp-Rónai Józsefnek
kíván emléket állítani — egy
emlékmúzeummal.

Gömöri István: Emlékmúzeumok az országban

4.

Népszabadság, Bp. 1970. március 25.

M.D.K.

Rippl Rónai

"Markáns rajzai"-ról beszél Perneczky Géza: "Egy elképzelt kiállitás kritikája" cimmel, s felsorolja azokat a müvészeket, akiknek müveiből tárlatot kellett volna rendezni az 1919-es évforduló alkalmából. Közöttük szerepel a müvész is alkotásaival.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. március 22.
XIII. évf. 12. sz. 8. lap

Rippel-Rónai

Említve

Sáos Magda: Lehel Mária kiállítása
Budapesten
Magyar Hírek, 1969. sep. 6.

Rippl Rónai József

Portréval szerepel az Irodalmi Múzeum „Mártírtollak és írók" c. kiállításán

Magyar Nemzet 1969 X. 15

Rippl Római József
festő-

1919-ben lerobbe vettek egy Somogyban
létesítendő műrésztelepet. Ennek vere-
tője Rippl Római lett volna

Tisztés Tibor: Kaposvári tárlat.
Műrészet, 1969. december - 47 rap.

Rippl Rónai József
festő

Életrajz.

Keresztury Dezső: A magyar festészet . . .
Művészet, 1969. december - 39 lap.

Rippl Rónai József
festő

Méltatás

Tuskés Tibor: Kaposvári tárlat
Művészet, 1969. december – 47 lap.

Rippl-Rónai József

Lenitványa Bartnyik Sándor.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969. 1-617 l 741 l.

/: Fonó Györgyné, Kis Tamás :/

Rippl-Rónai József

festő

Az elsők között fordít hátat Münchennek, hogy helyette az új művészeti mozgalmak centrumát, Párizst keresse fel.

Passuth Krisztina: A Nyolcak forradalmasító új írás, Bp. 1968. X. 107.

törekvése

Rippl-Rónai József
festő

1906-ban Budapesten kiállítása
volt, mellyel nagy sikert aratott

Bodri Ferenc: Képzőműrészeti krónika
Jelenkor, Pécs 1970 I. 36.

Rippl Rónai József
festő

Méltatás

Kardoss Béla: Nagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970. február – 10 kap.

Rippl-Rónai József

Kocsogh Ákos: Rippl-Rónai üzenete. - Jelenkor, 1966. 9. évf. 3. n. 273-278. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./ 256. l.

Rippl-Rónai József

Ámos Imrének kezdetben ő volt a vezércsillaga, „fekete korszakával" hatott rá.

Nemzeti Szigetkaden megyes műnévtelen, Bécs, 1968 112. l.

Rippl-Rónai József

Hatott Ámos Imre eredendő posztimpresszionista formulátására.

Németh Lajos, Modern magyar. mint, Bern, 1968 115

Rippl-Rónai

Emlékre

Egy náradot örökített meg
Déli Hírlap 1970. 10. 10.

Rijpel-Rónai

Emlitve

Egy národot öröltett meg
Déli Hírlap 1970. jan. 10.

Ripl(?) – Rónai

Stílusa említve

Huszónné, Sándor Magda: Rajzok, festmények, szobrok
Tolnamegyei ~~Hírlap~~ Néplap, 1969. aug 14.

Rypel-Rónai

Emlékre

Alföldy Jenő: Nem kallóstó szallama)
Élet és Irodalom, Jp. 1970. márc. 7.

Rippl-Rónai József

Medgyessy a maga szellemi rokonának tartja. Stílusa hatott is M. grafikáira. Egyn

Németh Lajos: Modern magyar műszerűt, Corvina, 1968 15.l.

Rippl-Rónai József

A szerző idéz a Nyolcakkal polemizáló írásából, ahol az impressionizmus védelmére kel.

Németh Lajos: Modern magyar műszám 1, Corvina 1968, 54. l.

Rippl-Rónai József

A nagybányaiakhoz hasonlóan ő is adottnak vette a polgári világképet, csak az elmaradott magyar közállapotok és az elmaradott művelődésügyi helyzet ellen küzdötték.

Németh Lajos: Modern magyar művészet / Corvina 1968, 45. l.

Rejzpl

Emlitve

Bernáth Aurél: Szinyei Merse Pálnál
Nagyvilág, Bp. 1970. feb. 259-261

Rýpl-Római József

Említve

Antalffy Gyula: „Somogyország" nézvánosa
Kaposvár
Somogyi Néplap, Kaposvár, 1970. feb. 8.

Rypl-Rónai

Emlitve

d.m. Jóram Büszkeség
Ilgyar Nemet, Bp. 1969. szept. 19.

Rippl-Rónai József

„Müvészeti Iskolájában tanult Nyergesi János festő".

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l 216 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Rippl-Rónai József

tanítványa Martyn Ferenc

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l 197 l.

Rippl Rónai

a magyar festészet egyik legszebb képét festette meg téli kuglizókról...

Gyenesztői Pál: Téli városképeink.

Budapest, VII. évf. 2. sz., 1969. febr., 8. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

RIPPL-RÓNAI J.

Jasusch Antallal kapcsolatban említi:

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod. východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 43. l. nélj.

RIPPL – RÓNAY JÓZSEF

1900-ban kiállítása volt, ezen ismer-
~~ennek kap-~~
kedett meg művészetével Jasusch Antal.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 43. l. vélj.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Tárlatvezetésen ismertetik műveit.

—: A hét végi kulturális programból. 9.

Népszabadság, Bn. 1970. jan. 10.

Rippl-Rónai József
festő

tanítványa volt Szilágyi Lolán festőművé.

Szamuely Tibornéi: Emlékeim - ős
kovnak, Kolozsvár 1966. IX. 1355.

M.D.K

Rejzjel Római József
festő

Martyn Ferenc tanító-mestere
volt.

Ihárs Éva: Bavanya képző művészei a Magyar Nemzeti...
Művészet, 1969. október – 43 lap

Rüppel-Római

Emlékre

Magyarország Pártmegyei Hirlap, Bp. 1970. fel. 10.

Trippel-Római

Emlitve

Dolgozód Lepje, Tatabánya
1470. feb 10.

Rüppel-Rónai

Emlitve

Ma
Csongrád megyei Hírlap, Szeged
1970 Feb. 10.

Rippl-Rónai

Emlékre

Nagyrév, Szolgáltatjuk 1970. feb. 10.

2) Rippl-Rónai József
tes b"

Iványiné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és iparművészeti tevékenysége kiadatlan levelei nyomán Művészettörténeti Értesítő, 1963. 168-169.

Szabó Júlia: Magyar művészet 1890-1919 Bp. 1969. Corvina. 19. tábl.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Rónai Zsigmond portréja:

Repr.

Rónai Jure: Könyvek Rónai Zsigmondról
477-479. l

A KÖNYVTÁROS, BP. 1962. augusztus XII/8.

4.

Rippl- Rónai József 1861-1927.

izó arcképei kiemelhednek portré i sorából (Móricz, Osvát Ernő, Szabó Lőrinc)

Földes Anna - Mihályi Gábor: Költők nincs - nincs költői. Bp. 1961. Képz. Alap K. - 170 l., 53 t., 158. l.

Rippl-Rónai József 1861-1927.

utolsó korszakában visszakanyarodik az impresszionizmushoz. A Nyugat megindulásától szoros kapcsolatban ezzel a körrel, mély barátság Móricz Zsigmonddal (törekvésük e magyarság és európaiság szintézise a művészetben).

Földes Anna-Mihályi Gábor: Költők szinei - szinek költői. Bp. 1961. Képz. Alap K.- 170 l., 53 t.

158. l.

Rippl-Rónai József 1861-1927

a recesszió hatására foglalkozik ipar művészettel c. A századfordulón tér haza Franciaországból, előnös értetlenség fogadja. 1906-os kiállitása után országszerte ismert és népszerű. Ebben a korszakban Kaposvárott él. Képei megszinesednek. Kisvárosi élet képein (családja, Piacsek bácsi, a család barátja)

Földes Anna - Mihályi Gábor: Költők szinei - Szinek költői. Bp. 1961. Képz. Alap. K. 17 e., 53 t. 158. l.

Rippl-Rónai József

magyar plakát tervező"

Die Kunst der Jahrhundertwende,
Ausstellung; István király muzeum
közleményei, Serie D., Nr. 41. Szekesfehér-
vár, 1965 91.

Rippl-Rónai József 1861-1927

magyar pontimpresszionista festő. Munkácsy tanítványaként kezdi, Münchenben ~~majd~~ tanul, majd Párizsban Munkácsy képeit másolja. Később barátai, Maillol, Bonnard, Vuillard, Denis és Séruzier hatása alatt nakit ezzel a stílussal. Leggazdagabb korai fekete korszaka.

Földes Anna-Mihályi Gábor: Költők nincsenek-szinek höltői. Bp. 1961. Képz. Alap K.- 170 l., 53 t. 157. l.

Rippl-Rónai József

1907-ben még nem ismerte személyesen Adyt, de vallotta, hogy Petőfinél nagyobb (idézve). Személyes kapcsolat fűzte a Nyugat párizsi munkatársához, elsősorban Móricz Zsigmondhoz. Rajta kívül megfestette Babits Mihály, Szabó Lőrinc, Schöpflin Aladár és Osvát Ernő portréját

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költők múzsái – múzsák költői. Bp. 1961. Képz. Alap K. 170 l., 53 t. 17. l.

Ripp l - Rónai József

Babits Mihály, halála után róla írta „A fehér halála" c. versét.

Földes Anna - Mihályi Gábor: Költők nincsenek - nincsek költői. Bp. 1961. Képz. Alap K -- 170 l., 53 t. 18. l.

Rippl-Rónai József

művészi módszerét elemeniti meg szabó
lőrinc versében

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költők
színei – színek költői. Bp. 1961.
Képz. Alap K. – 170 l., 53 t., 23. l.

MDK

Rippl Rónai József

Bonnard arcképe, repr.

A magyar müvészet kiáll. Párizsban. Szépm.Muz.
1966.

MDK

Rippl Rónai József

az előszóban neve említve

A magyar művészet kiáll. Párizsban. Szépm.Muz.
1966.

Dippl-Rónai József

elképülte, hogy Benczur Gyulával találkozzék, nevét sohasem ejtette

Visszaemlékezések Dippl-Rónai Józsefre

Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár 1958.

12 l.

RipplaRónai József festő M.D.K.

A MIÉNK balszárnyához tartozott

Genthon István: Rippl-Rónai, Bp. 1958. 29.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 SEP 7

MAGYAR RENDŐR

Rippl Rónai József

Rippl-Rónai József eddig ismeretlen öt levelére bukkantak a Somogy megyei levéltárban. Szülővárosa annak idején megbízta azzal, hogy a nyugalomba vonuló polgármester portréját fesse meg, a levelek tanúsága szerint viszont Kaposvár a festményt nem fogadta el.

*

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Tihanyban Rippl-Rónai-emlékkiállítás lesz.

— : Balatoni műsor, 1968.

9

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

Rippl-Rónai József

Az Orsz. Magy. Képzőmüv. Társulat tavaszi nemzetközi kiállítása, 1903, 96 x 64 cm,

Móricz Zsigmond: Falu, 1911, 48 x 33 cm

Die Kunst der Jahrhundertwende; Ausstellung: István király muzeum közleményei, Serie D. Nr. 41. Székesfehérvár, 1965.

241

Rippl-Rónai József

i parmüvészeti alkotásaiban a szecesszió hatását is érvényesíti

Die Kunst der Jahrhundertwende, Ausstellung: István király muzeum közleményei, Serie D, Nr 41. Szekesfehérvár, 1965. 101.

Rippl-Rónai József

a magyar szecesszió kimagasló alakja; meghívót, plakátot, üveget, üvegablakot, kerámiát, gobelint, butort tervezett.

Die Kunst der Jahrhundertwende;

Ausstellung; István király muzeum Közleményei, Serie D., Nr. 41. Székesfehérvár, 1965.

91

Rippl-Rónai József

Párizshoz igazodva magyar mű-
vészetünkben ujítóként hat

Die Kunst der Jahrhundertwende,
Ausstellung; István király muzeum
közleményei, Serie D., Nr. 41. Székes-
fehérvár, 1965 5 l.

Rippl-Rónai József 21

IV. Kunffy Lajos: Visszaemlékezésem Rippl-Rónai Józsefre, 16 l

V. Fóthy János: Emlékezés Rippl-Rónai Józsefről 21 l.

VI. Páti Ferenc: Emlékeim Rippl-Rónai Józsefről 26 l

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre

Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár, 1958.

20)

Rippl-Rónai József

ve vonatkozó mű tartalomjegyzéke:

I. Bernáth Aurél: Megnyitóbeszéd Rippl Rónai József halálának 30. évfordulójára rendezett kaposvári ünnepségen 4 l

II. Martyn Ferenc: Rippl-Rónai József arcképéhez 10 l

III. Martyn Róbert: Egy délután Rippl-Rónaival 1927-ben 13 l

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre,

Somogyi Almanach 3. sz. kaposvár, 1958

Rippl-Rónai József

véleményt mond a Szépművészeti Múzeumban őrzött „Fátyolos nő" című képről.

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre

Somogyi Almanach 3. k. Kaposvár, 1958.

12 l.

Festészet.

„Fekete ruhás nő nagy kalappal" c. kép.

(Rippl Rónai József-től).

V. V. 631/1899.

1899. nov. 2.

Rippl Rónai József

Kerámia tál / repró /
Egy vidéki ferbli társaság (repró /

Jelenkor, 1966 III. n. 275, 277 old.

Rippl Rónai József

Szerepel a Keszthelyi Balaton-
Múzeum ~~[illegible]~~ kiállításán

Jelenkor 1966 VIII. n. 741 old.

MDK

Ripp-Rónai József, festő

Néhány pasztellje van a gyűjteményben.

—: Több mint három nap képpel gazdagodott a pécsi Modern Magyar Képtár 8.

Népszabadság, Bp., 1968. febr. 2.

Rippl-Rónai József, festő

MDK

Tárlatvezetése ismertetik

művészetét.

–: A mai kulturális programból

12

Népszabadság, Bp. 1968. febr. 4.

MDK

Rippl-Rónai József festő

Tihanyban állítanak ki
műveiből.

—: Munkácsy Nyírbátorban 2.

ESTI HIRLAP Bp., 1968. jan. 19.

MD.4

Rippl Rónai József
festő

Miltadiés.

László Gyula; Vaszary János emlékezete.
Művészet, 1967. december - 13 kap.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Falu Tamás költőnek birtokában
van Rippl-Rónai hozzá intézett
levele.

– : Tiedik verskötet

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. nov. 16.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

A kaposvári múzeumban a somogyi festők [– köztük Rippl-Rónai –] műveinek egy jelentős része látható.

Antalffy Gyula: A Balaton tól délre 17-19.

CSALÁD és iskola. Bp. 1968. július

MDK

Ripl Rónai József

Kiállitási kritika a tihanyi emlékkiállitásról

Jelenkor 1968 szept.p.812.

Rippl-Rónai József

„Pirosruhás lány" 1896-97, tábla, fekete fehér,

„Tányér, 1895 körül, tábla-fekete-fehér reprodukciója.

Die Kunst der Jahrhundertwende;

Ausstellung: István királymuzeum közleményei, Serie D, Nr. 41. Székesfehérvár, - 1965.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Tyrc JAN 27.

ESTI HÍRLAP

Rippl Rónai-jár

vetnek.

RIPPL RÓNAI-MONOGRÁFIA. Kávássy Sándor dunavecsei tanár Rippl Rónai halálának 40. évfordulója alkalmából monográfiát írt a századforduló nagy festő-kiválóságáról. A monográfiát a dunavecsei járási művelődési ház adta ki.

Tartózkodási engedély. A

elemzésében emlékez-
tet rá, hogy Magyarorszá-
gon a hazai válogatott csa-

Rippl Rónai

A Magyar Szalon rajzpáfáratán, második díjat nyert. Az első díjat Gál István ferte ej.

Farkas Zoltán, Gál István,
Bp. 1957. Magyar mesterek 7 l.

Rippl-Rónai József

pasztell-portré stilusára hatással volt (a Nabis-csoporton keresztül) Burne-Jones 1864-es Zöld nyár c. zipe.

Konturozás és miniredukció: „Szülein 40 évi házasélet után" (1887), „Kuplizók", „Két gyászruhás nő.", 1910 körüli mozaikstilusú zépei.

Bernáth Mária: A magyar nemessziós festészet helye az európai áramlatokban. Filológiai Közlöny. XIII. (1967) 1-2. n. ~~220 l.~~ 219-220. l.

Rippl Rónai József

Bölönyi György képzőművészeti irásaiban foglalkozik vele.
/Bölöni György : Képek között 1966 Bp/

Vigilia 1968. 1. sz. 62.1

Rippl-Rónai József

Öreganyám /repr./

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp.1965.
képjegyzék

MDK

Rippl-Rónai József

M. Kons. Galéria, vezető 1965.

MDE

RippléRónai József

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Rippl Rónai József

Alkonyat egy intim szobában, o.

Park aktokkal, o.

Tompa Kálmán gyüjteménye, Rippl Rónai Muz.

Kaposvár 1966.IV.

MDK

Rippl-Rónai József

A Magyar Nemzeti Galéria 1965

MDK

Rippl-Rónai József

Öreganyám, repr.

A Magyar Nemzeti Galéria 1965

Rippl-Rónai József, festő

M.D.K.

nevét említi:

Dávid Katalin: A parasztfestő művészete kiállítás, 1965. május 8.

Pejér megyei Szemle, 1965. 2. sz. 209 old.

MDK

Rippl Rónai József

neve az előszóban szerepel

20.sz.i m. festészet és szobrászat M.Gal. és Móra F.Muz. Szeged 1966.

MDK

Rippl Rónai József

Szomoruság , fepr.x

20. sz.i m. festészet és szobrászat N.Gal.
és Móra F. Muz. Szeged 1966.

MDK

Rippl Rónai József

Alkonyat egy intim szobában, o.

Park aktokkal, o.

Tompa Kálmán képzőművészeti gyüjteménye
Rippl Rónai Muz. Kaposvár 1966.ápr.

MDK

Rippl Rónai József

A Zsolnay kerámia. Janus Pannonius Mus. Pécs 1966.

Rippl-Rónai József, festő

Sima Ferenc és Ferencné ceruzarajz arcképe 1966-ben került a Magy. Tört. Képcsarnokba. 228.o.

Korek József: Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum munkájáról az 1962.évben. 225.o.

Folia Archaeologica. XV. 196[illegible]. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

MDK

Rippl Rónai József

neve említve

Járitz Józsa kiáll. Ernst Muz. 1968.

MDK

Rippl Rónai József

alábbi festőm. tamára volt

Ilosvai Varga István kiáll. Ernst Muz. 1967.

Rippl-Rónai József-

nek az alanti műben közölt képei-
nek jegyzéke:

X. Rónai Sándor arcképe pasztell 44×58
XI. Apám betegen —"— 40×61
XII. Női akt rézkarc próba gyomat 36×26
XIII. Öszvér tanulmány, tinta lud-
tollrajz 30×47

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre,
Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár 1958.

Rippl-Rónai József-

nek az alanti műben közölt képeinek

jegyzéke:

I.	Karcsi bácsi	olaj	59,5 x 45
II.	Polgártárs	-"-	64,5 x 49,5
III.	Cserélik a sineket	olaj	47,5 x 65
IV.	Spanyol férfi	pasztell	46 x 38
V.	Móricz Zsigmond arcképe	ceruza és vízfestmény	22 x 16,5

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre, Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár 1958

Rippl-Rónai József

festővel kapcsolatos élményeiről ad beszámolót Patai Ferenc.-

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre, Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár 1958. 26-28 l

Rippl-Rónai József

művéről emlékezést tett a kaposvári városháza nagytermében tartott előadásában Fieber Henrik művészettörténész s kijelentette, hogy Rippl-Rónai Magyarország egyik legnagyobb festője.

V.: Rippl-Rónai József, Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár, 1958. 26 l.

Rippl-Rónai József 3

pöttyös, szerinte „kukoricás" korszak, 1909-19 között. - Képei a francia „Les fauves" csoporttal párhuzamosan ujat jelentettek. A magyar szecesszionista festészet remek müvei e korból való alkotások.

Genthin I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961. 6 l.

Rippl-Rónai József 2.

és a többiek voltak rá hatással; ezidőre esett az ugy nevezett „fekete korszaka." 1900-ban hazaköltözött, Kaposvárra; miror is megfeszdődött 2-ik korszaka; a harmadik pointilizmusra emlékeztető,

Genthon I. - Bodnár Éva: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, Kaposvár, 1961.; 5 l.

Rippl-Rónai József. 1

Előszavában Genthon István a festő korszakairól rövid vázlatot ad: 1887-ben Párizsba került, Munkácsy Mihálynál dolgozik, majd otthagyja s önálló lett; a francia Maillol, Bonnard és Vuillard

Genthon I.-Bodnár E.: Rippl Rónai József centenáriás kiállítása, Kaposvár, 1961; 5 l.

Rippl Rónai József

önarcképét festi meg egy csoportkép-
ben, 1908-ban, ceruza és akvarell kivi-
telezésben, 22,7 x 28,7 méretben

Gyenthon I. - Bodnár E.: Rippl-
Rónai József centenáris kiállítása,
1961, Kaposvár, 1961. 21 l. 30 m.a.

Rigyal-Rónai József

hatott Czóbel Bélára

A múzeumi tónap chő eseménye
Pestmegyei Hírlap (Szentendre) 1966. szt. 5. nevda 5.a

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

1911-ben Kovács Mária kiállításáról
méltatást írt.

Dömötör János: Kovács Mária 85 éves
Művészet, 1968. december - 12 kap.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Meltatics.

Anadi Nóra · Bortnyik Sándorról
Művészet, 1968. november – 15 kap.

Reppl Rónai József
kézi

M.D.K

Méltatás.

Szabó Julia: Derkovits Gyula ifjúkora és ...
Művészet, 1968. november - 26 kép.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

A Haris közi szabadiskolában kor-
rigált, ahova Derkovits Gyula is jart

Szabó Julia: Derkovits Gyula ifjulora és . . .
Müvészet, 1968 november – 26 lap

Kippl-Rónai József

a magyar „Nabi", ki egy rövid idő-
re, külföldre tette ét alkotásainak
szinhelyét; a mester művészete párizsi
tartózkodása alatt „felhigult."

Szabadi Judit: Magic Naturalism-
The New Hungarian Quarterly, Buda-
pest, 1966. 22. sz. 194 l.

Rippl-Rónai

A művénettörténet mintegy 600 művét tartja számon. Ebből kb. 50 jelentős rép, több mint 2 tucat grafika. Whistler és a távol Keletet hatása, Gauguin és Van Goghot ezzi rokonával kicsmelik, Öregasszony, Ibolyás öreg holy, Vuillard, Maillol arcképét, Szp. mellett legtöbbet kapcsolódik Tarkóshordik. [Foft]

LÁTÓHATÁR, M. Kiss Pál,
Hazai Kiállítás 7

955

Rippl Rónai

Kése az aukción.

Pesneczky Géza: „Egy meghasonlott tudósító bevélgetése önmagával".

Magyar Nemzet, 1967. XII. 15. 5. o.

Rippl Rónai

a Bir. Ziruhai 17. nagy Antciojá
Rp. en a kiniszi u. -ban;

Pestmegyei Hírlap, 1967 ~~At~~ dec.
Egy, Derkovits, Aba-Novák, Ámerési
Kiallítás.

Rippl-Rónai

Koporvásza 1902-ben Zöltrött-
Maillol emlékezik za —
Babits veret ir róla —
Kisvárosi típusok, alakok érdekkel
itthon. 1906-ban rendezi Miall-t
a könyves Kálmán Salonban.

—

Látóhatár, M. Kiss Pál,
Horai Kiállítás, M.

956

Rippl Rónai József

Többcikk jelent meg róla a Jelenkorban:
Kelinek Béla: A Róma hegyi ház, 1959/4;
Kávássy Sándor; Takáts Gyula
Fríj Rezső Rippl és Knek Izidok kapcsolatáról; Kávássy Sándor: hedgyessy Ferenc Somogyban (1960/2) a két művéri kapcsolatáról

Dévényi Iván: Képzőművészet a Jelenkorban
Jelenkor 1968 X. n. 883 old.

Rippl-Rónai József

4 képe látható.

Szárhatvan festmény szerepel az idei aukción.

Magyar Nemzet, 1967. XII. 27.

Rippl Róna:

Kiállítása volt a Nemzeti Galériában

Solymás István: A hagyos Nemzeti Galériáról

Nyomtvelés 1968 I. n. 33 old

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Megbizást xk kap a Müvészház palotájának diszitésére

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 100.l.

Rippl-Rónai József

Rabinovszky M. irt róla a Nyugat 1927.jan.1.
129-132.l.

Rabinovszky Máriusz:Két korszak határán Bp. 1965.
297.

Rippl Rónai József

1948-as Nemzeti Szalon-beli kiállitásáról irt Rabinovszky M. Magyarok 1948 febr.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965
303.1

Rippl-Rónai József festő

MIENk 1909-es vándorkiállitásán Nagyváradon xax a Fekete Sasban külön teremben mutatja be kollekcióját.

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 58.l.

Rippl-Rónai József festő M.D.A.

Márffy-Gulácsy 1906-os kiállitásakor indul barátságuk Márffyval

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 64.l.

M.D.K.

Rippl-Rónai Józsxf

A MIÉNK 1910-es kiállitásn szerepel

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 64.l.

M.D.K.

xxxRippl-Rónai József festő

A Müvészház kiállitóhelyiség uj épülete reprezentativ kiállitásával nyilik meg.

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp.1967,68.l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

1910-ben a berlini Secessionban magyar reperezentativ kiállitáson vesz részt. / akereső művészek is szerepelnek/

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 75.l.

MDK.

Ripll Rónai József

Kiállitási hir

Hétfői Hirek 1967 máj.2.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

Miután itthon letelepszik, és csak a festészetnek él
gyakran visszatér Párizsba, hogy ott uj erőt merit-
sen.
Kiállitásokat rendez, sokszor nem is tárlat céljára
szolgáló helyiségben,
Esténként kávéházba jár ott mulat müvészbarátaival,
Festőegyesületet alapit, saját japán fametszeteiből
rrndez kiállitást, Andrássy gróf számára ebédlőt ter-
vez.
Passuth K.:A Nyolcak festészete, Bp. 1967.
17.l.

Rippl-Rónai [József]. festő M.D.K.

nevét többen említik, mint aki döntően befolyással bírt művészfelyájuk elindulására (Czóbel, Gadányi, Kornis, Márffy.)

Pán Imre körkérdésére beérkezett válaszok: Az uj magyar müvészet önarcképe, Európai iskola, 1945.

Idézve: Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk.Németh L. Bev.és Összeáll. Pernéczky Géza, Bp.1967. Corvina, 274., 276., 277, 278., 279. old.

Rippl-Rónai József

tanítványa Gömöri Jenő.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 109 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Rippl-Rónai József, festő

MDK

A Művészeti Lexikonban megjelennek Rippl-Rónai kiadatlan levelei.

– : Művészeti Lexikon 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 21.

Rippl Rónai József.

A győri Múzeumban megnyílt XIX. és XX. század magyar festőművészeink kiállításán művével szerepett.

Győrmegyei Hírlap, 1951. Máj. 8.

Rippl-Rónai József MDK

Kalitkás nő

Zorka, pasztell

Vörössapkás önarckép, pasztell

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusai

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Életreszóló barátságban Csók Istvánnal

Csók István száz éve született

Gumiipari Hirlap 1965. febr. 16.

Rippl-Rónai József estő M.D.K.

Műve a Dornai -gyűjteményben

Az örökös : Debrecen városa

Magyar Nemzet 196 . márc. 6 .

Rippl-Rónai József

művei aukcióin

PH. 1942. II. 26.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Rippl-Rónai József

Művei aukcióin

NÜ. 1942. II. 28

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Rippl-Rónai József

Kiállít

P.M. 1939. X. 4.

Rippl-Rónai József

Kiállít

M. 1939. X. 6.

Rippl-Rónai József, festő / MDK

Antal Irén (kiállítása a Május 1. mozikon) műveiből néhány emlékeztet Rippl-Rónai sínes tus rajzaira.

Cs. M.: Csendes kiállítás 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. aug. 22.

Rippl-Rónai József, festő MDh

Benedek Péter személyes ismerőse volt Rippl-Rónainak.

— : Gyűjteményes kiállítása kérül Móricz Zsigmond felfedezettje 2

Bp. 1964. aug. 26.

ESTI HIRLAP

Rigler József, [népi épílén.]

L.: Lotz K.

dr Boross Marietta: Szántód puszta kiállításai 1083

Élet és Tudomány, Bp. 1980. aug. 22. XXXV/34

Ripple-Rónai József, festő

L: Hincz Gyula

Berevzky L: Festészet, vizuális kultúra, korszerűség 11

Nénszabadság, Bn. 1979. nov. 11.

Rippl Rónai József, festő iparművek

MÚZEUM

SZERKESZTI: ÉRI ISTVÁN

Szecessziós üvegek Budapesten

Reneszánsza, de legalábbis divatja van manapság a századforduló egyik — egyebeken kívül a természeti formák bűvöletéből meg nem kevés eredetieskedésből ötvöződött és formálódott — irányzatának, a *szecessziónak*. Ezért is érdemes megnézni az *Iparművészeti Múzeumban* (egy szecessziós jegyeket is magán hordozó épületben!) a *Szecessziós üvegek* című kiállítást. De nemcsak ezért! Hanem amiatt is, mert a múzeumnak ez a gyűjteménye a legértékesebbek közül való, *szinte teljes képet ad* egy művészeti iránynak a üvegbe álmodott szeletéről.

A leghíresebb mesterek, a francia *Gallé, Lalique*, a *Daum fivérek*, az Egyesült Államokból nemegyszer Európába is ellátogató (Budapesten is kiállító!) *Tiffany* munkái, a magyarok közül meg többek között *Rippl-Rónai* Józsefnek az alkotásai sorakoznak a tárlókban. Öntött tál és zománcozott illatszeres üvegcse, formába fúvott kétrétegű üvegdoboz és aranybronz talpú vaskos állólámpa, száz színben pompázó, hűvös körvonalú váza és leheletvékony, szinte súlytalan díszkehely, metszett s maratott keresztelőmedence és a hajdani Japán Kávéház telefonfülkéjének virágos ablaka kalauzol az 1890. és 1920. közötti évtizedek világába.

Szép érdeme a kiállításnak, hogy ábrákkal, korabeli fotókkal az üvegkészítés *műszaki titkaiból* is elárul néhányat, s míves bútorokkal, egy parádésan terített asztallal felvillantja az üvegtárgyak *közvetlen környezetét, a környezet hangulatát*. Kijár egy mondat a kiállítás *katalógusának* is: szokatlan — sajnos, szokatlan! — módon valamennyi bemutatott tárgy fényképét megtalálhatjuk benne.

(D. Gy.)

-dapesten 1115

aug. 29, XXXV/35

08

szaporodik az alga

A biológusokat régóta foglalkoztatja az a kérdés, hogy miképp hat a villamos tér az élő sejtekre. Újabban a *Micrasterias* nevű algával végeztek idevágó kísérleteket. Ennek átmérője mintegy 1 milliméter, korong alakú, s a korong szélei lebernyegesek.

Ez az alga úgy szaporodik, hogy amikor éretté válik, korongja a közepén kettéhasad, s mindkét fél teljes koronggá egészül ki. Ha egy fél korongot két elektród közé helyeznek, s 14 V/cm elektromos teret hoznak létre, a korong kiegészülő fele nem nő meg a teljes nagyságúra, s a lebernyegei sem lesznek olyan jellegzetesek, mint rendes körülmények között. Bármilyen elrendezésű is a kísérleti berendezés, a gátolt növekedés mindig az *anód* felé néző oldalon mutatkozik meg jobban. A Colorado Egyetemen dolgozó szerzők szerint, a villamos áram a sejthártyára hatva megváltoztatja a sejtfal fel-

Rippl - Rónai József festő

Almássy Mariann

Élet és Tudo n

MÚZEUM

SZERKESZTI: ÉRI ISTVÁN

Rippl-Rónai festményei Kaposváron

Rippl-Rónai József 1908-ban házat vásárolt a Kaposvár központjától néhány kilométernyire levő *Róma-dombon*. Az épületet körülvevő föld egy részét parkosíttatta, a vincellérházat pedig műteremmé alakíttatta át. A villa az elmúlt év augusztusától *emlékmúzeumként* várja látogatóit.

A bemutatott alkotások többsége a művész kaposvári letelepedése után készült. A végleges hazatérés nagy fordulat volt Rippl-Rónai festészetében: *színvilága sokkal gazdagabbá vált és felszabadult* — egyebeken kívül azért, mert a Franciaországban töltött nehéz évek után 1902-ben végre otthonra lelt, az élete megnyugtató révbe jutott.

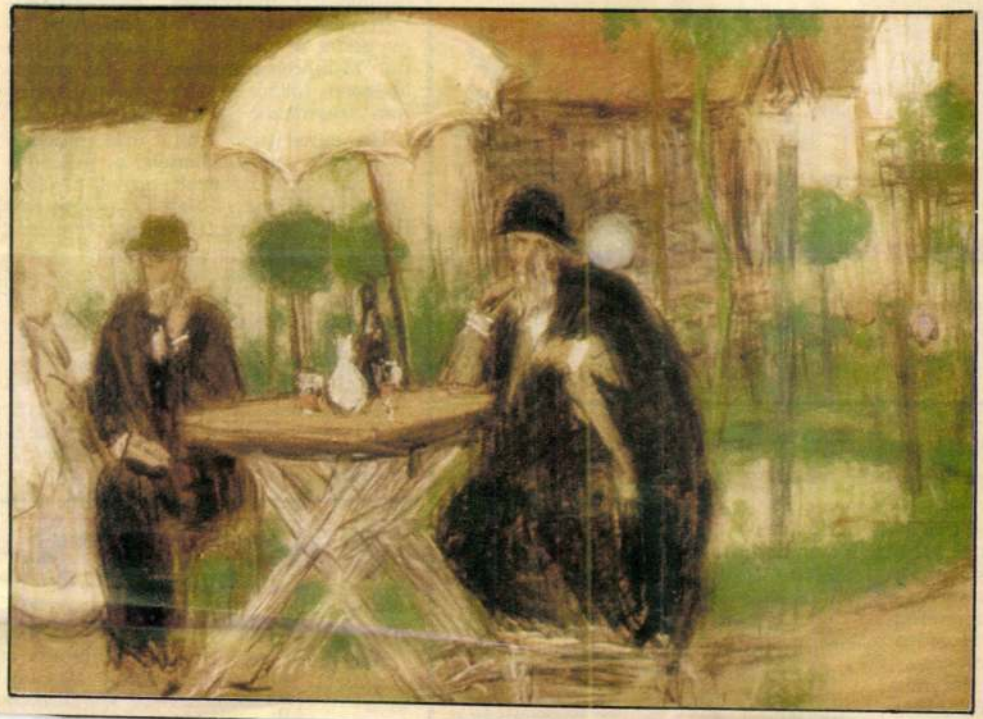

(Gőzsy Gáborné reprodukciója)

Azelőtt jobban kedvelte az *olajat*, ettől kezdve azonban inkább *pasztellal* dolgozott. Ez a technika alkalmasabbnak bizonyult a rövidebb lélegzetű témáknak, a pillanatnyi benyomásoknak és a tovatűnő hangulatoknak érzékletes megjelenítésére. E képein megjelennek *családjának szeretettel övezett tagjai* és szülővárosának *jellegzetes embertípusai*, olykor *utcái, házai* is.

A *Papa, mama, Rippl bácsi* című — képünkön látható — alkotása is ezeknek az éveknek a terméke. A jelenet hátterének kissé elhalkuló, mégis élénk színei *békés derűt* sugallanak. A harmóniát a két fekete ruhás alak sem töri meg. Arcvonásaikat alig érzékelhetjük, annál jellemzőbbek a mozdulataik. Hajlott, mélázó testtartásuk a közelgő elmúlást, megsemmisülést sejteti szelíden. A művész beszélgetés közben kapta ecsetvégre a két öreget. Ebben a helyzetben — és a színes kerti környezetben — könnyen válhatnának *sötét ruhás jelképpé*. Mégsem válnak azzá! A színek ellentétéből *nem feszültség, hanem csendes béke* árad felénk, magában foglalva az elmúlást is, mint az életnek törvényszerű velejáróját.

Almássy Mariann

Kilencezer éves leletek Thai

A Thaiföld északkeleti részén levő *Ban Csiengben* tíz év óta tart a régészeti ásatás. Az ott talált agyagedények a szén 14-es izotópjával végzett kormeghatározás szerint az eddig ismert egyik legrégibb civilizációnak a termékei. Az i. e. 7000. esztendőre nyúlnak vissza, vagyis régebbiek, mint az egyiptomi és az indiai műveltség leletei.

Az ásatások során feltárt különböző rétegek mutatják a Ban Csieng-i műveltség fejlődését. Ez a *kőkorszaktól* a *bronzkorig* tartott, s mintegy 1500 évvel ezelőtt hirtelen eltűnt. A rizshüvelyek, amelyeket néhány edényben találtak, azt bizonyítják, hogy Ban Csiengben már ötezer évvel ezelőtt viszonylag fejlett földművelési kultúrának kellett lennie.

A legrégibb edények vöröses agyagból vannak, díszítésük kezdetleges. Nagyon régiek a szürke agyagból égetett hullámszerű díszítésű fekete edények. Az újabbakat geometrikus és vörös levélminták díszítik, a legújabbakon pedig csavarvonal látható. Noha a legtöbb edény hasas, számos kecses ivópohár és hosszú tartón nyugvó csésze is napvilágra került.

Sok bron
számokat, f
közöket és
világ legré
gyöngyből é
szerek is e
radványok
az ottani en
vel ezelőtt

Hasonló,
tekre bukka
északkeleti
helyén is. (



Kormeghatározás radioaktív berilliummal?

Kaliforniában a berkeley-i egyetemen olyan kormeghatározó eljáráson dolgoznak, amellyel főként üledékes kőzeteknek a kora 30 millió évre visszamenőleg meghatározható. A mostani radiokarbonos vizsgálattal csak *40 ezer* évre visszamenőleg és csak a *szerves* maradványok kora állapítható meg. A kormeghatározásra a berilliumnak 1956-ban fölfedezett 10-es radioaktív izotópja (^{10}Be) szolgált: ennek 1,5 millió év a felekora is megállapítható. Az eljárás azon a feltevésen alapszik, hogy a kozmikus sugárzás az utóbbi 30 millió évben nagyjában azonos mértékű volt, s hogy a magaslégkör sem változott számottevő módon.

A vizsgált kőzet nagyon csekély ^{10}Be-tartalmát a berkeley-i egyetem szinkrociklotronjának segítségével határozzák meg: a megvizsgálandó anyagnak egy parányi mennyiségét

felfalja, a saját fajbeliekkel nem teszi ezt. A kutató a kannibalizmusnak, vagyis a fajtársak felfalásának hiányát olyan viszonylag fejlett *kémiai fajfelismerő rendszernek* a működésével magyarázza, amelyről eddig nem is gondolták, hogy megvan e kezdetleges lényekben.
(Urania)

Új immunoszupresszív anyag szervátültetésekhez

A Sandoz cég (Svájc) új anyaga a szervezet immunválaszának elfojtására — a *ciklosporin—A* — állatki-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1961. DEC. 7.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Rippl Rónay József

Gazdagodó sorozatok

Elismeréssel szóltunk már a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának *írókat és költőket bemutató levelezőlap-sorozatairól.* Egy-egy sorozat nyolc lapból áll, s a szóbanforgó költő, író arcmásain kívül a szülőhelyet, a család tagjait, fontos kéziratok kópiáját, valamint az életrajz és az írói pályakép más fontos dokumentumait is bemutatja. A képanyaghoz értékes magyarázó szöveg kapcsolódik. *Ady, József Attila, Arany* és *Petőfi* után most *Zrínyi, Jókai, Móricz* és *Radnóti* emlékezetét elevenítik fel a sorozatok.

Ugyancsak a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata jelenteti meg *Az én múzeumom* című sorozatot, amelynek figyelemre méltó didaktikai ötletét — hogy tudniillik a külön mellékelt képeket az ismertetések alapján az olvasóknak kell a megfelelő helyre beragasztaniuk — szintén méltattuk már. A most megjelent 19. és 20. kötet *Rippl-Rónai, Vaszary* és *Szőnyi,* illetve *Mantegna, Bellini* és *Giorgone* művészetét mutatja be. Az esztétikai nevelés szempontjából olyannyira hasznos sorozat csendes jubileumához, a huszadik kötet megjelenéséhez a vásárló közönség tekintélyes részét kitevő diákok és a pedagógusok nevében egyaránt elismeréssel gratulálunk.

T. M.



Lázár János: Ó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZERSZÁMGÉPIPAR

Rippl Rónai

1967 NOV 22

1021

Évforduló-naptár

november 22—december 5.

1952. november 22-én, 15 éve avatták fel a *Petőfi-hidat*, ez volt a hetedik hídavatás a felszabadulás után Budapesten.

1877. november 22-én, 90 évvel ezelőtt született *Ady Endre*, a legnagyobb magyar költők egyike, líránk forradalmi megújítója.

1957. november 23-án, 10 éve tették közzé a *Békekiáltványt*, amelyet 64 ország kommunista és munkáspártjainak vezetői írtak alá Moszkvában.

1632. november 24-én, 335 évvel ezelőtt született *Baruch Spinoza* holland filozófus, a filozófia történetének egyik kiemelkedő alakja.

1917. november 25-én, 50 éve tüntettek Budapest dolgozói a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme mellett az Iparcsarnokban.

1802. november 25-én, 165 évvel ezelőtt alapította Széchenyi Ferenc a *Magyar Nemzeti Múzeumot.*

1927. november 25-én, 40 éve halt meg *Rippl-Rónai József*, kiemelkedő festőművész.

1562. november 25-én, 405 évvel ezelőtt született *Lope de Vega* a legnagyobb spanyol drámaíró.

1887. november 28-án, 80 éve helyezték üzembe Budapesten az *első villamosvasutat* — Nyugati Pályaudvar—Teréz körút—Király utca keskenyvágányú próbavasút.

1757. november 28-án, 210 évvel ezelőtt született *William Blake* angol költő, festő és grafikus, a szimbolisták előfutára.

1632, november 28-án, 335 éve született *Jean-Babtiste Lully* francia zeneszerző, a francia operairodalom megalapítója és első nagy mestere.

1937. november 29-én, 30 évvel ezelőtt halt meg *Pólya Tibor* festő és grafikus, illusztrációi és ötletes plakátjai ismertek.

1797. november 29-én, 170 éve született *Gaëtano Donizetti* olasz zeneszerző, a XIX. század első felének egyik legjelesebb olasz komponistája.

1867. november 30-án, 100 évvel ezelőtt született *Vaszary János festőművész.*

1667. november 30-án, 300 éve született *Jonathan Swift*, ír származású kiváló angol író, a világirodalom legnagyobb szatírikusa.

1942. december 2-án, 25 évvel ezelőtt helyezte üzembe Chicagóban Enrico Fermi olasz fizikus az *első atomreaktort.*

1942. december 2-án, 25 éve halt meg *Zipernowsky Károly* elektromérnök, a magyar erősáramú elektrotehnikai ipar megteremtője, a transzformátor egyik feltalálója.

1937. december 3-án, 30 évvel ezelőtt halt meg *József Attila* forradalmi költő, a magyar Irának Petőfi és Ady mellett legnagyobb alakja.

Csak úgy
„melléke

NEM TUDOM, ISMERIK-E A CÉLGÉPGYÁRIAK az Esztergomi Marógépgyár versenyfelajánlását, azt, hogy december 15-re befejezik éves tervüket. De akár ismerik, akár nem, tiszteletre méltó az, hogy a marógépgyáriakat e törekvésükben segítették.

Arról a száz szivattyúról és a hozzávaló vezérlőtömbről van szó, amelyet a Győri Célgépgyár *Kilián György szocialista brigádja* soron kívül és terven felül készített el a testvérgyárnak. Igaz, ezzel a tettel a Kilián György brigád el is vitte a pálmát a győri brigádok közötti versenyben.

— Nehéz hónap volt az októberi — mondta *Mészáros Gábor*, a brigád vezetője —, mert nem a száz szivattyú és a vezérlőtömb volt a főmunkánk, hanem a három lakatcsap-automata célgép, amelyet az Elzettnek készítettünk, és amire szintén tettünk egy felajánlást. Mégpedig azt, hogy november 7-re a három gépet üres járatú próbára összeszereljük. Csak ezután jött a marógépgyár kérése, hogy szeretnék a száz szivattyút és a vezérlőtömböket, ami nekünk egy későbbi tervünkben szerepelt, november 7-re megkapni. Mit volt mit tenni, elvállaltuk.

Igen, így történt. Együtt futott a két vállalás, sőt, egy harmadik munkának, a tizenkilenc darabból álló facsavarmenetvágó automatának az előkészítése is folyt egyben.

Hogy tudta ez az elég nagy létszámú — huszonheten vannak —, sok fiatal szakmunkásból álló, két műszakban dolgozó brigád úgy megszervezni, hogy mind a három munkával előre haladjon, és a két nehéz vállalást időre teljesítse?

Mint egyszer már megírtuk, a Győri Célgépgyárban igen jól működnek a brigádokon belül, a főszerelők köré csoportosított kisebb munkacsapatok. A soron következő munkához mindig kineveznek egy főszerelőt. A főszerelő felelős gépéért a kezdéstől az

---

Fest-

avagy a

A KŐBÁNYAI GYÁR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)
1966. JÚL. 2 5

1021

Rippl-Rónai emlékkiállítás Tihanyban

A Magyar Nemzeti Galéria a budapesti — az „anyamúzeum" programjába iktatott — tárlatokon kívül az idén vidéki városokban 30 helyen rendez kiállítást gyűjteményeinek legjavából: XIX. és XX. századi festményekből, grafikákból és kisplasztikai anyagból.

Munkácsy Mihály, Paál László, Ferenczy Károly alkotásait rendezik kiállítássá — sorozatban — a nyírbátori Báthory István múzeumban, ahol az év folyamán Vaszary-tárlat is lesz. Makó városa a „Magyar festők Itáliában" című kiállításnak a XIX. századból való anyagát fogadja majd. Kaposvárott a Rippl-Rónai múzeum termeiben a Nemzeti Galéria XX. századi festményeinek válogatását tárják a közönség elé. *Rippl-Rónai József élő művének legértékesebb részét pedig emlék-kiállításon sorakoztatják fel a tihanyi múzeumban.*

Kiskúnfélegyházán a Román Népköztársaság Állami-díjas érdemes művészének, Gy. Szabó Bélának a fametszeteivel ismerkedhet meg a közönség. Emlékezetes, hogy 1966 nyarán, amikor Budapesten láthattuk a neves mester kiállítását, a tárlat „lebontása" után a teljes anyagot, mintegy 400 fametszetet Gy. Szabó Béla a Nemzeti Galériának ajándékozta. Igy jut el most Kiskúnfélegyházára és több vidéki városunkba Gy. Szabó Béla fametszeteinek többszázas gyűjteménye.

...y csillaga

...rddel

mégis javítani próbálja az amerikai polgárok életszínvonalát. A hangulat azonban már olyan feszült volt, hogy a *„sárga terembe" vezető folyosón a Fehér Ház testőrei idegesen közeledtek az ajtóhoz.*

Maga Johnson elnök ezekben a percekben már nem volt tanúja az eseményeknek. Előzőleg, udvariasságból, benézett a hölgyvendégekhez és már indulni készült, amikor Eartha Kitt őt is zavarba hozta egy váratlan kérdéssel: *„Mit tegyünk azokkal a gyermekekkel, akiknek szülei egész nap dolgoznak?"* A felkészületlen Johnson — a tudósítás szerint — azt tette, amire karrierjében ritkán került sor: dadogott. *„Talán kérdezze meg az asszonyokat"* — hebegte, majd kisietett.

...torkában

...övészárokba



Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE
1967 NOV 23

1021

Ma: 1967. november 23, csütörtök.
A Nap kél 6 óra 59 perckor, nyugszik 16 óra 01 perckor.
A Hold kél 21 óra 21 perckor, nyugszik 12 óra 24 perckor.
Névnap: Kelemen.

ÉVFORDULÓ NAPTÁR



— 71 —

100 éve, 1927 november 23-án halt meg 66 éves korában Rippl-Rónai József, a modern festőművészet világhírű magyar úttörője. Vegyésznek indult, majd nevelői működés után fordult a művészeti tanulmányok felé, 24 éves korában Párizsba került, ahol három évig együtt dolgozott Munkácsyval, hogy utána szakítson a kitaposott úttal, a könnyű érvényesülési lehetőséggel. Vállalva a nyomorgást és a kor meg nem értését, megalkuvás nélkül a maga forradalmi művészútját járta, s nemcsak itthon, de a múlt század végén már Párizsban is a művészet legérdekesebb stílusújítói közé számított, de művészetének elismerését csak 46 éves korában érte el. A magyar népművészet színpompájával üdítette fel kora párizsi stílusának halvány színeit. Áradó termékenységű festő és grafikus volt. Művei a legtöbb nagy európai gyűjteményt díszítik. Jelentős iparművészeti tevékenységet is kifejtett, s mint művészeti író is az élvonalba tartozik.

haz
k k
dekl
. Ez
zású
szi k
Terv
ál Fer
bban is
el szere
nem-
tközi hír
et — valóban kis-
afikai remekművet alkottak,
nelyet a tökéletes nyomdai
unka, a színek szerencsés meg-
lasztása teljesen érvényre
ttatott.

H. E.

NK

ÁTUNK?

Győr: Napi krónika. — Tánc-
ne. — Az újságíró jegyzetfü-
téből. — Könnyűzenei műsor.
Elhangzott műsorainkból. Fú-
zsmuzsika.

TELEVÍZIÓ

Budapest: Iskola tv: 8.10 Föld-
ajz. — 9.00 Környezetismeret. —
30 A cirkusz porondján (szov-
et cirkusz film, ism.) — 9.55
kola-tv. Magyar nyelvtan. —
0.15 Menekülés kiút nélkül
nyugatnémet tv-film.) I. rész.
ism.) Iskola-tv (ismétlés) —
3.40 Földrajz. — 14.30 Környezet-
meret. — 15.25 Magyar nyelv-
an. — 17.58 Hírek. — 18.05
adar (ifjú riporterek műsora.)
— 18.35 Telesport. — 19.00 Kap-
soljuk . . . (Helyszíni közvetítés
z Országgyűlési könyvtárból.) —
9.30 Esti mese. — 19.40 Vall-
etve (dokumentumfilm) I.
ész. — 20.00 Tv-híradó. — 20.20
Menekülés kiút nélkül (nyugat-
émet film). II. rész. — 21.25 A
ilág térképe előtt. — 21.40 Tv-
[illegible] kiadás. — 22.00 Pe-

FIGYELŐ
ujságközlemény figyelő irodája
Budapest, XIV., Nürnberg-utca 42.
Telefon: 296—534

ACTION
3, Rue des Pyramides
2 AVRIL 1951

Vendredi 6 avril, à 20 h. 30, conférence, avec projections, par M. Francis Jourdain, sur le peintre hongrois **Joseph Rippl Ronai,** *l'ami de Maillol, Bonnard, Vuillard et Maurice Denis.*

La conférence aura lieu, sous la présidence de M. Léon Moussinac, à l'Institut hongrois, 18, rue Pierre-Curie, Paris (5e). Entrée gratuite. Après la conférence, petite réception et buffet.

Rippl-Rónai József

P. H. 1926. X. 4.

— **A XX. század festészetének kialakulása** Az újjáépített *Tamás Galéria*, mely a mai sulyos időkben különösen örvendetes gazdagodását jelenti a magyar művészeti életnek, vasárnap nyitja meg első idei kiállitását. Ebben a világos, finom, csupa kulturát árasztó kiállitási teremben, a „*XX. század magyar festészetének kialakulása*“ cimén, harminckilenc remekművet gyüjtött össze *Kárpáti Aurél*, a kiállitás választékos izlésü rendezője és ez a harminckilenc festmény valóban a magyar piktura utolsó három évtizedének reprezentáns keresztmetszetét adja. Csupa magángyüjteményből való műalkotás, a közönség itt kerülhet először szembe festőművészetünknek ezekkel a rejtett kincseivel és az öröm érzésén tul, hogy mindez a magyar géniuszból fakadt, keseregni tudna az ember: miért lát mindig csak „hivatalosan“ összeválogatott, siralmas középszerüségü magyar kiállitásokat a külföld és miért nem küldenek egyszer, ehhez hasonlóan, tehát *igazán reprezentáns* izelitőt a világba, arról a magyar pikturáról, amelynek gazdaságához egyedül a franciáké fogható. Fölsorolásnak, kiemelésnek alig van itt helye: minden egyes kiállitott festmény egy-egy festői egyéniségnek, egy-egy iránynak legjavát adja. Csak épp megemlitjük *Ferenczy Károly* remek hármas arcképét, *Rippl-Rónai József* öt chef d'oeuvrejét, — a Majovszky-gyüjtemény piroskendős, szürke falas műteremrészlete: felejthetetlen. És itt van két ragyogványos *Vaszary*, egy Pissarro-finomságu *Mednyánszky*, egy álomszerü *Gulácsy*, egy komorzengésü *Koszta*, majd *Kernstock*, *Rudnay*, *Márffy*, *Bernáth Aurél*, *Bornemissza Géza*, *Egry József*, *Derkovits Gyula*, *Szőnyi István* egy-egy mesteralkotása, hogy csak a legemlékezetesebbeket emlitsük. A vitrinekben *Gádor István*, *Gorka Géza* és *Kovács Margit* érdekes kerámiái, a padlón *Véres Árpád* szines szőnyegei, pedig még külön is hangsulyozzák azt a művészi kulturát, amelynek legmélyebb talajából ez a harminckilenc magyar remekmű fakadt. *(f. j.)*

geteg pénzbe kerül. Fizetés, koszt, gáz, villany, szán-

Rippl-Rónai József és Bernáth Aurél kiállítás gr. Almásy-Teleki Évánál

Látszólag ellentmondó művészi végleteket képvisel az a két festő, *Rippl-Rónai József* és *Bernáth Aurél*, akinek műveit gróf *Almásy-Teleki Éva* művészeti intézetében láthatjuk együttes kiállításon. A somogyi születés szorosan összekapcsolja őket és ezzel együtt az is, hogy az egyik, Bernáth, szinte folytatódását jelenti a másiknak, Rippl-Rónainak, de talán mindennél erősebb kapocs közöttük éppen egyéniségük áthidalhatatlan különbözősége, mert ebben nyilatkozik meg leginkább, hogy mindegyik a maga korának tökéletes festői kifejeződését testesiti meg.

Rippl-Rónai — Munkácsy mellett — minden idők egyik legnagyobb magyar festőzsenije volt. Vérbeli és vérbő kolorista, akit a világ minden jelenségéből elsősorban és majdnem kizárólagosan a szin érdekelt. A századvég és az uj század első negyede, a maga tulcsorduló életörömével, az életből, emberből és világból csak azt volt hajlandó tudomásul venni, ami benne érzéki szépségü, ami a pillanat varázsával gazdag, ami csupa fény, szin, hangulat, elragadó tulság, — még az árnyat is csak mint a fény hatásos ellentétét látta meg. Rippl-Rónai művészetében szinte kiteljesül, csodálatos virágzásba borul az impresszionista világszemlélet és életműve, amelynek sok remek alkotását láthatjuk e kiállításon, örökéletü, ha az a kor és az a művészi szellem, amelyet megtestesit, távolabb is esik már tőlünk, mint akár a reneszansz.

Rippl-Rónai József

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mely

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányuto

. . . . . .

. . . . . .

Bernáth Aurél egy forrongó, kételkedő, sokban kiábrándult és épp ezért mindig őszinteségre törekvő kor festője. Alig van festő, akitől távolabb állna a festészet érzéki bája, a ragyogó hatások keresése természetben, emberben, rajzban, szinben, formában, mint tőle. A lényeg érdekli csupán és ezt keresi, nemcsak a látott élményben, hanem ennek festői kifejezésében is. Nézzük — például — *Család* cimü nagy vásznát. A festői értékek majdnem kizárólagosan a tónus szépségei, de ezen belül a kifejezésnek mennyi bensőséges egyszerüségét és a kompoziciónak legszükszavubb lényegére való visszavezetését érezzük De bármely kiemelkedő képét nézzük (*Csendélet halakkal, Badacsony. Csendélet palettával, Alpesi tó, Nő és kisgyermek, Születésnap*), mindegyiken megfigyelhetjük azt a mármár aszkétikus elmélyedést, amely a természet és festőiség viszonyát a lényeg kiemelésével igyekszik tisztázni és amely, a mai kor emberének felelősségérzetével, komolyságával, sőt itt-ott komorságával óvakodik attól, hogy a kép vizuális hatását az élmény lelki tartalma fölé helyezze. Bernáth Aurélt, ez a kiállitása, ismét azoknak a nagy festői értékeinek teljességében mutatja meg, amelyekkel annakidején fertünt.

Mint Rippl-Rónai a mába hajló tegnap, ugy Bernáth a holnapba hajló ma nagy magyar festője.

Fóthy János

PK 942 I/20

szesztől?

— Ez nem áll — válaszolta határozottan a vádlott.

Gyomorrontás vagy mérgezés?

Dr. *Fedeles László* elmondotta, hogy menyasszonya már a vacsora előtt gyomorrontásról panaszkodott, de mégis rászánta magát, hogy elmegy vele Kreybigékhez. A leány általában nem ivott alkoholt, de nem tud róla, hogy az alkohollal szemben tulérzékeny lett volna.

— *Én a Harmatvizes palackból töltött folyadékból egyetlen kortyot nyeltem le és nyomban észrevettem, hogy nem ásványviz. A második korty még a számban volt, azért csak kezemmel intettem menyasszonyom felé és figyelmeztettem őt, hogy a poharat tegye le, ne igyék többet.* Rögtön ezután kimentem a szobából és a folyadékot a zsebkendőmbe köptem. Visszajövet kérdeztem Juditot, hogy mennyit ivott a folyadékból. *Azt válaszolta, hogy egy-két kortyot.*

— Mennyi hiányzott a pohárból? — kérdezte az elnök.

— Legfeljebb tiz köbcentiméternyi.

— *Na, volt az husz is. Érzett ön magában annyi lelkiismeretet, felelősséget, orvosi tudást, hogy meg tudja állapitani, ha valaki ilyen mennyiségü metilalkoholt lenyel, annak mik lesznek a tünetei és mi lesz a következménye?*

— Részletesen nem foglalkoztam

Rippl-Rónai és Bernáth Aurél

Gróf *Almásy-Teleki* Éva művészeti intézete hosszabb hallgatás után ad életjelt magáról. Mintha az időben mulasztottakat való értékkel szeretné pótolni és utólérni: *Rippl-Rónai* József válogatott művei mellett *Bernáth* Aurél ujabb festményeinek gazdag sorozatát állítja ki. Aki művészi értelemmel nézi a tárlatot, ha a jelen kiállításhoz hasonló vigasztalóra talál, megbocsátja a mulasztást. Az igaz művészi értékekre féltékeny néző jobban helyeselheti ezt a módszert a másiknál, mely tehetségeink munkájánál gyorsabb iramban váltogatja anyagát.

Különös összhangot eredményez a két mester kettőse. A szemlélő, hogy tisztábban láthassa az elválasztó különbséget, akaratlanul is rokonságot keres közöttük. *Rippl-Rónait* méltón képviselik kiállított alkotásai, — majd teljes keresztmetszetét nyujtják fekete korszakától, impresszionizmusán át pointillizmusáig haladó művészetének. Festményei már biztos alapot jelentenek, amelyhez viszonyitani lehet a fiatalabbakat az első forradalma óta következett magyar művészet ujabb fejlődési fokait. Régen volt, pontosan 42 éve, amikor a Royal-szálló termeiben megnyitott bemutatkozásával még botrányt és megütközést kelthetett. Azóta a részletkérdéseket oldjuk meg, legjobb műveit keressük, hogy segitségükkel a jövőbe futó egyenest huzhassunk. Ilymódon illeszkedhetik a keretbe *Bernáth* Aurél is. *Rippl-Rónai* párisi lobogása és budapesti küzdelmei után Kaposvárott keresett békességet, *Bernáth* hosszabb németországi és szélesköru európai tájékozódása után érkezik a hazai „magány" felé. A szigoru, egyenletesen emelkedő utat csak pöstyéni nyaraival tarkitja. Nehéz fóladat, de könnyen adódó kisértés egyszerre beszélni a két kiállitóról. Az elhunyt nagy mesternek Párisban volt igaz hitele, *Bernáth* meg akkor válhatik elismertté a hazai körök előtt, amikor a merevségre hajlamos *Meier-Graefe* már megirja értékelő sorait a Neue Zürcher Zeitung-ban.

A tárlatot az impresszionizmusból a legujabb stilushoz való fordulás jelöli. Biztosan állnak ketten egymás mellett kulturájukkal festői készségükkel, képességükkel, készültségükkel, gondjukkal. Ami különbséget jelent — alig egy emberöltő. Hosszabb és határozottabb életet jelölt a stilusnál a tehetség. Idők multán elválik minden egyéniségtől az, ami kevésbé jelentős, ami mellékszereplője volt egy életnek. *Rippl-Rónait* vagy *Bernáthot* ujból jellemezni meddő feladat, bőven elvégezték az eddigi birálatok, méltatások, tanulmányok. Egyformán határozza meg mindkettőjüket a költői hangulat, a szines festőiség, az érzelmi érzékenység, az utonutfélen használt jelzők. Ami ellentétet von közöttük, az az ujra formálódó gondolkodás rendjében, a művészi fejlődés vagy inkább alakulás nehezen elemezhető uj fokában lelhető fel. Nehéz a festmények nyelvét szóra forditani, — tolmácsolásukat csupán tapogatódzások és körülirások vállalhatják. Mindennél szemléletesebben szólnak a kompoziciók, a csendéletek, a tájképek, a lakásbelsők (interieurök), Kiskőrös, Svájc, az Alpesek, Badacsony vagy a Vág képe, nehezen végigjárható széles területet fognak közre.

Az ujabb művek megerősitik régi hitükben a *Bernáth*-hivőket, de alig szereznek uj barátot. Nem követel időszaki forradalmat, többre becsüli a messzetekintő műveltséget, az erőszakosságtól óvakodó képzeletet és élményt. Művészetét mintha tájai lenditenék valóságosabb magaslatok felé. A hatalmas felsorakoztatott anyag, a hetvennégy kép, olaj- és vizfestmény egyaránt, önmagától veti előtérbe a jobbakat, — ezek a többivel teljesebb és hitelesebb képet rajzolnak a festőről, hullámzó kedélyére, igaz művészetére vetnek fényt. Berlini expresszionizmuson növekedett tehetsége, ugy tünik, végső kifejléséhez ért. Már pontosan tolmácsolja minden problémáját, gondolatát és gondját. Esetleg vád éri a fiatalok oldala felől, hogy nem kér részt a legujabb törekvésekben, hogy a nagybányai vagy inkább későrealista körhöz sorolva, egy félszázados fejlődés utolsó alakjaként áll a közönség előtt. Az ujabb elv csupán időrendi helyét igyekszik fölmérni, nem illetheti művészetét vagy tehetségét. Önállósága és függetlensége tisztázott kérdés a „rokonok" között is, akik Párisból vagy Európa más nyugati tájáról érkeztek haza mondanivalóikkal.

RADOCSAY DÉNES

VIII. Robaj—Mausi H.—Ezres
IX. Vilma—Légyott I.—Üdülő
X. Kovács II.-hajtás—Késmárk—Őszirózsa

A szombati ügetőversenyek részletes eredménye:

I. futam. 1. Citera (2) Kovács II., 2. Pepec (3) Hévizy. Fm: Mitugrász, G. F. B., Dárdás. Tot.: 10:25, 24, 17. Befutó: 113. Idő: 36.8.

II. futam. 1. Ballada (pari) Kovács II., 2. Teklus (5) Máté, 3. Ballada II. (2½) Székely. Fm.: Cicoma M.I.R., Acat, Pamuki Legény, Ila, Sunyi, Jupiter. Tot.: 10:21, 14, 20, 14. Befutó: 1—2:66, 1—3:67. Idő: 30.6.

III. futam. 1. Ciano (pari) Maszár I., 2. Csatár (1½) Raymer. Fm.: H. Paló, Acél, Elimar D., Icza. Tot: 10:24, 14, 17 Befutó: 86. Idő: 28.7.

IV. futam. 1. Leander (5) Vecseklői, 2 Brassó (pari) Sárgó, 3. Little Winny (3) Wampetich Gy. Fm.: Babsi, Hamis, Durcás, Figura. Tot.: 10:36, 15, 13, 13. Befutó: 199. Idő: 31.9.

V. futam. 1. Ali (2) Maszár F., 2. Beki (3) Marek, 3. Előljáró (5) Katona. Fm.: Jónás, Carthago, Azdaja, Bicskás, Zepperl, Botond, Epilog, Szapolcs, Bakafántos. Tot.: 10:43, 23, 33, 33. Befutó: 1—2:148, 1—3:237. Idő: 28.8.

VI. futam. 1. Ficsur (7:10 reá) Kovács J., 2. előkelő (3) Nerhaft, 3 Fekete Barát (3) Jónás. Fm: Etre, Urpéter, Biztos, Dajka. Tot.: 10:14, 10, 11, 12. Befutó: 36. Idő: 26.5.

VII. futam. 1. Zarándok (1½) Siró, 2. Angyalka (8) Katona, 3. Elszánt (4) Halmos. Fm: Wilt Mária, Bufelejtő, Ádáz, Dusi, Zsarnó, Miss Magyarország, Magnézium Tot: 10:23, 17, 35, 34. Befutó: 1—2:182, 1—3:153. Idő: 31.1.

VIII. futam. 1. Félénk (pari) Reimer, 2 Ferike (5) Németh, 3 Felső Barcika (12) Halmos. Fm.: Pamuki Lógós, Bajnok F., Baksis, Tamara II., Marcos II., Késmárk, Ezster D., Szeltető. Tot: 10:26, 15, 19, 24. Befutó: 1—2:38, 1—3:160. Idő: 32.2.

IX. futam 1. Dáma (pari) Jónás, 2. Dráva (3) Marschall, 3 Bankrabló (3) Fischer. Fm.: Willy, Pezsgő, Pamuki Barnalány, Amulett, Csapodár, Csibész, Valódi, Orgona II. Tot.: 10:20, 12, 15, 13. Idő: 31.

A szerkesztő üzenetei

Szerkesztőségünk arra kéri a tisztelt tanácskérőket, hogy leveleikhez pontosan és jól olvasható irással megcímzett és felbélyegezett válaszboritékot mellékeljenek.

„Tábori Ujság". A lapot csak frontszolgálatot teljesitő katonáink kapják. Polgári személynek a lapra nem lehet előfizetni.

„Köztisztviselő". A 6850—1940. M. E. sz. rendelet értelmében köztisztviselő semmiféle politikai tisztséget nem viselhet!

„Nyert-e?" A Máriaremetei Női Lelkigyakorlatos-ház sorsjátékának tervezett huzását ez év február végére halasztották. Méltóztassék figyelemmel kisérni lapjainkat. A nyereménylistát annakidején közölni fogjuk.

„Felmondás". A m. kir. miniszteriumnak 550—1940. M. E. sz. béremelést korlátozó rendelete a rendes felmondás eseteit is korlátozta. Miután a házigazda maga akar házába beköltözni, a májusra történő felmondás jogos.

N.U. 942 I 18.

ÉSEK

kivül a KSV
ernetjegy Iroda
osi Könyvszalon
ller — Sisó és
klsebb hirdetés
en részesülnek
söznap

sság

Okmányai
rendezéséhez minden uri család az Oeconomus:
Okmány-Mappát
és
Ház-Iktatót
használja. Kérje jobb papirkereskedésekben. Kiadja: „A rend könyvei" kiadóhivatala. VI. Andrássy-út 35. Kérjen ismertetőt!

Könyvek
SOÓS KÖNY
Réval, Katolikus, Zenei, Technikai, „Uj" 6 kötetes LEXIKONT
Prohászka Gárdony

Öröklakás
XI. ker.
Bocskai-ut 68 sz

„Hunor"
tervszerinti
Kecskeméti-u.

és használt
nyhák, kombi
Kovács, Izabe
fon: 426—935.

Ajándék-Kávé-Tea

10 évi
tállással.
Készitő: Thö

Irógépek
FERY OSZKÁR-utcánál 2 szoba-

138. *Házak kerítéssel.* Jelezve a monogrammal. — Ceruza, vízfesték. — Petrovics Elek főigazgató ajándéka.

Íással: Petrovics Eleknek Rippl-Rónai J. — Ceruza, vízfesték. — Petrovics Elek főigazgató ajándéka.

menükártyának készült. A hátlapon volt az étrend. — Színes kőnyomat. Próbanyomat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

132. *Olvasó leány.* Illusztráció a „Les Vierges" című munkához. 1895. — Kőnyomat. A művésztől vízfestéssel sajátkezűleg színezett próbanyomat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

133. *Plakáttery.* Móricz Zsigmond „Falu"-jához. 1911. Színes kőnyomat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

134. *Illusztráció a „Les Vierges" című könyvhöz.* 1895. — Színes kőnyomat. Próbanyomat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

135. *Rózsák.* A párisi világkiállítás alkalmából készült menükártya. 1900. — Kőnyomat. Próbalevonat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

136. *Száraz virágok.* 1899. Jelezve a monogrammal. Tuss és vízfesték. — Petrovics Elek főigazgató ajándéka.

Közölve: *Rippl-Rónai József* „Emlékezések" című közleményében. A Ház. 1910. 248. l.

137. *A „Miénk" tagjai kiránduláson. 1908 (?).* Jelezve a művész monogrammjával és a következő ajánlással: Petrovics Eleknek Rippl-Rónai J. — Ceruza, vízfesték. — Petrovics Elek főigazgató ajándéka.

138. *Házak kerítéssel.* Jelezve a monogrammal. — Ceruza, vízfesték. — Petrovics Elek főigazgató ajándéka.

ZICHY MIHÁLY (1827—1906).

122. *Petőfi.* — Toll. — Dr. Hültl Hümér egyetemi tanár úr ajándéka.

Közölve: *Lázár.* Id. m. 117. tábla és Magyar Művészet 1927. 508. l.

123. *A diplomáciai kar ebédje az arany teremben II. Sándor cár és Mária Alexandrovna császárné koronázási ünnepén.* 1856. Vázlat ez ünnepségekről kiadott nagyszabású kromolitográfiamappa egyik lapjához. Jelezve: Zichy 1856. — Vízfestmény.

SZINYEI MERSE PÁL (1845—1920).

124. *Vázlat a „Lilaruhás nő"-höz. 1874.* — Ceruza.

125. *Vázlat a „Pacsirtá"-hoz.* 1882. — Ceruza.

AGGHÁZY GYULA (1850—1919).

126. *Tanulmány az „Elázott bácsúsok" című festményhez.* — Fekete és fehér kréta. — Aggházy Tibor úr ajándéka.

JENDRÁSSIK JENŐ (1860—1919).

127. *Gyermekek a temetőn.* Jelezve: Jendrássik Jenő. — Tollrajz. — Ernst Lajos kormányfőtanácsos úr ajándéka.

SPITZER EMÁNUEL (1844—1919).

128. *Vázlat a „Maradj csöndben" című festményhez.* — Vízfestmény.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861—1927).

129. *Női arckép.* 1902. Autotipia az 1900-ban készült s Herczeg Ferenc tulajdonát képező pasztell után. Megjelent a „Művészet" 1902-iki évfolyamában. — Próbanyomat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

149. *Fenella.* 1910. Jelezve: Rónai. — Tussrajz. — Petrovics Elek főigazgató ajándéka.

Közölve: A Ház c. folyóirat 1910. évi karácsonyi mellékleteként.

150. *A „Budapesti Ujságírók Egyesületé"-nek báli meghívójához készült kőnyomat próbalevonata.* 1899. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

151. *Illusztráció a „Les Vierges" című műhöz.* 1895. — Színes kőnyomat. Próbalevonat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

FERENCZY KÁROLY (1862—1917).

152. *Pietà.* 1913. — Ceruza és tuss. — Vételett Porkai Márton úr adományából.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861—1927).

153. *Illusztráció a „Les Vierges" című munkához.* 1895. — Színes kőnyomat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

HERMAN LIPÓT (szül. 1884).

154. a) *Nimfák.* Jelezve: Herman 1924. — Vörös kréta.

b) *Szónok a pusztában.* Jelezve: Herman 1921. Színezett tollrajz. — A művész ajándéka.

A felső közölve: *Dr. Eisler M. J.* Herman Lipót művészete c. cikkéhez. Magyar Művészet. 1929. 592. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861—1927).

155. *Iparoscsalád vasárnap.* Rajza 1902 előtt készült. — Színes kőnyomat. Próbalevonat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

156. *Rózsák.* 1913. Színes kőnyomat, próbalevonat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

157. *Női aktok.* 1910. — Rézkarc. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

158. *Női akt.* 1910. Rézkarc. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

139. *Anemónák és jácintok pohárban.* Jelezve kétszer: Rónai. — Tuss és vízfesték. — Petrovics Elek főigazgató ajándéka.

Közölve: Rippl-Rónai József impressziói. 1890—1900. Budapest. 31. l.

140. *Sétáló nő.* 1895. Jelezve a művész monogrammjával. — Ceruza és vízfesték. — Petrovics Elek főigazgató ajándéka.

141. *A „Budapesti Ujságírók Egyesületé"-nek 1899. évi báli meghívójához készült próbanyomatok.* Kőnyomatok. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándékai.

142. *Az ostendei plage.* 1901. — Színes kőnyomat, próbalevonat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

143. *Az ostendei plage.* 1901. — Színes kőnyomat, próbalevonat. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

144. *A „Budapesti Ujságírók Egyesületé"-nek báli meghivójához készült próbalevonatok.* 1899. — Színes és egyszínű kőnyomatok. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

145. *Táncosnő.* Jelezve: Rónai. — Színezett tussrajz. — Petrovics Elek főigazgató úr ajándéka.

Közölve: *Dömötör István.* Rippl-Rónai József. Magyar Művészet. 1927. 120. l.

146—147. *A „Budapesti Ujságírók Egyesületé"-nek báli meghivója.* 1899. Színes kőnyomatok, próbalevonatok. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

147. *A „Budapesti Ujságírók Egyesületé"-nek báli meghivója.* 1899. Színes kőnyomat. — Rónai János úr ajándéka.

167. *Erdei részlet.* Jelezve: monogramm és 1927. — Vízfestmény.

RUDNAY GYULA (szül. 1878)

Rippl Rónai József

Női arcképtanulmány

Pasztellrajz./Az eredeti életnagyságu

Szines melléklet, négyszinnyomásu autotipia.

MŰVÉSZET.

I. - 1902.

1.szám. 1.old.

Rippl Rónai

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1970 JUN 7-1

1021

„Szülőföldem szép határa"

Magyarország mérsékelt éghajlatú ország. Magyarország a mérsékelt szépségek országa. Nincsen tengere, mint a legtöbb európai országnak, nincsenek örök hóval födött hegyei, zúgó vízesései. A nagy folyók csak keresztülpántlikáznak a testén, de nem itt erednek, s a tengert idegen tájon érik el.

Mi adja mégis az ország szépségét?

Ami az édesanyáét gyermeke szemében. Hogy az övé, és hogy egyetlen.

E táj dajkál és fölnevel, anyanyelvet ad és megtanít beszélni. Itt egy nádas húzódik, amelyről az első nyílvesszőt törték, ott egy lombos fa tart árnyékot, amely alatt jó volt egyszer leheveredni. A haza egy 93 030 km²-nyi földdarab, és egy vonatindító tárcsa, melynek jelére először lódult meg velünk a mozdony idegen tájak felé.

Magyarország szépségét a mindenünnen ránk tekintő megművelt föld adja. Az utast mindenütt az „ember alkotta táj" képe fogadja.

Nemcsak a karókkal teletűzdelt, hátukat meresztő szőlőhegyek szépek, hanem a betonoszlopokra futtatott, nyílegyenes, gépekkel művelt szőlősorok is. Nemcsak a gémeskút, a nyárfa és a ménes magyar, hanem az egybeszabott gabonatáblák, a zümmögő cséplőgépek, a falu fölött csillogó víztartó hidroglóbuszok is. Nemcsak a műemlékek, a várromok, a földből kivetett régi pénzek kötnek ide, hanem az aknatornyok, a salakhegyek, az erőművek is.

Mert nem árt a szépnek, ha hasznos, s a hasznosnak, ha szép.

Mélyet lélegzünk az erdőben, csodálattal állunk meg egy-egy magasra nőtt fa árnyékában, megilletődve számoljuk az évgyűrűkön a kidöntött fa életkorát, de nem baj, ha tudjuk, hogy egy 35 méter magas bükkfa kereken 5 m³ zárt, hézag nélküli faanyagot tartalmaz. Szép volt, amikor botjára dőlve pásztor őrizte a rideg nyájat, de talán még szebb — mert hasznosabb —, amikor villanypásztor — azaz drótba vezetett kisfeszültségű áram — tereli az állatokat. Szép a tenger hullámzása, a sziklát tépő vízesés robaja, az emberi kéztől érintetlen őserdő, de talán még szebb a sekély édesvízi tó, mely fölfrissíti a megfáradt testet, a megkapált kukoricatábla, mely gazdag termést ígér, s a hőerőmű kéményébe épített füstszűrő, mely védi az ember egészségét.

A képzelet eljátszik az emlékekkel. Itt ballagott valaha a négyökrös szekér, mely a valóságból Petőfi versében lépett át a halhatatlanságba, itt állt duplacsövű fegyverével a betyár, akinek alakját egy karcolt szarusótartó őrzi, itt ültették el az első akácfát, melynek testvérei megkötötték az Alföld homokját.

Valamely táj esztétikai jelentését leginkább költői és festői tudják megragadni. Azok a különbségek, amelyeket Dunántúl és az Alföld domborzati képében, a táj szerkezeti fölépítésében megfigyelhetünk, a magyar festészetben és a magyar irodalomban is tükröződnek. A dunántúli táj párás, üde színei, enyhe dombhullámai néznek ránk Rippl-Rónai József, Egry József festményeiről, s az Alföld szárazabb, komorabb fényei sütnek Tornyai József, Fényes Adolf képeiről.

A fantázia jelzőket, színeket keres a tájak neve mellé: Zala — zöld, Baranya — barna, Somogy — sárga... És maga az ország: gazdag és változatos, mint a szivárvány.

Ami a magyar földből hiányzik, nem irigyeljük mástól, s ami nálunk megvan, tudjuk becsülni és szeretni. Az Alpokban havasi gyopár terem, nálunk árvalányhajat lenget a szél. Másutt örök hóval födött csúcsok merednek az égre, nálunk a Hortobágy tárgyait, élőlényeit emeli magasba a délibáb. A hegyipatakok vizében pisztrángok ficánkolnak, nálunk a Balaton nádasaiban jóízű, kövér pontyok pipálnak, és tartogatják a szerencsét a türelmes horgásznak...

Turkis Tibor

A VÁROSROL

ÚJ KÖNYVÉROL

Sétára és gondolkodásra invitál bennünket. Mindnyájan ismerjük a Széchenyi teret, a Dóm teret, a Kossuth utcát (A város bugyrát) és a Főpályaudvart, jártunk a Magaslati úton, Zidina öreg házai között, áldtuk és átkoztuk a Hőerőmű kéményeit, gyönyörködtünk a négyszázágyas klinika látványában, és Újpécs (Újmecsekalja) modern házaiban. De felfedeztük-e a Flórián tér meghittségét, gondolkodtunk-e a városkép-formáló köztéri szobrok jelentőségén, elképzeltük-e Babits Mihály egykori lakóházát szemlélve a századforduló körüli Pécset, vagy a város kétezer utáni képét? Tüskés könyvének elolvasása után azokat a tereket, utcákat is másképpen fogjuk látni, amelyeken naponta végigmegyünk. A történelemnek és a mai funkciónak, a részleteknek és az egésznek, a város szellemének élményét kapjuk.

Tüskés szereti a várost, ezért a kor követelményeihez és önmagához méri. Felelősséget érez érte, tehát keresi benne azokat a vonásokat, amelyekért még jobban megszerethetí. Kifogásait sem hallgatja el, de nem ellene, érte vitatkozik.

Csorba Győző írta Pécsről: *„Nekem: a város mindörökre"*; Tüskés azt mondja: *„Jó itt élni"*. Jó itt élni, ha a következőkből is érvényes üzeneteket tudunk kiolvasni, ha a mai városképből és a mai életből el tudjuk képzelni a jövő városát és felelősséget érzünk érte, ha egyéni boldogulásunkat össze tudjuk kapcsolni a város szeretetével, megbecsülésével, ha azon túl, hogy megismerjük, teszünk is érte valamit.

Tüskés Tibor nem szociológus, nem műtörténész vagy várostervező, nem statisztikus. Könyvét nem az Idegenforgalmi Hivatal felkérésére írta. Megközelítése írói, ezért a maga módján mindegyik igénynek megfelel. Írásai miniatűr esszék, Csoóri Sándor prózájával tartanak rokonságot. Stílusa eleven, magával ragadó. Nem csupán a pécsiek és a város iránt érdeklődők olvashatják élvezettel, hanem mindazok, akiket közérdekű kérdések izgatnak.

Martyn Ferenc rajzait kiállításon is láthatta a közönség a Bartók Klubban. A művész a képek nyelvén éppúgy vall a városról, mint Tüskés. Rajzai kapcsolódnak az író témáihoz, de jóval többek egyszerű illusztrációknál. A képi meg-

A KÉPERNYŐ ELŐTT

ÜNNEPI KÖNYVHÉT 1970

Lehet, hogy igazuk van az aggodalmaskodóknak, akik szerint a könyv ünnepe vesztett régi varázsából. Nem azért, mintha a megszokás elkoptatta volna, hiszen a jó irodalmat nem lehet megunni, hanem inkább, mert egyre nagyobb szerepet kapnak benne az üzleti szempontok és egyre inkább háttérbe szorul igazi tartalma, az, hogy minden esztendőben valóban csak és kizárólag a legmagasabb értékű irodalom ünnepe legyen ez a hét. Azon is lehetne vitatkozni, hogy nem lenne-e előnyösebb, ha május vége helyett a kora-őszi időszakban rendeznék a könyvhetet, most ugyanis túlságosan közel kerül időben az áprilisi költészet napjához, amely a korábbi könyvnaphoz hasonlóan egyre inkább a költészet hetévé alakul át.

Az aggodalmak nem alaptalanok, de el kell ismernünk, hogy az idei könyvhét számos kitűnő alkotó jelentős művére irányította rá a figyelmet, s a lírában például *Weöres Sándor* gyűjteményes kötete és a *Csorba Győző* válogatott verseit tartalmazó *A lélek évszakai* maradandó értékű, gazdag ajándék. Külön örömünk ezen a tájon a többi pécsi, vagy innen elszármazott író könyvheti „szereplése", *Bertha Bulcsu, Thiery Árpád, Tüskés Tibor* és a fiatal pécsi írók könyveinek szép sikere.

Talán a könyvhét időpontja is hozzájárult, hogy a Televízió viszonylag keveset foglalkozott az ünnep népszerűsítésével. Ha a költészet napjához kapcsolódó gazdag áprilisi irodalmi programra, majd a füredi nemzetközi költőtalálkozó műsor-sorozatára gondolunk, ezért nem tehetünk szemrehányást. A múlt szombati negyvenperces műsor viszont egészében jól szolgálta az ügyet.

Helyes volt *Bihari Sándor*nak az a szerkesztési alapelve, hogy a mai magyar írókat állította a középpontba s elkerülte sok korábbi hasonló műsor egyoldalúságát és a vidéken élő alkotókról sem feledkezett meg. Örömmel láthattuk, hallgattuk Csorba Győzőt és Mocsár Gábort a képernyőn s elégedetten állapíthatjuk meg, hogy könyvheti műveikhez méltó szerepet, jelentőséget kaptak a műsorban.

Örültem, hogy a Televízió legszimpatikusabb és legszerényebb férfi-riportere, *Vértessy Sándor* vezette a műsort

— **Önarckép-kiállítás a Tamás-Galériában.** Ritka érdekességű kiállítás nyílik meg holnap a Tamás-Galériában. Ezen az új kiállításon *mindenki megmutatja magát.* Az *önarckép* erre a legjobb alkalom. A lélekábrázolásnak nincsenek gátlásai, nem kell ragaszkodni a konvencióhoz, más ízléséhez, talán nem is annyira a puszta fizikai formákat, mint inkább a lélek megnyilvánulásait lehet visszaadni.

Szinte kísérteties *Rippl-Rónai József* első és utolsó arcképe. Az elsőn a romantika ömlik el, az utolsón pedig szinte már a halottat festette meg, szétfoszló erejét még egyszer utoljára összeszedő művész. *Márffy* Ödön mindkét arcképében keresi az élet lényegét és a bizonytalanság rájul a vonásaira. *Egry József* kusza vonalakba töri arcélét.

Bernát Aurélból a sejtelmesség árad, *Czigány* Dezső nemesen egyszerű, *Hollósy* Simon lelkének minden finomsága meglátszik önábrázolásán. *Aba Novák* Vilmos, *Berény* Róbert, *Holló* László, *Korda* Vince, *Matyasovszky* László, *Perlott Csaba* Vilmos, *Scheiber* Hugó, *Goebel* Jenő, *Szőnyi* István, *Welleshausen* Zsigmond, *Vaszkó* Ödön, *Vörös* Géza mindmind bepillantást enged lelkébe. *Csók* István fiatalsága duzzad egy régi párizsi képében. Olyan nevekkel is találkozunk, mint *Nemes Lampért* József, *Uitz* Béla, *Poór* Bertalan, akiknek munkáit igazán ritkán lehet mostanában látni. *Csorba* Géza, *Medgyessy* Ferenc és *Mészáros* László szobrai hozzájárulnak ahhoz, hogy ez a kiállítás egyike legyen a legérdekesebb magyar művészi próbálkozásoknak. *(p. ö.)*

Rippl-Rónai
1930. XI. 12.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1959 SZEP 24.

1021

Máté György riportsorozata

1918 október 31

1918

13. TISZA HALÁLA

Akarásunkat, durván, az, aki Bánatokig és átkokig gyötörte: Ez a gazember még lakolni fog.
(Ady)

Az első merénylő, *Kovács Gyula* függetlenségi képviselő, a Parlamentben lőtt Tisza Istvánra. De ő messziről lőtt, izgatott volt, reszketett a keze. A lövedék elsüvített Tisza mellett. Erre Kovács magára lőtt.

A második, Tiszára leadott lövés is a Parlamentben, a karzatról csattant. A lövedék azonban messze elkerülte a célt.



Lékai János.

A harmadik merényletet már a forradalmár Korvin-csoport tagja, az *ifjú Lékai János* követte el. Az volt a terv, hogy az utcán az autó mellé ugrik, és közelről agyonlövi a gyűlölt embert — ez a merénylet adott volna jelt az általános felkelésre. Ám Lékai izgalmában elfelejtette kinyitni a browning biztosítózárját. Elsütötte a fegyvert — és az nem sült el.

Tisza csak a negyedik merényletnek esett áldozatul. A forradalom kitörése napján, délután fél 6 körül fiatal katonák csoportja hatolt be a lakásába. Az egyik rákiáltott az ijedt grófra:

— Nyolc éve vagyok katona. Ön az oka ennek a háborúnak. Ön az oka, hogy ezren és ezren elestek, milliók szenvedtek. Eljöttünk, hogy leszámoljunk.

— De fiaim! — kiáltotta Tisza. — Nem vagyok oka a háborúnak!

A katonák azonban nem vitázni jöttek. Lelőtték.

— Meglőttek... végem van — suttogta a haldokló —, ennek így kellett lennie...

Ez nem volt igaz. Az események egészen másképpen alakulhattak volna, ha Tisza nem válik az évek folyamán a háború, a nyomor, a reménytelen élet jelképévé.

Gazdag földbirtokos volt. Jelentős érdekeltségei voltak sok



Tisza az olasz fronton.

nagyipari üzemben is. Határozott egyéniség. Pártja, a Munkapárt képviselte a nagybirtok és a nagytőke szövetségét. 1918 júliusában már ő maga is beismerte *Igazmondó* című — nevéhez egyébként méltatlan — lapjában:

„Más országokban zendülés vagy legalábbis zavargás tört volna ki ilyen éheztetés mellett. A mi derék népünk lelkierejének fényes bizonyítéka, hogy olyan kevés panasszsal szenvedte végig ezt a borzasztó időszakot."

De a nép szenvedéseinek enyhítésére továbbra sem tett semmit.

Tisza 1914-ben, a hadüzenet előtt valóban aggályoskodott. A világháború egész folyamán azonban harsonása volt a tömegmészárlásnak. Hívei kiszámították, hogy több mint félezer beszédben tüzelt az új és új behívásokra, dicsőítette a háborút. A csaknem 4 millió magyar katona, a 680 ezer halott, a 740 ezer sebesült, a 750 ezer hadifogoly vére és szenvedése ezért elsősorban az ő fejére szállt. S őt tették elsősorban felelőssé azért is, hogy — *Bókay János* híres gyermekgyógyász 1918-ban tett nyilatkozata szerint — *„a csecsemőhalandóság a háborús élet alatt jelentékenyen emelkedett, és még tovább is emelkedni fog"*.

Tisza a monarchia kebelén belül az osztrák és a magyar úri osztályok örök uralmát akarta biztosítani a horvát, román, szlovák, ukrán és más népek fölött. Érthető, hogy e nemzetek rabtartójukként gyűlölték Tiszát.

Tisza vadul gyűlölte a modern művészetet. Ady, Rippl-Rónai, Kernstok a szemében értelmetlen műveket alkotott. Mindent elkövetett, hogy működésüket akadályozza. A haladó kultúra hívei élesen támadták őt; ez a tevékenységük nagyban hozzájárult népszerűségükhöz.

Tisza, politikájával, önmagát ítélte halálra.

Hogy „valami lesz", arra már hetek óta számítani lehetett. A Lékai-merénylet mellett számos más jel is utalt erre.

A város tele volt hírekkel: Ti-

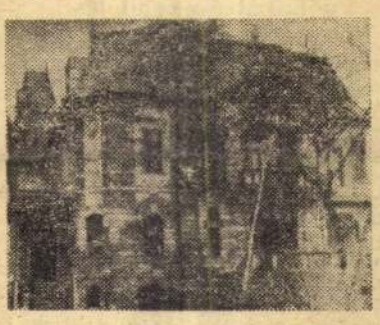

A Roheim-villa, ahol Tiszát megölték.

szát elvitték. Tiszát letartóztatták. Tiszát megölték. A Nemzeti Tanács három katonacsoportot is elzavart, amely vállalkozott volna az ítélet-végrehajtásra.

De Tisza még élt.

Hívei, családtagjai, még ellenfelei is napok óta kérték, hogy hagyja el Budapestet, utazzék el Bécsbe, ahol biztonságban lenne. Tisza nem ment. Valószínűleg nem hitte el, hogy a dualizmus, az úri Magyarország fölött valóban megkondult a lélekharang.

Erre utal az alábbi epizód is. A budapesti parancsnokság hat csendőrt rendelt mellé. Az annak rendje-módja szerint felfegyverzett őrség le is táborozott a Roheim-villa alagsorában. — Tisza a gazdag fanagykereskedő Hermina úti házában bérelt egy lakosztályt. — A második napon azonban elfogyott a kosztjuk, a harmadikon a zsoldjuk. Felmentek a kegyelmes úrhoz, adjon nekik enni.

Az életrajzírók által műveltnek, széles látókörűnek és a nép fiait kedvelőnek rajzolt Tisza azonban elzavarta őket: a csendőrség ellátása a kincstár feladata, nem az övé. A korgó gyomrú kakastollasok erre fogták magukat és hazamentek.

Tisza István gróf feleségével és unokahúgával, Almássy Denise grófnővel magára maradt a villában. Röviddel a csendőrök eltávozása után, este háromnegyed 6-kor már halott volt.

Személy szerint ki ölte meg Tiszát?

Nem tudni. Három éven át látványos és hangos perben igyekezett ezt utóbb tisztázni az úri Magyarország. Halálos ítéleteket hoztak, súlyos börtönbüntetéseket szabtak ki, de hitelt érdemlően senkire sem tudták rábizonyítani, hogy részt vett volna az akcióban.

A Pesti Hirlap című lap tartalmából 1918. október 31-én.

Várkonyi városparancsnok átadja hatalmát a Nemzeti Tanácsnak. — Alakulóban a Hadik-kormány. — Fegyveres összeütközés a Keleti pályaudvaron. — Egy menetszázad fe esküdött a Nemzeti Tanácsra. — Tengerészek felvonulása a Nemzeti Tanács védelmére. — Tömeges csatlakozások a Nemzeti Tanácshoz. — Csatlakoztak a postások és távirdászok. — Megalakult a munkástanács. — Köztársasági tüntetések Bécsben. — A tót nemzeti tanács kimondta a cseh—tót egységet. — Az osztrák—magyar flotta csatlakozott a délszláv nemzeti tanácshoz. — Károlyi Mihály távirata a tót nemzeti tanácshoz. A magyar és a tót nép egymásra van utalva. — Kiürítjük a megszállt olasz területeket. — A 37. gyalogezred otthagyta az olasz frontot.

A legvalószínűbbnek Almássy Denise állítása látszik: egy arra robogó, katonákkal megrakott teherautót egy járókelő irányított a villához. Egy autót a sok száz közül.

Volt a pernek egy szakasza, amelynek során úgy látszott, megvan a tettes. A lánchídi csata „hőse", a forradalmi kormány hadügyi államtitkára, majd az ellenforradalom véres kezű miniszterelnöke, a dzsentri Friedrich István került gyanúba. Le is mondott. Cserébe a bíróság megtiltotta, hogy a „magyar Fouchéra" vonatkozó terhelő adatokat szellőztessék. Elítélt néhány távol levő és letartóztatott ártatlant. Még a csendőrök is hatévi fegyházat kaptak, mert nem védték meg Tiszát. Ezzel az ügy lezárult.

Tiszának már mindegy volt.

Öt évtized távlatából is oly szenvtelenül és zárkózottan néz ránk a képről, mint ahogy kortársai ábrázolták. Magas gallért hordott, az akkori divatnak megfelelően. Arcát szakáll borította, szemét fekete szemüveg.

A sok kendőzés mögött alig lehetett elképzelni igazi arcát. A mentők jegyzőkönyvében is csak ennyi került róla: „92. sorszám. Név és foglalkozás: gróf Tisza István ezredes. Kórisme: lőtt seb. Az eset rövid leírása: állítólag lelőtték, halva találtuk, bemeneti nyílás a lép táján."

Ma már tárgyilagosan meg lehet állapítani: a gyilkosság értelmetlen dolog volt. Ha Lékai lövése talál — történelmi tett lehetett volna, jeladás a forradalomra. A forradalom győzelme után azonban csak elriasztó, céltalan bosszúállás volt. A forradalmi katonatanács azt tervezte, hogy népellenes bűntett miatt népbíróság elé állítja Tiszát — így ez az elképzelés is kútbaesett. Néhány érdemtelen ember akart magának így érdemet szerezni. A becsületes, öntudatos forradalmárok meg is döbbentek a hír hallatára: az ilyesmi csak a forradalom ellenségeinek használt.

A megszeppent egykori talpnyalók persze messze elkerülték Tisza kihűlt tetemét. Joggal hitték, hogy Tisza halála róluk is lemossa a vért, a szennyet és ők megváltva, nyugodtan átvedlenek „forradalmárrá".

Koporsóját ezért nem akarta senki feltenni a stráfkocsira. Temetésén egy tucat ember vett csupán részt. Nem vállalták a közös-



Tisza vádlói: katonasírok.

séget: a Munkapárt testületileg akarta felvételét kérni a Károlyi-pártba.

Később szobrot kapott. A Parlament előtt állt, míg csak a felszabadulás után le nem döntötték. A sokáig róla elnevezett utca ma József Attila nevét viseli. Sírja Geszten van. Már csak az öregek emlékeznek rá.

(Folytatjuk.)

A vártnál nagyobb nyereség
Lényeges különbségek a vállalatok között
Előrelátás és a kapacitáskihasználás

A KGM Közgazdasági Tanácsa az első félévi tapasztalatokról

A kohó- és gépipari vállalatok vezetőinek korábbi borúlátására alaposan rácáfolt az első félévi gyakorlat. A KGM Közgazdasági Tanácsa — a nagyvállalatok gazdasági igazgatóinak konzultáns testülete — értékelte az első félév tapasztalatait, s megállapította, hogy a gépiparban valamivel több nyereséget értek el, mint amennyit helyileg terveztek. A kohászat a központi előirányzatot is alaposan túlteljesítette. *A gépipar az 1968-ra előirányzott 4,9 milliárd forint nyereségből 2,6 milliárdot, a kohászat az 1,3 milliárdos tervből 1,2 milliárd forintot teljesített* hat hónap alatt. Az eredményeket — a kohászat nagyarányú túlteljesítését is — kedvezőnek minősíthetjük. Így mindkét ágazat hat hónap alatt lényében a tavalyihoz hasonló összeggel járult hozzá az év végi összesedéshez és megfelelő fejlesztési alapokat is képezhetett.

A kohászat átlagos eszközarányos nyeresége 7,3% volt, s három vállalat ért el 5% alatti nyereséget, és három vállalat 15%-nál nagyobbat. A többi 12 vállalat a közbülső sávokban helyezkedett el. A gépipar 9,3%-os eszközarányos nyeresége még nagyobb különbségek végeredménye. 3%-nál alacsonyabb nyereséget ért el a Medicor, a Ganz-MÁVAG, a Ganz Villamossági Művek és a VILATI. 4% körül alakult a nyereséghányad a Hajdúsági Iparművekben, a Csepeli Acélműben, a Csepeli Szerszámgépgyárban, a Magyar Vagon- és Gépgyárban. 20% fölötti nyereséghányaddal zárta az első félévet a Mosonmagyaróvári Fémszerelvénygyár, a Gyár- és Gépszerelő Vállalat, a Szellőzőművek, a Budapesti Rádiótechnikai Gyár. A nagy vállalatok közül 17—18%-os eszközarányos nyereséggel termelt a Villamos Berendezés és Készülék Művek, a Magyar Kábel Művek, a Magyar Optikai Művek, a Szerszám- és Gépelem Gyárak.

Szubjektív vélemények, objektív mérce

Az átlagszámok mögött a tavalyinál lényegesen nagyobb különbségek tapasztalhatók a vállalatok között — hangsúlyozták a gazdasági vezetők.

A Közgazdasági Tanács ülésének egyik felszólalója találóan jegyezte meg: *a reformról, a szabályozóeszközökről alkotott véleményeket a vállalat nyereséghelyzete határozza meg.* Ha jól áll a vállalat, azt vallják: *„Az új mechanizmust nekünk találták ki."* Ha rosszul áll, bírálják a szabályozás konkrét, a vállalatot hátrányosan érintő módozatait. *A nyereség szóródását végeredményben kívánatosnak és hasznosnak minősítették.* A szélsőségek azért vizsgálatra, elemzésre szorulnak, esetenként néhány intézkedés is — főleg a jövő esztendőtől — szükségessé válhat. Az értékelés objektív mércéje mindenütt, hogy az eredmények mennyire szolgálják a népgazdaság érdekeit, az országos célkitűzések végrehajtását. A világpiaci követelményeknél lényegesen drágábban, korszerűtlenebbül termelő vállalatok például az állami visszatérítések révén nem érhetnek el az átlagosnál nagyobb nyereséghányadot. Mint ahogy az is természetes, hogy a Budapesti Rádiótechnikai Gyár nyereségében tükröződik: megkétszerezte az igen gazdaságos rádiótelefonok exportját.

Vonzó bérmunka, mérsékelt pótalkatrész-rendelés

Bár fél esztendő igen rövid idő, mégis több hasznos tapasztalatról adhatott számot a KGM Közgazdasági Tanácsa. Érzékelhetően meggyorsult például a vidéki iparfejlesztés, miután a nagyvárosokban elapadtak az új munkaerőforrások. A vállalatok érdekeltté váltak a pótalkatrészek gyártásában, mivel ezek nyereséghányada lényegesen nagyobb az átlagosnál. Ám meglepő módon *mérséklődtek a pótalkatrész-rendelések* (a Vörös Csillag Traktorgyárban például fele a tavalyinak), mivel a felhasználók, a kereskedelmi vállalatok — a biztonságos és folyamatos ellátás tudatában — csökkentették készleteiket. A felhasználónál megtakarítást, a termelőnél viszont nyereségkiesést okoz a pótalkatrészigény átmeneti visszaesése.

A népgazdaság végül is jól jár, mivel a termelő érdekelt a kapacitás kihasználásában, s a pótalkatrész helyett kelendőbb terméket készít. Így megnőtt például a *bérmunkavállalás* becsülete. A Ganz-MÁVAG és más kedvezőtlenebb helyzetbe került vállalat többek között bérmunkavállalással igyekszik eredményét javítani. (Legalábbis, amíg végre nem hajtják a termelés szerkezetében szükséges változásokat.) Pillanatnyilag azért még óvakodnak a nagyobb mérvű bérmunka — és több más, a népgazdaságnak, a vállalatnak egyaránt hasznos feladat — vállalásától, mondván, hogy ez rontja a termelékenység hosszú évekig számon kért formális mutatóját. *Nehéz megszokni, hogy a gazdálkodásnak valóban egyetlen vállalati mutatója a nyereség,* a termelési érték és a létszám arányának alakulása pedig főleg népgazdasági elemzések céljaira szolgál.

Munkaerő- és anyagellátási gondok

A termelékenység emelése természetesen változatlan feladat a vállalatoknál. Ezért is káros a megnövekedett *munkaerő-hullámzás.* A gazdasági igazgatók szerint főleg *az alacsony keresetű kategóriákban erősödött a vándorlás.* Az okok közt volt, aki a bázisbérszínvonal szabályozására hivatkozott. Mások szerint — és ez valószerűbb magyarázatnak tűnik — az új Munka Törvénykönyve rendelkezései versenyt hirdettek a vállalatok között a munkaerőért. S ebben a versenyben a munka- és szociális körülmények javítása, a biztonság, a perspektíva, az alkotó légkör, az emberséges bánásmód szinte egyenrangú tényező az anyagiakkal. Egyébként jellemzésül, hogy nem a bérszabályozás fékezi a munkaerő-hullámzás csillapítását, megemlíthetjük, *a kohó- és gépipari vállalatok az első félév végén a bázis-bérszínvonalon álltak és még a korlátozottnak minősített fejlesztési lehetőségekkel sem éltek.* (A munkások átlagos bére így is 2,2, az alkalmazotté 0,8 százalékkal volt magasabb az első félévben, mint egy évvel azelőtt.)

A KGM-hez tartozó termelőeszköz-kereskedelmi vállalatoknál 12,7 százalékkal csökkentek a készletek az első félévben. A nyolc TEK-vállalatnál csupán a beruházási javakból (szerszámgépekből, műszerekből stb.) növekedtek a készletek; az anyagokból, az alkatrészekből, a szerszámokból mindenütt csökkentek. A nagykereskedelmi vállalatok készleteinek csökkenése nem egyértelműen pozitív, csökkent ugyanis a TEK-vállalatok választéka, romlott a raktári kiszolgálás lehetősége. Mindez nem mérsékli, hanem tovább fokozza a felhasználók készletnövelő törekvését, nehezíti a vevő helyzetét, a reform által igényelt piaci egyensúly kialakulását.

Miért nem vonzó az export tőkés piacokra?

A gépipari vállalatok gazdaságilag messzemenően érdekeltek a szocialista országok és a hazai felhasználók szükségleteinek kielégítésében, a tőkés piacokra irányuló export viszont többnyire nem vonzó. Az éles verseny miatt igen magasak a műszaki, a gazdasági, a minőségi követelmények, elaprózottak a darabszámok, így *sem a termelő- sem a külkereskedelmi vállalat ráfordításaival nem arányos az elérhető nyereség.* A tanácskozáson többen is hatékonyabb anyagi ösztönzést tartottak szükségesnek. De mégsem lehet a megoldást kizárólag a nagyobb nyereséghányadtól várni. A piaci munka hatékonysága, a befektetések, az áldozatok megtérülése — a tőkésországokban sokkal inkább, mint más viszonylatban — csak hosszú távon mérhető. *E hosszú távú piaci munkát viszont, több felszólaló véleménye szerint, nem segíti kellően a gépipari termékek kivitelének nagy részére jellemző bizományosi forma.*

A KGM Közgazdasági Tanácsában hangsúlyozták, hogy ha a vállalatok hosszabb távon ki akarják használni a fejlesztési alapokból mindegyre bővülő termelési kapacitásaikat, akkor a nyugati kivitel növelését — akár anyagi áldozatok árán is — már most kell megalapozniuk. *Az ország fizetési mérlegének alakulása* (a termeléssel arányosan, sőt még gyorsabban növekszik a nyugati anyag-, alkatrész- és gépimport) *önmagában is behatárolja a pillanatnyilag igen gazdaságos értékesítés lehetőségeit.* Így a vállalati kapacitások kihasználása hosszabb távon feltétlenül megköveteli és még az átlagosnál alacsonyabb nyereséghányad esetén is gazdaságossá teheti a tőkés kivitel fokozását.

Kovács József

---

lométerenként egymillió forint elyett mindössze 200 ezer forintól építettek utat. A másik megnlékezés az új orvosi rendelő falán olvasható; *411 név* sorrendben, zoké, akik ingyenmunkájukkal irultak hozzá, hogy új rendelő és rvosi lakás épüljön.

— Tavaly egymillió forint értékű társadalmi munkát végzett a özség népe — állapítja meg a tanácselnök. — *Közös összefogás élkül nem tudnánk városi szinte emelni a falut.*

Horton beigazolódott: óriási erő ejlik a társadalmi összefogásban. Érzik, tudják az emberek, hogy inden őértük, emberibb, kulturáltabb életmódjuk megteremtéért történik. S ezért szívesen álozzák megtakarított pénzüket és étkezi munkájukat. *Jelenleg a özség vezetői* — együtt a néppel *— az utcák és terek parkosításán, trandfürdő létesítésén és vízmű pítésén törik a fejüket.*

Jobban mondva: a vízmű épíése már tavaly megkezdődött: *sszes költsége 11 millió forint, s ebből az állami hozzájárulás csupán egymillió forint.* A többit a anács és a lakosság biztosítja. 1300 háznál megszavazták, hogy családonként 4300 forint hozzájárulást — és társadalmi munkát — biztosítunk ahhoz, hogy 28 kilométernyi vízvezeték épüljön és lényegében minden házban vízcsapból folyjon a víz a jövő év végére.

A község vezetői valamennyien fiatalok, átlagos életkor 35 év. Tanulnak, képezik magukat, hogy lépést tarthassanak a korszerű követelményekkel. Nem véletlenül bizonygatták beszélgetéseink során több helyen a hortiak:

— Itt, a mi falunkban jól, emberi módon lehet élni. Senki sem vándorol el innen a városokba; helyette megvalósítjuk a városias életmódot itthon.

Major Lajos

Péczely Béla

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF:

SZüleim.

Pasztellrajz.

Egészlapos autotipia.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
180.1.

Péczely Béla

RIPPL RÓNAI JÓZSEF:

A terebesi kastély éjjel.

Pasztellrajz.

Szines melléklet.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
153.l.előtt.

Péczely Béla

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF:

Szomoru Friss István
/Parasztfej/

Pasztellrajz.

Egészlapos autotipia.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
161.l.

Péczely Béla

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF:

Piacsek bácsi.

Pasztellrajz.

Kétszinnyomat.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
160.l.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
137.

Péczely

R i p p l - R ó n a i J ó z s e f :

Zsandárok

Rajz

Fényképi soksz.

Magyar Müvészet 1927.117.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:A Kunfi-gyerek
Nemes Marcell tul.
szines repr.

Magyar Müvészet 1927.128.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József: A termés az enyém, a ház a Rajczi szomszédé

Magyar Müvészet 1927.129.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:A Gellért-hegyen.
Kilátás ablakomból

Magyar Müvészet 1927.129.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Nyirfák és nyárfák
este,fuj a szél

Magyar Müvészet 1927.130.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Vitorlások versenye a Balatonon

Magyar Müvészet 1927.132.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József: Ez én vagyok 24-25 telén

Magyar Müvészet 1927.127.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Gyermektársaság Pixx
Piacsek Bácsival.
Nemes Marcell tul.

Magyar Müvészet 1927.127.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:A kővezők
Nemes Marcell tul.

Magyar Müvészet 1927.118.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József: A mi Anellánk

Magyar Müvészet 1927.11[illegible].o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Feleségem Lazarine
barna ruhában,szürkületben

Magyar Müvészet 1927.119.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Babits Mihály

Magyar Müvészet 1927.119.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József: Móricz Zsigmond

Magyar Müvészet 1927.12o.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Nő mellképe
barna pasztell
Szépmüvészeti Muzeum

Magyar Müvészet 1927.12o.ol. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Táncosnő
toll.Aqiarell
Szépmüvészeti Muzeum

Magyar Müvészet 1927.121.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Elmerülés a multban:
A hermelines hölgy

Magyar Müvészet 1927.121.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Manci fekete ruhá-
ban

Magyar Müvészet 1927.122.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Parasztasszony.
pasztell
Dános Géza tul.

Magyar Müvészet 1927.123.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Ostendei place
Nemes Marcell tul.

Magyar Müvészet 1927.125.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Dr Ullmann

Magyar Müvészet 1927.123.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Kaposvári bucsu
Nemes Marcell tul.

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
lll.l.

Péczely Béla

R i p p l R ó n a i J ó z s e f:

Korcsolyázók,

Pasztellkép.

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
112.1.

Péczely Béla

R i p p l R ó n a i J ó z s e f :

Töprengő nő.

Pasztellkép.

MŰVÉSZET
V.évf. 1906.
113.l.

Péczely Béla

Kippl Kónai József:

Csöndes órák.

Olajfestmény.

MŰVESZET
V.évf. 1906.
114.1.

Péczely Béla

Rippl Rónai József:

Társság a szabadban.

Pasztellkép.

MŰVÉSZET
V.évf. 1906.
115.l.

Péczely Béla

Rippl Rónai József:

Olvasó nő

Pasztellkép.

Rippl-Rónai József : Maillol

Nouvelle Revue de Hongrie 1932.
XXV. année, XLVI. tome, 17o lap.

M Ü V É S Z E T
V.évf. 1906.
119.l.

Péczely Béla

R i p p l R ó n a i J ó z s e f :

Egy orvos arcképe.

Pasztellkép.

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
107. l.

Péczely Béla

R i p p l R ó n a y József:

F e j l é c .

Rajz.

M Ü V É S Z E T
V.évf. 1906.
109.1.

Péczely Béla

R i p p l R ó n a i J ó z s e f:

Öreganyám.

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
116.l.

Péczely Béla

R i p p l R ó n a i J ó z s e f :

Szundikálás kettesben.

Pasztellkép.

M Ű V É S Z E T
V.évf. 1906.
121.old.

R i p p l R ó n a i J ó z s e f :

Záródisz/Rózsa/

Rajz.

Magyar Müvészet 1926.11.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József: Zöldkalapos párizsi leány.

Magyar Müvészet 1926.11.o. Kerényi

Rippl-Rónai József: Pirike

Bárczy István tul.

May

Magyar Müvészet 1927.451.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József: Andrássy Gyuláné arcképe.

Magyar Müvészet 1927.451.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József: Andrássy Gyula arcképe.

M Ű V É S Z E T
VI.évf.1907.
217.l.előtt

Péczely Béla

R i p p l - R ó n a i J ó z s e f :

N y i r e s .

Olajfestmény.

Szines melléklet.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
149.

Péczely

R i p p l - R ó n a i József:

Mikor az ember a visszaemlékezéseiből él.

Olajfestmény

Társulati dij,1906.

Rippl-Rónai József: Vázát tartó asszony,

Nouvelle Revue de Hongrie 1932.
XXV. année, XLVI. tome, 17o lap.

1927. II. évf. 2 sz. „Kut"

1. kat.

Rippl-Rónai: Női arckép

Péczely B

Rippl-Rónai József

Tanulmány/Ülő öreg paraszt-
asszony/

Szénrajz.

Egész oldalas zöld nyomat.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
125.old.

M Ü V É S Z E T
V.évf. 1906.
120.l.

Péczely Béla

R i p p l R ó n a i J ó z s e f :

Vörösha ju nő

Pasztellkép.

Péczely Béla

R i p p l R ó n a i J ó z s e f :

Ebéd után.

Pasztellrajz

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
56.old.

Rippl-Rónai József: Öregasszony ibolyával.

Miroir. 1948. Automne,
No. 4. 7 lap.

Corvina. 1948. Automne,
No. 5. 7 lap.

Rippl Rónai József:
Fejléc/ Lombos fák/

M Ü V É S Z E T
I.évf. 1902.
1.sz. 28.old.

Rippl-Rónai József

1910-től kezdve az ún. „pöttyös" /„kukoricás"/ stílű képei sorát kezdte festeni. Remekműcek vannak vannak köztük / Lazarine és Anella 1910, Lajos és Ödön 1912/, de a sorozat mégis különös keverése a pointillizmusnak, a posztimpresszionizmusnak és a szecessziónak.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 38. l.

Rippl – Rónai József

A pointillizmus lényegével, a színek optikai keveredésével nem sokat törődik, a felületi dekorativitás, a kontúrháló az iparművészeti megoldás felé sodorta e stílust.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 38. l.

Rippl-Rónai József

A pöttyös korszaka az első világháborúval zárul, utána R.-R. ismét a könnyedebb pasztelltechnika felé fordult. Késői korszakának fő művei a vidéki jellemrajzú tájportrék, asszonyfejek és önarcképek.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 38.l.

Rippl-Rónai József

Az ő művészete vert hidat a nagybányaiak szigorúbban természetelvű, naturalizmust és impresszionizmust ötvöző művészete és a sajátosan modern törekvések közt. Lényegében ő képviselte a magyar művészetben a posztimpresszionizmust.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 38. l.

Rippl-Rónai József

Több korszaka is kapcsolódott a szecesszióhoz,
amely a francia art nouveau-ban gyökerezett.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 38. l.

Rippl-Rónai József

Ez a sorozat a modern magyar piktúra fő művei közé tartozik, eléri a Maillol-portré minőségét. Ebből a sommás, dekoratív ábrázolásmódból szintetikus stílust akart teremteni, de később ismét a dekoratív felületi egység könnyedebb megoldása felé ajzott.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 38. l.

Rippl-Rónai József

A kaposvári periódustól kezdve a pasztellek végighúsérik munkásságát, bár 1905 után ismét megpróbálkozik szintetizáló feladatokkal, és ekkor műveszetének vonala ismét felfelé ívelt /Apám és Lajos öcsém hegedűvel 1905, Apám és Piacsek bácsi vörös bor mellett 1907/.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 38. l.

Rippl-Rónai József

A sorozat fő erénye a motívumok bravúros festőisége és a meghitt hangulat tolmácsolása. Rokonként Vuillard intérieurjei és Bonnard intim képei említhetők.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 37. l.

Rippl-Rónai József

Fanella 18 éves korában 1910 /reprő/

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 37. l.

Rippl-Rónai József

Apám és Piacsek bácsi vörös bor mellett 1910 } sines fotó
Lasarine és Anella 1910

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 36–37. 1.

Rippl-Rónai József 4.

1887-ben Párizsba került, és az idős Munkácsy leghedvesebb tanítványa lett. 1888-ban Bretagne-ban járt, és az ottani népéletfestők, így Lucien Simon szellemében dolgozott.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 35. l.

Rippl-Rónai József 5.

Egy év alatt a XIX. szdi zsánerfestészettől a Whistlerrel rokon szecessziós-posztimpressziónisztikus megoldásokhoz jutott el.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 35. l.

Rippl-Rónai József 6.

Ehhez a fordulathoz hozzájárulhatott skót barátjának, James Pitcairn Knowlesnak a hatása. A 90-es évek elején Nemilbyben telepedett le.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 35. l.

Rippl-Rónai József 7.

A Nabis tagjaiban, ig A. Maillolban harcostársakat és barátokat talált. Ami Szinyeinek nem sikerült, vele igen: korlátszként belekapcsolódott az európai művészet áramába.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 35. l.

Rippl-Rónai József 8.

Egyéni stílust tudott teremteni, és stílusa többszólamú volt. A Munkácsy-hatás alól felszabadulva egy évtiveden át „fekete korszak" c. ismert sorozatát festette. Whistler, Carrière és az art nouveau hatott rá /Párizsi nő fehérpettyes ruhában 1889, Karcsú nő vázával 1892, Kalitkás nő 1892/.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 35. l.

Rippl-Rónai 9.

A „fekete korszak" jellemző színei a galambszürke, a bársonyos fekete és rőtbarna, a rózsaszín-fehér testszín. Fő kompozíciós elem a kompakt felt-szilhett /Kuglizók 1892/, a vonalak dekorativ rendje. Emberábrázolását lírai, nosztalgikus hang /Öregasszony ibolyával 1895, Apám, anyám 1895, Szülein 40 éves házasság után 1897/.

Németh L.: Modern magyar műveszet, Corvina, 1968, 35. l.

Rippl-Rónai József 10.

A 90-es évek végén Maillol hívására Banyuls-ba kölbözött. Itt készültek azok a képek, amelyek átmenetet alkotnak a „fekete" és a „napos" sorozat között. 1899-ben festi meg barátja portréját. Ezzel jelzett el az egyéni stílus küszöbéhez.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 35-36. f

Rippl-Rónai József

Ebben az időben festi az Amikor az ember visszaemlékezéseiből él /1904/ és a Piacsek bácsi babákkal /1905/ c. képeit.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 37. l.

Rippl-Rónai József 11.

Ezt a küszöböt azonban nem lépi át, egy cátisedes magyabetű után jut el ismét erre a magaslatra. Visszatér a stilizáláshoz.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 36. l.

Rippl-Rónai József 12.

Ez idő tájt megpróbálkozott iparművészeti feladatokkal, interieurök, gobelinek, vázák szecessziós stílű tervezésével is.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 36.l.

Rippl-Rónai József 13.

Mindebben az elbisonytalanodásban közrejátszhatott, hogy 1902-ben kasahöltözik, és Kaposvárán telepedik le. Rónai

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 36. l.

Ripp-Rónai József 14.

Rövid itáliai tanulmányútja során megragadja a quattrocento freskófestészete, abból származó tanulságokat nem le, az „egyszerű festés" impresszionista elvét.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 36. l.

Rippl-Rónai József 15.

Ekkor alakítja ki esztétikája alapelvait, amelyekben az impresszionizmus és a posztimpresszionizmus tételeit próbálja összegyeztetni.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 36. l.

Rippl-Rónai József 16.

Az „egyszerre festés" és az „egyenlő módon való festés" impresszionista elvét a posztimpresszionizmus közvetlenségével, a „színek erejének a felhozásával" kapcsolja össze.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 36. l.

Rippl-Rónai József 17.

Kaposvári korszakában ezeket az elveket igyekezett igazolni. Képei a mindennapok élete és jellegzetes típusai iránti érdeklődést mutatnak, témavilágának az intérieur felel meg legjobbb.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 36. l.

Rippl-Rónai József 3.

Münchenből indult, mint Courbet és a naturalisták, de nem tartozott a Hollósy-körhöz, és Bastien-Lepage sem érdekelte.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 35. l.

Rippl-Rónai József

Tanya a MIÉNK-ben.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 44. l.

Rippl-Rónai József

Faragó Ödönnel és Horti Pállal együtt emlitve mint akik alkotómüvész létükre a bútortervezésben értek el eredményeket, de mindezek csak kultúránk felszínét érintették, szemben egy Zsolnay munkásságával.

Ipari Művészet, Cikkgyűjtemény, 1963. 1. sz. 7. l

Rippl-Rónai

Szabó Júlia, Magyar rajzművészet 1890-1919
c. kötetében, tanulmányai

Pernaczky Géza: Képes albumok a szd. fond.-ról
Élet és Irodalom, Bp. 1969. dec. 20.

Rippl - Rónai József

Akty v parku - Aktok a parkban. 1910.

Olaj, karton, 70 X 100. Jelölve lent jobbra.

Magántulajdon.

Reprodukciós

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 100.

Rippl - Rónai József 1.

A posztimpresszionizmus és a szecesszió szellemében dolgozott ő is, nyomúgy, mint Csontváry, akinél a szimbolizmus is közrejátszik.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 34 l.

Rippl-Rónai József 2.

Eltérő egyenisége, mint Csontváry: dunántúli patrióta, a kifinomult francia századvég és a kisvárosi derű keveredik benne.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 34.l.

Rippl-Rónai József

1906-os kiállítása nemcsak erkölcsi, hanem anyagi siker is.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 43.l.

Képek Rónai József

A magyar szecesszió az ő szecessziós korszaka mellett elsősorban az építészetben alkotott maradandó értékük.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 39. l.

Rippl-Rónai József

Egyéniségye sokkal optimistább és realistább annál, semhogy feltétel nélkül el tudná fogadni a fin de siècle rafinériáját.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 42. l.

Rippl-Rónai József

Posztimpressionistának minősíthető, tételesen is.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 32. l.



Rippl-Rónai József

Csontváryval együtt említve, ők hitték az impresszionizmus utáni áttörések legnagyobb formátumú magyar képviselői.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina [illegible] 33. l.

Rippl-Rónai József

Művészetének eszmeisége a l'art pour l'art artisztikuma, szemben Csontváry viaskodó-vívódó teremtésével.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 34. l.

Nyugat. 1924. XVII. é. I. k. 480.

Ripp-Rónai József pasztellje: Babits Mihály

KUT 1926 márc. 28. Kerényiné
I. évf. 1. szám. 3. old.

Rippl-Rónai József: Pihenés
rajz

VIRÁG

1948. X. évf. 1o. sz. címlap
TÜKÖR.

Rippl Rónai. J. : Schöpflin Aladár/ port. /

TÜKÖR. 1940. 9. évf. 12. sz. 5~~xxxxx~~

VIRÁG

569. l. Rippl - Rónai J. Tükör előtt.
571. l. " " : Anyám, Atyám
570. l " " :Rippl bácsi a szőllőben
570. l " " : Kártyázók.
571. l. " " :Zorka.
571. l. " " : Sinlarakás Sonogyaszal
571. l. " " : Az aggód- Paulina mama
572. l. " " : Apám kezére támaszkodv

TÜKÖR. 1938. VI. évf.
3. sz. 197. l.

Rippl - Rónai J. : A diva.
/olaj /

TÜKÖR. 1935. III. évf. 5. sz: 32. l. Virág

Rippl - Rónai : tehenet fejö asszony

Nyugat. 1915. VIII. é. I. k. 1110.

Rippl-Rónai József: Goethe utolsó
szerelme francia fogságban.

MDK

Rippl-Rónai József

Lazarin

Anella

Rippl Lajos és Ödön

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában.
Népszabadság 1963. jul. 31. 8.l.

Uj Salók. 1896.
II é. 49 sz. 485 l. – 495.

485 l. Rippl-Rónai J: Leány fej (zajz.)
487. l. -"- -"- : Stilizált tájkép. (zajz.)
495 l. -"- -"- : Gnarchip (zajz.)

Magyar Müvészet 1925.42.o. Kerényiné

Rippl-Rónai József:Önarckép.

MDK

Rippl-Rónai József

"Feketeruhás nő" c.képe
"Gesztenyefák" " "

Ernst-Muzeum aukciói XLIV. 29.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Pasztell női fejei a Műcsarnok tav.tarlatán.

/Kézdi./:Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.ápr.1. 4.l.

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.
sz.1861.

623. Kertemben. J.l.j.: Rónai. Pastell.
24 x 32.

624. Könnyü levegö a Balaton felett. J.l.j.: Rónai.
28 x 38.5.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 48.l.

MDK

Rippl Rónai József

Fésülködőnő, of.

Midinett, "

Álló ringlispil,"

KÉVE 14. kiáll. N.Szal. 1923. márc.

13-14 l.

MDK

Rippl Rónai József

Munkásnegyed, of.

Házbontás, "

Női arckép, "

Mészárszék, "

KÉVE 14. kiáli. N.Szal. 1925. márc.

13-14 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Bóbiskoló öregasszony, paszt.

Csendéők, o.

Rippl Rónai Muz. ujszerzeményi kiáll. Kaposvár

1967. jun.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Fehér fal, barna butorok

Édesanyám beteg

Tulipánok

Európai Iskola 32. kiáll. "Elődeink".

1948. márc.

Rippl = Rónai József, festő TDK

Pasztellje Kariuthy ról. Repr.

Bóka László: Kariuthy példája 9. l.

NÉPSZABADS , bn. 1962. jún. 24

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Falurészlet

Főv. Népmüv. Közp. 17. kiáll. M.Tájképfestészet.
1948. szept.

Rippl-Rónai József:

MDK

Feketeruhás lány
Feketekalapos nő
Női fej. mgt.

Ernst Muzeum 1933. jan. CXXXVI.

Rippl-Rónai József MDK

Dekoltált szőke leány, pasztell
Szőllőben. pasztell
Baby, pasztell
Bányay E. Zorka arcképe. olf.
Anella. pasztell

Az "Uj Müvészcsoport" első kiáll.
Nemzeti Szalon 1917-1918.

Rippl-Rónai József MDK

A müvész családja kaposvári kertjében /1904/ olf.
Kalapját tartó sápadt fiatal lány, pasztell
Bretagnei kép /1889/ olf.
Fiatal leány szőlőfürttel, pasztell
Jolán női hát. pasztell
Gyümölcsök, pasztell

Az "Uj Müvészcsoport" első kiáll.
Nemzeti Szalon 1917-1918.

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

Szabó Lőrinc portréja

Solymár István: Borsos Miklós Szabó Lőrinc portréja
Művészet, 1962. február — 37 l.

MDK

Rippl-Rónai József, festö
1861-1927

Flox és Filox. Olf.v.Jelz.l.b.s.
"Rónai" és olvashatatlan irás.
Csendélet. Paszt,p. Jelz.nélk.

Istállóban. Szin.c.r. p.Jelz.l.j."R.R.J." paszpartun l.j. "Rippl Rónai"
Terefere. Szin.cer.r.p. Jelz.l.b."R.R.J."paszpartun l.j."Rippl Rónai"

Nemz.Szal.Müv.Egy.-Székfv.Kpt.és Tört.muz.uj szerzeményei 1937/38. 1939 máj.-jun. Kat.

MDK

Rippl Rónai József

Andrássy Tivadar grófné arczképe

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
9.1.

MDK

Rippl Rónai József

A tengerparton /Dinard mellett/

Pödöri puszta.

Kuglizók

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.

8.1.

Rippl-Rónai József MDK

Női fej
Délfrancia táj
Pirosbluzos nő
Kalapos lány
Álarcos nő

Ernst Muzeum 1933. jan. CXXXVI.

Rippl-Rónai József

Pireneusi táj, o.

Tavaszi munkák, o.

Rippl Rónai Múz. ujszerzeményi kiáll. Kaposvár

1967. jun.

MDK

Rippl Rónai József

Őszi rózsák

Himzőnő

Egy virágcsokor

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
8.l.

MDK

Rippl Rónai József

Göböl istálló

Erdőrész

Cséplés /délután/

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
8.1.

MDK

Rippl Rónai József

Réczék

Bazsarózsák

A szürkületben

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
8.l.

MDK

Rippl Rónai József

Női hát

Cséplés estefelé

Temető az Alföldön

N.Szal. Rendkívüli kiáll. 1897. dec.
8.1.

MDK

Rippl Rónai József

Andrássy Gyula gr. arczképe

Halavány asszony

Tanulmányok

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
8.l.

MDK

Rippl Rónai József

Albinos fej

Arczkép

Kazay ur arczképe

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec. 8.1.

MDK

Rippl Rónai József

Egy festő

Egy szőke fej

Öcsém

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.

7.1.

MDK

Rippl Rónai József

Barna nő

Pubi

Jeanne d'Arc

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
7.l.

MDK

Rippl Rónai József

Heck

Öreg asszony és leány

Lea

N.Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
7.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Asztalnál, szinezett tusrajz

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

MDK

Rippl-Rónai József

Édesanyám, festm.

Kaposvári interieur, festm.

Képzőművészet, 1929. 19.sz. 93-94. l. képek

MDK

Rippl-Római József

Szöllőoltók, festm.

Képzőművészet, 1929. 19.sz. 93-94. l. képek

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Sétálók, akv.

Társaság az asztalnál, paszt.

Ernst Muz. 43. aukc. 1929. dec. 52. l.

MDK

Rippl-Rónai József /1861-1927/

Vuillard festő arcképe, paszt.

Férfi arckép

Levranában, paszt.

Magyar mesterművek kiáll. N. Szal. 1936. jun.

M.D.K

RIPPL- Rónai József festő

„Apám és Piacsek bácsi vörösbor mellett"

~~Szovjetxxbeszám~~ Szovjet beszámoló a leningrádi magyar képzőmüvészeti kiállitásról

Magyar Nemzet 1962. április 29. 4.1.

- 2 - M.D.K.

RIPPL-RÓNAI József festő

1900. Kiállítás műveiből Bp.-en

1907. Piacsek bácsi és atám

1927. Önarckép a firenzei

Uffizi számára

Művészettörténeti Á-B C Dp. 1961. 525-529.e.

-1-

dr. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő

(1861-1927)

Művei a pécsi Janus Pannonius Képtárban, a Nemzeti Galériában

A KÚT tagja

„Nabis" párizsi művészcsoport tagja

1889. Nő tehérpettyes ruhában

./.

Művészettörténeti Á B C Bp. 1961. 196, 242, 262, 298, 307, 521, 525, 529, 559. l.

x

Rippl-Rónai József MDK

Munkások eredeti szines kőnyomat

Mücsarnok 1903/4. téli kiállitás

MDK

Rippl Rónai József

Piacsek bácsi a babával, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub. kiáll. 1945. nov.

Művészet. 1938. Virág.
III. évf. 14. sz. 8. l.

8. l. Ripp-Rónai S: Kaposi táj
9. l. -"- -"- : Karikás vásárral

M.D.K

RIPPL-RÓNAI József festő
(1861 - 1927)

Kalitkás nő (1892) repr.

Maillol szobrász arcképe (1899) repr

Párizsból visszatérve (1895) Kaposvárott dolgozott.

Dombi József: Müvészettörténet Bp. 1960. 229, 330. e.

MDK

Rippl Rónai József

Anya és gyermeke, paszt. repr.

Két kiáll. KUT. Pesti Napló, 1934.ápr.22.
képes mell.

Rippl Rónai József MDK

Fenti müvész alkotásával gazdagodott a Nemzeti Galéria.

/Moulin Rouge/

Esti Hirlap 230 sz. 1958. okt. 1 2 old.

Rippl-Rónai József

Női akt, paszt.

Akt Biáll. OMET. Núcs. 1925. dec. 19. 1.

Rippl-Rónai József

Félakt, paszt.

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec. 19. 1.

MDK

Rippl Rónai József

Tájkép, of.

Szinyei Merse Pál Társ. jub.kiáll. 1945. nov.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Tájkép, of.

Aktok, e.rézk.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.sk rk.sz. 29 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Térdelő nő, of.

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec.

18. 1.

Rippl-Rónai József festőművész

Kalitkás nő

Zorka

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934

MDK

Rippl-Rónai József

Atyám és öcsém, repr.

A Mücsarnok téli tárlata. Képzőművészet 1929. 16. sz. 21.l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

Feketeruhás nő kalitkával

Gyászruhás nő

Ernst Muz. aukc. 31.

32 t.

Rippl-Rónai József festőművész

Vörössapkás, vörössálas önarckép

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934

Rippl - Rónai József festőművész

Körtvélyesi kastély

Pirossapkás önarkép

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

Rippl - Rónai József festőművész

Szövőnők
Temetőrészlet

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

Rippl Rónai József festőművész

Sárga kastély

Magyar kiállitás tárgymutatója. Mücsarnok 1934.

MDK

Rippl-Rónai József, festö
1861-1927.

Piacsek bácsi a babákkal.

A Szépművészeti Muzeum tulajdonában.

Mücs.-OMKT "A gyermek a müvészetben"kiáll. 194c.II.-III
Kat. 7.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Hölgy vázával

Festészet és társadalom. Főv.Népmüv.Közp. Képzőm.kiáll. 1949.febr.-márc.

MDK

Rippl Rónai József

Hölgy vázával

XXXI. Festészet és társadalom. kiáll. Népműv.Közp. Közp.kiáll. 1949. II.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF /1861-1928/

Parasztpár. Olajf. 46x32.
A főhadiszálláson. Szines ceruza. 17x22.
Öreganyám. Szines ceruza. 22x17.

Árverési Közlöny 1932. 1.rk.sz. 34.oldal

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.
sz.1861

Két munkás. Jelz.l.j.:Rónai. Pasztell.
37x29

Volosca. Jelz.l.j.:Rónai. Fa.
5ox7o

Ernst Muz. aukc. XVI. 1921. Kat. ~~XXX~~.42.1.

MD K

Rippl -Rónai József, festőm.

Női fej.

Fejés. Szines rajz.

Ernst-Museum. CXXXVII. Nagy Mesterek mesterművei.
Gyüjt.kiáll. 1933 febr. Kat. 15.1.

MDK

Rippl-Rónai József, festö.

A család.

Ernst Muzeum.-CXXXVII. Magy. Mesterek mestermüvei. Gyüjt. kiáll. 1933.febr. Kat. 14.l.

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.
1861-1929

Kalapos lány.
Tájkép.
Délfrancia táj.
Piros bluzos nő.
Alarcos nő.
Feketeruhás leány.
Feketekalapos nő.

Ernst-Muzeum.-XXXXVII. Magy. Mesterek mestermüvei. Gyüjt. kiáll. 1933.febr. Kat. 13.l.

Rippl Rónai József MDK

Miss Gibbs, pastel

Mücsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Rippl Rónai József, festőm.

Konti József arcképe. [Repr.]

Képzőm. Társ. 1899. Tavaszi nemzetk. kiáll.

RIPPL RÓNAI JÓZSEF /1861-1927/

Városrészlet. Pasztell. 28x35.
Kerti munka. Szines kőrajz. 35x5o.
Sörözők. " " 5ox45.
Rajzai 45 nyomat, mappában.

Árverési Közlöny 194o.okt.4.rendk.sz. 34.oldal
95.aukcio

RIPPL RÓNAI JÓZSEF

184. Cremnitz francia iró képe. Pastell.
185. Édesanyám arcképe. Pastell
186. Munkásnő. Pastell
187. Két asszony egy szobában. Pastell.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.kat. 46.l.

RIPPL RÓNAI JÓZSEF

188. Konti József arcképe. Pastell.
189. Vuillard francia festő arcképe. Pastell
190. özv.Herzogné asszonyság képe. Past.
191. Keszthelyi Ernő arcképe. Past.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.kat. 46.l.

RIPPL RÓNAI JÓZSEF

192. Szőke kislány. Pastell.
193. Jernyei völgy. Pastell.
194. Jernyei utca. Pastell.
195. Egy darab föld Magyarországból. Past.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.kat. 46.l.

RIPPL RÓNAI JÓZSEF

196. Sárosi mezők. Pastell.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll.kat. 46.l.

RIPPL RÓNAI JÓZSEF

Almaszüret. Szinezett tollrajz.
Marcsa néni. Tollrajz.
Önarckép. Tusrajz.
Két nő. Tusrajz.

Magyar Studio II.aukcio. 55.oldal

RIPPL RÓNAI JÓZSEF

Három női akt. Tusrajz.
Női alak. Tollrajz
Női fej. Piros ceruzarajz.

Magyar Studio II.aukcio. 55.oldal

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

737 Parasztpár. Olajf. 46x31
738 Interieur. Paztell. 3ox37
739 Csendélet, Pasztell. 32x37
74o Alvó nő. Pazstell. 32x47

Árverési Csarnok, aukció kat. 1933.okt. 3.sz. 32.oldal

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Somogyi faluvége hóolvadáskor /Aszaló/ Olajf.
Apám, Anyám. Olajf.
Tél Somogyban . A viczinális vasut mentén. Of.
"A vén tölgyfa." Olajf.

Képzőm.Társ.19ol-2.téli kiáll.kat. 36.oldal

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF szül.1861.

Álmodozás. Vászon 41x32.
Női arckép. Pasztell. 92x68

Ernst Muzeum akuciói XXXIV. 36.oldal

MD K

Rippl-Rónai József, festőm.
sz.1861

Egy katona képmása. Jelz.l.j.: Rónai.
Fent balra az ábrázolt neve és az évszám 1916.
19x 14.5. Krétarajz.

Péchy Erzsi képmása. Pasztell.
52.5x 42

Ernst Muz. cuke. XVI. 1921. Kat. XXX.43.1.

Rippl-Rónai József (1861-1927)

Amikor az ember az emlékeiből él. Olaj, lemezpapír. 70,4 x 103,6 cm. Jelzés balra lent „Rónai 1904" – MNG. ltsz. 3296.

Geszti kastély, 1910. Olaj, karton, 72x101 cm. Jelzés balra lent „Rónai" – MNG. ltsz. 57. 121 T.

Szerepelt a Magyar művészet kiállítása Párisban Szépművészeti Múzeumban rendezett bemutatóján. (Kat. 190-191. sz.)

A magyar művészet kiállítása Párisban Bp. 1966. Kat. ber. Aradi N., Gerevich L.-né, Solymár J. – Bp. 1966. – 31 l., 20 t. –

25.-l.

Rippl-Rónai József

Bonnard auckeine. (repr.)

A magyar művészet kiállitása Párizsban. Bp. 1966. Kat. bev. Aradi N., Gerevich L.-né, Solymár I. Bp. 1966. 31 l., 2o t.

Rippl-Rónai József (1861-1927) 1.

Ágyban fekvő nő, 1891. Olaj, vászon, 62,5 x 71,4 cm. Jelzés jobbra lent „Rónai" – MNG. ltsz. 4910.

Öregányám Olaj, vászon, 152 x 111 cm. Jelzés balra lent „Rónai 1894" – MNG. ltsz. 4042.

Szerepelt a magyar művészet kiállítása Párizsban Szépművészeti Múzeumban rendezett bemutatóján. (Kat. 186-187. sz.)

A magyar művészet kiállítása Párizsban Bp. 1966. Kat. ber. Aradi N., Gerevich L.-né, Solymár J. – Bp. 1966. – 31 l., 20 t. –

25. l.

Rippl - Rónai József (1861-1927)

Rippl - Rónai Lajos archepe, 1913. Olaj, karton, 100 x 70 cm. Jelzés jobbra fent „Rónai" – MNG. ltsz. 60.94T.

Szerepelt a Magyar művészet kiállítása Párizsban szépművészeti múzeumban rendezett bemutatóján. (Kat. 192. sz.)

A magyar művészet kiállítása Párizsban Bp. 1966. Kat.-ber. Aradi N., Gerevich L.-né, Solymár J. – Bp. 1966. – 31 l., 20 t. –

25. l.

Rippl-Rónai József festő

M.D.K.

Apám és Piacsek bácsi vörösbor mellett, repr.

Lyka: A művészetek története, Bpé 1965. 247. kép

mdk.

Rippl-Ronai József festőművész

Lugasban c. litografiájának reprodukciója

34½ x 45.

Horvát Zoltán: Magyar századforduló 1961.

240–241. l között.

MDK

Rippl-Rónai József

Lyka: Tájképek és emberképek. Uj Idők 1899. V.
32.sz. 706-7 l.

MDK

Rippl-Rónai József modorában.

Két ülő modell. Jel.:Rónai. Tusrajz
20x25 cm.
Két fekvő modell. Jel.:Rónai. "
25x20 cm.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. 28.1.

MDK

Rippl-Rónai József, festö
1861 -1927

Neuilly-i részlet. Jel.:Rónai, Neuilly, 89. Olf
37 x 45 cm.
Tüzállásban. Jelezve:1916,Rónai. Pasztell.
30 x 39 cm.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. 28.l.

mdk

Rippl Ronai József

festménye: Darvas Lilíről Molnár Ferenc feleségéről

reprodukció

Fodor Oszkár: Molnár Ferenc bucsuja

Ország-Világ 1962, 13. sz. 18. l

Rippl-Rónai József, festő MDK.

k. család - című műve szerepel a kiállításon.

Horváth Béla: Basilides Sándor, Csébi Pogány István stb. gyüjteményes kiállitása.

Bp. 1933.

14. l.

Rippl-Rónai József, festő MDK

Női fej - Rónai műve szerepel a kiállításon.

Horváth Béla: Basilides Sándor, Csébi Pogány István stb. gyüjteményes kiállitása.
Bp. 1955.

15.1

Rippl-Rónai József, festő MDK

Fejés-című műve nevegel a kiállításon.

Horváth Béla, Basilides Sándor, Csébi Pogány stb. gyűjteményes kiállítása. 15 Ft
Sp.1955.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861

Nő az ablaknál

Legyezős nő

Magy.remekművek. Ernst-Mus. 47.kiáll. 1921.máj.

21 l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

Ostende

Magyr.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.

2o l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

Arckép

Magy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921. máj.

19 1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Szabadban, paszt.

Női képmás, paszt.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 31 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Parkrészlet, paszt.

Tanulmányfej, of.

Női fej, peszt.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 31 l.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

alábbi művei szerepelnek a kiállitáson:

Kalapos lány, Tájkép

Délfrancia táj,

Pirosblúzos nő.

Álarcos nő, Fehetarhás lány,

Fehetkalapos nő.

Horváth Béla: Basilides Sándor, Csébi Pogány István st
gyüjteményes kiállitása.
Bp. 1933.

13.1

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Fehérbluzos leány, paszt.

Női arckép, paszt.

Teritett asztal, paszt.

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 30 .1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Ráczörs télen, of.

Tájkép, of.

Önarckép, paszt.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

28 1.

Eger (Helver)

*Dobó-utca 1o. Ház, egyemeletes, te 17o8-as évszám. Eredeti faka

/Eger V és MV. Bp. 1951, 4 1/

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Lilasapkás Zorka, festm.

Zöldkalapos hölgy szürke kesztyüben, festm.

AAlmásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

12 1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Hegyi táj, of.

Én és a modelljeim, of.

Árverési Közl. 1938. febr. 2.rk.

22 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1862-1927.

Akt gitárral, of.

Csendélet, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

29 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1862-1927.

Parkban, tusr.

Öregasszony, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

29 1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Külváros, paszt.

Magányos ház, festm.

Baromfiudvar, "

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

16 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Női fej, ~~fxxixxx~~ paszt.

Téli táj, feštm.

Dülő utca, paszt.

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

16 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Tájkép, paszt.

Én és a modelljeim, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

31-32 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Könyöklő nő, tus és szépia

Tájkép, of.

Kártyások, sz.rajz

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
31-32 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Körhinta, cer.krétával és akvéel

Olvasó férfi, cer. akv.-el

Olvasó nő, tus akv.-el

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

31 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Ostendei plage, szin.lito.

Bretagnei ünnep, " "

Fracia utcarészlet, cer.akv.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

31 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Virágszedő lányok, paszt.

Női arckép cyneákkal, "

A csavargó, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

31 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Népmulatság, paszt,

Fehér felhők, "

Család, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

31 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Szénagyüjtők, of.

Ostendei plage, paszt.

Nő kalapban, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

31 l.

MDK

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Havas táj, of.

Térdeplő akt, of.

Interiuur zongorával, of.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

31 l.

MDK

Rippl Rónai József, festő
Csendélet. Of.-
Kaposvári dolgozó szobám. "

OMKT-Vándorkiáll. 1910 szept. 8-dec. 27. ig
Tm.-Hornyánszky V. kny. 82. l.

MD K

Rippl-Rónai József, festö
1861-1927

Leány zongoránál. Jel.: Rónai. Of.

Julius Klaasz Pintér.Jelezve. Pasztell

gr. Almásy-Teleki Éva müv.int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció. 1942.máj.lo.ától kiáll. 18.-án
Kat. 34. l. aukció.

MDK

Rippl-Rónai József, festö.
1861-1927

145. Muzsikusok. Bp.Szépmüv.Muz.tul. Cer.akv.
146. "By" Bp. Szépmüv.Muzeum tul. "
147. sz. ?-karc
148." Szin.litogr.

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.April.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ Katal.24.l.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Maillol portréja a Maillol
alkotások kiállításán szerepelt.

Hírek.
Művészet, 1962. február – 43 l.

MDK

Rippl-Rónai József, festö.

Tünödés.	Rajz.
Andrássy grófné.	Szinezett cer.rajz.

Szent-György-Céh M.Am.és Gyüjt.Egy. - Egy II. mütárgy árverésének kataloguса. 7.5.1. Szüry Dénes hagy. 8 Divald Kornél gyüjtése a Szt.Gy. C. számára. 1910.jun.17-18.

MDK

Rippl-Rónai József festő

„Kedves vendég" c. képét KT-nak vételre

ajánlja, vagy 400 Ft kölcsönt kér.

1890.

MDK-A-I - 1/2702.

MDK

Rippl Rónai József, festö.
/1861-1927/.

Nöi arckép. Pasztell.

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935 nov. -Képek. K a t. 19.1.

MDK

Rippl Rónai József

Szép barna angol nő, paszt.
A tömeg, paszt.
Kékruhás nő varrógépnél, paszt.
A somogyturi baromfi-udvar, olaj
Borozó kompánia a "Csillag" kertjében, paszt.
Két egymásbanyiló kisvárosi szoba, olaj

N. Szal. 1. csop. kiáll. 1907. márc.

1.

30-31

MDK

Rippl-Rónai József

Familie im Garten
Berglehne
Unter dem grossen Baum
Beim Rotwein
Doppelbildnis
Der alte Herr mit seinen Nichten
Der Christbaum

Katalog der Ausstellung ung. Maler. Berlin, 1918. 24-25 1.

MDK

Ripp-Rónai József

Onkel Piácsek liest
Mädchen und Puppen
Landsitz in Oberungarn
Melanchlolie
Das gelbe Haus

Katalog der Ausstellung ung. Maler. Berlin, 1918. 24-25 1.

MDK

Rippl Rónai József

Szürke szoba vörös kendős asztallal, paszt.
Hegyi társaság a tál körül, paszt.
Apám és Lajos öcsém hegedüvel kezében, paszt.
A somogyvari kuria kertjében a veranda előtt, olaj
Népség a kaposi templom előtt, paszt.
Vörös haju nő, paszt.

M.Szal. 1. csop.kiáll. 1907. márc.
30-31 1

MDK

Ripp-Rónai József

Onkel und Nichte
Stube des frommen Mannes
Die kleinen Mädchen bei meiner Frau
Blumen in weisser Vase
Stilleben

Katalog der Ausstellung ung. Maler. Berlin, 1910. 24 [illegible] 1.

MDK

Rippl Rónai József

Apám és Lajos öcsém a heregedüvel kezében, repr.

N.Szal. 1. csop. kiáll. 1907. márc.

MDK

Rippl Rónai József

Vörös tornyos templom, paszt.
Város vége, paszt.
Női arckép, paszt.

N. Szal. 1. csop.kiáll. 1907. márc.
30-32 l.

MDK

Rippl Rónai József

Portoréi házak, olaj
Kékruhás nő a vörös kendős asztalnál, olaj
Ebéd után, paszt.
Rózsák között, olaj
Fehér ruhás nő kék napernyővel, olaj
Fiumei részlet, paszt.

N. Szal. 1. csop.kiáll. 1907. márc.

30-32 1.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

402) Jankovich László archépe.

403) Tányér tero

404) Ödönt borotválják

405) Kártyárok.

Egyét köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

26 l.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

406) Ostendei plage
407) Pedicure
408) esték.
409) Tamara

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

2 fl.

Rippl Rónai József
festő

M.D.V.

410) Kuvosalas P-né

411) Parafak

412) Kéthelyi nyárfasor

413) Tanyértev.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Budapest, 1952.

26 l

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

635) Tamilmány

636) Vasvári János arcképe

637) Lazarine és Anella

638) Akt

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

44 l.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

639) Mester

640) Gondynie

641) Mama, Jósha, Pubi

Egyéb-köztulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Bp. 1952.

45 l.

Rippl-Rónai József

Vihar után, vizf.

Gyümölcsszedők, olaj

Menekülők, olaj

Festő, olaj

Somogymegyei Képzőművészek Szakszervezete, Kaposvár, 1947. Vaszary János emlékkiállítás katalogusa

mok

Rippl-Ronai
futó

Sétáló nő (1895) ből (kép reprodukció)

Havas Lujza: Rippl-Ronai Emlékkiállítás.

Népszava 89 évf 155 sz 1961 jul 2, 4l

MDK

Ripp-Rónai József, 1861-1927.

A müvész apja

Rózsafák, paszt.

Almásy-Tel. 3.euk. 1940. ápr. 32 l.

MDK

Ripp-Rónai József, 1861-1927.

Nyitray festő arcképe, paszt.

Mályvák

Almásy-Tel. 3.auk. 1940. ápr. 32 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Táj kubikussal

Varró nő, tusr.

Félakt, paszt.

Almásy-Tel. 2.auk. 1939. nov.

38 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Balaton fürdőzökkel, paszt.

Fiatal nő arcképe, "

Almásy-Tel. 2.muk. 1939. nov. 38 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Baromfiudvar, of.

Tájkép, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 28 l.

MDK

N.Szal. 88.csop.kiáll. 1938. máj.

MDK

Rippl-Rónai József,1861-1927.

Zorka, paszt.

Almásy-Tel. 3. auk. 194o. ápr.

Rippl Rónai József, festő? MDK

Csőnder órák, (Illusztr. 10. l.) festm.
Lámpafénynél, past.
Öreg úr és mandolinozó nő, festm.

Szinyei Társ. Kiáll. - 1937 okt. - Ernst Múz.
25. évf. alk.-ból. Jegyz.: 9. l.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

209. Félakt. Pastel

211. Női akt. "

Művészarcok - 1925/26. Akt-kiáll. - 19. l.

MDK

Rippl-Rónai József

Anemónák és jácintok pohárban, sz.nádtollr.

Magy. rajz 500 éve. Szépm.Muz. kiáll. 1940. jan.

17 l.

MOK

Rippl-Rónai József, festő

Két fiatal leány esti világításban.

Fiatal cigánylleány.

Fehér akt piros pajjal.

Fürdőző fiatal leány.

A „Helikon" kiáll.-i. II. Kiáll. 1922 Április.

Jegyz. 16. l.

MDK

Rippl-Rónai József festő:

Két fiatal leány

Az ágy nélére lördeplő

fiatal nő.

A „Helikon" kiáll.-i. IV-kiáll. 1922-Április

Jegyz. 15.l.

MDK

Rippl Rónai József, festő. 1861-1927.

Interieur alvó leánnyal. Pantell.
Jel.: Rónai.

Szürke szoba, vörösterítős asztallal. Fa
Jel.: Rónai

Ernst Múz. aukc. 54. sz. - Kiáll. 1936 nov. 22-29.
Jegyz. 21. l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Női tanulmányfej, paszt.

Cséplés, paszt.

Árverési közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

36 l.

Rippl-Rónai József

gr. Apponyi Albert Bencsúrt magontaló és a modern művészetet támadó írására Vaszary Jánossal együtt válaszolt (Világ, 1914. febr. 10.)

Rippl-Rónai József írásaiból
Dunavecse, 1967.

B1.a

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Női tanulmányfej, paszt.

Tájkép, paszt.

Ödön bátyám, tusr.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

36 l.

MDK

Rippl-Rónai József. festő

60. Parkrészlet, pastell.
75. Kastélyrészlet, tempera

Műv. és Keresk. Intézet (v. Ernst Mur) - Nemz. Sport-
fiz. és a M. Képrőm. kabadszerv. kiáll. - 1945 III. 11-26.
Kat.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Tájkép, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz.

17 l.

MDK

Rippl -Rónai József, festőm.
sz. 1861.

619. Hattyuk. 37x48.5 Lemezpapir.

620. "A beteg Kossuth-imádó". Interieur. J.l.b.:
34x39.5 Pastell. Rónai.

621. Női akt. J.l.j.: Lemezpapir.
45 x 5o

622. Olvasó nő. J.f.j.: Rónai. Lam.papir.
45 x 5o

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 48.l.

Rippl-Rónai József, festöm. MDK
sz. 1861

615.	Virágoskert.	23 x 31.	Pastell.
616.	Házcsoport. J.1.j.:Rónai 99. 39x30.5		"
617.	Nöi fej. J.1.b.: Rónai. 52x42		"
618.	Falusi ház elött. 19x14.5		"

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 48.l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

„Kossuth-imádó Rippl bácsi" c. festményéről az Új Magyar Képtár 1956-ai gyarapodásai körül történik említés:

A Szépművészeti Múzeum 1956-ban

Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1957. 10. sz. 109.old.

M.D.K.

Ripp-Rónai József, festő

Munkácsy arcképéről, mint a Grafikai Osztály új szerzeményéről, említés történik:

A Szépművészeti Muzeum 1955-ben. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1956. 8.sz. 130. old.

MDK.

Rippl Rónai József festőművész.
"Szüleim"pasztellrajz/kép/.

Művészet,1903.18o.1.

MDK.

283. Rippl-Rónai József /szül. 1861/:

A Müvész Feleségének Arcképe. Pasztell.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció
Bp. 1923. 18. l.

MDK.

282. Rippl-Rónai József /szül. 1861./

Női akt. Tusrajz.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció
Bp. 1923. 18. l.

MDK.

281. Rippl-Rónai József /szül 1861/.

Felhős Táj. Pasztell.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció
Bp. 1923. 18. l.

MDK

Rappl Rónai József, festöm.

Térdelö nö. Repr.

Az Orsz.Magy.Képzöm. Társ.Évkönyve. 1928. 65.66.l.

MDK

Rippl Rónai József, festöm.

Vuillard festö képmása. Repr.

Pétrovics MM. 79,8c.1.

mdk

Rippl-Ronai József

Moricz Zsigmon e. portreja

Kép a 8 sz. 23. l-jan

Nyiri Tibor: A halhatatlanság eg, napja
Népmüvelés, 1959, 8 sz. 22-23 l.

Rippl Rónai József MDK

önarcképe /Pasztellfestmény/

Keitler László: Magyar remekművek másolatainak kiállítása Pápán.
NAPLO/ Veszprém/ 1962. máj. 10.

Rippl Rónai József 1861-1927 MDK

Kávéházban, tus

Illusztr.terv, cer. akv.

Varrónő, tus, akv.

Ernst Múz. M.Kisplaszt. és Graf.kiáll. 1954.

szept. 24. 1.

MDK

Rippl - Rónai József, festőm.
sz.1861. ÁSZ.

452. Tájkép. J.l.b.: Rónai. Pasztell
43 x 58

Ernst Múzeum gyűjteményei. XIII-XIV . 38.1.

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.
sz.1861.

471. Velencei részlet. J.l.b.: Ronai 05. Pasztel
33.5. x 48.5.

Ernst-Muzeum aukcioi. XII. 38.1.

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.
sz.1861.

521. Férfitanulmány. 20 x 13. Tusrajz.
522. Női tanulmány. J.l.b.: Rónai. Pasztell.
46.5 x 37.
523. Tehenek az istállóban. J.l.b.: Rónai. "
45 x 34

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 44.1.

MDK

Rippl-Rónai József 1861-1927

Három nő, sz.litogr.

Ernst Muz. M.Kisplaszt. és Graf. kiáll. 1954.szept.

31. 1.

mak

Rippl, Ronai József

1.) Vö pohárzal
2.) Ronai János arcképe
(Modern Magyar Képtár, Pécs)
Műmelickletek

Jelenkor 1961 H. sz. 464, 465 l. közöl

Rippl Rónai József MDK
festő

Női képmás repr.

Arv.Közl.1940, 99 sz.V.lap

I.rk.

MDK

Rippl-Rónai József festőm.

Quiete

Lazzarina con vaso azzurro di fiori

Ritratto doppio

Mostra Roma 1928. VI. 49-50.l.

MDK

Rippl-Rónai József festőm.

Ritratto

Ritratto femminile

Fiori e pere immature

Mostra Roma 1928. VI. 49-50.l.

MDK

Rippl-Rónai József festőm.

Lazzarina e zio Piatsek in giardino

Lazzarina con tre fanciulle

Il figlio di Lodovico Kunffy

Mostra Roma 1928. VI. 49-50.1.

MDK.

Rippl-Rónai József festőm.

Dinanzi al Tribunale

Donna con capello nero

Ragazza con la maschera nera

Albero in fiore

Mostra Roma 1928. VI. 54. 1.

MDK

Rippl-Rónai József festőm.

Operai che accomodano una strada

Anella con palla azzurra

Spiaggia d'Ostenda I.

" " II,

Mostra Roma 1928. VI. 54. 1.

Rippl-Rónai József MDK

Öregasszony c.kép repr.

Arverési Közl.1936 febr.1 rk.sz.

Rippl Ronai
festöm.

Fiatal párisi mimkásnő, e. festménye
Akt terasson "
Gyümölcsök " "
reprodukciók.

⁒ Kossuth Nyomda: Mellékletek
Magyar Grafika 1958 II. éf 6 z 541–546.

MDK

Rippl-Rónai : Müvész arcképe, kutyával. tus

Nagy Magánygyüjtemény Aukciója, 1921. Rákóczi ut 3o.l.e.7.

.ra 60.--		20.40
Arte d'Italia		
a 90.--		30.60
1i Parma Lira	90.--	30.60
i Padova "	60.--	20.40
Pola "	60.--	20.40
		122.40

a.

24522. — K. M. E. Ny.

Rippl Rónai festőművész
Női fej.
Tárkányi Jenő gyüjt. pótkatalógusa, 1919

d munkáinak

MDK

Rippl-Rónai
Old woman with violets, festm. repr.

Exhib London 1948.

Nagrand Mihály

Jul

Rippl-Rónai festőmüvész
Havas falusi temető, Falusi temető télen (u.a.?)*
A Szinyei Társaság brüsszeli kiállitása
Magyar Müvészet, 1926, 5.sz. 298, 299, 301, 302 l.

Merse Pál

Anella (pasztell)
Gyermekarckép

[*a cikk francia és holland kritikák fordítása;
a címek ezért gyanúsak)

Rippl Rónai József /1884/
Önarckép

Tamás Galéria XXIII. kiáll. 193o. okt.

Rippl-Rónai MDK

"Piacsek bácsi babákkal" repr. 31.o.

Ugyanennek a képnek 1906-ban /Könyves Kálmán cég kiállitása/ "Egymásba nyiló szobák, babákkal" colt az eredeti színe cime.
1906 tavaszán /Mücsarnok kiállitás/"A gyermekszoba", 1911-ben pedig "Babás kép. Piacsek bácsi pipál" elnevezéssel szerepelt a Müvészház kiállitásán.

Genthon István: Rippl-Rónai: Piacsek bácsi babákka
Müterem 1958 I. évf. 10. sz. 30-31.o.

Rippl Rónai József /1929/
Önarckép

Tamás Galéria XXXII. kiáll. 1930. okt.

Rippl-Rónai József
Szövőnők, repr.

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr.



Rippl Rónai József festőművész
Dekoltált szőke leány pastell
Szőllőben "
Baby "
Bányay E.Zorka k.a. arcképe olaj
Anella pastell
A müvész családja kaposvári kertjében olaj
Kalapját tartó sápadt fiatal leány pastell
Bretagnei kép olaj
Fiatal leány szőlőfürttel pastell
Jolán női hát. "
Gyümölcsök
Nemzeti Szalon, 1917-18
Uj Müvészcsoport Első Kiállitása

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Lázár Béla képmása
Női képmás
Merci munka
Csendélet
Falusi táj

Birankció 1958. Budapest.

19 l

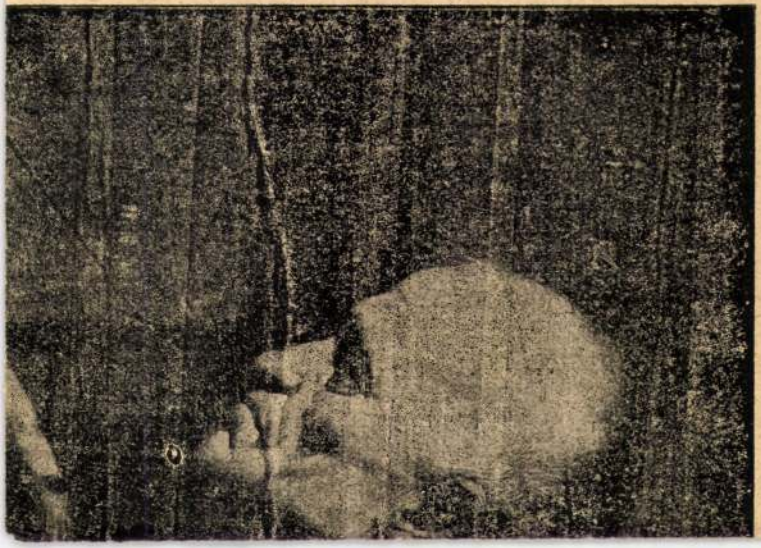

Rippl-Rónai József festőművész
Csöndes órák
Lámpafénynél
Öreg ur és mandolinozó nő
Flox és filox
Szinyei társaság kiállitása
Ernst muzeum, 1937 október

Rippl R-nai József festőművész
Tanulmányfej
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
1907 február

KALOCSA

Katona -ház helyett:

Haynald-utca 2. Katona-ház. E
Szentháromság-téren 3 tengell
SK 1796 monogrammal és évszám
a nagyhirü történetiró, 1796-

MDK

Rippl-Rónai József festőmüv.

Szeles ég a Balaton fölött, festm.

Ábrándozó nő, "

Vörössapkás önarckép, "

Ernst Muz. 92. csop. kiáll. ~~1928~~ 1927, okt.

9 l.

irosfal részletei.

sarok, 7 ablakkal, klasszici~~záló~~sta

A homlokzat átalakitva. Klasszici~~záló~~sta.

MDK

Rippl-Rónai József festőmüv.

Rózsaszinü ég a Balatonon, festm.

Szőke szépség, "

Apám· betegágyban, "

Ernst Muz. 92. csop. kiáll. 1927. okt.

9 l.

ászon, olaj, 136×101 cm. (Folyosó.)
Maszlaghy II., 471. szám.

IÁRIA DOROTTYA FŐHERCEGNŐ
(1867—1924)
Madonna Jézussal
'ászon, olaj, 102×64 cm. (20. szoba.)
imor prímás számára készült.
Maszlaghy II., 564. szám.

'ACZKA FERENC (1856—1925)
imor prímás arcképe
'elezve lent jobbra: Paczka Ferenc, 1881.
'ászon, olaj, 112×75 cm. (Folyosó.)
imor prímás rendelte.
Esztergom, I., 1874., 16. szám. — Maszlaghy II., 116. szám. — Gerevich PA, 253. l.

XIII. Leo arcképe
Vászon, olaj, 135×100 cm. (Lépcsőház.)
Simor prímás megrendelésére.
Maszlaghy II., 465. szám.

SZOLDATITS FERENC (1820—1916)
Simor, mint győri püspök
Vászon, olaj, 91×61 cm. (Hivatal.)
Maszlaghy II., 481. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 253. l.

Rippl-Rónai József
Lila virág
Sárgakalapos lány
Lila este a Róna-telepen

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 7 1.

képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság, 1916., 825. l. (Képe 827. l.) — Gerevich PA, 250. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Lepold—Lippay 58. l.

ZEITRÄG, LUDWIG (német festő, 0000—0000)

Madonna
Fa, olaj, 57×45 cm.
Jelezve jobb alul: Zeiträg, 29.

ZICK, JOHANN (német festő, 1702—1762)

Jézus és a szamáriai asszony (161. kép)
Vászon, olaj, 90×72 cm.
Jelezve lent balra: Joan Zick, 1754.
Maszlaghy II., 559. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 248. l. (Johann Zick.)

ÉS OROSZ KÉPEK

ELIASZ-RADZIKOVSKI WALERY (lengyel festő, 1840—1905),

Lengyel katolikusok üldözése
Vászon, olaj, 65×90 cm.
Jelezve lent jobbra: Walery Eljasz R., 1875. sz. Krakowie.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 845—846. l. — Maszlaghy II., 254. szám.

Rippl-Rónai József

Á$_1$modozás

A család

Sárga ruha

Anya és lánya

Virágzó fa

Kávéscsésze

Szőlőmunkások

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.

1932. május, 7 1.

Rippl-Rónai József
Önarckép

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 7 l.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. 1.

MDK

Rippl-Rónai József

Család, festm.
Nők mályvák között, festm.
Interieur, festm.
A Róna-villa kertjében, festm.
Ménesi-ut, festm.

XX. század magy. festészetének kialakulása. Tanács Galéria XXXVI. kiáll. 1951 okt.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 Febr. 1.

MDK

Rippl-Rónai József

Kis női fej (festm.
Munkácsy M. arcképe, 4

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria.1948.

Károlyi-palotában rendezett képzőművészeti kiáll.
1927 febr. l.

MDK

Rippl-Rónai József

Megállt a cséplőgép, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

MDK

Rippl-Rónai József

Faültetők, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria. 1948.

MDK

Rippl-Rónai József

Bretagnei tengerpart, festm.

"Száz év festészete" kiáll. Szalmássy Galéria.1948

MDK

Rippl-Rónai József, sz, Kaposvár 1861

Ribáék kertje. paszt.

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények
és rajzok jegyzéke. 36 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Portré

Kilátás a budai ablakomból, paszt.

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925, márc.

12 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Nyirfák és nyárfák, paszt.
Gellérhegyi villák télen, paszt.
Önarckép, paszt.
Tél Budán, paszt.
Ostende, litogr.
Falusi tánc, "

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925, márc.

12 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Feleky Géza, paszt.
Henyélő leány, paszt.
Kövezők, paszt.
Vöröskendős szőke nő, paszt.
Kelenhegyi ut télen, paszt.
Kivágták az akácát, paszt.

KUT II. kiáll. N. Szal. 1925, márc.

12 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Rippl-Rónai József

tanítványa Diens Dénes

Rudolf volt.

B.Gy. /Ismertetés/

Magyar Nemzet 1969. jul. 3. 4.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Rippl Rónai József

eddig ismeretlen 5 levelét
bukarester a Somogy
megyei Levéltárban.

Dragr Wenzel 1968 aug. 13.

Reppl - Rónai

a Nyugat irógárdájából: Babits Mihály (1923), Szabó Lőrinc (1923), Osvát Ernő (1923), Feleky Gézá (1923) képmásait festette meg

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 42. o

Bodnár: Reppl

Rippl - Rónai

„Mályvák között" (1895) – apró, világos szinhatású pasztell

Képzőmű. Almanach Bp. 1969. 42. o.

Bodnár: Rippl

Reppe Római József
festő

M.D.K.

Ablakai az Ernst Múzeum
lépcsőjénél vannak el-
helyezve

Koczogh Ákos, Bolmányi Ferenc üvegablaka i
Művészet 1969 aug 47 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.Y

Miltatás

Salamár István, Markyle Terenc
Múzeum 1969 aug 24 kap

Rypel Rónai József
festő

Lengyelországban Georg Romulus
könyvtárában művészeti albuma
szerepel.

Szilágyi Éva: A nap hove
Nők Lapja, 1968. jan. 13-30 kep

Rippl-Rónai József

Rabinovszky M. irt Rippl-Rónai emlékkiállitásáról
Szabad Müvészet 1953. január-február 35-36.l.

Rabinovszky Máriusz:Két korszak határán Bp. 1965.
305.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Egy festménye kerül árverésre.

(-k): Aba Novák cirkusza 2

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. dec. 1.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Rippl-Rónai monográfia jelent meg Kárássy Sándor dunaveczei tanár tollából.

— : Hír

12.

Népszabadság, Bp. 1968, jan. 28.

Rippl-Rónai

a Nabis-kalvadó szemléljes barátságát Maillol-háza (1899), Falu a keleti Pyreneusokban (1899), Bonnard portréja (1897) képviselte

Képzőmű. Almanach Bp. 1969. 420.

Bodnár: Rippl

Rippl-Rónai József, festő

MDK

Értékes művekkel, köztük Rippl-Rónai alkotásával is gazopodott a pécsi Janus Pannonius Múzeum.

— i Hír

8

Népszabadság, Bp. 1968. jan. 26. [Violéki]

Rippl Rónai József

1924-ben alakult Képzőművészek Uj Társasága /KUT/ tagja.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965.Bp 309.l.

M.D.K.

Ripp-Rónai József, festő

„... a Csók művészetével... a münchéni igazodás után... az ún. párisi iskola művészeinek impulzusa vonult be az országba..."

Genthon István: A harmincéves festészete

Magyar Szemle, 1932. márc. sz.-ból

Idézve:
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina

181 old.

Rippl Rónai

Párisban dolgozott a „Nabis"
csoportban
Plakát /1903/ képek

Kritika 1966 II. n. 25 old.

M.D.K.

Rippl-Rónai [József], festő

példáján látja a szerző reálisnak „a magyar fajiság gondolatát ... a történelem és a környezet beolvasztó hatásának jóvoltából."

Hállai Ernő: Új magyar piletura (1900-1925)

Idézve: Amicus kiadó, Bp. 1925.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Pernetzky Géza, Bp. 1967. Corvina

230. old.

+ 234. "

Rippl-Rónai [József]. festő

M.D.K.

- nevét említi

Dési Huber István: Művészetünk problémáiról
Idézve: Népszava, 1943. nov.7.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev.és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina, 263., 264. old.

Rippl-Rónai [József], festő

M.D.K.

„... 1890-es stílusa [a Tanácskörtorsaság buzása után]... mint hipermodern, gyanús és veszedelmes simben tűnt fel... ... míg a Nyugaton ez az időszak... a döntő rokamlépéser hora volt..."

Rabinovszky Mátyás: Sokaren mindenek

Idézve: Száradnur, 1930. V. köt. 140-141. old-ról

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina

239. old.

Rippl-Rónai József

műcit összehasonlítva Zemplényi Tivadarévaival, tapasztalhatjuk, hogy Rippl-Rónai a ter mészetadta képből kivonja a lényegest s elhagyja mindazt, ami megzavarná a motívumnak zavartalan uralkodását.

Lyka Károly: Kis könyv a műcézetről, Budapest, 1964. 9.

M.D.K.

Rippl-Rónai [József]. jestő

Medgyessy „felfedező" köré tartozott, akinek Lyka Károly mutatta meg kezdő dolgait. Később is meleg barátság fűzte hozzá.

László Gyula: Medgyessy Ferenc /1881-1958/

Bp. 1968. Corvina

9. old.
+28-29. "

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

szőnyegterveit említi:

László Gyula: Medgyessy Ferenc, /1881-1958/

Bp. 1968. Corvina, 44. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

"egykori olyai barátjának"
róla készített "Medgyessy mintáz"
c. képét említi a szerző, melyet
Medgyessy párizsi szobájában látott.

László Gyula: Medgyessy Ferenc, /1881-1958/

Bp. 1968. Corvina 22. old.

Rippl-Rónai József

Festőről. Lajta Edit ír:

Gergelyffy: Folyóiratismertetés

Műemlékvédelem 1963. 4 sz. 2.5 t.f.

K é r d

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 u

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

Rippl-Rónai József

Kiállítása nyílik

Nv. 1942. I. 17.

. . . . . .

. . . . . .

ok: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Rippl Rónai József

Kiállítása nyílik

PH. 1942. I 10.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
című levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőművészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Művészettörténeti Tanulmányo
című kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Művészettörténeti Tanulmányo
című kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Richtersné Rózsika

Kiállít

NV. 1942. XI. 8.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Müve bemutatva Helsinkiban

Magyar festészet Helsinkiban

Hétfői Hirek 1965. márc 15.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Martyn Ferenc gy ermekkorában nála tanult

/ Harangozó/ Pubiból- Marty Ferenc lett

Esti Hirlap 1965. márc. 2.

Rippl-Rónai József

Festő vázlatot készített

Bartókról

Baki Miklós: Kmetty János Bartók-portréja

Napjaink 1965 10. a. 4. l.

Rippl-Rónai József

Kicsit

Kisvárda 1931. X. 11.

Rippl-Rónai József

Kiállít

NÜ. 1934. X. 4.

Rippl-Rónai József

Kiállít

Szt 1923. X. 4.

MDK

Rippl-Rónai József

Pilch Dezső: Vaszary János. Az Orsz. M. kir. Képzőművészeti Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 49-59.l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

MDK.

Rippl Rónai József

A Nemzeti Glaériában lévő müveiről

Pestmegyei Hirlap 1965 ápr.18.lap-

MDK.

Rippl Rónai József

Müvei a Nemzeti Galéria dokumentációs ki-

állitásán

Esti Hirlap 1965 ápr. 23.lap -

MDK.

Ripp1 Rónai József

A Nemzeti Galériában lévő müveiről

Tolnamegyei Népujság 1965 áer.18.lap -

Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Rippl Rónai

"Néhány kvalitásos pasztelljé"-t emliti meg
DéryBéla: "A Nemzeti Szalon tárlata" c. kri-
tikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 19o4. okt. 16.
26. évf. 42. sz. 762. lap

Rippl-Rónai

pasztellportréiból a legremekebb: A vörösszaphás önarckép /1924/.

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 42. o.

Bodnár: Rippl

Rippl-Rónai

kiállítás a Tihanyi Múzeumban
1968-ugyarán

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 41. o.
Bodnár: Rippl

Rippl-Rónai

a fekete korszak remekei: Kuglipók (1892), Apám, Anyám 1895, Anolnássy Tivadarné (1896)

Képtörténet. Almanach Bp. 1969. 42. o.
Bodnár: Rippl

Rippl-Rónai

„Öregapám" c. képét a párizsi Salonban
a fiatalok – Bonnard, Vuilland, Valloton,
Maillol – felfedezték és Gauguinnal
együtt méltányolták

Képzőművész. Almanach Bp. 1969. 47. o.
Bodnár: Rippl

Rippl - Rónai

Egik fő műve: a dohánybarna és fekete árnyalatainak hangolt Öreganyám (1892)

Képzőmtv. Almanach Bp. 1969. 42. o.
Bodnár: Rippl

Rippl-Rónai

Fekete kosztakából Anya gyermekével c. képe[illegible] fogadta a belépőt

Képjöntův. Almanach Bp. 1969. 42. o.

Bodnár: Rippl

Rippl – Rónai

festette szüleit, testvéreit, a kisvárosi délu-
tánok érett nyugalmát, Párizs, Neuilly-
Kaposvár – Budapest utcáit, bájait, otthona-
it, az embereket

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 42. o.
Bodnár: Rippl

Rippl

Képzőművészeti életünknek Picassóhoz fűződő viszonya csak... felnagyitott képe annak a megkésettségnek, amely az szinte az egész szárad folyamán jellemezte-jellemzi... sok mindenben... ma is. Nem mintha nem lettek volna ultörő vagy... korszerű jelentőségű művészeink... tabálomra választva a különböző irányzatok legfőbb képviselői körül: Hedmyánszky és Rippl, Csontváry és Gulácsy, Ulitz és Kernstock, Berény és Tihanyi, Derkovits és Dési-Huber...

Somló György: Picasso magyarul.

Új Irás VII. évf. 6. sz. 1967. jún., 84. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K

Rippl-Rónai József
festő

Bélyegportréja 1961-ben Kékesi
László készítette el.

Galambos Ferenc: Kékesi László bélyegtervei.
— Művészet, 1969. július — 35 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Rippl - Rónai

szerepel Gauthon 1935-ben megjelent 17 ny
magyar festészet c. könyvében

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 18 o. Pernecky
Gresham és köre

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

nagy hatást gyakorolt műveivel a fiatal mű-
részre Jaszusek Antalra.

Tomáš Štraus: Anton Jasusek a rod východoslovenska,
avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 43. l.

M.D.K.

Rippl Rónai József

"Gyermekarckép"-ét emliti a kiállitott müvek között Murányi Iván: Téli Tárlat c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895.
17. évf. a 848. lap után következő mellékletben.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Jaszusch Antallal kapcsolatban említi

nevét.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej a-
vantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 67. l.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Tárlatvezetésen ismerteti
műveit.

-: A hét végi kulturális programokról

9.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 25.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Megemlítve.

Rózsa Gyula: Követők és követők 7.

badság, Bp. 1969. ó bl. 29.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Jasusch Antal egyik inspirálója. 1900 és 1906-ban kiállítása volt Budapesten.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 42-43. l.

kéljegyzet.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Rippl-Rónai József, festő

MDK

Megemlítve.

–: Ferenczy Béni

M. 9.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 12.

Rippl Rónai József
festő

Nyugat Europa haladó művésze-
téhez csatlakozott.

— Magyar művészet 1896-1945
Kelet magyarország, 1969. okt. 5.

M.D.Y

Rippl Rónai József
festő

Nyugat Európa haladó művé-
neteker csatlakozott.

— : Magyar művészet
Kis Alföld, 1969. Okt. 5.

M.D.f

Rippl Rónai József
festő

Kunffy Lajos baráti köreher tartozott.

Dr. Bodnár Éva: Szár évé mintetett.

Somogyi Néplap, 1969. okt. 5.

Rippl-Rónai József

tanítványa Bortnyik Sándor.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. 50 l.

RIPPL - RÓNAI

nevét Jaszusch Antallal kapcsolatban

említi.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 93. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K

Rippl Rónai József
festő

Aristide Maillol barátja volt a
legnagyobb modern mester.

— : Ferencz Béni
Népszabadság, 1969. okt. 12.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Jasensch Antallal kapcsolatban emli-

ti.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 68. l.

Rippl-Rónai

a Tihanyi Múzeum boltkajtásos, fehérre mesjelt termeiben jól érvényesültek alkotásai

Képzőművi. Almanach Bp. 1969. 41 o.
Bodnár: Rippl-Rónai

Rippl - Rónay

Somogyosszóg szülötte, a „legtranciásabb" magyar festő

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 41. r.

Bodnár: Rippl

Rippl - Rónai

„pöttyös", „kukoricás", a pointillizmusra emlékeztető művei: Apám és Piacsek bácsi vörös bor mellett (1907), Párizsi intérieur (1910), A körtvélyesi kastély (1907)

Képzőművi Almanach Bp. 1969. 42. o

Bodnár: Rippl

Rippl-Rónai

olajképei közül Tihanyban szerepeltek:
Szomorúság /1903/, Karácsony /1903/
Tehér fal, barna bútorok /1903/ –
hazai élmények

Képzőművi. Almanach Bp. 1969. 42. o.
Bodnár: Rippl

Rippl-Rónai

értékes iparművészeti munkásságát szines, dekorativ falkárpitja bizonyítja a „Rózsát tartó nő" (1898) – tervei alapján felesége, Lazarine szőtte

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 42. o

Bodnár: Rippl

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

Az 1910-es évektől Ady Endre bará tájaként a Három Holló kávéház /? / a trözshelye.

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 17.1.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

A Japán kávéház törzsasztalához tartozott

Passuth K.:A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 17.1.

M.D.K.

Rippl-Rónai József „festő"

„Cléo de Mérode portréja"
c. képét egész oldalas színes
reprodukcióban közli:

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,
Akadémiai Kiadó, XI. t. old.

Rippl-Rónai József, festő

M.D.K.

a szárad elején butorterveréssel is foglalkozott [és hímzett szőnyeg és üvegterveréssel is, Bné]

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 976. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József „festő"

Babits Mihályról készített arcképét közli:

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc
Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 773. old.

Rippl-Rónai József, festő M.D.K.

Mórier Zsigmondról hé-
nitett archépét hőrli:

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc
Akadémiai Kiad-, Bp. 1968. 769. old.

éppugy magán viseli a korstílus jegyeit, mint bármely más művészet, és képzőművészeti vonatkozásai is vannak. És itt nemcsak azokra a művészekre gondolunk, akik mint díszlet- és jelmeztervezők közreműködtek rokonszellemű színházi produkciók létrejöttében, hanem a megújuló színházművészet egészére, melyben meghatározó szerepet kapott az alkotó jellegű (nem illusztratív) díszlettervezői-színpadtervezői munka, s mint ilyen, megtermékenyülť a komplex színháztól.

Székely György Craig elméleti műveinek fordításával, Magyarországon levő kiadatlan leveleinek közlésével és más források idézésével rajzolja meg Craig portréját, aki elérte, "hogy a Testvérművészetek – a Zene, a Festészet és a Pantomim – ... közös erővel alkották újra az Elfeledett Művészetet: a Színház Művészetét" (G. Robertson), aki mindezt megtoldotta a fény esztétikai tulajdonságainak kibontásával, a színpadi kompozíció mozgáslehetőségeinek kidolgozásával a lényegében színész nélküli színházban, mint képzőművészeti alkotásban. A negyedik dimenzió létrehozásával a 20. század művészetének izmusonként újrafelfedezett nagy célkitűzését, az időbeliséget is a képzőművészet részévé tette.

Székely hangsúlyozza Craig fellépésének szecessziós jellegét, a kivonulást a naturalizmus üresség ébe fulladt színházi világból. Felveti egy idézetben e kivonulás gyökerét: a görög színházhoz való visszatérési szándékot. Úgy tűnik, nemcsak a szecessziós plasztikának, művészetfilozófiának (Fülep), az élet és művészet egységét valló művésztelepeknek (Gödöllő), a görög mondákat látnoki erővel megelevenítő, görög és nemzeti mitológiát ötvöző festészetnek (Wyspianski) volt termékeny talaja, ihletője a görög kultura, hanem az egész szecessziónak (Babits, Isadora Duncan). De szecessziós volt Craig majd minden elmélete, munkája, így a mozgáselmélete is (kidolgozva I. Duncan hatására), miszerint a színpadon élő figurát mozgó vonalként képzelte el a hatalmas díszletelemek között. Nem véletlen, hogy éppen a vonal mozgásképzet-keltő tulajdonságát megfogalmazó W. Crane volt Craig egyik első tisztelője. Ezt a vonal-létet hangsúlyozták Craig színpadi ruhái is, az un. szalagruhák, a bő redőzetű görög viseletet imitáló, azt a szecesszió vonalkultuszával egyeztető laza "jelmezek". (Kár, hogy ezek rajzaiból nem ad ízelítőt a könyv, pedig már megjelentek Magyarországon reprodukálva a Magyar Iparművészet 1914. évfolyamában.) Szecessziós volt Craig művészetének látomásos volta is. Helyesen említi a szerző Blake-et előképként, aki az egész angol szecesszió fő ihletője volt a művészetek egységét megvalósító oeuvre-jével, a lebegő, testetlen alakok hajladozásaiból képi rendet teremtő, a ritmust és harmóniát szinte szimbolizáló műveivel. Craig megállapítása szerint is e kettő a művészetek közös törvénye, s a művészetek egybeolvadása: a festészet, az irodalom zeneisége, a zene festőisége éppen a szecesszió korának és a szimbolizmusnak sajátja. E vonatkozásban Craig ideális színpada szimbolikus. Nem a jellemek ábrázolására, realizmusra törekedett, hanem jelképek kapcsolatainak megteremtésére, a viszonyok látványban való érzékeltetésére. Szecessziós, de egyben Tolsztojra is emlékeztető (lapjában közölt Tolsztoj-írásokat) az a gondolata, mely a művészi ábrázolás témáit a "nagy élettényekben" jelöli meg, amik nem egyebek áhítatosan szemlélt hétköznapi dolgoknál, s amik a szecessziós festészetnek (Gauguin, Nabik) is fő témái voltak. És szecessziós Craig szeretet-elve, mint minden alkotótevékenység forrása, a szecessziós műhelyek, egyesületek összetartója.

Nem véletlenül említettem magyar példákat Craig művészetével rokon jelenségekként. Hevesi Sándorral, a Thália Társaság (díszletek Gulácsytól), majd a Nemzeti Színház rendezőjével rendszeres levelező viszonyban állott. Hevesi ugyanazt a mindenben csodát látást tartotta a művészet lényegének, mint Craig. Kettejük kapcsolatára is visszavezethető, hogy Magyarországon a század első két évtizedében a kiemelkedő európai színházakkal (Berlin, Moszkva) egyenrangú művészet született, ahol a színpadtér alapja ugyancsak a görög színpadszerkezet volt (Hamlet, tervező: Ujváry Ignác), s egyik legfontosabb mozgatója a világítás, mely követni és kifejezni tudta a színpadi mozgást. Bárdos Artur a világítást "az egész dráma stílustartalmát kifejező formaképletnek" tartotta. A színpad másik alkotója, a deszka is megjelent nálunk, mint amiből "nagy sikokat és fejedelmi lépcsőket lehet építeni", s "ezen a színpadon jelentőséget kap az az egyszerű mozgás is, hogy egy ember felmegy egy lépcsőn" (Márkus László). Színházművészetünk ezen eredményei azonban feledésbe merültek. Napjainkban látunk itt-ott olyan színházművészeti műhelyt kibontakozni, ahol a képzőművészeti alkotómunka craigi értelemben jut térmeghatározó, látványkomponáló szerephez, s alkalmanként craigi, architektonikus színpadképben nyilvánul is meg. Ezt a visszatérést a századelőhöz nemcsak színházművészetünk megujhodásához tartjuk szükségesnek, hanem a képzőművészet számára is uj lehetőségeket, kibontakozást, tér- és időbeliség felé mutató gazdagodást kináló volta miatt is.

Keserű Katalin

Rippl Rónai József

BERNÁTH MÁRIA: Rippl-Rónai József. Gondolat, Bp. 1976. 269 l., ill. (Szemtől szemben)

Alapos művészettörténeti kutatómunka, igen sok tanulmány, cikk feldolgozása és a művek sorának elemzése, valamint kiffinő szépirói készség eredménye Bernáth Mária Rippl-Rónai monográfiája. Indittatva a két legfontosabb forrásértékű munkától: Rippl-Rónai József Emlékezéseitől és Genthon István esszéjétől, a művész arcképét csoportképben, ill. csoportképekben rajzolja meg. Már a tanulóéveket tárgyaló fejezetben (München) több uj kutatási eredménnyel gazdagitja ismereteinket Ripplről, kiteljesitve a képet a kor müncheni akadémiai és művészeti életének bemutatásával. A Munkácsy segédjévé váló fiatal festővel kapcsolatban is elsősorban a kor Munkácsyját rajzolja elénk, hiszen Rippl e korbéli munkái teljesen Munkácsyhoz kötődnek. Igen világossá teszi Rippl gyökeres változását azzal, hogy egy fejezetet beiktat a festő életutja követésébe, a nagy kortársakról: Cézanne-ról, Seurat-ról, Van Gogh-ról és Gauguinről, megteremtve ugyanazt a feszültséget, ami Ripplt is a nagy kortársak, az igazi Párizs felé vonzotta. S a fordulópont, a Nő fehérpettyes ruhában c. festmény elemzésével elinditja Rippl-Rónait azon az uton, mely kibontakozásához vezet, a nagy barátokhoz (Nabik, a Revue Blanche köre), nagy művekhez. Ezek korabeli fontosabb kritikáit is közli. Ugy tárgyalja e műveket, hogy belé helyezi a sajátos vonásokat mutató francia szecesszióba.

Mi mégsem fordithatunk ilyen hirtelen hátat a mesternek, Munkácsynak. Helyet kell adnunk Pewny Denise véleményének, aki szerint a Nő fehérpettyes ruhában cimü képen "Maga az alak nem egészen idegen sem megjelenésében, sem kecses mozdulataiban Munkácsy egyik-másik genre-figurájától." (Pewny: Rippl-Rónai József. Bp. 1940. 22. l.) A törékeny nőalak, mely további képein légiessé finomodik közvetve az angol esztétizmus hatása alatt is, megjelenik az Andrássy-ebédlő faliszőnyegén. A szerző Rippl iparművészeti érdeklődését párhuzamosan tárgyalja a szecesszió általános iparművészet felé fordulásával. A Pirosruhás nő c. faliszőnyeg indokolja, hogy Rippl hasonló stilusu grafikái is e fejezetben kapnak helyet (Les Vierges, Mályvák között), mint amelyek a legpregnánsabban mutatják a francia szecesszió sajátságait Rippl életművében. Téma és megfogalmazás tekintetében azonban legalább ilyen szoros a kapcsolatuk a festményekkel is, hiszen éppen a szecesszió vallotta iparművészet és képzőművészet stilusegységét, s maga Rippl-Rónai is. A faliszőnyegek ekkoriban éppugy képi igénnyel készültek (képszőnyeg), mint a festmények, csak megtoldva a sokszorositási lehetőséggel. Rippl szecessziós (szintétista) festészetét és iparművészetét ezért nem szabad visszatekintve külön értékelni. (124. l.)

A megtalált stilus jegyében készült müvek kiállitása, az 1897-es zárja Rippl-Rónai első nagy alkotói korszakát. Jogosan, hiszen a rákövetkező néhány évben ez a stilusegység nem jellemző rá. Azért is nevezhető az 1897-től 1901-ig terjedő időszak "Nyugtalan éveknek". Ez évek terméke Rippl egyik főműve, a Maillolról festett portré. A festmény a szintétizmusból való továbbjutás egyik lehetőségét mutatja: a körvonallal meghatározott, de belülről plasztikussá tett (szin, ecsetvonás) formákból való cézanne-i képépitkezését.

A Maillol-portréhoz képest az enteriőrök világa, Rippl 1902–8 közötti termése visszalépést jelentett. Visszalépést a korábbi enteriőrök felé (Öreganyám stb.), csak oldottabb előadásban, kevésbé zárt kompozicióban. Az Amikor az ember visszaemlékezéseiből él c. kép az 1892-ben festett Alkonyat egy intim szobában c. képre utal, annak meghatározó kék szinére, mely Cézanne, Gauguin ily tárgyu müveinek is jellegzetes szine, háttere volt. De az összevetésből kiderül a különbség is: az egykori, határozott konturokkal szigoru rendben tartott világ most elmosódik. Az 1902–8-ig terjedő korszak enteriőrvilágát ezért nem tarthatjuk előzmény nélkülinek sem, szemben a szerző véleményével (148. l.). Az enteriőrök szerkezete azonban azonos marad: Rippl szembenézetből ábrázol, egymás mögé helyezett képsikok képviselik a tér mélységét. Kivált az emlitett két mü rokonitható e szempontból. A sikszerüség tehát a századelő Rippl-képein is jelen van, és a 10-es évek enteriőrjein válik majd ismét következetessé.

Ezek az enteriőrök azonban már uj korszak termékei: az un. kukoricás festésmódé. Igen világosan tárgyalja a szerző Rippl e festésmódja létrejöttének okait, amit az eddigi kutatás még nem oldott meg. A Vadak festészetét Magyarországra átültető Czóbel Béla hatását mutatja ki benne. A hanyatlás éveinek bemutatásakor viszont kevésbé találó viszonyitási alapot keresett a szerző. A Kövezik a kaposi Főutcát és az Édes jó anyám betegen c. pasztellek éppen nem a megelőző olajképekkel hasonlitandók össze, hanem a rokon kompozicióju korai franciaországi müvekkel: az 1891-es Ágyban fekvő nővel és az 1892-es Kuglizókkal. Ebből az összevetésből világosabbá válik a szigoru kompozíciós rend teljes felbomlása Rippl-Rónai utolsó korszakára. De ezt a korszakot nem is az emlitett müvek fémjelzik, hanem iróportréi és önarcképei, kivált utolsó önarcképe, melynek igen szép megközelitésével zárul a Rippl-Rónai életmü ismertetése.

Ars Hungarica 1977/2

nélkül, valamennyi értékelése és összefoglalási kísérlete szinte kizárólag személyiségekkel és személyi teljesítményekkel, igazi és vélt főművekkel próbálja kipontozni, fragmentumokkal jelölve ki a tendenciák irányát és sokféle összefüggését). Kétségkívül igaza van egyébként akkor Aradi Nórának, amikor – részint e tendenciára célozva, részint már gyökereit is kutatva – megállapítja: "a korszak második felé-ről jóval nehezebben tájékozódhatunk az írott források alapján", mivel, "a kortárs művészettel foglalkozó írások összessége... nem tudott megbirkózni a művészeti életből áradó értékrelativitással..." Ám ennek – s az alábbiakat nem egy kritikus magamentegetése íratja ide – nem csupán a műbírálat kiállításcentrikus gyakorlata, illetve a művészeti mozgások sokfélesége az oka. Hanem legalább ilyen sullyal: az elméleti munka elmaradása, a döntéshozatalok nagyon sokszor személyre szóló, s ugyancsak relativ mércéjű tendenciája, a fejlődés valóban meglévő polarizáltsága – s hadd ne folytassuk a kölcsönhatásban végül is egymást erősítő tényezők felsorolását, hisz ismerjük őket jól valamennyien.

A Kritikák és képek szövegközléseit véve most már szemügyre, kétségtelen, hogy a válogatás nagyjából-egészéből megjeleníti az 1945-től 1975-ig tartó időszak képzőművészeti életét és a mozgását irányító eszmerendszer alakulását.

Dicséretnek hangzik ez a mondat, pedig csupán tényt közöl. Nagy Zoltán alapos, jó munkát végzett. Választásai átgondoltak, a közölt írások valóban jellemzőek, összességükben pedig rendszerbe állanak, s hiven írják föl a maguk idejének tendenciáit és erővonalait.

Igaz, a közlemények egy része – főleg a második és a harmadik korszak reprezentánsai közül néhány – az antológia sulyának és gondolatmenetének sérelme nélkül kicserélhető, más írásokkal pótolható lenne. Az Ötszemközt Somogyi Józseffel például nem érdektelen írás, de helyét jobb lett volna egy szélesebb horizontu – s terjedelmileg is bővebbre szabott – válogatásban keresni, nem itt. Ebből a kötetből nyugodtan ki lehetne emelni, nem hagyna űrt maga után. Tulontul nagyra sikerült aztán a könyvben a "neoavantgarde" körüli publicisztikai hevületü (és szinvonalu) viták idézetsora. Nagyobbra a valódi sulyánál, e tulnöveléssel még tényleges jelentőségét is megkérdőjelezve. (Kivéve azt az egy, nem nagyon valószinü esetet, hogy Nagy Zoltán éppen ezen a problémakörön kivánta demonstrálni vitáink ügyetlenkedő "módszertanát", helyesebben a módszeresség teljes hiányát.) Hiányzik viszont a válogatásból – e sorok irójának legalábbis – a Kritika pár évvel ezelőtt zajlott "Képcsarnok-vitájának" fölidézése. No, nem a szinvonala miatt, hisz az se volt különb a többinél; hanem mert olyan tényekre világitott rá, amelyeket általában szemérmes homályban szoktunk hagyni, pedig – tetszik vagy sem – festészetünk állapotának javarészt éppen ezek a "képcsarnoki" ügyek és ügyeskedések az okai. Jó volna hát, ha nem igyekeznénk őket a szőnyeg alá söpörni. A megirandó magyar művészettörténet – legalább a hátterében – semmiképpen sem nélkülözheti ezeket a szociográfiai tényeket sem (a szorosabban vett szociológiaiakról már nem is beszélve), ha valóban szándéka meghaladni elődeit.

A magyar művészettudomány első ujkori antológiája valóban jó munka, a kötet megfelelő módon, hitelesen közvetiti a szövegeibe fogott korszakot, kitünően megkülönbözteti eszmetörténetileg is a benne foglalt három kisebb periódust, jól megvilágitva összefüggéseiket és különbségeiket.

Egyébként ez, tudniillik a különbségek és az összefüggések valódi dialektikája a Kritikák és képek legfontosabb tanulsága. Szövegeiből ugyanis félreérthetetlenül kitetszik: az 1949-cel kezdődött korszak eszméi (és tévedései) csirájukban már az 1945 körüli periódusban is jelen voltak. Ék Sándornak, A képzőművészet időszerü kérdései-ről irt 1946-os dolgozata például szinte pontosan előrevetiti a következő korszak mércévé tett esztétikai tévedéseit a téma, a tartalom (sőt, a tárgy) fogalmainak összevonásával, majd összezavarásával. De nem csak ennek leszünk a tanui. Nagy Zoltán gondosan és elfogulatlanul válogatott: elénk tette a különböző irányzatok – vélt vagy valódi erejü – deklarációit, az állításaik elvi alapvetéséül szolgáló szövegeket, valamint azoknak a vitáknak a dokumentumait, amelyek ez irányzatok közt kipattantak az idők során. Szerencsére az sem zavarta a szerkesztőt, hogy nem csupa gyöngyszemet kellett fölkutatnia és sorbaállitania. Mert van ezek közt az irások közt fölöttébb naiv, féltudományos és egyszerüen vulgáris "alapon" született rabulisztikával éktelen is. Közlésüktől azonban nem volt szabad visszariadni. A kor ugyanis éppenhogy velük teljes, szemérmes elhagyásuk pedig – már megint – a régi nyomra vezetne bennünket éppen most, amikor el kell azt hagynunk.

Van aztán még valami ebben az alig-négy esztendőben, aminek jó végre a dokumentumával is találkozni. Kétségbevonhatatlan ugyanis, hogy ez az az időszak, amely először keltette fel az uj közönségben a művészetekhez való közeledés vágyát, sőt, első beteljesülésükig is eljutatta őket (egyebek közt a fürgén dolgozó, számos kiállitást nyitó Fővárosi Képtár tevékenysége révén).

A fordulat évét követő további fordulatok képzőművészeti megjelenése – tudvalevő dolog – fölöttébb radikális volt. De hogy mennyire, azt akik nem élték, most érezhetik meg Révai József és Horváth Márton beszédei olvastán. – Ahhoz azonban, hogy meg is értsék, itt kell elolvasni a gyüjtemény végé-

Hasznos és szép ötlet volt a szövegben felhasznált, Rippl-Rónairól szóló írások mellé függelékként a fontosabb, Rippl-Rónai-ihlette szépirodalmi munkák csokorba kötése. A kötet adatközlő részében talán csak egyet hiányolhatunk: a közölt képek jegyzékét, lelőhelyüket. A kötet az említetteket figyelmen kívül hagyva is teljes és mélyreható képet rajzol erről az Ady szerint "majdnem svihákosan gyönyörű, de mindenesetre legelőkelőbb férfiu"-ról.

Keserű Katalin

Kritikák és képek. Válogatás a magyar képzőművészet dokumentumaiból 1945–1975. Corvina, Bp. 1976. 471 l., 176 kép (Művészet és elmélet)

Képzőművészetünk 1945-tel kezdődő évtizedeinek történetét több szerző fölvázolta már: tudományos (és kevésbé tudományos, de nem kevésbé figyelemreméltó) publikációk sora fogalmazta meg korszakfelosztási problémáit, mutatta ki mozgásának fő áramlatait, kereste meg a rá ható külső-, illetve a szervezetében munkáló belső erőket, s mindeközben, természetesen, reprezentatív mestereit és mestermüveit.

Képzőművészetünk ez uj, s máig folyó periódusának története azonban, az imént emlegetett sokféle buzgalom ellenére még megirásra vár.

Ellentmondónak tünik, kétségkivül, az első pillantásra ez a két állitás. Pedig egyáltalán nem az, lévén az imént emlegetett folyamatok mindenike egymástól teljességgel független. És külön-külön szükséges. A skiccek földobása, az alkalmi áttekintések sora létrejöttekor megalapozott ugyanis egy további gondolatmenetet: segitett az aktuális folyamatok kritikai és publicisztikai természetü interpretációjában. Az elemzés pedig (amit föntebb "megirásnak" neveztünk) éppenséggel most időszerü, a művészet és a művészettudomány szemszögéből egyaránt. Nélküle ugyanis egyre nehezebbé válik a művészet folyamatainak valóban figyelmes, tervszerü segitése: a mélyreható elemzés hiánya sokszor szubjektivvé teszi a jelenségek értelmezését a mecenatura intézményeiben. És nélküle nem léphet tovább megelőző – adatfeltáró és -csoportosító – korszakából a lehető teljességig – a művészet történetét az alkotástól a befogadásig elemző vizsgálódás mezejére – a művészettudomány.

Ennek a munkának azonban számos előfeltétele van. Csak akkor végezhető el valóban – s nem látszateredménnyel –, ha félretolva minden elfogultságot, illetve elemzés tárgyává téve minden eredményt, s előzményt, a lehető legszélesebb körben végzett tényfeltáró munkára alapozódik. Azaz: meg kell hozzá keresni az elmult esztendők irásos dokumentumait (iratait, brossuráit, kritikáit, könyveit), rekonstruálni kell vitáit, no és természetesen mindenekfölött áttekinteni a bennük született müvek lehető legteljesebb sorát. Ha aztán mindezt elvégeztük, s tul vagyunk az összegezés első lépéseit jelentő rész-tanulmányokon is, elmondhatjuk: szilárd talaj van a lábunk alatt, s megfelelő épitőanyag a kezünkben ahhoz, hogy rekonstruáljuk, majd láthatóvá épitsük művészetünk uj korszakának teljes rendszerét, megmutatván benne a történelmi, eszmetörténeti és szociológiai összefüggések egész hálózatát (s persze ügyelve arra, hogy konstrukciónk nyitott maradjon az uj tények és az uj összefüggések előtt is).

Ez emlegetett lépések közé tartozik kétségkivül az a Kritikák és képek cimü gyüjtemény, amelyet az MTA Művészettörténeti Kutató Csoportja gondozásában – bevezetőjét Aradi Nóra irta, az irásokat Nagy Zoltán, a képeket Láncz Sándor válogatta – a Corvina könyvkiadó adott közre a Művészet és elmélet sorozatában.

Sorrendet tartva a kötet tartalmi rétegeiben, hadd ejtsünk szót először bevezetőjéről. Ez az irás ugyanis pontosan jegyzi a könyvet: a hozzá hasonló terjedelmü és feladatu összegezések szabványaitól eltérve, dolgának nem egy ujabb deklaráció megfogalmazását tartja, hanem a bizonyságok számbavétele mellett a lehetőségek és a kétségek jelzését. Érdemes volna itt is részletezni, akár gondolatról gondolatra, ezt a tanulmányt, ám lehetetlen. Szerzője olyan tömören fogalmazza meg mondandóját, s vele oly nyugalommal fonja egybe a történések valamennyi szálát, hogy képtelenség irásából rezümét kivonni. Kénytelenek vagyunk hát megelégedni néhány – bevallható: önkényesen kiragadott – dolog fölemlitésével.

Mindenekelőtt annak jelzésével, hogy az irás megközelitésmódja – logikus összefüggésben a mögötte álló könyv tartalmával – elsősorban eszmetörténeti orientációju. Aradi Nóra csak akkor utal benne személyekre és müvekre, ha az a korszak "szövegösszefüggésében" kiván említést. Vagy ha – mint a tanulmány kitünő megfigyeléséből következik – ezáltal korszak és korszakforduló karakterizálható, mint ahogyan a hatvanas években, s azóta tapasztalhatjuk (ezt a korszakot ugyanis, nyilvánvalóan nem ok

SZÉPMŰVÉSZET

Kopp Jenő: 1942. 3. szám

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

A gróf Almásy—Teleki művészeti intézet legutóbbi gyüjteményes kiállításával újból reáterelte a figyelmet festészetünknek egyik legegyénibb, törekvéseiben és eredményeiben színes alakjára — Rippl-Rónai Józsefre. Pályája együtthalad az európai művészet legizgalmasabb korszakával. Rippl-Rónai szemtanúja és a párizsi tárlatokon sorozatosan bemutatott műveivel, cselekvő részese is annak a forradalomnak, amely szembefordulva a maradisággal, ellenszegülve minden megalkuvásnak, egy célt ismert csupán: a hivatást, a professzió fenntartásnélküli tiszteletét. Ennek a kitűzött célnak elérése érdekében szívesen vállal ő is, miként az úttörésben társai is, szegénységet, gúnyt és a köznapi elismerés elmaradását. Pedig a beérkezés, az anyagi sikerek gyors elérhetése szempontjából Rippl-Rónai pályája jól indul. A hazai fogalmak szerint legjobb helyen, a nálunk szinte hagyománnyá magasult müncheni akadémián kezdi tanulmányait. Herterich osztályán a természet utáni festést tanulja, majd önszántából visszamegy egy évfolyammal lejebb, az antik osztályra. Érzi, hogy tudása még alapozásra, csiszolásra szorul és másol, rajzol szorgalmasan. Oly szép eredményeket mutat föl, hogy 1887-ben állami ösztöndíjjal is kitüntetik. Az ösztöndíjjal Párizsba megy. A négy évi szorgalmas munkával megalapozott tudása és talán szerencséje is — Munkácsy éppen bécsi mennyezetképeinek kartonjait tervezi és ahhoz jól rajzoló segítőtársra van szüksége — a mester közelébe segíti. Az akkor dicsősége delelőjén lévő Munkácsy, műtermébe fogadja, oktatja, korábbi műveinek megrendelt másolatait vele készítteti, sőt komoly összegekhez segíti az ifjút azáltal, hogy beajánlja annak az ő útmutatása szerint készült képeit gazdag ismerőseinek is. Rippl-Rónait azonban ez az anyagilag előnyös helyzete nem elégíti ki, ő mást akar; a francia művészet új eredményei lelkesítik és rövidesen látja, hogy Munkácsytól az ő törekvéseit áthidalhatatlan szakadék választja el. Emlékezéseiben leírja küszködését, elmondja, hogy bár mindent megtesz önmaga megnyugtatására — próbálkozik és igyekszik, nem tudja beleélni magát Munkácsy felfogásába, gondolati és formai látásába. Őszintén megvallja: „a fiatal festők között szinte „híres" Munkácsy tanítványa voltam. Sőt — folytatja — talán ez alapította meg későbbre is jóhíremet. Mert ennek alapján hittek tehetségemben." De ugyanakkor így panaszkodik: „Pedig mondhatom, oly tehetségtelennek nem éreztem magamat sem azelőtt, sem azután, mint éppen akkor."

Rippl-Rónai már ebben az időben, a Munkácsy közvetlen környezetében eltöltött évek alatt összeismerkedik párizsi fiatal művészekkel és főleg szorgalmasan tanulmányozza az előző évtizedek nagy, úttörő francia mestereit: Millet-t, Monet-t, Manet-t, Cesanne-t, Gauguin-t, Puvis de Chavannes-t és főleg Carriere-t, akinek feketés, kékes-szürke és mély barna színben tartott, gazdag gondolattartalmú művei talán leginkább hatottak reá. Gyakran jön össze Vuillard-al és Bonnard-al, akikkel együtt csatlakozik Gauguin iskolájához, a Pont-Aveniekhez. Jóbarátságba kerül Maillollal és Maurice Denis-vel. Maillollal-i barátsága, aki kezdetben festészettel és iparművészettel foglalkozik, tereli az ő figyelmét is az alkalmazott művészetek felé. Amit a nagymesterek alkotásaiban lát és főleg, amit az azok művei felett vitatkozó barátaitól, művésztársaitól hall, tökéletes ellentétben áll mindazzal, amit eddig tanult, ami az akadémiai hagyományt jelentette. Választania kellett a megalkuvás, vagy a mindennel leszámoló előrehaladás között. És ő az utóbbit választja. Pedig tudja, Munkácsy véleményén keresztül, aki legnagyobb francia kortársai közül alig egy-kettőt ismert el egyenlő félként és, aki teljes hittel, őszinte meggyőződéssel fordult szembe a haladó művészekkel, hogy azoknak követése főleg odahaza, mit jelent majd számára. De a céljait világosan felismerő öntudatos, fiatal művész, szinte fellélegezve lép az önállóság szabad, független útjára. De ez a fel-

lélekzés csak akkor következik el, amikor a titokban — főleg Munkácsy elől dugva készített első művei meggyőzik őt arról, hogy a követendő út bőséges, gazdag mondanivalókat tartogat számára és, hogy ezen az úton biztosan remélheti egyénisége — tehetsége gyors kivirágzását. Amíg így tehetségéről teljesen meg nem győződik, vállalja Munkácsy megbízásait, sőt még Colpachra is követi, ahol a „Két család" című genreképét másolja és ott tartózkodó vendégeiről több portrét készít. Munkácsy hatása alatt készült műveiből az 1889-ben festett „Somogyi parasztok a görgetegi kocsmában" c. olajképét ismerjük, bár csupán fénykép után (egykor Rippl-Rónai Ödön tulajdonában). Így is látjuk azonban, hogy azt teljesen az ősz mester felfogása szerint festette, ugyanaz a mély, komor tónus, amelyből bujkáló fény emeli ki az alakokat, ugyanaz a szerkezeti felépítés, de jóval bágyadtabb kivitelben. Érdekes ennek a témának egy-két évvel később datált vázlata (Esquisse. Projet de Salon de 1891. Rippl-Rónai. Fővárosi Képtár), amelyet jelzése szerint a párizsi Szalonban is bemutatott és, amelyen megpróbálkozik Munkácsy stílusának átírásával. Erőteljes kontúrokkal veszi körül az alakokat és így kísérli meg síkokra feloldani a tömegritmusra felépített kompozíciót. Ezáltal azonban belső, szerkezeti ellentét áll elő, nem egységes a képnek sem térbeli, sem síkszerű felépítése. Más Munkácsy után készült kísérletét nem ismerjük, külföldön szétszóródtak azok, ez azonban nem veszteség számunkra. Annyira epizódszerű ez a hatás és annyira ellentéte Rippl-Rónai élete művének, hogy teljesen elhanyagolható és főleg érthető, ha sürgősen szakít vele és amint őmaga mondja, szinte kitépi magából annak minden emlékét. Munkácsyval való kapcsolata csupán annyiban szerencsés körülmény pályáján, hogy az ő segítsége könnyítette meg párizsi meggyökerezését. Az elfordulást multjától a legalaposabban hajtja végre. Tónusban tanulta a festést, — megtagadja azt. Részletező naturalizmust látott, kapott örökségül, — elhagyja a felesleges részleteket. Azt látta, tanulta, hogy a képen lényeges és mellékes dolgokat különböztetnek meg, — ő a kép minden egyes részét egyenlően fontosnak ítéli és nem emel ki egyes részleteket. Vallja: „A kép minden része egyformán lényeges, fontos, azért minden részét egyformán kell festeni: egységes fakturával". Emlékezéseit jóval később, 1911-ben írja meg. Itt fekteti le, foglalja össze azokat az alapelveket, amelyek művészetét kialakították és amelyek azt, szerinte kezdettől irányították. Hogy mily termékenyítően hat reá az önmagára találás, a természet megfigyelésének és visszaadásának ez az önmagán átszűrt egyéni módja, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy már 1892 márciusában megrendezi első gyüjteményes kiállítását, a párizsi Rue Babylonban, a magyar-osztrák nagykövetségi palota kertjében lévő Palais Galierában. Hatvan képét és rajzát viszi ekkor a párizsi kritika elé, amely azt nagy elismeréssel fogadja és egységesen felfigyel reá. A párizsi sajtó ily komoly felfigyelésében minden bizonnyal része van annak is, hogy egy idegen, még hozzá exoticumnak számító magyar művész áll be személyében a párizsi avantgárdisták körébe. Új ízt, új színt éreznek, látnak őserejű, keleti ízű, dekoratív készségében, amely eredetiségével feltűnik még a francia művészet ezerszálú szövevényében is. Kiemelik témái változatosságát és az eljárásoknak, festői megoldásoknak gazdagságát. Rajztudását dícsérik, hogy alig egy-két odavetett kontúrral adja vissza a formákat és főleg portréit emelik ki, melyek „olyan fínom gyöngédséggel vannak megrajzolva, hogy az ember álomképeknek nézi azokat". A Gil Blas-ban Firmin Javel ezt írja: „Fínom pszichológus és kitűnő egyéni kolorista; nem mond el mást, sem alakjaiban, sem tájaiban, mint csak azt, ami a legkülönösebben érdekli. Benne még maga a szomorúság is nagy vonzóerejű és legsúlyosabb művei is megőrzik a rögtönzés jellegét". Ez a gyors kibontakozás alig lenne megmagyarázható, ha nem ismernők egyrészt a művész hallatlan szorgalmát és komolyságát, amellyel szinte minden idejét a munkának szentelte, de még ez sem magyarázná ezt a nagy sikerrel is fémjelzett önmagáratalálást, ha nem tudnók másrészt emlékirataiból, hogy amidőn a Munkácsy-hatástól elfordul, a Münchenben már bizonyosfokú egyéniséggel kidolgozott stílusához — pasztellel készült tanulmányokat, főleg portrékat említ — tér vissza és azt fejleszti tovább a Párizsban nyert új impressziók segítségével.

Végletekig leegyszerűsített, szintetikus természetlátással alkotott legkorábbi művei közül megemlítjük az első kész megfogalmazást jelentő és éppen ezért döntő fontosságú „A nő fehér pettyes ruhában" címűt. Ennek mint egy párja a „Kalitkás leány", amelyet már biztosabb szemmel épít fel a színfoltokat körülölelő körvonalhullámzásra és amelyen a barna ruha, felette a kék háttérrel és az abból kivilágló sápadt arc kiválóan megoldott dekoratív egység, az „Ágyban fekvő nő"-t, amelyről őmaga írja, hogy „az egész voltaképen egy alig színezett, vastagon húzott kontúrrajz", és a „Kuglizók"-at. Becsületes és világos programmot jeleznek e képek: lehető legkevesebb eszközzel, lehető legőszintébben érzékelteti a természet jelenségeit. Kerül mindent, ami mesterkélt, elhagy mindent, ami felesleges. Összefoglalást ad és nem részletezést; élményt, hangulatot éreztet és nem pátoszt, hamis szenvelgést. Egyformán fontos minden, ami elősegíti, de teljesen elhanyagolható, ami zavarja a természetből kiragadott emlék egységét. Ha ez nem több, mint szürke, sötét háttérből felbukkanó — egy-két folt, artisztikusan hullámzó, jellemző

körvonal — ez a kép. Sem több, sem kevesebb és ha biztos szem rögzíti le azt — ebben a kevésben több az élmény, tisztább az őszinteség —, mint a jelenségeknek legrészletezőbb, legraffináltabb visszaadásában. És tényleg, egy-egy így megfogalmazott alkotásával, nagy rajztudást eláruló egyszerű eszközeivel be is bizonyítja felfogása helyességét. Rövid kaposvári tartózkodása alatt, ugyancsak 1892-ben festi „Öreganyám" c. olajképét, amelyről, midőn azt 1894-ben



a Champ de Mars-i szalonban kiállítja, a legnagyobb elragadtatás hangján ír a francia kritika. Robert Dreyfus a Le Soir-ban a következő jellemzést adja: „Aszfaltszínű szobában, melynek egyetlen kiemelkedő részlete egy kandallósarok, rajta váza száraz virággal, ül a tiszteletreméltó hölgy. Spanyol-dohányszínű ruhába öltözve, melynek ráncai nehézkesen omlanak alá. Az arcnak az öregségtől elpetyhüdt oválja kiviláglik, mint sápadt hold; vértelen és puha ez az arc, melyet az évek össze-vissza barázdáltak és már elmosták vonásait. A szemeknek majdnem vak a nézésük, pillanélküli szemek, mély üregben. Ez az öregség végtelen szomorúságának költeménye, amiről ez a kifejező erejű kép énekel. A „Petites Vielles"-ben Baudelaire nem megrázóbb és nem szomorúbb".

Eszközei egyre tisztábbak: a dekoratív egység keretén belül a háttér és tömeg éppen csak szükséges érzékeltetése, a tagoló kontúrok artisztikus játéka és színei, melyek a puritánságig leegyszerűsítve a fekete és szürke árnyalataival oldják meg mindezt, — stílusa fokozatos elmélyülését eredményezik. 1895-ben jut el arra a magaslatra, ahol egy öreg francia hölgy ibolyacsokros portréjában már teljesen leszűrt és kialakult eszközökkel ér el súlybeli, de egyben dekoratív hatást is, a belső egyensúly felborulása nélkül. Tíz évet tölt Neuilly-ben és itt készült művei szinte kivétel nélkül a fekete és szürke szín formai és téralkotó lehetőségeit kutatják, ennek a két színnek árnyalataira épülnek fel és csupán a 90-es évek legvégén töri meg „fekete" korszakának egyöntetűségét a színek felderülése. Maillol, jóbarátja, 1899-ben meghívja szűkebb hazájába, a délfrancia tengerpartra és az ezen az útján készült tájképeinél, talán a tenger, a megkapóan szép táj hatására, egyenesen színessé is válik palettája. De azért ez a színesség egyelőre csak epizód marad és az átmenet a teljes színességhez fokozatosan, lassú érlelődéssel következik el. Közbül egész sor, bár világosodó, de még nem színes, az ezüstös-szürkére, a barnára felépített képében, főleg portréin, a dekoratív, szigorúan kétsíkú ábrázolás terén, talán élete legkiforrottabb, az egységes megoldásban legharmonikusabb alkotásait adja. (Maillol arcképe.)

Az évek múlásával egyre ismertebbé válik a párizsi művészkörökben. Állandó résztvevője a kiállításoknak, csupán idehaza, az itthoni hivatalos és művészkörökkel nem tudja elfogadtatni művészetét. Hazatérése is minden bizonnyal ezért késik. Legelső ízben 1895-ben állít ki Pesten, egy képviselő lakásán. Ennek a bemutatkozásának egyetlen eredménye, hogy ekkor ismerkedik meg gróf Andrássy Tivadarral, a kiváló műbaráttal, akinek megtetszenek művei és aki meg is hívja terebesi kastélyába. Itt több portré elkészítése mellett, Andrássy érdeklődését is felkelti az iparművészet fontosságáról hangoztatott eszméivel és ennek alapján a gróf megbízza budai palotája teljes ebédlőberendezésének tervezésével. Örömmel vállalja, mert így reméli, hogy iparművészeti elképzeléseit készen, egy megoldott feladat teljességében viheti a magyar közönség elé. Bár rendkívüli gonddal és a legnagyobb odaadással készíti terveit, sőt azok kivitelét is, az iparosok nagy bosszúságára állandóan sajátmaga ellenőrzi, meg kell állapítanunk, hogy ezek a munkái, akár bútorait, fali szőnyegeit, díszedényeit tekintjük, nélkülözik a megoldásnak azt az eredetiségét, erejét és magasabbrendűségét, amely képzőművészeti alkotásait jellemzi. Képei dekoratív, síkszerűen megoldott, sokszor a grafika határát súroló, de árnyalatokban gazdag, végleteikben is, mindig a művészet területén maradnak és nyoma sincs bennük annak az üresen játékos, felületen mozgó laposságnak, amely iparművészeti munkáit — teljesen különválasztva képzőművészeti

alkotásaitól — az átlagos szecesszió termékeivel teszik egyenértékűvé. Pedig elvei, melyeket az alkalmazott művészet terén hangoztat, annyira egészségesek és annyira előre érzik a jövő művészetének feladatait, hogy ezekkel mintegy hazai előfutárja művészetünk legújabb törekvéseinek. Amit az iparművészet, a lakásművészet, a legapróbb használati tárgyak ízlést nemesítő fontosságáról ír, ahogy lelkesedik a kínai, japán művészet tisztaságáért, Giotto, Fra Angelico, Orcagna freskóiért, de Puvis de Chavannes, Maurice Denis és Gauguin törekvéseiért is, ahogy stílusát, technikáját a dekoratív feladatok irányában fejleszti, az mind közvetlen megérzése a l'art pour l'art hanyatlásának és annak, hogy a jövő művészete csupán csak az építészettel karöltve, annak elképzeléseit támogatva, fektetheti le fejlődésének alapjait.

1900-ban költözik Budapestre és karácsonykor rendezi meg első nagy gyüjteményes kiállítását a Royal-szállóban. Bemutatja több mint kétszáz képben eddigi egész munkásságát, azonkívül rajzait, iparművészeti alkotásait, sőt még a neki oly kedves és a tulajdonában lévő japán és kínai rajzokat is. Ez utóbbiakat talán azért, mivel sosem is tagadta, reája gyakorolt hatásukat és mivel, talán azokon keresztül szerette volna igazolni a hazai, ellenséges környezetben törekvéseit. A kritika szenvedélyesen ellene fordul, művészek és hivatalos körök egyaránt felháborodással állanak munkái előtt. A művész, aki közvetlenül merítve az új, európai művészet forrásaiból, fejlődésében a hazai viszonyokhoz mérten túl előre jutott, ekkor még korán érkezett hozzánk. Csak alig egy páran értették meg új utakat kereső és a jövő alakulását oly előre megérző művészetét. Nem sokkal nagyobb a sikere a Merkur-palotában, 1902-ben rendezett, immár harmadik kiállításán sem. De őt ez az általános meg nem értés, a kíméletlen kritikák nem befolyásolják. Dolgozik tovább, míg 1906-ban, a Könyves Kálmánnál rendezett kiállításával egyszerre döntő sikert arat. Közben azonban a Kaposvárt, munkában eltöltött évek folyamán művészete is teljesen átalakul. Talán a környezet változása, talán az idő múlása befolyásolta, de az egykor komoly, mély akkordokat kedvelő művész derűs, vidám színeivel, témáival a jókedvtől sugárzó élet, az egyszerű, boldog emberek krónikásává alakul át. De nemcsak felfogása, világszemlélete, előadási módja is megváltozik. Képeinek egykori szigorú szerkezete meglazul, színes, sokszor fénytől átitatott széles foltokra tagolódik. E foltokon belül a szilhuettek, a körvonalak pazar játékával életre kelnek alakok, tárgyak oly bensőséges együvétartozással, oly derűs közvetlenséggel, hogy szinte rokonainknak, magunkhoz tartozóknak érezzük azokat. A legjobb, legközvetlenebb biedermeier interieurok hangulatát érezzük Rippl-Rónai Piacsek bácsi sorozata előtt, vagy ahol sorra felvonultatja apját, testvéreit, a kisváros jellegzetes alakjait örömben, betegségben, vendégség közepette, munkában, avagy magányos, csendes pipázgatásban elmerülve. A kispolgári romantika újszavú, könnyeden-játékos nyelvű megszólalásai ezek a képek. Talán a túlraffinált, túlelvont kezdet visszahatásai, amelyeken a fiatalságában sokat élt, sokat küszködött művész körülöleli, körülsimogatja bölcs mosolyával az egyszerűséget, a nyugodt élet mindennél fontosabb meleg harmóniáját. Később már a színesség sem elégíti ki. Tovább akarja fokozni képeinek dekoratív hatását és ennek érdekében az egész felületet, az újból erőteljessé váló kontúrokon belül is, apró, egymástól elválasztott, mozaikszerű színfoltokra bontja. Alakjai, tárgyai testesebbé, tömegesebbé válnak és a háttér szinte mozog, hullámzik, élettel telítődik. Néha azonban már túlzásba viszi a színszemcsék alkalmazását és felületei ezáltal nehézkesekké, darabosakká válnak. Nem a legszerencsésebb ideje ez. Ebben a sorozatában is akad ugyan nem egy nyugodt, nagyobb mérséklettel megoldott műve (Piacsek bácsi és Apám), de általában ez a korszaka már a felbomlás, a talajvesztettség új kifejezés utáni nyugtalanságát tükrözteti. A fegyelmezettség, amely egész élete útján egyik főtulajdonsága, élete vége felé meglazul. Ez mutatkozik már pointilista korszakában is, de főleg, amikor minden eddigi kötöttségét feladva, reátér öregedő éveiben az impresszionizmus útjára. Bár Rippl-Rónai magát végig impresszionista festőnek vallotta, ténylegesen csupán élete utolsó korszakában válik azzá. Korábbi összegező, szigorúan dekoratív stílusa tökéletes ellentéte az impresszionizmus világképének. Érdekes tünete művészetének, hogy előbb fiatalon jut el a haladás magasabb fokát jelző összegező stílusához, amelynek alapján sorolja őt a művészettörténet Gauguin követői közé és öregedő éveiben hanyatlik vissza — lehet így is neveznünk — az impresszionizmusnak tágabb, szabadabb szemléletéhez. Tömegesen festi kisalakú pasztelljeit, tájait,



A befejező sorokat l. az
51-ik oldalon a komplett példányban

VIRÁG

A bonnyai Béke Tsz a gazdag



Füstő Lajos tehené
»Kiváló termelőszö
kitüntetést. Az éle
eljárások alkalmazá
vezett 1800 helyett
mot akar elér



Négy hónapja, hogy Frank József elvtárs a párt hívó szavára Budapestről eljött a bonnyai Béke Tsz-be elnöknek. Nem bánta meg: szót ért a tsz-tagsággal, s így hamarosan felvirágzik a tsz, jómódú lesz a tagság.



Sokat köszönhetnek a Béke tagjai Perusza László gépállomási kihelyezett agronómusnak: az ő tanácsai alapján készítették elő a magágyat és vetették el a magot. A Béke szépen fejlődő növényei kiválnak az egyénieké közül: bő termésnek néznek elébe...

Amióta Filótás Lajos gondozza a

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Somogyi Néplap,
Kaposvár
1956 MÁJ 27

Rippl-Rónai József

Vasárnap, 1956. május 27.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

110 (SZÜLETÉSE ÉVFORDULÓJÁRA)

Ismerem kortársai elbeszéléséből műtörténészeink értékeléséből, megcsodáltam képeit.

Tudtam, hogy egyike a legnagyobbaknak, igazi jelentőségével azonban mégsem a múzeumokban, nem is a műtörténészek szakdolgozataiban, de messze idegenben, a doni szteppén, hadifogságban találkoztam.

A sokféle náció között akadt ott jónéhány elszászi francia is. Vidám, kedves fickók voltak, s együttesen utáltuk a németeket és törtük kerékbe Goethe nyelvét. Érdeklődtünk egymás itthoni körülményei iránt. Így: ki hol, melyik városban lakik... Én? — Kaposvárott. — Nosza felbuzdultak a jó fiúk: Ah, Kaposvár... Rippl-Rónai, Rippl-Rónai! Nos, akkor tudtam felmérni igazában az Ő, a mester nagyságát, akkor döbbentem rá teljes egészében, mit jelent Ő nekünk, magyaroknak, nekünk, kaposváriaknak.

Ha a véletlen nem ide helyezi bölcsőjét, ha nem Kaposvárról indul el a halhatatlanságba vezető útja, ha nem itt éli teremtő életének nagyobbik felét, talán a mi kis városunk nevére senki sem figyel fel a határokon túl. Így azonban Vele együtt, művei által ismert lett Kaposvár, halhatatlan lett az akkori kisváros sok kedves figurája, Piacsek bácsi, Ödön öcsém, s a többiek, köztük sok-sok szépasszony, még ma is élő nagymamák.

Igen, Kaposvárról indul, s mint minden akkori fiatal magyar piktorjelölt, először a honi vélemény által a művészet akkori Mekkájának tartott Münchenbe zarándokolt. Ugyanaz az oktatás, amely annyi más művészt csak rabszolgaságra szorított, Őneki — hála erőteljes egyéniségének — csak hasznára vált. Három év alatt megtanulta mindazt, amit a müncheni akadémia nyújthat neki. Azután rohan Párizsba, hogy elfelejtse a betanult leckét, és hogy érintkezésbe lépjen azzal az új valósággal, melyet a francia festők — különösen az impresszionizmus óta — oly élénk és szenvedélyes módon tolmácsolnak. Kezdetben Munkácsy műtermében dolgozik, de merőben ellentétes művészi felfogása miatt csakhamar szakít a Munkácsy-iskolával, és a modern franciák nyomán keres új kifejezési formát. Csakhamar magára talál, s több alkotásával, köztük az »Öreganyám«-nak címzett remekművel felzárkózik a legnagyobb modern franciák mellé. Egy ilyen forradalmi mű akkor, amikor még Párizsban is zajlott a késhegyre menő harc az akadémisták és a modernek között, amikor az új realizmus forradalma még nem győzött, bizony nem hozta a művésznek a szalonok dicsőségét vagy a hivatalos elismerést, de többet, értékesebbet: kora három nagy művészének: Maillolnak, Bonnardnak és Vuillardnak emberi és művészi barátságát.

Több mint 14 évi — művészi eredményekben gazdag — távollét után hazajön Párizsból, és Kaposvárott telepszik le.

Franciaország élete végéig eleven maradt emlékében és művészetében. S e művészetnek éppen abban van hasonlíthatatlan értéke, hogy akkor, mikor a magyar művészet oly nehezen kereste útját a legkülönbözőbb irányokban, Rippl-Rónai elsőnek valósította meg a szövetséget egyrészt nemzete mélységes, veleszületett tulajdonságai, másrészt ama művészi szabadság között, melyre akkor Párizs adott az egész világnak példát.

Hazatérve azonnal élére áll a valóság új ábrázolásáért küzdő fiatal festők forradalmi táborának.

A forradalom győzött és Rippl-Rónai volt az, aki a magyar festészetet a teljes felszabaduláshoz vezette, de ugyanakkor megtanította arra, hogy a művésznek nem kell megtagadnia magát, nem kell elveszítenie a valósággal való kapcsolatát, hogy élvezhesse az alkotás, a szabadító alkotás teljes és mámorító örömét.

1861. *május 24-én született. Emlékezzünk! És ismerkedjünk meg vele személyesen... Mindenkinek nyitva a »lakása«, a Rippl-Rónai Múzeum.*

GERŐ KÁZMÉR

Dömötör István: Az Országgyűlési Múzeum.

MAGYAR MŰVÉSZET
1933. 198.199.l.

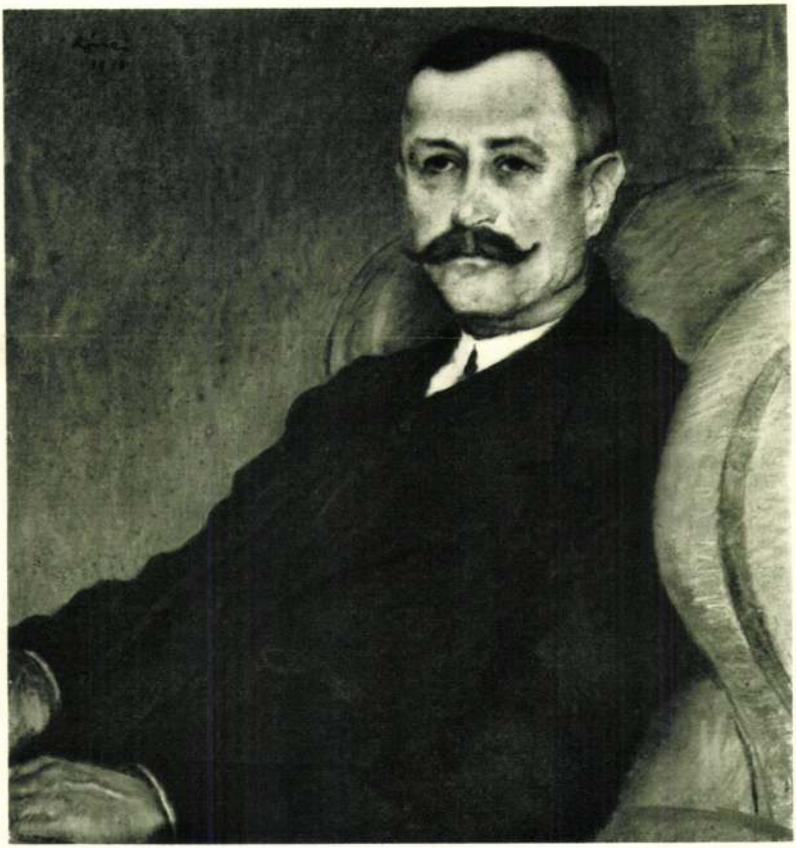

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861—1927): NAGYATÁDI SZABÓ ISTVÁN



KISFALUDI STRÓBL ZSIGMOND: TISZA ISTVÁN



Rippl-Rónai József

Geszti kastély Somogyban

A MŰVÉSZHÁZ FELAVATÓ KIÁLLITÁSÁBÓL.

Ropalostafel

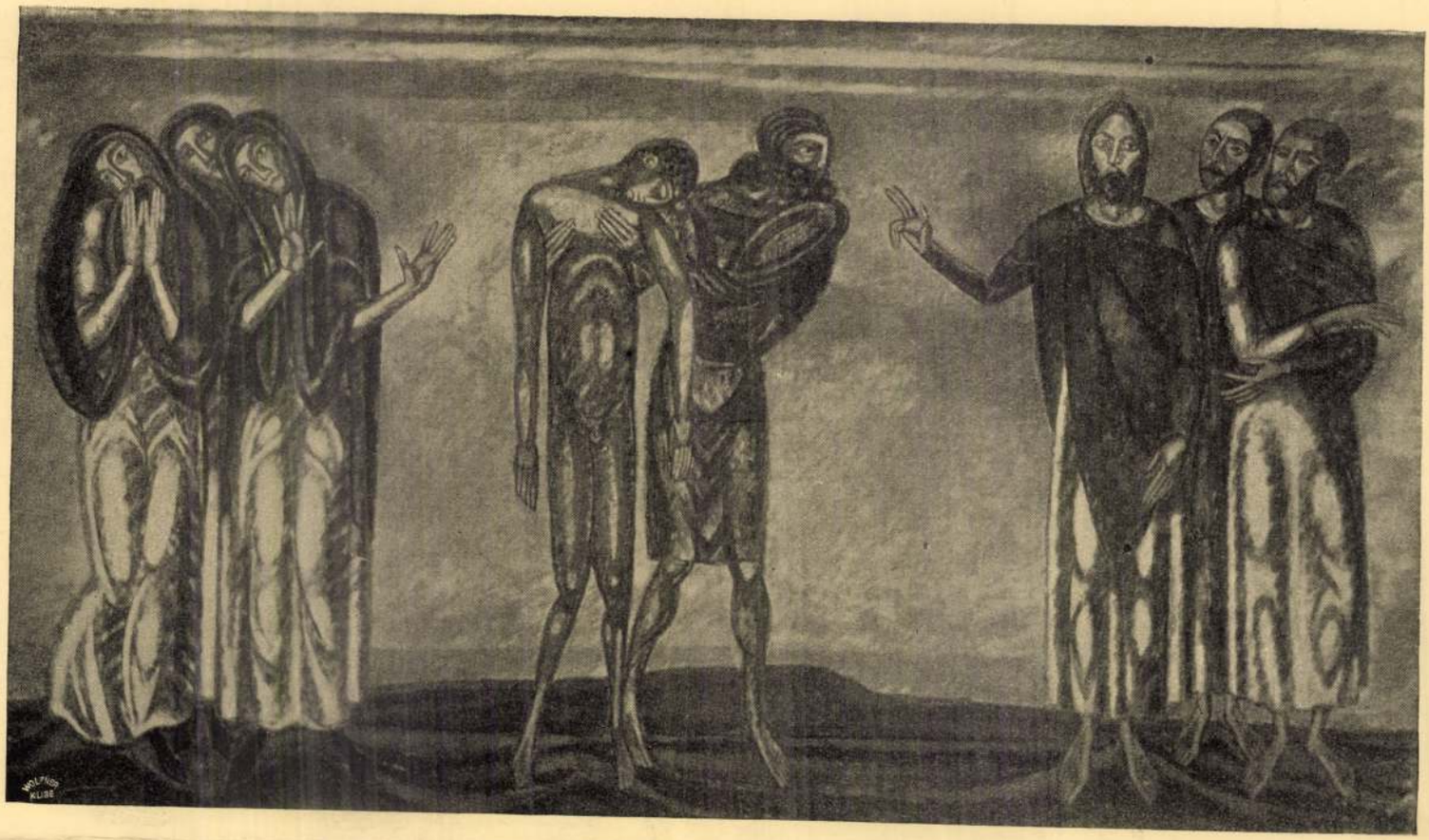

Vaszary János

Mérsékelt kézmozgások (Lázár feltámasztása)

A MŰVÉSZHÁZ FELAVATÓ KIÁLLITÁSÁBÓL.

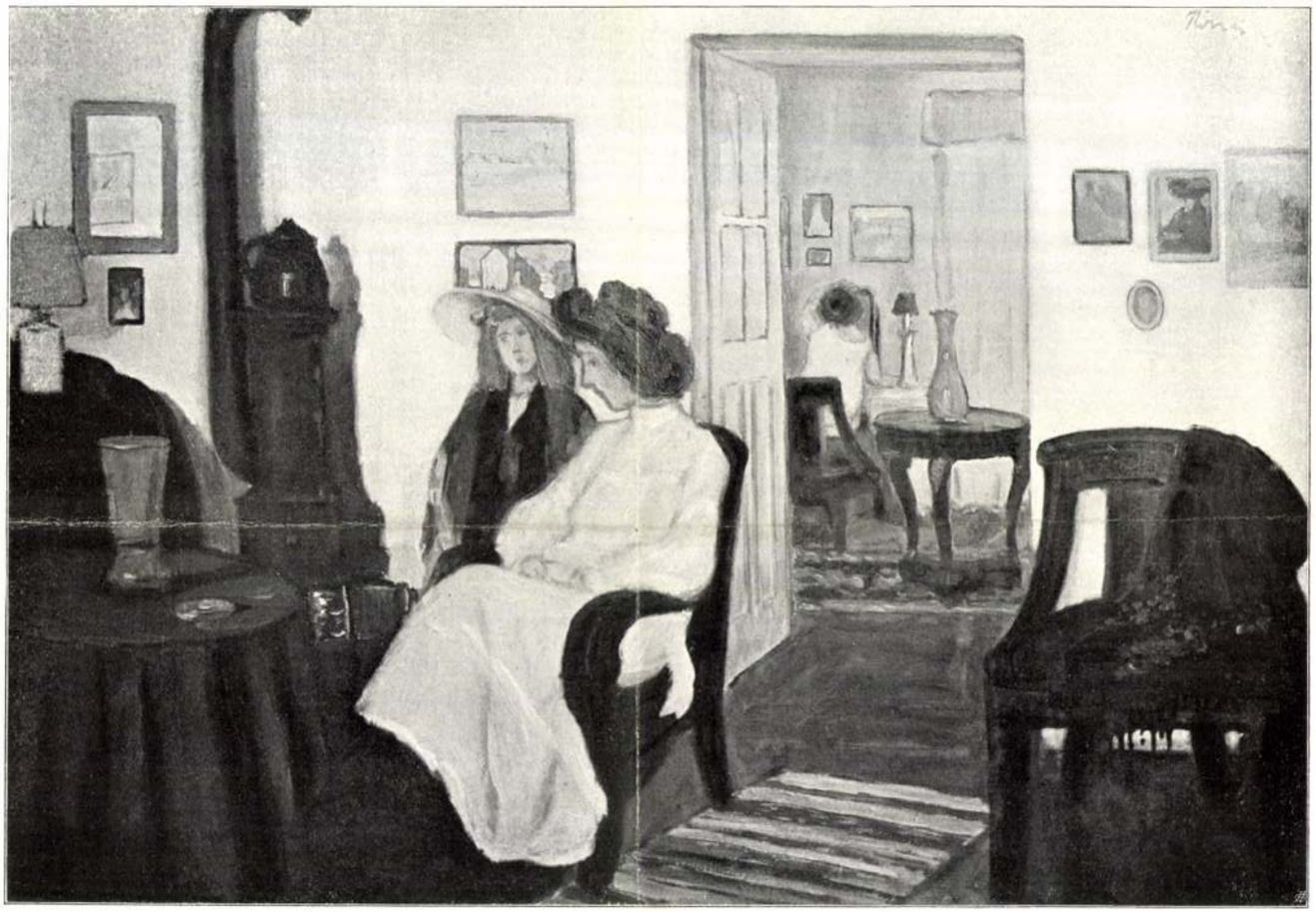

SZOBA

FESTETTE RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

amelyben a művész azért, amiről lemondott, értékes újabb kvalitásokra tett szert. Arra az elmésségre például, hogy az előkelő világ szépségideálját a maga színpadán finom realisztikával léptesse föl. Mint valami finom diplomata azt a szépséget úgy szerepelteti, hogy valóságnak látszik. Az előadás finom egyszerűségével, az őszinteségnek olyan mímelésével, amely magától értetődőnek látszik, éri el ezt a diplomáciai sikert. Rajzának biztos könnyedsége, színezésének leheletszerűsége, sárgás tónusának nyugodt összefoglaló, simító uralma, az anyagok pompájának diszkrét ábrázolása, adja meg neki annak a lehetőségét, hogy a valóság erejével hasson akkor is, amikor a valóság javarészét el kell fojtania.

Az emberi arc szépsége, ha nemcsak a vonalak ritmusában, ha nemcsak a formák arányosságában nyilvánul, ha része van benne az arckifejezésnek is, a tekintetnek is: nehéz problemája az arcképfestőnek. Mulready William nem merte megfesteni Shelley arcképét, sőt azt mondotta, hogy a megfestése lehetetlen, mert „Shelley nagyon is szép". László Fülöpöt az a világ, amelyet lefest, arra kényszerítette, hogy az arc szépségének azokat a veszedelmes elemeit egyenesen belekonstruálja még azokba az arcokba is, amelyek nélkülük szűkölködnek. De megkonstruáltságukban nem félelmetesek: a festőnek nem a bátorságát kerülgetik, hanem az elmésségét. És László festése csupa finom elmésség. Képeiben kergetőznek az ötletek. A magáéi is, és a közéjük keveredettek is. A foltok leheletszerűsége, a reflexeknek világító pontok köré gyűjtése, az átmenetek jelzése csupa elmés ötlet. Színértékei gyöngédek, de szabatosak; ők és az elmésen vezető vonalak levegőssé, mélységet éreztetőkké teszik képeit.

Az előkelőségnek másféle megszólalási formája nyilvánul Karlovszky Bertalan arcképeiben. Nem magátólértetődést játszat az arcképeivel, hanem a stilizáltság rendkívüliségét demonstráltatja velük. Nem realizmust mímel, hanem a modellt teljesen alárendeli artisztikai kedvtelésének. Az ő arcképeiben sem találkozik két lelkület, hanem csak a festő lelkülete érvényesül bennük. László Fülöp képeiben a modell dominál, Karlovszkyéiban a festő. Csakhogy amazokban mégis volt találkozás a modell és a festő fölfogása közt: az előkelőségben találkoztak, mig Karlovszky arcképeiben a festő elrendező kedve, tónussal szeretkezése, pózban gyönyörködése, konturokkal játszadozása annyira uralkodó elemek, hogy a modellnek egyszerűen beléjük kell olvadniok. Karlovszky is szereti a sárga tónust, csakhogy nem a csontszerűt, mint László, hanem az aranyosan ragyogót. Festése és rajza nem elmésen ötletes, hanem szabatosan részletező. Csak éppen az elrendezés, a keretbe beillesztés, a körvonalak dominăltatása, a háttér festése dolgában elméskedik Karlovszky is. Itt sem ötletet hajszol, hanem inkább szeszélyt követ. Artisztikus szeszélyt, elrendezésben való örömöt. Ezt az örömöt önzőn kiélvezi. Nem érdekli, hogy jut-e belőle az arcképe modelljének is? Nem a „szive tükrében látja meg a mások szivét", hanem artisztikus fölfogását ráboritja a mások fölfogására. Azon a leplen keresztül látja az embert.

Balló Ede és Stettka Gyula arcképfestését is azoknak a fölfogása szabályozza, akiket lefestenek. Ugyanúgy vannak a maguk modellvilágával, mint László Fülöp. Nekik is találkozást kell keresniök önmaguk és az embereik közt. S ha László az előkelőségben, ők a hivatalosságban találják meg. A hivatalos ember hivatalos képet akar. Nem akar „leszűrődni a művész temperamentumán", és nem akarja lelkülete tükörképét „a művész lelkülete tükrében". Reprezentálni akar. A maga pátoszával akar megszólalni, nem a művészével s ez az ő pátosza szabványos. Meg kellene irni az arcképrendelés művészetformáló hatásának természetrajzát. És megírnák vele a reprezentációs kép lélektanát. Vádirat volna ez a fogalmak megzavarói ellen: a pátosz fogalmának meghamisitói ellen. De talán védőirata volna annak a művészetnek is, amely a konvenienciák nyügét sinyli. Talán védőiratnál több volna, talán martirologiuma volna azoknak, akik a konvenienciákkal szenvedésesen összeegyeztetni igyekeztek a művészi meggyőződést. A hivatalos festés ilyen szenvedés lehet azok számára, akik nem a maguk hivatalos észjárását viszik „a két lelkület találkozására", s akiknek mégis el kell oda menniök.

Balló Ede a hivatalos festők klasszikus földjén, Madridban, kiszabadult a reprezentációs képről való régibb fölfogása alól. És új fölfogását idehaza megértetni igyekszik azokkal, akik ellen azt a fölfogást érvényesitenie kell. A festékben való pompa helyett a tónusok értékének finomitására törekszik, a deklamáló póztól elpártol, a patetikus ritmust abbahagyja, az embert kivetkőzteti belőlük, hogy szabadon megszólalhasson. A határon jár, de a határon átvivő szorosokon még innen maradt. A müncheni kolorizmus utóhatásai, a nagy spanyol kolorisztika fölvilágositásai dúlnak a lelkében és dúlnak a képein. A festésébe még nem szegett bele a szubjektivizmus s az emberlátása is tárgyilagos. Hogy az embert kiszabadította a pózból: nem igyekezett őt meghódítani, hanem semleges területre internálta. Még nem találkozik a másik embernek, a lefestett embernek lelkületével, még nem is küldi hozzá találkozóra a maga lelkületét, de már a konvencionális



RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Goethe u

nincs teremtés, csillag hunyjon el — zokogtam, fáradt isten — és mit ér,
ha durva földön őrült vággyal homlokomat görgetem, és sírva sírom:

ó, ha tudnánk megszületni újra, újra, pillanatról pillanatra,
újra jönni messzeségből, új reménnyel, új csalással, új csodáknak
illatával, ó ha tudnánk révületben hallgatózni, mit se szólni,
méla síri márványtükrök, mik virágok, felhők színét fátyolozzák
déli csöndben, ó ha lélek el nem futna szó elől, mint napsütés fut
vízbarázdán, ó ha tudnánk szót gyülölni, szót tagadni, alkudatlan
néma gőggel...

Szent atyám, ha néha szó még fénybevillan éji kínok
máglyafényén, nagy bűnömre tűz kegyetlen, s nincsen oldás, üdvös ige
nincs nekem, ki rég halottra kulcsolódott kézzel alszom, és halottan
elcsodálom, hogyha szólok, fölfigyelve, hogy ki szól itt cinteremben?

Gyertyalángnál kerti csöndben árva nyári éjszakán a szép királyfi
iddogált az ősz baráttal — így szerettek álmodozva iddogálni —
sóhajtott az ősz barát és messzenézve hallgatott a szép királyfi.

LENDVAI ISTVÁN



olsó sarjadéka francia fogságban.

Nyugat, 1915 okt. 1.

hatunk sem Scotus Viatorról, sem Aage Madelungról: mind a ketten más-más szélsőségekből elnéznek a tények fölött. Amiben külföldi biráink és szemlélőink leginkább fölülmulhatnak minket, az a különleges helyzetből önként adódó elfogulatlanság, — de a tények megismerésének buzgó törekvésétől táplált elfogulatlanságot akarunk. Nem szenvedélytelen megismerést, ám ha akármilyen szenvedély, érzés vagy indulat annyira eltorzítja a megismerést, hogy az önismeretünktől igen messze esik, akkor nem tudunk hinni — a szenvedély igazságában. Ne kívánják tőlünk, hogy arról, amit litteraturánk — a nemzet önmegismerése — nekünk magunkról beszél, egyszerre, bárki kedvéért lemondjunk. Ilyen kívánság igen kifejezett ellentétbe helyezne bennünket egy érzésünkkel, melynek őszinteségében és erősségében semmi okunk kételkedni, abban a képben ugyanis, amit az új magyar irodalom a mi Magyarországunkról rajzolt, megtaláltuk magunkat s most már ha új festő jelentkezik ugyane témával: ahhoz a képhez hasonlítjuk.

Egész más szempontból is lehet ehhez a könyvhöz közeledni, de az itt elmondottak fölött nem volt módunkban elsiklani, mert hiszen éppen ez volt az, amelyből jelentőségét fölülmulóan magasztalták. Miért ujjongjunk azon, hogy egy impresszionista írónak anyag kellene írni hozzá, amihez viszont nem tartalmaz elég anyagot.

Sorsóránkban közelített hozzánk a skandináv irodalom e követe és nem vagyunk olyan büszkék, hogy meleg szava jól ne esnék. De amit tőlünk elvisz, az elkedvetlenít, mert a szerző multja, híre és hangja felgondolnunk kényszerít, hogy megint nem kaptuk meg azt, amit vártunk és várhatunk s hogy attól milyen megszégyenítően eltérőt és hogy annál milyen kijózanítóan kevesebbet kaptunk. Igy tehát az ifj. Bókay János hűséges és nemes magyarságával tolmácsolt könyve megint csak szaporította ama mérhetetlen hibák sokaságát, melyeknek korrigálásáért a háború befejeztével egy újabb — talán kevesebb áldozatot követelő, de annál hosszadalmasabb — hadjáratra kell elkészülnünk.

FRANYÓ ZOLTÁN

DÉLIBÁB UTCA 7.

〈Lekésett kritika〉

A pesti aesthetikai kritika két egyszerű tantételen alapul: aki velem jár kávéházba, az a jó író, — aki más kávéházba jár, az a rossz író.

Boldog, aki kritikai pályafutását, ily eukli-

mégis csak kiugrik s fülelő fülemet legalább egyetlenegy emberi hang fogja megütni. Hiába. S mikor már-már lemondó, de még mindig türelmesen jóakaratú hangulatomban és merev derekam beadására minden pillanatban a legnagyobb készséggel hajlandón, emberi motivumok helyett, a mesterségesen kieszelt constructiót próbáltam követni, Hajó Sándor valóságos kergetősdi-bujósdit játszott velem. Sohsem azt írta meg, amit megírni készült, sohse ment oda, ahova indult, s ahányszor követni akartam, szeszélyesen, szinte hystericusan tért ki előlem. Úgy hogy még Varsányi Irénnek írt állítólagos szerepével, sem igen tudott kárpótolni folytonos bosszuságomért és csalódásaimért.

Erre a nagyon szigorú bevezetésre pedig, föltétlenül szükségem van a továbbiak kedvéért, mert amit most mindjárt mondandó leszek, annak számára a rosszmájú és megvesztegethetetlen műbiró diplomás hitelét és nagy okulárés tekintélyét óhajtom igénybe venni.

Hajó Sándor, midőn tavaly csak egy kis háborús impromptu-t akart írni, akarva, nem akarva, de valószinüleg inkább akarva, mint nem akarva, megírta az első, igazi magyar vigjátékot. A Délibáb utca 7. a komédiaírásnak abból a legjobb fajtájából való, amelynek Molière az ősapja.

Az ilyen vigjáték lehetővé tételére, min-

agyonápolni. A szegény tiszt tehát nem kap enni, nem alhatik, nem nyughatik s a fürdőkádba se mer ülni, mert szégyenli magát az önfeláldozó, finom hölgyek előtt. Itt a helyzet, az őshelyzet, melyet Hajó Sándor három felvonáson keresztül mindig ujabb kitalálásokkal s a mellett a legigazibb vigjátékírói következetességgel tud variálni, sőt bizonyos jelenetekben oly kegyetlen végletekig vinni, hogy a tréfa a burleszkon keresztül emberi, nagyon is emberi szomorúságokba csap át. Felejthetetlen jelenet, midőn az ápolónők kedélyes csevegésben teáznak a még mindig koplaló hadnagy előtt, kinek beesett, megtört szeme, majdnem kigurul a gödréből, mikor a szürcsölő női ajkakat, rágó női fogakat és falatozó női inyeket látja. Mert csak ezt látja, csak ennyit lát s nem hiszem el Hajónak, hogy ez az éhes, agyongyötört ember még egyebet is láthat, akarmilyen frissen kinálkozó női, fiatal testek szépségéből. Ezért ingatag egy kissé az a szerelmi játék, melyet Hajó csak amúgy mellékesen kigondolt. De a kimerült hadfinak. a világtragédiák e grotesk hősének hálás figuráján olyan erősen nyugszik az egész szinmű, hogy a Hajó-féle vacilláló szerkezet többé meg nem ingathatja.

Az álhazafias sajtó támadta Hajót, a többi kritikák elismerő vállveregetéssel beszéltek a könnyed, alkalmi komédiáról, a külföld pedig

Az egyéni fellépés létjogosultságát pedig a kivételes tudás igazolja. Rónainál elemi erővel jut kifejezésére mind a két tényező. Ebből magyarázható műveinek titokzatos elragadó hatása.

FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN

DÉRY JULIÁNNA

Hollaender Rózsi tanulmánya* egy elfeledt írónőt ás ki a mult század második feléből. Érdekes típus, abból a fajtából, akiknek sorát Beck Károlyon kezdve, Hugó Károlyon, Saphiron és Delle Grazie Márián át egészen máig lehetne előszámlálni. Külföldre szakadt nemzetköziek, akik egész életükben nem tudták lerázni a magyarság méla emlékét magukról. Sok rosszat is kiabáltak róluk. Déry Julianna állítólag összeköttetésben volt Dreyfusszal. Ugy látszik küzdenie kellett az elmerülés ellen, való, hogy a végletek között hányódott: naivság és dekadencia keveredett benne, ideges és nyughatatlan keresése az idillikus boldogságnak, mámor és kétségbeesés. A művészet életműködés és szenvedés volt neki, de azért írásai nem emelkednek fölül a kordivaton. Magyarul nem jelent meg tőle semmi, pedig újabb novellái között akadna lefordítani való.

Életútjának öt stációja volt: Baja, Bécs, forradalmár, sápadt koldúsdiákok, a véröntással kiüldözött zsidólány. Az ő szalonjában nyílik meg a Max Halbe Intimes Theater-ja, Strindberg Gläubiger jével. Irásaiban mind merészebben izzik a szubjektivitás. Szerelem és zivatar — Chateaubriandra emlékeztetőn — együtt járnak képzeletében. Ujjongva hirdeti, hogy szimboluma a nap, bűnt nem ismer s szinte pantheista szétáradással érzi bele szerelmét a világba.

Ettől kezdve a lírának adja át magát. Berlinben még fölvet egy utolsó problémát: egy házasember küzdelmét, egy fiatal leányhoz való szerelme és beteges felesége iránt köteles hűsége közt. Aztán, megrokkanva, démoni szenvedélyű féktelen versekben tombolja ki magát: »Zehntausend wilde Pferde ritt ich bereits zu Schanden«. Stuck egyik képén fúriaként ábrázolja őt. Meyer-Förster és neje, Elsbeth, ösztönző barátai, tervez és dolgozik. Már azt hitte, hogy tűzhelytelensége véget ér, mikor vőlegénye otthagyja. Esküvői ruhája mellől ugrott le a kertbe. Öngyilkossága nem volt disszonáns vége életének. Már régebben megírta drámának (Es fiel ein Reif), mintha kíváncsi lett volna, milyen lesz. De Thadéjának még nincs ereje leugrani az erkélyről. A hősnőjét még megmentette, a maga regénye számára nem talált jobb megoldást.

ZOLNAI BÉLA

* Pfeiffer Ferd. kiadása. Ára 2 K.

társaságukkal is. Francia nőt vett feleségül. Nevelt leánya, ki épen legujabb viszontagságainak megirásával már mint letéteményese szerepel, ugyancsak francia szülők gyermeke.

Szóval: igaz ugyan, hogy tudásának legtöbb verejtékkel járó megalapozását elintézte már Münchenben, de a nagy élettel Párisban ismerkedett meg. A reláció teljessé lett azáltal, hogy a világháború legnagyobb polgári izgalmai is Franciaországban érték.

A fegyveres összecsapást nem látta, de látta a tomboló indulatokat, érezte (a szó legszorosabb értelmében érezte) hatásukat és fellobbanásukon át mélyebben hatolt azoknak a tipusoknak a lényegébe, melyek ép fejlődése legkritikusabb idejében vették körül. Nehány ceruza- vagy tollvonással, egy pár színfolttal kitünő jellemzéseket nyújt a francia kultúra hátteréből. Közönséges brutális nyárspolgárokat, érzéketlen bourgeois-példányokat állit elénk. Köztük láthatók árulói is: a francia vidéki kisember könyörtelenül igaz tükörképei.

Mozgalmasabb jelenségeket sem hagyott nyomtalanul eltünni. A meleg »latin« vér pezseg. Az utca tombolni kezd. A nyugati kultúra kisajátitói hamar elvesztik türelmüket. Nekik mindenáron bűnbak kell és jobb hijján kapóra jön az is, aki legjobban szolgálja ügyüket a barbár külföldön. (Igaz ugyan, hogy a földrajztudásuk határán messze túleső semmiben.) Meg akarják lynchelni az

nek. A formák vastag vörösbarna foglalatai az ujabb keletü képeken egy lényeges pontban sem különböznek a kilencvenes évek elején kultivált, gondosabban és szabatosabban vezetett szénvonásoktól.

Nagyobb különbség választja el egymástól Rónai régibb és újabb kolorisztikus törekvéseit. Szabad fejlődése első korszakában a jelenségek fölött szuverénül uralkodó tonusegységben és azzal együtt a levegős mélységben fedezte fel ideálját. Most az abszolut szineket, a kolorisztikus alapértékeket keresi. Akkor festői érzéssel fogta fel, most rajzoló szemmel elemzi a dolgokat. Akkor az isteni pillanatokot elleső szubjektiv lirikus volt benne tulsulyban, most az immanens értékeket kereső, dekorativ alapon dolgozó művész jutott győzelemre érdekes és gazdag egyéniségében. Régi szineiben több a szuggesztiv erő; a mostaniakban több a közvetlenül ható erotikum.

Rónai fejlődéséről és egyéniségéről nagyon előnyös képet ad az Ernst-Muzeumban rendezett kiállítás. Alkalmunk van itt arra, hogy a művész legjobb korszakainak nehány fontos eredményét egymással szembeállitva mérlegeljük.

Kellemes dekorativ hatású rajz az »Olvasó nő.« (Neuilly, 1892.) Azért állította ki a művész, hogy kiindulásának és régi programmjához való visszatérésének tudatosságát bizonyitsa. E szerint a programm szerint készültek a kevert szinekkel festet, mély alaptonusa

olajképek és az egymásba mosódó formákat, nyugodt színfelületeket tartalmazó pasztellek.

Előnyösen képviseli az egyik kategoriát a sötét színfoltokból álló »Est«, a másikat Romy bárónő képmása és több hasonló arcképtanulmány. Az újabb keletű pasztellek közt magasan áll a meleg narancssárnnel festett önarckép, melyet dekorativ plakátszerűsége mellett a sötét szemekbe öntött kifejezés koncentrált ereje tüntet ki. A beható energikus megfigyelés alapján készült, nyers ecsetnyomokból álló képmások ⟨Egy szomszédom Issy l'Eveque-ben, Riccardo Vines Roda zongoraművész, Egy francia katona⟩ monumentális erővel hatnak. Egy lépés választja el őket a teljes dekorativ színerőkkel dolgozó üvegfestéstől, melyben Rónai különösen nagy mester. Gazdag folt- és vonalhatásra komponált, rendkivül tartalmas tájképe fölülmúl mindent, amit eddig üvegnek szánt, illetőleg üvegben valósított meg. Elvonatkozásokra és ékítményes felfogásra hajló természete itt teljes szabadsággal élhette ki magát.

Ami szabadságot vett magának itt a dekoráció javára, az vezette tollát vagy ceruzáját más alkalommal is, mikor t. i. az emberből csak azt igyekezett feljegyezni ami egyéni, a tömegjelenségből pedig csak akciót. Óriási rajztudása arra képesíti, hogy ábrázolásainak tárgyát kénye-kedve szerint kezelje. Ez az önkényesség a művészetben egyéniséget jelent.

Páris, München, Berlin. Mit vitt magával az alföldről? A Beck és Lenau nádsuttogós romantikáját nem. Talán csak a magyarosított nevét, de szenvedélyessége már ott nyilatkozott, magyar verseket írt, később pedig Petőfiből fordított németre. Bécsben kezd németül írni, eseményes társadalmi novellákat, miknek requisitumtára grófokban és grófnőkben nem fukarkodik. De megtalálja magának egész életére a variálható témát: a nők vergődését, amilyen ő is volt. A férfiak gyöngék, de övék a világ, a nők magasabb ethikában élnek és szenvednek. Emancipációvágya és panasza üt ki az alakjaiban.

Érthető, hogy Páris magához ragadta és megbódította a huszonhatéves leányt. Bejut Juliette Lambert politikai szalonjába, imádja a kumulált életet és Zolát. Így keletkezik népszínműve, a Die Schand, az elcsábított és elhagyott leány külvárosi tragédiája. Melodrámába való jelenet, amikor a Didier-epigon műlakatos menyasszonyára támad, fölismerve benne a bukott leányt, a szerelem gyermeke pedig ott haldoklik mellettük.

Münchenben csöndes, művészi milieut talál Déry Juliánna az elmélyedésre. Hauptmann, Bierbaum, Liliencron a kollegái. Földolgozza a párisi élményeket, sötét színeket vesz elő és élesebbre árnyékolja az alakjait. A Russland in Paris-ban (1893) fölvonulnak a nagyvárosi [illegible]

a mienknél. Ügyünk közös, a fő a győzelem. Rossz azonban látni, mennyire más kulturális felkészültségben ért minket a háború, menynyivel szebb nyomokat hagynak az események náluk. A művészet, ahol igazán nagy és az élet mélységeiben gyökerezik, érzékenyen reagál minden korszakalkotó eseményre. Nálunk azonban aki itthon maradt, egy nagy tömeg se-nem-fénykép se-nem-rajz alapján alkothat magának fogalmat arról, mi történik a front mögött, mialatt ők ki tudják élni művészi erejüket a tűzvonalban is. Nálunk alig egynehány rátermett rajzoló. (Azok is inkább itthon, mint a helyükön, hova pedig szivesen mennének.) Náluk annyi jó illusztrátor amennyi csak kell.

Rippl-Rónai Józseffel azonban szerencsénk van. Ha valakit, hát őt igazán ott találták az események ahol legfogékonyabb volt irántuk. Legnagyobb művészi és emberi élményei kötik Franciaországhoz. Rajz- és festőművészetének maradandó tényezői ott fejlődtek ki. Ott találta meg a megfoghatatlanul egyszerű és amellett sokat kifejező tonust és vonalat. A ködös pasztellt és a minden értéket magába szivó s új erővel kisugárzó nyomatékos konturt.

Ott találta meg az embereit is. Vuillard, Bonnard, Maillol, Denis, sőt mindjárt a meghonosulás elején a skót Knowles, lefoglalták nemcsak formáikkal [illegible] színeikkel, hanem »osztrákot«. Bűnét (hogy a világon van) nem enyhíti az sem, hogy családi kötelékek fűzik a grande nation-hoz. Mert ők semmit sem hajlandók eltűrni.

Rónai ellenben igazi magyar objektivitással jegyzi fel (»irkájába«, mint fogadott leányának, Anellának beszámolójában olvassuk) a kellemetlen incidenst. Tudatosan primitiv ultraimpresszionizmussal tesz bizonyságot arról, hogy a cselekvésábrázolásnak, ha pillanatnyi benyomásokat akar közölni, valóban a puszta cselekvés felfogására kell szorítkozni.

Más esetekben is tapasztaljuk Rónainál a művészi erőnek e radikális központosítását. Rajzai és festményei általában egyetlen problema megoldásai szoktak lenni. Ép oly nagy mestere az elvonatkozásoknak, mint a kínai és japáni festők. Egyetlen célja érdekében függetleníteni tudja magát minden tárgy- és anyagszerűségtől. Ennek fejében azonban új dimenziókba ragadja az embert. Mikor Rónai művei előtt állok, felszabadulást, megkönnyebbülést érzek mindig.

Háborús kiállítása egyebek közt azt is bizonyítja, hogy grafikai stilusát visszavezette kiindulási pontjához. Ez a visszatérés voltaképen nem új keletü. Eltávolodást a kilencvenes évek hangsúlyozott vonalas rajzától, a pasztellektől eltekintve, csak a fekete tónusú olajfestményekben látok, melyek a művész fejlődésében rövid átmeneti korszakot jelez-

denekelott egyszerű és fölöttébb emberi kiindulási pontot kell az írónak találnia. Már pedig a mi tiz éves, eddigi komédiatermelésünk, csak agyafurt helyzeteket tudott teremteni, csak elmés játékokat tudott űzni, szinleg ugyan fantasztícus, tényleg azonban erőszakolt logicus keretben s ha mégis, puszta véletlenből itt-ott, egy-egy író (mint például Heltai) az élet elevenére tapintott, rögtön megbánta s melancolice-sentimentalis vagy melodramatico-humoristicus fordulattal igyekezett saját éleslátását eltompítani.

Hajó Sándor is valami salon parfum enyhe bódulatával akarja magának megbocsáttatni, hogy magyar szinpadi író létére, bátran megfigyelni, érezni és költeni mert. A zongoramesterke, a doktorka, a baroneszkék, a boudoirka, a kórházka, az összevissza beszédek, tereferék, alaptalan és értelmetlen szinpadi bábocskák céltalan és unalmas ide-oda ugrálása vezeti be (és kiséri végig) a szinművet, mely egyszerre csak elkomolyul, amidőn (és ahányszor) Csortos Gyula, mint sebesült hős, azaz inkább mint ütött, kopott, szurtos, bozontos, éhes, álmos, fáradt, félállati ember megjelenik a küszöbön s vele együtt a nagy komédia lehellete suhan végig a szinházon.

A tiszt enni akar, inni akar, aludni akar, mosakodni akar, sőt még egyéb nagyon is emberi s el nem titkolt szükségletei vannak, a baronesszkék pedig tönkre akarják vigasztalni, nyomorékká akarják beszélni, bénára akarják flirtelni és mindenáron hősi halálba akarják őt

még egyelőre tel a darab előadásától. De az ilyen munkát nem lehet elnyomni, a világ összes Sven Hedinjei és »Was ich erlebte«-jei nem mondanak annyit, oly mélyet, fájdalmasat és jelentőset a háborús, nagy esztendőről, mint ez a bús mosolyú komédia. Szégyelnünk kellene magunkat az eljövendő korok előtt, akik íróriportereink édeskés hazugságaiból fognak gondolkodásunkra következtetni, ha egy-egy ilyen őszinte tanú nem leplezné le a békés polgárság félszeg hőscultusát és a kényszer szomorú hőseit, amint köztünk élnek és előttünk halnak. (E nemben classicus marad az a jelenet, melyben Csortos megsebesülése történetét adja elő.)

Jól esik és köszönöm a sorsnak, hogy végrevalahára — talán először az életben — egy kedves, baráti lélek szinpadi munkáját adatott mint néző, majdnem zavartalanul élveznem, mint kritikus, majdnem absolut mértékkel mérnem s végül mint ember s e nehéz és csúf időket élő kartárs, őszinte, bátor, tiszta és felszabadító tendentiájáért teljes felkesedéssel elismernem. HATVANY LAJOS

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF ÉS A HÁBORÚ

A művész gyüjteményes kiállítása az Ernszt-Muzeumban.

Megint csak a németekre kell gondolnom. Nem fáj az összehasonlítás, ha azt veszem, hogy az ő katonai erejük mennyivel nagyobb

mindegy az anyag és ha egy lírikust Magyarország (!) lírára indított, megszabad-e állani ennél a megállapításnál, mielőtt megkérdeznők: milyen ez a líra? Nos hát: felületes. Az alapérzés nem teremt magának erős, saját formát, nem önti ércbe szuverénitását oly lenyügöző módon, hogy megállván előtte, vitázhatatlan adott valóságnak érezzük meg az elsődlegest: a csodálat, a szeretet és a hódolat túláradó motivumát. Felületes ez a líra, mert hamar megindul és mert kevéssel beéri. Néha felcsendít bennünk valamit, megmegfodrozza emlékeink tavát, de baj, hogy nagylendületű evezőcsapásokkal fel is akarja korbácsolni, amihez nincs elég ereje.

Úgylátszik, hogy annak a borzasztó riadalomnak odafönt van valami egyhangú ritmusa, ezt a zürzavart túlélő monoton zakatolása. Valami, ami lehet immanens tiltakozás, az örökkévalóság igérete vagy a megbolygatott hétköznap cáfoló morgása, s amikor az író, hiven nyomta oda fülét a világháború zúgó kagylójához, ezt a kísérteties kopácsolást kihallotta Öneki, a messziről érkezettnek nem adatott külömbséget tenni a maradandó és a hallatlanul megváltozott között s ezért — akaratlanul is — kiemeli a maradandót. Könyve — melyben a speciális magyar vonatkozásoktól eltekintve, pompás suggestióját adja általános emberi indulatoknak, kétségeknek és szenvedéseknek — így is dokumentum, de kommentárt futja be s az irodalom szent hóbortjáért nem zúdítja magára hetediziglen bosszuálló ujságírók, ingerlékeny drámaköltők és lobbanékony lyricusok haragját. Sajnos, hogy e sorok írója annyi rossz tapasztalat után mindmáig sem jutott el a helyi műbirálat lelkiismeretlenül fölényes magaslatára.

Hányszor haragudtam magamra azért a férfiatlanul aesthetikusi gyöngeségért, hogy önkéntelen lelkesedéssel tapsolok, ha személy szerint utált, került, sőt megvetett embernek műve tetszik és hányszor néztem, tanácstalanul, kibuvót keresve, de nem találva, legjobb, legderekabb barátom faggató szemébe, akinek lelkem mélyéből kivántam volna a teljes sikert, melyet mégis kénytelen voltam legridegebbül megtagadni.

Hajó Sándor, aki nékem oly kedves, már juttatott keserves situatióba. Mert a *Fiúk és leányok* után, ha kielégületlenül is, de legalább idegesen improvisáló tehetsége iránt való föltétlen elismeréssel hagytam el a szinházat. *A lakájok* előadása alatt ellenben, úgy éreztem magam, mint a partra kidobott hal, mely bágyadt kopoltyúit hiába emelgeti. Tudom, hogy a közönség máskép itélt erről a szinműről, melynek Pesten és Bécsben egyaránt nagy sikere volt s én nemcsak a szerző iránt érzett egész szeretetemmel, hanem a pesti és bécsi publicum iránt való hagyományos tisztelettel eltelve, ültem a szinházban és vártam, vártam, vártam, hogy a medve majd végül

Rippl-Rónai József.

Szombat PESTI NAPLÓ

Rippl-Rónai József
1861—1927

Irta: Herman Lipót

Hát lehet, hogy egy napon, mint azt Holbein a Haláltáncában oly kegyetlenül lerajzolta, a király, pápa, szegény ember egyformán elhull a keserves kaszasuhintás alatt? A nagy művész is éppen úgy alá van vetve en-

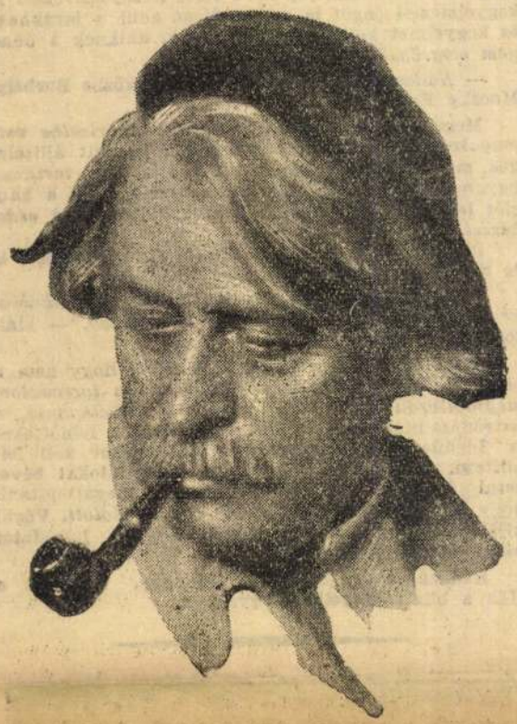

Rippl-Rónai József

nek a kérlelhetetlen törvénynek, mint mindenki más? A nagy művész, ki zsenijével az Élet megsokszorozását, megmaradását, szép-

bizonyítását már nem kell hangoztatni. Mért örült dícséreteknek, megemlítéseknek, melyekre az ő kiválóságának már nem volt szüksége. Tán ez a tulajdonsága is belesorakoztatható abba az alapvető jellemvonásába, hogy nagyon szerette az életet. A jó kedvet, a humort, a finom ételt, a szép színeket, pompás embereket, szép női arcot, vidám napsugaras kerteket, szép tárgyakat, — szóval az élet teljességét. Szerette a sikert, az elismerést, ez elégtételül szolgált a sok el nem ismerésért, bántásért. A harc a maga igazáért annyi sok éven át beidegződött a vérébe, hogy elismertsége tetején is — mikor kiváló művészkollégák tettek hitet mellette — kételkedővé tették a közönség jóhiszeműségével szemben. Erre vezethető vissza, hogy a bizonygatást igaza mellett jónak tartotta akkor is, mikor már fölöslegessé vált.

De fölöslegessé válik-e valóban az igazság mellett a harc? Szabad-e megnyugodnia annak, kit jó sorsa felruházott a képességgel, hogy messzehallható hangon hirdesse az igaz művészet szavát?

Rippl-Rónai József művészetének méltatásával sokan és alaposan fognak foglalkozni. Pontosan osztályozni fogják párizsi kezdő éveit, *Munkácsy* mellett vívott küzdelmeit a nagy hatással szemben önmaga nyelvéért, saját kifejezési módjáért, keresését a neki rokon lelkek után, az impresszionistákkal való barátságát, együttes harcait a posztimpresszionistákkal, a Carrière, Puvis látszólagos sötéttónusú hatásait, a Maillol, Bonnard, Vuillarddal való témarokonságokat. Aztán az itthoni egyszerű környezet mesteri visszaadását, a kedves otthon intim hangulatait, a környező tárgyak dekoratív szellemű átköltéseit, férfi és női portrék egészen egyedülálló visszaadásait, hol a lélek parfőmje, álmodozó transzcendentalizmusa jut kifejezésre, mozgások, színek, formák végtelen harmóniáit, aktok mély misztikus varázsát s az idősebb kor érett, magát kevéssel kifejezni tudó újravirágzásait. Sorra fogják venni és méltatni, hogy mit jelentett e kiváló művész a magyar kultúrának, szellemnek s az őt illető helyre — a legnagyobbak sorába fogják helyezni.

Mi előre látjuk a veszteség nagyságát, mely az ő elhúnytával ért bennünket, s e rapszódikus, a meghatottságtól megzavart sorokkal már az első órákban akarunk jelt adni bánatunkról. Vigaszunk az, hogy egy nagy művész halála csak látszat. A kézírás egyéni jellege elvész, nyomdába kerülvén, egyforma betűk uniformisa alatt. De e rideg egyformaság (mely úgy néz reánk, mint a temető hasonlóan faragott emlékkövei) a szellemet még csak erősebben juttatja kifejezésre. A művész művei alkotójuk eltávozta után tiszta hatással még hangosabban hirdetik az élet mindig megmaradó lelkét.

...ai szemei

gar szemei. S ha most e két hideg, kialudt elet-lámpást, ezt a két kocsonyás és síkos, halálba fagyott gömböcskét kíváncsi anatómus kegyetlen kése szelné ízekre: aligha találna eltérő, más szemektől különbüző »rendellenességet« savós hártyái között, »sárgafoltjának« csapocskáin, üvegtestjében, vagy pupillanyílásának karikáján. Legalább olyat nem, amely megfejthetné a rejtélyt, megmagyarázhatná a csodát, hogy ezek a szemek életükben miért, hogyan és mikép láttak mégis *másként* ha *ugyanazt* nézték is, mint a kortársak, festőkollégák és tárlatlátogatók szemei. Mert hogy *másként* láttak, arra bizonyosság egy kisebb múzeumot megtöltő, remekbe festett Rippl-kép, egy olyan nagyszerű kollekció, amelynek minden darabja, az *impresszionizmus* művészettörténeti kategóriáján belül is, utánozhatatlanul *egyéni*. »Piacsek bácsi« egész életét ott pipálta el a »fehér falak és barna bútorok« között, de ha más festő látta, festette is, soha *úgy*, ahogy Rippl-Rónai látta *meg* és festette *le*. Ehez az ő szemei és *csak* az ő szemei kellettek, *a magyar impresszionista piktúra első, legnagyobb mesterének* teremtő szemei.

Igen, teremtőszemek, — ez a legkifejezőbb jelző itt. Hiszen ezek a szemek egy *addig nem létező* világot teremtettek meg. Előbb csak látójuk számára, keresve és bizonytalanul, szinte birkózva az egyre határozottabban jelentkező *vízióval*. Aztán mindazok számára, akik ki akarták és merték nyitni a kézzelfogható valóság szolgai kopirozásán elvakult szemüket. Egy generáció, egy egész korszak tanult meg újra *festőien látni*, a Rippl-Rónai szeme sugarának világító fényénél.

Micsoda szemek. Egyszerre láttak *magyarul* és *franciául*. Magyar humor pajkos villanásával és francia kulturáltság finom érzékenységével. Józanul, egyszerűen, szintetikusan és művészi szépségekbe révülten, költői intuicióval, el nem ejtve egyetlen fontos, jellemző árnyalatot.

Tiszta, lebegő, álomszíneket felfedező szemek.

Egy zseni szemei . . .

Most örökre lecsukódtak és húnyásukba zártak, befejeztek egy egész világot.

Kárpáti Aurél

A t. Ház pénteken megkezdte a büntetőnovella tárgyalását

(Saját tudósítónktól.) A képviselőház pénteken *megkezdte a büntetőnovella tárgyalását*. Emlékezzünk csak vissza, hogy amikor a novella terve N... igazságügyminiszter-

kötött pénzügyi egyezményről és az egyes *vármegyei törvényhatóságok területének változásáról* szóló törvényjavaslatokat, majd letárgyalták — ha ugyan tárgyalásnak lehet nevezni azt, hogy *Temesvár...*

mert a *pénzbüntetés nem igazságos és nem megszégyenítő*. Dicsérő szavakkal emlékezett meg az ellenzéki beszéd *a magyar bírói kar kvalitásáról*, megemlítvén, hogy az lenne a leghelyesebb és legideálisabb, ha *a bírákat nem a kormány nevezné ki magasabb státu o ba, de a bíróság önmagát egészítené ki*. Az illetékekből, bélyegekből, pénzbüntetésekből befolyó összeget csupán *az igazságszolgáltatás ellátására kellene fordítani*, a most szerzetesi életre kárhoztatott bíráknak gondtalanságot kellene biztosítani, hogy tiszta fejjel tudjanak ítélkezni. Törvényjavaslatot kellene benyujtani a *bírói független státus és dotáció dolgában*.

Miért van torlódás a felsőbíróságok előtt?

Szólt a beszéd a felsőbíróságok előtti torlódásról, amelynek az az oka, — mondotta Gál Jenő — hogy rengeteg pert indítanak *a társadalmi rend hatályosabb védelme, kormány- és kormányzósértés* cimén és garmadával indítják *hivatalból a sajtópereket*. A kegyelmezési jogot is meg kellene adni a bíráknak, és kegyelmet kellene adni azoknak, akiknek a bűne *nem megrögzöttségből ered*.

— *Nádosynak elsősorban*, — szólt közbe Borbély-Maczky Emil.

Megemlítette a beszéd *a napokban őrizetbe vett magasrangú rendőrtisztviselő ügyét is*, akit állítólagos megvesztegetés vádja alatt őrizetben tartanak ugyanakkor, amikor más gazdagoknak, akik a kauciót letehetik, *megengedik a szabadlábon való védekezést*.

Rámutatott a beszéd *a tiltott közlések* sorsára is és az ebből származó sok komplikációra.

— *Sajtóvétségek miatt elítélt ujságírókat láncraverve visznek egyik fogházból a másikba*, — kiáltotta közbe *Pakots* József.

Azzal fejezte be Gál Jenő beszédét, hogy nem a börtönök lészámának szaporításán, de *a társadalom megjavitásán kell mindenkinek munkálkodnia*, a patronázsintézményt ki kell terjeszteni a felnőttekre is. Ideális dologházakat, gyógyintézeteket kell felállítani, pszichológiai és orvosi vizsgálatokat bevezetni és ezen vizsgálatok alapján megállapítani, hogy *igazában gonoszlelkű bűnös-e a vádlott*. Végül kijelentette az ellenzéki szónok, hogy a javaslatot *nincs módjában elfogadni*.

Kedden, a legközelebbi ülésnapon, folytatja a Ház a büntetőnovella tárgyalását.



Egry József kiállítása a Tamás Galériában

Vagy húsz kép a terem falain. Egry József utolsó esztendejének termése. Balatoni, Balaton-parti és olasz tengerparton festett képek, szivárványok, piros és sárga, és zöld és kék – nem színek, hanem fények – és a fénytől átitatott atmoszférában oldódott emberek és tárgyak víziója. Milyenek ezek a képek? A szokásos regisztráló szavakkal nem is lehet beszámolni róluk. Mert ha megállapítjuk, hogy Egry a fény vizionárius festője, hogy az atmoszférát festi, hogy képein a fényben felbomlanak a formák és feloldódnak a tömegek, hogyha azt mondjuk, hogy a balatoni párás levegő csodálatos, délibábos színeit csak ő látta meg, és ő mutatta meg nekünk – még alig mondtunk róla valamit.

Semmit sem mondtunk az emberről, akit minden képén keresztül érzünk, aki egyedül áll a magyar piktúrában, sőt az európaiban, aki soha senki után nem ment (és akit senki sem fog tudni követni), aki vergődve és vívódva festett képein legyőzte az anyag utolsó ellenállását is, és lelkének olyan mélységeit tárja elénk, ahova nem ér már pátosz, rutin, frázis és póz. Szinte vallásos élményt nyújtanak ezek a képek, olyan tisztán mutatkozik bennük egy embernek a lelke.

Egry József művészete évek óta külön fejezet a magyar piktúra mai történetében. Ez a kiállítás egészen rendkívüli fontosságot ad ennek a fejezetnek.

Magyarország, 1930. november 16.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF

Modern önarckép-kiállítás a Tamás Galériában

Harmadik szezonját kezdi ma esti verniszázsával a kis galéria. Az új szezonban a bizottság megbízásából Kárpáti Aurél vállalta a galéria művészi vezetését, és az ő programjának első pontja a ma megnyíló önarckép-kiállítás.

Közel félszáz modern festő és szobrász ugyanannyi önarcképe tölti meg a termeket. A főfalon *Rippl-Rónai* József két önarcképe, az egyiknek a dátuma 1884, a másiké 1929. A nagy művész legelső és legutolsó önarcképe. A kettő között 45 év telt el, s a 45 év minden művészi problémája itt van a falakon, a közös téma egyetlen síkjára vetítve. Az önarckép problémája minden művészt érdekel, kivétel nélkül, hiszen itt érvényesíthetik legszabadabban, legőszintébben művészi meggyőződésüket és törekvésüket. Mi pedig innen olvashatjuk le legjobban azt, hogy milyen viszonyban van a művész a természettel, az önarcképen át tekinthetünk legmélyebben a művész lelkébe. Ezért izgalmasan érdekes ez a kiállítás.

*Hollósy*nál kezdődik időrendben a sor. Póz nélküli képéről szelíd jóság árad. *Csók* Istvánt fiatalkori kis önarckép reprezentálja. Aztán jönnek a fiatalok és még fiatalabbak. Kár, hogy nincs helyünk itt külön-külön foglalkozni velük. *Cigány, Bornemissza, Szőnyi, Pór* Bertalan, *Goebel* Jenő, *Uitz* Béla régebbi munkákkal szerepel, ide tartozik a korán elhunyt *Nemes Lampérth* pompás kőrajza is, míg *Márffy, Berény, Bernáth, Egry, Kmetty, Szobotka, Walleshausen, Perlrott-Csaba* és mások legújabb korszakát mutatja képük. S a Hollósyval és Rippl-Rónaival kezdődő sor másik végén a fiatal *Schubert* Ernő absztrakt formákra bontott és *Spinner* Klári stilizáltan szerkesztett önarcképe áll. A szobrászokat *Csorba* Géza, *Mészáros* László feje és *Medgyessy* Ferenc plakettjei képviselik.

Magyarország, 1930. október 12.

Mikotyski Ernő: Művészek, barátaim
Corvina Bp. 1977.



RAFFAEL MADONNA ALDOBRANDINI

Rippl Rónai

Magyar Művészet

belekapaszkodik az édesanyja kendőjébe. A kép többi alakja egy-egy érdekesen karakterisztikus típus: a lángoló tekintetü torzonborz ker. szent János, a teljes alázatossággal, imádkozó assisii szent Ferenc, a hálás alapító Sigismondo, a markáns vonású szent Jeromos, a bethlehemi kisded kedvence. Mintha hozzá kivánkoznék le a kicsi Jézus. Az összekötő kapocs lenn az angyal táblácskával a kezében, a melyre az ajánló sorokat szánták. A festménynek szinei megtartották csodálatos üdeségüket. A szent Szűz ruhájának mély, meleg piros szine és ragyogó égszinkékje gyönyörüen olvadnak egymásba. Sigismondo Conti bíborpalástja még ma is úgy tündöklik, ég, mint amikor azt a mester megfestette.

A művészi szárnyalásnak a netovábbja, Raffael legnagyobb remekműve végül a *Madonna Sixtina*, melyet Raffael a piacenzai szent Sixtus bencés templom főoltára számára festett: ott is van a képen szent Sixtus pápa és szent Borbála, Piacenza patrónája.

Raffael művészi lelkének szent ihletettségében minden külön tervezgetés nélkül egyszerre teremtette meg a képet és öntötte ki reá lelke mélységének, ragyogó tehetségének minden pazar kincsét (von Keppler).

A mi első tekintetre meglep bennünket, az a kompozíció egyszerüsége és takarékos volta. A tartalom nem sok: a lebegő szent Szűz, jobbra-balra egy-egy szent és két angyal, ez az egész.

Képzeljünk el egy nyitott ablakot, föléje függönyt. Mi kinézünk az ablakon a messze magasságba, az égre. És ime hirtelen előttünk a szent Szűz a felhőkön, homlokán az örökkévalóság visszfénye. Az égnek Királynő Asszonya ő, fölség lélekben, nemes, érintetlen erőben, koronás szépségben. Angyalarcok mosolygása tükröződik rajta, angyalszárnyak zománca ragyog körülötte. A szépség koronázza Tota pulchra — egészen szép. De ahogy a hajnalhasadás minden szépségét a napnak, a Madonna is minden méltóságát a gyermekének köszöni, kit karján tart. És hozza nekünk, a világnak, hogy legyen üdvözítő Megváltója. A gyermek lángoló szent fölségének tüzében égő két nagy szeme meg is mondja, hogy ő több a gyermeknél, a testté lőn Logos ő, aki az Atyával egy a dícsőségben és hatalomban, örök Isten, imádandó Isten! Ez a két szem — mondja Woltmann — amellyel Krisztus reánk tekint, a hitetlent is térdre kényszeríti.

Ezt akarja a két szent is: Sixtus pápa, aki a hívőkre mutat le és azokat ajánlja a Madonna oltalmába és szent Borbála, aki lenéz az oltár zsámolyánál térdeplőkre, mintha mondaná: Ime, a ti Anyátok.

És az imádságba elmerült, Istenénél járó lélek teljes, önfeledt boldogságának a megtestesítője az a két pompás, édes kicsi angyal az ablak peremén. Nem mireánk néznek, bennünket nem is látnak. Annál jár a gondotatuk, aki nekik gyönyörűségük, boldogságuk, örök életük, mindenük: az Istennél a menyországban.

Ime, az egész kép egy darab földre szállott, közénk szakadt menyország — felhőkben úszó boldogság.

Nekünk, szemünk előtt megnyílott a menyország kárpitja, hogy betekinthessünk oda, ahol járt a Madonna lelke egész életén át itt a földön és imádkozta: kivánok elválni és Krisztussal lenni ..

Ahová felment dícsőségben a teste is.

A végtelen sok kegyelem, mely lelkét elárasztotta, az örök jóság felé vágyódott; a tengernyi érdem koszorút kért. A jegyes Jegyeséhez, az Anya Fiához készült és az Isten is mondotta: jöjj, vár a korona, *veni, coronaberis*. És felvitetett Mária a mennyekbe, örvendeznek az angyalok . . .

Raffael lelkében is visszacsendül a *Regina Coeli laetare . . . Al eluja . . .* és megfesti egyik legszebb képét, a vatikáni képtár egyik legnagyobb kincsét, *Mária mennybevitelét*.

A Madonna halála nem sötét kapu, hanem diadalív, sírja nem enyészet, hanam virágos élet. A legszebb halott ő, kiben nincsen romlás. A sír virágos, liliomos: dícsőséges lelkétől átszellemült a teste, istenanyaságának bájossága párosult a megdícsőült királyné fölségével.

Raffael hitvallomást tett.

Dr. HIRSCHLER JÓZSEF.

akkor tudjuk meg, amikor már vége...

A szent Szűz szivébe szorult a halálos szomorúság, de annak is vége: most már végig árad rajta az öröm, az öröm mint dicsőség, jutalom.

A Madonnának ezt az örömét, jutalmát, dicsőségét köszönti Raffael is, mikor oltárra emeli és felírja az oltárra: *Salve Mater Christi!*

A Madonna megdicsőítése a földön képezi Raffaell Madonna-képeinek utolsó csoportját.

A *Madonna-oltárképek* között kiemeljük sorrendben először a *Madonna Ansidei* (Blenheim) nagy festményét. Renaissance-csarnokban baldachinumos trónus áll, azon ül a Madonna. Könyvből imádkozik. A gyermek Jézus, bármilyen kicsike is, nem zavarja anyját, az áhítatos csöndet, sőt maga is mintha imádságba merült volna: kezét szivéhez szorítja és figyeli a sorokat, melyeken fekszik az édesanyja ujja. A trónus egyik oldalán keresztelő szent János áll; elragadtatva nézi a felemelő képet és mutat a gyermekre; a másik oldalon Miklós püspök olvas egy könyvből. Oltárkép ez a szent Szűz tiszteletére, Raffael hódolata a legszebb idők szellemében. A trónus fölötl olvasható: *Salve Mater Christi!* — Az angol nemzeti képcsarnok 70 ezer fontért szerezte meg ezt a képet Marlborough hercegétől.

A *perugiai S. Antonio* kolostora számára festett oltárképen (London: nemzeti képcsarnok) a Madonna négy szent között ül trónusán: feje fölött az Atyaisten két angyallal, a lábánál a predelán passzió-jelenetek. A Madonna kedvesen fogadja a kicsi ker. szent Jánost, akit az isteni kisded megáld. A két férfi az előtérben erőteljes, markáns; szent Katalin és szent Dorottya komolyan szép. Szent Péter és szent Dorottya tekintette nekünk szól, szent Katalin az isteni gyermekben gyönyörködik, szent Pál a könyvébe merül. A kép előbb a nápolyi királyi palotában volt, azért *Madonna de la Reggia* néven is ismeri a művészet.

A *Madonna del Baldachino* (Firenze: Galerie Pitti) is még a régi, hagyományos oltárképek stilusa. Raffael már nem tudta befejezni, amiért is nem felelhet a részletekért. A szentek a trónus oldalán, főkép szent Péter Fra Bartolommeo ecsetéből kerülhetett ki, annyira emlékeztetnek reá (Kuhn).

A *Madonna del pesce* (Madrid) már egészen új irányt jelez. A képet Raffael a nápolyi San Domenico-kápolnának szánta. Ez a kápolna Nápoly kedvenc szentélye, ahová főkép a szembajosok menekülnek fájdalmukkal. Azért festette oda a művész az ifjú Tóbiást a hallal. A Madonna fölséges, tiszteletet parancsoló; látszik rajta, hogy hatalmas szent fiánál, de egyben bizalomra gerjesztő is tekintete. Tóbiás elfogódva borul le előtte térdre, nem mer közeledni, de Raffael arkangyal beszél és könyörög helyette. A gyermek-Jézus is érdeklődik Tóbiás iránt, bal keze a Szentíráson, a melyet Jeromos tart; valószinüleg azt a helyet ütötte fel Jeromos, mely Tóbiásról szól és arra utal a gyermek is.

Művészeti tökéletessége mellett jellemzi a képet mélyen vallásos irányzata. Hatalmas prédikáció a szinek nyelvén; szól azoknak, kik előtte térdelnek és hirdeti azt az Istent, ki segit, ahogy segitett Tóbiáson is. Utal a szent Szűz hathatós pártfogására. Ki tudja, hány elfátyolozott tekintet, hány könybeborult szem merített itt hitet, bizalmat erőt...

És áhítatunk mind jobban emelkedhetik: Raffael művészete mind magasabbra szárnyal.

Ime a *Madonna di Foligno,* a vatikáni képtárban a Sala di Raffaello gyöngye, szemefénye. Az oltárképet Raffael Sigismondo da Foligno megbizásából festette meg a római Aracoeli temploma számára. A kép Folignoba, majd Párizsba és onnan a vatikáni képtárba került. A fatábla, amelyre Raffael a képet festette, idővel annyira összemállott, hogy vászonra kellett az egészet átvinni. A képet annak idején közel egy millió frankra becsülték.

A Madonna már nem trónol a földön: felhőkön ül angyaloktól körülvéve. Csupa jóság, részvét és irgalom: hiszen a képnek is az a rendeltetése, hogy hirdesse a Madonna anyai jóságát, amelyet tapasztalt önmagán a donátor, Sigismondo Conti di Foligno is, akit a szent Szűz oly csodálatosan megmentett a gyilkos villámcsapástól. Foligno városa is látszik a háttérben, a békesség és öröm szivárványa feszül ki fölötte. A gyermek Jézus maga nyugtalan, le akar szállani, mialatt

Három magyar festő



RIPPL-RÓNAI ÖNARCKÉPE — FIRENZEI UFFIZI KÉPTÁR

A kezdet és a vég. A három magyar festő közül, kikről most itt szó lesz, kettő befutott a firenzei Uffiziba. Ez a pálya végét jelenti, a nagy eredményt. A firenzei Uffizi önarckép gyüjteményében egybe van gyüjtve az egész világ hiressége Giottotól máig. Ide meghivást kapni a legnagyobb kitüntetés. Ez, hogy Berzeviczy Albert egy szerencsés kifejezését használjam, ez már a halhatatlanság előize. Van ott már nehány magyar: Markó Károly, Benczur Gyula, László Fülöp, Nemes Elza grófnő, Szinyei Merse Pál, Csók István, Horovicz Lipót, — de nincs Munkácsy, Székely és Lotz, nincs Paál és nincs Zichy, kik pedig csakugyan a legjobbjaink. De Munkácsy már megkapta a meghivást, el is kezdte a festést, de a betegség kiütötte kezéből az ecsetet. Most azután meghivást kapott Rippl-Rónai és Perlmutter. Ezzel a mai magyar modernség megkapta a méltó glorifikációt. *Perlmutter* pályája simán haladt ez utolsó stációig. Zökkenések és kétségek nélkül futotta be pályáját a legjobb mesterek mellett, kifinomodott izléssel, a kor szavát megértve, dolgozott és minden fejlődési korszakában elérte azt, a mire törekedett. Tudta, hogy mit akar és azt akarta, a miről tudta, hogy elérheti. Nem tüzött maga elé csábitó ideálokat, de a mesterségbeli tudás tökéletes birásában az élet művészi intepretálására törekedett, chimerák nem izgatták, kételyek nem gyötörték, minden áron ujat nem akart mondani, a biztos, a nyugodt, a harmonikus megoldások embere volt. Az ideálja: a komplettség. Szinben, rajzban, tonusban az igazságra, a nehézségek lebirására törekedett s a mesterségbeli tudással akart imponálni. Ezért voltak sikerei a müértők szükebb világában. Öntudatos volt maga megitélésében és — ime az idő igazat adott neki.

Másfajta művész *Rippl-Rónai*. Amikor Párisban, Munkácsy mellett dolgozott, ahol nyugodt megélhetése biztositva volt, csak a mester nyomdokait kellett volna követnie, Rippl-Rónai ugy érezte, hogy hamis úton halad, hogy más ideálok izgatják, hogy más feladatok várnak reá. Csapot, papot, mindent otthagyott, elvonult a nyomorba, a nélkülözésbe, vállalta a mártiromságot és a kinevettetés kinjait, csakhogy a maga

NAGYTEREM

1. Korcsmajelenet, *olaj*
2. Piraeneusi táj, *olaj*
3. Anya és leánya, *olaj*
4. Conti zeneszerző arcképe, *olaj*
5. Kossuth-rajongó, *olaj*
6. Szőlőhegy, *olaj*
7. Falu a völgyben, *olaj*
8. Pierre Bonnard festőművész arcképe, *olaj*
9. Öreg francia asszonyság, *olaj*
10. Öreg hölgy virággal, *olaj*
11. Havas falusi részlet, *olaj*,
12. Claudine, *olaj*
13. Karcsu nő vázával, *olaj*
14. Tekézők, *olaj*
15. Öreganyám, *olaj*
16. Gyászruhás hölgy, *olaj*
17. Pettyesruhás nő, *olaj*
18. Himző nő, *olaj*
19. Pirossapkás önarckép, *pasztell*
20. Szajna éjjel, *olaj*
21. Abszint-ivó *olaj*
22. Apám-anyám; 40 évi házasság után, *olaj*
23. Alkonyat egy intim szobában, *olaj*
24. Toilette, *olaj*
25. Fehér fal, barna butorok, *olaj*
26. Csendélet, *olaj*
27. Francia festő, *olaj*
28. Gyermek naranccsal, *olaj*
29. Baromfiudvar, *olaj*

JOBB I. TEREM

30. „Les vierges"-ből, *pasztell*
31. Fekete kalap, sárga pompon, *pasztell*
32. Korcsmai jelenet, *pasztell*
33. Hárman idogálnak, *pasztell*
34. Anyám és Piacsek bácsi, *pasztell*
36. Paraszt inérieur, *pasztell*
37. A mi Anelkánk, *pasztell*
38. Az én nyiresem vágáskor, *pasztell*
39. Önarckép zöld sállal, *pasztell*
40. Kapálják a szőlőt, *pasztell*
41. Zorka, *pasztell*
42. Borozgató társaság, *pasztell*
43. Szülői ház, *pasztell*
44. Öregasszony, *pasztell*
45. Ebéd után, *olaj*
46. Fehérkalapos nő, *pasztell*
47. Nagy család, *pasztell*
48. Kövezik a kaposi utcát, *pasztell*
49. Család, *pasztell*
50. Szegény jó édesanyám beteg, *pasztell*
51. Lazarine beteg, *pasztell*
52. Ménesi-út, *pasztell*
53. Anya gyermekével, *pasztell*
54. Betegágynál, *pasztell*
55. Öregasszony, *pasztell*
56. Könyöklő nő, *pasztell*
57. Cléo de Mérode rokona, *pasztell*
58. Mályvák között, *pasztell*

111. Kertben, *olaj*
112. Két fivér, *olaj*
113. Karácsonyfa zongorával, *olaj*
114. Pirosruhás nő, *himzés*
115. Belső udvar, *olaj*
116. Anya és lánya, *olaj*
117. Vörös spanyolfal teritett asztallal, *olaj*
118. Katonák, *rajz*
119. Ádám és Éva, *tuss*
120. Férfi arckép, *szénrajz*
121. Olvasó nő, *szénrajz*
122. Feneka énekli Carment, *szénrajz*
123. Női arckép, *kréta*
124. Ligetben, *kőrajz*
125. Kiállitási plakát, *szénrajz*
126. Előfogat, *pasztell*

VITRINBEN

5 db tussrajz

A 2., 4., 8., 9., 10., 11., 14., 15., 16., 20., 37., számú kép a Szépművészeti Múzeum, az 1., 19., 38., számú kép a Székesfővárosi Képtár tulajdonát képezi.

A 61., 68., 82., 84., 104., 107., 108., 109., 118., 120., 121. számú képek az Európai Iskola gyüjteséből.

A kiállítást PÁTZAY PÁL rendezte.

F. k.: Kanizsai Nagy Antal Haás Pál nyomda, Bpest VI., Vasvári Pál-u. 8. Tel.: 22-63-75

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium és a Művészeti Tanács által a Rippl-Rónai Társaság közreműködésével a művész halálának 20. évfordulója alkalmával rendezett

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF EMLÉKKIÁLLITÁS

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET 1894

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1947. december 14 — 28.

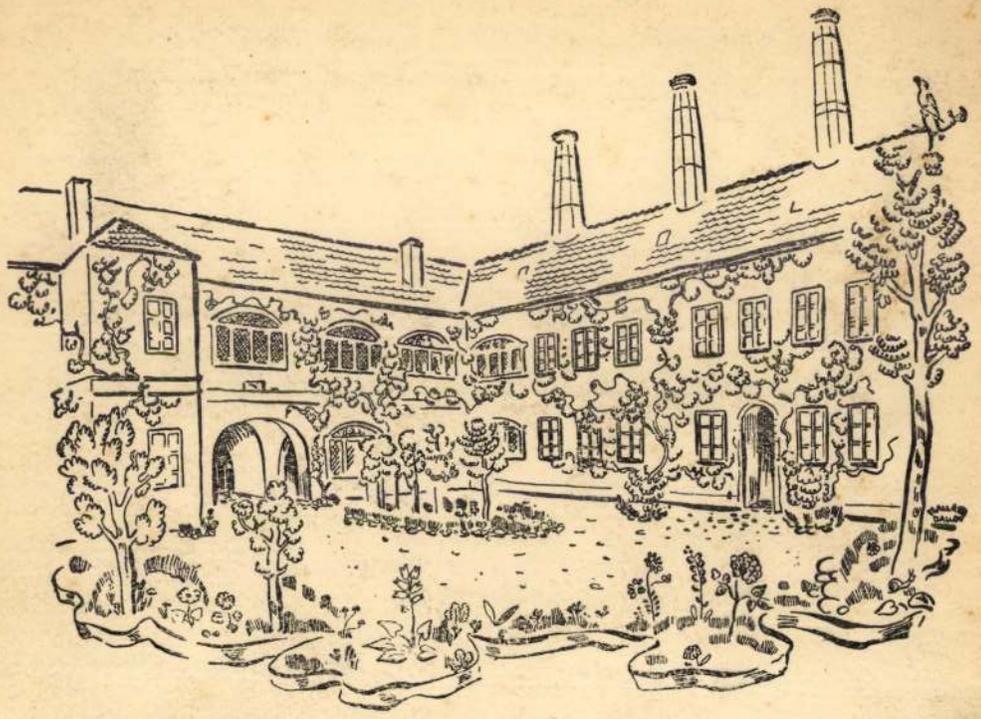

Herendi porcellán
örökbecsű!

F. k.: Kanizsai Nagy Antal Haás Pál nyomda, Bpest VI., Vasvári Pál-u. 8. Tel.: 22-63-75

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium és a Művészeti Tanács által a Rippl-Rónai Társaság közreműködésével a művész halálának 20. évfordulója alkalmával rendezett

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF EMLÉKKIÁLLITÁS

NEMZETI SZALON MÜVÉSZETI EGYESÜLET

1947. december 14 — 28.

58 nap az ostromlott házban

(Riport a 3. oldalon)

Milyen pályát válassz-hatsz?

(Tanácsadás a 4. oldalon)

Mai számunk
ALBERT FLÓR
útinaplóját – A
számolójában:
lok – Riói éjsza
a szamba isko
télen farsang

VILÁG PROLETARJAI, EGYESÜLJETEK!

MAGYAR IFJÚSÁG

XI. ÉVF. 4. SZÁM. 1967. I. 28.

A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG KÖZPONTI LAPJA | ÁRA: 1.– Ft

Több mint százmilliárd forint!

Az állami költségvetés az országgyűlés előtt

Csütörtökön összeült a Parlamentben az országgyűlés, amelynek ülésszakát *Polyák János* alelnök nyitotta meg.

Kiss Károly, az Elnöki Tanács titkára ismertette a Népköztársaság Elnöki Tanácsának beszámolóját a két ülés közötti időszakról, majd a képviselők rátértek *az 1967. évi állami költségvetésről szóló törvényjavaslat* tárgyalására.

Dr. Timár Mátyás pénzügyminiszter expozéjában áttekintést adott népgazdaságunk elmúlt évi fejlődéséről, majd rátért az idei feladatokra. Ezeket — mint mondotta — *a párt IX. kongresszusának határozatai*, a folyamatban levő ötéves terv, valamint az a tény határozza meg, hogy *ez az esztendő a gazdaságirányítási reform bevezetését megelőző időszak*; a reform munkálatai utolsó fázisukba jutottak, és *az átállásra minden területen fel kell készülni*. A nemzeti jövedelem az 1966. évihez viszonyítva mintegy 3,5—4 százalékkal nő, az ipari termelés pedig 4—6 százalékkal. Ezen belül — az igényeknek megfelelően — legdinamikusabban a villamosenergiaipar, a vegyipar, a gép- és fémtömegcikk ipar, valamint a könnyűipar egyes ágainak termelése növekszik. A legkisebb mértékű a fejlődés a kohászatban, a szénbányászat termelése pedig — az energiastruktúra változtatása miatt — csökken.

Az *iparban* továbbra is a termelékenység emelése, az önköltség csökkentése, az export szélesítése és a gazdaságosság fokozása, a választék bővítése, a jobb készletgazdálkodás áll előtérben. Az *építőipar* termelésének növekedése az 1966. évihez képest 6,5 százalékkal lesz magasabb. A [illegible] *mezőgazdasági termelés* bevételeinek összege *104,7 milliárd forint*, állami költségvetésünk tehát az idén is egyensúlyban lesz.

Az *oktatási törvény* végrehajtásával kapcsolatban elmondotta, hogy jelentősen fejlődött hazánkban a középfokú oktatás, és iskolahálózatunk az új rendszerű oktatás követelményeinek megfelelően változott. Ezen a területen is előfordultak azonban túlzások; a középiskolai hálózat fejlesztése, az új szakközépiskolák létesítése nem mindig eléggé átgondolt, nincs megfelelően összehangolva a szükséglettel. Mindez arra figyelmeztet, hogy a jövőben az iskolahálózat fejlesztésénél e szempontokat jobban figyelembe kell venni.

A pénzügyminiszteri expozé után *Inokai János*, a terv- és költségvetési bizottság előadója ismertette a bizottság által javasolt módosításokat. Ezek közt szerepel — egyebek mellett — az a javaslat, hogy a *tervezettnél 400-zal több bölcsődei helyet létesítsenek*, s hogy *az új óvodai helyek számát további 1000-rel emeljék*. Más módosító javaslatok *a lakásépítés gyorsítását* célozzák.

A költségvetés parlamenti vitájában, amely ma fejeződik be, felszólalt *Fehér Lajos*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Biszku Béla*, a Központi Bizottság titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai és több miniszter is.

Lapzártakor az országgyűlés ülésezik.

U. L.

Szovjet táska-tv



Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Ifjúság

1961 JAN 28

1021

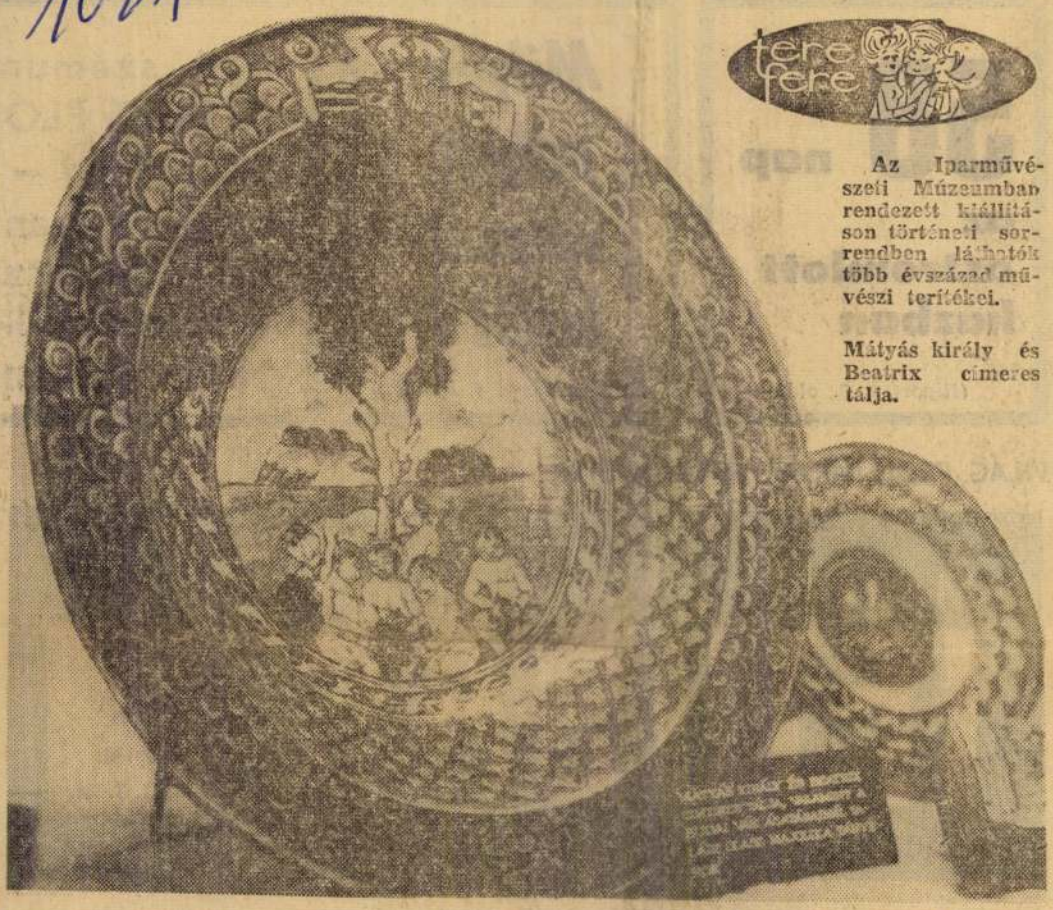

tere fere

Az Iparművészeti Múzeumban rendezett kiállításon történeti sorrendben láthatók több évszázad művészi terítékei.

Mátyás király és Beatrix címeres tálja.

A TERÍTÉS TÖRTÉNELME

Az emberek életében mindig számottevő szerepet játszott az étkezés. Szebb asztalnál jobb volt az étvágy, ezért mindig törekedtek a szép terítésre.

A XV. században még nem használtak tányért, hanem húsvágó fatáblárol ették a húst. Mátyás király udvarában már az ón- és ezüstedények mellett csodálatos majolikatálak is találhatók. A tálak közepét gyümölcs-, állat-, életképek díszítették. Az 1600-as évek elején a gazdag főurak megengedhették maguknak azt a luxust, hogy lakomájuk a királyéhoz hasonlítson.

Az újkor nagy földrajzi felfedezései sok színesfémet biztosítottak. Már nem számított különlegességnek a csillogó, díszes arany-, ezüstbillikom, serleg, kupa, rhiton. Díszítésük ember-, állatfigurákat ábrázolt faragással vagy dombormüben. A XVIII. században a gazdag polgárok már utánozták étkezéseiken a főurakat.

A reneszánsz irányzata az edényeken is meglátszik. Virágok, idilli jelenetek díszítik a tarka, főúri feketéskészletet. Ezeken az edényeken is sok a felesleges díszítés.

József nádor utazóládájában üveg- és ónedények találhatók, Alekszandra Pavlovna, József nádor felesége 1780 körül hozta Magyarországra szép, 10 személyes étkészletét. A fehér porcelánt festett virágok és Pétervár városrészletei díszítik.

A XVII., XVIII. században kezdtek különleges virág, madár, arckép díszítésű fűszertartókat készíteni. Meissen, Bécs, Ludwigsburg híres volt porcelángyárairól. Különleges a barna alapon fehér és arany díszítésű kávé-teakészlet. A XIX. század elején az üvegedények váltak divatossá. Tejüvegből készültek dús aranyozással, tarka virágmintával. Egyszerű, de nagyon finom az úgynevezett petrezselyemmintás készlet. A fehér porcelán tányérokat csak zöld és arany minta díszíti. Ehhez a készlethez a römerpoharak tartoznak: zöld talpaspoharak ezek, talprészük csavart.

Napóleon empire étkészlete még ennél is egyszerűbb. A fehér edényt csak vékony aranyszegély és Napóleon címere díszíti.

Ebben a korban már az étkezések elején megjelent az asztal közepén a szobordíszes arany csemegetartó állvány. Nagy, egyszerű, csiszolatlan üvegpohárból itták a híres francia borokat. A gazdag polgár ezüst reggelizőkészletéhez itt már hozzátartozott az újdonság — az ezüst feketekávéfőző „gép", s divatosak voltak az antik stílusú, ezüst edények.

A XIX. században Magyarország büszkesége a herendi porcelángyár. Itt készült Ferenc József fehér alapú, bordó szegélyű tábori étkészlete és III. Sándor cár porcelán szamovárja. A Zsolnay gyár viszont Pécsett gyártott újdonságokat. Ennek a gyárnak Rippl-Rónai is tervezett edényeket.

A szépen terített asztalt eleinte a gyertya, majd később az üvegburás lámpa díszítette. Az evőeszköz ezüstből készült és hozzá tartozott egy kis ezüst evőeszköztartóvilla, amely megakadályozta, hogy az esetleg már használt kés, villa vagy kanál foltot hagyjon az abroszon.

Ha valaki a szép edényekhez még a finom falatokat is hozzáképzeli, megéhezik, mire végignézi a kiállítást. Mindenesetre ma is felhasználható ötletekkel gazdagodik.

Hlinyánszky Éva



Rákóczi-kincs díszserlege. A díszes, tűzaranyozott serleget a lakomák alkalmával borral töltve a pohárszékre helyezték, s ebből töltötték.



Színes tál, a Zsolnay-gyárnak is dolgozó Rippl-Rónai műve

(Csuzi Zsuzsa felvételei.)



Joseph Rippl-Rónai : Le Noël. — Budapest, Musée des Beaux-Arts.
Rippl-Rónai József: Karácsony. — Budapest, Szépművészeti Múzeum.

restent peu serrées, caractéristiques du rococo et auprès de la vigueur expressive des têtes d'hommes on remarque l'absence d'expression de ses figures de femmes dont la plupart possèdent un visage arrondi. Son art avait, en premier lieu, une destination ornementale ce qui explique cette „crudezza" que les critiques (A. Pasta, P. Brandolese) ont blâmé sur les oeuvres de Fontebasso, peu de temps après sa mort. Les analogies des particularités mises en évidence plus haut peuvent être retrouvées facilement parmi les oeuvres de l'artiste connues jusqu'ici, comme par exemple sur le tableau d'autel de l'église S. Salvatore de Venise („Rivista mensile della Città di Venezia" VI, 1927, 158), sur les deux tableaux de la collection Stucky à Venise, La découverte de Moïse et L'entrée triomphale de David (photo Alinari 34.595, 844/Esp. 1922), sur deux scènes mythologiques se trouvant également à Venise dans la propriété d'Elisa Alverà-Ceresa (photo Fiorentini) et sur celles de ses oeuvres qui se trouvent aux environs de Trente, et qui ont été publiées par A. Morassi („Bollettino d'Arte" XXV, 1931/32, 119). Nous voulons encore rappeler la parenté qui existe entre ces quatre tableaux imitant des reliefs et entre le plafond rond de la sacristie de S. Rocco, à Venise (v. P. Molmenti, G. B. Tiepolo, 320). Enfin il est une particularité qui équivaut pour ainsi dire à une signature, c'est la façon dont il emploie de menues hachures pour peindre les lumières, la preuve indubitable que même figurant sous des noms inconnus, une oeuvre est bien de sa main, comme il apparaît dans les petits tableaux représentant St. Jérôme du Musée des Beaux Arts, à Budapest, et du Musée du Louvre (photo Lévy & Neurdein 4585) ou dans le fragment du Musée de Dijon (photo Giraudon 14.564).

Nous pouvons encore appeler l'attention sur une autre oeuvre inconnue, quoique très caractéristique de Fontebasso. Ce tableau qui se trouvait à la vente publique du mois de mars 1933 de la Caisse d'Epargne Postale, à Budapest, où il portait le numéro 637, représentant St. Philippe de Neri agenouillé devant l'autel (toile, 150×96 cm, publié dans le catalogue de cette même vente publique, planche 1). *André Pigler.*

sét is, és iskolák meg vándortanfolyamok segítségével a technikát és a minták szépségét fejleszteni akarja. Nekünk magyaroknak csak arra kell törekednünk, hogy amint a fentebb elmondottakban megelőztük a németeket, úgy már fennálló intézményeink céltudatos fejlesztésével versenyképességünket biztosítsuk.

Kiállítások

AZ 1911. ÉVI TORINÓI NEMZETKÖZI IPARI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS magyar pavillonjainak tervrajzaira általános nyilvános pályázatot hirdettek, amely április hó 11-én jár le. A pályázat biráló-bizottsága hét tagból áll és pedig a kereskedelemügyi minisztérium, a földmivelésügyi minisztérium, a M. Mérnök- és Építészegylet, a Magy. Építőművészek Szövetsége, az Orsz. M. Iparművészeti Társulat egy-egy kiküldöttéből és a kiállítás igazgatósága részéről kiküldött két tagból.

AZ IDEI VENEZIAI NEMZETKÖZI MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS magyar osztálya anyagának összegyüjtésével gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter K. Lippich Elek min. tanácsos elnöksége alatt álló bizottságot bizott meg, amelyben iparművészetünknek a kiállítással összefüggő érdekeit Györgyi Kálmán igazgató képviseli. A kiállítás az eddig történt megállapodások szerint április 22-én nyílik meg.

A SZÉKESFŐVÁROSI IPARRAJZISKOLA szövőipari tanműhelye az intézet helyiségeiben szőnyegkiállítást rendezett, amely március hó 19-én nyílt meg és április hó 5-ig díjmentesen megtekinthető. A különböző technikai eljárással készült csomózott és szövött szőnyegek, továbbá gobelinek, szövött tarsolyok, övek, terítők stb.-k, a tanítás sokoldalúságáról és a bemutatott tárgyak technikai jóságáról tesznek tanuságot. Művészi értékénél fogva különösen kiválik köztük Rippl-Rónai József tervei nyomán készült egyik finom színhangulatú gobelin. A szőnyegkiállítással együtt a női munkateremben készült bőrdíszműveket, gépvarrással díszített munkákat, valamint az agyagipari műhely edényeit mutatták be, amelyek közül több igen figyelemre méltó munka akad. Noha az iparrajziskola műhelyei még alig estek túl a kísérletezés időszakán, megállapítható, hogy immár a technikai kivitel kiválósága mellett a művészi szempontok intenzivebb érvényesülése is lehetővé válik. Nem kételkedünk benne, hogy az intézet érdemes igazgatója, Ágotai Lajos, megtalálja ennek a helyes módját is.

NEMZETKÖZI FÉNYKÉPKIÁLLÍTÁST rendez József főherceg és Auguszta főhercegasszony védnöksége alatt folyó évi május havában a Magyar Amateur Fényképezők Országos Szövetsége az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat műcsarnokában. A rendező-bizottság elnöke K. Lippich Elek dr., miniszteri tanácsos.

Muzeális ügyek

AZ ORSZ. MAGY. IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSAI. Február hó 12-én és 19-én nagyszámú, előkelő közönség jelenlétében Radisics Jenő igazgató tartotta meg „Néhai Pálffy János gróf műkincsei" címen két nagyérdekű előadását.

Február 26-án Csányi Károly igazgató-őr „A modern porcellán"-ról tartott előadást. Először ismertette a porcellán előállításának technikáját, főleg a máz feletti és alatti festést, hogy így a régi és az új porcellán közti különbséget érthetőbbé tegye.

Vázolta a modern porcellánművészet kialakulásának körülményeit, melyek közt kiemelte a japán hatást. Kopenhága indította meg az új irányt, főleg Krog Arnold vezetésével, aki a királyi gyárban a máz alatti festést meghonosította. Ebben követte Bing és Gröndahl kopenhágai és Rörstrand stockholmi gyára, mely utóbbi a vázákat plasztikus díszítésekkel látja el. E gyárak a párizsi 1900-iki kiállításon nagy sikereket arattak.

Csakhamar Meissen is Kopenhága hatása alá kerül, ezt Berlin és Nymphenburg is követte. Meghonosítják a máz alatti festést, emellett kristályos mázakkal is dolgoznak. A kisplasztika terén, Kopenhága nyomán, leginkább állatalakokat készítenek, de az emberi alakokat is — főleg gyermekalakokat — sikerrel ábrázolják, egyszerű formában és színezéssel, a porcellán természetének megfelelően.

Sèvres elég hamar felszabadul a dán hatás alól és régi híréhez méltó magaslatra emelkedik. Magyarországon a herendi gyár, majd újabban Hüttl Tivadar óbudai gyára próbálkozik a modern porcellánművészet terén. Ez utóbbi a használati edényeket igyekszik művészivé tenni és a tragikus végű neves művészünk Horti Pál által tervezett díszítéseket alkalmazott a tárgyakon.

A negyvenhárom művészi, vetített képpel illusztrált előadás végén az előadó Majovszky Pál dr., Hüttl Tivadar és az Iparművészeti Múzeum gyüjteményéből mutatott be elsőrangú modern porcellántermékeket a nagy számban megjelent közönségnek.

Március 5-én Czakó Elemér dr. múzeumi őr „A biedermeier-ízlés alkotásairól" tartott előadást a rendkívül nagy számban megjelent közönségnek.

A biedermeier a mult század harmincas éveiben élt nyárspolgár gúnyneve. A róla elnevezett stílushoz azonban semmi köze, mert az angol hatás révén jött létre a fejedelmi családok és az arisztokrácia számára. S a biedermeierek csak másodkézből jutottak hozzá. Ez az ízlés körülbelül 1815-től 1850-ig divatozott. Legfőbb jellemvonása, hogy szembehelyezkedik az empire-stílus fényűzésével s tisztán gyakorlati alapokra fekteti az építészeti és iparművészeti alkotásait. Formanyelve így a szerkezetből nő ki, a szép anyag jó feldolgozásából. Fölösleges cifraság nincs rajta. A bútorban kedvelték a mahagonit, a sárga cseresznyefát és a habos kőrist.

Magyar Iparművészet
1910. 129. l.

Muzeális ügyek.

Lenyílós íróasztalok, százfiókos szekrények, kényelmes székek a kedvelt darabjai. Nálunk Széchenyi és Kossuth beavatkozásával terjedt. Széchenyi külön értekezett: Az emberi fészek bölcsészetéről. Kossuth kiállításaival pedig a nagyhírű Steindl bútorkészítő mestert segítette felszínre. Széchenyi, Győry, Szápáry kastélyai s a vidéki kuriák még ma is tele vannak biedermeier-emlékekkel.

A modern felfogás azért becsüli a nagyanyáink korából megmaradt lakásberendezési tárgyakat nagyra, mert a célszerűség hangoztatása folytán külön esztetikai érték: az értelmi szépség nyilatkozik meg bennük. Czakó dr. számos képet mutatott be előadásának illusztrálására.

Március 12-én Éber László dr. tartott „Theophilus presbyter és a középkori iparművészet" címen nagyérdekű előadást. Ismertette e XI. századi szerzetesnek két kötetre terjedő enciklopédikus munkáját, melyben az akkori iparművészet különböző ágainak technikájával foglalkozik. De legbővebben az ötvösséggel, mert maga is az volt. Éber dr. nem egy művét mutatta be vetített képekben, kimerítő magyarázatát adván e mester jellemző sajátságainak. Ezeken kívül több rokon, középkori ötvösművet ismertetett.

Az ismeretterjesztő előadások sora március 19-én zárult. Ekkor Gróh István tanár „A palóc népművészet"-ről tartott előadást. Először felsorolta a palóc nyelvi terület földrajzi határait, majd áttért az építészeti alkotásoknak, elsősorban a templomnak ismertetésére. Már a román- és gót-korban bizonyos helyi sajátosság alakul ki, melynek azonban legfőbb ismérve a szegénység okozta egyszerűség. Ezután a parasztházat mutatta be, jellegzetes oromzataival, tornácával, kemencés szobájával és kamrájával. A legrégibb házak itt is fából épültek, később azonban áttértek a vályog- és téglaházra. Majd sorra vette a lakás bútorait. Főleg a ládáról emlékezett meg részletesebben, számos jól s cerült képet is mutatván be. Hasonlóan több szép kép pel illusztrálta a viselet sajátosságait. π.

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM GYŰJTEMÉNYEI az utóbbi időben értékes művészi tárgyakkal gyarapodtak. A magyar teremben új szekrényt állítottak fel, amelyben több jeles ötvösmunkát helyeztek el. Serlegek, kelyhek, kupák, füstölők, régi városi pecsétek, kardok, köztük a rimaszombati ötvösmesternek Szentpéterinek két műve, kerültek e szekrénybe. Az üvegcsoport kiállítási szekrényei is megszaporodtak eggyel és ebben a dunapentelei és egyéb ásatásokból előkerült római üvegtárgyak vannak kiállítva, köztük néhány színes üvegpalackocska, néhai Ráth György ajándéka. Külön csoportot alkotnak azok az egyiptomi illatszeres palackocskák, amelyeket Herz Miksa bey ajándékozott az Iparművészeti Múzeumnak.

A múzeum plakett-gyűjteménye is néhány értékes tárggyal gyarapodott. Berán Lajos szobrászművész a múzeumnak ajándékozta legjelesebb plakettjeinek első ólomvereteit. Divald Kornél a XVII. század elejéről származó bronz-ötvösmintát ajándékozott. Egy római harcost ábrázol ez a plakett, amely mintának rokon alakja a besztercebányai múzeum egyik zománcos díszű, aranyozott ezüstkupáján látható.

Már ezévi első számunkban megemlékeztünk arról, hogy az Iparművészeti Múzeum megszerezte a kőszegi 1671-ből származó gyógyszertár berendezését. Csányi Károly igazgató-őr március elején vette át a gyógyszertár mai tulajdonosától, Trstyánszky Károlytól és a szétszedett berendezést bútorszállító kocsiba rakatva, Budapestre szállította. A tüzetesebb tanulmányozáskor kitűnt, hogy a szekrények anyaga leginkább tölgy- és diófa, ezenkívül még cseresznye-, alma- és hársfát is használtak fel hozzá. Régi bútorokon ritkaság az olyan vékony furnir, amilyet e felszerelés hajlott párkányzatain találunk. Ez bizonyára egy nagyméretű gyalu forgácsa gyanánt keletkezett; csak így volt lehetséges ily vékony furnir előállítása. Később e bútort, sajnos, átfestették, de a már foganatosított kísérletek megmutatták, hogy vegyi úton e kellemetlen színű festékréteg eltávolítható és ha ez elkészül, úgy az egész bútorzatot régi díszében láthatják a múzeum látogatói. π.

A VILÁG LEGHÍRESEBB ÓRAGYŰJTEMÉNYE. Pierpont Morgan, az ismert amerikai milliomos, másfél millió márkáért vette meg Marfels Károly berlini gyűjtőnek 80 órából álló gyűjteményét. 40 darabot — csupa XVI—XVII. századból származó órát — már a mult évben szerzett meg tőle 600.000 márkáért. Ezzel a legnagyobb és legértékesebb óragyűjtemény a new-yorki Morganhallba került.

MEGSZŰNT MAGYAR FAJÁNSZGYÁRAK címén tartott az Orsz. Régészeti és Embertani Társulat legutóbbi ülésén Nyári Albert báró érdekes előadást. Felvetette azt az eszmét, hogy az 1884-iki ötvösműkiállítás példájára magyarországi agyagipari kiállítás rendeztessék, melyen bemutatásra kerülnének az olyan agyagipari termékek, amelyek régi fajánsz-, keménycserép- és porcellángyárakban készültek. Felemlíti Majláth, Petrik, Szendrei, Radisics, Spitzer nevét, akik leginkább foglalkoztak hazai agyagiparunk multjával.

Először a fajánszgyárakról szól, de miután a holicsi gyárral Sirek munkája bőven foglalkozik, mellőzi előadásában e gyár termékeit. E gyárak leginkább francia mintákat használnak fel.

A tatai gyárat Schlögel János György 1770-ben alapította, akinek leányát Pasteiner József vette el. Legszebbek azok a tárgyak, amelyek Pasteiner idejéből valók. Az edények általános jellegét illetőleg hasonlók a holicsiakhoz, csak a máz melegebb, rózsaszínbe játszó. A gyár rendes jegye T. Jellegzetesek a domború rákalakokkal díszített tányérok.

A pápai cserépedénygyárat Schneller és Postbischel pápai polgárok alapították. Adat maradt fenn arról, hogy 1805-ben Schneller Ferenc a tatai gyárban dolgozott. Ő lesz az alapító. 1810-ben négy társtulajdonosa volt, kik szétválván, a gyár Winter Mátyásé lett. 1839-ben Mayer János György kezébe került a gyár, mely 1866-ban szünt meg. Leginkább keménycserépből való használati tárgyak előállításával foglalkozott, de megpróbálkozott a porcellánkészítéssel is. Gyakoriak az áttört szélű tányérok. Jegye „Pápa" bemélyítve.

A stomfai fajánszgyár alapítója Putz József holicsi munkás. Működését 1810-ben kezdte meg. Kissé habános jellegű és termékei rokonságban vannak a felsőmagyarországi népies cserépedényekkel. Jegye S T egymásba fonva, vagy külön az S betü.

Majláth 1879. említi először a budai fajánszgyárat. 1775-ben már dolgozik. A holicsi gyár igazgatója sorra járván a hazai gyárakat, meglátogatta ezt

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Rippl Rónai József

ESTI HÍRLAP

Budapest

1969 NOV 21

MŰVÉSZETI ÉVKÖNYV

A Corvina Kiadónál művészeti évkönyv jelent meg. A Képzőművészeti Almanach első száma 200 reprodukcióval ismerteti a közelmúlt magyar kiállításait, külföldi művészek budapesti tárlatait, a velencei Biennálé és a stuttgarti Bauhaus-bemutató érdekességeit, valamint Rippl-Rónai József kiadatlan leveleit Genthon István válogatásában.

, fiú, lány)
ónnyű mun-

CS. M. HÍRADÁS-TECHNIKAI GÉPGYÁR, Bp. XI., Hunyadi J. u. 2.

A XI. ker. Ingatlan-

jobban
megszerez, illetve „
vet" minden elérhető köte-
tet, mert az ilyen műsorok
nem csupán a hallott-látott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖNYVTERJESZTŐ
(tájékoztató)

Képzőművészeti érdekességű kiadványt jelentett meg a Dunavecsei Járási Művelődési Ház saját kiadásában: Rippl-Rónai József összegyűjtött cikkeit. A kötet anyagát Kávássy Sándor fiatal kutató gyűjtötte össze.

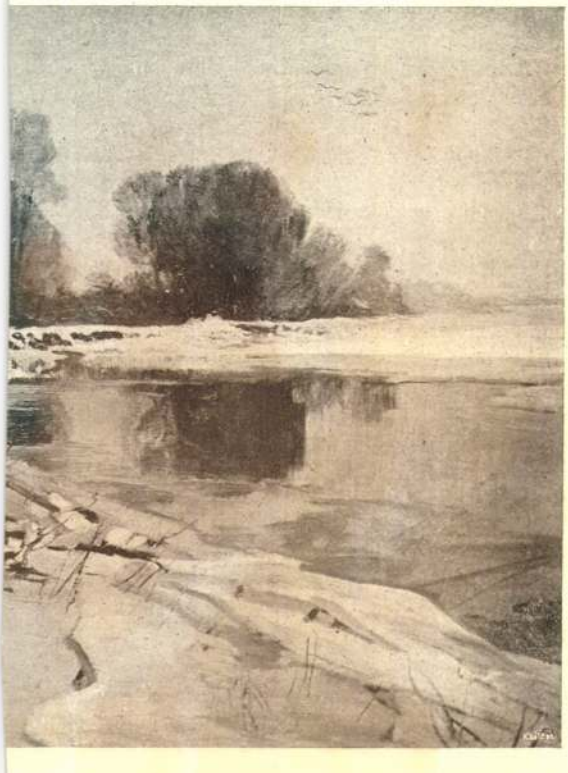

TÉLI NAP
MAJOR JENŐ FESTMÉNYE
A HARKÁNYI-DÍJ NYERTESE

kettő a müncheni Bruckmann-cégnek Lenbach főműveit tartalmazó nagy kiadványából való. E két festmény autotipikus sokszorosítását ugyancsak a Bruckmann-cégnek engedélyével és jogosításával bocsátjuk közre.

MARGÓ EDE „Bucsú" című szoborművének képét közöljük a 162-ik lapon. Eredetije terrakotta.

HEMBACH GYULA rajzolta a 163-ik oldal fejlécét.

HENDRICH ANTAL rajzolta a 168-ik oldal záródíszét.

ZALA GYÖRGY mintázta Jókai Mór képmását, amelynek képét a 169-ik oldalon közöljük.

TIRPÁK SÁNDOR rajzolta a 170-ik oldal fejlécét.

SCHWEIGER ISTVÁN három építészeti tervrajzát közöljük a 172. és 173-ik oldalon. E rajzok egy turistaház homlokzatát, alaprajzát és látóképét mutatják. A szerző ezzel a tervezettel nyert első díjat a Magyar Építőművészek Szövetsége által a Wellisch-féle alapból hirdetett pályázaton.

ha magának a művésznek egyéniségén átszűrődő művészi tudás nyilatkozik meg a műben, semmint a vásárló tanácstag személyes jóindulata. Jobb, ha a kép maga zengi — az igaz művészet szótlan muzsikáján — igazságos öndícséretét, semmint csak az egyébiránt tiszteletreméltóan kollegiális, de idő és hely nélkül szűkölködő, ám annál fürgébb ujságírói penna ír róla számos fölkiáltójeles sorokat.

De hiszen a társasági ismeretségnek, a vásárló tanácstagnak, meg a kollegiális pennának jóindulata sem hagyott még senkit csupán azért a faképnél, mert az a „senki" nem csimpeszkedik folyton-folyvást a nyakán, hanem huzamosabb ideig vágál a hazában szerteszét. Sőt, amikor a „senki" a kiállításokra már mint valaki tér vissza a sokadalomba, a művész friss vidéki impressziói ezt a hármas jóindulatot is felfrissítik és a vászonra vetett impressziók ezt a jóindulat immár egyesült erővel juttatják egy kis „megélhetési föltételhez". A „szociális visszaeséstől" tehát nincs mit tartani.

Egyébiránt, akinél lelki szükség a művészet, nem is gondol, nem is szabad gondolnia — legalább nem első sorban — az anyagi szükségleteknek minél nagyobb igényű és minél kényelmesebb kielégítésére. Nem azért festünk, hogy éljünk, hanem azért élünk, hogy a művészetet őszinte érzéseink, legjobb tudásunk és meggyőződésünk szerint szolgáljuk. Az élethivatás jeligéjeül ez legyen minden művész lelkiismeretébe beírva.

Nyilvánvaló, hogy a fiatal és legfiatalabb gárda jelentős részét a kenyérkérdés telepíti le a fővárosban. Azt hiszik, itt könnyebb megrendeléshez jutni, képet csengő aranyra váltani. Talán könnyebb is. Itt maradnak tehát. De festenek úgy, ahogy a megrendelő kívánja, egyéniségükből, művészi érzéseikből legtöbbször nem adhatnak a műbe semmit, mert keresztre feszítették ezeket a honorárium kifizetőjének különös és még különösebb kívánságai. A szegény művész azzal a keserű tudattal veszi kezébe az ecsetjét, hogy most legalább is hazudik, mert nem a magáét adja, hanem másét, idegen emberét, akárkiét. Sokan vannak itt ilyenek, tehetségesek is sokan, akik a vidéki élettel szemben ápolt sajátságos balhiedelem folytán valósággal félnek Budapestről kimozdulni. Azért, mert biztosra veszik az éhhalált a kisebb városokban. Ez a dolgok nem tudásán alapuló balhit azonban nyomban megváltoznék az első okos kisérlet után. A megélhetés odakinn kétségkívül könnyebb, föltételei olcsóbbak. Amit itt csak műteremért fizet egy-egy közepes kaliberű művész, azon az áron ott csaknem minden szükségest megszerezhet. S kap cserébe olyasmit, amit Budapesten drága pénzen sem válthat magához: szűz és friss természetet, mélyen lebilincselő emberi karaktereket. Ezek a művész igazi nevelői. S épp ezeket hiába keresi Budapesten.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF



HAZAI KRÓNIKA

AKIK SZÍVÜKÖN VISELIK AZT, HOGY NÁLUNK valóban művészi élet fejlődjék, azoknak nem lehet elég sűrűn hangoztatniok az egészséges mottót: művészek, ki a szabadba! Hogy a festők legnagyobb része összezsúfolódott Budapesten, annak jó eredményét ugyan még nem láttuk, bár a fővárosi élet előnyöket s kényelmet látszik számukra biztosítani. De csak látszik, mert velejében mégis csak lesúrolja lelkünket, egyéniségünket a gyárélet tülekedése, a feltorlódott temérdek banalitás, amelynek árjában a nagyvárosban úsznunk kell. Az egyformára súrolt egyforma emberek e sokadalmában csak ritkán forgolódjék festő-ember.

Van kivétel, kell is, hogy legyen. Akik a fővárosi életet jellemző dolgokat tanulmányozzák, azoknak itt a helyük. És kivétel számba mennek azok a fiatal tehetségek is, akik a mesterséget, a rajzolás és festés akadémikus formáit kénytelenek előbb elsajátítani. Ezek is a központban maradnak, tanulnak valamelyik iskolában, jó is, hogy itt élnek, míg tudásuk kellően ki nem fejlődik s kiállítások látogatásával, jóízlésű emberekkel való érintkezéssel, színházak haszonnal járó előadásainak megtekintésével, jó, modern és egészséges irányú régi könyvek olvasásával foglalkoznak és így intellektuális világukat szélesebb látóhatárig terjesztik ki. De azok, a kik ezeknek az ismereteknek megszerzésén akár itthon, akár idegen föld nagyobb centrumaiban túlestek, azok csak hagyják oda a lármás társaséletet, menjenek az ország más-más részébe, messze vidékeire, meg fogják ott találni, mit szívük, lelkük keres: oly inspirációkra bukkannak, amik a művészi érzésnek — s itthon a magyar érzésnek — legjobban megfelelnek. Motivumokra lelnek, melyek csak arra várnak, hogy az igazi művészjellem velük foglalkozzék, megérezze, megértse és egyénileg interpretálja azokat. Mint a kinyílt virágkehely színe és illata a méhet, úgy vonják e motivumok, a nagyváros kaotikus vásárjában nem is sejtett, nem is álmodott meglepetések a művész lelkét, ecsetjét a jókedvű, őszinte és jóleső munkára. Az így készült művek aztán a revelált közönségre is hatással lesznek, ezeknek összehordásakor a kiállítások is más képet fognak ölteni és könnyebben találkoznak a jóízlésű emberek nemesen egyszerű kívánalmaival.

Ezzel a felfogással szemben sűrűn halljuk azt az állítást, hogy a magyar művész csak fővárosi társadalmi összeköttetések révén érvényesülhet. Én azt hiszem, hogy itt fején találja a szöget a régi magyar szállóige: jó bornak nem kell cégér. A jó képet, szobrot meglátják, ha ma nem, holnap, ha holnap sem, évek multán, de észreveszik az emberek. Nem kell hozzá mellőzhetetlen toldalékul a társasági konvencióknak fárasztó rabszolgasága, sem kilincselés hatalmon lévő embereknek ajtózárjain, sem az ujságokkal, kritikusokkal való pajtáskodásnak szorgalmas keresése. Mert hiába mosolyog — gyanútlanul bár, vagy befelé nevetve — a nyájas olvasó ezeken a naivságokon: van valami mégis, ami a művészet haladása érdekében is, a művész ekzisztenciája szempontjából is kívánatosabb ezeknél a „szociális előnyöknél". Jobb, ha maguk a kép kvalitásai ajánlják a képet, semmint a társasági ismeretség révén ütött-vert reklámdob. Jobb,

Művészet 1904.

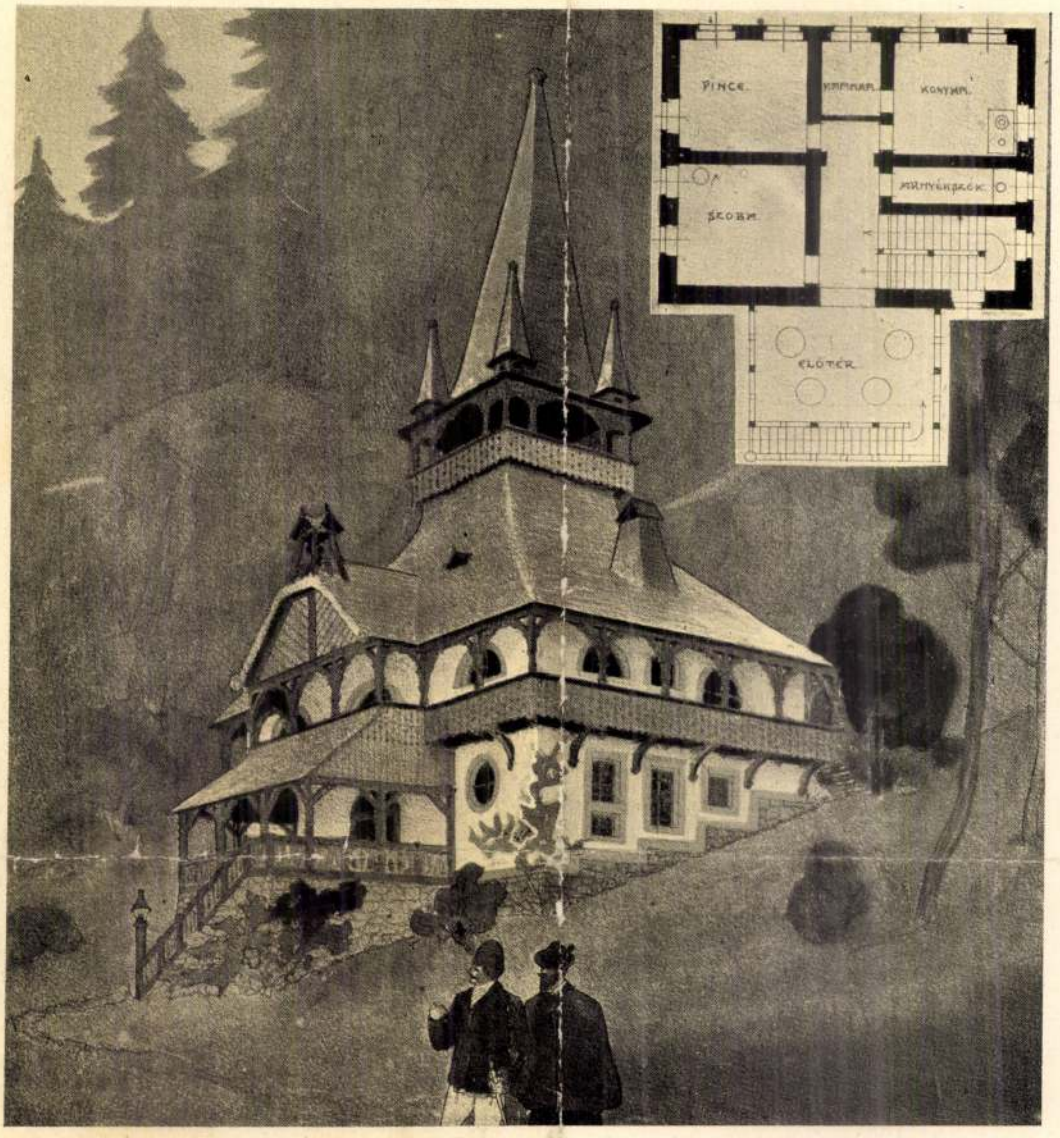

TURISTA-HÁZ
A MÉSZ WELLISCH-PÁLYÁZATÁN MÁSODIK DÍJAT NYERT MŰ
KASZAB MIKLÓS TERVRAJZA

hatását, a régi építészeti emlékek hatalma. Ne pusztítsuk el őket sem a szabályosság kedvéért, sem járdáink széles és kényelmes voltáért, azért sem, hogy utcáink egyenesek legyenek, vagy hogy valamerre széles, új utat nyithassunk. A városok büszkesége nem ezekből áll. Hagyjátok ezeket a tömegnek; de gondoljátok meg, hogy bizonyára leszen nem egy olyan lakója is a békétlen kőtengernek, aki sétái alkalmával más helyek után áhítozik; aki más, lelkével rokonságban álló alkotásokat keres, hasonlatosan ahhoz a vándorhoz, aki oly gyakran ült esténként napnyugat felé fordulva, hogy lelkébe szívja a fienzei dómnak a sötét égbe rajzolódó körvonalait — vagy hasonlatosan az ő vendégszerető gazdáihoz, akik palotájuk ablakán kitekintve, naponta gyönyörködtek elődeik síremlékeiben, melyek ott állanak Verona borongó utcáinak egy szegelletén".[1]

[1] Ruskin itt a Scaligeri-kre céloz, kik Dantet számüzetése alatt szivesen látták udvaruknál.

tam, úgy, ahogy láttam. A legrémesebb részét, a szegény katonáink lelkiállapotát, ami a legérdekesebb az egész háborúban, nem ismerem közelebbről, azt pl. hogy milyen kitartással, az időjárás viszontagságai közepett milyen lerongyoltan, piszkosan, sárosan, teljesen dezoláltan, orientálatlan lelkiállapotban, hasonfekve hóban, vízben, dideregve, megtöltött fegyverrel kezükben lesnek az ellenségre: nem láttam, csak elképzelni tudom. Ezt csak az fogja megörökíteni, aki velük hasalt, velük szenvedett, de megmaradt talán rokkantan az élők sorában. Ilyen pl. Kokoschka Oszkár bécsi festő barátom, aki most, a háború élményei okozta idegességénél fogva, ha nem is festi meg, de később, a nyugodtabb időben — visszaemlékezésből remélhetőleg — igen érdekes eseteket fog megörökiteni. Én, úgy mint a többi, csak arról számolhatok el, ami a háborús élet zürzavarában előadódott. Érdekes háborús dolgok, de nem maga a háború, — ütközetről szó sincs, de ez nem is fontos.

Kiállításom anyagának egy tizedrésze régebb keletü: — egyik 1892-től, tehát 25 évvel ezelőttről — párisi korcsma belseje (Marchand de Vin).

Ezeket azért állítom ki, mert egyik gyökérágát képezik a mostan kiállított dekorativ és stilizált festményeknek. Azt hiszem, hű képét fogják adni — ebben az új szokásokhoz alkalmazkodó háborús életben — a lelkiállapotomnak, amely megengedte, hogy a munkában találjam meg szórakozásomat és hogy felejteni tudjam a közvetlenül is ért nagy csapásokat.

Egyes kiállításokon kellemetlenül hat a sok sulyos ráma. Ha hirtelen végigpillant az ember egy-egy kiállítási helyiségen, legelőször a rámák tömege az, ami feltünik; zavarja ez nagyon a képek nyugodt elhelyezkedését és rontja is erősen azoknak művészi értékét: árnyékaival, masszájával és tömeg-megjelenésével. De más szempontból is jobb, ha a képeket egyszerü, keskeny, árnyékot nem vető keretben akasztjuk föl a kiállításokon. Minden képvásárlónak más és más a lakása, a butorai, az ízlése, és gyakran megtörténik, hogy a vevő a legdíszesebb rámát is felcseréli a neki megfelelőbbel. Ezen a kiállításon ezt az újitást igyekszünk rokonszenvessé tenni, bár megvalljuk, hogy az ötletet a mostani háborús viszonyok váltották ki, amikor megfelelő összhangú kereteket ilyen nagyobb számban csak nagy nehézséggel és hosszú idő alatt lehetett volna összeszedni». —

Az Iparművészeti Múzeum újabb szerzeményeiből kiállítást rendezett, amelyet április 11-én nyitott meg a nagyközönség számára. Meglehetős hosszú idő óta efajta alkalom nem kinálkozott az üllői-úti magyar palotában. Amennyi-

Művészet 1917

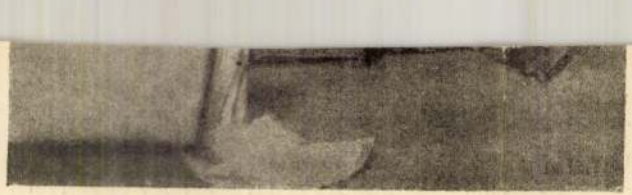

ÉDER GYULA MŰTEREMBEN

ben e kiállítás megrendezése, alig két-három héttel hivatalának elfoglalása után, Végh Gyula nevéhez fűződik: jó jelnek tekinthetjük az új rezsimet illetőleg. A mult hó folyamán, a Holitscher-aukción vásárolt és ajándékba kapott tárgyak, valamint a közoktatásügyi kormánynak a Ferenczy-kiállításon történt vásárlásai is (Ferenczy Noémi és Béni egy-egy munkája) már láthatók voltak. Kívánatos, hogy az efajta gyorsaság a múzeum adminisztrációjában továbbra is folytatódjék, s általában a múzeum sorsának irányítói minél intenzivebben építsék ki kapcsolatukat az élettel, teljesítsék a múzeum szociális hivatását. A múzeum izlésnevelő szerepére sohasem volt égetőbb szükség, mint ma és az elkövetkező időkben, amikor a háborús konjunkturák következtében egészen új rétegek léptek elő művásárló közönséggé, a műtárgyhamisítás oly nagyra nőtt, s ugyancsak éber munka vár a múzeumra ott is, amikor magyar műtárgyak megszerzéséről van szó, amelyek

korabeli asztal, egy XVI. Lajos-stilű intarziás toilette asztal. Lipthay báróné ajándéka egy faragványokkal borított fiókos asztali szekrény, valamint egy XVI. századbeli szineiben meglepő üdének maradt brüsszeli gobelin. A Beckerath-gyűjtemény aukcióján korai olasz fayence-okat szerzett a múzeum, s bemutatja holicsi, herendi, bécsi porcellánjait, amelyeket a Holitscher-aukción vásárolt s kapott ajándékba. Megemlítjük még a kiállított anyagból a régi serlegeket, kancsókat, nehány köztük magyar munka, kinai és japán selyemszőtteseket, nemes régi magyar himzéseket, a sümegi Szent Ferencrendi barátok egy miseornatusát, amely 1708-ban készült. —

A Múzeumbarátok Egyesülete most a Szépművészeti Múzeumot gazdagította egy nagyértékű, művészi kulturánk szempontjából rendkívül jelentős ajándékkal. Altruista programmját, áldozatkészségét, a művészet iránt való spontán szeretetét már hirdeti egy XVI. századbeli flandriai gobelin az Iparművészeti Múzeumban, ezúttal a magyar mester, Szinyei Merse Pál egy festményét emelte ki magánkézből s tette köztulajdonná. A kép a «Lilaruhás nő» címen ismert arckép, egyik legkiválóbb alkotása Szinyei Mersének, minden ízében jellemző java idejének, virágzó festői erejének stilusára.

Mély hódoló tisztelettel Császári Királyi Fenségednek legalázatosabb szolgája Ferenczy István a Művész».

A Leonardonak tulajdonított kis szobron kivül, a Ferenczy-gyüjtemény kiválóbb, muzeális szempontból elsőrangú darabjai a következő olasz reneszánsz-szobrok: «Europa elrablása», valószínüleg a florenci Bertoldo di Giovanni műve, a Verocchio-iskolára valló «Putto delfinnel», egy XV. századvégi «férfi mellszobor», a páduai quattrocento terméke az «Oroszlán puttoval», Riccio műve «Faun és faunnő», Giovanni da Bologna-nak «Herkules és Kentaur» csoportja (XVI. sz.), egy tanitványának «Mercur és Psyche» kompoziciója, egy XVII. századbeli «Herkules a hydrával» c. csoport. A fölötte ritka emlékekkel rendelkező német reneszánsz-plasztikának két bronzát találta meg a gyüjteményben dr. Meller, mely még Rafael Donner művészetét is két igen jellemző ólom-domborművel képviseli.

A Nemzeti Szalonban március 10-én nyilt meg Tornai Gyula gyüjteményes kiállítása. Tornai Gyula az utóbbi években ritkábban állított ki. A rendszeres tavaszi és téli tárlatokon egyébként sem tartozik az elmaradhatatlanul megjelenő résztvevők közé, ami egyenes következménye annak, hogy sokat jár idegen világban, ségeiről. Annál a pontos hűségre való törekvésnél fogva, amellyel ezeket a távoli, a közönség számára meseszerűen ható motivumokat előadja, képeinek gyakran etnografiai vonása is van. Mostani kiállításán is arab, indus motivumok szerepeltek, részben zsánerszerű képek, s részben a fantasztikum világába tartozó kompoziciók. Kör ibelül hetven munkát állított ki Tornai Gyula, ami első pillanatra számbelileg nem nagy kollekció, de mindjárt érthető, ha festői megjelenésüket tekintjük, az előadásmódjukat, amely a részleteknek szinte végsőig menő hangsúlyozásából áll, minden detailnek gondos, időt és türelmet emésztő megdolgozásából.

Rippl-Rónai József festményeinek és rajzainak kiállítása március 18-án nyilt meg az Ernst-múzeumban, amely ennek a tevékeny és szerencsés kézzel vezetett művészeti intézménynek egyszersmind huszonötödik kiállítása volt. A művész ama munkáit mutatta be, amelyek a francia internáltságból való hazatérése óta készültek, kiegészítve ezeket bizonyos demonstrativ szempontból régibb keletü képekkel, amelyek új, dekorativ és stilizáló festés módjának fejlődésére vetettek világot. Az új képek és rajzok részint kaposi műtermében készültek, aztán az olasz fronton, majd Budapesten is

Művészet 1917.

valamely kávéház márványasztalán, élénk tanujaként a művész sohasem pihenő, örök nyugtalanságú rajz-szenvedélyének. Ezek a szines és egyszínű, ceruzával csinált rajzok (az egyik ciklus «Háborús rajzok az olasz frontról», a másik «Rajzok életemből» címet viselte) azt a Rippl-Rónait hozták elénk, aki az életet figyeli, régi kutatója a lélek állapotainak, amint ez momentán kifejeződik egy-egy ember egész megjelenésén, mozgásán, gesztusain, a test elhelyezkedésén, az arc fiziognomiáján. Ugyanebből következik a művészi portraitfestő ereje, amely mentes minden külsőségtől, az ábrázolt modellnek szinte életrajzát irja a vászonra. Mindez természetesen, az életnek ez a dokumentáló festői leszögezése azon a temperamentumon, azon a lirán keresztül történik, ami teljesen az övé. Ripp-Rónai talán legszubjektívebb festőnk. A kiállításon egész sor arcképét láttuk: új volt az a kollekció, amelynek minden darabja leányfejekről készült, tüzes pasztelszinekkel, valami rejtett erotikával. Dekorativ, stilizált festményei közül meg kell említenünk azt a két nagy panneau-t («Primavera»), amelyek valamely úri villa belső falaira készültek, s legújabb stilusának igen jellemző és jelentékeny termékei.

A kiállítás alkalmából Rippl-Rónai levelet intézett az Ernst-múzeum igazgatóihoz, amelyet önvallomásszerű s a művész munkásságát közelebbről magyarázó sorainál fogva, alább közlünk: «Nagyon örülök annak, hogy az én kiállításommal nyitjátok meg a rövid idő óta fennálló Múzeum 25-ik jól rendezett kiállítását. A XXV. jubiláris szám. Kiállításom nem nevezhető el Hadikiállításnak, mert háborús rajz csak $^1/_4$ részét teszi ki az egésznek. Miután a dolgok elrendezése megkívánja, hogy nehány régibb keletü munkával ki legyen egészitve, inkább retrospektiv jelleggel fog birni. A zöme a kiállítás anyagának jóformán a tavalyi évre tehető. Ekkor voltam a fronton, ekkor jártam itthon azokon a helyeken, — kávéházakban, vendéglőkben és másutt, ahol leginkább a frontról jöttek vissza hőseink pihenni és ahogy a zárórák lefokozása megengedte — mulatni. Igyekeztem mindenütt gyors jegyzeteket csinálni, leszögezni a nagy háború okozta új életet.

Az olasz fronton öt hétig voltam, a mi lövészárkunkban akárhányszor megfordultam, de ellenséget soha sehol nem láttam, nem is rajzoltam. Csak a mieink érdekeltek leginkább, ha nem is történt összeütközés, mégis az arravaló hozzákészülődés egyes fázisait, nevezetesebb alakjait megrögzítettem úgy, ahogy tud-

RIPPL-RÓNAI ÖNARCKÉPE AZ UFFIZIÁKBAN

Derült alkonyba fordul most ennek az egykor sokat vitatott mesterünknek élete, mely a körülötte fellobbanó harcok és mozgalmak között is csodálatos egyvonalúan, kanyarulatok és fordulatok nélkül folyt. Valami istentől áldott biztonságos nyugalommal haladt az útján, élt és dolgozott, ahogy tudott, olyan boldog magától érthetődő módon, mint senki más közöttünk. Gyönyörű példa ő ebben.

Egy-két év mulva lesz 30 esztendeje, hogy Rippl-Rónai először rakta ki munkáit nagyobb közönségünk elé az iparművészeti múzeum üvegcsarnokában. Volt közte mindenféle. Egy sereg rajz, mindenféle tervezet, grafika, voltak festményei és néhány remek befejezett textilmunka. Közöttük az a pótolhatatlan kézihimzésű faliszőnyeg vagy szőnyeg-kép, melyet feleségével együtt készített és később benne égett a milánói magyar pavillonban. Volt egy vitrinában egész sorozat saját fúvású üvegedénye, girbe-gurba, tarka üvegű virágkehely. De a legmeglepőbb egy impozáns, síma mahagóni ebédlő-berendezése volt, hatalmas csupasz ovális asztal, magas keskeny székekkel, meg a zömök tálalóval, melynek fényezett nagy ajtóin kevés furcsa, lapos ólomveret képezte egyetlen díszítését. Mindez, mit az egyenesen Párizsból érkezett művész ott kitárt, oly csodálatos, oly váratlan és egészen más volt, mint a minőt ott addig láttak, hogy sokan hüledeztek. Sokan vállukat vonogatták és találkoztam egy kis látókörű hivatalnokkal, ki a fejét fogta: „én őrültem meg, vagy ő őrült meg?" Az igazgató karját az enyémbe fűzve félrevont: „mondja, hiszen maga is nemrégen járt Párizsban, ott elfogadják az ilyent?" És mikor elragadtatással magyaráztam, hogy ott kíváló művészek foglalkoznak ilyesmivel, objet d'art-nak mondják és céljuk, egészen új ízt adni minden használati tárgynak, akkor gyanakodva nézett végig.

No de elcsendesült az izgalom; a díjat ugyan egy asztalosnak adták oda, de a sajtónak egy része már felismerte őt és az első lépés, bár kevés elismerést hozott, mégis nagy figyelmet keltett. Maga a művész is, a jól megtermett gyönyörű ember, nagyhajú, nagykalapú művészfej, amint messze eltekintő nézéssel járt a közönség közt. Ám, ha magyarázásnak került sorja, kedves, zamatos somogyi beszédje mindenkit megnyert közvetetlen, természetes szavaival.

Ettől fogva R. R. évenként elhozta Párizsból munkáit, de az iparművészet felé többé nem nézett. Első kollekciója a Royal-szálló termeiben, a második, ha jól emlékszem, egy váci-utcai bérház elsőemeleti nagyablakú termeiben helyezkedett el. Ezeket már sokan megnézték, itt már láthatók voltak első korszakának legkitünőbb darabjai, nagyanyja arcképe és a madárkalitkás nő

Nyugat 1926. nov. 16.

Aki látta őket, annak élte végéig felejthetetlen művészeti élményei maradnak. Némelyeknek tán az az ízesítő, egészséges zamat is emlékezetében maradt, ami az egyik nagyterem sarkából áradt. Alacsony spanyolfal, melyen akárki átnézhetett, kis négyszögű teret kerített el itt. Ennek közepén kis spórherd, körül polcon és a falon edények, fazekak. S ha valaki kellő pillanatban érkezett, láthatta Lazarine asszonyt, hamisítatlan párizsi bájjal a lábasok körül tevékenykedni. Ez a természetes fesztelenség, az egészséges, zavartalan gyakorlati érzék, egyéniségének jellemző vonásai, megnyerték számára csakhamar a polgárság zömét. Bizonyára voltak olyanok, akik a következő években a műcsarnokban és másfelé kiállított képeiben nem ismerték fel azok újszerű művészi értékeit, de témáinak és előadásának megragadó fesztelensége még ezekre is megtette hatását. Az akkori kiállítások képein szokatlan volt az ő laza könnyedségű festésmódja, mely a megfigyelést az átéllés pillanatában hirtelen lekapja és azonmód úgy hagyja. Voltak olyanok, akik pongyolasággal vádolták. De lehet-e annak nevezni az olyan könnyedkezű modort, mely mindig célbatalálló pontossággal és biztossággal veti oda megfigyeléseit, és színeit oly kifinomodott művészettel arányítja egymáshoz, és alakítja oly mesterien összhangzó egésszé. Mégis egyes képei már akkor is általános tetszésre találtak. Persze leginkább egymásba törült színezésű, tompa tónusú pasztell-portréi voltak ezek, pl. a mosolygóképű karmester, Konti Józsefé.

Új fejezet kezdődik mesterünk életében a Könyves Kálmán helyiségeiben 1906-ban rendezett külön kiállításával. Ez meghozza a teljes sikert, az anyagiakban is. Most kitárul egyéniségének minden szeretetre méltó tulajdonsága, megismerjük kaposvári otthonát, környezetét, egész életét. Megismerjük feleségét, szüleit, a ház körül dolgozó munkásembereket, Anellát, a fogadott leányt, a bejáró szomszédokat („Piacsik bácsi pipál", „Piacsik bácsi olvas") és meg a házat, az udvart virágágyaival, és gerendás szobákat minden bútorzatukkal („Zöld fotelos szoba"). Mindez színfoltokban, tisztán képzőművész szemével nézve és bár soha semmi nyoma az elbeszélő szándéknak, mégis mély betekintést nyerünk egy röpke ecsetvonásokkal keresetlenül leírt művészi benyomásokban gazdag életbe. Ez megfogta a budapesti polgár lelkét. De nem is volt addig itt olyan kiállítás, melyen minden úgy elkelt volna, hogy még utánpótolnia is kellett a művésznek.

Azóta R. R. legnagyobb mestereink közé számít. Az akkor alakult „Mienk" csoportban, majd a Művészházban és végül az Ernszt múzeumban gyakran láttuk műveinek újabb és újabb sorozatait. Színei ez években mindinkább áttüzesednek. A vidéki élet, a népművészeti hatások okozták-e ezt, vagy régi kialakult módszerének, az „egyszerre festésnek" és az ezzel együtt járó, keveretlen és aláfestés nélkül való dolgozásnak radikálisabb keresztülvitele, azt nem könnyű eldönteni. Lehet, hogy mindezek együtthatása. Amit az is megerősít, hogy újabb festésmódjai — mint ő mondja:

„faktura", — alakulnak ki. Barna vagy fekete vastag kontúrokkal határolja körül színfoltjait, mig végül világos kihagyásokkal jelzi a rajzot. Ezen átmeneteken keresztül eljut az ecsetvéggel nyersen odapetyegtetett színfelrakáshoz, mellyel a háború előtti években kisérletezett. Az össze nem mosott tüzes színfoltocskákból összerakott kép a végsőkig menő megvalósítása volt az elméletének. Mikor a háború végén visszakerült a francia internáltságból, többé ezekkel nem foglalkozik. Hat évvel ezelőtt újra erősebben visszanyúlt az iménti években elhanyagolt pasztelhez, melynek nálunk nálánál nagyobb mestere nem akadt. A rövid életű „Helikon" termeiben összefoglalt, az eldörgölt technika dacára is erőteljes színezésű portrékat mutatott be, olyanokat, melyekben még benne érződött az elmult évtized színtobzódása. Azután beteljesedett művészete a remek Zorka-sorozatban, különösen nehány darabjában összetömörült egész életének minden törekvése, minden kvalitása.

Ma már előttünk áll életműve gazdag teljességében. Művészete tükrözi az utolsó évtizedek legmagasabbra törő, nyugatra sóvárgó kultúrmagyarját. Általa haladhatunk ma a nagy kultúrájú nemzetek művészeti mozgalmainak első sorában. Miatta újból és még jobban fájlalnunk kell, hogy az európai nemzetek múzeumai nem gyűjtik a magyar képeket, mint gyűjtik más nemzetekét. Fiatal korában , a Munkácsy mellett töltött évek után, a Neuilly-i és Pont-avant-i korszakában annyira benne él a francia erjedő, készülődő új törekvések légkörében, azt annyira felszívja, hogy már-már elszakadni látszanak a szálak, melyek hazai művészetünkkel összefűzik. De a kaposvári években újra megtelik a magyar etnikum zamatjával és legeklatánsabb példájává válik a művészet két gyökérből táplálkozó, annál illatosabban virágzó, annál ízletesebben gyümölcsöző fájának.

Mit jelent tehát nekünk az, hogy az Uffiziák önportré-galériájában ez a mai legreprezentálóbb magyar művész odakerül eddigi nehány magyar kollegája mellé? Újabb reményszálat jelent, még egy kis lépést jelent abban az irányban, melyben a magyar művészet újabban nagy erőkifejtéssel dolgozik. Azért rendezünk évenkint külföldi kiállításokat, hogy a magyar piktúra elfoglalhassa az őt fejlettségénél fogva jogosan megillető helyét az európai kultúrközösségben. Ismerjék meg legjobbjainkat úgy, mint mi ismerjük más nemzetekéit. Ne hiányozzék külföldi gyűjteményekben a „magyar iskola", sőt a „magyar terem".

BECK Ö. FÜLÖP

ÉDES ANNA

REGÉNY

XIX.

MIÉRT...?

Minden ilyen szenzáció gyorsan elmúlik.

Pár napig lobog, az emberek beszélnek róla, aztán fölemésztődik a maga-gyújtotta tűzben.

Ez az eset is ilyen volt. Eleinte lázasan vitatták a környéken, anélkül, hogy közelebb jutottak volna mivoltához. Viatorisz fűszeres boltja valóságos kaszinóvá változott. A krisztinai úriaszszonyok és cselédek a lúgköves hordók meg a babos zsákok között naponta megtárgyalták. Mindenki azt kérdezte magától és másoktól, hogy miért történt? Erre azonban senki se tudott kielégítő választ adni se magának, se másoknak.

Az áldozatokat a társadalom nagy és osztatlan részvéte mellett temették el a sír mellé, melyben egyetlen kislányuk, Piroska nyugodott.

Ezen a népes temetésen a rendőrségnek kellett fönntartani a rendet. Utcagyerekek futottak a koporsók után, egymáson gázoltak át, hogy a koszorúkból egy virágot tépjenek emlékül. A sírnál politikai jellegű beszédek hangzottak el. Megjelent több közéleti előkelőség, az a sok vendég, aki részt vett az estélyen, az elhunytak rokonai, a Patikárius-házaspár Egerből, csak Jancsi hiányzott, a sürgöny — úgy látszik — nem érte el. Ott volt azonban Vizy Etelka, Vizy Kornél elzüllött húga, aki hamisított egyiptomi cigarettákat szokott árulni, zokogott a gyászfátyolában, hangosan siratva az ő bátyját, az ő nagy és hatalmas bátyját.

Édes Annát a rendőrségen beismerő vallomása után letartóztatták. Ujjnyomatot vettek tőle, háromszor lefényképezték, aztán átkísérték az ügyészségre, a Markó-utcai fogházba.

Amint belépett ide, úgy tetszett, hogy rádőlnek a falak.

Égigérő vasépületet látott, szürkésen derengő fényben, csupa vasajtóval, vaslépcsővel, amely dübörgött, mint valami gőzmalom, ahol folyton őrölnek. Foglárjai fölvezették a harmadik emeletre, becsukták egy cellába. Egy ágy volt itt, egy szék, egy asztal meg a klozett, de a cella eléggé tiszta volt, világosabb és valamivel nagyobb, mint az ő konyhája. Szinte el se hitte, hogy csak ilyen egy börtön. Azt hitte, hogy a börtönben almon fekszenek a rabok s kígyók, békák szemei világítanak nekik a sötében. Leült a székre. Nem sírt, de sokat töprenkedett. Este az ágya elé térdepelt és imádkozott.

Maga a vizsgálóbíró, miután tüzetesen áttanulmányozta a rendőrségi jegyzőkönyveket, nem sokkal látott világosabban, mint azok, akik úton-útfélen holmi mende-mondák alapján beszéltek róla. Az ügyészség fontosnak tartotta, hogy ezt a szöve-

Szovjet mezőgazdasági küldöttség utazott az Egyesült Államokba

Moszkvából jelenti a *TASZSZ:* Augusztus 3-án szovjet mezőgazdasági küldöttség indult az Egyesült Államokba. A küldöttség az amerikai állattenyésztés fejlődésével akar megismerkedni. A küldöttség vezetője *Jevgenyij Csekmenyev*, a Szovjetunió mezőgazdasági miniszterhelyettese.

Taskentba érkezett az amerikai mezőgazdasági küldöttség

Moszkvából jelenti a *TASZSZ:* A Szovjetunióban tartózkodó amerikai mezőgazdasági küldöttség tagjai, akik két napig tanulmányozták a leningrádi terület mezőgazdaságát, látogatást tettek a sztavropoli határterületen. Különösen érdeklődtek a kolhozok tervező munkája iránt és nagy elismeréssel nyilatkoztak a széleskörű kutatómunka eredményeiről.

Az amerikai mezőgazdasági küldöttség vasárnap Taskentba, Üzbekisztán fővárosába érkezett.

Mit tartalmaz a MÁV „

Beszélgetés a vasút dieselesítési problémáiról eg

Idehaza is mind többen ismerik meg a motorvonatok előnyeit, hiszen a MÁV vonalain egyre gyakrabban tűnnek fel ezek a jó hatásfokkal működő, korszerű szállítóeszközök, amelyekből az elmúlt esztendők alatt sokat szállítottak Dél-Amerikába, Afrikába, Európába.

A MÁV-nál 1957 tavaszán kezdődtek a próbajáratok néhány vonalon a modern öttengelyes Diesel-motorvonatokkal és a sikeres eredmények után az idén már a Balaton környéki forgalomban hat pár közlekedik. A Balaton-, Helikon- és Badacsony-Expressz »közelebb hozza« a magyar tengert Budapesthez. A 115 kilométeres távolságot Siófokra 1 óra 59 perc alatt futja meg a Balaton-Expressz, a Helikonnak ez 1 óra 49 percbe telik. A Badacsony-Expressz 2 óra 45 perc alatt ér a Déli-pályaudvarról Balatonfüredre (132 km).

Kényelmesebb, gyorsabb utazás

A Diesel-motorvonatokat kedveli az utazóközönség. Tudja, hogy az utazás *gyorsabb, kényelmesebb, kultúráltabb: füst és korom nélküli.* Felmerült azonban a kérdés: a MÁV milyen mértékben folytatja a motorvonatok beszerzését; milyen tapasztalatokat szereztek eddig ezekről a járművekről; a műszakiaknak milyen problémákat kell megoldaniuk a Dieseljárművekkel kapcsoaltban; milyen lesz a további fejlődés?

Ezekkel a kérdésekkel kerestük fel *Vághegyi Károly* gépészmérnököt, MÁV műszaki főtanácsost, aki 25 éve teljesít szolgálatot az államvasútnál és a dieselesítés egyik legjobb szakértője. A harmincas években az elsők között ismerte fel a Diesel-motorvontatás jelentőségét és szorgalmazta, hogy a MÁV az Alföld olyan vasútvonalain, ahol a mozdonyok számára a vízbeszerzés nehézségekbe ütközik, motorvonatokat közlekedtessen. Ez a terv azonban nem tetszett a »szénbáróknak«, a Magyar Általános Kőszénbánya hatalmasságainak. Mindent elkövettek, hogy a MÁV dieselesítési elgondolásait korlátozzák, *de azt már nem tudták megakadályozni, hogy Szentesen fel ne épüljön Európa akkor legkorszerűbb motorszínje,* ahonnan kifutottak a vonalakra a

HÉTSZÁZ ÚJ ORVOS
— HATSZÁZ VIDÉKRE KERÜL

Az Egészségügyi Minisztériumban kapott értesülés szerint az idén csaknem hétszáz általános orvos- és fogorvoshallgató fejezi be tanulmányait. Doktorrá avatásuk után előreláthatólag ez év szeptember közepén, október elején kezdik meg munkájukat. Valamennyiüket elhelyezik, nem úgy, mint régen, amikor sok végzett hallgató örülhetett, ha mint díjtalan gyakornok kaphatott helyet valamelyik klitást, elsősorban a bánya- és iparvidékeken, ahol pillanatnyilag hiányos az orvosi ellátás.

Az orvosok elhelyezését az egyetemeken bizottságok intézik. A jelölt tanulmányi eredményei, személyi, családi és egyéb körülményei gondos figyelembevételével döntik el, ki melyik állásra a legalkalmasabb.

Az új orvosok közül — az egészségügy szükségleteinek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 AUG 5.

Rippl-Rónai

r Nemzet — Kedd, 1958. augusztus 5.

Új szerzemények kiállítása

610

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN

Nem tudom mennyire tehető azoknak a műtárgyaknak a száma, amellyel az elmúlt években az Iparművészeti Múzeum gyarapodott, de a nagy kupolacsarnokot és a feljáratot betöltő többszáz darabból álló, változatos anyag látványos kiállításából arra következtethetünk, hogy a múzeum jelentékenyen gazdagodott és alkalma nyílik gyűjteményeinek sokrétű kiegészítésére.

Lelkes *gyűjtők* hagyatékából, ajándékaiból, *állami vásárlásokból* tevődik össze az új szerzemények tára, de nem lehet elfeledkezni a korunkszülte értékes forrásról, a MÉH-ről sem. Művészi kivitelű ötvösművek alatt nem egyszer olvashatjuk a táblácskán: A Metallokémia, a csepeli gyár stb. ajándéka. Köszönet illeti azokat a gyári dolgozókat, akik a beolvasztásra kerülő fémanyagból a muzeális értékeket eljuttatják oda, ahol a helyük van.

Egy méltóságos felépítésű XVIII. századi *magyar szekrény*, korabeli erdélyi hímzések aranyló környezetében fogadja a belépőt az új szerzemények kiállításán s a továbbiakban remekművű bútorok, falkárpitok, szőnyegek, porcelánok és más lakberendezési tárgyak helyes értelmű csoportosítása nemcsak művészi szépségeket tolmácsol, hanem gondolatébresztően tükrözi elmúlt korok életformáját, életérzését, ízlését. Az intarziaképekkel zsúfoltan díszített délnémet származású íróasztalféleség mellett (amelynek rejtélyes jelképekkel körülvett, elrajzolt vonalú emberi alakját akárcsak Picasso egyik őse rakta volna intarziába) ott tündököl egy kecses XVIII. századi, aranyozott karosszék, a *velencei rokokó* elragadó megtestesülése. Talán Casanova ült benne valaha, fehérparókás fejjel, szerencsejáték közben a Canale Grande valamelyik palotájában.

A tájképes és alakos brüsszeli gobelinek hézagpótlóan egészítik ki a múzeum gyűjteményét, valamint az a tibeti szőnyeg, amely ritkaságot képvisel.

A külföldi darabok között fel-feltűnnek a magyar bútorok, a komoly, nehézkes XVIII. századi soproni szekrény, egyik betétjében hárfázó nő képével, majd a valóságos építménynek ható XIX. század eleji szabadkai íróasztal, tetején a *Fettick Ottó* hagyatékából származó s a Madonna della Sediát ábrázoló kristály gyertyaellenzővel.

Francia brokátból készült magyar miseruhák, porcelánok, értékes ötvösművek, keleti szőnyegek, csodálatos szépségű régi magyar szőttesek (kimagaslik egy ősi sárközi asztalkendő) színpompás hátteret adnak a régi korok lakberendezési tárgyainak. Egy vitrinben régi perugiai bakacsint láttunk, amelynek motívumai vándorútjukon nemcsak eljuttottak, hanem meg is gyökereztek a magyar szőttesek ornamentika-tárában.

Órákig is el lehetne nézegetni azt a nagy körvitrint, amelyben legyezők, illatszeres üvegcsék, szalencék *Zsolnay*-féle boglárok és nyakékek, égkék zománcképekkel díszített színházi látcső, Napóleon Sevresben készült porcelánképe foglal helyet, számtalan használatból kikopott apróság társaságában.

A bútorművesség, a textília, az üvegművészet (nagy érték a francia *Gallé*-vázák és *Tiffany*-üvegek gyűjteménye s az üvegek között a *Rippl-Rónai* tervezte pohár, amelyet a düsseldorfi gyár kivitelezett), a bronz- és fémművesség, a díszóra sok szép darabbal van képviselve az új szerzemények között s nem kevésbé értékes a *munkácsi vasgyár* művészi munkásságát dokumentáló vitrin.

Fel kell hívnunk a figyelmet egy aranypávákkal hímzett erdélyi abroszra s arra az *angol utazóládára*, amelynek bőrrel bevont tetejét a biedermeier szellemében fogant városi tájkép díszíti. Biztos, hogy a kis Copperfield Davidot intézetbe indulásakor ilyen útiládikával ültette a postakocsira a hűséges Pegotty.

De beszélhetnénk a csodálatos finomságú *vert és varrott csipkékről*, amelyek elkészítése, ki tudja hány csipkeverő szemevilágába került. S ha megszólalna, ki tudja milyen érdekes udvari intrikákról mesélhetne az a hajszálnál is vékonyabb Chantillyben vert fekete csipkeköltemény, amelyet Bayeux városa ajándékozott Eugénia császárnőnek, legyező céljára.

A nagylelkű mecénásokról, akik értékes ajándékaikkal írták be nevüket ezúttal is a magyar közművelődés történetébe, már megemlékeztünk s nem feledkezhetünk el a kiállítás rendezőiről sem, akik a tárgyak élvezetes csoportosításában fejlett ízlésüket a helyes szemléltetés, a tanulságos szolgálatába állították.

Dutka Mária

Rippl-Rónai József

MŰGYŰJTŐK

ÁRTIUM 95/2

Gondolom, már sokan álmodoztak ar
Rippl-Rónai József- vagy Lotz Károly-alk
az egyéni látásmódot és külön életforn
oly merész álmaik is megvalósuljan
Munkácsy Mihály-kép elhely

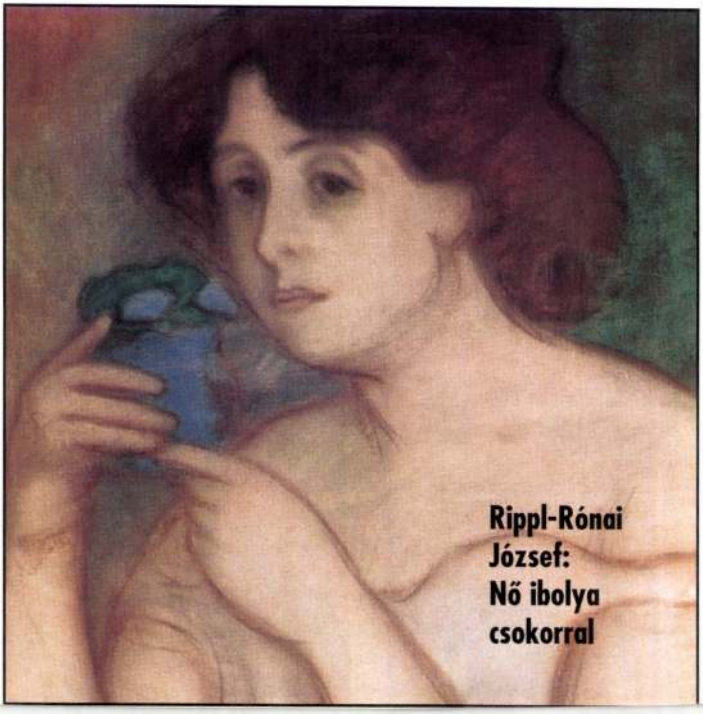

Rippl-Rónai József: Nő ibolya csokorral



„Röpte"
100x100 cm
Olaj, vászon
200 000 Ft

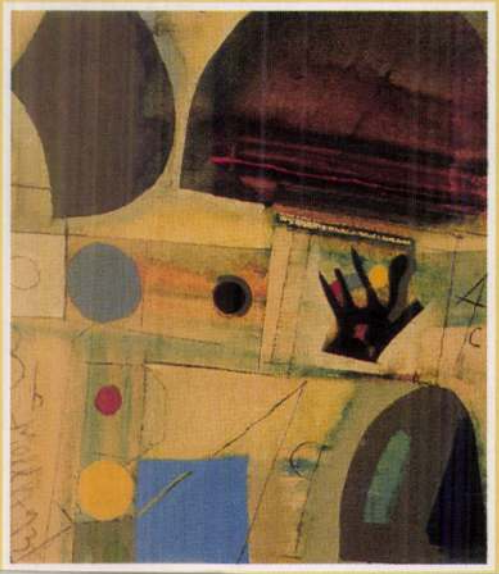

„Emlékezés az iskolára"
30x50 cm
Olaj, vászon
180 000 Ft



9. Pólya Tibor:

Rippl Rónai Józef

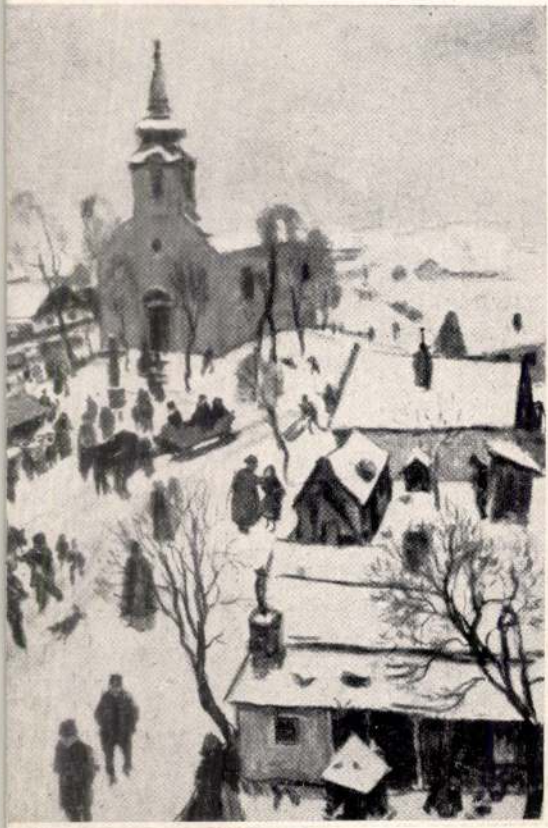

Falu a toronyból nézve.

Rippl Rónai József

Művészet Nyugaton. Irta Rippl-Rónai József. Világ, ápr. 30.

Művészet 1910. 7ik l.

Rippl Rónai József

Rippl-Rónai kollektiv kiállítása. Irta dr. Hornyay Odon. Felsőmagyarországi Hirlap, (Kassa) febr. 14.

1906

Gyűjteményes kiállitások.(Magyar-Mannheimer,Telepy, Hever, Rippl-Rónai). Művészi Ipar, II. 2.

Rippl-Rónai és Magyar-Mannheimer kollektiv kiállítása. Írta dr. Hornyay Ödön, Felsőmagyarország, (Kassa) febr. 7.

1906

1906

Rippl-Rónai József. Írta Hora. Jövendő, febr. 25.

(Művészet 1906. 143. l.)

Nemes cod.





BELVÁROSI VÁLTÓÜZLET R. T.

A M. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK FŐÁRUSITÓJA

:: BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 37. ::

LEVÉLCIM: BUDAPEST 62. PÓSTAFIÓK 40.

BUDAPEST 93 OKT 24 19



Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula *urnak*

I., Lenke tér 7.

Rippl Rónai József

Lród

A kultuszminiszter a Rippl-Rónai kiállitáson. Pesti Hirlap 1915. okt. 21.

U. 1602

Az Ernst Museumban rendezett koll. kiállitása alkalmából

Rippl Rónai József

Felelet egy megbolygatott darázsfészekből. (Apponyi levelére). Irta Rippl Rónai József. Világ, február 10.

1914

(Művészet 1914. 285 l.)


LÖBL DÁVID ÉS FIA
1875

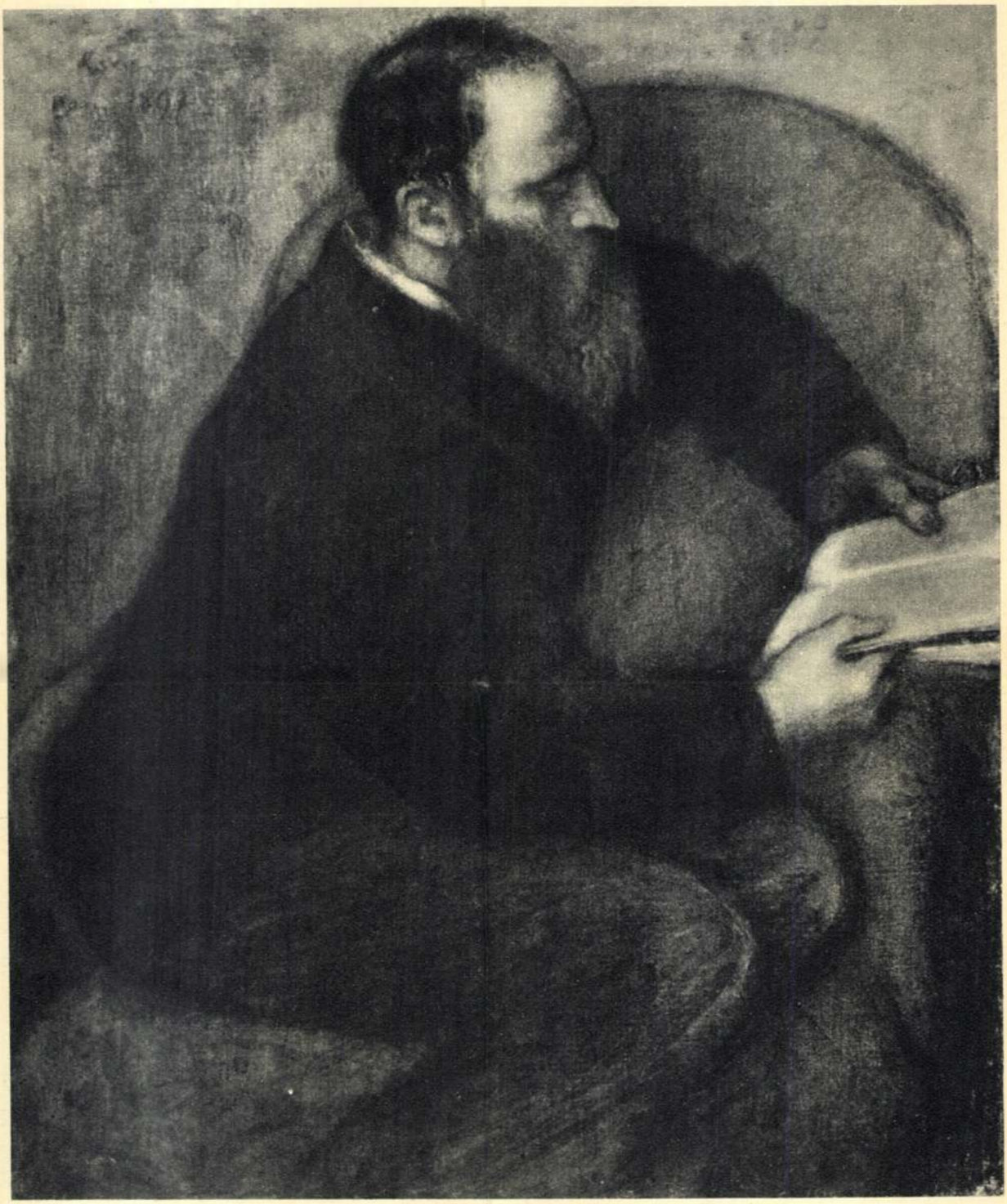

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: VUILLARD FESTŐ KÉPMÁSA

Petrovics MM

Rippl Rónai József K
79

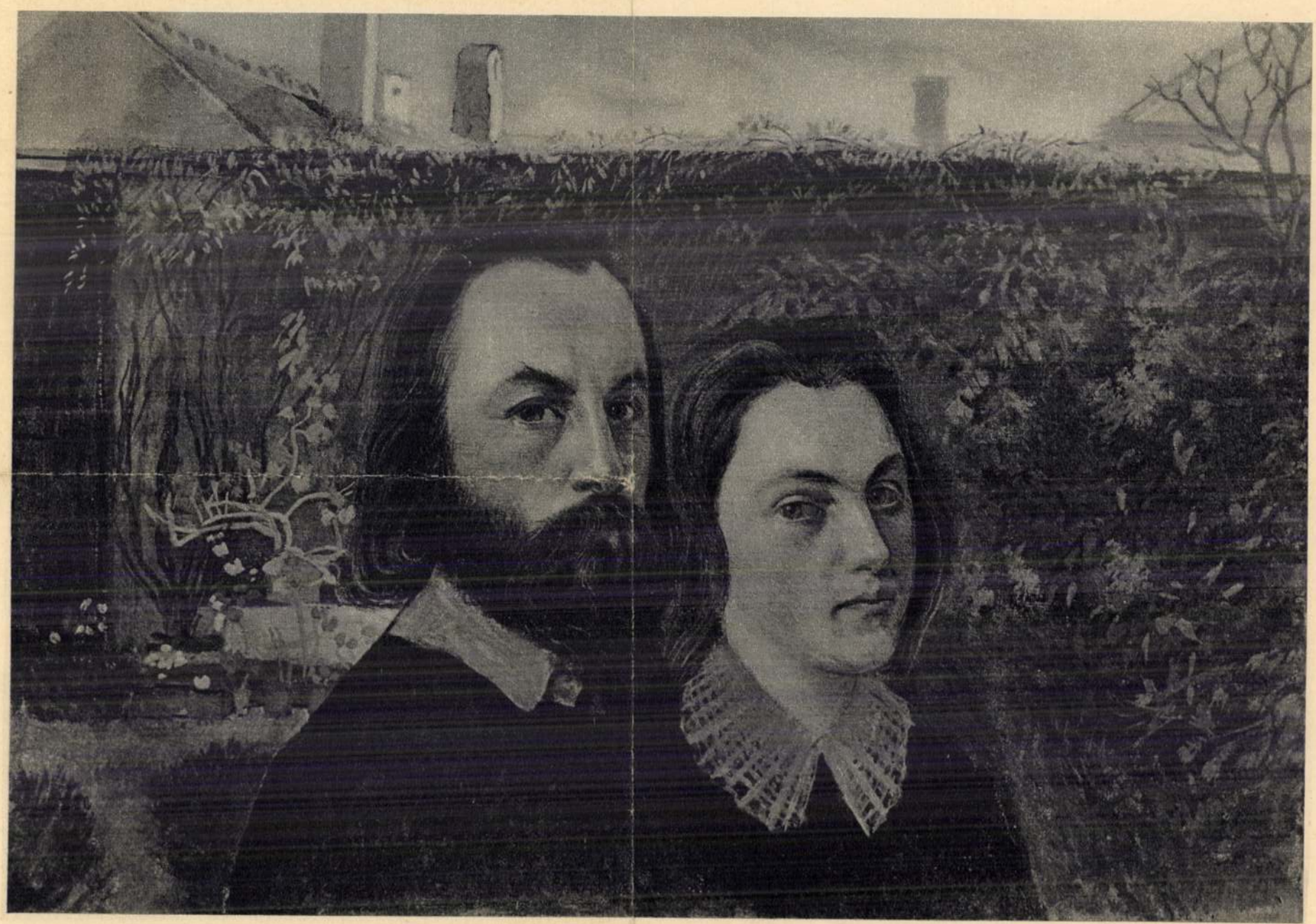

NAGY SÁNDOR: A MŰVÉSZ ÉS FELESÉGE



RIPPL-RÓNAI JÓZSEF
ÖNARCKÉP



FERENCZY KÁROLY
CSÓK ISTVÁN KÉPMÁSA



Rippl-Rónai József: Öreg Asszonyság (Fruchter gyüjt.) Fotó M. T. I. Petrás



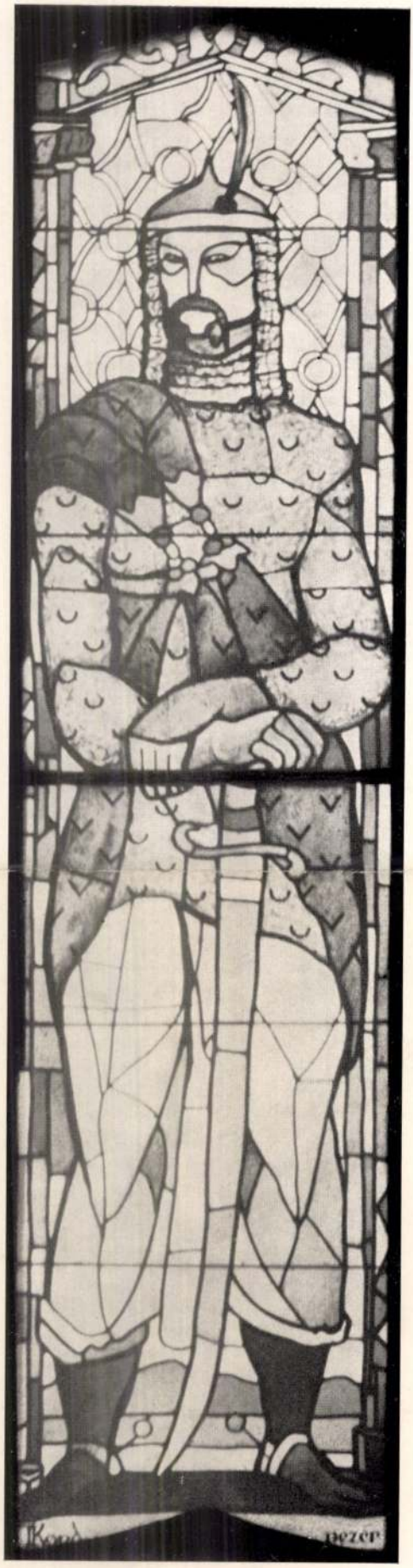

Kernstok Károly: Vezérek (a debreceni egyetem auláját ból)

...Imre: Montmartrei ...da. Délután 3 órakor bérletszünet. Sarkadi Imre: Szeptember. Este fél 8 akor, Jászai-bérlet.

Rippl-Rónai Múzeum: Keletázsiai festények és fafaragások kiállítása.

EDOSZ Művelődés Háza: Szerelem endély nélkül. Csehszlovák filmvígjáték lután 3 és 5 órakor. — Táncest.

Textilművek Művelődés Háza: Ifjúsági ...bdélután 3 órától. — Táncos klub-...

MOZIK:

Vörös Csillag: Gábor diák. Uj magyar ...m.

Szabad Ifjúság: Gábor diák.

Siófok: Vízkereszt, vagy amit akartok.

Csurgó: Az élet hídja.

Balatonboglár: Kati és a vadmacska.

Barcs: Szakadék.

Marcali: Kutyafejűek.

Lengyeltóti: Dandin György.

Tab: Körhinta.

Igal: Gázolás.

Nagyatád: 9-es kórterem.

— VÉRADÓK, FIGYELEM! Felvjuk véradóink figyelmét, hogy a ájus 1-i ünnepek miatt a véradói pok a következőképpen változk meg: Az előtte való héten négy radási nap lesz: 23-a, hétfő, 25-e, erda, 27-e, péntek és 28-a, szomt, egész napon a szokásos időkben. következő héten csak 4-én, pénken tartunk véradó napot. Véradó lomás, Kaposvár.

— **Az Uj Kina művészetéről vetített-pes előadás lesz** 23-án este 7 órakor TTIT-klubban. Előadó: Major Gyula.

— VASÁRNAP DÉLELŐTT fél 9 ai kezdettel lesz az Áramszolgáltaa Vállalat nagytermében a Zalamogy országos elődöntő sakkmérzés visszavágó találkozója. Belés díjtalan. Minden érdeklődőt sísen vár a rendezőség.

— **Az ökölvívó területi bajnokság** az edeti tervtől eltérően április 29—án kerül megrendezésre Kaposvárott.

— CSEREMŰSOROKAT SZERZNEK MEGYÉNKBEN. A batéi ínjátszócsoport Gárdonyi: Fehér nna című színművét Kaposkeresztron mutatja be, a rinyakovácsi ínjátszók pedig Jákóban adnak ősort.

A Kaposvár város területén működő útkarbantartó részleg felvesz **útmunkára segédmunkásokat.** Munkabér az országos mély- és magasépítési normák szerint. Jelentkezni lehet a Kaposvári Kertészeti és Köztisztasági Vállalat Árok u. 4. és Virág u. 1. sz. telepén.

Mercedes írógép 2100 forintért, Erika 3000 forintért kapható a kaposvári OFOTÉRT-boltban, Lenin u. 10.

...járni. Nála sem láttak a bizottság tagjai fennforogni különösebb szabálytalanságot, s ő is »megússza« egy dorgálással.

„Többet nem adok munkát a sporttársaknak..."

Gál János, a K. V. Meteor középcsatára ez évben már másodszor kerül a fegyelmi elé. A játékvezetői jelentés szerint Gál durván rugdalózott a pályán, s veszélyeztette játékostársa testi épségét. — Igy volt? — teszi fel a kérdést a bizottság elnöke. — Sajnos, így! — hangzik az őszinte beismerés. — S meg kell vallanom — folytatja tovább Gál János —, hogy saját hibámból olyan idegállapotban voltam az említett mérkőzésen, amelyet ma már én is elítélek. Azt kérem, ítéljenek el, hogy teljes egészében rádöbbenjek arra, milyen helytelen magatartást tanúsítottam — mondja. A bizottság az őszinte megbánást figyelembe véve négy bajnoki mérkőzésről tiltotta el a megtévedt labdarúgót. Gál még meg is köszönte a jószándékú ítéletet, s mint mondotta, sokat tanult a mai fegyelmi tárgyaláson. — Azon leszek — fűzte tovább a szót, hogy többet ne adjak munkát a sporttársaknak — s lehorgasztott fővel kiballagott a teremből.

...den részletre fényt derítsen, meg legalább egy hétig kénytelen lesz foglalkozni a pályabotrány ügyével.

* * *

Tizre jár, amikor elaszik a villany az MTSB épületében. A Labdarúgó Társadalmi Szövetség fegyelmi bizottságának tagjai egy nehéz nap után gondterhelten elindulnak haza. Milyen jó volna, ha a könnyelműen sportszerűtlenkedő labdarúgók egy kicsit mélyrehatóbban megnéznék, hogy egy-egy megfeledkezett pillanattal, egy-egy kisebb vagy nagyobb fegyelmezetlenséggel milyen sok munkát, milyen súlyos gondot okoznak azoknak, akik éberen őrködnek sportéletünk tisztasága felett. Ha ismernék a fegyelmi bizottság munkáját, talán a jövőben kevesebb lenne a sportszerűtlenség a somogyi labdarúgópályákon.

Kovács Sándor

Megélhetést nyújtó szőlőbirtok öregség miatt eladó. Müller, Kaposvár, Kanizsai u. 51. (923)

Sötét festett teleháló eladó. Május 1. u. 25. Asztalosnál. (12302)

Eladó 40 q takarmányrépa. Cím: Várda alsórész, Kozma János. (929)

Tömeg- és minőségi főzésben, sütésben jártas

SZAKÁCSOT VAGY SZAKÁCSNŐT FELVESZ AZ ÜDÜLÉSI IDÉNYRE

1956. május 14-től szeptember 17-ig délelőtti műszakra a Közlekedési Üdülő, Balatonlelle. Ajánlkozások: életkor megjelölésével az üdülő címére.

Kötőgép olcsón eladó. Jákóiné, Kaposvár, Kovács Sebestyén u. 1. (12279)

40 q rétiszéna eladó. Hollósi, Juta. (12288)

Házhulladékot, vályogot töltésre díjtalanul adunk. Marx Károly u. 39. (913)

Fonyódon villatelek és villa eladó. Ketskésné, Kaposvár, Damjanich u. 14. (12300)

Eladó a felsőmocsoládi állomás mellett egy szobás, konyhás ház, istállóval, mellékhelyiségekkel és 500 négyszögöl termő szőlő, gyümölcsös. A ház megvétel esetén azonnal beköltözhető. (12305)

Kétszobás, összkomfortos lakásokat keresünk. Cím: Állami Hirdetőben. (12294)

HIRDETMÉNY

A fertőző betegségek elleni tavaszi védőoltások április hó 26. után kezdődnek.

1. Diftéria, szamárköhögés, tetanus (merevgörcs) elleni védőoltásra kerülnek azok a 6—11 hónapos kisgyermekek, akik 1955. április 1. és szeptember 30. között születtek, továbbá azok a 18—23 hónapos gyermekek, akik 1954. április 1. és szeptember 30. között születtek.

2. Himlő elleni védőoltásra kerülnek azok a 12—17 hónapos gyermekek, akik 1954. október 1. és 1955. március 31. között születtek.

Az oltásra kötelezettek a körzeti oltó orvostól idézést fognak kapni. Az oltásokat a körzeti orvosok körzeti orvosi rendelőjükben fogják végezni a rendelési idő alatt. Kérem a szülőket és a gyermekek törvényes gondozóit, hogy gyermekeik érdekében az idézésen feltüntetett helyen és időben pontosan jelenjenek meg gyermekükkel. Ha gyermekük ez időben beteg lenne, azt a kezelő orvos igazolásával igazolják az oltó orvos előtt. Akik az oltandók nyilvántartásából való hiányzás miatt idézést nem kapnának, de a fenti korcsoportba tartozván oltásra kötelezettek, feltétlen jelenjenek meg az illetékes oltó orvosnál az oltások elvégzése végett.

A védőoltások védik a gyermekeket a fertőző betegségek ellen. Az indokolatlan elmaradás büntetést von maga után.

Dr. Szabó Zoltán
városi főorvos

Nagy szabó-asztalt, varró-asztalt, jókarban lévő férfi szabó-varrógépet és férfi varrógép-alvázat veszünk. Rendeltszabóság, Kaposvár, Május 1 u. 29. (12308)

Amatőrfényképek kidolgozása 8 óra alatt. Filmek bármikor kaphatók. Pálfy-fotó, Engels u. 3. (924)

SOMOGYI NÉPLAP

Felelős szerkesztő: Horváth János
Felelős kiadó: Tóth István
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kaposvár, Latinka S. u. 7. Tel.: 15-11
Kiadóhivatali tel.: 15-16
Somogy megyei Nyomdaipari Vállalat
Nyomdáért felel: Hidas János

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

1956 ÁPR 22

SOMOGYI NÉPLAP,
KAPOSVÁR

Rippl Rónai

610

VILLA A KISRÓMA-HEGYEN

Ahol egy nagy festőművész emlékét idézi minden . . .

A KISRÓMA-HEGY regényes szépségű lejtőjén, a fák közül egyszerre csábítva kínálja és lányosan titkolja magát a ház, s amikor a látogató belép hűvöslehelletű falai közé, hirtelen megfosztja magát az apránkénti felfedezés örömétől, s mindent egyszerre akar látni. A szobák, ahol ő élt, dolgozott, pár perc alatt bejárhatók, kincsei félóra alatt megtekinthetők, de nem elég egy hét, hogy a gyönyörködő kíváncsi szem beteljék a látványnyal, megismerjen mindent. Minden szöglet, minden kép, minden kis tárgy újabb és újabb meglepetéssel kedveskedik a látogatónak.

Milyen kevesen tudják: itt élt, itt alkotott, s itt halt meg Rippl-Rónai József. S talán még kevesebben tudják, hogy a hálás emlékezetű neveltfiú, dr. Martyn Róbert valóságos Rippl-Rónai múzeumot rendezett be a villa szobáiban.

Azokon a napokon, amikor a marcali kórház gyermekfőorvosa hazajön, gyógyulást kereső emberek tömege fordul meg a villa parkjában, dr. Martyn Róbert rendelőjében. Bizonyosan, igen kevesen tudják közülük, hogy a rendelőtől pár méternyire, a villa szobáiban a nagy kaposvári festőművész emlékét idézi még most is minden. A villa homlokzatán ott van ugyan a Medgyesi-plakett, a villa hajdani lakójának, Rippl-Rónainak érdekes arcélével, a park százados fái alatt ott a Medgyesi faragta Rippl-Rónai szobor, mégis a gyógyulást kereső betegek közül kevesen sejtik, hogy a villa szobáiban emlékidézően, hűen minden bútordarab, a falak festése, s minden olyan, mint amikor még a művész élt és alkotott.

A SZOBÁKAT most is lakják: a művész nevelt fia és felesége, de nagyobb kegyelettel, nagyobb szeretettel akkor sem őrizhették volna meg a művész emlékét, ha senki sem érintette, senki sem lakta volna a szobákat, amióta Rippl-Rónai kiejtette kezéből az ecsetet. Sőt . . . Azóta gazdagította is a hálás neveltfiú a Rippl-Rónai emléktárat. A bútorok elhelyezése, a szobrok, a falak festése — minden ugyanaz, mint a művész életében.

A földszinti szobák falán ceruzarajzok: régi kaposvári arcokat, vázlatokat, karikatúrákat tár a látogató elé gazdagon minden falrész. Rippl-Rónai barátairól, látogatóiról egy-egy emlék: Fényes Adolf, Szinnyei-Merse Pál, Fonyódi Géza arcáról egy-egy portrévázlat. Ceruzarajzok: egy ivó gulya, s az egyik vázlaton Rippl-Rónai gyors vonásaival nehezen kibetűzhető szöveg: »Miután a művésznek csak önmagából és a természetből lehet még újat meríteni — jobban kell a természetben elmerülni, mint a régi stílusok általunk kevésbé átérezhető szellemében. Igaz, hogy ez a nehezebbik feladata a művésznek, mert továbbhaladást jelent, amivel megbirkózni nehéz dolog.«

Az idézet mintha Ars poeticája lenne a művész itt látható képeinek, vázlatainak. Pillanatképek a természetből ellesve: közéjük tartozik a vázlatos, de igen kifejező nagy ceruzarajz, az itatónál lévő gulya, egy másik gyors vázlat sertésekről és a baromfiudvar zajos népségéről.

Az alsó szobákban kisebb képek Rippl-Rónai párizsi művészbarátaitól, köztük a neves Mallioltól is. Két szoba mindössze, de órákig ihatná a szomjas szem magába a falak gazdag kép-kincsét, Rippl-Rónai művészetét. Pedig mi ez még a felső három szobához!

Falépcső visz fel az emeletre, Rippl-Rónai dolgozószobájába, a hálószobába, amelyet az empire-faragású ágy ural. Az ablakon át az alkonyati világítás csodás színeivel gyönyörű parkrészlet tárul a szemlélődő elé. A villától alig száz méternyire ott a hajdani műterem, ott az az épület is, amelyben négy éven át Medgyesi faragta remekbe szobrait.

A RIPPL-RÓNAI emlékekbe szerelmes hálás neveltfiú, Martyn doktor itt gyűjtötte össze mindazt, ami a művésztől ittmaradt, ami Rippl-Rónai emlékét idézi. Az íróasztal, előtte a híres karosszék. Itt üldögélt, itt írta leveleit, emlékezéseit a művész. Az íróasztal felett a csodálatos, a feledhetetlen portré, a »Margit néni«. Különös szép, csodálatos kék háttérből fehér női arc, női profil válik ki, s a látogató nem tudja eldönteni, hogy a majdnem egyszínű női arcnak mi adja meg a plasztikáját. A portré szinte vonja magára, mint a mágnes a tekintetet és nehéz elszakadni tőle.

A szembelévő falon Rippl-Rónai édesanyjának és édesapjának megdöbbentő realitású portréi. Egy asztalon a volt Munkácsy-tanítvány legnagyobb emléke, a legnagyobb magyar festőművésztől, Munkácsy Mihálytól kapott paletta. A könyvállványon Rippl-Rónai kedvelt könyvei, köztük Móricz Zsigmond által a művésznek dedikált művek.

A bútordarabok is ismerősek a Rippl-Rónai-képekről. Ismerősek a szobrok, a gyertyatartók, a híres karosszék is. Egy-egy képén a művész valamennyit megörökítette a hálószoba két ágyával együtt.

Az ajtó mellett — üvegtől óva őrzik Rippl-Rónai széleskarimájú művészkalapját, üveg alatt néhány hajtincsét, apró emléktárgyakat, vázákat, tálakat, s a halott művész összekulcsolt kezének, külön a remekműveket alkotó jobbkéznek gipszmását.

MILYEN SOKAT tudna s így is milyen sokat mesél a századforduló Európájának nagy művészéről a kisrómahegyi villa minden szobája, minden bútordarabja, minden emléke. S itt minden nemcsak a nagy művészről beszél, nemcsak Rippl-Rónai korszakokat átívelő, alkotásokban gazdag életpályájának gazdag emlékszüretje ez a villa, de bizonysága két ember, Martyn doktor és felesége kegyeletteljes, hálás emlékezésének is. Köszönet érte mindenki nevében.

NAGY TAMÁS

dennemű félreértések elkerülése céljából sietvést hangsúlyozom, hogy ritka kivételről van szó. Hja, mindenféle esetek előfordulnak, néha szinte megkavarodik tőlük az ember. Egy azonban egészen bizonyos: elképzelhetetlen olyan ostoba tudós — mint ritka kivétel —, aki életének legalább a végefelé ne tenne szert bizonyos értelemre. Pontosan ez történt egy philadelphiai professzorral is. Az ő szívvidámító intellektuális fejlődése bizisten figyelmet érdemel.

A professzor, név szerint, Mr. Carleton Stevens Coon egy bohókás napon elhatározta, hogy felhagy maradiságával. Rájött, hogy a lét értelme a szakadatlan fejlődés, s bár az ő létének túlzottan sok értelme nem volt, mégis fejlődni akart. Az ilyesféle jó szándék tiszteletet ébreszt. Gondolom, még a legelvetemültebb bukott diákok sem vélekedhetnek másként

stb. kétel az en mok Majn hasor szem zeteit

témakörben Szent Tamást tartotta legfőbb eligazítójának.

Mit tesz azonban a véletlen: Mr. Coon idővel professzor lett. Ez azonban sokáig nem akadályozta meg abban a szokásában, hogy ellenezze Charles Darwin tanait. Mentségére szolgáljon, hogy ez az ellenzékisége szakadatlanul fejlődött, és idővel szabályos gyengeelmélyüséggé érett. Többen megfigyelték hasonló jelenséget más fajelméletes professzorok esetében is, következésképpen az érdem nem egészen a mi emberünké. Nos, Mr. Coon egy napon a jobb lábával kelt ki az ágyból s felkiáltott:

— *Darwinnak van igaza!*

Felöltözött, s rohant a tanszékére. Felrázta mély álmukból diákjait, s

[illegible] tett. Ez a lehetőség halálra rémítette. Találékony agya azonban sebesen működött, és a következő szellemes okfejtésre indította:

— *Nyugalom, gentleman, nyugalom. Mi emberek valóban a majomtól származunk. Ámde annak idején különféle majmok ugrándoztak a különféle fákon. A négerek fekete majmoktól származtak, és fekete szikomorfákon ugrándoztak. A fehér amerikaiak ősei fürge fehér majmok voltak, s ők banánfákra telepedve jó üzleteken törték a fejüket. Nem kétséges: a fehér majmok kezdettől fogva intelligensebbek voltak, mint a feketék.*

A fehér majmokról szóló teória megnyugtatta a nyugtalankodókat, hiszen ez egybevágott a Ku-Klux-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rippl Rónai

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP
1963 SZEP 8

102

Rippl-Rónai barátja

A kaposvári múzeumban ezen a nyáron *Rippl-Rónai* alkotásai láthatók. Az első teremben, mindjárt a bejárat mellett egy tintával és lúdtollal készített rajz fogadja a nézőt — egy rövid hajú, hajlott orrú, bajuszos férfi feje és a lap bal oldalán egy parasztasszony egész alakos rajza.

A rajzon — Rippl-Rónai szokása szerint — felírás is van, de mégis, ki ez a *Hegedüs György Tóka?* — kérdezheti a néző.

Amikor Rippl-Rónai 1908-ban megvásárolta a Róma-villát, elkezdett gazdálkodni. Rövidesen szántóföldet vásárolt a szomszédságban, és ugyancsak hamarosan kitudódott, hogy — nemigen ért a gazdálkodáshoz, ezt egyébként valójában sohasem vette tudomásul. Nos, a szántóföldeket tavasszal, ősszel meg kellet munkálni, és erre a munkára a zselicszentpáli Hegedüs Györgyöt ajánlották. Szentpálon több Hegedüs György lakott, Rippl-Rónai barátját Tókának nevezte a falu. Az évek során valóban egész életre terjedő jó barátság fejlődött ki kettejük között. Hegedüs szinte magáénak tekintette Rippl-Rónai földjeit, úgy, akként művelte, ahogy szükségesnek látta. Aztán minden alkalommal, hazatérés előtt pohár bor mellett egy darabig elbeszélgettek — egy ilyen alkalommal készült a most kiállított tollrajz. És e barátság egyre elmélyültebbé vált. Augusztus 20-án, a szentpáli búcsú napján Hegedüs Tóka kocsiján beállított a Róma-villába, és Rippl-Rónai családját meghívta házába. Egy ilyen alkalommal készült a »Szentpáli búcsú« című olajfestmény, melyet Rippl-Rónai a bábossátor mellé telepedve a szentpáliak érdeklődése közepette, egyetlen alkalommal festett. És a »búcsúvacsora« után Hegedüs György szinte percek alatt vitte haza az erősen rázós úton éjszaka a Rippl-Rónai családot.

Még levelezett is e két kiváló ember. Az első világháború idején Hegedüs György a harctérről küldött beszámolókat, Rippl-Rónai pedig pontosan válaszolt. Ennek a levelezésnek egy részét annak idején a *Purjesz Lajos* szerkesztette Világ napilap közölte.

Aztán a korral egyre öregebbé vált e barátság, Rippl-Rónai földjét az öreg Tóka már nem tudta megszántani. Mégis mindvégig közelségben maradtak, és kölcsönösen fölkeresték egymást.

És most nem is túlságosan messze egymástól, somogyi földben fekszenek mindketten.

Hegedüs György egyetlen leánya — tudomásom szerint — ma is szentpáli lakos.

Martyn Ferenc

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

...szerint rendezik a versenyt. Az első és a harmadik korcsoportban 1500 méteren, a második korosztályban 3000 méteren kell leküzdeni az ismert akadályokat. A nőknél nincs a korhatár meghatározva.

...ersenyzőké lesz a szó Pécsen

...ó versenyszezon motorosok számára ma Pécs, ahol az új mecsekaljai pályán hazánk legjobb motorversenyzői állnak rajthoz. Az erős mezőnyben ott lesznek majd a somogyi motorversenyzők is, akik négy osztályfutamban igyekeznek gyarapítani az egyéni és az MHS Somogy megyei Motoros Klub pontjainak számát.

Az 50 köbcentiméteres katgóriában a fiatal **Boros** áll az indulók közé Berwa motorjával. A 125-ös géposztályban **Tóth Lajos** Hondán, Szőke Csepel gépen versenyez. A 250-es kategóriában **Tóth János I.** és **Tóth János II.** egyaránt Jawa géppel indul. Ugyancsak Jawával állnak rajthoz a 350-es futamban **Tóth Lajos, Lőrincz** és **Szőke.**

Az igen erős mezőnyben kirobbanó somogyi sikerre persze nem számíthatunk. Az azonban elképzelhető, hogy a hatos befutókban találkozunk majd a somogyi versenyzők neveivel. Különösen nagy érdeklődéssel várják a motorsport barátai Tóth Lajos bemutatkozását azzal a Hondával, amelyet Beleznaitól vett át a legjobbnak tartott somogyi gyorsasági versenyző.

NB I-es labdarúgómérkőzések

Ú. DÓZSA—MTK 1:0 (0:0)

Góllövő: Göröcs.

Csak a második félidőben volt rangadóhoz méltó a játék. A mérkőzés képe alapján a döntetlen igazságosabb lett volna.

VASAS—KOMLÓ 6:2 (2:2)

Fáy utca.

Góllövők: Farkas (3), Puskás (2), Pál, ill. Lazaridisz és Csordás.

A Vasas mindkét félidőben fölényben játszott a védekezésre berendezkedett Komló ellen, de csak szünet után tudta áttörni a vendégek védőfalát.

Augusztus 18-án gépkocsi nyereménybetétkönyv sorsolá

Az Országos Takarékpénztár augusztus 18-án rendezi a csi nyereménybetétkönyvek 13. sorsolását, amelyen ismét s vanöttel növekszik azoknak a száma, akik a szerencsével p takarékosságuknak köszönhetik az autót. Ezúttal a Moszkvi a Skodákon, a Wartburgokon és az új, 601-es típusú Trabantok vül Renault, Fiat, Simca és Triumph Herald kocsikat sorsol A húzáson az április 30-a előtt váltott és július 31-én még érv volt 10 000 forintos nyereménybetétkönyvekre 84, az 5000 fori ra pedig 81 személygépkocsit sorsolnak ki. A húzást kedden ... 5 órai kezdettel tartják a Bartók Szabadtéri Színpadon, vagy rossz idő esetén a MOM Csörsz utcai művelődési házában.

— **Új sorozatot indít a Magvető Kiadó** Jelenkor címmel. A Lengő fémhidak című első kötetben két baranyai és egy somogyi költő mutatkozik be. Bertók László, Nagyatádon élő költő versei először jelennek meg kötetben.

— **Bővül a GELKA szervizhálózata** megyénkben. Még ebben a negyedévben megnyílik a marcali és a nagyatádi szervizközpont.

Öt nyelvet lehet tanulni

A TIT megyei szervezete orosz, német, francia, angol és olasz nyelvtanfolyamokat indít ősszel a megyében. Az orosz, a német és az angol nyelvet kezdő, haladó és társalgó fokon, az olasz és a francia nyelvet kezdő és haladó fokon szervezik meg. A tanfolyamokra szeptember 15-ig fogadnak el jelentkezéseket a TIT megyei és járási szervezetei.

— **A híres ráckevei vízimalom** modelljét is elhelyezik a siófoki Beszédes József Múzeumban. A malom kicsinyített mását a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat készíti el.

— **Zöldségből és gyümölcsből** egymillió forinttal több forgalmat bonyolított le a MÉK júliusban a Balaton-parton és Kaposváron, mint a tavalyi év azonos hónapjában.

— **Engedély nélkül halászott** Fujsz József, Bakháza, Kossuth Lajos utca 16. szám alatti lakos. A Nagyatádi Járási Tanács igazgatási osztálya ezer forintra bírságolta.

— **125 százalékra teljesítette első félévi tervét** a Csurgói Napsugár Ktsz. Ez 2 554 000 forintos túlteljesítést jelent.

— **Új gépeket szerelnek be** a Pamutfonó-ipari Vállalat kaposvári gyárában. Tizennégy fátyolfésű közül már nyolcat befejeztek, a további hat fátyolfésű szerelése folyamatban van. A gép segítségével jobb lesz a pamut minősége és szebb lesz a színe.

— **Leszállították a Balaton háló** nullszériáját a kaposvári boltokba. A Faipari Vállalat új termékét a KERMI képviselői átvették, és engedélyezték a sorozatgyártást.

Hazatértek a Kubában járt amerikai fiatalok

Pénteken este Párizson át két repülőgépen hazaérkezett az a 84 amerikai fiatal, aki az Egyesült Államok tilalma ellenére tett látogatást Kubában.

A megérkező fiatalokat 40 tagú egyetemista bizottság üdvözölte és éltette őket, mert szembe mertek szállni a hivatalos kormányzat rendelkezéseivel, és az 1961-ben kibocsátott tilalom ellenére is fölkeresték a szabad Kubát.

A hatóságok az utazást és az utazás végén megrendezett ünnepélyes fogadtatást nem vették jónéven. A turistacsoport három tagját, továbbá a fogadóbizottság egy tagját megidézték az Amerikaellenes tevékenységet vizsgáló bizottság elé, továbbá a csoport minden tagjának útlevelét »meghatározatlan ideig« érvénytelenítették.

Az előadások kezdete fel... 3 fél 5, 7 és fél 10 órakor. (Aug 19-ig.)

SZABAD IFJÚSÁG FILMSZÍNHÁZ

Délelőtt fél 11 órakor mati... né előadás: **Kis álmodozó.**

Vasszűz. Szélesvásznú ango... filmvígjáték. Korhatár né... kül.

Az előadások kezdete 3, 7 és 9 óra. (Augusztus 16-ig

DÓZSA KERTMOZI

Túl fiatal a szerelemre. An... gol film. 14 éven aluliaknak nem ajánljuk.

Az előadás kezdete este... óra. (Augusztus 16-ig.)

BARTÓK KERTMOZI

Egy szélhámos vallomás... Nyugatnémet film. 14 éve... aluliaknak nem ajánljuk.

Az előadás kezdete este... óra. (Augusztus 16-ig.)

LATINKA SÁNDOR MŰVELŐDÉSI HÁZ

Hattyúdal. Szélesvá... magyar film. Korhatár ... kül.

Az előadások kezdete fé... fél 6 és fél 8 órakor.

HÉTFŐ

CSIKY GERGELY SZÍNHÁZ

Fél 9 órakor Szekszárdon **Lili bárónő.**

VÖRÖS CSILLAG FILMSZÍNHÁZ

Nemo kapitány. Nagyszabású, színes, szélesvásznú amerikai film. Korhatár nélkül

Az előadások kezdete fél 5, 7 és fél 10 óra. (Augusztus 19-ig.)

SZABAD IFJÚSÁG FILMSZÍNHÁZ

René király lánya. Színes szovjet film. Korhatár nélkül.

Az előadások kezdete 4, 6 és 8 óra. (Augusztus 19-ig.)

1964 AUG 16

1021

RIPPL-RÓNAI JEGENYÉI

Györöki beszélgetés Martyn Ferenccel

Keszthelyről a tapolcai vonalon elindulva a negyedik állomás Balatongyörök. A Balatonba benyúló félsziget déli sarkán van ez az üdülőhely. Voltaképpen igen régi település, eredete a bronzkorig nyúlik vissza. Nemrégiben még csupán halászfalu, ma már rohamosan fejlődő fürdőváros. Az idén nyílt meg a többi között a Tatabányai Szénbányászati Tröszt modern üdülője. Szálloda még nincs, a nyaralók a közintézmények, a vállalatok üdülőiben és a campingben helyezkednek el. Nagy számban vannak és épülnek a családi üdülők. A fizetővendéglátó-szolgálat is meg van szervezve. A további fejlődés föltételei adva vannak. A veszprémi partnak Tihany mellett — és nem után! — ez a legszebb része. *Eötvös Károly*, az *Utazás a Balaton körül* jeles szerzője szerint a világ legszebb vidéke. Nyilván ez is magyarázza, hogy annyian kikeresik a művészvilág tagjai közül. Az állandóan itt nyaralók között sok festő, író, operaénekes és színész van. Ez a hely kiválóan alkalmas a pihenésre és a művészi alkotó munkára. Az esték nagyon szépek, mulatóhely nincs.

Az idei nyáron népes turistajárok szállták meg Györököt és a szépkilátó alatt levő campinget. A tábor helyét jól választották meg az illetékesek. A kilátóról káprázatosan szép tájkép tárul a szemlélő elé. A Balaton egész nyugati medencéjét be lehet innen látni, hiszen a fonyódi Várhegyig terjed innen a szemhatár. A szépkilátón a magyaron kívül orosz, német és lengyel beszédet lehet hallani, miközben a kilátást alig tud betelni a tá-

szépségével. A kikötő közelében alföldi úttörők tábora hangos a gyermeki vidámság zajától. Este tábortüzek lobognak.

Immár tíz év óta minden nyáron itt üdül *Martyn Ferenc* festőművész. Aki ismeri művészetét, fölismerheti otthonát kapujáról is. A kertes otthon kovácsoltvas kapuja Martyn Ferenc egyéni elképzelése, akárcsak a rendkívül stílusosan épített otthon is. A mester rajzolta a kapu vasszerkezetét, az ő tervei szerint épült tapolcai kőből az otthon is. A vörösbe játszó szürke terméskövek a firenzei reneszánsz rusztika stílusát idézik. A tapolcai kő itt közel van, abból kell építeni, s az épület stílusa és gyakorlatilag is bevált térelosztásra követésre buzdítja az újabb otthonok építőit. Jórészt ebben az otthonban készültek a mesternek az utóbbi években megjelent illusztrációi, a Don Quijote-, a Bovaryné- és a Petőfi-illusztrációk.

Most a Mallarmé-illusztrációkhoz gratulálunk. Mallarmé verseit Rippl-Rónai is kedvelte, a francia költőt személyesen is ismerte. A fordításkötet csak nemrégen hagyta el a sajtót, s az illusztrációk újabb bizonyságtételei Martyn soha meg nem álló, mindig új mondanivalót reveláló művészetének. Jelenleg *Az ember tragédiájával* foglalkozik, s az őszszel Budapesten megrendezendő százéves jubileumi kiállításra készül. Madách nagy művének két jelenetét ábrázolja majd, a Tankréd-és a Danton-jelenetet.

De Martyn nemcsak Munkácsy-díjas művész, hanem népének és fiatalabb művésztársainak oktatója is. Most két fiatalember búcsúzkodik tőle. Rajzaikat, vázlataikat mutatták meg neki. A mester bírálatban részesítette, tanácsokkal látta el őket. Mindketten érettségizett dolgozók. A mester véleménye szerint tehetséges rajzolók.

Távozásuk után Kaposvárra, Martyn szülővárosára terelődik a szó. E város történetében nincs olyan mozzanat, ami érdekelné a művészt. Különösen a Róma-hegyi villa, és minden, ami Rippl-Rónaival kapcsolatos, hiszen Rippl-Rónai volt a nevelőatyja. A Róma-hegyi villához és környezetéhez fűződnek ifjúkori emlékei. Az év minden szakában hosszabb-rövidebb időre megjelenik itt, és szívesen dolgozik az emlékektől patinás műteremben.

Fölemlítem és is a világhírű festőről való emlékeimet, akinek ifjúkoromban személyes ismerőse voltam. Szinte szállóigévé vált — mondom —, hogy Rippl-Rónai nemigen értett a gazdálkodáshoz, s csak azért tartott tarkapiros foltos teheneket, mert nagyon »dekorative« hatottak, foglalkoztatták festői képzeletét, holott igen rossz tejelők voltak. Mi ebből az igazság?

— Ebben van ugyan valami igazság — válaszolja Martyn —, de azért nem volt teljesen dilettáns gazda. 1908-ban vásárolta meg a villát, s rögtön hozzáfogott a saját ízlése szerint való átalakításához. Nagy ívekben áttörte a falakat. Lebontatott egy ósdi, sötét, üveges teraszt, amely elhomályosította az épület földszintjét. Az egyik melléképületben a gerendás mennyezetű helyiséget műteremmé alakította át, ez a mostani műterem. Körülbelül egy hold szőlőt telepített, fügefákat ültetett, és minthogy felesége francia nő volt, francia konyhakerti növényeket is próbált meghonosítani, például articsókát és a ribizlinek egy bizonyos válfaját. Részt vett egy kis nyíres elültetésében. Rövidesen vásárolt egypár hold földet a villa szomszédságában, s gabonát termelt rajta. A bekötő úton maga ültette a jegenyéket, melyek ma is állnak. Mikor a földek mai birtokosai ki akarták vágni a jegenyéket, mert talán nem ismerték e fák eredetét, a városi tanács dicséretesen megakadályozta ezt. A város minden vonatkozásban ápolja nagy fiának kultuszát.

Ezeket mondta Martyn Ferenc. Felmerült az a gondolat is, nem kellene-e ezeket a jegenyéket megjelölni, s azt is javasolni a városi tanácsnak, hogy azt az utat, mely a volt Csalogány Vendéglőtől a Róma-hegyre vezet, és ahol a mester húsz éven át oly sokat járt, nevezzék el Rippl-Rónai-dűlőnek.

Késő délutánra jár az idő, sétára indulunk. Martyn Ferenc magával hozza vázlatkönyvét. A villanegyedből a régi halászfaluba érünk, zsupfedeles házak közé. Seregélyek surrannak el felettünk. Az alkonyatot akarjuk megfigyelni, amint a nap lebukik a bazalthegyek mögé. Martyn Ferenc vázlatkönyvében a gyorsan odavetett vonalakból élet keletkezik. Igaz és eleven minden vázlata. Nem messze tőlünk egy búbos pacsirta, miután — úgy látszik — megunta a magasságokat, egy kis élelemért csapott le a földre...

Dr. Páti Ferenc

Rippl-Rónai József

SOMOGYI NÉPLAP Vasárnap, 1957. november 24.

lt meg Rippl-Rónai József

Visszaemlékezéseim Rippl-Rónai Józsefre

(Részletek a szerző hasonló című tanulmányából.)

NEM ANNYIRA MŰVÉSZI MÉLTATÁSÁT fogom adni, hanem inkább az emberről, a kollégáról és a jóbarátról fogok megemlékezni. Már gyermekkoromban ismertem látásból. Ma is előttem van, amint a Schröder patikában keverte a gyógyszereket a tégelyekben, karcsú fiatalemberként, szép, kifejező, barna szemeivel.

Én csak akkor ismerkedtem meg Rónaival személyesen, amikor a művészi pályára lépő magyar fiúk rendes útján, Münchenből Párizsba kerültem. Ekkor rendezte első kollektív kiállítását a párizsi osztrák-magyar nagykövetség palotája parkjának stílszerű kis pavilonjában. Mi, magyar művésznövendékek erről értesülve, siettünk azt megtekinteni. De mint kezdő művészeket is idegenül érintett az az újszerű látás, amit munkái revelláltak.

Ünnepnapokon gyakran felkerestem Rónait és ő is meglátogatott a kis hotelben, ahol laktam, sőt a Julian akadémiára is eljött, ahol tanulmányaimat végeztem. Bár 9 év korkülönbség volt köztünk, baráti viszonyunk mind bensőbbé vált.

Később, amikor már én is műtermet béreltem a fortificátiók mellett, gyakrabban felkerestem Rónait a szomszédos Neuilly-ben, abban a régi, kastélyszerű házban, amelyet Knowles barátjával béreltek, ahol ők Lazarinnel a földszintet, Knowles az emeletet lakta. Itt láttam először a »Fehérpettyes ruhájú asszony«-t, a »Kuglizók«-at, a »Körhintá«-t, a »Kalitkás nő«-t és más képeit, amelyek már akkor nagyon megtetszettek. Ezeket kiállította Rónai azon fiatal francia festők társaságában, akik mind az új irány követői voltak, a Durand-Ruel képkereskedő galériájában. Ez idő tájt kezdte előttem emlegetni Rónai, hogy őneki már haza kellene mennie Magyarországra, megismertetni a magyar közönséggel az új művészetet. Ez az új művészet abban kulminált, hogy elvetették a történelmi témákat, nem akartak képeket komponálni, mesterségesen kieszelni, hanem festették az őket körülvevő életet.

Rónait az is sarkallta a hazajövetelre, hogy már nagyon vágyott szüleihez, akiket végtelenül szeretett és tisztelt, akiket az oly hosszú párizsi tartózkodás után már viszontlátni óhajtott. Először maga jött, Lazarine nélkül. Engem is meglátogatott Gálosfán, ahol akkor atyám gazdálkodott. Egyidőben volt vendégünk ott Szikszay Ferivel, a fiatal festővel, kivel szintén Párizsban ismerkedtem meg. Én éppen szorgalmasan dolgoztam két, vászonra festett falképen kaposvári házunk részére. Dicsérték szorgalmamat, de ők inkább sétálgattak, élvezték a szép nyári napokat, lustálkodtak, vagy udvaroltak a szép kocsmárosnénak a szomszédban. Itt Szikszay vitte el a pálmát, amit talán fényes uniformisának köszönhetett. Anyám kedvenc ételeiket készítette, nagyon jól érezték magukat, de Szikszay az egész idő alatt csak egy sárga málingó madarat festett, Józsi pedig a tökvirágokból formált dekoratív festményeket.

Itthon, mint köztudomású, nem vették komolyan Rippl-Rónai új irányú piktúráját, úgyhogy hivatalos kiállítási helyiségekben be sem mutathatta munkáit. Kaposvári első kiállításait, úgy tudom, a »Haza kis polgárainak« címzett elemi iskolában, az iskolai szünet idején rendezte. Nekem írt Párizsba, hogy én, aki már megértem és szeretem munkáit, ismertetném új irányú művészetét Somogyban. Ezt meg is tettem egy tárcacikkben és ő nagyon megköszönte. Sajnálom, hogy elveszett a háborús időkben, mint annyi más iratom, ez a levél is. Józsival élénk levelezésem volt, de csak négy darab levele maradt meg egy pesti raktárunkban levő ládában. E leveleket Pogány Ö. Gábor kérésére átengedtem a Szépművészeti Múzeum levéltárának.

KÉSŐBB VARGÁN, egy Sásd mellett fekvő kis faluban találkoztunk. Éppen egy szép menyecskét, zöld ruhában, piros kendővel a fején állítottam be modellnek és életnagyságú térdképet festettem róla. Józsinak is megtetszett ez a modell és kisebb méretben ő is megfestette. Azután kétéves kisfiamat festettük piros almával, ezt viszont ő csinálta életnagyságban, igen sikerülten és az »A Kunffy gyerek« címmel sokszor kiállítva, nagy sikert aratott. Atyámról is festett, egy ülés alatt, jellegzetes arcképet, amely azonban, annyi más képemmel, a háború forgatagában eltűnt.

1905-től kezdve somogytúri otthonunkban többször is felkeresett. Józsi sokat festett nálunk Somogytúron. Feleségemről, aki szívesen pózolt neki, egész képsorozatot festett, amelyeket talán mind Nemes Marcell, az ismert műgyűjtő vásárolt meg. Honoráriumot is kapott feleségem, Rónai egyik bájos portréját neki ajándékozta. Feleségem nagyon szerette Józsit jó kedélyéért, zamatos magyar beszédéért, ötletességéért. Ocskaynak becézte Rippl-Rónait. Abban az időben játszották a Vígszínházban »Ocskay brigadéros«-t Herczeg Ferenctől, s ennek a megszemélyesítőjére emlékeztette Rónai. Pózolása közben egy alkalommal mulatságos jelenet játszódott le. Feleségem úgy dél felé megkérdezte Rónait: »Mondja, Ocskay, pózoljak tovább, vagy kimehetnék most a konyhára megnézni, hogy jó lesz-e az ebéd?« Egy új szakácsnénk volt akkor és feleségem nem volt meggyőződve tudományáról. Józsi nagy dilemmában volt, mert nagyon bele volt mélyedve a munkába. Gondolkodott és csak aztán bökte ki: »Hát menjen kérem a konyhába«. Józsi nemcsak a szépet szerette, de a jót is, különösen az ételekben.

* * *

Utolsó éveiben, betegeskedvén Józsi, mindig meglátogattam a Róma-villában, ha Kaposvárra bementem. Egy alkalommal azonban sok elintézendő ügyem miatt elmulasztottam a látogatást, amiről ő tudomást szerzett. Mikor legközelebb jöttem, panaszosan mondta: »Meglátod, nem tart már ez sokáig!« És valóban ez volt az utolsó látogatásom nála. Már nagyon gyenge volt ekkor, de mégis kikísért a parkban lévő rózsafákig s leszakított egy nyíló bimbót és gomblyukamba tűzte. Ezzel búcsúzott el.

TÖBBÉ NEM LÁTTAM. Ez volt utolsó találkozásom vele. Temetésén sem jelenhettem meg, mert akkor éppen külföldön tartózkodtam, de szobra leleplezésén Kaposvár polgármesterének felkérésére én tartottam az ünnepi beszédet.

KUNFFY LAJOS

Váljanak a földművesszövetkezetek a dolgozó parasztság érdekvédelmi szerveivé

A megyei küldöttgyűlés beszámolója

Tegnap délután megkezdődött Kaposvárott a somogyi földművesszövetkezetek megyei küldöttgyűlése. Megyénk földművesszövetkezeti mozgalmának helyzetéről, a soronkövetkező gazdasági és tömegszervezeti feladatokról Brachna János, a MESZÖV igazgatóságának elnöke tartott beszámolót, amelyet kivonatosan ismertetünk.

Brachna elvtárs bevezetőben beszélt a földművesszövetkezeti rendszer kialakulásáról, s annak az első években elért jelentős eredményeiről, majd arról az időszakról, amelyben a termelés-szervező tevékenység mindinkább háttérbe szorult, s munkájával csupán a fogyasztáson és beszerzésen keresztül tudta bizonyítani a szövetkezés előnyeit. Később a földművesszövetkezeti rendszer e fogyatékossága ellenére is gazdaságilag és politikailag egyaránt erősödött. Ezt mutatja például a taglétszám növekedése is. Amíg 1949-ben megyénk földművesszövetkezetei alig 50 000 tagot számláltak, addig ma már több mint 90 000 dolgozó parasztot tömörítenek soraikban. Gazdasági munkájukban a legszámottevőbb eredményt

a falusi lakosság ellátásában

érték el. Megalakulásuk óta több száz falusi boltegységet korszerűsítettek a megyében és 1084 boltot nyitottak meg. A nagyobb községekben a vegyesboltok mellett ma már különféle szaküzletek találhatók, s a szövetkezeti boltok ott vannak a legkisebb falvakban, pusztákon és tanyai településeken is. A földművesszövetkezetek 1950-ben 132 millió, 1956-ban pedig már 722 millió forintos áruforgalmat bonyolítottak le. Bővült az áruféleségek választéka is. Ennek az évnek első három negyedében hatszor annyi porszívót, 11-szer annyi hűtőszekrényt, háromszor annyi varrógépet, négyszer annyi hentesárut, 42 százalékkal több mosógépet, 13 százalékkal több motorkerékpárt és 16 százalékkal több zománcedényt hoztak forgalomba, mint az elmúlt év hasonló időszakában.

Jelentősen növekedett a termelési szükségletek kielégítése. Mezőgazdasági kisgépekből 1955-ben 6 millió, az idén pedig 21 millió forint értékűt vásároltak a dolgozó parasztok. Műtrágyából 1956-ban 359, ebben az évben pedig 559 vagonnyit hoztak forgalomba a földművesszövetkezetek.

Az elmúlt években javult a földművesszövetkezetek

gazdálkodásának jövedelmezősége

is. 1947—1950 között a földművesszövetkezetek nagy többsége, sőt 1952-ben is több mint fele ráfizetéssel forintos állami hitellel gazdálkodunk. Eszközeink 83 százalékát állami hitel képezi.

A tagok által befizetett

részjegy-alap összege

1951-ben alig haladta meg az 1 300 000 forintot, 1956-ban pedig 3 644 000 forintot tett ki. Ezzel szemben a tagok és választott vezetők ezideig részjegy utáni, vásárlási, értékesítési visszatérítés és tiszteletdíj címén összesen 11 141 000 forintot kaptak kézhez. Fokozottabban kell tehát támaszkodnunk saját anyagi erőnkre. Megértették ezt megyénk földművesszövetkezeti tagjai, hisz a IV. országos kongresszus tiszteletére indított versenyben az első helyet szerezték meg azzal, hogy több mint kétmillió forintot befizettek az elmúlt néhány hónap alatt a részjegyalapra. A sikerben a legnagyobb részük a marcali és fonyódi járások szövetkezeteinek van. Leggyengébbek az eredmények a csurgói és a kaposvári járásokban.

Mulasztásaink is vannak a legutóbbi — 1954. évi — megyei küldöttgyűlésünk határozatainak végrehajtásában. Nem mondhatjuk kielégítőnek azt a politikai felvilágosító munkát, amelyet a szövetkezetek tagjai a dolgozó parasztok körében végeznek. Javítaniok kell kapcsolatukat a pártszervezetekkel, a tanácsokkal, a Hazafias Népfront bizottságaival, s biztosítaniok kell a gazdasági és tömegpolitikai munka egységét. Az alsó és felső vezető szervek fordítsanak nagyobb gondot a szövetkezeti demokrácia betartására. Helytelen az a gyakorlat is, hogy helyenként a választott vezetőségek helyett az alkalmazottak irányítják a szövetkezetet. Gondoskodni kell arról, hogy a demokratikusan választott vezetőségek a dolgozó parasztság széles tömegeivel együtt döntsenek a szövetkezetek életének fontos kérdéseiben. A kádermunka is számos kívánnivalót hagy maga után.

Tennivalóink között első helyet kell biztosítanunk

a paraszti termelés segítésének.

Ehhez a munkához alapot ad a Magyar Szocialista Munkáspárt agrártéziseinek a földművesszövetkezeti rendszer fejlesztésére vonatkozó útmutatása. Tanulmányozzák ezt a határozatot a földművesszövetkezeti vezetők és dolgozók és magyarázzák ennek igazát a dolgozó parasztság köreiben.

A termelés szervezését azért kell nyomatékosan hangsúlyoznunk, mert ezzel a munkával az utóbbi években jóformán egyáltalán nem foglalkoztunk és e feladattól helyenként tapasztalható bizonyos fokú tartózkodás. A párt és a kormány néhány hónappal ezelőtt ránk bízta több szerjét vegyük minden olyan manipulációnak, amely a dolgozó parasztokat megkárosítani igyekszik, amilyenre Balatonberényben tapasztaltunk példát a szőlőfelvásárlásnál.

Ezer meg ezer szál fűzi a dolgozó parasztokat a földművesszövetkezetekhez — saját szövetkezetükhöz. A parasztság érdekeit legjobban a földművesszövetkezetek tudják képviselni. Szükséges tehát, hogy földművesszövetkezeteinket a dolgozó parasztok valóságos érdekvédelmi szerveivé fejlesszük. Erre meg van minden lehetőségünk. Olyan légkört kell teremtenünk a falvakban, hogy a tagság bizalommal és abban a tudatban fordulhasson a szövetkezethez, hogy ott orvoslást nyer minden orvosolható sérelme.

A bizalom megteremtésének, fokozásának fontos előfeltétele

a szövetkezeti vagyon

gondosabb védelme. Az ellenforradalom hatására nagymértékben meglazult a munkafegyelem, az ellenőrzés a szövetkezeteknél és kezdett mind nagyobb méretekben elharapódzni a társadalmi tulajdon megkárosítása, s a különféle korrupció. Helyenként kisebb-nagyobb leltárhiányok jöttek napvilágra. Ezt a káros folyamatot, bár sikerült megállítanunk, mégis sok tennivaló vár ránk e téren. Szövetkezeti vagyont olyan ember kezére ne bízzunk, aki a közös tulajdon megkárosítása miatt korábban már büntetésben részesült. A vezetőség mindenütt fokozottabb ellenőrzést végezzen, támaszkodjék a széleskörű társadalmi aktíva ez irányú munkájára, s hívja fel segítségül a nemrég megalakított földművesszövetkezeti nőbizottságokat is. Lássunk néhány követésre méltó példát. A nagybajomi földművesszövetkezet felügyelő bizottsága folyamatosan ellenőrzi az egységeket, s számon kéri a hibák kijavítását. Bőszénfán a boltbizottság elnöke, Baumgärtner István hasonlóan jó ellenőrző munkát végez.

A földművesszövetkezetek vezetői, dolgozói és az irányító szervek indítsanak következetes harcot a szövetkezeti vagyon megkárosítói ellen és a legnagyobb erővel lépjenek fel minden visszaéléssel szemben.

A dolgozó parasztság legsajátabb érdeke a fogyasztás és értékesítés mellett a termelés közös megszervezése is. Arra kell törekednünk, hogy földművesszövetkezeteink betöltsék

a parasztság nevelő-iskoláinak

szerepét. A mi feladatunk az alacsonyabb típusú szövetkezeti for-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

Rippl Rónai

SOMOGYORSZÁG

1957 NOV 24

A Rippl-Rónai napok programja

November 24-én:

9 órakor: Ünnepi tanácsülés a Városi Tanács nagytermében. Emlékbeszédet mond: Bernáth Aurél Kossuth-díjas festőművész.

Javaslat és határozat a Rippl-Rónai állandó képtár megalapítására. Felszólal Dobrovits Aladár dr főgazgató, a múzeumi osztály vezetője. Közreműködik Egressy—Vörösmarty Szózatával és Kodály—Berzsenyi A magyarokhoz c. művével a Somogy megyei Népi Együttes énekkara, Kanyar József dr. vezényletével.

10.10 órakor: Rippl-Rónai szobrának megkoszorúzása. A koszorút elhelyezi László István, a Megyei Tanács VB-elnöke.

10.30 órakor: Rippl-Rónai emlékkiállítás megnyitása a Rippl-Rónai múzeumban. Megnyitót mond Kunffy Lajos festőművész.

11.45 órakor: Rippl-Rónai lakóházán emléktábla leleplezése. Beszédet mond Mikecz János, a Városi Tanács VB-elnöke.

16 órakor: Rippl-Rónai sírjának megkoszorúzása a Keleti-temetőben.

November 25-én:

19 órakor: Rippl-Rónai emlékest a TIT rendezésében és helyiségében. Előadó: Farkas Zoltán művészettörténész.

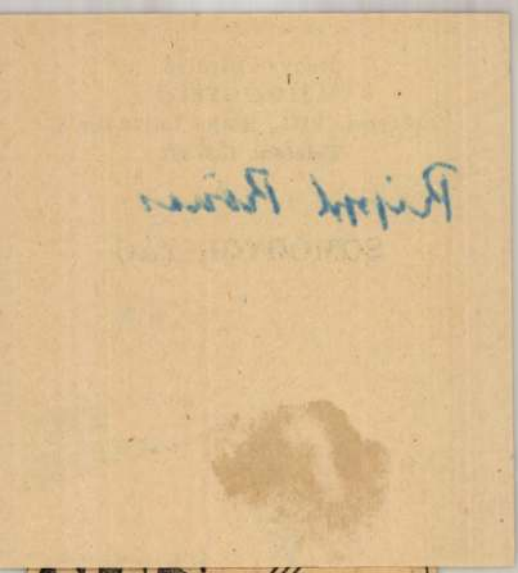

ozilátogatóinkat,

A MOZIBAN

y a Szabad Ifjúság film-
elmarad és helyette 3
nkat, vagyis ma az elő-
akor lesz.

zemi Vállalat vezetősége

Rippl-Rónai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGYORSZÁG

1957 NOV 24

[illegible] darabjukat.

— **A vasárnap délelőtt** 11 órakor megnyíló Rippl-Rónai emlékkiállításon számos budapesti vendég mellett részt vesz a francia nagykövet, a francia követség kultúrattaséja és Paul Boncourt.

tagjai« aláírását. Vajon mi mozgatta ve
meg a három okos paraszt szívét,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

Rippl-Rónai

NÉPAKARAT

1957 OKT 22

— A KAPOSVÁRI MÚZEUM raktárában mintegy száz Rippl-Rónai festményt őriznek, amelyek azonban soha nem kerülnek a közönség elé. A város most azt tervezi, hogy a múzeum egyik házában állandó Rippl-Rónai képtárat rendeznek be, amely híven megőrizné a város nagy fiának emlékét.

lakult protekciót, az elége
szóvá tettük: kaptunk bi
— s végezetül egy ezer

Rippl-Rónai József

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

1970 MÁJ. 20

NÉPSZABADSÁG
Budapest

Több mint kétszeres áron kelt el a 22. képaukció anyaga

A Bizományi Áruház Vállalat kétnapos képaukciója kedden este fejeződött be a MOM Csörsz utcai művelődési házában. Az árverés második félideje még jobban sikerült, mint az első, a felajánlott festményekért 1,2 millió forintot adtak a licitálók. Így a megmaradt képek ellenére az árverésen több mint kétszeres áron kelt el a 22. képaukció anyaga.

A keddi árverésen rendkívül jó árat értek el *Rippl-Rónai József* művei. *A Kerti jelenetért* például 12 000 forint helyett 52 000 forintot adtak. Az árverés meglepetése: az előző nap megmaradt, ismeretlen holland festő 50 000 forintra tartott képét a közönség kérésére ismét kikiáltották és 56 000 forintért el is adták.

hető.

A vállalati egyén
számának növekedé
hivatalos program á
lése nem meglepő.
tatáshoz fűződő gaz
ugyanis a részvevő
kollektív magyar ki
között gyakran job
nyebben meg tud
Jobban, mert a kü
kedelmi-propaganda akciókkal ki-
sért nagyobb szabású kollektív ki-
állítások megsokszorozzák a pro-
paganda hatóerejét, dinamikáját,
s könnyebben, mert a kollektív
bemutatók esetében a szervezési,
kiállításkivitelezési gondokat a
Hungexpo természetszerűleg át-

Rippl Rónai József

Pakt aktotkal. festménye a
pécsi modern magyar
Kéztárban van (említve)

Jelenkor 1967 Ún. 444 old

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

1915-ben a haditudósítóknál ismerkedett meg Oskar Kokoschkával, akiről katonaruhában pasztell-portrét is készített és egy rajzon is megörökítette. Az arckép hollétét nem tudni. A rajzot 1961-ben vásárolta meg a Magyar Nemzeti Galéria Grafikai Osztálya.

Kovács Éva: Oskar Kokoschka egy ifjúkori ismeretlen műve Magyarországon. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1961. 18. o. 150. old. Kép: 99. old. 67. ábra

Rippl-Rónai József MDK

"Utolsó önarckép" Repr.
31. o.

Bernáth Aurél: Bucsu Rippltől

Müterem 1958 I. évf. I. sz. 30-33 o.

Rippl-Rónai József, festő.

amelyet *Rippl-Rónai* József ~~nagynevü müvészünk a franciák között átszenvedett. A Párisban is elismert és hires müvész~~ francia születésü felesége nek és nevelt leányának, a kis Anellának társaságában ment ki Párisba, onan Issy l'Eveque faluba, itt érte a mozgósitás és innen kezdődik hosszu, keserves, fogságos bolyongása. A kis faluban történt lázadást, a mester kegyetlen üldözését és végül Macon-ban való fogságbajutását irják le a kis Anella frissen papirra vetett naplóegyzetei, amelyeket alább, közlünk. cikkben vannak közölve.

1914-ben

Világ. 1915 máj. 30. (Rippl-Rónai József fogsága.)

Rippl-Rónai József festő M. D. K.

Szül. Kaposvárott 1861. máj. 24. Tanulmányait a müncheni Akadémián kezdte 1884-ben, majd Párizsba ment. Itt 1892 ben gyüjteményes kiállitás.
1896 portrés és ebédlőberendezés gr. Andrássy Tivadar részére.
1902 Bpest gyüjteményes kiállitás
1906 „Amikor az ember visszaemlékezéseiből él" — mücsarnoki dij. Kiállitás a Könyves Kálmán palotában.
1910: Felesége arcképéért állami nagy aranyérem
1911: Emlékezései.

Bereczk Sándor: Kaposvár rendezett tanácsu város története és fejlődése, Bp. 1925. 188.

Rippl Rónai Joseph MDK

Alte Dame mit roten Blumen
Frühtoilette
Dame im schwarzen Kleid mit Vase
Alte Dami mit Veilchen

Wien, Kunstlerhaus 1924. Mai-Juni

Rippl-Rónai József MDK

A MIÉNK első kiállitásán /1908/ szerepeltek "Dupla portré" ~~xxxxxxxxx~~ és "Karakterkép" / "Apám és Piacsek bácsik vörös bor mellett" / c. képei

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.Bp.1959.4o.l.

Rippl-Rónai József

8. Zorka,
9. Mrs. Gielgur
10. Tangó

Somogymegyei Képzőművészek Szakszervezete Kaposvár, 1947. Vaszary János emlékkiállitás katalogusa

MDK

Rippl-Rónai József
Vedres Márk arcképe

Magy. művészet a san-franciscói kiállitáson.
Az Ujság, 1916, okt. 27. 14 l.

MDK

Rippl Rónai József Dianora de Bardi szerepében festette meg Márkus Emiliát.

Beszélgetés Márkus Emiliával... Pesti Hirlap, 1944. ápr. 9. 1o l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Vöröshaju nő, rózsás kalappal, paszt.

Csendélet nővel és kék vázával

Ernst Muz. 49.sz. 1.rész. aukció. 7-9 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Ostende, külvárosi részlet, paszt.

Kunffyné Rózsás kalappal

Ernst Muz. 49.sz. 1.részé aukció. 7-9 l.

Rippl Rónai

Szerepelt a rigai, helsinki, tallini, kaunasi magyar képzőművészeti kiállításon

Nemzeti lipsig 1938. V-10

MDK

Rippl Rónai József

Ágyban fekvő nő, o.

Öreganyám, o.

Bonnard arcképe, o.

A magyar művészet kiáll. Párizsban. Szépm.Muz.
1966.

Rippl-Rónai Joseph MDK

Dame mit roter Bluse
Aristid Maillel malt im Wald der Pyrenäen
Dame im weissgetupften blauen Kleid

Wien, Kunstlerhaus 1924 Mai-Juni

Rippl Rónai József

Ivod

Műcsarnok, ~~1900~~ 1899. 105. l
(Magyar művész a francia secessionisták között).

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ..... tésénél ..... jelenhetek, keresményemnek átvételére ..... nevü munkástársamat szóbelileg megbi:

Kelt ....., 191 .....

.....
tanu.

.....
tanu.

Rippl Rónai József
A Szépművészeti Mu-

ZEUM ÚJ SZERZEMÉNYEI

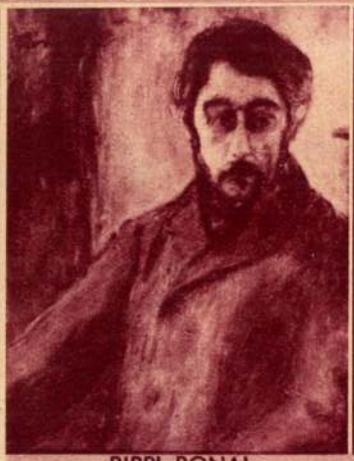

RIPPL-RONAI:
BOYNARD FESTŐ ARCKÉPE



MAURICE DENIS:
ANYAI BOLDOGSÁG



P. BOYNARD: REGGELI

Pesti Napló képes melléklete 1934. jun. 17.

Rippl Rónai József

Fóthy János a Müvészet c. rovatban "Rippl Rónai József" cimmel ir a müvész gyüjteményes kiállitásáról. A müncheni müvésziskolából később Párisba kerül Munkácsy Mihályhoz. Előbb impresszionistának tartja, majd megjegyzi, hogy szó szoros értelembe véve, mégsem teljesen az, éppen mert sokkal többet adott önmagából, „semhogy objektiv élességgel a meglátottat adhatta volna." Megemliti Maillol-portréját, étherikus pasztellképeit, szürketónusu olajképeit.
A HÉT, Bp. 1920. nov. 20.
XXXI. évf. 35. sz. 541-542. lap.

Rippl Rónai József

Pályája kezdetén a müvész "konturos korszaká"-ról beszél, vonalkompozicióinak önálló ritmusáról, vibráló mozaik-technikájáról, majd rá tér mai stilusára. A francia impresszionisták mindegyikét megtalálni benne, mégis különlegesen egyéni müvész. "Öreganyám", "Festett arcu leány esti fényben", pompázatos pasztelljei közül "Zorka kábitó lehelletü" képmásait, a tükörreflexes leány utólérhetetlen báját emliti meg, igen érzelmes méltatással.

A HÉT, Bp. 1920. nov. 20.
XXXI. évf. 35. sz. 541-542. lap.

Rippl-Rónai József

A Subsidia Pataphysica c. francia folyóirat legujabb száma a müvész 1911-ben a Nyugat kiadásában megjelent Emlékezéseinek Jarryra vonatkozó érdekes és Franciaországban eddig ismeretlen részleteit közli. A szerkesztőség jegyzetekkel és magyarázatokkal kommentálja Rippl-Rónai József irását,-mint a lap "Tájékozódás" c. rovata "UBUDAPEST" cimmel közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. dec. 29.
XVII. évf. 52. st. 6. lap.

Rippl Rónai József

A modern művészek és "a Műcsarnok mesteremberei között husz év óta megismétlődő ellentétekről, az egyes művészcsoportok egymást követő botrányairól Rózsa Miklós: "Uj művészcsoport" cimmel ir. /idézés tőle/. Most a helyzet megváltozott. Egyszeriben "békésen megférnek egy akolban, sőt egy zsüriben: Kernstok-Penteleivel, Szinyei-Zala Györggyel, Rippl Rónai-Stettka Gy.-val, Beck O.-Róna J.-fel, s mindnyájan Innocenttel. Az áthidalhatatlan művészi ellentétek megszüntek: Zala és Stettka, Róna és Dudits, Basch Árpád és Bruck Miksa, Vedres és Gárdos A., Magyar Mannheimer és Boruth, Tornai és Révész Imre, Bosznay és Keményffy között." A fiatalokat viszont óva inti ezektől a vezérektől, nehogy kihasználhassák eredményeiket, majd faképnél hagyják őket.

A HÉT, Bp. 1917. dec. 16. XXVIII. évf. 50 sz. 797-798. lap.

Rippl Rónai

"Az első szecesszió" cimmel a Müvészet c. rovat számol be a Nemzeti Szalon kiállitott müvekről: A müvész harmincnál több képet küldött be. "Finom, szőtt-varrott ornamentikák közt..sejtelmek és álmok világában az emberek néha viziószerü fantómokká válnak,"-közli a beszámoló müveiről.

A HÉT, Bp. 1897. dec.12. VIII. évf.
~~49.-sz.-785.-lap.~~ 5o. sz. 8o2-8o3. lap.

Rippl Rónai József

Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Grünwald Béla, Kernstok Károly, Márffy Ödön, Czigány Dezső, Gulácsy Lajos, Zichy Mihály és Juhász Árpád művészek résztvettek az Uránia kiállitásán, melyet Tövis: "Az otthon művészete" cimmel ismertet.
A modern művészek és iparművészek MÜHELY néven alakult Egyesülete remdezte a tárlatot.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 20. XIX. évf.
51. sz. 835. lap.

Rippl Rónai József

Fényes Adolf, Grünwald Béla, Réthi István, Thorma János, Csók István, Kernstok Károly, Nagy Sándor, Olgyay Viktor, Strobentz Frigyes Vaszary János, Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly müvészeket nevezi "kimart müvészeknek" Tövis: "Nemzetköziek és szövetségiek" c. kritikájában, s felkéri a belügyminisztert, oszlassa fel a szövetséget, mint alapszabályok nélkül müködő, titkos társaságot, mely fennállásával is törvénybe ütközik. Ezután felsorolja visszaéléseit, majd felszólitja a közönséget, hogy kerülje el a Mücsarnokot, ahonnan kitiltották a magyar müvészeket.

A HÉT, Bp. 1908. nov. 22. XIX. évf.
47. sz. 761-762. lap.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:
61.-RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Kassai ünnepély.-Papir,pasztell 26+31,5 cm.-Jelezve balra lent: Rónai.-Katona József Múzeum.-Ltsz:56.30.- 289.old

UMBGI GYÖRGY: Nemes Marcell a művgyüjtő Adalékok a magyar műgyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

RIPPL-RONAI JOZSEF, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:

62.-RIPPL-RONAI JOZSEF: Kert.-Papír,pasztell.-49+69 cm.
Jelezve jobbra lent:Római.-Régi
Ltsz:89/N:9"/.-Elvezsett. 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés történetéhez. 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyűjtemény jegyzéke:
63.-RIPPL RÓNAI JÓZSEF: Ostendei kép.-Papir,olaj.
29,5+37 cm.-Régi Ltsz:90/N:63/.
Elveszett. 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:

64.-RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Református pap arcképe.-Papir, olaj.-55+49,5 cm.-Jelezve jobbra fent:Rónai.-Katona József Múzeum Ltsz:56.17.--42.sz.kép.rekete repr. 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Rippl Rónai

"A legnagyobb érzésü magyar festő, mély érzésü müvészlélek, akinek a képei teljesen visszatükrözik az ő borongós hangulatát". Párisban szászorta jobban megértik müvészetét mint nálunk. "Öreg asszonyság" c. alkotása gyönyörü munka, -mondja kritikájában Yartin József: "A téli kiállitás, II." cimmel, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1898. dec. 18. IX. évf.
51. sz. 821-822. lap.

Rippl Rónai

"Képeit csak sólyomszemü tengerészek élvezhetik, a gyönge szemüek, csak a "Külvárosi kocsma" c. képét látják,"-irja a "Téli tárlat"c. kritikájában "Egy tárlatlátogató"

A HÉT, Bp. 1899. dec. 31. X. évf.
53. sz. 904-905. lap.

Rippl Rónai

"Nem sokan tudnak ugy rajzolni"-mint a müvész, irja Piktor sign.-val /Ignotus/ "Mégegyszer a szecesszióról" cimmel a Krónika II. c. rovatban, s felsorol néhány müvészt a különböző müvészeti irányzatokkal kapcsolatban: "A müvészetben kivétel nélkül minden irány jogosult, ellentétben a tudománnyal, melyben egy igazság van, a müvészetben viszont annyi az igazság, ahány ember. /Itt a hivatalos kritika igazságtalansága ellen apellál az iró./

A HÉT, Bp. 1899. ápr. 3o. X. évf.
18. st. 281-283. lap.

Rippl-Rónai József 50.-

Az alanti katalógus boríték-lapján színes reprodukció, megjelölés nélkül.

Belső cím oldal mellett a festő önarcképe 1924-ből.

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961.

Rippl-Rónai József

34) kövekör, 1899,

35) Fenella, 1910

36.) Mennek a vasutra

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961.

Rippl Rónai József

29) Szabó Lőrinc, 1923

30) Sétáló nő, 1895 (külön)

31) Bretagne-i népünnep, 1895

32) Ostende-i szállodák, 1901

33) Bucsu muzsikusok, 1914

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961.

Rippl-Rónai József

14) Keleti tój, 1899.
15) Szundikálás kettesben, 1902
16) Fehérfal, barna butorok, 1903
17) Amiről az ember visszaemlékezéseiből él, 1904.
18) A migrain-beteg nő

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961.

Dippl-Dónai József

19) Piacok bódai babákkal, 1905
20) Baromfiudvar
21) Kövezik a kaposi főutcát, 1905
22) Pork aktokkal, 1910,
23) A kőröselyesi kastély, 1907,

Genthon I. + Bodnár É.: Dippl-Dónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961.

Rippl-Rónai József. 47

24) Lazarin papagájjal, 1908
25) Lazarin és Anetka, 1910
26) Somssich grófnő, 1910,
27) Ókulás néni, 19[illegible]5
28) Babits Mihály, 1923

Genthon I. - Bodnár E. : Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, kaposvár, 1961. -

Rippl-Rónai József

Az alanti katalógus közli képeinek reprodukcióit: „képek" fejezet alatt:

1) öregonyám 1892.

2) Nő, fehérpettyes ruhában, 1889

3) karcsu nő názával, 1892

Genthon S. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Laposvár, 1961,

Rippl-Rónai József

4) Az ostende-i szálloda, 1901, szines, könyvnat, 29,x 37,5

5) Női akt, 1911, rézkarc, 31,6x 25,6

A szerzők említenek a katalógusban gobelineket és iparmű vezeti tárgyakat is, azonban azokat nem sorolják fel.

Genthon I.-Bodnár E.: Centenáris kiállítása, Kaposvár, 1961, 24 l.

Rippl-Rónai József 40

Grafika alatt közölt képek jegyzéke:

1) Bretagne-i népünnep, 1895, színes-kőrajz - 39x53
2) Kertészek, 1901, színes-kőrajz, 24,3 x 33,7
3) Lugasban (i paros család vásárnap, 1901 színes, könyomat, 43,6 x 34,5

Genthon I. - Bodnár É. Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961 - Kaposvár, 1961, 24 l.

Rippl-Rónai József 39

39) Vevey, 1915, ceruza, akvarell 20,8 x 16,8

40) Höhle ménage kokoschka arcképével 1916, kék, ceruza, 17,7 x 23,7

41) Márícz Zsigmond arcképe, 1915, ceruza pantell-víz. 22 x 16,5

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961. - 22 l.

Rippl-Rónai József 38

35/ Bucsu muzsikusok, 1914, ceruza, akvarell 17,2 x 22,2

36/ Mennek a vasutra, 1914, tus, akvarell- 17,3 x 22,3

37/ Macon, 1914, akvarel 16 x 21,2

38/ Francia katonák, 1914, tus, 16,8 x 21,9

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 21 l

Rippl-Rónai József

30) A Miénk tagjai, 1908, ceruza, akvarell 22,7 x 28,7
31) Szárnyasok, 1908, ceruza.-akv. 19,8 x 15,2
32) Akt, 1909, tus 19,5 x 28,5
33) Fenella 18 éves korában, tus, 1910, 23 x 28,8
34) Gitározó nő, 1910, tus 28,8 x 22,9

Genthon I. - Bodnár Éz: Rippl-Rónai József centenáris riállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 21 l.

Dippl-Dónai József

26/ Clotilde Maillol, 1899, tus, akv. 32x23,8
27/ A párizsi világkiállítás emlékkártyája 1900, ceruza, akv. 20,8x33
28/ Táncosnő, 1903, tus, akv. 30,3x25,3
29/ Freund Zsófia és Krausz Pali, 1905, ceruza, akv. 16x21

Genthon I. - Gyalmár E.: Dippl-Dónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961. 21 l.

Rippl-Rónai József

16) Toilette, 1895, ceruza-akv. 21,3 x 16,4
17) A töketerebesi kastély, (szőnyegterv) 1896, ceruza-akv. 19,9 x 31,9
18) Olvasó nő, 1897, tus 24,8 x 18,8
19) Alvó nők, 1898, ceruza-akv. 21,5 x 16,3
20) Beatrix, 1898 körül, tus 45,1 x 31,1

Genthon S. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 20 l.

Rippl-Rónai József

21) Bészelgetők, 1898 körül, szén, 58×77,5
22) Népszénok, 1898, tus, akv. 34,9×44,9
23) Női mellkép " körül, zöld kréta. 49,6×43,6
24) Párizsi utkaparók, 1898, cer. akv. 17×22,3
25) kávéház, 1899, tus-nádtoll 32×49,8

Genthon S. – Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 21 l.

Rippl-Rónai József

11) Intérieur pamlagon ülő férfival, 1895 ceruza-akv. 16,4 x 20,2
12) Körhinta, 1895, —"— —"— 16,6 x 22,2
13) La bello Otero, 1895 körül, pasztell-ceruza, ei sines 16,3 x 20,2
14) A sétáló nő, 1895, ceruza-akv. 21,3 x 17
15) —"— —"— vázlat, 1895 —"— —"— 22 x 16,9

Genthon S.-Gyodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 20 f

Rippl-Rónai József

5) Intérieur varrónővel, 1893, Tus, akv. 32,1 x 34,6
6) Széken ülő nő, 1893, Ceruza, akv. 21 x 15,3
7) Tájkép (Sőnyegtérv) 1893, ceruza, akv 21,4 x 33,7
8) Praterben 1894, ceruza, akv. 15 x 23,7
9) Tlhenet fejő asszony, 1894, ceruza, akv. 21,7 x 15,9
10) —"— —"— —"— —"— kréta 41,7 x 52,7

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 201

Rippl-Rónai József

Rajzok és aquarellek jegyzéke:

1.) Munkács y Mihály arcképe, 1890 körül Tus, nádfoll 32,5 x 25

2) Szőnyegszövő nő, 1890, körül – Ceruza – akvarell 16,4 x 20,8

3) Golgota, szőnyegterv, 1892, indnyom és akvarel 22,1 x 16,7

4) Aht (Marguerite Renard) 1893, Tus, 46,2 x 31

Genthon I. – Nyodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961. Kaposvár, 1961. 20 f

Rippl-Rónai József

122/ Lazarine barna ruhában, 1924, pasztell-karton 52 x 42

123/ Vörössapkás önarckép, 1924, pasztell-papír, 52,5 x 42

124/ Petrovics Elek, 1925, pasztell-karton 53 x 43

125) Jön a vihar, Schlesingereknél, már esik, 1925, p.k. 42 x 52

126) A mi Anellánk, 1925, p.k. 52,5 x 42,5

Genthon I.-Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1964, kaposvár, 1964, 18 l.

Rippl-Rónai József

112) Dubits Mihály, 1923, pasztell-karton 54x43
113) Feleky Géza, 1923, —"— "— 49x40
114) Karinthy Frigyes, 1923 —"— "— 50x35
115) Móricz Zsigmond, 1923 —"— 50x40
116) Osváth Ernő, 1923, —"— "— 52,5x42

Genthon S. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 171.

Rippl-Rónai József

108/ Leány nagy kalappal, 1920. pasztell-karton 50x40

109/ Hegedüs Gyula és felesége, 1920. pasztell karton- 63x45

110) Fekete kalapos, fehér kesztyűs lány, 1920 pasztell-karton 51x41

111) Gellértheggen; kilátás ablakból, 1921 pasztell, 28x38

Genthon S.- Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 171

Rippl-Rónai József

104/ Szalmakalapos nő, 1917, pasztell – karton 50 x 40

105/ Piros ajkú nő, 1918, pasztell-karton

106/ Bányai Zorka fekete ruhában, 1919, olaj, karton 50 x 40,5

107/ Zorka, 1920 pasztell-karton 53 x 43 121,5 x 86

Genthon I. – Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáriuma, kiállítás, 1961, Kaposvár, 1961. 17 l

Rippl-Rónai József

99) Virág csendélet, 1914, olaj, karton; 45,5 x 33,5
100) Francia katonák, 1914 pasztell -"- 21,7 x 31,8
101) Ókulás néni, 1915, olaj, karton, 48 x 36
102) Vágó József, 1915, pasztell-papír 40 x 50
103) Eichenwald főorvos, 1916, pasztell-karton 39,5 x 29,5

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 16-17 l.

Rippl-Rónai József

94) Lajos és Ödön, 1912, olaj, karton 76x105,
95) Alvó nők, 1912 —"— —"— 56x75
96) Medgyessy Rippl-t mintázza, 1912,
olaj-karton 69x48,5
97) kék ruhás önarcképe, 1912, pasztell-papír 51x41
98) Rippl-Rónai Lajos képmása, 1913, olaj, karton 100x70

Genthon I.-Bodnár Éva: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961 16 l.

Dippl-Rónai József

89) Zöldfalas szoba, 1910 olaj, karton 50×70
90) Lazarine és Apella, 1910, olaj, -"- 70×100
91) Tolnai kastély kertje, 1910 -"--"- 55,5×70,5
92.) Simyai Merse Pál, 1911, -"--"- 70,5×96
93) Nemes Marcell, 1912, -"--"- 63,5×44

Genthon I. - Bodnár É.: Dippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 16 l.

Rippl-Rónai József

22

84) Párizsi intérieur, 1910, olaj, vászon 73x103
85) Petrovics Elek és Meller Simon, 1910, olaj-karton 84x104
86) Gyümölcsök, 1910, olaj —"— 31,5x66
87) Intérieur zöld karosszékkel, 1910, olaj, karton 72x102
88) Park aktokkal, 1910, olaj, karton, 70x100

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961. Kaposvár, 1961. 16 l.

Dippl-Dómai József

79) Kastély előtt, olaj, karton 67 x 96
80) Modellek, 1910, —"— "— 68 x 99
81) két akt vörös pamlagon, 1910, olaj, vászon, 70 x 100
82) Lónyok a kertben, 1910, olaj, ~~vászon~~ papír, 94 x 63
83) Somssich gőzmé, 1910, pasztell-papír 68 x 50

Genthon I. - Bodnár É.: Dippl-Dómai József
centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961
15-16 l.

Rippl-Rónai József

74) Krizantémos csendélet, 1910, olaj, karton 70x100
75) kertben, 1910 olaj, papír, 53x70
76) Geszti kastély Somogyban, 1910, olaj, karton 72x101
77) Kaposvári műterem, 1910, olaj, karton 70x100
78) Szoba karácsonyfával, 1910, pasztely kart. 70x100

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár 1961, 15 l.

Rippl-Rónai József

69) A körtvélyesi kastély, 1907, olaj, karton 52x70,
70) Csendélet, 1908, olaj, papír, 66x97
71) Baromfiudvar, 1908, -"- karton 70x95
72) Sárga narcisz, 1909, olaj, karton 63x50
73) Akt teraszon, 1909 -"- papír, 56x75

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961. Kaposvár, 1961, 15 l.

Rippl-Rónai József 17

59) Karcsmajelenet, 1905, pasztell-karton 25,5x40
60) Öregur és mandolinozó asszony, 1905, olaj, fa 71x103
61) Piacsek bácsi babákkal, 1905, olaj, karton 70x101
62) Édes jó anyám betegen, 1905, pasztell-karton 50x63
63) A migraine-beteg nő, 1905, pasztell, karton 29x38

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961. 151

Rippl-Rónai József 16

54) Flox és Filox, olaj, karton, 1903, olaj-~~karton~~ 66x49

55) Szomoruság 1903, olaj, karton 67,5x49,5

56) Fehér fal, barna butorok, 1903, olaj, karton 60x100.

57) Amikor az ember visszaemlekezéseiből él, 1904, olaj, karton 70,5x103,6

58) Öregasszony, 1904, pasztell, karton 36x27

Genthon I.: Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár 1961, 14 l.

Rippl-Rónai József 15

49) Somogyi falu, 1902, olaj, fa 68x94
50) Ülő akt, 1902 olaj, vászon 41,7x31,9
51) Szundikálás kettesben, 1902 pasztell-karton 29x38
52) Hóolvadás, 1902, olaj, karton 69x95
53) Karácsony, 1903 -"- fa 67x99

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár 1961, 14 l.

Rippl-Rónai József

14

44) Zöldruhás leányka, 1901, pasztell-karton 43 x 32
45) Ostende, 1901, pasztell-karton, 29 x 37
46) Temető, Máriakerk. 1901, olaj, vászon, 55 x 65.5
47) Spám, 1902, olaj, karton 44,5 x 59,5
48) Favágok, 1902, -"- -"- 54 x 35,5

Genthon I. - Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 14 l.

Rippl-Rónai József 13

39) Hegyi tájék keleten (Banyuls) 1899, olaj, karton 75×99

40) Reithoffer néni 1900, olaj, vászon, 65×50

41) Ibolyát szagoló nő, 1900, pasztell, karton 65×52

42) Lilla blouseos nő, 1900 körül, olaj, karton 68×47

43) Cleo de Mérode rokona, 1901, pasztell-karton 37×28

Genthon I. - Bodnár E. Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, kaposvár, 1961, 14 l.

Rippl-Rónai József 12

34) Romantikus táj, 1899, olaj, karton 70x100
35) Falu a keleti Pyreneékben, 1899, olaj, karton
36) Szőlőművelő (Bonyuls) 1899, 74,5 x 99
olaj vászon, 50x70
37) Bonyulsi táj, 1899, -"- -"- 68x100
38) Keleti táj, 1899, olaj, karton 74,5x99

Genthon I. - Bodnár Eva: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár 1961, 13 l.

Rippl-Rónai József 10

25) önarckép barna kalapban, olaj, karton, 1897 - 64x88

26.) Bonnard festő, 1897, olaj, karton 61x49

27) Francia férfi képmása, 1897, pasztell, karton, 48x29

28) Szüleim 40 éves házasélet után, 1897 olaj, vászon 170x119

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása 1961, Kaposvár, 1961, 131

Dippel-Dómai József

20) Alkonyat egy intim szobában, 1895 vászon 65,5 x 54,5

21) Női arckép, 1896, —"— 50 x 34

22) Szövőnők (Himzőnők este) 1896, vászon 100 x 81

23) Nagykalapos nő (Mme Mazet) 1896, vászon 99,7 x 80

24) Andrássy Tivadarné, 1896, pasztell-karton 55 x 39

Genthon I. - Bodnár Éva: Dippel-Dómai József centenáris kiállítása, 1961, Kapos-vár, 1961. 13 l.

Rippl-Rónai József 8

15) Apám-anyám, 1895, karton 69,5 x 95,5
16) Mályvák között, 1895, pastell, karton 23 x 30
17) Öregasszony ibolyával, 1895, olaj-vászon 165 x 100
18) Fiatal párizsi munkásnő, 1895, —"— 70 x 52
19) Hajnali toilette, 1895, —"— 70 x 52

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 12 l.

Rippl-Rónai József

10) kalitkás lóny, olaj vászon, 1892 186 x 130,5
11) James Pitcairn Knowles, 1893. vászon 64,5 x 64
12) A Szajna éjjel, 1893, vászon 74 x 138,5
13) Kötkinta, 1894, vászon 60 x 75
14) Öreg francia asszonyság, 1894, vászon 116 x 89

Genthon I. – Bodnár É.: Rippl-Rónai

Confendris kiállítása, 1961, kapcsolat

1961, 12 l.

Rippl-Rónai József

Olajfestményeinek jegyzéke:

1) Anya gyermekével, fa, 1889 41 x 31,8
2) Nő fehérpettyes ruhában, 1889 vászon, 1889 187 x 75
3) Két gyászruhás nő, 1890, vászon 75 x 63
4) Ágyban fekvő nő, 1891, vászon 62,5 x 74,4

Rippl-Rónai József centenáris kiállítása 1961, Genthon S.-Modnár Éva, 1961, Kaposvár, 1961. 12 l.

Rippl-Rónai József. 6

5) Öregamyám, 1892, vászon 152x111
6) Merengő nő, 1892, —"— 58x68
7) Kugligók, 1892 —"— 80,5x117
8) Sogornőm, —"— pasztellkréta 44,7x37
9) Karesu nő vázával, olaj-vászon 186x73

Genthon I.-Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961. Kaposvár 1961, 12 l.

Rippl-Rónai József 11

29) Nőkertben, 1897, pasztell-karton 35x25

30.) Kossuth imadó Riplibácsi, 1897, olaj, vászon 190x75

31) Halak, 1898, vászon 39x49

32) Patakiné, 1898, vászon, 46x38.

33) Házak Banyuls környékén, 1899, karton, 48.5x72

Genthon I. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 13 l.

Rippl-Rónai József

4) Merengő nő, 1892,
5) Sógornőm, 1892,
6) James Pitcairn Knowles, 1893
7) öreg asszony ibolyával, 1895,
8) Hajnali toilette, 1895

Genthon I. - Bodnár E. Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, kaposvár, 1961.

Rippl-Rónai József

9) Alkonyat egy intim pobóban, 1895
10) Önarckép barna kalapban, 1897
11) Bonnard festő, 1897,
12) Andrássy Tivadarné, 1896
13) Patakine, 1898

Genthon I. – Bodnár É.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961.

Rippl-Rónai József 18

64) Kövezik a kaposi főutcát, 1905, pastell karton 41,8 x 52.2

65) Apám és Lajos öcsém hegedüvel, 1905, olaj, papír, 72 x 100

66) Lazarine papagájjal, 1905, olaj, 32 x 48

67) Piacsek bácsi és a család a szőlőben, 1906. olaj, karton 51 x 70

68) Apám és Piacsek bácsi vörös bor mellett 1907, olaj, karton, 68 x 100

Genthon S. - Bodnár E.: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása, 1961, Kaposvár, 1961, 15 l.

Rippl-Rónai József

Hajnali toilette, olf.

Külvárosi korcsma Páris mellett, olf.

Öreg francia nő, past.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

A Szajna egy része nyár közepén, olf.

Fiatal párisi asszony, pastell

Mücsarnok 1899/1900.téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Jane Evens, repr.

Mücsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Rippl-Rónai József

MDK

Egy öreg francia asszonyság, repr.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Rippl-Rónai József

MDK

Félakt, pasztell

Mücsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Rippl-Rónai József

MDK

Női akt, paztell

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Rippl-Rónai József

Lazarin.

Rajz, reprodukció!

Valóság, 1960. 2. f. 93. l.

MDK

Rippl-Rónai József

Csöndes órák

Öreg ur és mandolinozó nő

Dr.Móricz V.: Képzőművészeti kiállitások Budapesten. Tátra. 1937. I. 9. sz. 326.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Lámpafénynél

Flox és Filox

Dr.Móricz V.: Képzőművészeti kiállitások Budapesten. Tátra. 1937. I. 9. sz. 326.l.

Rippl-Rónai József

Barna butorok és fehér fal, repr.

Művészet 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

Munkások, eredeti szines kőnyomat

KMT 1903/4 téli kiáll. 5o.l.

Rippl-Rónai József MDK

Öreg asszonyság ibolyával a kezében, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Rippl-Rónai József

MNK

Apám, Anyám, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Rippl-Rónai József

MDK

Feleségem, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Rippl-Rónai József MDK

Apám, anyám, repr.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Rippl-Rónai József

Leányfej, /Zorka/, pasztell

Nicsarnok 1917-18 téli tárlat

Rippl-Rónai József

MDK

Leányfej, Zorka, repr.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.

174. Öszirózsa bokréta üvegpohárban. Olf.

175. "Zákányi plébános kávézik". Pastell.

KMT 1901 tav. nemzetk. kiáll. Kat. 30.1.

Rippl-Rónai József MDK

Zsukki kastély, olf.

Boulevard de Montparnasse, olf.

Mücsarnok 1917. tavaszi tárlat

Rippl-Rónai József MDK

Parasztasszony

Kirakat előtt

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Rippl-Rónai József MDK

Fiatal nő bundában, repr.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Ripp1-Rónai

Reggelizó pap c. képe az 1901.évi tav. nemzetk.kiállitason.

Lyka Károly: Tavaszi mútarlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

MDK

Rippl-Rónai József festőm.
1861-1927.

9c1. Tanulmányfej. Olf. J.f.j.
9c2. Női akt álarccal. Paszt. J.f.j.
9c3. Aktok. Eredeti rézjarc. J.l.j.

Árverési Közlöny.1929.ápr.3.rk.sz. 35.l.

József
Rippl -Rónai festőm.

MDK

"Kisleány" c.képe egyik értéke a kiállításnak.

Sz.I.: A KUT kiállítása.-Nemzeti Szalon.
Nemzeti Ujság. 1938.okt. 30. 27.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Kaposi táj, repr.

Művészet 1938. 14. sz. 8.1.

lizált képformára. Kőb
tulajdona

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.

a franciáktól oly sokat tanult és mégis magyarnak maradt művészünk jelentékeny művekkel egészíti ki a magántárlatokban teljesen egyedülálló hazai együttest.
203.kat.sz.:" Apám és öcsém"

Pogány Kálmán: Kohenr Adolf báró gyűjteményének aukciója.- Kalauz 3 -6.l.

Rippl-Rónai József MDK

Lugasban, litografia

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Munkások, szines kőnyomat

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Öreg asszony

Micsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Rippl-Rónai József MDK

Vasuti raktárak, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Nő feltüzi a kalapját, pasztell

Kazalok, olf.

Gergely István, pasztell

Atyám, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Zorka, pasztell

Klárika, pasztell

Önarckép, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Rippl-Rónai József MDK

A kedvenc

Nyári vendéglő

Asztalnál

Téli táj

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Rippl-Rónai József MDK

Szőlőkapálók

Szivárványos táj

Faültetők

Látogatás

Műcsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Rippl-Rónai József MDK

Pulykák

Téli táj

Öregek

Boglyák a hóban

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Rippl-Rónai József

MDK

Párizsi leány

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Rippl-Rónai József

MDK

Fiatal nő bundában, pasztell

Makkfalvi, néhai főispán arcképe, pasztell

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

M. D. Y.

Rippl Rónai József
festő

Medgyessy Ferenc az olvasó
Rippl Rónairól rajzot készített.

Frank János: A szarados úti művésztelep
Élet és Irodalom, 1965. febr. 6 - 7 lap.

Rippl-Rónai József MDK

Sárgakendős párizsi apacsleány, pasztell

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Rippl-Rónai József MDK

Vöröshaju dekoltált leány, pasztell

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Tippl-Rónai József festő M.D.K.

Müvei az ezredéves kiállitásen

Genthon István: Ferenczy Károly Bp. 1963. 48.l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

Művei a kiállitáson

A párizsi Petit Palais-ban megnyilt a magyar kiállitás

Magyar Nemzet 1966. ápr. 27. 4.l.

Rippl Rónai József 2

Maillol meghívására néhány hónapot
Banyuls sur Mer-ben tölt. Két képe
kapcsolódik ehhez: Falu a keleti
Pyrenneusokban és Maillol háza (aml)
1902-ben műtővarosában Kaposvárott
telepszik le.
Említve: Fundikálás kettőben (1902)
Flox és Filox (1903) Éden jó anyám vetegen (1905)

Heitler László: Rippl Rónai emlékkiállítás
Tihanyban
Jelenkor 1968 IX n. 812 old.

Rippl-Rónai József festő

Az 1907-ben alakult MIÉNK művésztársaság alapító tagja

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 54 .l

Rippl-Rónai [József], festő M.D.K.

„Vassary, a francia credmények sokat ígérő hazatelepítői, felcsaptak a karcteri csemények szenvtelen tudósitóinak..."

Bori Imre-Körner Éva: Kassák irodalma és festészete

Magvető, Bp.1967. 164. old.

Rejzjel Római József
festő

1941-ben a Tamás Galériaban volt Ferenczy Károly és Kernstok művei társaságában kiállítása grafikákból.

Horváth Béla: Kernstok-kiállítás Esztergomban
Művészet, 1967. május – 33 kep

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

„szines, ragyogó képeivel" szerepel a Művészház nemzetközi kiállításán.

Bölöni György: Képek között; Bp. 1967. 384. old.

/a cikk megj.: „Világ", 1913. máj. 4./

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

részvett a bécsi Künstler-haus magyar kiállításán.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 417-418.o.

/a cikk megj.: „A Hét" 1914. márc. 29./
„Rebellis magyarok" címen

Rippl Rónai József

1911. a NÉPMŰVELÉS ankétot rendezett a "Művészeti nevelés az iskolában " c., amelyen hozzászólt a művész is a vitához.
Bölöni György: Képek között Bp 1967. 593.l.

Székácsné Vida Mária: Hozzászólás a "Vizuális nevelés, korszerű pedagógia" c. tudományos ülésszak vitájához.
Rajztanitás 1968. 2.sz. 4.l.

· Rippl Rónai ~~József~~ József

1890 körül ismerkedett meg Aristide Maillollal és az 1891-es kiállitásukon fellépő Nabis csoporttal. Barátságukat az "Öregamyám" c. müvével /1892/ nyerte el, s èttől kezdve ő is a csoport tagjaként müködik. Méltó párja a képnak az 1895-ben festett virágcsokrot szorongatókis francia öregasszony képmása..

1899-ben Maillollal együtt Banyuls - ban dolgozott ekkor készitette barátja finom arcáról oeuvre-je egyik főmüvét.

1902 hazajövetele és kaposvári megtelepedése.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzmüvészet. Bp. 1960.

38.1.

Rippl-Rónai József

Rippl-Kernstok-Vaszary szabadiskolájába
1913-ban jelentkezik Bortnyik Sándor.

Borbély [illegible] László: Bortnyik Sándor korai művészete.
/Művtört.Ért. 1969. 1. sz., p. 46-73./ p.47.

2) Rippl-Rónai József
testő

ben egész sorozat tusrajzot készített a pári-
zsi mulatók táncosaiból.

Szabó Júlia: Magyar rajzművészet 1890-1919
Bp. 1969 Corvina 4. tábla

1) Rippl-Rónai József

festő

1892-ben Rippl-Rónai 60 képét és rajzát mutatta be Párizsban.

1889-től szerveződött a Nabis-kör, mely dekoratív stílusának kialakításában Rippl-Rónainak is része volt. – A 90-es évek-szabó Júlia: Magyar rajzművészet 1890-1919 Bp. 1969 Corvina 3. tábla.

Rippl-Rónai (József festő)

Művei vannak a Nemzeti levő modern képtárban.

A genovai Palazzo Rosso történelmi falai közt.

Ország-Világ, Bp. 1960. 52. sz. (15. l.)

MDK

Rippl Rónai József /1861-1927/

Rippl Rónai József kollektiv kiállitása /eredeti terv/ 1902., 93.8x62 MNG 60.91

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 36.1.

Rippl-Rónai József, festő M Dk.

A plakátfestészet egyik úttörője:
„Tavaszi kiállítás" s
„Móricz Zsigmond: falu" c.
plakátjai Repr.

Sz. f.: Mátyáskirály plakátjától a totoreklámig
Megnyílt a M. Plakáttörténeti kiállítás

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 31. 7. l

M. D. K.

Rippl Rónai József
festő

Martyn Ferenc Rippl Rónainál
tanult.

Sarkadiné Hárs Éva: Hatvan rajz Cervantes Don Quijotejához
Művészet, 1960. november. — 35 kap

Rippl = Rónai József, festő

MDh

Kerestek ajánlatára tanítója volt Nyergesi Jánosnak, a munkás = festő = művésznek.

Vadász Ferenc: Ajánlok levél egy műpártoló tanítónak Esztergomba 9.l

Népszabadság, 1, Bp. 1960. dec. 9

Rippl – Rónai József, festő BDh

Vedres Márk Rippl-Rónaival s Vaszaryval
Közös kiállításon aranyérmet nyert 1916-ban
Bécsben.

Barabás Tibor: A kilencedik évtized munkájáért

Népszabadság Bp. 1960. marc. 15. 9. l

Rippl - Rónai MDK

"Idehaza Móricz, Rippl-Rónai és Egry barátságának köszönhettem nagyon sokat"..." Tornyai Jánossal és az elmélkedő, bölcs Endre Bélával a magyar népi művészet csodálatos kincseiért lelkesedtünk."

90.o.

MEDGYESSY FERENC: Életemről, művészetről. Bp. 1960.

Rippl-Rónai József 4.

1919-27 csupán pasztellkrétával alkot, antisztikusan dekadensek portréi.

Genthon I.-Bodnár Éva: Rippl-Rónai József centenáris kiállítása 1961. Kaposvár, 1961, 6 l.

Rippl-Rónai József

Babits Mihály verset írt „A festő halála – Rippl-Rónai József emlékének" címmel. Közölve.

Szabó Lőrinc „Rippl-Rónai" címmel írt verset. Közölve.

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költőkrinei – rinek költői. Bp. 1961. Képz. Alap K. – 170 l., 53 t., 112. l. 120. l.

Rippl-Rónai József

Kaposvárott 6 évig dolgozott mellette Káplár Miklós. Az ő biztatására mert Káplár a Főiskolára.

/szerk.Bőgel József/

A képzőmüvészetek Debrecenben 1961. Debrecen 57.l.

MDK

Rippl-Rónai József festő

Gauguin, Cézanne és az ő [redacted] vertársaik képeivel együtt állította ki festményeit. Barátja lett Toulouse Lautrec, Bonnard, Vuillard és Maillol. Az első magyar újságíró, aki írt róla, Ady volt (A cikk idézi [redacted] Adyt.)
Dénes Zsófia: Posthumus beszélgetés Rippl-Rónaival.
Ország-világ, Bp. 1961. 19. sz. 10. l.

MDK

Rippl-Rónai József festő

Adyval 1909-ben ismerkedett meg, amikor Ady Kaposvárott járt. Barátai közé tartoztak Bródy Sándor, Móricz Zsigmond, Balázs. (Néhány szó Bródyról.) (A festő arcképe repr.)

Deés Zsófia: Posthumus beszélgetés Rippl-Rónaival.
Ország-világ, Bp. 1961. 19. sz. 10. l.

MDK

Rippl-Rónai József festő

Munkácsy tanítványa volt. (Említés egy pléd-ről, amelyet Munkácsytól kapott.) Párizsból Neuillybe költöztek. (A festő a költözés részleteire emlékezik.)

Dénes Zsófia: Posthumus beszélgetés Rippl-Rónaival.

Ország-Világ, Bp. 1961. 19. sz. 10. l.

MDK

Ripp-Rónai József festő

(Rövid leírás külsejéről.) (A cikk a továbbiakban a vele folytatott beszélgetést közli.) Érelmeszesedése volt. Említve: felesége, Lazarine és festészetének Lazarine-korszaka.

Deés Zsófia: Posthumus beszélgetés Ripp-Rónaival.
Ország-Világ, Bp. 1961. 19. sz. 10. l.

MDK

Rippl-Rónai József festő

1861 május 24-én született. Szülei háza a Kaposvári Zárda utcában állt. Szülei fiatalon házasodtak össze. Apja tanítómester volt. [redacted]

1927 november 25-én halt meg.

Dénes Zsófia: Posthumus beszélgetés Rippl-Rónaival.

Ország-Világ, Bp. 1961. 19. sz. 10. l.

MDK

Ripp-Rónai József festőművész

(Művészi elvével kapcsolatban Bernáth Aurél idéz egy mondását: a kép legyen artisztikus.)

Kóródi József: Tárlatvezetőnk: Bernáth Aurél. A Ripp-Rónai emlékkiállításon.

Ország-Világ, Bp. 1961. 27. sz. 19. l.

MDK

Rippl-Rónai József festőművész

Említett művei az emlékkiállítás anyagából: sötétkönnyű festményei a kilencvenes évekből, Öreganyám, Karcsú nő vázával (repr.), Ágyban pihenő nő, Apám (1902). Apja tanító volt Kaposvárott. Hatással volt rá a francia festőkörnyezet; ő is hatott Bonnard, Vuillard és Maillol művészetére.

Kóródi József: Tárlatvezetőnk: Bernáth Aurél. A Rippl-Rónai emlékkiállításon. Ország-Világ, Bp. 1961. 27. sz. 19. l.

HDK

Rippl-Rónai József festőművész

Ravennában tett látogatása után teremtette a „pallogatott ruhorica" stílust. Akkoriban minden képét „egy ülésre" készítette. Később visszatért a pasztellhez. Említve: a Nyugat-írónemzedék portréi. Ady-képe csak vázlat volt.
Kóródi József: Tárlatvezetőnk: Bernáth Aurél. A Rippl-Rónai emlékkiállításon. Ország-Világ, Bp. 1961. 27. sz. 19. l.

MDK

Rippl-Rónai József festőművész

(Emlékkiállítása nyílt a Nemzeti Képtárban. A lap Bernáth Aurélt szólaltatja meg a kiállított művekkel kapcsolatban.) Bernáth Aurél 1927-ben meglátogatta a Róma-dombi villában. (Hivatkozás Bernáth könyvére.)

Kóródi József: Tárlatvezetőnk: Bernáth Aurél. A Rippl-Rónai emlékkiállításon.

Ország-Világ, Bp. 1961. 27. sz. 19. l.

MDK

Rippl Rónai József

Isonzó, paszt.

Oltványi Imre emlékkiáll. Türr I.Muz.Baja,1963.

MDK

Rippl Rónai József

Lazarin és Anella, o.

Baromfiudvar, o.

Lajos és Ödön, o.

2o. sz.i müvek bp.i mügyüjteményekből, N.Gal.
1963. jul.

szitésü, s

edények kö

legrégebbi

Rippl-Rónai József, festő M.D.K.

megjelent „Emlékezéseim" mel kapcsolatban szerző megemlíti egyik legkedvesebb párizsi olvasmányát: Rodenbach Bélga írónak könyvét, melyben a szöveg közt elszórt sinnes rajzokat Rippl Rónai készítette.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 246. old.

/a cikk megj.: „Világ" 1911. máj. 14.

MDK.

Rippl Rónai József

Park aktokkal

Tompa K. gyüjteményének katalógusában

M.D.K.

Rippl Rónai József

Kerámia táblakép, 1898. Farkasné tányért rajzol
9.kép. 299.o. Farkasné a festőműhely vezetője volt.
Fekete repr.

Hárs Éva Festőművészek a Zsolnay kerámiagyárban.
299.o.

A Janus Pannonius Máz.Évkönyve, 1965. Pécs, 1966

M.D.K.

Rippl Rónai József

Kernstok Károly, Vedress Márk és Kónyay Elemér igazgatásával megalakult az első magyar Szabadiskola Budapesten. Az iskola minden évben kiállitást rendez és kétezer koronás évi ösztöndijat biztosit a tehetségesnek itélt -szegénysorsu- müvésznövendékek számára.-közli a "Képzőművészeti Szabadiskola" c. beszámoló. Fényképfelvétel: "Rippl Rónai József tanitványai között" cimmel.

Szinház és Divat, Bp. 1917. dec. 30. II. évf. 52. sz. 17-20. lap

MDK

Rippl Rónai József

Magyar művészek Oroszországban. Műcsarnok,
1899. 26.sz. 405 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch. 1.1.ó

Rippl Rónai József.

Szinnyei-asztala a Japán kávéházban.

Lázár Béla:Müvészekről.
Lázár Béláné közlése.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.23.2.ó

Rippl Rónai József.

viszonya a Nyolcak csoporthoz.

Márffy Ödön beszél kortársairól és a korról.

jegyezte: Somogyi Árpád.1951.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövrch.12o

Rippl Rónai József
festői módszréről

Czóbel Béla kikérdezése.
kikérdező:?

Müv.Tört Dok.

Boldizsár István

kikérdezés

szövarch.117.

Rippl-Rónai József

1927-ben állított ki Londonban.

Gál István: Magyar-angol művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. p.

91.

Rippl Rónai József
1861 - 1927

Közeli kapcsolatban állott Alfred Jarryval /1873-1907
akit az avangard irodalom előfutárának tekintenek.
Rippl emlékezéseiben ir róla.
Jarry egy kiállitáskritikájában kiemelte Rippl
Öreganyám c. képét.
Alfred Jarry és Rippl Rónai Európa kiadónál meg-
jelent 1967-ben /Jekely Zoltán ford. Kondor Béla
illusztrációival/

Vigilia 1967. X. 706.l.

M.D.K.

Rippl-Rónai [József], festő

nevét cmlíti a szerző, mint „vörös posztót" a mucsarnoki epigonok szemében.

Farkas Zoltán: Visszafele megjünk, Nyugat, 1929. aug. 1. II. cöf. 180-185. old. sol

Idézve:
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev, és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina

202. old.

Rippl-Rónai József

Festő publicista munkássága

Kovássy Sándor: A publicista Rippl-Rónai

Nyelvtud. 1965. 8 sz. 729. l.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatá

M.D.K.

Rippl József, festő

1906-os kiállításáról Kárdi Kovács kérdésesnek tartja „lehet-e szinvicceit komolyan venni?"

Perneczky Géza: Tiz esztendő a magyar képzőművészeti kritia hőskorából

Művészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 3.sz.

180. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

1302-ben írt levelében kéri Ambrust, hogy kiállítása megnyitója előtt megtekinthesse a „dolgait".

Ambrus Zoltán levelezése, Bp. 1963. Akadémiai Kiadó

121. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Kömpes Kálmán kiadásában megjelent 50 rajzot tartalmazó mappáját ismerteti a szerző és közli a művészhez hozzá írt levelének egy szép idézetét.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 399-401. o.

/a cikk megj.: „Világ", 1913. nov. 16. /

Rippl-Rónai József, festő" M.D.K.

tagja lett az 1918. dec. 8-án alakult „Művészek és tudósok Kultúrszövetségének."

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1918 évf. 43 sz.
343. old.

Rippl-Rónai József

Személyesen vett részt Arnoldussy Tivadar budapesti otthonának üvegmennyezet kiképzésének. Róth Miksa végezte el a munkálatokat.

Kovács Judith: The effect and works of L. C. Tiffany. Acta Historiae Artium Budapest, 1969. 1-2 12.

20

Rippl-Rónai József, festő

A bpesti Schiffer-villa/Munkácsy u.19/B./ Vágó József tervezéwe. Kernstok Károly, Fémes Beck Vilmos, Kisfaludy Strobl Zsigmond vettek még részt a villa müvészi berendezésében. 456.old.78.jegyz,

Horváth Béla: Kernstok Károly 1873-1940 437.old

Komárom Megyei Múzeumok Közleményei.1.Tata.1968

Ripp-Rónai József festő

MDK

Ismeretlen Ripp-Rónai leveleket találtak. Témájuk: a művész vélemény az iparművészet problémáiról.

Máj. 27-én kiállítás nyílik Ripp-Rónai iparművészeti alkotásaiból.

Turi András: „Művészi igényű kézműves ipar: ez az én elvem" L.l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. május 27.

RIPPL RÓNAI JÓZSEF

57o. Himzett ajtó-függöny. Gróf Andrássy Tivadar tulajdona.

Képzőm.Társ. 1899. tav.nemzetk.kiáll.ka t. 63.oldal

VASÁRNAPI UJSÁG 1902. 49.évf.47.sz. 773.oldal

MDK

Rippl-Rónai József

bútortervek

Magyar Iparművészet, 1899. 48. l. képek.

MDK

Rippl-Rónai József

himzés terve

Magyar Iparművészet, 1899. 51, 52 l. képek

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

A gobelin száradeléji felvirágozása Rippl Rónai nevéhez fűződek mátunk.

P. Brestyánszky Ilona: Modern gobelin bemutató a Műcsarnokban
Művészet, 1963. április – 40 lap

Rippl-Rónai József, festő MDh

Piros ruhás nő c. hímzése is látható a tárlaton.

— na: XX. századi falikárpitok Kiállítása az Iparművészeti Múzeumban 2

ESTI HIRLAP

bp. 1963. júl. 18.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

a századforduló idején Franciaországi tartózkodása alatt keramikával is foglalkozott, éppúgy mint a francia művészet legjobbjai is.

Ilona Pataky-Brestyánszky: Moderne ungarische Keramik

Bp.1961. Corvina, 54 old. 48 k. köztük 8 sz.t.

6.old.

Önálló táblakép. XX, sz, portre.
Fenyö Miksa arcképe

Literatura.1940. IX. évf. 12. sz. 5
569.

Takács Gyula : Kippl Kónai otthon,

Sompgymegyei Muzeum / Kippl K, Szoba /

Tükör. 1940. IX.écf. 12. sz. 569.l.
Takács Gyula:Kippl Kónai otthon.

Rippl -Rónai József festő M.D.K.

Diszitő és iparmüvészeti munkáiból kiállitás

az Iparmüvészeti Muzeumban

Weiner Piroska: Le Musée des Arts Décoratifs de 1959 a 1962

Az Iparmüvészeti Muzeum Évkönyvei VI. 1963

11. 1.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Rippl Rónai mester és Maillol között barátság fejlődött, amelynek folytán Rippl Rónai Maillol tól kedvet kapva szőnyeget és falikárpitok készítéséhez kezdett.

Soós Gyula: Aristide Maillol magyar vonatkozásai
Művészet, 1963. szeptember — 20 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Piros ruhás nő" - ~~je~~ című gobelinje
"az Spanmű vészeti Muzeumba van
kiállítva.

Molnár László: Magyar falikárpitok kiállítása
Élet és Irodalom, 1963. augusztus 17 - 8 lap

Rippl Római József, festőmű MDK

egy rendkivül szép üveg festményének szinein
át vetődik be a nap a muzeum halljába.

Az Ernst -Muzeum és Szinyei-merse Pál kiállitása
Vas.Ujs. 1912,máj.19. 59.évf. 20.sz. 397.l.

MDK

Rippl-Rónai

butortervek

Diener-Dénes: Magy. Iparm. Társ. karácsonyi kiáll. Magy. Iparmüv. 1899.

MDK

Rippl-Rónai festőm.

himzéstervek

Diener-Dénes: Nagy. Iparm. Társ. karácsonyi kiáll. Nagy. Iparműv. 1899. 14 l.

Rippl Rónai József

Nagyvirágos szines vázát, ujfajta szerviztányér mintákat készitett. Farkasnéról a Zsolnay-festőnők vezetőjéről feketé krómkréta táblaképet festett 1898-ban.

Munkáinak kerámiai kivitelezésével /ill. kikisérletezésével kapcsolatban dolgozott a Zsolnay-gyárban.

40.o.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay gyár művészete.

Pécs. 1959.

MDK

Ripl-Rónay

egy selyemmel himzett ellenző

Kormányvásárlások az Iparm. Társ. karácsonyi kiállitásán
Mücsarnok, 1899. 3.sz. 42 l.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Üveghép tervéret készített

Laúcz Sándor: Képzőművészeti Krónika
Élet és Irodalom, 1961. ~~szept~~ 7–11 l

Fritz Bauer Land

Insel

Ausgabe Januar 1981

M.D.M.

-1-

RIPPL-RÓNAI József

Üvegek, majolikák, tasisszériák

Az első magyar mester, aki munkásságát kiterjesztette a festiszettől távolabb eső területekre is.

„Idealizmus" „Realizmus" falkarnitok

francia diplome d'honneur aranyérmét nyerte vele, a milánói világkiállításon elégiéz

Magyar Nemzet 1961. jún. 4. 9. l.

/.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Az egykori japán kávéház telefonfül-
kéjének üvegablakát tervezte.

Haits: Üveg művészet
Nőh Lapja, 1961. okt 21.

M. D. K

RIPPL-RÓNAI József festő

Egyszeri „Japán" kávéház tele-
fontülzéjének szines virágárral
eres üvegablaka

Kivitlező: Rótl Miksa

Dobra Maria. Az üveg művészete
kiállítás az Iparművészeti Múzeumban
Magyar Nemzet 1961. nett. 22. 4. l.

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

A Zsolnay kerámiákon szereplő művei.

Pataky Dezsőné: A Zsolnay kerámia

12 l

WIDN

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festőművész/1861-1927/

Iparművészeti alkotásai a szecesszió jegyében születtek. 81.o. Színes üvegfestményei is vannak. 108.o. Pasztellban is dolgozott. 110.o. Gobelin tervei is voltak. 144.o. Képek: 331.o. 339.o.

M. Kiss Pál: Művészetről mindenkinek, Corvina, Budapest, 1966

K. D. K.

RIPPL RÓNAI József festő

Ismeretlen kép

Az Iparművészeti Múz. Évkv. II. 1955

Dobrovits Aladár: Az Iparműv. Múzeum és társintézetei a felszabadulás után 34. l.

34.

Ripl-Rónai

MDK

gobelinjei

a Zsolnay teremben

az 1906-os Világkiállításon.

30.o.

Czakó : Milánoi. 1907.

Rippl-Rónai József

Tapisszéria /A müvész nejének a milánói kiállitáson aranyéremmel kitüntetett munkája/

A "Helikon" kiállitásai Budapest, 1922. katalogusa 12 lap

MDK

Rippl-Rónai József

Himzett ajtó-függöny

Képzőm.Társ. 1899. tav.nemzetk. kiáll.

63 l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

iparművészeti szemléletét taglalja szerző alapos, sok adattal, levélidezettel, hortársak véleményeivel és illusztrációkkal alátamasztott tanulmányában, melyben R.R. jól ismert festészeti művein túl a századfordulón kifejtett iparművészeti munkáit ismerteti. Ez a munkássága kiterjedt himzett fali képekre (melyeket felesége Lazarine./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán I. Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963.XII.évf. 2-3. sz. 168-190. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... himezett) butorokra és belső berendezésre, üvegablakokra és üvegtárgyakra, valamint a Zsolnay gyárban kivitelezett mázas edényekre. Csinált még csempemintát, gebelin-tervet és hovácsolt vaslámpatervehet. Szerző szerint „ha R.R. elgondolásai maradéktalanul megvalósulhattak volna... a magyar iparmüvészet egy himagasló alakjává nőhetett volna." ./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán I. Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII. évf. 2-3. sz. 168-190. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

iparművészeti munkáiban és idevágó nyilatkozataiban „felállítható az igazi-szocialista értelemben vett-iparművészeti etika hármas szabálya: 1.) a közvetlést emelni; 2) csak kitűnő anyagból jót és nem hamisat alkotni; 3) a művész és munkás közös igyekezetével „a közcélra hasznos motivumot" sok csak példányban sokszorosítani. Szerző tanulmányát kitűnő illusztrációkkal kísérni, melyek a következők: ./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán I. Művészettörténeti Értesítő, Bp.1963.XII.évf. 2-3. sz. 168-190. old.

5-3' 108-160' 65

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1. „Idealizmus és Realizmus", dekorativ hímzett hettős kép. (189. old.) 1895-96
2. Dekorativ fatiszőnyeg. Selyemhímzés, 1895-99.
3. Kétyhaellenző. Selyemhímzés, 1895-99.
4. Részlet az Andrássy T. részére készült ebédlőből A kandalló fölött a „Piros rukis nő" hímzett fatiszőnyeg
5. Tanulmány-várlat a „Piros rukás nő" c. fatiszőnyeghez
6. Teljes kép a „Piros rukás nő" c. fatiszőnyegről. 1897-98.
7. Ebédlőasztal és pohárszér az Andrássy ebédlőből
8. Szekrény " " "
9. Üvegablak és üvegmennyezet " " ./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán I. Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII. évf. 2-3. sz. 168-190. old.

-5-

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

10. Hímzett fríz részlete az Andrássy ebédlőből
11. Spanyolfal selyem hímzéses vörös virágokkal
12. Pecsenyés tál. R.R. tervei szerint a Zsolnay gyárból
13. Díszüveg
14. Várlat az Andrássy ebédlő számára
15. Díszüveger
16-17-18. Két tányértervs egy kéztányér hépe
19. Nagy vára R.R. jelzésével a Zsolnay gyárból
20. Csempe-terv és kivitel (Körhintán ülő nőalakkal)
22. Lámpaterver

./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán I. Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1963.XII.évf. 2-3 sz. 168-190. old.

M.D.K.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

23. Gobelin-vázlat. (Az almaszedők)
24. Meghívóterv a Salon Gurlittbeli kiállításra
25. Pehely könyüségű üveger számozott típusai
26. Üvegablakterv az Iparmüvészeti Muzeum lépcsőházi ablakára. Szénrajz. 1915 k.
27. Az egyhori Japán kávéház telefonfülhéinek ablaktáblái.
28. Tusrajz litográfiát készítő két emberről (előtérben ülő hudyával).

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán I. Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII. évf. 2-3. sz. 168-190. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Kiadatlan levelei nyomán érderes képet állít a szerző R.R.J. iparművészeti munkásságáról, mely nek legtöbb darabja elpusztult. A levélidézetekkel kitűnően jellemzi a mester művészi elveit és életének fontosabb állomásait. „Olyan művész volt, ari a szintézist keresté az iparművészet és a festészet határterületén." ./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és iparművészeti tevékenysége kiadatlan leveli nyomán, Müv.tört.Ért.Bp.1964.4.sz. 263. old.
II. r.

-2-

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1892. III. 31-én atyjának írt levelében beszámol a párisi osztrák-magyar követség épületében rendezett önálló kiállításáról: „... A művészek nem gőznek eléggé gratulálni, mindenben sok ízlést látnak ... (ápr. 8-án) azt mondják, hogy ennél szebben és ízlésesebben kiállítást Párisban sem rendezter." ... Szerző szerint R.R.J. művészi kiállítását egységében is mint „objet d'art"-t fogta fel.

IvánfynéBalogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan leveli nyomán. Müv.tört. Ért.Bp.1964.XIII.évf. 4.sz. 263. old.

II. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

szülei kaposvári lakásváltoztatásával kapcsolatban a következőket bizonyítja nekik 1892. decemberében: „... Ajánlom a lassú és meggondolt berendezést ... a falakat minden dib-dáb ostobasággal nem kell megterhelni, mindennek meg kell keresni a maga helyét és a fölös leges dolgoktól egészen szabadulni."

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és iparmüvészeti tevékenysége kiadatlan leveli nyomán, Müv.tört.Ért.Bp.1964.4.sz. 263. old.
Π. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1893-ban Párisból Keleti Gusztávhoz írt levelében, melyben a rajztanárképezdében tanári, állás iránt folyamodik, megküldi a kiállításáról írt kritikákat s többek közt ezt írja: „... Ez az utolsó évtized nem ostoba konventiót pretendál, hanem decorativ irányu művészetet s azt kutatja, mennyire felel meg a mai kor haladásának és műirlésének."

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan leveli nyomán. Müv.tört. Ért.Bp.1964.XIII.évf. 4.sz. 263. old.

Π. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1894-ben, Párisból Keleti Gustávnak írt levelében körli, hogy a Champs de Mars-i Salonban, ahol Öregányám c. képe nagy sikert aratott, tapisszeriát is állitott ki, ami általános feltűnést keltett mivészi körökben és a juryt teljesen meglepte eredeti felfogása c. a munka tivitele. Itt esik elsőnös szó kiállitott szőnyegtervéről és annak különleges himzéstecznikájáról, amit egyébként Keleti 1893-ban kikacagott.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és iparmüvészeti tevékenysége kiadatlan leveli nyomán, Müv.tört.Ért.Bp.1964.4.sz.263-64.old.

Π. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József; festő

„Idealizmus és Realizmus" c. hímzett képét, melyet 1894-ben a párisi Champs de Mars-i Salonban mutatott be 1894-ben az „Ország Világ" c. lap 651-ir oldalán közli és beszámol arról, hogy a párisi magyar festő művét a kereshedelmi, minisztériner is bemutatta, ari megígérte párifogását.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és iparművészeti tevékenysége kiadatlan leveli nyomán, Műv.tört.Ért.Bp.1964.4.sz. 264. old. II. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Az iparművészet minden ága iránt érdeklődött, 1895. május 22-én szüleinek Párisból írt levelében egy grafikai munkájáról szólnak be: „... Egy his könyv kiadásán, illetőleg megcsinálásán féradozom... az én rajzaim szineset és litografikus módon vannak reprodukálva... a rövid his históriát egyik legelőkelőbb francia (születésére nézve belga) író írja, a rajzokat kifejező gondolatok után ... tehát fordított a viszony: ő illusztrálja a raj-

./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan leveli nyomán. Műv.tört. Ért.Bp.1964.XIII.évf. 4.sz. 264-265 old.

π. r.

- 8 -

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... zokat." Szerző közli Rodenbach, G.: „Les vierges" c. bibliofil munkájá-nak R.R.J.-tól származó 4 litho-illusztrá-cióját, melyekkel kapcsolatban utal tanul-mányának I. részében (Müv.tört. Ért. 1963. 2-3. sz. 23. kép) közölt gobelinvázlatra. R.R.J. Odon tivárenek írt keltezetlen levelében azzal szá-mol be, hogy „... egy szép és művésziesen kiállított, megírt, megrajzolt és tipográfikusan jól kinyomta-tott könyv ... mennyi munkát, gondot, türelmetlense-get, aggodalmat és bizonytalanságot okoz... /.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvé-szeti elvei és tevékenysége kiadatlan levei nyomán Müv.tört.Ért. Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 265. old.

II. r.

M.D.K.

- 9 -

Rippl-Rónai József, festő

„...s ez ember testét lelkét menynyire megviseli ...” R.R.J. fenti 4 litho lapját 1898-ban egy iparmüvészeti kiállításon mutatta be. – 1895-ben a Champs de Mars-i Salon zsürije kitüntette R.R.J.-et, ezi erről következőket írja fivéréner: „...idei kitüntetésem amellett bizonyít, hogy a légmagasabb körök is elismerik művészi kutatásaim szükséges voltát... Himzett szőnyegeim örökösen maradandó műbecsel fognak bírni és ./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levei nyomán Müv.tört.Ért. Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 265. old.

II. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... tentátióimat a história is fel fogja majd jegezni... Nem vádolhatom magamat azzal, hogy a publikummal kokettiroztam volna, sokasem dolgoztam azért, hogy sikereim legyenek, hanem azért, mert foglalkozásommal örökös friget kötöttem, mert azt őszintén szeretem." – 1895. szeptemberében Sima Ferenc képírselő lakásán, ahol 32 képét bemutatja, megismerhedik Andrássy Tivadarékkal, akik vetter is tőle és megrendeltek nála két./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán. Müv.tört.Ért. Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 265. old.
π. r.

M.D.K.

- 11 -

Rippl-Rónai József, festő

... portrét. Ebből az ismeretségből jott létre három év mulva az Andrássy cvédlő feljes berendezése. Viszont a millé-mumi kiállítással kapcsolatos megrendelé-sek húzódnak s erről rezignáltan azt írja édes anyjának, hogy „... eddig is meg tudtam élni a magam emberségéből és van reménym, hogy a jövőben is megéljek." Érdekeset Neuilly-i lakásának részletes leírásai, melyben felsorolt bútordarabokat a kaposvári Róma-villa ma is őrzi. Az Andrássy cvédlő összes tárgait R.R.J.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművé-szeti elvei és tevékenysége kiadatlan levei nyomá Müv.tört.Ért. Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 266. old.

Π.r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... tervezi. Ezzel kapcsolatban személyes érintkezésbe kerül Pécsett Zsolnay ekkel akiknek néhány maradandó, muzeáli darabot tervez. Hatása Zsolnay Teréz darabjain is érezhető, melyeknek leltári megjelölésük is az „hogy „Rippl-Rónai modorában". Az üvegtárgyak előállításáért Wiesbadenbe utazik, és lelkesen számol be leveleiben ottani munkájának eredményeiről. 1898. áprilisában az Iparművészeti Múzeum ny palotájában „Modern Művészet" c. nemzetközi kiállítás keretében kerül bemutatásra R.R.J. több./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán. Műv.tört.Ért. Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 267. old.

T. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... iparművészeti tárgya, így az „Idealizmus" c. kettős kompozícióju bimzett felikép, 2 bimzett kandalló-ellenző és 26 üvegtárgy. A kritikalanyhán, sőt kemény elitéléssel fogadja; a felíszőnyegen „az általános hatást elzontják... a felső mező elrajzolt, esetlen nőalakjai... a díszüvegek a modern izlés valóságos fattyuhajtásai... teljesen sikerületlen szörnyszülöttek... a litho-lapok és tányérrajzok még kísérletnek is gyöngék... stb." A leszólt üveg ma féltve őrzött kincsei a muzeumnak. – Ugyanez évben Berlinben rendezi ./.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levei nyomá Mův.tört.Ért. Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 267-268.old.

II. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... második kiállítását, az év végén pedig a Budapesten bemutatott Andrássy ebédlő legfontosabb darabjai óriási sikert aratnak az Orsz. Iparmův. Kiállításon. Az aranyérmet mégsem ő, hanem Róth Miksa kapta, ami ellen R.R.J. tiltakozik a polemizál. Körben Neuillyben az Andrássy-ebédlő oblak-kartonján dolgozik, de elkedvetlenüti az erisztokrata család lassu válaszolgatása, hűvös magatartása, amit egyébként pompásan jellemez egy 1900. jul. 5-én öccsének irt levelében. 1899-ben Szenépétei

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levei nyomán Műv.tört.Ért. Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 268-269.old.

Π. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... váron is kiállít és sikert aratnak a tervei után készült hímzések, de elkeseredését szítja hogy magyar rezzőt nem kap megbízást az 1900-évi párisi világkiállításra. „Sokasem hittem volna hogy oly művési sikerek után, amik az utóbbi időben érte, oly kevesek törödjenek velem illetékes helyeken." ... „Fordított világ ez itten. Szerintem a tervező fő kelléke, hogy előbb művész legyen, aztán fogjon műipari dolgok megoldásához... itt az történik, hogy ari nem lehet művésszé, az legyen hát - és lesz - ipar művész."

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán. Műv.tört.Ért. Bp.1964. XXII.évf. 4.sz. 268-270. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Az 1900-as évvel az iparművészeti tervezéser nagy korszaka lezárult, huzavöltözése és a sok csalódás után, inkább a festészet kötötte le – bár nékány későbbi nevezetes munkája bizonyítja, hogy véglegesen sokasem szakított ezzel a művészeti éggal. 1906-ban a Könyves Kálmán kiállításon minden képét eladta – ebből valósúl meg később a kaposvári Roma villa megvásárlása. Elnyeri a nagydíjat, bezenderkedik a bpesti Kelenhegi-uti Műterem házban.../.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparművészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán Müv.tört.Ért.,Bp.1964.XIII.évf. 4.sz. 270-273.old.

Π. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

"... azonban ebben az ebben nagy veszteség éri: a milanói kiállításon három dekorativ hímzett képe, körtük az „Idealizmus-Realizmus" kompozíció elég, melyről azt írja: „...nem lüszem hogy még egy ilyent csinálhatok ebben az életben!" – Amál nagyobb értér az Iparmüvészeti Muzeumban őrzött „Krisztus születése c. halála" c. selyem gobelin számára készült terorajz, melynek alsó mező jelenetét, önálló bordürrel, gyapjufonálból leszőtték, s melyet az Ip. müv. Muzeum „Három Királyok imádása" címen őriz. Szerző végül R.R.J. találó jellemzését közli Ady Endre tollából.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és tevékenysége kiadatlan levelei nyomán

Müv.tört.Ért.,Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 273-277.old.

Π. r.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Már említett 4 litho-lapján kívül szerző a művész követhező műveinek fényképeit közli:

5. Krisztus születése és halála, 1895 k.
7-8. Az Ernst Museum üvegablakai. 1912.
9. Tervrajz színes ablakhoz, 1910 k.
10. A Budapesti Ujságirók zárthóri tánc-estélyére szóló meghivó első és hátsó oldala.

Ivánfyné Balogh Sára: Rippl-Rónai József iparmüvészeti elvei és tevékenysége kiadatlan leveleinyomán. Müv.tört.Ért.,Bp.1964. XIII.évf. 4.sz. 271-277.old.

II. r.

Rippl Rónai József



18 Z 98

K

Augustus 29 jegyre

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a Zerámiát, Bp. 966, 284 l.

Rippl Rónai

Rippel
Ronay
XI 897
Z. W

Rippl-Rónai t.
jegye

P. Brestyánszky, Ikona,
Ismerd meg a kerámiát, Bp. 1966, 284 l.

MDK.

Ryppl Római József
festő

Kerdemenycréstre a falkaipet
művészet felugult Magyaror-
szagon.

László Ernőhe: Falkaipet művészetünk ugább alkotásaiból.
Művészet, 1967. május –. 37 kap.

MDK

Rippl-Rónai József

festett majolika tányérok, repr.

Mihalik Gy.: A kaposvári kiállitás. Magyar Iparmüvészet 1905. 252.l.

M.D.K.

Rippl Rónai József

Ovális tál azaAndrássy Tivadar készletből.
10.kép.Tál az Andrássy készletből.1898. 300.o.
Fekete repr.

Hárs Éva:Festőmüvészek ~~az~~ a Zsolnay ~~kerámiagyárban~~ kerámiagyárban. 300.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

Rippl-Rónai József, festő MDK

Thék Endrében a magyar iparesvilág fáradhatatlan nesztorát, a magyar asztalosság pedig legelőkelőbb képviselőjét veszítette el. Elnyerte a külföldi szakköröknek is osztatlan elismerését. Nagy gyárá-ma minden ügye érdekelte. Érdemes mesterünk, bár a konzervatív ízlésnek hódolt, megállta akkor is helyét, ha különleges feladatot kellett megoldania. Példa erre a budavári román stiluszu Szt.István terem és az olasz renaissance stilusában készült Mátyás-terem, a Rippl-Rónai József vázlatai nyomán gr.Andrássy Tivadar részére készült ebédlőberendezés. -1905-ben nyerte el a magy.iparművészek legnagyobb kitüntetését:a közokt.min. ip.m.-i nagy aranyérmét.

Magyar Iparművészet. 1919. 108.1.

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

Maillol portré (repro)
Nő fehérpettyes ruhában (repro)
Kuglisták (repro)

Farkas Lottáné: Rippl Rónai József centenáriuma
Művészet, 1961 szeptember — 3

MDH

MDK

Rippl-Rónay József

Ady Endre rajz repr.

Kortárs 1957.I.évf.4.sz.485.o.

MDK

Rippl-Rónai József

Ibolyát tartó öreg nő, festm.
Pettyesruháju francia nő, "

Péter András:
A hónap kiállitásai. Tükör, 1936. nov.

Ryppl Rónai József
festő

M.D.K

A festő öcsse Ödön gyűjteményében
van egy Csokonai arckép ~~[illegible]~~

Fukáts Gyula: Egy ismeretlen Csokonai arckép
Élet és Irodalom, 1961. április 14–11 l.

Rippl Római József.

"Flox és Filox" 1903.

"Kövezik a kaposi Fő utcát" 1905.

"Piacsek bácsi babákkal"

"Kaposvári kis interieur"

"Szürke szoba vörösteritős asztallal"

"Piacsek bácsi a fekete kredenc előtt"

PAPAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
38.1.

Rippl-Rónai József

24.

előnös a münchenei Akadémia részletező rajzi iskoláján mert kerentül, majd átvette Munkácsy vastag, zsíros festékkeréléset, annyira, hogy Munkácsy rábízta több festményének lemásolását, s az ő módrában készült képeit Rippl-Rónai szép summákat kapott a műkereskedőktől.

László Gy. – Martyn F. – Takáts Gy: Rippl-Rónai emlékmapok. Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (László Gyula) 22. l.

Rippl-Rónai József

Vinllard festő arcképét Rippl-Rónai véhonyan festette a szénnel rajzolt, majd pantellel és olajlazurral festett képen.

Lánló Gy. - Martyn F. - Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. -

(Lánló Gyula) 22. l.

Rippl-Rónai József

35-36 éves korában készítette:

1) Virágot tartó lány, krétarajz, 115 x 175 cm. 1897 körül

2. Vuillard festő arcképe, olaj és pantell, 82 x 100 cm, 1897.

3. Apám, anyám 40 évi házasság után, olaj, 150 x 118 cm. 1897.

4. Mályvák közt, pantell, 30 x 24 cm, 1896 körül

Párizsi időszakából.

Lánló Gy. - Martyn F. - Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékhapok Kaposvárom ~~Bp.~~ (96). Bp. 1962. 48 l., - ill. - (Lánló Gyula.) 19. l.

19.

Rippl-Rónai József

halálára Babits Mihály verset írt.

Rippl-Rónai mintegy 600 művét tartja számon e művészettörténet.

Lánló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Lánló Gyula) 18. l.

Rippl-Rónai József 18

barátai voltak: Szinyei Merse Pál, Ady Endre, Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Szabó Lőrinc, Medgyessy Ferenc, a Szépművészeti Múzeum műertői, a Miénk, a Művészház, a Kút fogjai

Lánló Gy. – Martyn F. – Taháts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l. ill. – (Lánló Gyula) 18. l.

Rippl - Rónai József

Lakott Neully sur Sein-ben (emlékezéseiben leírja a házat).

Első nagy kiállítását a magyar követség hertjében lévő Palais Galiéra-ban rendezték.

Lánló Gy. - Martyn F. - Taháts Gy: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. -

(Lánló Gyula) 16. l.

Rippl-Rónai József

Whistlerrel nem találkozott, de képeit nodálta.
Míg Munkácsynál dolgozott, negényes körülmények közt élt Párizsban.
Lazarine élete végéig hű társa volt (Párizsban vele volt.).

Lánló Gy.- Martyn F.- Taháts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposvárou 1961. Bp. 1962. 48 l., ill.- (Lánló Gyula) 16-17. l.

Rippl-Rónai József

mestere, Munkácsy elitélte Manet-;t Puvis de Chavannest, Carrièret & Bastien Lepaget, akik felé Rippl-Rónai 30 éves hova felé már vonzódott. (Virna emlékeréseiben ír erről.)

Lánló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposváron 1961. Bp. 1967. 48 l., ill. – (Lánló Gyula) 14. l.

Rippl-Rónai József

1906-ban a Kömpes Kálmán szalónban rendezett kiállítást, melyhez az előszót is ő írta.
Barátai voltak a Nabik. (Az 1961-es kiadású Petit Larousse nem említi meg nevét ezek mellett)

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962.
48 l., ill. – (Lázló Gyula) 14. l.

Rippl-Rónai József

A Magyar Nemzeti Galeriával rendezett „Rippl-Rónai József centenáris kiállítás" a kaposvári múzeum kiptárában (1960?) november 6-án nyílt meg.

Csúló Gy. – Martyn F. – Taháts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – –

10. l.

Rippl-Rónai József

Somogy megye Tanácsa Rippl-Rónai nagyatádi születésnapjan alkalmából Rippl-Rónai díjat alapított (A díj ezzel Boross Miklós munkája) Sirjánál a somogymegyei képzőművesek nevében Daha Tivadar, szobránál pedig Ruisz György tartott megemlékezést.

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – G. l.:

Rippl-Rónai József

6.

~~1961~~ Róma-villája dr. Martyn Róbert főorvos áldozatkészségéből ma is úgy áll, mint életében.

Lánló Gy. - Martyn F. - Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l. ill. -

7. l.

Rippl-Rónai József

1961. május 24-én a Róma villa falán
Medgyessy bronzplakettel díszített vörösmár-
ványt avattak fel. szövege:
„Itt élt s Rónai házu marod már min-
dig e hajlék,
Kertje se hervad, mélytüzü képei őrzik
időtlen.
Emlékére álljon azért e tábla is itt.
100. születésnapjaire állíttatta szülővárosának
közönsége, 1961."

Lánló Gy. – Martyn F. – Tákáts Gy.: Rippl-Rónai
emléknapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962.
48 l., ill. –

J. l.

Rippl-Rónai József

A kaposvári múzeum „Rippl-Rónai emlékkiállítás 1957" címmel egy 8 reprodukciós katalógust adott ki. A Somogyi Almanach 3. kötetelemt „Vinnaemlékezések Rippl-Rónai József" címmel 15 münyomattal dínített könyv jelent meg.

Lánló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékszoba Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. –

7. l.

Rippl-Rónai József

* Kaposváron a múzeum előtti teret róla nevezték el. A volt Anna-utcai (ma Tóth Lajos utca) 3 sz. ház falán 1957. nov. 24-én emléktáblát helyeztek el: „A Rippl-család e régi házában festette Rippl-Rónai József sok jelentős kaposvári képet. 1861-†1927"

Lánló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emléknapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – 5 – 7. l.

MDK

Rippl-Rónai

Bálint Zoltán: Londoni levél. A Ház. 1908. I.4.sz.

83

83 l.

Rippl Rónai

irod

Fra Filippo. Rippl Rónai József. Magyar hemle 1906. 6 sz.

Jaschik Almos. Rippl Rónai József. Zenelap 1906. 4 sz

Marco. Rippl Rónai József Hét 1906. 5 sz

Rottenbiller Ödönder. Rippl Rónai József Jövendő 1906. 7 sz

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Rippl Rónai József

wód
z

Radisics Jenő

A magyar iparművészet
Oroszországban. Magyar
Iparművészet 1900.
36. l.

mi-

n

se
megtölté

nyek

M.D.K.

Rippl Rónai

"Tulmerész alkotásait" birálja Lázár Béla:
"Téli tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. január
811-832. lap

 M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő

München és Düsseldorf után Párizsba megy. Minhácsyval dolgozik, majd a szecesszio hive lesz, a posztimpresszionisták hatása alá kerül

„Öregonyám"

Baráti köre Párizsban a Revue Blanche köré csoportosult festők és írók. Többek között

./.

Wertheimer Klára: Aristide Maillol levelei Rippl-Rónai Józsefhez 110-

Művért. 1953. 1-2. sz.

MDK

Rippli-Rónai József festő

levelei O.L.Gyüjtemények. Ernszt-gyüjtemény

Dávid Katalin:A Müvészettörténeti Dokumentációs Központ Adattára Müvért 1957.VI.évf.4.sz.319.l.

Rippl Rónai József

lásd

G. Berend Ilona:

Rippl Rónai József
és Kelleti Gusztáv
levélváltása.
Szabad Művészet
1955. 133–135. l.

MDK

Rippl-Rónai József

Gellért O: Kortársaim. Bp. 1954.

Kis-Várday Gyula
monográfiájából

MDK

Rippl-Rónai [József festőművész]

(Egy Gauguin kiállítással kapcsolatos, az Est-ben közölt nyilatkozatát említi a cikk.)

Holló László: Életem.

Építünk, Debrecen, 1954 tavaszán, II. évf. 1. sz. 27. l.

Rippl Rónai József

crod

Reau, Louis:

Histoire de l'Expansion de l'Art français.

Paris 1928.

268. p.

Összesen			

ket bevezette:

Ellenőrizte

ató aláírás.

olvasható aláírás

Budapest 1945. — 1606.

MDK

Rippl -Rónai József
/1861-1927/

1887-ben került Párizsba. Munkácsy szeretettel foglalkoz ott vele, de hamar különváltak.
Munkácsy közben járt érte./Szmrecsányi Miklóshoz irt levele . 1888. jun 14/
154. o. v.ö. 128. jegyz.

156.o.
157.o
159.o

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

<Rippl Rónay> Jónef

Gachot, François:

<> .16-v. 33 kép
16 l. Bp. 1944.

Gent (724)

[illegible] alapján van kezemtének
a Magas Ministernumnak a következő pontokat ágaulam elfogadásra

a mellékelt ivről

~~[illegible]~~ véleményünk szerint
a műemléki törvény szempontjából
a javaslott elgarás ~~fogaanat~~ végre-
hajtása nehézségbe ~~nem fog~~ annál
kevesebbe ~~fog~~ ütközhetik mert a törvény
[illegible] kimondja, hogy a vasúton
[illegible] tagoknak csak II-ik osztály jár
[illegible] világos ellentétben ~~ma~~ a változott
[illegible] figyelembevételével mégis
[illegible] osztály alapittatik meg, ~~[illegible]~~
~~törvény~~ ~~míg~~ az általunk
– 3 pontban alatt ~~javaslott díjazások~~
~~törvény rendelkeneseivel~~ foglalt
javaslatok szerint, melyek
a törvénnek a napidijakra vonatkozó
hiányos rendelkeneseit kie-
gészitik. –

[illegible] VI/30. 1904

[illegible] kisebbek azt
[illegible] szempontból szakvéleményeket mondanak
[illegible] szintén elfogadhatónak találta nézzen, a pontban

<Rippl-Rónai József>

Pewny Denise: < >
8-r, 26 kép, 137 l.
Bp 1940.

Gent (1791)

;onban, a hivatal takarékossági szem-
)ltségei a fazsindely fedéstől alig

helyre-állitások ezúttal nem kiván-
;yártásától eltekint s a helyre álli-
.ákkal irányozta elő.
helyre-állitási munkáknál, szükséges
munkák műszaki felügyelet nélkül
'a, az ,,Előméret költségvetés ösz-
-ona 02 fillért, az időszaki ellen-
lőirányozni kellett.

zeti hivatal
gusztushó 6.

kir. főmérnök

Rippl Rónai József

Irod
4

Schöpflin Aladár:
Rippl Rónai József
emlékére. Nyugat
1929. jan. 1.

197. Vaccaro, Andrea (pestő, 1598 – 1670): Sz. Család. Vázon, olaj, 114 × 140 cm.

* Lapese-Zurlo – San Marco gyűjt.

Rippl Rónai József

prod

Réau, Louis: Histoire de l'expansion de l'art français. Paris, 1928.

Magyar Múzeumok

1928. 659. l.

1870

257

MDK

Rippl-Rónai József

m.e.: Vaszary János a progressziv művészetről, a fiatalokról és a legfiatalabbakról. Az Est 1925. febr. 27.

Rippl Rónai József

Nyugat 1919.
273. l. (Levél a
menyországba – Ady
Endrének.)

december hó 1-én 1000 P

ra fizessen Ön ezen első

Gábor úrnak, vagy rendelet é re

er pengőt

gye számolásba tudósitás szerint

k

Vermes Gábor.

Rippl-Rónai József, festő MDK.

A Mester nyilatkozata a Somogyi Vörös Újság 1919, május 22.-i számából:

a.) az új rend kedvező a művészetekre

b.) Rippl-Rónai Gödön – József öcse – értékes képgyűjteményét ajánlotta fel a proletárdiktatúra művészi céljaira (Somogyi Múzeum nak)

c.) a Mester is helyesnek tartaná egy somogyi állandó művésztelep létesítését.

Rippl-Rónay József: Az új társadalom nagy előny

Népszabadság, Sp. 1959. márc. 21. 12. l

mdk

Rippl-Rónai József festőművész

Kiállításáról 1902-ben Vojnovics Géza teljes elismerés hangján ír: „sok rejtett gyönyörűséget hoz, új irányba tereli" szemünket

Horváth Loltán: Magyar századforduló 1961

235 l.

mdk.

Ripp-Rónai József

Tervező művész is volt, bár merész újszerű szintarmóniait akkoriban kinevettek. Újszerű butor, szőnyeg, selyemtánzás, ablaküvegtervei. Tányérjait bemutatta az Ernst Múzeumi Kiállitásán, ahol megmosolyogták.

Takács Gyula: Az ipárművész Ripp-Rónairól

Jelenkor 1961. 4. sz 456–459.

Rippl Rónai

Medgyessijről ránult ~~nobrát~~ képét
alkot minálta, amikor megjott Velencé-
ből, ahol nagyon meglelnek-neki
a mozaik. (Medgyessy úgy hívta a
képet, h. „Kockacukor-portré")

Medgyessy Ferenc, Életemről, 87
művénetről, Bp. 1960. ~~89~~ 1.

Rippl-Rónai József. MDK

1861-1927.
Művészetének méltatása.Hivatkozás alább említett képére.

"Öreganyám.1894.o.v.Magyar Nemzeti Galéria. repr.13.sz.kép-.

Farkas Zoltán:Képzőművészetünk és Európa. A Magyar Nemzeti Galéria közleményei. 1.sz. Bp.1959. 124.l.

Rippl - Rónai József, festő

MDK.

A Mester is adott utólagos elszámolásra képeket Peterdicknek.

[A művének anyagi helyzetére vonatkozólag a 20-as évek elején: lásd: Rudnay Gy Címszó alatt]

182. lap

Várnai Zseni: Fényben, zikazban (Regényes önéletrajz) Bp. 1958.

M.D.K.

Rippel Rónai József festő

Bech öt tartotta a legkülönb mű vésznek, jó barátságban voltak. Rippel hozzá írt levele.

Bech Ö. Fülöp Emlékezési. Bev: Farkas Zoltán. Bp 1957 171.

MDK

Rippl-Rónai

munkái is résztvesznek a "Szecesszió és Dekoratív Törekvések a magyar müvészetben" kiállitáson.

Esti Hirlap 298 sz. 1957. dec. 2o 2 old.

Rippl Rónai József MDK

A münchen kiskocsmákban összejövő fiatal magyar művészekre nagy hatással volt Hollósy, aki lenézéssel beszélt Baditz, Kéméndy, Peske, Pataky, Eisenhut művészetéről, de a németekről és Lenbachról is, s csak a franciákért, főleg Bastien-Lepagért lelkesedett. Csóknak már ekkor feltünt, hogy Rippl, ha nem is szólt ellene, de mellette sem nyilatkozott és Bastien-Lepage hidegen hagyta.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 58. l. Csók "Rippl és én" cimü kiadatlan kéziratából.

Rippl-Rónai József MDK

A Magyar Szalon rajzpályázatának 25o frankos első díját Csók nyerte el, Rippl-Rónai a második dijat kapta.
Csók megmagyarázza, hogy miért nem Rippl-Rónai nyerte el az első dijat.
Szeptemberben Csók levelet kapott Garay Ákostól, aki akkor már Münchenben volt, hogy ne utazzék oda, mert Rippl-Rónai azt mondta, hogy mihelyt találkoznak, provokálni fogja Csókot.

Farkas Zoltán: Csók István. Bp. 1957. 57-58. l.
Csók "Rippl és én" cimü kéziratából.

Rippl-Rónai József M.D.K.

festő

támogatta a fiatal hedgyessyt, s hatott rá.

Farkas J.: hedgyessy F. emlékezete. Művtört. Ért. 1958 4 sz. 245

Rippl Rónai József M.D.K.

festő

1888. ben állami ösztöndíjat kér a VKM. tól. Liszt archépe sok időt vett igénybe.

Sprenger M.: Adattár. Művtört. Ért. 1958 4 sz. 295.

Rippl Rónai József

„Mozgástanulmány"

-grafika

Fam. Pan. Múz. Ed. 1974 (XIX)

Rippl-Rónai József „festő" M. Dk

felfigyelt Márffy tehetségére.

M.K.I.: Márffy lödön emlékezete 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. dec. 1.

Rippl-Rónai József

Résztvex a Tanácsköztársaság alatt a művészeti oktatás reformjának kidolgozásában.

cmlítve.

Valóság, 1952 2. szám 19. l.

Ripyl Rónai József festő M.D.K.

1888. jun. levele a V.K.M.-hez. Liszt archépén kívül 12 képét elkészítette. Pesten neretne néhány festményt, pasztellt és rézkarcot kiállítani. Segélyt kér. (kapott 200 frt-ot).

Sprenger M: Adattár. hivtört. Ért. 1958 4 sz. 295.

Rippl Rónai József festő

M. D. K.

1888. nept. levél a V.K.M.-hez, melyben öntöndijat kér, hogy képeit befejezhesse s a hunkácsy öntöndijra pályázhasson.

Sprenger M.: Adatár. hűvtörl. Ért. 1958 4 sz. 296.

M. D. U.

RIPPL RÓNAI ~~Miklós~~ József gestő

Szoborkeimása Ligeti Miklóstól

A M. N. Galéria állagjegyzéke T./b. r.

Bp. 1959. 15. l.

M. D. K.

RIPPL RÓNAI József festő

Halotti maszkja Madgyessy Ferenc-
től (lipsz)

A M. N. Galéria állagjegyzéke T./b. rész
Bn. 1959. 55. l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

szerepel az 1910-es berlini magyar kiállításon. ~~Közli~~

Jeszenszky Sándor: Szinyei Majálisa, ~~a~~ cikkében

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 30. old.

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

A gyomai nyomdának tanácsodója volt.

Szárpáti Aurél: A gyomai könyvismáló mester. 4 l.
Magyar Nemzet, 1960. febr. 5.

N.D.M

Rippl = Rónai József – festő Bok

A hajdani Japán Kávéház – ma Szinyei – Terem – törzsvendége volt.

–: Könyv Klub – Szinyei-Terem 125.1.

Bp. 1959. március IX/3.

KÖNYVBARÁT

Rippl-Rónai József MDK

Szinyei, Ferenczy és Rippli vezetésével megalakult a MIÉNK, amelyen keresztül minden ujtörekvésü magyar művész a pórondra lépett.

Pogány Ö.Gábor: Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.4o.l.

Rippl Rónai József festő MDK

kaposvári kuriáját 1906-ban vásárolta. Rómahegy dülő. Itt halt meg 1927-ben.

Számos képe és rajza a Rippl.R. Muzeumban.

Született a Tóth Lajos u. 3 sz. klasszicista házban, 1861.

Genth.Müeml.1959 I. 149

Rippl-Rónai József MDK

1918 telén Derkovits esténként feljárt a Kernstok és Rippl-Rónai által vezetett belvárosi magániskolába.

Székely Zoltán: Derkovits Gyula a Magyar Nemzeti Galériában. A Magyar Nemzeti Galéria közleményei. 1.sz. Bp. 1959. 132.l.

MDK

Rippl Rónai József

életéről szóló Somogyi Almanach-ot Bernáth Aurél ünnepi írása nyitja meg.

Esti Hirlap 102 sz. 1959. máj. 4. 4 old.

Rippl-Rónai József

első budapesti bemutatkozása 1907-ben.
1888-ban a festőakadémia befejezése után
Párizsba herüll; Munkácsynál dolgozott,
ki őt nem tanítja, csupán müveit másol-
tatja; rövid idő után elválnak egymástól,
s Rónai egy francia müvészcsporthoz szegő-
dik: Vuillard, Bonnard, Serusier, Toulouse-
Fóthy János:
Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre.
Somogyi almanach, Kaposvár, 1958. 61

Rippl-Rónai József 2.

Lautrec, Signac, Denis, Valloton, Maillol.
Utóbb a "szecesszió" híve, ki Lechner Ödön mellett a szecesszió díszítő elemeit is alkalmazza; az angol Whistler és a japán fametszetek hatását is észlelni lehet művein. Lásd „Öregonyám" és a "Kuglizok" című műveit. Igazi Rippl stílus 1895-1910 között keletkezett.

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre.
Somogyi Almanach 3. s. Kaposvár 1958. 7-8 l.

Rippl-Rónai József

legismertebb műve „Vuillard festő" arcképe 1944-45-ös ostromalatt Budapesten elpusztult; „Maillol" szobrán arcképe ajándékozás jegyében kikerült az országból.

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre

Somogyi Almanach 3 k. Kaposvár, 1958. 81.

Rippl Rónai József

1892-után Teljesen szakított Munkácsy stílusával. Előbb a Boulevard Berthier-n levő műtermében dolgozott, majd Kerilly-ben; itt készült „Fehér pettyes ruhája asszony" – „Kuglizók" és a „Kalitkás nő" valamint több egyéb műve.

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre

Somogyi Almanach 3. k. Kaposvár 1958
16-17 l.

5

Rippl-Rónai József

a párizsi Neuilly-ben levő műtermé-
ben meglátogatta Munkácsy Mihály,
ki nem értékelte a festő műveit. Utóbb
visszatér Magyarországra, Kaposvárra.
Itt tartozkodása során

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre

Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár, 1958.
17-18 l.

6

Rippl-Rónai József

meglátogatta Gálosfán Kunffy Lajos festőt, ki ott dolgozott. Rippl Rónai József első kiállítása Kaposváron a „Haza Kis Polgáraínak" címzett elemi iskolában. Kéri Kunffyt, hogy írjon műveiről bírálatot s ismertesse őt.-

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre

Somogyi Almanach 3 sz. Kaposvár, 1958. 18 l.

Dippl-Dónai József

Lunffy Lajos festővel együtt esett fest egy parasztasszonyt, majd Lunffy kétéves fiát, életnagyságban „A Lunffy gyerek" címmel gyakran kiállított művet; utóbb Lunffy apjáról arcképet fest.

Visszaemlékezések Dippl-Dónai Józsefre

Somogyi Almanach 3. k. Kaposvár, 1958, 18-19 l.

Dippl-Dómai József

Somogyturon való tartózkodása alatt festett képeit Falán Nemes Marcel mű-gyűjtő vásárolta meg. Dudits festő is meglátogatta a festőt Somogyturon. Több „Dóma" nevű villájáról, kert-jéről több képet festett.

Visszaemlékezések Dippl-Dómai Józsefre

Somogyi Almanach 3. k. Kaposvár ~~3. kk~~ 1958 19-20 l.

Rippl-Rónai József

ről több képet festett, egyet pasztelben Kunffy Lajos, amely a somogyi muzeumba került; ketten közösen egy pasztelt készítettek; Rippl-Rónai Kunffy-ról egy arcképet festett.

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre,

Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár 1958 20 l.

Rippl-Rónai József

kiállítást rendezett karácsonykor a kaposvári Anna utcai iskola földszinti és emeleti termeiben. Ott szerepeltek: „Piacsek bácsi pipálgat", „Lazarine influenzás", az „Öreg férj, fiatal feleség" cinii művei.

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre, Somogyi Almanach 3. sz. Kaposvár, 1958. 211.

11

Rippl-Rónai József

kaposvári életéről – műveiről – személyes élményeiről ad színes leírást Fóthy János.

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre, Somogyi Almanach 3 sz. Kaposvár, 1958. 21–25 l.

Rippl-Rónai József (1861-1927)

Művészetéről jóló tanulmány a 41-56 oldalon.
„A szecesszió mint sors" c. fejezetben, az „Intuitív szecessziósok" c. részben: „A szecesszió látás: RRJ."

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Bp. 1979. Corvina

Rippl Rónai József

XIII. gömes kép Kalitkás nő 1897. O.v. 186x130,5 cm
MNG

XIV. gömes kép Fehérruhás nő 1897. pasztell, karton,
31x25 cm Pécs, Janus Pannonius Múz.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Rippl Rónai József

XV. ytues kép Cléo de Mérode rolona 1901.
pasztell, papír 37x29 cm Bp. dr. Vajkalyi Péter tul.

XVI. ytues kép Art teraszon 1909. O. karton
75x56 cm Bp. dr. Gyurkovits Tibor tul.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió mívészete, Corvina Kp. 1979.

Rippl Rónai József

XVII. számú lap Park akttal 1910.
Olaj, deszka, 70x102 cm. Pécs, Janus
Pannonius Múzeum tul.

Szabadi Judit:A magyar szecesszió müvészete,Corvina
Bp.1979.

Rippl Rónai József

92. kép „Alföldi temető" 1894. O.v. 58x81,5 cm
MNG letét

93. kép „Kuglizók" 1892. O. ván, pasztell, vászon
80,5x117 cm MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Rippl Rónai József

97. kép. Lilaruhás nő. 1895. Olajfestmény
Ismeretlen helyen

98. kép „Fiatal párizsi nőruhában" 1895. O.v.
70×52 cm
Bp. Hidas György gyűjteménye

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina Bp. 1979.

Rippl Rónai József

99. kép Öreg hölgy ibolyacsokorral 1895.
165 x 100 cm MNG

100. kép Két gyógyuló nő 1898. Olaj/papír
74,5 x 62,5 cm Bp. Frankfurt József tul.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina Bp. 1979.

Rippl-Rónai József

88. Rép. Nő fehér pettyes ruhában 1889. o.v.
MNG 187 x 75 cm

89. Rép. Karcsú nő vázával 1892. o.v. 186 x 73 cm
Bp. Bedő Rudolf gyűjteménye

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Rippl Rónai József

123. Zép Kollektív kiállítás plakátja 1902.
O. pasztell, szén, 95x62 cm MNG

124. Zép Kékruhás nő 1911 O. lemezpapír
64x48 cm Bp. dr. Steiner Lívyló tul.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Rippl Rónai József

121. kép Rózsát tartó nő 1898. Hímzett falszőnyeg 230 x 125 cm Bp. Iparm. Múz.

122. kép Maillol arcképe 1899. o.v. Párizs Musee d'Art Moderne

Szabadi Judit: A magyar szecesszió müvészete, Corvina Bp. 1979.

Rippl Rónai József

102. Zép. Feketefátydos hölgy 1896. O.v. 99,7x80 cm
MNG

103. Zép. „La belle Otero" 1895. Gyűnes ceruza, papír
163x202 cm MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Rippl Rónai József

119. kép. Bretagne-i népünnep III. 1895.
Gyűres Tönyomat, 390 x 525 mm MNG

120. kép Tanulmány a „Rózsát tartó nő" c.
gobelinhez 1898. o.v. 178 x 75,6 cm MNG

Szabadi Judit:A magyar szecesszió müvészete,Corvina
Bp.1979.

Rippl Rónai József

125. Tép. A párizsi világkiállítás emlékére
terve 1900. Ceruza, vízfesték, papír.
208 x 330 mm MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Rippl Rónai József

105. kép Moulin Rouge 1897 tér, akvarell, papír, 450x480 mm MNG

106. kép Kosztümben ülő nő, 1890-es évek, papír, ceruza 222x163 mm MNG

Szabadi Judit:A magyar szecesszió müvészete,Corvina Bp.1979.

Rippl Rónai József

107. kép Kövbánta 1896. Ceruza, akvarell
160 x 222 mm MNG

108. kép Az Idealizmus és Realizmus vázlata
1894. k. Indigónyomás és akvarell 215 x 151 mm
MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió müvészete, Corvina
Bp. 1979.

Rippl Rónai József

109. Kép. Olvasó nő (Sétáló nő) Vázlat
1895. Ceruza, akvarell, papír 213 x 170 mm
MNG

110. Kép. Sétáló nő Vázlat. 1895.
Ceruza, akvarell, papír 220 x 169 mm
MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina Bp. 1979.

Rippl Rónai József

112.o. Vágy nő a testben 1898. Indigónyomás és akvarell, papír 140x188 mm MNG

113.o. „Illusztráció a Les Vierges-hez" 1895. Színes Tónyomat 220x170 mm MNG

repr.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina Bp. 1979.

Rippl Rónai József

1.15. Illusztráció a Les Vierges-hez 1895
Színes fényomat 170x180 mm MNG
1.16. Illusztráció a Les Vierges-hez 1895
Színes fényomat 220x170 mm MNG

Repr.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete. Corvina Kp. 1979.

Rippl-Rónai József

90. Kép Ágyban fekvő nő 1891. O.v. 62,5 x 74,4 cm
MNG

91. Kép Öregasszony 1894. O.v. 152 x 111 cm
MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Rippl - Rónai József, festő

L.: Czigány Dezső

Bodri F. Kiadványok az Ady - évforduló 102-108.

Tiszatáj, Szeged, 1979. jan. XXXIII/1.

M.D.K.

Rippl-Rónai

Fénykép a művészről "A meggyógyult Rippl-Rónai kaposvári otthonában" címmel.

Szinházi Élet. Bp. 1927. szept. 18-24. XVII. évf. 38. sz. 30. lap.

Н.Д.Л.

Ларин-Ларин

Бюллетень Акционерного общества "Издательство Ларин-Ларин".

Выходит 1-го и 15-го числа каждого месяца. Цена 1 руб.

Редактор-издатель Ларин-Ларин. Адрес редакции: Ларин-Ларин, 1-й Ларинский пер., д. 1, кв. 1. Тел. 1-15.

Типография Ларин-Ларин, Ларин-Ларин, 1-й Ларинский пер., д. 1. Заказ № 1-15. Тираж 1-15.

mdk

Rippl Rónai József

Teleki kastély kertje c. festménye (mozaikzerű) a kiállításon

Szij Béla: A M. N. Galéria kiállítása Nyírbátorban

Alföld 1962, 1. sz 82. l

RIPPL -RÓNAI József festő M.D.K.

Emlékkiállitás műveiből a Galériában

Oelmacher Anna: Ma ötéves a Magyar Nemzeti Galéria
Magyar Nemzet 1962. október 5. 4.l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József. /Mellkép./

Mélynyomás, Székely Aladár felvétele után.

Panoráma. Bécs. 1927.dec.11. 5o.sz. 9.p.

M.D.K.

Rippl-Rónai József önarcképe.

Mélynyomás, -- müve után.

Kállay Miklós: Magyar müvészek az "Uffizi"-ben c. cikk illusztrációja.

Panoráma. Bécs. 1926.dec.26. 33.sz. sztl.p.

M.D.K.

Rippl-Rónai József Babits Mihályt festi budapesti mütermében. [Riportkép.]

Mélynyomás, fénykép után.

Panoráma. Bécs. 1923.szept.23. 38.sz. 4.p.

Rippl-Rónai József, festő MDK

Bodnár Éva dr. Rippl-Rónai és a próféták csoportja címen okt. 21-én előadást tart.

–: Vetítettképes előadások a Nemzeti Galériában 8. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. okt. 10.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Kerti jelenet c. képéért 12 000 ft helyett 52 000 forintot adtak.

– Több mint kétszeres áron kelt el a 22. képaukció anyaga

9.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 20.

Rippl-Rónai József

Mint klasszikus ihletésű művész, munkássága a Theodor Lipps-i „tárgyiasított belső örömről" is vall.

Németh Lajos: Modern magyar műnyelv
Corvina 1969 152.l.

Rippl Rónai

Fekepel az alábbi táslatan

N.N.: hagyat művészet
Kiállítás az Ernst Museumban

Népujság 1969 X. 5

MDK

Rippl-Rónai József

A kakas, repr.

A 80 éves Pesti Napló ajándék albuma. 1850-1930.

Rippl Rónai József
festő

Klimó Károly festészetére nagy
hatással volt

Lesonne Miklós: Képek Klimó Károly műhelyéből
Művészet, 1970. marcius - 31 kep

Rejppl Rónai József
festő –

„Hiszbarosi szoba" c. művének
miltatása.

Bali Miklós: ~~Orlai~~ Jónai és Orlai Petrich ...
művészet, 1970. ápzelis – 34 lap

Rippl Rónai József

Szerepel az alábbi tárlaton

N.N: hagyat művészet 1896-1945
Kiállítás az Ernst Museumban

Szolnok Megyei Nagyon 1969 X. 3

Rippl-Rónai

Emlékre

Gál György Sándor: A Gyacs
Napló, Vasvirág 1970. jún. 14.

Ripp1-Rónai József, festő

1968-nam a Tihanyi Múzeumban jún. 2-án megnyitották a Ripp1-Rónai Emlékkiállitást. Bodnár Éva a MNG. osztályvezetője rendezte főleg a Nemz. Galéria, magángyüjtők és kisebb vidéki múzeumok anyagából. 52.old

Éri István: Beszámoló a Veszprém Megyei Muzeumi Igazgatóság 1968.évi munkájáról 39.old.

A Veszprémmegyei Múzeumok Közleményei.8/1969. Veszprém.1969. Alföldi Nyomda. Debrecen

Rippl-Rónai József

-irásaiból. (Ömeáll., utsz., jegyz. Kávássy Sándor.) Dunaverse, 1967.

Az 1967.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7.1./

71. 1.

Rippl-Rónai József
festő
1926-ban, Vaszary Jánossal és Rósa
Miklossal megalapítják a Képzőmi-
vészek Új Társaságát /KUT/

Hanlisch Lenke: Bene Géza
Élet és Tudomány

Rippl-Rónai József

házában lakott 6 éves korától Martyn Ferenc, ki a festő kapcsolatokban nevelkedett fel.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 p. 304 l.

Rippl-Rónai József

kaposvári házában töltöte gyermekkorát Martyn Ferenc.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historica Artium. Budapest, 1968. 2-3 sz.

275 l.

Rippl-Rónai József

volt az első Magyarországon, ki meghonosította az Art Nouveau törekvéseit.

Sólyom Éva: Ferenc Martyn. Acta Historicae Artium, Budapest, 1968.
2-3 p.

2757.

Rippl-Rónai József

"Libák" című műve látható egy budapesti magyűjtőnél. (Kunvári)

-bozóky-: A private collection in Budapest. Daily News, Budapest, 1969. jan. 14.

6 l.

Rippl-Rónai József

Lomitvónya Koposvárott Martyn Ferenc.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon. /Fonó Győrgyné, Kis Tamás:/ Budapest, 1969.

1-617 l.

354 l.

Rippl-Rónai József

1926-os tusrajzainak technikája már egyéni, felszabadult a Rippl-hatás alól.

Körner Éva: Derkovits Gyula, Corvina, 1968, 23.l.

Rippl-Rónai József
festő

Visszavágyodott régi pátriájába
Kaposvárra, ahol le is telepedett.

Vinkler László: Gondolatok Cs. Pataj Mihályról
Művészet, 1970. május - 35 lap.

Rippl-Rónai József

Derkovits 1918-19-es vázlatfüzetének 31. lapján őt ábrázolja korrigálás közben.

Körner Éva: Derkovits Gyula, Corvina, 1961 13.l.

Rigyl-Róriai József
festő

A Művészhár 1913 évi palota
felavató tárlatán részt vett.

Dévényi Iván: Lehel Ferenc 85 éves
Művészet, 1970. junius - 30 lap.

10) Medgyessy Ferenc
szobrai

Németh Lajos: M. F.
Élet és Tud. XXIII. 1968. VII. 13. 29. n.

Rippl-Róna i József
fiszt"

Jó barátságban volt Medgyessy
Ferenccel.

Németh Bajos: Medgyessy Ferenc
Élet és Tud. XXIII. 1968. VII. 19. 29. n. 1370.

Rejtel-Rónai József
festő

Művészetét bemutató ki állítást
rendezett.

D. Fehér Ilmzsa: Jubileumi beszámoló helyett
Művészet, 1970. április - 22 lap

Lejpe-Rózsi Józef
Lisa.

1952 ben került mit nüveset
asszegyjtésre.

J. Felix Inocsa: Politeumi Gorauszka helyett
Vörösvet, 1970. április - 22 lap

Rejtjel - Római József
festő.

1952-ben került sor műveinek
összegyűjlésére.

D. Fehér Zsuzsa: Jubileumi beszámoló helyett
Művészet, 1970. ajpulis - 22 kap

Ripple Rónai József (1861-1927)

„Memorial House at Kőszvélyes" (1907)
(i. műve / eml.)
szerepel az alábbi táslaton

-boróky-: modern classics of hungarian
painting in the Ernst Museum

Daily News 1969 X. 15

Rippl-Rónai József

Emlékére

Dévényi Iván: Matisse és a magyar
művészek

Magyar Nemzet, Bp. 1970. jún. 7.

Rejppl Római József

festő

Szkok Iván Lenin portréja

Rejppl Római Piacsek bácsi

alakjat idéz emlékeztünkbe.

Kovács Gyula: Lenin portré palyázat

Művészet, 1970. április – 12 lap.

Rippl Rónai

Szerepel a BÁV IV. művészeti
aukcióján

nagyar Hjusóg 1961 IX. 16

Mák

Rippl-Rónai József

Kapja a Feszeknek

Demeter Imre: A Feszek
Budapest 1962. 46. l

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

Martyn Ferencnek volt a mestere
és nevelő apja.

..... : Pécsett jártunk
Nők lapja, 1962. október 20 – 12 lap.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Méltatás.

Patay Dénes: Czóbel Béla
Művészet, 1962. október — 15 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Horváth Béla: Izóbel Béla Kernstok arhépe
Művészet, 1962. október — 18 lap

M.D.K.

Ruppl Rómaijózsef
festő

Méltatás.

Szabó Julia: Egry József kiállítás Kerekhelyen
Művészet, 1962. október — 40 lap

1- le. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő
(1861-1927)

Kaposvári születésű

1884-től Münchenben és Párizsban tanult

Párizsban egy ideig dekorációs műtermében dolgozott

Képeiről másolat

1.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1958. 341-345, 348, 371, 411, 427, 428, 429 l.
XI. t.

- 2 - M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő

„Nő fehérpettyes ruhában" (1889)

Munkácsyval való kapcsolatai felbonyolottak.

Következett művészetiner u. n. ferete korszaka.

„Kuglizók" (repr.) /.

Genthon-Németh-'égvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945 p. 1956. 341, 343. l.

 M. D. K.

RIPPL RÓNAI József festő

„Öreg hölgy ibolyával" repr.

1887-től kezdve, rövid bazaláto-gatásaitól eltekintve, tobb mint 10 évig Franciaországban dolgozott. üvegfestészettel, dekorativ grafikával, keramikával, gobelinnel, pénzéssel, bútorterveréssel is foglalkozott

Genthon-Németh-Végvári-Záder: Magyar művészet 1800-1945 Bp. 1958. 342, 343. l.

./.

de. D. K.

RIPPL RÓNAI József festő

„Öregasszony"

„Öreg hölgy" (rest.)

1900. első nyilvános kiállítása Pesten

Kaposvárra költözött

1906. újabb, már sikeres kiállítás

/.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945 p. 1958. 343. 344. l.

— 5.— M.D.K.

RIPPL RÓNAI József festő

Szines interieurök korszaka.

Apám és Riacsek vörösbor mellett

(repr.)

Munkássága legalább 2400 képet

és pasztellt foglal magába.

Zarka-kiszorozat

/.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar müvészet 1800-1945

Bp. 1958. 344. XI. t.

-6- M.D.K

RIPPL RÓNAI József festő

Író rokonszenvei arckepei.

Móricz Zsigmond,

Babits Mihály

Osvát Ernő

Önarckép

„Apám és Lajos öcsém legedűnel (rezr.)

Genthon-Németh-Végvári-Záder:Magyar müvészet 1800-1945

Bp. 1958. 344, 345. e.

- 7 -

M.D.K

RIPPL RÓNAI József festő

A KUT tagja (alapító tagja)

Tájak, utcajelenetek

„Sárgaruhás lány"

Babits, Mórics (portré (rept.)

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
p. 1958. 371, 427, 428, 429,

Rippl-Rónai József MDK

Zorka, pastel
Klárika, pastel
Önarckép, pastel

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Rippl6 Rónai József MDK

Pirosajku leány, pastel

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Rippl-Rónai József MDK

Kezére támaszkodó leány
Önarckép, pastel
Fehérkeztyüs nő, pastel

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Rippl-Rónai József

"Önarckép" c. kép repr.
/A Képzőművészek Uj Társasága kiállitásából

Magyar Művészet, 1925. 1.sz. 42.l.

MDK

Rippl-Rónai József

"Fiume" c.kép repr.

Arverési Közlöny, 1936.febr. 1.rendk.sz.

MDK

Rippl-Rónai József /1861-1927/

A "Miénk" tagjai kirándulason 1908/?/
Ceruza, vizfesték. Repr.

Sétaló nő. 1895. Ceruza és vizfesték.Repr.

Hoffmann Edith dr.: A Szépművészeti Múze-
um uj szerzeményei.

Magyar Művészet, 1931. 418.1.

MDK

Rippl-Rónai József /1861-1927/

A "Miénk" tagjai kiránduláson 1908/?/
Ceruza, vizfesték. Repr.

Sétáló nő. 1895. Ceruza és vizfesték. Repr.

Hoffmann Edith dr.: A Szépművészeti Múzeum uj szerzeményei.

Magyar Művészet, 1931. 418.1.

MDK

Rippl-Rónai József

"Leányfej" /Zorka/ c.kép repr.

Képzőm.Társ. 1917/18.téli kiall.kat.

MDK

Rippl-Rónai József

"Apám,Anyám" c. kép repr.

Képzőm.Társ. 1901/2. téli kiall.

MDK

Rippl-Rónai József

"Apám,Anyám" c.kép repr.

Műcsarnok, 1932.febr.-márc.kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

"Öreg dáma stráfos kendővel" c.kép repr.

Ernst Múzeum kiállitásai. LXXXII. /1926/
KVT III.-ik kiáll.

M.D.K.

Rippl Rónai

-ről készitett/
Konti József/portréját emliti meg Lázár Béla:
"Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

M.D.K.

Rippl Rónai

"Az impresszionisták modorában azt a pillanatnyi hatást keresi, amikor a derengő hajnal, vagy a leszálló szürkület...a borongós napszállta, a párás levegő rezgő fényében tünik fel egy-egy jellemző mozgás...röppenetszerüen.."- irja Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. május
321-344. lap

Rippl-Rónai József (1861-1927)

Bécsi és münchéni évek után Párizsban Munkácsy mellé került. Önálló stílusa független tőle. Korai képei szürke-fekete tónusúak, később világosabbak lennek. Festett pantelleket (önmagáról, kortársairól, szép nőkről portrék.) Ismert képei: Öreganyám, Piacsek bácsi babákkal

Kovács Iren, Sz.: Ki ez? Művészettörténeti társasjáték. Kártyaszövegek: Kontha Snádor. Bp. 1960. 2. kiad. 100 t. 1 mell. 23 l., /Homo ludens 2./

39. t.

Rippl-Rónai József, festő

Pérely Imre grafikusművész Rippl-Rónai szabadiskolájában tanult.

–: Pérely emlékkiállítás 2

ESTI HIRLAP. Bp. 1968. okt. 26.

Rippl Rónai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1958 AUG 14

610

□ RIPPL-RÓNAI-KIÁLLITÁS nyílt meg vasárnap a kaposvári múzeumban. A kiállitás a nagy festő valamennyi művészi korszakát felöleli, a fiatalkori müncheni időszaktól kezdve művészi pályafutásának utolsó alkotásáig. Olajfestmények, pasztellek, eddig még ismeretlen grafikai művei is bemutatásra kerültek.

Augusztus 20-ra

A párt és a kormány

Rýpl Rónai József
festő

M.D.K.

Mittalás.

Frank János: Vidovszky Bélámál
Élet és Irodalom, 1968. nov. 2-8 lap.

M.D.K.

Rippl-Ronai József, festő

Kaposvár szülötte (1860), hosszú külföldi tartózkodása és otthani első sikerei után 1902-ben tért vissza Magyarországra s a Róma-dombon levő, szép parkkal övezett villájában 25 éven át dolgozott. Műtermét emlértábla jelöli meg, a kárban kis emlékmuzeumot rendertek be. A róla elnevezett városi múzeum ezer darabos gyűjteménye képtárában több mint 100 alkotását őrzi.

Huba László: Budapest - Somogy - Zala

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország irásban és képben 11.köt./

41-43. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

nevét említi:

Huba Lászbó: Budapest - Somogy - Zala
Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 11.köt./
66 .old.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Himző nők, paszt.

Vázlat üvegfestményhez

Ernst Muz. aukc. 49.sz. 1.rész. 7-9.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Mandolinozó nő, tusr.

Ülő női akt, "

Fekvő női akt, "

Térdelő s előreboruló női akt, tusr.

Ernst Muz. aukc. 49.sz. 1.rész 7-9 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Sörözők, sz.kőrajz

Rajzai. 45 nyomat

Árv.Csarnok, 1940. jun. 94.sz. 38 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Ut a tanyához, paszt.

Városrészet, "

Az Abbazia kávéházban, sz.rajz

Árv.Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

38 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

A Vevey-i kávéházban, cer.

Kerti munka, sz.kőrajz

Árv.Csarnok, 1940. jun. 94.sz. 38 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928

Kakas, paszt.

Árverési Közl. 1929. 5.rk.sz. 16. l.

Ripp Rónai József, 1861-1927.

Fiatal lány, pastel.

Ülőnő, "

Kuglizók, szén és szív.

A szivarozó, pastel.

Párizs Mus. Du. Arts. 1934. dec. 18 I.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Fiatal lány, paszt.

Önarckép, "

Kuglizók, szén és akv.

A szivarozó, paszt.

Ernst Muz. 5o. aukc. 1934. dec. 18 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Csokonai Vitéz Mihály, of.

Tanulmányfejek, tusr.

I.Ferenc József képmása, sz.tusr.

IV.Károly király koronázása, sz.kréta

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rksz. 1939. jan. 41 l.

Rippl-Rónai József festő.

1861.máj.24. Kaposvár. Meghalt 1927.nov.24.u.o.
München, Páris.

Himzőnők. Pasztell.
Pápaszemes férfi. /Malonyay Dezső./ Pasztell.
Amikor az ember visszaemlékezéseiből él. Olaj.
Aristide Maillol képmása. Pasztell.
Hóolvadás. Olaj.
Piacsek bácsi babákkal. Olaj.
Kuglizók. Olaj, pazstell.
Önarckép. Pasztell.
Öreganyám. Olaj.
A mi Anellánk. Pasztell.
Szomoruság. Olaj.
Szépmüvészeti Muzeum Uj Magyar Képtárának Kat.
Bp.1928. 23-24,
25 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Lány medaillonnal, szén,tus,akv.

Ödön, kréta

Kertészek

Ernst Múz. 5o. aukc. 1934. dec. 18 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Domboldal szőlőfölddel

Modellek

Interieur fésülködő lánnyal

Ernst Múz. 5o. aukc. 1934. dec. 18 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Kert Pávával

Csendélet: virágvázák és almák

Ernst Múz. So. aukc. 1934. dec. 18 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1961-1927

Könyöklő férfi, of.

Katona tanulmányfejek, kék kréta

Árv. Csarnok 1942 máj. 1o4. aukc. 12 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1961-1927

Langsfeld Miki fotógrafus, cer.

Rácörs télen, of.

A vén csábász. Kosztolányi, sz.rajz

Árv. Csarnok 1942 máj. 1o4. auko. 12 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1961-1927

A magános vándor Grieg, játsza Novák J., kőrajz
Légvédelmi ágyu, sz. kréta

Árv. Csarnok 1942 máj. 1o4. auko. 12 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Könyöklő férfi, festm. repr.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj.

III. tábla.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Tájkép, of.

Fiume, "

Gobelin-terv, gouache

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz. 22 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Öregasszony, of.

Tehénfejés, sz.rajz

Városrészlet, sz.rajz

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz. 22 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Kaposvári szőlők, paszt.

Tengerpart, "

Két ~~fr~~ férfi, szin.rajz

Árv. Közl. 1936. febr. 1.rk.sz. 22 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-

Ágyban fekvő nő

~~Ernst Kux.~~
Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918. okt.
11 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Thadée Natanson arcképe, paszt.

Szoborleleplezés, "

Pierre Bonnard francia festő arck. festm.

Ernst Muz. 48/a aukc. 1934. 37 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Böcklin felhők a bogáti kastély felett, festm

A müvész apja és öccse, festm.

Ernst Muz. 48/a aukc. 1934. 37 l.

MDK

Rippl-Rónai József, Kaposvár 1861-

Női fej, paszt.

Az Egri Kaszinó kiáll.kat. Eger, 1924. aug.

2o. 1.

MDK

Rippl-Rónai József

Vajda János képmása, kréta

Női képmás, paszt.

Lengyel Menyhért képmása, of.

Ernst Muz. aukc. Árv. Közl. 1.rksz. 1939. jan. 41 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Szüleim negyven évi házasság után, festm.

Szomoruság, repr. "

Kuglizók, " "

Kettős arckép," "

Genthon: A magy.festmiv.tört. A Szépmiv.Könyve.
Bp.1940. 971-976 l.

MDK

Rippl-Rónai József festőm.

Nő fehérpettyes ruhában, festm.

Öreganyám, festm.

Öreg hölgy, " repr.

Genthon: A magy.festműv.tört. A Szépműv.könyve.
Bp.1940.

~~971-1.~~

971-976 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Mikor az ember visszaemlékezéseiből él

A mi Anellánk

Öreg francia asszonyság

Nagy.művészet 1800-tól. Szépműv.Muz. 1949.

10. l. 10 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Önarckép

Öreganyám

Lányok a kertben

Magy.művészet 1800-tól. Szépműv.Muz. 1949.

10. l. 10 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Faültetők

100 év festészete. Szalámssy Gal.kiáll. 1948.jan.

MDK

Rippl-Rónai József

Kis női fej

Munkácsy M. arcképe

loo év festészete. Szalmássy Gal.kiáll. 1948.jan.

MDK

Rippl-Rónai József

Megállt a cséplőgép

100 év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. jan.

M. P. K

RIPPL RÓNAI József festő

Tengerpartitáj

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 228. sz. 7. l.

Hétfőn nyílik a BÁV kirakciója

MDK

Rippl-Rónai József , sz. 1861.

Pápaszemes férfi

Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918.

14 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Müv.ház. 1923. márc.

13. 1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Gondolkodó asszony, paszt.

Női arckép, paszt.

Almásy-Teleki 7. sukc. 1941. okt.

55-56 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Szinyei Merse Pál arcképe

A Szajna éjjel

Keleti táj

Magy. müvészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

10.l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Aratók

Feketeruhás nő

Ernst Muz. 49.sz. 1.részű aukció. 7-9 l.

1968 JUL 29

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Rippl Rónai

Somogy megyei Néplap

1968/VII/29

1968 JUL 30

járási értekezletén.

— **Az otthon falain Rippl-Rónai.** A Rippl-Rónai Múzeumban július elején megnyílik városunk szülöttének háromhónapos, időszaki kiállítása.

— **Búzbomba az operaked-**

Rippl-Rónai József, festő.

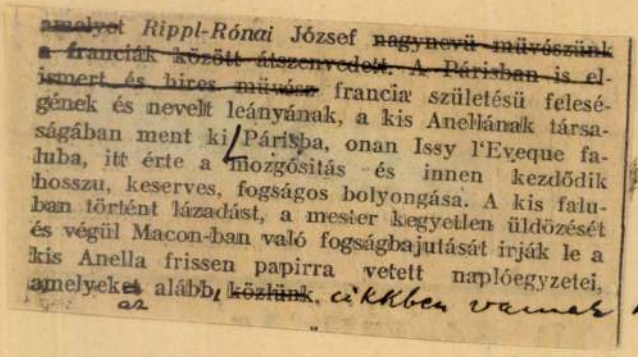

~~amelyet~~ *Rippl-Rónai* József ~~nagynevü müvészünk a franciák között átszenvedett. A Párisban is elismert és hires müvész~~ francia születésü feleségének és nevelt leányának, a kis Anellának társaságában ment ki Párisba, onan Issy l'Eveque faluba, itt érte a mozgósitás és innen kezdődik hosszu, keserves, fogságos bolyongása. A kis faluban történt lázadást, a mester kegyetlen üldözését és végül Macon-ban való fogságbajutását irják le a kis Anella frissen papirra vetett naplóegyzetei, amelyek~~et~~ az alább, ~~közlünk~~ cikkben vannak közölve.

L 1914-ben

Világ. 1915 máj. 30. (Rippl-Rónai József fogsága.)

Rippl Rónai József

. KmKT50 – 149. l.



RIPPL-RÓNAI JÓZSEF:
MIKOR AZ EMBER A VISSZAEMLÉKEZÉSBŐL ÉL
TÁRSULATI DÍJ 1906.

ajá
18

Rippl –
Rònai József

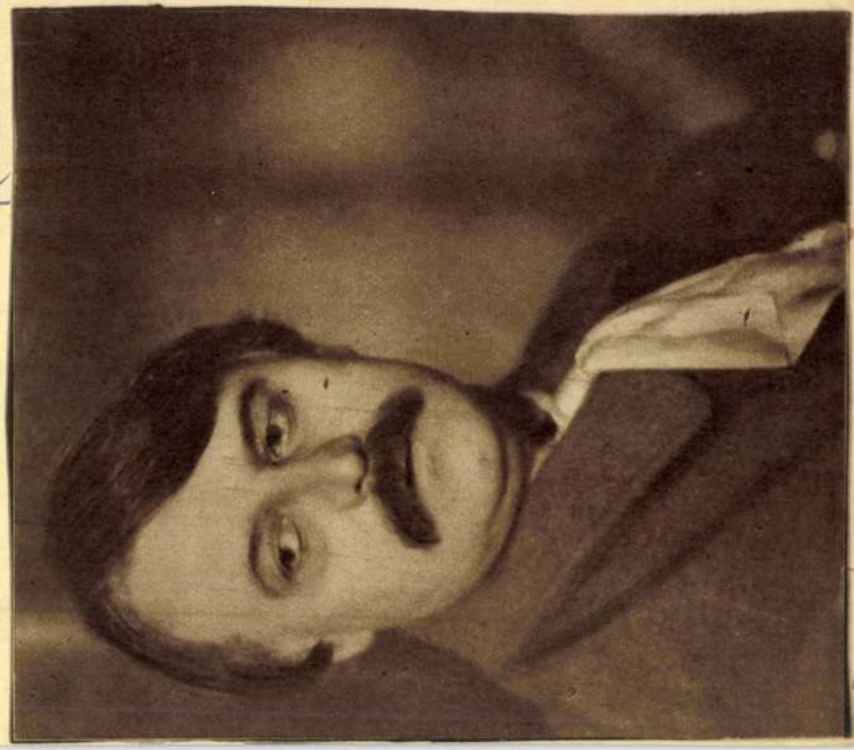

Rippl-Rónai József (1861-1927)

Fejő nő. „Rónai 94". cer. alv. 217 × 159 mm. Ltr. 1935 - 2829.

Táncosnő, tus és alv. 308 × 355 mm. Ltr.: 1925 - 1154.

Szerint vi régi. „R. R." (monogr.) tus és alv. 327 × 209 mm. Ltr.: 1930 - 2178.

Francia katonát „1914 Rónai" tus és alv. 168 × 219 Ltr.: 1915 - 2355.

phyt.

Magyar rajz és alvarell. A XIX. és a XX. sz. ad. a Rat. bevez. Velmacher szerint. Kp. 1959

31.

Rippl Rónai József (2. fofl.)

Mennet a vasútra. (Le départ)
„Rónai" (1914 dec.) Tus és arv. 173×223 mm.
Ltr.: 1915 – 2356.

Önarckép. Tus, 281×213 mm.
Ltr.: F. K. 5282.

A. Mietk "Lappeinat kiraú dulóra
„Petrovich Eletnet Rippl Rónai J". Ar.
és arv. 227 × 287 mm. Ltr.: 1930-2182.

— fofl. —

Magyar rajz és akvarell. A XIX és a XX.
Szerad. A Tat. bez. Delmachet Anna.
Bp. 1959

31

Rippl-Rónai József (1. folyt.)

Körhinta Kerámiának szánt terv rajz: „Rónai" cer. és akv. 166×222 mm. Ltsz. 1911-326

„Clotilde Maillol" „R.R." (monogr.) 99". Tus és akv. 320×328 mm. Ltsz.: 1935-2832.

Interieur ülő férfivel. „R.R." (monogr.) cer. és akv. 164×202 mm. Ltsz.: 1935-2815.

—— folt. ——

Magyar rajz és akvarell. A XIX és a XX. század A zat. bev. Belmacher Anna Bp. 1959.

31.

Rippl-Rónai József (3. (ofl.)

Munkácsy hihály archepe. „Rónai" tus, 325×250 mm. Ltr.: 1954-5232.

Nejszónok. „Rónai 98" tus és akv. 349×449 mm. Ltr.: 1935-2814.

Akt. (Margarette Renard) „Rónai 90" tus, 462×310 mm. Ltr.: 1935-2822.

Varrónő, „Rónai 93". tus és akv. 321×346 mm. Ltr.: 1911-330.

Magyar rajz és akvarell, a XIX és a XX. szórad. a. Kat. bev. Oelmacher Anna. 32.
Bp. 1959

Rippl Rónai

Két kiállitás.

Rippl-Rónai József négy teremre való képe fogad az Ernst-muzeum második jubiláris csoportkiállitásán és mindegyik kép — még ha tenyérnyi rajz, vagy szinvázlat is — külön-külön megállitja és marasztalja a nézőt a festői szólásmód páratlanul egyéni varázsával és közvetlenségével. A közel kilencven képnek majdnem mindegyike magántulajdon. Az egybegyüjtés és elrendezés munkáját nagy fáradsággal és nagy szeretettel végezte el *Lázár Béla*, aki a katalógus előszavában meggyőzően áll ki a Rippl-Rónai arcképművészete mellett. A harmadik terem meglepő női portré-sorozata egyébként önmagáért beszél. A pasztell-kréta utólérhetetlen mestere és poétája mindig uj ihlettel merült el a tárgyból adódó különleges forma- és szinproblémákba. Elbüvölő véghatásu megoldásai titokzatos lelki kapcsolatot teremtenek a modell, az alkotó és a szemlélő közt. Mindez a gyüjtemény többi portré-remekeire is áll, még inkább az önarcképekre, amelyeknek mindegyike muzeális érték. — A halott művész mellett élők sorakoznak. *Barna Elek*, félszáz tussrajzával, mint tősgyökeres grafikus-tehetség, az ujságillusztráció lendületes munkása mutatkozik be. A belső nagy teremben *Istokovits Kálmán* élénk és megkapó fantáziával festett, hatásos vásznai közül a „Szőke nő", a „Telefonáló nő", a „Sárgaruhás nő", a „Boszorkányok" a legérdekesebbek. A munkássorból grafikus-pályára tért *Gulyás Ferenc* pontos kivitelü rézkarcai és *Kenéz János* akvarell-tájai közt is akad néhány figyelemreméltó darab.

Pesti Hirlap
1936 X. 17

Rippl-Rónai József



Rippl-Rónai arcképek

Az *Ernst Múzeum* új kiállításán *Rippl-Rónai*-portrék töltik be a legtöbb termet. Ennek az egészen nagy festőzsenének legszebb arcképalkotásait gyűjtötték most egybe. Ünnepiek a percek, melyeket e képek előtt töltünk. Megbabonázó erővel hatnak. Nem tudjuk, mi hat bennük erősebben: a megdöbbentő reális ábrázoló művészet, vagy az a különleges, átszellemült líra, ami magasan felemeli őket a látszatrealitás fölé. Valami átszellemült lebegés van mindegyik arcképén, melyek egyforma élethűséggel ábrázolják a modellt és magát a festőt. Tárgyilagosság és költészet olvad itt össze tökéletesen.

Nagyszerű tudás és nagyszerű fantázia. *Rippl-Rónai* József mindenegyes arcképe tulajdonképpen lelki arckép — nemcsak egy arcot mutat meg, hanem egy egész embert, egy jellemet, egy egyéniséget. Nyugtalanítóan hatnak ezek a képek és *Lázár* Béla a katalógus előszavában nem túloz, amikor egyes portréit Dosztojevszki lélekábrázolásához hasonlítja. Egyébként ezeket a remekműveket nehéz kellőképpen megérteni magyarázat útján: meg kell nézni őket.

Néhány fiatal művészt mutat még be a kiállításon. Szépek *Istókovics* Kálmán lelkesen színezett, modern romantikus festményei, nagyon erőteljesek és kiegyensúlyozottak *Gulyás* Ferenc szociális tárgyú rézkarcai, érdeklődéssel várjuk az ügyesen rajzoló *Barna* Elek és a gondos akvarellista *Kenéz* János további fejlődését.

(B. Gy.)

ORSZÁG 1936 X/18

XII. ÉVF. 38. SZÁM

ÉLET ÉS TUDOMÁNY

1957. SZEPTEMBER 22.

A TÁRSADALOM- ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNYI ISMERETTERJESZTŐ TÁRSULAT HETILAPJA

A TARTALOMBÓL:

Emlékezés Rippl-Rónai Józsefre — Mivel foglalkozik a Tihanyi Biológiai Intézet? — Gyógyítjuk a gyermekparalízist — A balatonvidéki várak büszkesége: a nagyvázsonyi Kinizsi-vár — Viharjelző szolgálat a Balatonon — Kutatómunka a Balatonon — A „magyar tenger" két vezérhajója: a Helka és a Kelén

EMLÉKEZÉS RIPPL-RÓNAI JÓZSEFRE

(1861. május 24. — 1927. november 25.)

Valahányszor a festői Balatonvidékről beszélnek, mindannyiszor többnyire az északi — zalai—veszprémi — partra gondolnak. Kevesebb szó esik a somogyi partvidékről, holott a balatoni üdülők túlnyomó többsége hosszú évtizedek óta ezt a déli partvonulatot választja üdülőhelyül, s az északi oldalra jobbára csak kirándul. Az üdülésre alkalmasabb somogyi partvidéknek is megvannak a szépségei Siófoktól Kaposvárig. E szemérmesebb „somogyország" tájszépségek ihlették élete utolsó évtizedében Rudnay Gyulát új festői megoldásokra a Siófok környéki Nagybábonyban. S a Balatonvidék somogyi tája szülte s vonzotta haza Párizsból Rippl-Rónai Józsefet. Mikes Lyka Károly, művészettörténészeink nesztora bemutatja, Rippl-Rónai festményei szerettették meg ezt a tájat természeti bájaival és embertípusával egyaránt. (A szerkesztőség megjegyzése.)

Harminc évvel ezelőtt, szürke őszi napon fektettük sírba a legnagyobb mesterek egyikét, *Rippl-Rónai Józsefet* kaposvári hazájában. Ekkor 66 éves volt, de jóval öregebb, törődött arc néz felénk kevéssel halála előtt festett önarcképéről, amely csodálni való közvetlenségével a legmesteribb magyar arcképek sorába tartozik. Nem annyira egy szenvedő betegnek képe, inkább egy emberé, aki már túl van mindenen, és tompa egykedvűségében már nem vár semmit az élettől, amelynek örömeit, szépségeit egykor olyan mohón tudta élvezni, mint talán egyetlen pályatársa sem.

Erre jogosultnak érezhette magát, mert kevés festőnk szenvedett annyi méltatlanságot a művészete miatt, mint ő. Stílusát jó ideig bolondságnak mondották. Nem bánta. Őt magát félig-meddig futóbolondnak nézték. Türte. Sok éven át kanalazta a szegények híg levesét Párizsban. Nem bánta, de sziklaszilárdan megmaradt művészi igaza mellett. Idővel mégis győzött. Ellenségei, művészetének szidalmazói eltűntek, a mester maga pedig még életében örvendhetett művészete teljes diadalának.

A küzdelmek a közvéleménnyel szemben való helytállásból folytak. De volt egy másik, nem kevésbé súlyos küzdelme is, amely zajtalanul, a világ számára szinte észrevétlenül a művész bensőjében folyt le: küzdelem a művészi stílusért. Egyszóval a legnagyobb értékért, amelyre művész vágyhat. Midőn e nagy mester alakját emlékezetünkbe idézzük, küzdelmeinek ez a része fog minket leginkább foglalkoztatni, mert ez végtelenül nemesebb az anyagiaknál.

Az első lépést a művészet felé nem közönséges körülmények közt tette meg. Gyermekkorában természetesen őt is a firkálási viszketeg vezette sok papiros telefirkálására, a nyolcvanas évek elején azonban a firkálásból rajzolási szenvedély alakult, mégpedig Bécshez közel egy magyar család körében, amelyben a nevelő szerepét töltötte be. Ez módot adott, hogy gyakran keresse fel a bécsi nagy múzeumot, s ott szaporán tanulmányozza főképpen a régi hollandi festők képeit. Ezek nyomán komoly természettanulmányokat rajzolt kalksburgi állomáshelyén, ahol elég ideje volt efféle műveletekre. Ez volt művészetének elemi iskolája.

Ami pénzt megtakarított, azzal 1884-ben a müncheni művészeti akadémiára ment. Ott nagy buzgalommal, tűhegyes szénnel és krétával és túlzott részletezéssel rajzolta a tanulmányokat, a régi akadémikus módon. Nem ártott meg neki, mert gyarapította forma-memóriáját. Kapott is érte a magyar kormánytól ösztöndíjat. Ez volt művészetének középiskolája.

Az ösztöndíjjal Párizsba ment, egyenest *Munkácsy*hoz, aki éppen ezekben a nyolcvanas években a világhír teljességében élt hol Párizsban, hol luxemburgi kastélyában, Colpachban. A nagy mester szokása szerint szívélyesen fogadta a magyar ifjút, magához vette, magánál tartotta és felismerve kiváló tehetségét, oktatgatta a festésben még alig járatos fiatalembert.

Mindenekelőtt a festés biztos technikájához akarta növendékét szoktatni, és ezt főképp úgy vélte elérni, hogy saját tanulmányait, majd kisebb képeit másoltatta. A fiatalember akkora buzgalommal és oly eredményesen végezte ezt a munkát, úgy beletanult a Munkácsy-stílusba, hogy a mester rövid idő múlva sorra vele másoltatta nagyobb képeit is, amelyeken aztán végigjáratta saját ecsetjét: ezek az így készült másolatok mint a nagy művész alkotásainak másodpéldányai kerültek *Sedelmayer* műkereskedő révén a nemzetközi képforgalomba. E műveletekért Munkácsy mindig megfelelő munkadíjat fizetett növendékének. Ez volt Rippl-Rónai művészetének főiskolája. Itt szerezte meg az ecset biztos járását.



Önarckép vörös sapkával

Míg így szépen kialakult a növendék és mester zavartalan viszonya Párizsban és nyaranta Colpachon, a fiatalember kissé körülnézett a párizsi nagy kiállításokon, amelyek Munkácsy után nem mutattak neki figyelemre méltót. De hamar lekötötte a figyelmét a világváros kisebb-nagyobb műkereskedésének kirakata, majd bárki számára hozzáférhető kis kiállításai is. Itt olyan munkákat is látott, amelyek csöppet sem hasonlítottak sem Munkácsy műveihez, sem a nagy szalonok ezernyi-ezer képeihez. Más felfogás s más világ tárult fel előtte, amely új oldaláról mutatta be az életet, a természet jelenségeit. Új nevekkel ösmerkedett meg: *Maillol, Denis, Bonnard, Vuillard* és mások, akiket sohasem hallott emlegetni Munkácsyék híres pénteki estélyein. Megtudta azt is, hogy ez az új nemzedék a formáival, a színeivel mintegy kivonatát keresi a valóságnak, a lényegest, az igazán jellemzőt keresi, és képeit úgy alakítgatja, hogy e vonások mentől behatóbban tolmácsolják a festő élményét.

A fiatal művészjelölt érezte, hogy egy belső hang egyre erősebben szólítja, csalogatja az új művészet felé, és hogy most már egyre kellemetlenebbé válik az örökös másolás. Arra eszmélt, hogy ha így folytatja, közönséges Munkácsy-utánzóvá válik, s megsemmisülnek művészi ábrándjai, a bensőjében szunnyadó festői vágyai örökre csak vágyak maradnak. Ilyen belső gyötrődések oda vezettek, ahova természetszerűen vezetniük kellett: szakításhoz eddigi foglalkozásával, szakításhoz Munkácsyval.

Merész lépés volt: otthagyni a gondtalan életet és nekivágni a bizonytalan jövőnek. De egyben gyönyörű feladat is művészi ösztönének, festői vágyának szabad sáfárkodást biztosítani. Személyes kapcsolatba lépve az új művészet mestereivel, akik felismerték tehetségét, csakhamar körükbe fogadták, és ő nagy buzgalommal és szegényes viszonyok közt lépett új pályájára. Új barátai közül leginkább *Maillol*hoz vonzódott, aki viszonozta ezt a vonzalmat, s egy nyáron szülővárosába, a tengerparti Bagnoulsba is magával vitte, s őt Rippl-Rónai le is festette. A remek arckép utóbb *Petrovics Elek* ajándékaképp a *Louvre*-ba került, *s ott ez az egyetlen magyar kéz*

festette mű. Maillol, aki később oly döntően folyt be újszerű szobraival Európa plasztikájának sorsába, akkor még festéssel és iparművészettel foglalkozott, erős serkentő hatással volt Rippl-Rónaira. Hősünk pedig barátja példáját követve festésen kívül többféle technikával is foglalkozott: litografiákat készített, érdekes alakú üvegtárgyakat tervezett, s utóbb még kartont is rajzolt, amelyet felesége, sorsának hű osztozója különleges varrási technikával („tűfestés") ültetett át vászonra. Főkép azonban sokat festett párizsi szerény otthonában. És 1895-ben már ki is állított barátai csoportjával *Durand-Ruel* híres műkereskedőnél, aki arról volt ismeretes, hogy éppen az új művészet termékeinek bemutatására szereti átengedni termeit.

Rippl-Rónainak ez a párizsi korszaka 1900-ig tartott, amikor is Budapestre költözött. Ez a párizsi időszak, amelynek jó részét a művész előszeretettel használt tompább, sötétebb és fekete színeiről „fekete korszakának" szokták nevezni, még a többfelé irányuló tapogatózó stíluskeresés korszaka, ámbár e „tapogatózás" akárhány terméke más festőnél mesterműnek válhatna be. E kísérletek két pólusa: egyrészt a „Kalitkás nő", másrészt az „Öregasszony". A tengely, amely e pólusokat összeköti, Rippl-Rónai soha meg nem tévedő művészi ízlése. A „Kalitkás nő" című képén nagyon karcsú nő látható, aki két kézzel tart egy kalitkát, és nagy figyelemmel szemlélgeti a benne levő madarat. A tárgy tehát nem különösen érdekes. Annál feltűnőbb az előadása. Ezen a képen nincs fény, nincs árnyék, a formák nem domborodnak, a tárgyak anyaga nincs jellemezve. Minden egyetlen síkban fekszik, a háttér sem nyúlik hátra, a térbeliség teljesen ki van vetve, a kép minden része messze elkülönült attól, amit szemünk a valóságban tapasztal, és mégis kielégíti szemléletünket tökéletes harmóniájával.

Az előadás e módjával Rippl-Rónainak csak kevés képe készült.

A másik pólusra példa a már említett „Öregasszony" című kép. Egész alakban látható kimenő öltözetben, olyan rezdülés nélküli nyugalomban, hogy szimbóluma lehetne a mozdulatlan örök létnek. Érezzük az öreg asszony bő öltözetbe burkolt zömök alakján az élet alkonyának tiszteletet gerjesztő nyugalmát, az idős hölgy nekünk nem egyszerű arckép, hanem valamely nem köznapi, felfokozott jelenség, amely azonban mégis

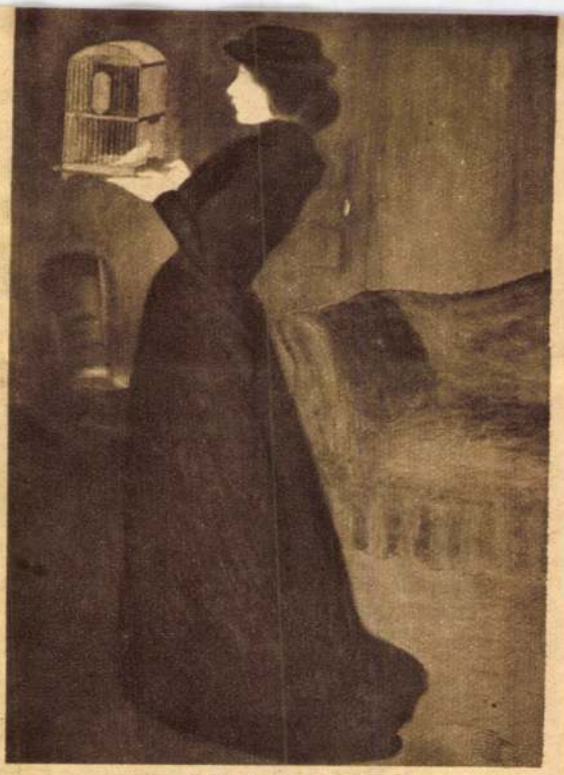

Kalitkás nő

Öregasszony



a mi világunkból való élettel teljes. A „Kalitkás nő"-től eltérően, ennek a képnek alakja nincs egyetlen síkba stilizálva, nem körvonalai jellemzők, mint az előbbin, nem egyszerű nagy foltba szorultak a színek, hanem gazdagon, mély skálába tömörítve, követik a formákat. Igéző szépségű remekmű.

Rippl-Rónai párizsi munkálkodását rövid időre megszakította egy magyarországi tartózkodás.

Ekkor, 1895-ben kiállította új műveit Budapesten egy barátja lakásán, mert ezt a művészetet más kiállító helyiség nem volt hajlandó befogadni. Az érdeklődők gyéren szállingóztak a „furcsaságok" megtekintésére, a vállalkozás megbukott. De mégsem egészen, mert a fiatal művész új stílusa magára vonta *Andrássy Gyula* és *Tivadar* figyelmét, akiknek csiszolt művészi érzéke megérezte az ösmeretlen fiatal művészben a rendkívüli tehetséget. Így készült Andrássy Gyula és felesége arcképe; ezek közül különösen az asszony képmásának gyöngéd és leheletes színei, a megfestés könnyed és finomságokkal teljes módja tűnt fel. Annyira megbecsülték a művészt, hogy reá bízták budai lakásuk ebédlőjének tervezését.

Rippl-Rónai most jó hasznát vehette Párizs iparművészeti kiállításain és főképp Maillolnál szerzett tapasztalatainak. Elkészítette az ebédlő bútorai, a szövetneműek, az ablakok üvegképeinek terveit, a polcokra rakatta Párizsban készült színes és fantasztikus alakú üvegholmiját. Az egész berendezés leszűrt ízlésű, kellemesre hangolt, egységes és művészi képet adott. A sok dicséretet aratott munka nyomán 1900-ban letelepedett fővárosunkban, nyilván abban a reményben, hogy most már nagyobb megértésre fog találni.

Amiben alaposan csalódott.

A krónika kedvéért ide jegyezzük, hogy még abban az évben bemutatta képeit a nyilvánosságnak a Royal Szálló egyik szobájában, két év múlva a Mercur palotában. Tehát megint olyan helyiségekben, amelyek nem művészeti kiállítások számára voltak használatosak, mert a műtárlatok rendezését szolgáló intézmények egyike sem volt hajlandó az effajta művészet számára megnyitni kapuit.

A képek, amelyeket a közönség ezeken a kiállításokon láthatott, nem voltak egyforma vágásúak; tárgyuk, festési módjuk, stílusuk sokféle irányú volt. Így például *„A terebesi kastély éjjel"* fák közt, kivilágított ablakokkal telivér impresszionista festmény volt. Egy másik, ez időből származó képe, temetőt mutatott sok apró, kereszt alakú fejfával: ez a dekoratív stílus jegyeit mutatta. Egy harmadik féleség volt *„Anyja a betegágyban"*. Ez teljesen grafikai jellegű festmény. Bár így a képek nem mutattak egységes stílust, egyenként és külön-külön értékes és szép munkák, és magában véve mindegyik stílusos. Ezt csak azért emeljük ki, mert arra vall, hogy Rippl-Rónai ez idő szerint még nem indult egyetlen határozott stílus felé, még kísérletezett, de e kísérletek termékei jelentős értékek.

A tárlatlátogató közönség azonban egészen másképp gondolkodott arról, amit itt látott, mert a Royal Szállónak Rippl-Rónai szobája bizonyára még sohasem hallott annyi csúfolódást és a megbotránkozás olyan kitöréseit, mint ez alkalommal. Ezt részint a képek és rajzok tárgya keltette, amelyet szörnyen közönségesnek, semmitmondónak, festésre méltatlannak vélelmeztek, másrészt a festés új és érthetetlen módja, továbbá minden hozzá nem értőnek fő argumentuma: a „kidolgozás" hiánya. A közönség fel volt háborodva, a sajtó egy része gúnyolódott, más része óvatosan kerülgette a kiállítás művészi jelentőségét, de akadtak kritikusok, akik örömmel üdvözölték az új művészetet, és szinte szenvedélyes hévvel állították szembe Rippl-Rónai friss művészetét a Műcsarnok unott, ványadt átlagművészetével, ami viszont heves ellenhatást keltett a konzervatív táborban. Művészeti kérdés nálunk még sohasem keltett ekkora zenebonát, mint Rippl-Rónai e bemutatkozása.

A művész meglehetős nyugalommal vett tudomást erről az esztétikai viharról, és meg nem rendülve folytatta stílusának kiépítését a megkezdett nyomon. Telenként Budapesten munkálkodott, és itt bátor amatőrök vásároltak is tőle, sőt képmásokat is festett, néha megbízásból, néha barátságból. Kivált a „Nyugat" folyóirat írói és költői ültek neki szívesen, de közben akadtak más elszánt széplelkek is. A meleg időszakot azonban nem a fővárosban töltötte, hanem otthon, Kaposvárott, eleinte a szülői házban, utóbb a Róma Villa nevű saját házában.

Itt, somogyi szülőföldjén, hazai légkörben a szülői ház meghitt környezetében teljesedett ki igazában viruló művészi stílusa.

Természetesen nem rögtön, de nagyon biztató kilátások közt, amelyekre főképp 1906. évi kiállítása adott okot. Ezt sem valamely megszokott kiállítási intézményben

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

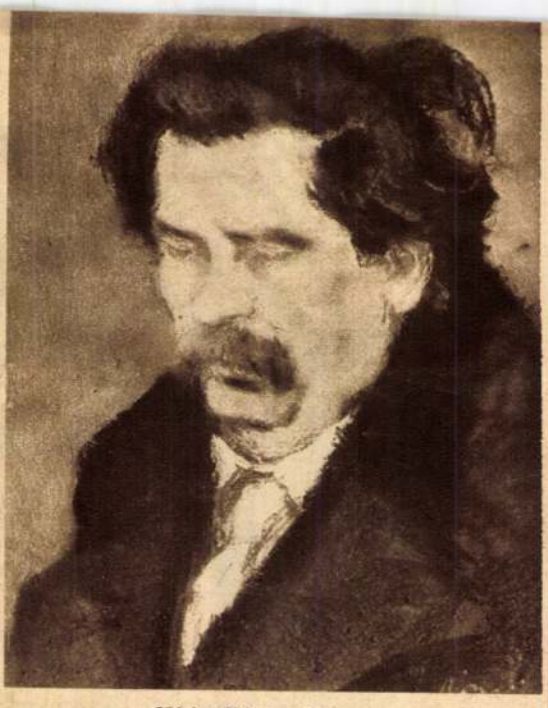

Móricz Zsigmond

rendezte, hanem a „Könyves Kálmán" nevű műkereskedésben. És most már egészen más, tisztultabb légkörben mutatkozott be, mert a nagybányai művészek tízéves szívós munkájukkal lassanként hozzászoktatták a művészet iránt érdeklődő közönséget ahhoz, hogy a művészet sokféle lehet, és nincs okunk csupán egyetlen fajta irányt tartani értékesnek. Hozzászoktatták az elfogulatlanságnak legalább bizonyos fokához, ahhoz is, hogy egy kép szemléletekor ne az ábrázolást, a témát tekintsék döntő fontosságúnak, hanem szokjanak hozzá a kép művészi értékének meglátásához. Valóban, a kiállító művész most, hat évvel első budapesti kudarca után kissé megmásult közönséggel, kedvezőbb felkészültségű érdeklődőkkel került szembe.

Ez az érdeklődés váratlanul olyan alakot öltött, amilyenről sem a Könyves Kálmán, még kevésbé a művész volt felkészülve! Az a csoda történt, hogy az egész kiállítás elkelt. Sőt még ennél több is: mert Rippl-Rónai mester, mikor már nagyon fogyni kezdtek a kiállított képek, a hézagokat hamar kipótolta otthonról hozott „tartalék"-jából. A végén pedig még árverést is rendezett a maradékból, amely aztán végképp kimerítette az egész készletet.

A páratlan siker nemcsak diadalt jelentett a művész számára, hanem serkentést is, amire ugyan nem szorult, mert természete úgyis alkotó munkára késztette, a siker azonban még gondtalan életet is biztosított, amiben régen nem volt része.

A képek, amelyeknek e nagy sikert köszönte, és azok, amelyeket e siker után élénk buzgalommal festett, nagyobbára a szülői házban készültek, legalábbis a legjelentősebbek. De a nyugalmazott tanítónak és családjának otthona nem volt pusztán színhelye e képek születésének, hanem ennél sokkal fontosabb szerepet játszott a művész stílusának alakulásában. Így vált ugyanis döntő jellemvonásává a művész képeinek a viruló szín. Erre pedig leginkább környezete, otthona biztatta, amelyben képei készültek. Legszebb festményeinek modelljei maguk ezek a kis szobák és a bennük csöndesen folydogáló élet. A kertecske is, amely a házhoz csatlakozik, és ahol a virággal telten-telt rózsafák karóit sárga, kék, piros üveggömbök koronázták, akárcsak dédanyáink korában. Ilyen régi, meghitt hangulatú a kis ház minden szobája is. A falak fehérre meszeltek, mellettük a barna politúros bútor színe még melegebbnek hat, a nagy, virágos terítővel borított asztal, a régi porcelánokkal megrakott tálaló, a tarka szövetneművel teleaggatott fogas, az íróasztal meleg barna színe, a kerevet dússzínű selyemholmija, a népiesen tarkára festett tulipános láda, apró, színes csecsebecsék, pár virágcserép élénk zöld leveleivel, a falra akasztott tükör régimódi óarany kerete, szőnyegek és szőttesek virághímes darabjai — minden, amerre a szem lát, melegséget, színt, finom harmóniát sugároz. Ebben a környezetben készültek a művész legszebb képei, mi több: éppen ezek a falak, ezek a bútorok, ez a sok színes holmi szolgált neki modell gyanánt évek hosszú során át. Kell-e mondani, hogy mindez színdússá tette festését, nemcsak mert modelljei ilyenek voltak, hanem azért is, mert e műveletek közben szinte beléidegződött a színeknek e viruló harmóniája, s egyre jobban egyik legfontosabb jellemvonásává vált új képeinek.

Kezdetben a színek ilyen birtokbavétele kis időre mellékútra sodorta. Még élénkek voltak párizsi emlékei, s ezek közt az új impresszionisták képei, akik apró színpettyekre bontották képeiket. Rippl-Rónai megpróbálkozott ezzel a technikával is. Egy sor képet festett ilyen módon, élénk színű apró foltokat rakosgatva szorosan egymás mellé, minden összekötő átmenet nélkül. Elérte ezzel a dús színességet, a színek



Piacsek bácsi apámmal (Petrás István felvételei)

színt vibráló élénkségét; de hamarosan azt tapasztalta, hogy ilyen képei szinte személytelenek lettek, az eljárás szinte mechanikussá tette a munkát, és inkább a szövés-fonás jellegét adja képeinek, kevésbé a festését. Le is mondott erről a technikáról, és most már „valódi" festéssel, az ecset szabad eljárásával alakította képeit. Ilyen úton és ilyen körülmények közt készültek legjelentősebb mesteri képei, amelyeken most már nincs semmi idegen emlék, és amelyek egész eredetiségében mutatják a mestert.

A szín ilyen bőséges értékesítésével azonban nemcsak a családi ház szobái és szerelvényei kerültek képeire, hanem a bennük, körülöttük folyó élet is, mégpedig nagyon kiadósan. Sorra megismerkedünk nem is egyszer szereplő szüleivel, a nagyszakállú öreg néptanítóval és anyjával, a kedves öreg asszonnyal, amint együtt üldögélnek, vagy amint az egyiket vagy a másikat ágyba kényszeríti a betegség. Ilyenkor a család mindennapos vendége, a nagyorrú öreg *Piacsek bácsi*, felolvas nekik, máskor meg ebéd után együtt szundikál velük. Megjelenik egy képén két fivére, Ödön és Lajos: az egyik csellót tart a kezében, aztán a derék feleség, Lazarine, amint valami miatt szomorkodik, máskor meg levelet ír az írószekrénykén. Feltűnik a kis külföldi rokon, Anella alakja, azután egy egész társaság, amint csöndesen borozgat, végül más, környékbeli népek, foltozzák az utca kövezetét, kugliznak, jönnek-mennek. Számtalan vázlat és kép szól erről a csöndes, nagyobb mozgalom nélküli, szenvedélytelen életről, amely sokféle formában kerül képeire. Jellemzi a művészt, hogy leginkább azt a szűkre határolt kis világot festi, amelyet jól ismer és amely a legközvetlenebbül érdekli. Élete gazdag művében nem szerepel történelmi vagy egyházi festmény, sem allegorikus vagy szimbolikus vagy mitológiai kompozíció, sem semmiféle kigondolt kép. Művészete végig *csupa látott alak, látott jelenet, csupa látmény*, amelyeket az életben magába fogadott, és amelyeket rendkívüli jellemző képességével rögzít vászna vagy papirosára, többnyire azon melegiben, ahogy éppen szeme elé került, csodálatos közvetlenséggel, boszorkányos biztonsággal. Szemére vetették, hogy sokszor nagyonis vázlatos az előadása, azonban úgy érezzük, hogy ennek a művésznek ilyen művei mégis teljesebbek, mint sok festő töviről-hegyire kimunkált alakjai. Hozzátehetjük, hogy még ilyen művei is éppen sajátos előadásuk következtében melegebbek, a föl-fedezés meglátás-örömét hívebben tolmácsolók, mint sok körülményesen megdolgozott kép. Telivér festői munkával egészen közel hozza hozzánk az életet, s ha tárgyai egyszerűek is, ért hozzá, hogy megéreztesse velünk a kicsinyben a nagyot, szerény témáiban a mélyen emberit. Ezek az erények teszik nagy művésszé.

Lyka Károly
Kossuth-díjas művészettörténész

MDK

Rippl-Rónai József

Okulás néni, repr.

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 439.l.
440.l.

MDK

Rippl-Rónai József

KUT 1927. II. 2. sz.

MDK

Rippl-Rónai József

Női arckép, repr.

KUT. II. évf. 2.sz.

MDK

Rippl Rónai József

KUT 1926. I. 5. sz.

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.
1861-1927

Tájkép. Olf. Jelz.
Illusztrálva a III.táblám.
Ut a tanyához. Pasztell. Jelz.
Illusztrálva a IV.táblán.
Nöi képmás. Pasztell. Jelzett.
Illusztrálva az V. táblán.

Árv. Közl.1940.1.rk.sz. 34.l.

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.
1861-1927

Leány kacsával. Gobelinterv. Szines körajz.
Nöi akt lanttal. Tusrajz. Jelz.
Népünnepély önarcképpel. Pasztell. Jelz.

Árv. Közl.1940.1.füz. 34.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Amikor az ember a visszaemlékezéseiből él, 1906.
4000 koronás társulati dij

Műcsarnok 1910/11 tav. kiáll. 15.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Modern Művészet I. évf. 1. sz.
23.1.

MDK

Rippl-Rónai József

"Boulevard Montparnasse" c.kép repr.

Katalogen for den VII. Ungarske Representative Utstilling 1923.April-Mai. Christiania Kunsforening.

MDK

Rippl-Rónai József

"Egy öreg francia asszonyság" c.kép repr.

KMT.1898/99. téli kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

"Fiatal nő bundában" c. kép repr.

KMTárs. 1927.tav.kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

"Interieur" c. kép repr.

KMTárs.1932.febr.márc.kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

"Okulás néni" c.kép repr.

KMT 1915/16. téli kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József /1861-1927/

Temető /Mariakerk,Flandria?/ Janosházi Nemes Marcel hagyatékából/ Repr.

Ülő férfi. Báró Hatvany Ferenc tul. Repr.

Magyar Művészet, 1932. 5-6.sz. 179.l.

MDK

Rippl-Rónai József/1861-1927/

"Nagyatádi Szabó István" c.kép repr.

Dömötör István: Az Országgyülési Múzeum.

Magyar Művészet, 1933. 198, 199.l.

MDK

Rippl-Rónai József

"Petrovics Elek" portré repr.

Ernst Múzeum kiállitásai.LXXXI. /1926/
Szinyei Társ. II.-ik kiáll.

M.D.K

Rippl Rónai József
festő

Martyn Ferenc Kaposvárott Rippl
Rónainál töltötte ifjuságát
Martyn iparművészeti készséget
Rippl Rónai művészetéhez vezethető vissza

Bodnár Éva: Harom művész kiállítása Kaposvárott

Művészet, 1966. március – 45 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Babits Mihályról készített
portrét.

Szíj Rezső: Szabó Ivan Babits Mihály ábrázolásai
Művészet, 1966. március - 23 van.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Az Ernst múzeum üvegéről
az ólomkontúr ornamentális
jellegű.

Bor Pál: Szines üvegablakok, üveghegek
Művészet, 1966. március - 8 lap.

MIK.

Rippl Rónai József

Müvei a Völgyessy Gyüjteményben

Délamygarország 1965 okt.5.

MDK.

Rippl Rónai József

Müvei BÁV aulción

Népszava 1965 okt.lo.

Rippl Rónai József festő M.D.K.

Címlap Móricz Zsigmond :Pillangó c. művéhez. repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 19[illegible]
267.l.

Aippl Rónai József festő M.[illegible].K.

Schöpflin Aladár arcképe /pasztell/ repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1[illegible]
276.1.

Rippl Rónai József festő M.D.K.

Móricz Zsigmond arcképe /repr./

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
IX.t.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Ady Endre arcképe . Rajz A tegnapi Párás c. kötetből.

repr.

·eresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.

282.1.

Rippl-Rónai József, festő MDK

Születése 100. évfordulója alkalmából emlékkiállítása nyílt a Nemzeti Galériában. Kedves képcímei, pl.: „Jön a vihar, Schlézingerékné már esik" — olvasható egyik pasztellképe alatt. „Piacsek bácsi kiment a szobából" — így a másik cím.

Cs. M.: Rippl-Rónai emlékkiállítás 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. júl. 7.

M Dk

Rippl-Rónai József, festő

A szovjet parlamenti Küldöttség meglátogatta a Rippl-Rónai-emlékkiállítást.

-: Koszorúzási ünnepségek, látogatás a Nemzeti Galériában 1. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. aug. 6.

Rippl Rónai József
festő

M.D.V.

„Kertben", „Flox és Filox", „Apám és
„Piacsek bácsi görösbor mellett",
„Kuglizók", „Ötven rajza c. album"
„Önarchép", négy „Női portré", két
„Kalapos nő", „Női akt", „Futórózsák",
„ c. művei.

Genthon István: Rippl Rónai és hanusitói
Művészet, 1961. május. — 6 l.

MDK.

Rippl -Rónay József festő/1861-1928/

"Parasztpár" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.

45.l.

Rippl Rónai József

MK

Repr.:

"Toilette" 1898. Ceruza és akv.
94. kép.

"Párizsi utkaparók" 1898. Ceruza és akv.
95. kép.

"Párizsi kávéház" 1890-es évek. Tus ,nádtoll.
96. kép.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
Képtáblák a szöveg után.

Rippl Római József

MK

Repr.:

"Munkácsy Mihály arcképe" 1890-es évek.
Tus, nádtoll.
97.kép.

"Femella a 18 ans" 1910. tus, toll.
98. kép.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
Képtáblák a szöveg után.

Rippl Rónai József

MK

Repr:

"Le départ. Mennek a vasutra" 1914. Tus , toll és akv.

99. kép.

Petrik Dénes: A magyar rajzművészet. Bp. 1960. Képtáblák a szöveg után.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Női arckép, paszt.

Leány zongoránál, of.

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.

35-36 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Julius Klausz arcképe, paszt.

Női arckép, paszt.

Almásy-Tel.Int. 8. sukc. 1942. febr.
35-36 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Férfiarckép, paszt.

Tengeri fürdő, "

Almásy-Tel.int. 8. sukc. 1942. febr.

35-36 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Tanulmány, tusr.

Baromfiudvar, szin.tollrajz

Almásy-Tol.Int. 8. szám. 1942. febr.

35-36 l.

MDK

Rippl Rónai József /?/

Nő bokrétával, temp. és olaj

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.
36 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Balatoni képei

34.o.

KERESZTURY DEZSÖ: Balaton. Bp. 1960.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

A kaposvári doktor kisfia, of.

Önarckép, paszt.

M. Studio 2. sorc. 1921. 24 l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

Felsségem az ablaknál, ~~ülő~~ paszt.

János bécsi olvassa a Friss Ujságot, paszt.

M. Studio 2. euro. 1921. 24 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Piacsek bácsi és Lazarin

loo év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. jan.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

Női félakt, paszt.

Kalapos hölgy, paszt.

M. Studio 2. emel. 1921. 24 l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861

Női akt álarccal, paszt.

Zöldruhás nő, paszt.

M. Studio 2. aukc. 1921 24-25 l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861

A vörös sapka, paszt.

Tehenek, "

M. Studio 2. aukc. 1921 24-25 l.

MDK

Ripp l-Rónai József, sz. 1861

Kimérték az árpát, paszt.

Disznótor, paszt.

M. Studio 2. sukc. 1921 24-25 l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

Interieur; A beteg Kossuth imádó, paszt.

Ernst 11. sukc. 1920. ápr. 32 l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

Öreg férfifej; János bécsi olvassa a Friss Ujságot, paszt.

Kiskertemből, paszt.

Ernst 11. aukc. 1920. ápr. 32 l.

MDK

Ripp l-Rónai József, sz. 1861

Falu fák között, paszt.

Kaposvári szőlők, paszt.

M. Studio 2. sukc. 1921 24-25 l.

MDK

Rippl Rónai

Ligeti Miklós gipsz reliefje

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 11 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Bretagnei tengerpart

100 év festészete. Szalmássy Gal. kiáll. 1948. jan.

I.

Fehér rózsa. Rilke. Du,as. Tamás Gábor. Bernáth Aurél. Kakuk Marci. Móricz. Móra.

II.

Napoleon. Vörös Csillag. Marcal. Nádorváros. Kiskut. Kúptalandomb. Vagongyár.

III.

Jonathán. Vadalany oltár. Ötvenöt. Gömbalaku. Meggypiros. Export áruk. Szabolcsi homok.

IV. Csucsforgalomban egy hatos, olyan

MDK

Rippl Rónai József

Kis leány, of.

KUT: N.Szal. 1938. okt.

K. D. K

RIPPL RÓNAI József festő

Borabils Mihály
Karinthy Ferenc

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 100. sz. 4. l.
Ungvári Tamás: Festők irodalom története
A Petőfi Múzeum tárlatáról

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1928.

Sétálók, akv.

Társaság az asztalnál, paszt.

Ernst Muz. aukc. 43. 1929. 52 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Nagyanyám arcképe

A: M.művészet a párisi kiáll.-on. Műcsarnok,
1900. jun.17. 315 l.

MDK

Rippl Rónai József

Önarckép, cer.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Két akt

Rézk.müvészete. Müvész Gal. 6.kiáll. 1948.jan.

MDK

Rippl-Rónai József

Atyám és öcsém

Chroniqueur: Kohner A. gyüjt. Képzőművészet, 1929. 16.sz. 15-17 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Öreganyám

Szomoruság

M.Nemzeti festészet kialakulása.

N.Szal. kiáll. 1949. febr.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Öreganyám

Szomoruság

M. Nemzeti festészet kialakulása. N.Szal.kiáll.
1949. febr.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1929

Csákányos

M.grafika 1oo éve. Főv. Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

1o l.

MDK

Rippl-Rónai József

Önarckép

Arckép

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan. 10 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Kutyák

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan. lo l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Terefere

Szobában,

Pihenő

Aktok

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
9-10 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Önarckép

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll.1948.jan.
9 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Öregasszony, repr. festm.

Árv. Közl.,1938. dec. 8 rk.sz. 88 aukc.
VI.tábla

MDK

Rippl József (!) festő

KT öszitárlatára bejelenti

„Somssich Eszter grófkisasszony" életnagyságu pasztellarcképét és 2-3 ideálfőt. 1886.

MDK-A-I-1/1641.

M.D.K.

Rippl Rónai József /1861-1927/

635. Tanulmány. Tusrajz 19x30 papir.
636. Vasvári János arcképe. Ceruzarajz. 29x46 papir.
637. Lazarine és Anella. Tollrajz 22x16.5 papir
638. Akt. Tusrajz. papir.
639. Mester Jenci. Ceruzarajz. 49x68 papir.
640. Gendyné. Szénrajz 24x32 papir.
641. Mama, Jóska, Pubi. Zusrajz. 25x37 papir.

Elvesztek. /Somogymegyei Múzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek V. füzet.
44., 45. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Rippl-Rónai József /1861-1927/

402. Jankovich László arcképe. 18x25
403. Tányér terv. Pastel 23x?
404. Ödönt borotválják. Pastel. 44x28
405. Kártyázók. Pastel 26x37
406. Ostendei Plage. Pastel 30x40
407. Pedicure. Pastel 22x30
408. Cséplés. Pastel 35x45

Elvesztek. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
26. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Rippl Rónai József

MDK

"Kelenhegyi ut télen"

"Vörössapkás önarckép" 1924.

"Önarckép" 1927.

Rajzai: egy tükör előt fésülködő nő, párizsi utjavitók,, Munkácsy oroszlánfeje, egy párizsi kávéház, Fenella tizennyolc éve, Pere Bugeaud kürtjelére menetelő francia katonák, Pitacco hegedümüvészt hallgat- internáltak...

PATAKY DÉNES: A magyar rajzmüvészet. Bp. 1960'.

39.1.

M.D.K.

Rippl-Rónai József /1861-1927/

409. Tamara. Pastel 36x50
410. Kuosolas p-né. Pastel 35x42
411. Parafák. Pastel 35x45
412. Kéthelyi nyárfasor. Olajf. 62x38
413. Tányér terv. Pastel 23x?

Elvesztek./Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
26. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MK

Rippl Rónai József
1861-~~27~~ 1927.

München után 1887-ben Párizsba került.

"Nő fehérpettyes ruhában" 1889.

"Pitcairn Knowles" 1893.

"Kuglizók" 1892.

"Andrássy Tivadarné" 1896.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.
38.1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Kilátás a Jánoshegyről

Ostende /Vörös palota/

Ernst Muz. aukc. 49.sz. 1.rész. 7-9.1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Társaság cigánnyal, paszt.

Ostende, paszt.

Ernst Muz. aukc. 49.sz. 1.rész. 7-9.l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Férfiarckép

Rózsák fehér vázában

Lazarine kalappal és Piacsek bácsi

Ernst Muz. mukc. 49.sz. 1.rész.

7-9.1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Csendélet piros háttérrel

Férfiarckép

Ernst Muz. aukc. 49.sz. 1.rész.

7-9.l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Női akt piros asztallal

A Kunffy-kastély

Ernst Muz. aukc. 49.sz. 1.rész.

7-9.l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927

Havasi táj, olaj
Térdeplő akt, olaj
Interieur zongorával, olaj
Szénagyüjtők, olaj
Ostendei plage, paszt.
Nő kalapban, "

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 30-31 1.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927

Népmulatság, paszt.
Fehér felhők, "
Család, "
Virágszedő lányok, paszt.
Női arckép cyneákkal, "
A csavargó

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 30-31 1.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927

Ostendei plage, szines lito
Bretagnei ünnep, " "
Francia utcarészlet, cer.akv.
Körhinta, cer.krétával és akv.el
Olvasó férfi, cer.akv.
Olvasó nő, tuss akv.

Ernst Muz. 55. auko. 1937. 30-31 1.

Rippl-Rónai József

Kormányzatunk a volt Somogy megyei Múzeumot róla nevezte el. Szobrát a múzeum előtti parkban helyezték el, alkotója Medgyessy Ferenc, aki hosszú időig vendégeskedett barátjánál a Rómer-villában, a mely-nek parkjában, ill. volt műtermében ma is Medgyessy dolgozik.

Lázár Gyula - Martyn Ferenc - Takáts Gyula: Rippl-Rónai emlékkönyv Kaposvárra (961. Bp. 1962. 48 l., ill. — 5. l.

Rippl Rónai József 52.

- Apám anyám 40-évi házasság után (1897.) (repr.)
- Mályvák között (1896 körül) (repr.)
- Tányér (repr.)
- Pokázsnék-terv (repr.)

Lánló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy. – Rippl-Rónai emlékmapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – 27. 29. 44. 45. l.

Rippl-Rónai József 51.

- Róma-villabeli műterme
(fényhép)
- Virágot tartó leány (1897.)
(repr.)
- Vuillard festő arcképe (1897.)
(repr.

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. –

9. l. 23. l. 25. l.

Rippl-Rónai József

megfordul Bretagne-ban, Belgium-ban. Barátai: Bonnard, Denis, Vuillard, Roussel és a pontimpresszionisták „les Nabis" néven ismert csoportja. A legfontosabb állomás: Neuilly és Maillol kerája, Banyuls sur Mer, ahol 1899-ben egy egész nyarat tölt.

Lovló Gy. – Martyn F., Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Martyn Ferenc) 36. l

Rippl-Rónai József

- vobra (Medgyessy Ferenc)
(repr.)
- az Anna utcai régi Rippl-ház
(fényk.)
- a Róna villa (fényk.)
- Parkrészlet a Róna villától
(fényk.)

"Lovász Gy. - Martyn F. - Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékhelyek Kaposváron 1961. Bp. 1967. 48 l., ill. - 6-8. l.

45.

Rippl-Rónai József

újszerű bútor, szőnyeg, selyemhímzés, és ablaküvegterveit, „velencei könnyedségű üvegjeit", tányérjait kimosolyogtak, de ő újra és újra bemutatta azokat az Ernst Múzeumban, a Művészházban, és ahol módja volt ra.

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962.
48 l., ill. – (Takáts Gyula) 42. l.

Rippl-Rónai József

mikor a párizsi festékkereskedők bemüntették hiteleiket, iparmüvészeti terveket készitett neuillyi műtermében. Andrássy Tivadar ebédlő megrendelése budai palotájában szintén az iparmüvészet felé vonta. (Korábban is foglalkoztatták az iparmüvészet problémái.

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai levlékhapok Kaposváron 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Takáts Gyula) 41-42. l.

42.

Rippl- Rónai József

Bámulatos vizuális memóriája volt.

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l. + ill. –

(Martyn Ferenc) 39. l.

41.

Rippl-Rónai József

1919-20-ban megöregedett, megőrült hirtelen. 1920-ban körül Róma-hegyi bárába vonult vissza.
Nem volt bünbe a Horthy-honvár-ban kapott kitüntetéseire, barátai továbbra is kisemberek.

Lóczló Gy. – Martyn F. – Tabáts Gy.: Rippl-Rónai emlékezetek Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Martyn Ferenc) 38-39. l.

Rippl-Rónai József

mikor Munkácsy nagyvilági hörnyeretétől búcsút vesz, Párizs nyugati külvárosában, a Szajna parti régi Neuilly ~~[illegible]~~ negényebb felében lakott. Két jó barátja: a skóciai gyáros fia, a festő Knowles és Aristide Maillol. 10 évig élt itt, itt festette ~~[illegible]~~ „fehébe hépei" legtöbbjét.

Laszló Gy. - Martyn F. - Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok kupyvárom 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. - (Martyn Ferenc) 35. l.

Rippl-Rónai József

másfél évtizedet töltött Párizsban, ez első éveket Munkácsy mellett. Munkácsy elismeréssel írt róla. Másolta Munkácsy festményeit, s az ő stílusában festett „életképeket".

Lánló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy: Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l. – ill. – (Martyn Ferenc) 34. l.

Rippl-Rónai József

nevét viseli: a Somogy megyei Múzeum, egy iskola Kaposváron, ahol atyja igazgató volt s ő maga elemibe járt, a város egyik utcája, a Róma negyen áll otthon (halott arcának és kezének gipszmása benne), Kaposváron áll 3 szobra, melyek egyikét Medgyessy Ferenc természet után faragta

Lázló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmepek Kaposváron (1961. Bp. 1962. 48 l., ill. – (Martyn Ferenc) 33. l.

Rippl-Rónai József

fiatalon sötétén, időszakl horábban világosan festett.

Lánló Gy. – Martyn F. – Takáts Gy. – Rippl-Rónai emlékmapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962.
48 l., ill. –
(Lánló Gyula) 31. l.

27.

Rippl-Rónai József

Ismámitva Munkácsy-horszakot és rövid Carrière-igéretét, sokra nem volt másoló.

Lánló Gy.-Martyn F.-Takáts Gy: Rippl-Rónai emléknapok Kaposvárom 1961. Bp. 1962. 48 l, ill.-

(Lánló Gyula) 30. l.

26.

Rippl-Rónai József

Mályvék között c. pasztellje okkeres kéreglapra került. Rokon ezzel néhány későbbi cuchépének stílusa. (Cleo de Mérode rokona, ~~[illegible]~~ pasztell, 29 x 34 cm, 1901; Öregasszony, 36 x 27 cm, 1904.)

László Gy. + ~~[illegible]~~ Martyn F. – Takáts Gy.: Rippl-Rónai emlékmapok kapcsolatban 1961. Bp. 1962. 48 l., ill. –
(László Gyula) 28. l.

Rippl-Rónai József festő, grafikus M.B.U.

289-296. Tanulmánylap (rajz); Hrató, akt, kompositió; Tánc (litogr.) Ostende; Falusi mészáros; Egy sorozat rajz és dekorativ terv.

Ungarische Graphik. Bev: J. Conrad. Zürich 1924, 15

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Kávéház teraszán
Zorka
Parasztszekér

Árverés 1917. Budapest.

241

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Flox és Filox, olaj
Vörössapkás, vörössálas önarckép, paszt.
Szövőnők, olaj
Körtvélyesi kastély, olaj
Apám Piacsek bácsival vörösbor mellett, olaj

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 15 l.

Rippl Rónai József festőművész
Korcsmai jelenet.Olajf.
Képkiállitás Nyitrán, 1916

). Tisztelettel kérjük,hogy a javitási
lezésére 9000 pengő segélyt kiutalni mél

indokolására legyen szabad elmondanunk,
a maga erejéből a javitás költségeinek
zni nem tudja.Rendszeres kiadásai és
tása az egyházközség anyagi erejét tel-
Tartalék-pénze,tőkéje nincsen.Ingatla-
omán megszállás ideje alatt iskola-
llett adnia.Másik részét a román állam
sajátitotta.A megmaradt rész lelkészi
edelem alapját képezi,ezért eladni nem
áldozatkészségét a legnagyobb mértékben

Rippl Rónai József

Csendélet

Könyves Kálmán 1o4.kiáll. 192o-as évek.

Rippl Rónai József

Kis leány, olaj

KUT kiáll. N.Szeh. 1938. okt. 1.

Rippl Rónai József, festő

Vuillard acképe c. műve a

Hatvany-hagyaték egyik értéke.

László Miklós: Vonásszem s'kulcsom

?

ESTI HIRLAP

bu. 1966. jún. 3.

MDK

Rippl-Rónai József

Öreg dáma stráfos kendővel, repr.

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc.

V. tábla

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861. máj. 24. Kaposvár

Szomoruság, olaj
Önarckép, paszt.

Szépmüv. Muz. uj szerzemények kiáll. 1924-26.
1926. okt. 16 l.

Györköny /Tolna/

Ev.templom, homlokzati barokk tor

Kemény Lajos-Gyimesy Károly: Evan
175,190 l, képe 189,611 l/

Rippl-Rónai József

A zenki kastély, olaj

Emlékyi kiállítás. Nemz. Szal. 1922. márc.

14 l.

Rippl Rónai József, sz. 1861.

A kastély előtt, olaj

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója. Bp.
1923. 7 l.

Rippl Rónai József, sz. 1861.

Tanulmányfej, paszt.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társ. IV. aukciója. Bp.
1923. 7 l.

Rippl-Rónai József

Balatoni táj, paszt.
Kilátás a Balatonra, paszt.
Balaton, olaj

Balatoni Társaság I. kiáll. Nemz. Szal. 1922.
jan. 23 l.

Rippl Rónai József

Fürdőzők a Balatonban, paszt.

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov.

18 l.

Rippl-Rónai József
Anyám a betegágyon

Könyves Kálmán leg. kiállítás. 2 l.

Szurdokpüspöki /Szabó/ 23

Temető.
A templom előtt szép kovács
Ugyanilyen kereszt, feliratc
zata előtt.

Állami Gazdaság.
Története: Épittette Györg
nyi- és Sándor-családé.
Jellege: Romantikus.
Külseje: Földszintes, két s
Tetőzetén kis huszártornyoc
kon kerek betétvasakkal dis

Rippl-Rónai József
Egy gazdag ember karakterképe, olaj
Reithofer néni cyliákkal a kezében, olaj

Magyar Stúdió avató kiállitás. 1920. 13 l.

Nőt

let
fal
fal
fél
fel
tag
Az
1+ rapu + 3+ rapu + 2 tengely tó-
dal
abl
tet
abl
kül
zá

Rippl-Rónai József
Munka közben, szines litogr.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904. márc. 26 l.

templomromjai még állanak.
endeli,hogy az ujból helyre-
oltozatát annak köveiből ké-
kápolnát ujra restaurálják.
nd a kisméretü templomban 3
ővel csak kettőt tudott el-
mel fordul az apáthoz. Ugyx
egy kelyhet is,mert csak ké
k.
mjai még állanak. A rendhá-
lnában van I nagy és 2 kis
ekrestye,egy a ruhák és ke
lgáló helység. A felszere-
sner Abund márxmegrendelte
Hauck apátot,küldje el
ot,mert alkalmas ember hiá-
az egyházban felállitandó
ztatni. I758-ban Wiesner
entségházat,az aranyozáshoz
echradról kivánja beszerez-
templom pilléreiből 6 még
is még részben megvannak.
ően felállitották a nagy-
hát és egyházi köpenyt sze-
ler előljáró már hordatja a
mépitéséhez /Békefi.II.12o./

Rippl-Rónai József
Lugasban, szines litogr.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904. márc. 26 l.

ták, a templomhosszát
polnát épitettek. Az
mait ma már a déli f
adtak a barokk ablak
ton, amennyiben egyál
alatt rejtőznek. 144
Héderváry Lőrinc nád
folytatott többekköz
rint a templom kőből
küli, temetővel ~~van k~~
~~ugylátszik~~ a templom
1694-ben ~~a templom~~ "
ben nem tud az ember
püspöknek a város la
dézsmát a templom ja
vel később, 1699-ben
~~templom~~ állapotáról,
~~wellechradi ciszterc~~
templomot is leirja.
áll, elég magas toron
pület, egykori boltoz
restyébe, a kórusra é
már egészen kipotak
~~hiányzik. E templom~~
kőfal fogja körül. A
rinc templom körül i

Azok

körülötte

Mellette

Rippl-Rónai József, 1861-1928

Öregasszony, olaj
Tehénfejés, szines rajz
Két férfi, szinezett rajz
Férfiképmás, paszt.
Kaposvári szőlők, paszt.

Árverési közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.

49 l.

Rippl-Rónai József, 1863-1927

Önarckép

Önarckép-kiállitás. 1948. jan.

Rippl-Rónai József

Szegényeknél a müvészet, olaj
Irénke a nagy rózsák között, olaj

Szegedi Képzőmüvészeti Egyesület kiállitása.
1904. márc. 35-36 l.

Rippl-Rónai József
Kezére dilleszkedő, olaj
Görgetegi határ nyári táj, olaj
Érdemes tanitónő, paszt.
Önarczkép, olaj
Egy bérlő, paszt
Vöröshaju női fej, paszt.
Gusztika, paszt.
Ensor festő nővére, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1904. márc. 35-36 **l.**

Rippl-Rónai József

Aszalói falu-részlet, olaj
Szajna nyár közepén, "
Irlandi barátom, paszt.
Szent Rozália, "
Hüséges bakter, ps "
Szőke, szomoru nő, "
Fehér gesztenyevirág és rózsák, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1904. márc. 35-36 **l.**

Rippl-Rónai József
Csokor paraszt korsóban, olaj
Leány serleggel a kezében, paszt.
Czigarettázó vasuti, paszt.
Fleischhammer előljáró pipál, paszt.
Bivaly itatás, olaj
Sárosi hegyvidék, paszt.
Kertessy vörös háza jegenyékkel, paszt.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 19o4. márc. 35-36 **l.**

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Tanulmányfejek, szines kréta
Tájkép, szinezett ceruza

Mű- és Régiségkereskedelmi Váll. IX.Művészeti aukció. Bp. 1948. 19 l.

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Banyulsi táj, olaj
Férfi képmás, tanulm.
Tanulmányfejek, tus
Nő barna ruhában, olaj
Társaság, szén
Kalapos kisleány, szines kréta

Mü- és Régiségkereskedelmi Váll. IX.Művészeti aukció. Bp. 1948. 19 **l.**

Rippl-Rónai József

Apám és Lajos öcsém hegedüvel, olaj

Tanácsa-Galéria CXVIII.kiállitása. 1941. febr.

2 l.

Rippl-Rónai József

Balatoni táj, paszt.
Rálátás a Balatonra, paszt.
Balaton, olaj

I. Balatoni kiáll. N.Szal. 1922. jan. 27 l.

Ripp-Rónai József 1861-1927

Szövőnők, olaj
Temetőrészlet, olaj
Körtvélyesi kastély, olaj
Pirossapkás önarckép, paszt.

Uj magyar képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiállitása. 1948. jun. 32 l.

Rippl -Rónai József

Kohner aukció kiállításán az Ernst Múzeumban képeivel szerepelt

Erős emelkedést mutattak Rippl-Rónai József művei. *Böcklin-felhők a bogáti kastély felett* 1200 pengőért, *A művész apja és öccse* 2150 pengőért kelt el. A mai nap utolsó izgalmas fejezete

PH.934.II.28

Rippl-Rónai

Kohner aukciós kiállításon az Ernst Múzeumban szerepelt.

Rippl-Rónai egy vászna pedig 500 pengőért kelt el. A *Rippl-Rónai* képek közül csak a *Bonnard arcképe* és az *Öcsém és apám* kellett érdeklődést. Az előbbinek árát 200 pengőről 800 pengőre, az utóbbiét pedig 400-ról 2200 pengőre verték fel. *Rudnay* Gyula *Csipkekendős nő*-je 600 pengőért kelt el.

MH. 934. II. 28.

Rippl-Rónai József

MDK

Apám - anyám, olf.

Miss Gibbs, pasztell

Zórka, pasztell

Műcsarnok 1944.Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Rippl-Rónai József

MDK

Vörös sapkás önarckép, pasztell

Flox és Filox, olf.

Műcsarnok 1944.Szőkefőv.Képtár Jub. Kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

Ibolyát szagoló nő

Maillol háza

Cirkusz-nő

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 11 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Didergő lány kék gyürüvel

Öreg dáma stráfos kendővel

Vampyr

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 11 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1929.

Délfrancia táj

Női fej

Márk Lajos festőműv. . . . gyüjt. kiáll.
Ernst Muz. 135. kiáll. 1932. dec.
14 l.

Ol. D k.

RIPPL RÓNAI József festő

Roboz István arcképe 1913. (Repr.)

Rippl-Rónai Ödön arcképe (Repr.)

Ödön öcsém háza (Repr.)

Ödön piros vyakkendővel 1921. Repr.

Bernáth: Lyg éltünk ... Bp. 1956. 49., 309., 313., 439. l.

M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő

Kézcímek:

„Közeledik a vihar", Schlesingeráknál

már esik"

ügyvéd vesztett per után

Jolán, nőc hát

Termés az enyém, a ház Rajczy

szomszédé

Bernáth: Így éltünk ... Bp. 1956.

322. l.

MDK

Rippl Rónai József, +1927.

Balaton mellett

Balatoni képkiáll. N. Szal. 1948. máj. 1o l.

MDK

Ripl-Rónay József

Kastély, olaj

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 1o l.

Rippl -Rónai József festő M.N.G.

Piacsek bácsi babákkal /1905/

Öreg férj, fiatal feleség.

Két gyászruhás nő.

Szomorúság. /1903/

Karácsony /1903/

Amikor az ember visszaemlékezéseiből élő /1904

Csengeryné Nagy Zsuzsa:Rippl-Rónai József /1861-1927/
interieurjei 142.l. /.

A Nagy Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Flox és Filox /1903/

Édes jó anyám betegen. 1905/

Piacsek és Papa. /1908/

Zöldfalas szoba . /1910/

Interieur zöld karosszékkel /1910/

Párisi interieur /1910/

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Rippl-Rónai József /1861-1927/ Interieurjei 142.l.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Taposvári műterem. 1910/

Szoba karácsonyfával /1910/

Olvasó nők. 1912/

Fiatal festőnövendék korában kétkrajz az Ostökös 1885. 1886. évfolyamában zot készit /?/M. szignálta Munkácsy betegsége idején Reggel cimmel interieurra)

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Rippl-Rónai József /1861-1927, Interieurjei 142. l.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963

Rippl-Rónai József festő M.N.K.

Egy Játszma Bézigue c. képe 1888-ban a Műcsarnokban kiállitva.

Emlékezéseiben emlit egy interieurt , amit Munkácsy lakásának egy részletéről festett.

H imző nők /korai szémrajz/ kapcsolat Munkácsy Himző leány c. képével.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Rippl-Rónai József /1861-1927/

Interieurjei 142.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1965

"ippl-"ónai József festő M.D.K.

1890-1902 -es hazatéréséig szoros kapcsolat füzi a "
"Nabis" név alatt tömörülő francia festők csoportjá-
hoz.

Vuillard Interieur festőről portrét készit, a Nabis -
kör tagja

Öreg ur és mandolinizó asszony

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Rippl-Rónai József /1861-1927/
Interieurjei 144.1.
Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1967

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

[illegible]apesvári utcarészlet c. képét restaurálták

Csengeryné Nagy [illegible]zsuzsa: A [illegible]agyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 159.1.

A Magyar [illegible]emzeti Galéria Közleményei IV. sz. [illegible]p. 1963.

^ippl-^ónai József festő M.D.K.

^lkonyat egy intim szobában. 1892. repr.

Flox és ^ilox. 1903. repr.

^zomorúság. 1903. repr.

Öreg ur és mandolinozó asszony . 1905. repr.

Piacsek bácsi babákkal. 1905. repr.

Édes jó anyám betegen. 1905. repr.

^mikor az ember visszaemlékezéseiből és . 1904 repr.

Csengeryné ^egy Zsuma:^ippl-^ónai József /1861-1927

interieurjei 64.65. 66.67. 68.69.1. III;t.

Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 196[illegible]

MDK

Rippl-Rónai József

Fiatal nő bundában, repr.

Képzőm. Társ. kiáll. kat. 1927.tav.kiáll.

Rippl--Rónai József festő M.D.K.

Szoba karácsonyfával. 1910. repr.

Kaposvári müteremben . 1910. repr.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Rippl-Rónai József /1861-1927

Interieurjei 70. 71. l.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 196[illegible]

MDK.

Rippl Rónai József

Táj aktokkal

Jelenkor 1967 2.p.

1-es számu cédula M.D.K.

Rippl Rónai József

Berend Ilona: "Rippl Rónai József emlékkiállitása" cimmel ir a müvészről.
A Nemzeti Szalon öt termét betöltő anyag között szerepelnek:
"Anya gyermekével", "Ménesi ut", "Róma villa" "Édesanyám beteg", "Zorka", „Család", "Pirossapkás önarckép", "Fehér Zsoba", "Piacsek bácsi a szöllőben", "Karácsony", "Szövőnők", "Lányok a kertben" c. müvei.

Szinház, Bp. 1947. dec. 16-31. III. évf. 51-52. sz.

Rippl - Rónay

„Zorka a Florentin kalappel-
c. művét Ziemelik az Ázve-
rési Csarnok antviójáin.

m. H. 929. XII. 6.

Rippl Rónai József

98 **Rippl-Rónai József.** A kályha mellett kaposvári lakásom. Olajf. Eladó.

*99 **Rippl-Rónai József.** A mandolinozó nő és egy szőke fiú. Olajf. Eladó.

100 **Rippl-Rónai József.** Nagykalapos Doktor bácsi. Olajf. Eladó.

101 **Rippl-Rónai József.** Karakterfej. Öreg ref. pap. Olajf. Eladó.

102 **Rippl-Rónai József.** A mikor az ember a visszaemlékezéseiből él. Öreg asszony. Olajf. Eladó.

103 **Rippl-Rónai József.** Virágvasárnapja. Vidéki család. Olajf. Eladó.

104 **Rippl-Rónai József.** Öreg férj, fiatal feleség. Olajf. Kohner Jenő tulajdona.

105 **Rippl-Rónai József.** Somogyi Kúria. Olajf. Dr. Miklós Gyula tulajdona.

106 **Rippl-Rónai József.** Böcklin-felhők a bogáti kastély felett. Olajf. Dr. Kohner Adolf tulajdona.

107 **Rippl-Rónai József.** A rózsaszínű függöny mellett két nő. Olajf. Eladó.

108 **Rippl-Rónai József.** Rabbifej. Olajf. Eladó.

109 **Rippl-Rónai József.** Firenzei kép. Arno partján. Olajf. Eladó.

110 **Ferenczy Károly.** Férfiarckép. Olajf. Magánt.

*111 **Strobentz Frigyes.** Chioggiai lányok. Olajf. Eladó.

112 **Hollós Károly.** S. N. úrnő arcképe. Olajf. Magánt.

az előző (28) oldalon is

VI. TEREM.

*113 **Neogrády Antal.** Az éhezők. Olajf. Eladó.

*114 **Pajtás Ödön.** Vérszomjas borbély. Szines rajz. Eladó.

115 **Pajtás Ödön.** Akadályverseny. Szines rajz. Eladó.

116 **Pajtás Ödön.** Az ezredorvos úr lóra — pattan! Szines rajz. Eladó.

KMTárs. 1906. tav. Eiáll-

117 **Pajtás Ödön.** Díszes elvonulás a kapitány úr előtt. Színes rajz. Eladó.

118 **Pajtás Ödön.** Kinestári toilette. Színes rajz. Eladó.

119 **Pajtás Ödön.** A család büszkesége. Színes rajz. Eladó.

120 **Pajtás Ödön.** Zupások quartettje. Színes rajz. Eladó.

121 **Pajtás Ödön.** Altiszti iskola. Színes rajz. Eladó.

122 **Pajtás Ödön.** Üsd, nem apád! Színes rajz. Eladó.

123 **Papp Sándor.** Nehéz munka. Olajf. Eladó.

124 **Papp Sándor.** Két baba. Olajf. Eladó.

125 **Tull Ödön.** Esős idő. Vízfestm. Eladó.

126 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Vázlat egy falfestményhez. Vízf. Eladó.

127 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Vázlat egy falfestményhez. Vízfestm. Eladó.

128 **Wellmann Robert.** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.

129 **Magyar Mannheimer Gusztáv.** Vázlat egy falfestményhez. Vízfestm. Eladó.

130 **Tull Ödön.** Hollandi bárkák. Vízfestm. Eladó.

131 **Neogrády Antal.** Egy séta. Vízfestm. Eladó.

VII. TEREM.

132 **K. Spányi Béla.** Fűzfák. Olajf. Eladó.

133 **Burger L.** Arckép. Olajf. Magántul.

134 **K. Spányi Béla.** Alkonyat. Olajf. Eladó.

135 **Benczúr Béla.** Sziklák közt. Olajf. Eladó.

136 **Komáromi Kacz Endre.** A hegedűs. Olajf. Eladó.

137 **Endrey Sándor.** Arckép. Olajfestmény. Margó Ede tulajdona.

138 **Id. Vastagh György.** Női arckép. Olajf. Magánt.

139 **Komáromy Kacz Endre.** Kossuth-nóta. Olajfestmény. Eladó.

M.D.A.

Rippl-Rónai József, festő

Haraszty Lajos, kaposvári újságíró/Szederkényi Anna férje/ portréja valószínüleg Szederkényivel egy időben. Ernst Múz.1923-as LXIII.kiállitási katalógusában109. számon. Más adat nincs róla.85.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

"Szini Gyula".c.ceruzarajz.Papir,15+11.5 cm.A Kaposvári Rippl-Rónai Múz.tul.Fekete repr. 86.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József.festő

Szabó Lőrinc portréját 1923-ban festi.
Az Ernst Múz.ban kiállitva LXIII.kiállitás.89.o.
Papirlemez,pasztell.52+42 cm.Szabó Lőrinené tul92.o.

Nyerges Zibolen Agnes:Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Evkönyve.1960-61.A Képzőműv.Alap.
Kiadóváll.Bp.1961

MDK.

Rippl Rónai József

Esti hangulat egy intim szobában

Tompa K.gyüjteményének katalógusában

M.D.K.

Rippl-Rónai József.festő

1903-ban festette "Szomorúság"c.kompozicióját. Rokon vonások Szederkényi Anna portréjával. 84.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1961

Rippl Rónai József (1861-1927)

Virágcsendélet.
Pastel. Sign. "Rónai".

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Rippl-Rónai József MDK

Rippl Rónai József kollektiv kiállitása /eredetiterv/ 1902

Nemzetközi Tavaszi Kiállitás, 1903

Móricz Zsgmond: Falu, é.n.

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Rippl Rónai József

Móricz Zsigmond arcképe 1923. pasztel
/repr/
Anya gyermekével 1889. olaj, fa /repr/
Csendélet /repr/

Rajztanitás 1961. III.sz. képmelléklete és 21.l.
A festő születésének 100. évfordulójára.

Rippl Rónai József

Munkácsy Mihály /repr/ rajz

Rajztanitás 1960. Isz. 28.1

Rippl-Rónai József

Piacsek bácsi batákkal c. képe Nemes Marcell hagyatékából a Szépmű. Múz.-ba került.

NM 1933. XII. 24.

M.D.K.

Rippl-Rónai József,festő

Piacsek bácsi és apám.Bpest.Magy.Nemzeti Galéria.
Fekete repr.526.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene,
a szinház és a film.Bpest,Minerva.1960

MDK

Rippl-Rónai József, festö

1861 -1927

Madarak.	Vizfestm. Monogrammal.
Banyulszki tájkép.	Olf. Lemez.
/Hátlapján muzeumi bizonylat./	
Kapálók. Háttérben a müvész kaposvári háza.	
Jel.	Olf. Lemez. 26.old.
Interieur. "	Pastell.
Gitározó nö. "	Tusrajz.

v. Ernst Muzeum VI.müvészeti aukció. Kiáll. 1947.
Kat. 25.l. okt.12-19.

26.l.

M.D.K.

Rippl Rónai József

festő

„Öseganyám", „Nő fehérpettyes ruhában", „Karcsú nő vázával" c. képei szerepeltek a kiállitáson, valamint a Piacsek bácsi" sorozat, „Apám és Lajos öcsém hegedűvel", „Szoba karácsonyfával", „Lajos és Ödön" c. képei

— mes: Rippl Rónai József centenáris kiállitása.

Nők Lapja, 1961. pelbis 15.

M.D.K.

Rippl-Rónai József /1861-1927/

543. Női fej. Pastel. 41.2 x 33, papiros

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 61.l.

M.D.K.

Rippl Rónai József /1861-1927

688. Virágcsendélet. Pastel. 33.3x29.3 papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 48. l.

Rippl -Rónai József, festö MDK
1861-1927

Tájkép kastéllyal.		Pastell.
Szomorkodó leány.		Vizfestm.
Hátlapján kiállitási cédula.		
Templom.	Jelezve.	Szénrajz.
Vöröshaju nö szalmakalapban.	Jel.	Pastell.
Kisvárosi utcarészlet.		Olf. Vászon.
Interieur.	Jelezve.	" Lemez.
Kaszálók.	"	Pastell.

v.Ernst Muzeum VI.müvészeti aukció. Kiáll. 1947.okt. 12-19.
Kat. 26.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Spanyol dáma

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 11 l.

MDK

Rippl-Rónai József

R.J. urnő arcképe

KUT 3. kiáll. Ernst Múz. 1926. márc. 11 l.

Rippl-Rónai József, festő"

M.D.K.

Apám Piacsek bácsival
Vörös bor mellett" c. művének
képe

Háy Károly: Ungarische Kunst. Entwicklung des Realismus in Werken von 9 Malern und 9 Bildhauern. Berlin, 1949. 28.old.

-1.- M. D. K

RIPPL-RÓNAI József festő

1899. Nő fehérpettyes vukában

az első párizsi átütő sikerű kép: „Öreg-anyóm"

„Karcsú nő vázával"

„Kalitkás lány"

Szülei archeje, Lazarine, Piacser bácsi

Dutra Mária: Rippl-Rónai centenáris emlékkiállítás

Magyar Nemzet 1961. júl. 9. 7. l. /.

MDK

Rippl-Rónai József
festő
1861–1927.

„Térdelő asszony" kiállítva a Művész-
házban

Bálint Aladár: Művészet köréből

Grafikai Szemle 1914 évf 2 z. 38 l

Rippl-Rónai József
Vezérfőtörzsorvos dr. Aranstein,,paszt.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
18 l.

Rippl-Rónai József
Ütegállás, paszt.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
19 l.

Rippl-Rónai József sz. Kaposvár 1861

Női fej, paszt.

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 2o 1.

Nemzeti Szalon XLI. csop. kiáll. 1924. nov.
1.

Rippl Rónai József

Női akt, színes rajz

Műterem II, csoportkiállítás. 1935.

Rippl Rónai József

Férfi fej, tusr.

Zorka, ceruza

Műterem II, csoportkiállítás. 1935.

Rippl-Rónai József
Két fiatal leány, festm.
Az ágy szélére térdeplő fiatal nő, festm.
Két fiatal lány esti világitásban, "
Fiatal cigányleány, festm.
Fehér akt piros szájjal,"
Fürdőző fiatal leány, "

Helikon III. kiállitása. 1922. ápr. 6. 15-16 l.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Ribáék kertje

Aradjegyz. V. terem 97 oz. 36 l.

MDK

Rippl-Rónai József

megemlítek művei: ~~[illegible]~~ Öreganyám (1894.); Ripli vácsi; Flox és Filox; Karácsony; Öreg férj, fiatal feleség; Szomorúság.

Somos Ágnes: A hét domb városának kincse.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 37. sz. [4. l.]

Rippl-Rónai József

Házak a hegyoldalban /1899/ olaj
Maillol szobrász hazája /1899/
/Catalania, Spanyolország/

Hegyoldal /1899/

Tél Páris külvárosi részében /1895/

A főkertész ur/1893/

Aristid Maillol fest /1899/

Fiatal francia nő szürkületben /1896/

A "Helikon" kiállitásai Budapest,1922. katalogus
7-8 lap

./.

Rippl éRónai József

Somodor-aszalói állomás télen /1894/

Margaréta

Kék decolletage

Fürdőző nők /1892/

Női arckép /Magántulajdon/

Toilette

Női hát

Leányka arcképe vöröskendővel /magántulajdon/

A "Helikon" kiállitásai Budapest, 1922. katalogus

8 lap

-/.

Rippl-Rónai József

Ticharich Zdenka
Kis fiucska arcképe kék sállal /magántulajdon/
Cirkusznő
Merengőszemü leány karneolgyürüvel
Vöröshaju leány tükör előtt
Fehér akt piros szájjal
Profil
Női arckép /magántulajdon/

A "Helikon" kiállitásai Budapest,1922. katalog
9 lap

Rippl -Rónai József -5-

Hattyunyaku leány

Beatrice

Érdekes száju nő

Fiatal müvésznő

Vöröshaju fehérbőrü leány

Zsuzsánna a fürdőben

Pihenő leány

Zorka

Álarcos nő

A "Helikon" kiállitásai Budapest, 1922.
katalogusa lo lap

Rippl-Rónai József -6-

Cigányleány

Tükörbe néző leány

Lovranai fürdőzők

Piacsek bácsi a müvész édesanyjának beteg-ágya mellett

Zöldkendős arckép /magántulajdon/

Piacsek bácsi köhög pipálás közben /mag.tul/

A kaposi cigányok

Kis vörösleány gyürüskézzel
János

A "Helikon" kiállitásai Budapest, 1922.
katalogusa 10-11 lap

Rippl-Rónai József

A müvész anyja varrás közben

Női arckép sárga ruhában fehér kalappal /Magántulajdon/

A nagybeteg

A nemzeti hadsereg bevonulása a parlament elött

Kifestett arcu leány esete

Állatok az istállóban

A könyökére támaszkodó vörösbluzos nő

A "Helikon" kiállitásai Budapest, 1922. katalogusa 11-12 lap

Ripple - Rónai József MDK

Győrött 1943-ban Szépműv. Múzeum kiállításán szereplő képe:

„Ágyban fekvő nő". Olaj vánorra.
62·5 × 71·4 cm. Vétel 1915. Ltsz. 4910

Csánky Dénes: Száz év magyar festészete.
(Kiáll. kat./Győr 1943. 39. l.

M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő

Egy játszma bésigue 1888

Farkas Kunhöszt. 463,

Rippl-Rónai József

Két fiatal leány, festm.
Az ágy szélére térdeplő fiatal nő, festm.

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 15-16 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Jét fiatal leány esti világitásban, festm.
Fiatal cigányleány, festm.
Fehér akt piros szájjal, "
Fürdőző fiatal leány, "

Helikon 3. kiáll. 1922. ápr. 15-16 l.

Rippl Rónai József

Illusztráció a Revue Blanche számára.
szines kőnyomat

Falusi ünnep, szines kőnyomat

Illusztráció G.Rodenbach "Les Vierges" c.
művéhez, szines kőnyomat

A XIX-XX. sz=zad magyar grafikája 1924. junius
Orsz.Magyar Szépm.Muzeum katalogusa 8 lap

Rippl-Rónai József

Virágedény vázákkal, szines kőnomat

A XIX-XX. sz-zad magyar grafikája 1924. junius
Orsz.Magyar Szépm.Muzeum katalogusa 8 lap

Rippl -Rónai József

Az ostendei plage, szines kőnyomat

A XIX-XX. szazad magyar grafikája 1924. junius
Oraz. Magyar Szépm. Museum katalogusa 8 lap

Rippl Rónai József

Illusztrációk a "Les Virges" c. műhöz
Földmivesek, szines kőnyomat
Illusztrációk a Les Vierges" c. műhöz
szines kőnyomat
Iparos család vasárnap, kőnyomat

A XIX-XX. század magyar grafikája 1924. Junius
Orsz. Magy. Szépmüv. Muzeum katalogusa 8-9 lap

MDK

Rippl-Rónai József

Mulató társaság, paszt.
Lányok a mezőn, paszt.

Szent György Céh I. árverési kat. 1910. ápr.

12 l.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

n. 1861

Férfitanulmány tusv 20-13

Női tanulmány jel pantell 46.1-37

Tehenek az istallóban jel. " 25-34

Enzedy Lukács és neje hagyatéka Bzs. 1923

44

Rippl Rónai József, sz. 1861
Női tanulmányfej, zöld kréta
" " részben sz. cer.
Vöröshaju nő, paszt.
Önarckép, paszt.

N.Szal. III. mukc. 1924. 11-12 l.

Rippl-Rónai József
Az Isonzó-fronton, rajz
Gépfegyvertüz, "

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
18 l.

MDK

Rippl-Rónai József festőmv.

Kesztyüs nő, festm.

Anella szalmakalapban, "

Lovránai fürdőzők, "

Ernst Muz. 92. csop. kiáll. 1927. okt.

9 l.

zintes, kapu +3 ablak, kapuja felett

-szentben. II. kiadás, Esztergom, 1936, 181-

MDK

Rippl-Rónai József festőmüv.

Ella, festm.

Behordják a gabonát, "

Feketehaju dáma,
Ernst Muz. 92. csop. kiáll. kp. 1927, okt.

9 l.

Esztergom (Komárom)

Negyvennyolcas tér. Szentgyörgymez terekkel tagolt zömök torony alján szú s a nyolcszög három oldalával karzat. Mellékoltárai 1841-ből. Ép ban, 1881-ben /toronysisak/ és 192

(Pálinkás László: Esztergom XVIII. vzára Esztergom V és MV. Rp. 1951, 12 l)

MDK

Rippl-Rónai József festőmüv.

Esti lámpafénynél, festm.

Épitik a szomszéd házát, "

Anyám varr, "

Ernst Muz. 92. csop. kiáll. 1927, okt.

9 l.

ei r.k. plébániatemplom, lapos pilasz-
a bejárat. Kétboltszakaszos hajó, hosz-
záruló szentély. ~~Mozgalmas~~ Barokk orgona
ült 1731-1757 között. 1836-ban, 1856-
l-ben /palafedés/ renoválták.

...di művészeti emlékei: Bp. 1937, 28-30 l, —

MDK

Rippl-Rónai József festőművész.

Feketesapkás önarckép, festm.

Kelenhegyi ut télen, "

"

Ernst Muz. 92. csop. kiáll. 1927. okt.

9 l.

s háza, földszintes, 6 ablakos, egy-
János saját magának 183o körül.
akítva.

MDK

Ripp-Rónay József festő
1865-1927.

Malonyai arcképe (pantill) Déri Múzeumban.
Temetnek

Déri Múzeum Debrecen. Vezető a képtárban. Bp. 1957. 5. lap

M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő

Robotz István archíve (1913) Petr.

Bernáth: Így éltünk . . . Bp. 1956. 49. l.

MDK

Rippl-Rónai József

Női arckép

KUT kiáll. N.Szal. 375.kiáll. 1927. ápr.

M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő
(1861–1927)
Móricz Zsigmond arcképe (1920-as évek)
Fotó

Bortnyik-Slevesy-Rabinovszky: 2000 év testészkte Bp. 1943, 208., 209. l.
78.,

M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József festő
(1861 – 1927)
Öregonyám (1894) Fotó

Bortnyik - Ilevesy - Rabinovszky: 2000 év festészete. Bp. 1943. 238., 239. l.

M. D. K.

RIPPL RÓNAI József festő
(1861–1927)
A család 1904.
Fotó

Bortnyik-Ilevesy-Rabinovszky: 2000 év festészete Bp. 1943. 280. l., 459. l.

M.D.K.

RIPPL-RÓNAI József festő
(1861 – 1927)
Piacsek bácsi felolvas Lazarinenek
(1907 körül)
Fotó

Bortusik-Ilevesy-Rabinovszky: 2000 év festészete Bp. 1943. 296., 297. l. 459. l.

M. D. R.

RIPPL RÓNAI József festő
(1861 – 1927)

. Modelljeim a szabadban" c. képéhez
részlet (1910 körül) Fotó

Önarckép (1920)
Fotó

Borbíró - Slevesz - Rabinovszky: 2000 év
festészete Bp. 1943. XV. t., 362.

Rippl-Rónai József MDK

"Petrovics Elek arcképe" repr.

Müterem 1958 I. évf. 12.sz. 23.o.

MDK

Rippl-Rónai József
Önarckép, paszt.

Rippl-Rónai Társ. 1. kiáll. Ernst Múz. 1946. márc.
7 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

A jegenye, paszt.
Kordéék háza, Viharos ég, paszt.
Disznóölés, paszt.
Három női akt, tus.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.

18-19 1.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927.

Női képmás, paszt.
Réczörs télen, olaj
Öregférfi feje, paszt.

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.
32 l.

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.máj, 24. Kaposvár, +1927. nov. 25. u.ott.

Kettős arckép, olaj

Szépműv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1926-31. 1931. 24-25 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Férfiarckép, paszt.
Tengeri fürdő, "
Tanulmány, tusr.
Baromfiudvar, sz.tollr.

Almássy-Teleki VIII. 1942.
35-36 l.

MDK

Rippl Rónai József, 1861-1927.

Női arckép, paszt.
Leány zongoránál, olaj
Julius Klausz arcképe, paszt.
Női arckép, paszt.

Almássy-Teleki VIII. 1942.
35-36. l.

MDK

Rippl Rónai József /?/

Nő bokrétával, temp. és olaj

Almássy-Teleki VIII. 1942.
36 **1.**

MDK

Rippl-Rónai József, sz. 1861.

Fejvázlat, vöröscer.

Ernst Múz. 18. suk. 1921. dec.

62 1.

MDK

Rippl-Rónai József
Erdőtanulmány, olaj

Szent György Céh IX. auk. 1911. nov.
23 l.

Rippl Rónai József festőmüvész

Anella arcképe
Egy idős ur arcképe
Önarckép

Az Ujság, 1925, okt. 23.
Szimyei Társ. kiáll. Londonban.

MLÉKEK

nyilvánvalóan Battista Pinelli ábrázolása látható. Zöldlépcsős oltár előtt piros szőnyegen térdel, imárakulcsolt kézzel. A fehér terítővel borított oltáron aranykereszt, kehely s nyitott könyv. Az oltár közepén a fenti címer van zöld babérkoszorúban. Az érsek mögött áhítatos arcú ifjak állnak. A lilafalú háttér széles ablaka mélybevezető tájra nyujt kitekintést: itt két karcsú fa alatt lovas-ak, tenger, ké ő hegyek stb. láthatók. *P* iniciálé (19×15 mm) kék alapon aranybetű, belül arany tobozzal. E szövegkezdő kis iniciálét a belső lapkeret felső részén lévő puttó tartja. *I* iniciálé, ecsetar. ny kehely, levelekből és kis puttófejből képzett kics ny betű, a miniatura külső felső szélére illesztve. A lapkeretdíszítést zöld, piros és kék vonal szegélyezi. (322. kép.)

1b lap: Q iniciálé (32×36 mm) aranyalapon karminpiros betű, kék s zöld levelekkel díszítve. Belül kék alapon arany toboz. A betű alsó szára karminpiros, fodroslevelű indába kanyarodik az alsó lapszélen, ötszirmú kék virágban végződve. Sok aranytallér díszíti.

14a lap: „De officio post missam in die sepulture pape aut cardinalis defuncti."

Rippl Rónai József festőművész
Nagyanyám arcképe
Magyar müvészet a párizsi kiállitáson
Mücsarnok, Bpest, 1900 junius 17. 315 l.

KEHELY,

aranyozott ezüst, alakja a gótikus kelyheké, reneszánsz stílű. A láb felső lapján: PETER STARF BIE SANND PINSEN 1604 IAR, Mr mesterjegy, talán hamburgi hitelesítő bélyeg.
Mag. 20·2 cm. Német munka, 1604-ből.
Lepold Katalógus 74. sz.

SZENTELTVÍZTARTÓ HINTŐVEL,

aranyozott ezüst, német reneszánsz vert gyümölcsköteges dísszel, kengyeles fogantyúval. Augsburgi hitelesítő bélyeggel és mesterjeggyel.
Augsburgi munka, 1605 körül.
Batthyány József prímás ajándéka, 1854., leltár.
Lepold Adatok, 18. l. — Egyházműv. kiáll., 1930., 372. sz. — Lepold Katalógus 70. sz.

KRISZTUS KÖPENYÉNEK EREKLYETOKOCSKÁJA,

ovális aranymedaillon, szélén gyöngyökkel. Benne kristálylap alatt textildarab.
2·5×2 cm.
Olasz munka, 1610 körül.
Az ereklyét tokjával együtt V. Pál pápa (1605—1621) ajándékozta Czobor Mihálynak, kinek János fia a kincstárra hagyta. (Az 1790. évi leltár téves adata szerint Pázmány kapta VIII. Orbántól.)
Árvízkárosultak, 1876., 45. l. 1507. szám. — Lepold—Homor 74. l. — Lepold Adatok, 21. l. — Lepold Katalógus 57. sz.

Rippl Rónai József festőművész
Reggeli toilette, olajf.
Este egy intim szobában, olajf.
Körhinta, olajf.
Öreg matrona, olajf.
Munkaközben, olajf.
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o nov.

ánságukra az ujságkivágások küldését
zives értesitésüket, vagyunk minden ben

kiváló tisztelettel

Sajtószolgálat

Rippl Rónai József festőművész
Ülő női akt, tusrajz
Kettős akt, tusrajz
Hármas akt, tusrajz
Álló aktok, tusrajz
Ülő akt, szines tus
Fekvő akt, szines tus
Álló női akt, szines tus
Kettős álló akt, szines tus
Kettős álló női akt, tusrajz
Kettős fekvő női akt, tusrajz
Álló akt, tusrajz
Ülő akt, tusrajz
Női fej, tusrajz
Női fej, olajf.
Szüleim, olajf.
Éjjel a vizen, Olajf.
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o nov.

rlgálat

PRESSEDIENST — PRESS SERVICE

BUDAPEST, 194 3. szeptember 13.
V., SZENT ISTVÁN-KÖRUT 12. I.
TELEFON 114-956, 114—993.

T.

Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.
IX.Högyes E. u.16.

zással nb. érdeklődésükre tisztelettel
hogy a müemlékekről, az ilyenvonatko-
dezési kérdésekről a fővárosi és a vi-
és közleményeket rendszeresen megküld-

Rippl-Rónai József festőművész (sz. 1861, Kaposvár)
Lámpánál ülő nő (repr.)
Leányfej (repr.)
Öreg anyám
Kuglizók
Piacsek bácsi - ciklus
Kövezők
Zorka-cyklus
Önarcképek
Leányfej
Móricz Zsigmond és
Babits Mihály arcképei
Ernst Endre: A Szinyei Társaság és művésztagjai, 1926. 49-52, 7, 9, 10, 70 l.

Ernst Múz. üvegfestménye gr. Andrássy Gy. ebédlője (bercnd.)
Maillol, Vuillard

Mese Pál

Életrajz, Díjai, irodalom

[képmásával: részlet önarcképéből]

[illegible]

3.) Hoch[illegible]

[illegible] Vajda-[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Rippl-Rónai

emlitve

Pomogáts Béla: Jelenkor és hagyomány.

Jelenkor XII. Évf. 4. sz. 1969. ápr.

585. l.

Zippl-Rónai

... valamikor azt mondta, hogy naponta szár képes. test. T. i. minden látványból, ahová csak nézett, képeket vágott ki.

Takáts Gyula: Egy kertre emlékezve...

Jelenkor XII. évf. 6. sz., 1969. jún. 521. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Rippl-Rónai

Ott ismertem meg 1922-23-ban*. Nyáron. Cséplés idején a tizenkétéves gyerek a... mégegyszer annyi éves ifjú Rippl-Rónai környezetében... tenyérnyi képeimet kereterésre ajánlotta Rónai.

* Martyn F.

Takáts Gyula: Egy kertre emlékezve... Jelenkor XII. évf., 6. sz. 1969. jún., 519. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Hans L. C. Jaffe (Amsterdam)
jelentős művésznek tartja Rippl-Rónait.

Székely András: Művészettörténének nemzetközi találkozója 7

Népszabadság, Bp. 1969 szept. 23.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Ripple-Rónai József, festő

MDK

Óhu Cás néni c. képét magán gyűjtő adta kölcsön az Ernst Múzeum kiállításához.

Bernáth László: Üde zöld, élénk piros 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. szept. 23.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Az Ernst Múzeumban megnyíló kiállítás plakátján Rippl-Rónai: Körtvélyesi kastélyának színes reprodukciója látható.

Bernáth László: tidezöld, élénk piros

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. szept. 23.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Rigyel-Rónai József
festő

M.D.K

Nyugat-Európa kalandó művészéleher
csatlakozott, és részt vett egy modern
francia festőcsoport működésében.

— [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Rippl-Rónai József

nevét emlitve, közli, hogy ő volt, ki Matisse-t megelőzve, tój és intériör képein mélységet és perspektiva hatást ért el.

Ferenczy Béni: „Days in Paris." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 28 sz. 113-124 l. 121 l.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Aristid Maillol és Rippl-Rónai jó barátok voltak.

A magyar festő a délfrancia országi Banyuls-ban megfestette Maillol arcképét. A portré ma Párisban a Musée d'Art Moderne-ben látható.

— : A női akt szobrásza 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. szept. 26.

M.D.K.

Rippl-[Rónai József], festő

nevét emleti Németh Lajos, akinek kiállítását Csontváry még külföldön ós figyelemmel kísérte ... de az ő művészetének, pszichikai determinánsok következtében, eltérő volt a funkciója

Művészettörténeti Értesítő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Németh Lajos: Csontváry művészete c. doktori értekezésének vitája 1967.nov.23-án az MTA-n ~~opponens hozzászólása~~, valóra

Németh Lajos

287. old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Rippl Rónai József
festő-

M.D.V.

A nyírbátori múzeumban volt
Rippl-Rónai kiállítás

N. Penrés Éva: Képzőművészeti kiállítások Nyírbátorban
Művészet, 1969. június - 26 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.Y

Rippl-Rónai József
festő

Méltatás

Elsevy Elemér: Deák Ferenc új kipcíról.
Művészet, 1969. junius - 32 lap.

MDK

Rippl-Rónai József

Jane Evens, Rippl-Rónai művének repr.

Műcsarnok 1900. tav. kiáll.

Rippl - Rónai József, festőm. MDK

A Nemzeti Sportbizottság és a Képzőművészek Szabad Szervezete nagyszabású kiállítást rendezett.

R.R.J. művészete is képviselve van.

/f.j./: Sport, Balaton, magyar tájak.
Kiállítás a volt Ernst-Muzeumban./ Művészeti és Kereskedelmi Intézet most a neve/.
Kossuth Népe. 1945.aug.11.

Ryppl Római József
festő-

M.D.K.

Gruber Béla törekvése a magyar festészetnek abba az ágába esik amelyiknek elindítója Ryppl Római.

Dezső József: Gruber Béla festőművész emlékkiállítása
Művészet, 1964. szeptember - 36 lap.

MDK

Rippl-Rónai József

F.J.: A Szókesfővárosi Képtár uj szerzeményeinek kiáll. Pesti Hirlap 1943. márc. 6. 7.l.

Rippl-Rónai József festő

MTA

Több festményét megnyerte
a Nemzeti Galéria

– : Kis hírek 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. máj. 2.

M.D.K.

Rippl Rónai József

"Feketeruhás lány" c. festményének repr-ját hozza a lap az Ernst-Muzeum kiállitásáról.

Szinházi Élet. Bp. 1933. január 29. - febr. 4.
XXIII. évf. 6. sz. 4o. lap

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.

1. Okulás néni. Olf.

KMT 1915/16 téli kiáll. Kat. 31.old.
Szabad művészek csoportja.

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.

öt impresszionista vizfestménnyel szerepel a gyüjteményben.

Müvészet.1918. 23.old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József

A Góth szinmüvész házaspár lakásáról készült fényképes riport beszél a müvész alkotásáról/-cimet nem jelez-/ amely más müvészek alkotásai mellett szerepel a lakásban.

"Rudolf-tér 5. V. emelet, ajtó 21-22." c. riport
Szinházi Élet. Bp. 1930. febr. 2-8. XX. évf.
6. sz. 58-60. lap

M.D.K .

Rippl Rónai

Alkotása szerepel Gombaszögi Frida müvésznő lakásáról készült„-Mányoki-ut 5. II. emelet."- c. beszámolóban. A fényképfelvételeken a lakás berendezése mellett emliti meg a cikk a müvészi alkotásokat.

Szinházi Élet. Bp. 193o. január 12-18. XX. évf. 3. sz. 36-39. lap

MDK

Rippl-Rónai József

Rippl Lajos és Ödön

Artner T.: Mügyüjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 21. 8.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Művész Élet 1933. 2. sz. 4.l.

Rippl-Rónai

a Petró-gyűjteményben lévő képei kiállítva a Herman Ottó múzeumban.

emlékére.

Napjaink, 1963, 8. szám, 4. kép.

MDK

Rippl Rónai József festőművészt.

Duisburger Zeitung: -on kivül egy másik kritika szintén dicséri.

r.m.: A KUT németországi kiállitása.

Duisburger Museumsverein.-
KUT.1927.II.évf. 1.sz. 16.1.

MDK

Rippl -Rónai József, festöm.

Jane Evens. Reprodukció.

Mücs. -OMKT Tavaszi kiáll. Kat.függelék.
1900.

MDK

Rippl-Rónai József

Hertelendy I.: A világ egyik legboldogabb embere vagyok - mondja Szilágyi I., az Alföld törpe festője. Magyarország 1934. dec. 25.

MDK

Rippl-Rónai József

Szilvásy Simon Margit kiáll. a Műbarátban. Uj Magyarság 1944. máj. 28.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Sok hamisítvány hérült amelyik
az ő nevével van alárírva. —
Cleo de hero de "Rokona" c. hepe.
"Karácsony" c. pasztelvárlata és hépe.

Farkasholtán: Rippl Rónai és hamisítói
Művészet, 1961. május — 4 l.

MDK

Ripp-Rónai József, festő

Egyik legjelentősebb méltatója
Elek Artúr volt.

– : Elek Artúr emlékére 8.

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 26.

Rippl-Rónai József

Münchenben kezdte művészi pályafutását, Herterich irányítása alatt. Munkácsy diszkály is pár fogolta itt, műtermében dolgozhatott, néhány évig volt tanítványa, néha nálunk évett, és 1 nyáron nálunk lakott.
Kapcsolatok akkor nekad meg, amikor Rippl Puvis de Chavannes és az impresionisták felé fordul.

Rippl-Rónai József irásaiból, Dunavecse, 1967.

3.o.

Rippl-Rónai József

Párizsi tartózkodása csodálatos portrékat, interiöröket eredményezett; a cikkszerző előnybe részesíti az ugynevezett „mozaik" korszakot.

Gaudaille Georges: La peinture moderne

Les Lettres Françaises, Paris, 1966. április 28. 36 f.

Dippel - Bonnai József

A „mozaik" korszak 1907-től élete végéig tartott, e korszak egy bizonyos fokig a mestert „fauves"-istává teszi. Stílusa valójában a tiszta színből fakad.

Gindaille Georges: La peinture moderne. Les Lettres Françaises, Paris, 1966. IV. 28 36 l.

Rippl-Rónai József

Nem mond le a ritmusról és mértéktartó, ami iránt a franciák mind érzékenyek. Rippl a XX-ik század legnagyobb magyar festője.

Boudaille Georges: La peinture moderne
Les Lettres Françaises, Paris, 1966. IV 28. 361

M.D.K

Rýzpl Rónai József
festő

A műrész temetéséről készült
pasztelleket Soós István muladba
be Kaposvárott.

Maiffy Albin: Soós István ...
Művészet, 1969. április – 26 lap

Reppl-Római József
festő

M.D.V.

Mértalás

Márffy Albin: Soós István...
Művészet, 1969. április - 26 lap.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Bozóky Mária: Farkas Ezster
Művészet, 1969 április - 35 kép.

Rippl-Rónai József

A párizsi magyar kiállításon bemutatott műve: „Bonnard," 1897, kövegbe nyomott, fekete-fehér reprodukció.

Bondaille Georges: La peinture moderne. Les Lettres Françaises, Paris, 1966. dpt. 28. 37 l.

Rippl-Rónai József

hatása mutatkozik meg Medgyessy Ferenc korai műveinél

F.T. jelü: Medgyessy der Begründer der modernen ung. Bildhauerei. Neueste Nachrichten, Budapest, 1968. jul. 20
2 p.

MDK

Rippl-Rónai "József, festő"

Szerepel a Várpalotában lévő tárlaton.

Rózsa Gyula: „Nagyobb igaza sohse volt népnek" 8

Népszabadság Bp., 1967. okt. 14.

Ripp-Rónai

Megemlítik az emlékiratokban.

Aradi Nóra: Abstrakt képzőművészet, Bp. 1964.

69.

M.D.K.

Rippl-Rónai József festő

Öreganyám, repr.
Kocsmakertben, repr.

Bernáth Aurél: A muzsa udvarában , Bp. 1967.

128-129.1.

Rippl-Rónai József

1

1884-ben Münchenben, majd 1887-ben Párizsban tanult; először Munkácsy műtermében dolgozott; utóbb a „Nabi" csoporthoz csatlakozott; barátjai Maillol, Bonnard és Vuillard. 10 éves párizsi tartózkodása után, szülővárosába, 1902-ben, Kaposvárra tért vissza.

L'art de Hongrie du X au XX siècle, Paris, 1966. Kiállítás, katalógus.

Rippl-Rónai József

a magyar kisváros miliőjének festője; pályafutása során műveiben megnyilvánul a dekorativ iránti hajlam.

Aradi Nóra: „L'art des XIX et XX siècles." L'art de Hongrie du X au XX siècle. Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

Rippl-Rónai József

A dekorativ ironti hajlam fellelhető a vidéki életet ábrázoló interiör és portré művein, az uj magyar festészeti stílust kerámia- és üveg festményein is megtaláljuk.

Aradi Nóra: „L'art des XIX et XX siècles". L'art de Hongrie du X au XX siècle. Kiállítás, Paris, 1966. katalógus.

Rippl-Rónai József

mesterről említi, hogy egész életén át a dekoratív hajlam érvényesült művein.

Lossky Boris: Előszó. L'art de Hongrie du X au XX siècle. Kiállítás, 1966. Katalógus.

Rippl-Rónai József

fiatalkori képein, mint nagyonyját és Bonnard-ot ábrázoló művein észrevehető e hajlam, mely utóbb még inkább kifejlődött.

Aradi Nóra: „L'art des XIX et XX siècles."
L'art de Hongrie du X au XX siècle.
Kiállítás, Paris, 1966. Katalógus.

M.D.K.

Rippl Ronai József.

-Festőművész.

Munkácsy Mihályról készitett portréja felv.

A legszabb magyar rajzok a XIX.és XX.század kiállitása nyilik a Nemzeti Galériában.

Népszava 1959.aug.16. 4.old. 192.szám.

M.D.K

Reppl Rónai József
festő-

Olvulásnéni", „Vörössapkás önarckép"
"c. képe – méltatás.

— mes: Reppl Rónai József centenáris kiállítása
Nőt kapja, 1961. július 15.

M.D.A.

Ripl Ronai József, festőművész

1906-ban Műcsarnok kiállításon Sátoraljaújhelyen "Oreganvám" c. képével szerepelt

Zsadányi Guidó: A felvidéki vándorkiállitások története. 189.o.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve. IV. Miskolc, 1964

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festőművész

"Piacsek bácsi babákkal" c.képe. Fekete repr. 331.o. 3.kép. Papír lemez, olaj, 1905, 70 x 101 cm

Mk M.Kiss Pál: Művészetről mindenkinek, Corvina, Budapest, 1966

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

Rippl Rónaine, Lazarine tisenöt éve hogy nugbalt. — „Lazarine papagájjal" (részlet) (repro)

Fothy János: Lazarine
Élet és Irodalom, 1963. julius 6-11 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Lajos és Ödön" című képe
"szerepel a Műgyűjtők kiállításán

A.M.: Műgyűjtők képei a Nemzeti galériában.
Élet és Irodalom, 1963. július 27 — 8 lap

MDK

Rippl-Rónai József

Bundás nő, paszt.

Százezer pengőt kaptak művészeink. Ujság 1928. máj. 27.

MDK

Rippl-Rónai József

Mosónők, paszt.

Művészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

MDK

Rippl-Rónai József

Zöldkalapos párizsi leány, repr.

Pirike, repr.

Lyka K.: A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll. Magyar Művészet 1926. 1. sz. 2.l. 11.l.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Arckép pasztellek sorozatát készíti ezidőben

B abits -arckép.

Pirossapkás önarckép

Körner Éva:Magyar művészet a két világháború között Bp. 1963. 5.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Képzőművészet 1932. 55. sz. 224.l.

Rippl Rónai József festő M.D.K.

Öreganyám /1895/

Genthon István: Fernczy Károly Bp. 1963. 28.1.

Rippl-Rónai József M.D.K.

/ 1861-1927/

B écsi és müncheni előtanulmányok után Párizsba került. s Munkácsy mütermében segédkezett.

A francia müvészek " Nabis"belnevezésü csoportjával állitott ki 1890 körül.

Ágyban fekvő nő. repr.

Lány kalitkával

Oreganyám.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 736-737.l.

A Kultura Világa Bpé 1963.

MDK

Rippl-Rónai József

Szinyei Merse Pál jubiláris kiállitás/1945/:

"Asztalnál" szinezett tusrajz

"Tájkép" olajf.

"Piacsek bácsi a babával" olajf.

M.Heil Olga - Kiss Dezső - Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l. 229.l.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Művészház új helyiségeiben rendezett retrospektív kiállításáról a visszaemlékezés meghatottságával szamol be a szerző: „... a képeken meghitt arcok húzódnak meg az élet öregségében, szobák sarkaiban, szobákban, melyeknek külön életük van... a mindennapi objektumokon a hangsúly csak a jelenséges festői fontosságára helyezi... Ezek a képek feszültek itthon legerőteljesebben nem csak az akadémikus festésnek, hanem a helyhelenül fejlődött impresszionizmusnak... R.R.J. a magyar művészetnek első vagyati kultúrákba beilleszkedő festője..."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 226-228. old.

/a cikk megj.: „Világ" 1911. márc. 12./

Rippl-Rónai József, festő

M.D.K.

egy tucatnyi munkájával vett részt a fiatal magyar festők erdélyi kiállításán. „Az egyetlen, aki már tut van a forrongásokon... olyan nagy csúcsokat mászott meg, ahonnét büszkén tekinthet vissza. – Művészete a legszebb példája, hogy a magyar művész talentum hogyan alakítja át magába, fogékonyan a nyugat művészetét. A legerősebb bizonyítéka a kis társaság igazi mellett..."

- Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 111. old.

- /a cikk megj.: „Arad és Vidéke", 1909. júl. 4./

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Művészházbeli kiállításáról számol be a szerző, s értékelésében ismét megállapítja, hogy a „nagybányaiak végső konzekvenciákig sodort impresszionizmusa, a másod sarjadzasú szolnokiat környű polgári naturalizmusa után ... az ő művészete sarkallta előbbre a magar piktura fejlődését..."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 289-290. old.

/a cikk megj.: „Aurora", 1911. I. 156-157. o./

MDK

Rippl-Rónai József, festő

A Tisza ismeretlen művei.

– : Magyar festmények Londonban 2

ESTI HÍRLAP Bp., 1957. máj. 17.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

A történelmi riport megemlíti, hogy Tisza István „nagyon gyűlölte a modern művészetet", ezért Rippl-Rónait kerülték.

Máté György: 13. Tisza halálára 6

Népszabadság, Bp. 1968. nov. 24.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

A Fête de Village c. képét
hőrli a szerző szürke lenyomatban

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 32.o. után old.

~~/a cikk megj.:~~ /

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

„pápaszemes embere és a koronázásról készült sines várlata" szerepel a Szépművészeti Múzeum ujabb szerzeménycinek kiállitásán

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 460.

/a cikk megj.: „Világ" 1917. máj. 26. /

M.D.K.

Kippl-Rónai József, festő

Karinthy Frigyes portréját 1925-ben festi. 89.o.
Papírlemez, pasztell, 52+41 cm. Petőfi Irod. Múz. tul. 95.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Kippl-Rónai íróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. A Képzőműv. Alap. Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Fényő Miksa pasztelljét 1923 körül festi. 89.e. Papírlemez, paszetll, 24+27 cm. A Kaposvári Rippl-Rónai Múz.tul.95.e.

Bayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai íróportréi. 83.e.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.A Képzőműv.Alap. Kiadóváll.Bp.1961

Rippl-Rónai

két portréja a pécsi Janus Pannonius-Múzeumban.

Múzeumi séták
Népművelés, 1963 17. szám 32. lap.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Szini Gyula portréja. 1913 körül. Ceruzarajz, papír. 15+11.5 cm. A Kaposvári Rippl-Rónai Múz. tul. 85.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai íróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képes mű. Alap kiadóvál. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl Rónai József,festő

Lengyel Menyhért portréja. Olaj,papirlemez,47+66 cm.
1956 nyarán a Bizom.-ruházon keresztül aladva igen ol
olcsón. 86.o.ll.jegyz. Ripplnek un."Kukoricás"korszaká
ban készült.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap
Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Bródy Sándor portréja az 1913 körüli évekből. 87.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Az Ernszt Múz szines üvegablakait festette 1913 körül
86.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap
Kiadóvál.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József.festő

Feleky Józsáról készült szénrajza 1913-ból.Papir, 31+21 cm. 85.o.Eredetije külföldön,csak fénykép van róla. 86.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képmúv.Alap Kiadóváll.Bp.1961

M.D.A.

Rippl-Rónai József, festő

Pintér Gyula "szentesi lap szerkesztője". Akvarellel szinezett ceruzarajz, papir. 21.5+17 cm. A tizes évek végéről. A Kaposvári Múz. tul . 87.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Karinthy Frigyes, portréja. Az 1910-es évek után. Pasztell, papírlemez, 50+35 cm. Karinthy Ferenc tul. 87.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Gergely István Rippl-Rónai József, festő

Gergely István képmása a tizes évek körül. Ismeretlen helyen van. 87.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Miklós Jenő újságíró portréja a tizes évek körül.
Nem tudjuk hol van. 87.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap
Kiadóvál.Bp.1961

Rippl Rónai József 16. l.

Rudnay Gyula 16. l.

Schalbas Károly F. 16. l.

Simonyi Antal 16. l.

Spányi Béla 17. l.

Székely Bertalan 17. l.

Szentes Mihály 17. l.

Szinyei Merse Pál 17. l.

Szlávyi Lajos 17. l.

Szondagh Kamillo 17. l.

Telepy Károly 17. l.

Thorma Mór 17. l.

Tölgyessy Artur 18. l.

Ujváry Ignác 18. l.

Conrad Magyar Studio I.

ország fővárosában, s megrendelései sem lévén, eleinte arra gondolt, hogy Oroszországba utazik s ott telepedik meg, leleményessége azonban segitett ezen a bajon is, s az oroszországi utazás tervéről hamarosán lemondhatott

Mindenekelőtt ugyanis arra törekedett, hogy mint vendég bejuthasson a Nemzeti Casinoba, hol a pesti társadalom legelőkelőbbjeivel remélt megismerkedni. Hogy ezt a célját elérje, irt Bécsbe Szemere Miklósnak ajánlaná valamelyik pesti barátjának, a ki aztán a casinoba bevezethetné. Szemere teljesitette kérelmét, s válaszában egy ajánló levelet mellékelt Bajza József részére. A művész e levéllel felkereste Bajzát, aki sajnálkozva jelentette

M.D.K.

Rippl-Rónai

"Öregasszony" c. müvének repr.-ja szerepel a Corvin Áruház kiállitásán-irja a lap "Akvarellek, szobrok és szines repr.-ók kiállitása a Corvinban"- cimmel.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. juli 8-14. V.évf. 29. sz. 38-39. lap.

Rippl Rónai

A „Lettres Françaises" c. hetilap cikkat közöl: „Budapest Rippl Rónai szülétésének centenáriumát ünnepli" címmel.
A évig élt Párisban.

Vigilia, 1961, 11 sz., 692 old.

Rippl Rónai József

1911. tavaszán retrospectiv kiállitása Budapesten. Tisza István durva megjegyzést tett a müvészre. Néhány nap mulva Szinyei Lechner Csók és Fényes bankettet adtak tiszteletére, a müvész 50. születésnapja és a tárlat nagy sikere alkalmából.

Vigilia 1968. jul. 493.l.

— 2. — M. D. K.

RIPPL-RÓNAI József testő

Életművének legtermékenyebb korszaka a kaposvári.

„Park akkokkal" Repr.

„Gyümölcsök" (1910)

„Orulás néni"

Puska Mária. Rippl. Rónai centenáris emlékkiállítás

Magyar Nemzet 1961. júl. 9. 7. l.

Rippl-Rónai József MDK

A Nemzeti Galéria az elmult fél esztendőben megvásárolta

"Moulin Rouge"

c. festményét.

Esti Hirlap. 1958. X. 1.

Rippl- Rónai József

NDK

Repr:

"Badacsony"

X 16.o. v.ö. 157.o.

KERESZTURY DEZSŐ: Balaton. Bp. 1960.

Rippl-Rónai József MDK
/1861-1927/

Vörös sapkás önarckép. 1924.
Pasztell, papir. 52,5.42 cm.
/Szines repr./

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX. században.
Bp. 1959. XXI. tábla.

Rippl-Rónai József

„Párizsi interieur", 1910. olaj-vászon, 73×103,
Bp. magántulajdonban levő képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről
Gyulopest, 1964 47-48 l közölt

Rippl-Rónai József

1901-ből származó, olaj-papír, 70 x 100 cm. méretű, magántulajdonban levő, „Aktok" című képét közli az alanti tanulmány.

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről.

Budapest, 1964. 32-33 l. között

Rippl-Rónai József

„Szép tájék a Pirenéhben", olaj-vászon képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről, Budapest, 1964 47-48 l. közölt

Rippl-Rónai József

„Ostendei pólloddal", 1901. kréta, pasztell 39 × 29, magántulajdonban levő képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről, Nyugat, 1964. 47–48 l. között

Dippl-Dónai József

„Ostenolei plage" 1901. k. Pasztell, 40×30, magántulajdonban levő képét közli

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről, Budapest, 1964. 47-48 l. közölt

Rippl Rónai

Natanson arcképe /1900, kapkó/

Magyar Hjuszág 1963 X. 5

MDK

Rippl Rónai József

Szomorusgg, o.

Temető, o.

2o.sz. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és Móra F.Muz. Szeged. 1966.

MDK

Rippl Rónai József

Szomoruság, repr.

20.sz. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és Móra F. Muz. Szeged 1966.

Rippl-Rónai József

Ebéd után (repr.)

Maksay Lászlo: Műalkotás, komposíció, stílus. Bp. 1961. ~~Kép~~ Gondolat k.-Franklin ny. 133 l., 52 t. (Gondolattár 5.) – 47. kép.

Rippl-Rónai József- 17.

nek az alantí müben közölt képeinek jegyzéke:

XIV. Női hátakt tinta ludtollrajz

XV. Virágok kék vázában 22 x 29,5

színes kőrajz 17,5 x 21,5

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre, Somogyi Almanach. 3. p. Kaposvár 1958.

MDK

RippléRónai József

Öreganyám, repr.

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

M.D.K.

Rippl-Rónai József,festő

Feleky Géza kiválóan jellemző paszelljét a Petőfi Irod.Múz.megvásárolta. 136.o.

Gayerné Gibolen Magnea: Az íróportrék gyűjtésének múltjáról.123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőművész.Alap Kiadóvál.Bp.1963

Rypjel Rónai József
festő

M.D.Ú

Leányok a hedben. 1910.
(rypro)

Dr. Bodnár Éva: Festőnik és a nyár
Nők Lapja 1967. aug. 19-16 lap.

Rippl Rónai

4 képe szerepel a Szinyei Társaság Ernst Lajos emlékkiállításán az Ernst Múzeumban

„Csönetes órák" (emlitve)

Est 1937 X-17

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Szederkényi Anna portréja. 1903-1906. Közel áll a festő "Szomorúság" c. kompozíciójának nőalkjához. Pasztell papírlemez, 52+42 cm. Koppány Tiborné, Siófok, tul. 84. c.

Vayerné Zibolen Ignes: Rippl-Rónai íróportréi. 83. c.

A festőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóvál. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

"Móricz Zsigmond"c.portré.Papirlemez,pasztell.50+40 cm. Simon Andorné tul. Szines repr. 95.o.után.

Vayerné Kibolem Agnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.p.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőműv.Alap. Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Malonyay Dezső pasztellje. A "Pápaszemes férfi" nevet adta neki a festő. 1905-ben készült. Malonyaynak: A fiatalok c. könyvének irásakor készült. Bp. 1906. 185-220. - apirlemez, 46+31 cm. Nemz. Galéria. 84.o A kép bal oldalán lent: Malonyainak Rónai, 1905.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József,festő

Szederkényi Anna"c. képe.Papirlemez,46+31.cm.Nemz. Galéria Tul. Fekete repr. 84.o.Festmény.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

"Szabó Lőrinc"e.portréja.Papirlemez,pasztell.52+42.cm.
Színes repr. Szabó Lőrinc tul. 64.o.után.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap
Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

"Csvát Ernő"c. portréja. Papírlemez, pasztell. 52+42. cm.
Fekete repr, Nemz. Galéria tul. 94.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József,festő

"Schöpflein Aladár"c. portréja. Papírlemez.pasztell. 51+40.cm. Schöpflein Aladárné tul. Fekete repr. 83.c.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.c.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl Rónai József, festő

"Babits Mihály"c. portréja. Papírlemez, pasztell. 54+43.(cm. Nemz. Galéria tul. Fekete repr. 93.c.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Kipppl-Kónai József, festő

Karinthy Frigyes"c. portré. Papirlemez, pasztell.
52+41.cm. Petőfi Irod.Múz.Tul.Szines repr.88.o.után.

Vayerné Zibolen Ágnes: Kippl-Kónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Feleky Géza pasztell portréja. Fekete repr. A Petőfi Irod. Múz. Gyűjteséből. 135.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyűjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1963

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Feleky Gézáról készült pasztellje a Petőfi Irod.Múz. 1959-es kiállitásán szerepelt. 134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóvál.Bp.1963

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Schöpflin Aladárról készitett pasztellje a Petőfi Irod.Múz.1959-es kiállitásán szerepelt. 134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportré gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963. Képzőmüv.Alap Kiadóvál.Bp.1963

M.D.K

Rippl-Rónai József, festő

Szabó Lőrinc Lőrincről készitett pasztellje a Petőfi Irod.Múz.1959-es kiállitásán szerepelt. 134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1963

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Karinthy Frigyesről készitett pasztellje a Petőfi Irod.Múz.1959-es kiállitásán szerepelt. 134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1963

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Osvát Ernőről készitett pasztellje a Petőfi Irod. Múz. 1959-es kiállitásán szerepelt. 134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1963

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Vajda János pasztellportréja 1885-ből az Ernst Múz. katalógusában 1932-ben szerepelt, most lappang. 134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod Múz. Évkönyve. 1963. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1963

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Babits Mihályról készitett pasztellje a Petőfi Irod. Múz. 1959-es kiállitásán szerepelt. 134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1963. Képzőmüv. Alap Kiadóvál. Bp. 1963

M.D.K.

Ripp[illegible]-Rónai József, festő

Móricz Zsigmondról készitett pasztellje a Petőfi Irod.Múz.1959-es kiállitáwán szerepelt. 134.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról. 123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóvál.Bp.1963

M.D.K.

Rippl-Rónai József,festő

Karinthy Frigyesről készitett pasztelljét a Petőfi Irod.Múz.megvásárolta. 136.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról.123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1963

M.D.K.

Rippl Rónai József

A "Nagykalapos nő" c. portréját említi meg a lap a Műcsarnokban rendezett arcképkiállításáról.

Film Színház Irodalom, Bp. 1941. nov. 7-13.
IV. évf. 45. sz.

MDK

Rippl-Rónai József:

"Somogyi parasztok a görgetegi kocsmában"

AHA.1955. Tom.II. Fasc.3-4. 272.l.-Végvári:Munkácsys Gemälde "Die Scharpiezupferinnen".271-294.l.

Rippl-Rónai József 159

513.) Bucsu Rippltől. (Részlet a szerző készülő művének, Bucsu Rippl-től cimii fejezetéből. (Irta) Bernáth Aurél. Somogyi néplap, 1957. XI. 24

514) A Róma-hegyi ház. (Irta) Kellner Béla Somogyi néplap, 1957. XI. 24.

515.) Harminc év? Rippl-Rónai emlékének.–

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965 35 l

Rippl-Rónai József 198

Somogyi néplap, 1957. XI. 22.

510) Rippl-Rónai József orchépéhez. (Irta)
Martyn Ferenc. Somogyi néplap, 1957 XI. 24.

511) Visszaemlékezéseim Rippl-Rónai Józsefre
(Irta (Kunffy Lajos. Somogyi néplap, 1957 XI. 24

512) Tdy és Rippl-Rónai első találkozása
Irta: Fóthy János. Somogyi néplap, 1957. XI. 24.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz.
Kaposvár, 1965.

34 l.

Rippl-Rónai József 197

506.) Rippl-Rónai évfordulós. Irta: Páti Ferenc Somogyi néplap, 1957. IX. 27

507) Rippl-Rónai emlékezései, (Irta) Kávássy Sándor, Somogyi néplap, 1957. X. 30

508.) Emlékeim Rippl-Rónai Józsefről; (Irta) Páti Ferenc dr. Somogyi néplap, 1957. XI. 20

509) Ady Endre Kaposvárott. (Irta) Várkonyi Imre

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

341

Rippl-Rónai József

szülőházát. A Berzsenyi Társaság ezévi programmja. Somogyi hírlap, 1948. II. 2.

504.) Vasárnap nyílik meg a kaposvári muzeum képtára. Állandó otthont kapvégre a Rippl-Rónai gyűjtemény, I rto.: cs. Somogyi hírlap 1949. VIII. 12

505) Kaposvár és Debrecen képzőművészei kiállítást rendeznek Pécsett, Somogyi Napló, 1949. VIII. 24.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 34. l.

Rippl-Rónai József

155

500) Siremlék Rippl-Rónai Józsefnek, Somogyi hírlap, 1947. III. 31

501) Jó képek, Vaszary hamisítvány, önkritika nélküli festő a kiállításon. Somogyvármegye, 1947. V. 23

502) Hozzászólás a hamisítvány ügyhöz. Somogyvármegye, 1947. V. 29

503) Emléktáblával jelölik Rippl-Rónai Fő-utcai

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965

341

Rippl-Rónai József

László. Ilj Somogy, 1936. IX. 8.

497) Sok ezer fönyi közönség vett részt a Rippl-Rónai szobortelepelezésénél. Ilj Somogy, 1936. IX. 8.

498) Rippl-Rónai utolsó festménye vagy Bonnard: Rippl-Rónai portréja. Ilj Somogy, 1942. III. 11

499) Elképzült Rippl-Rónai József emlékmű modellje, Somogyvármegye, 1947. III. 29

Kávássy Sándorne: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 33-34 l.

Rippl-Rónai József

153

493.) Megkezdték a Rippl-Rónai szobor felállítását. Ilj Somogy, 1936. IX. 5.

494) Felállították a Teleki parkban a Rippl-Rónai szobrot, Somogyi Ujság, 1936. IX. 6.

495) Rippl-Rónai József. (Irta): Dr. Kohlbach Károly, Ilj Somogy, 1936. IX. 6.

496) Rippl-Rónai szobra mellett. (Irta) Simor

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5 sz. Kaposvár, 1965. 331

Rippl-Rónai József

152

490) Öntésre készen áll a Rippl-Rónai szobor modellje. Uj Somogy, 1936. VII. 21

491) Kunffy Lajos festőművész mondja az ünnepi beszédet a Rippl-Rónai szobor leleplezésén. Uj Somogy, 1936. IX. 2.

492) Ma este érkezik meg autón a Rippl-Rónai szobor, Somogyi Ujság, 1936. IX. 4.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5 sz. Kaposvár, 1965. 33 l.

Rippl-Rónai József 15i

Somogy, 1936. V. 14

488.) A Telehi téren állítják fel Rippl-Rónai festőművész szobrát. Somogyország, 1936. V. 18

489) Vállalatba adták a Rippl-Rónai szobor s a plébánia templomkert szobormunkáit. Ilj Somogy. 1936. VI. 24.

Kávássy Gándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 33 l.

Dippl-Dónai József

485) A Széchényi téren készül a Dippl-Dónai szobor. Új Somogy, 1936. IV. 22.

486) Véglegesen kijelölték Dippl-Dónai szobra helyét, Somogyi Újság, 1936. V. 14.

487) A Teleki-téri park közepére készül a Dippl-Dónai szobor. Dónyi Dezső budapesti szobrászművész tervét fogadták el megoldásra. Új-Dávossy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi adatokban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1957. 33 l.

Rippl-Rónai József

A Berzsenyi társaság és a vidéki kultura. Ilj-
482) Somogy, 1935. VI. 9

483) Az ország legnevesebb szobrászai ajánlkoz-
nak a Rippl-Rónai szobor elhelyezésére. Ilj Somogy,
1936. I. 11

484) A kaposvári polgárista fiuk összegyüjtöttek
a Berzsenyi szobor anyagát és felállítási költsé-
geit, Ilj-Somogy, 1936. II. 2.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi
sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum
füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 33. sz.

Rippl-Rónai József

481.) Milyen áron keltek el Rippl-Rónai képek egy fővárosi árverésen? Ny Somogy, 1934. IV. 26

482) Szobrot Rippl-Rónai Józsefnek! Irta Dr. Fekete Gyula. Ny-Somogy, 1934. V. 10

483) Rippl-Rónai Józsefnek díszes siremléket állítanak fel a keleti temetőben. Ny Somogy 1934. X. 10.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. n. Kaposvár, 1965 32 l.

Rippl-Rónai József

tolja a Rippl-Rónai szobor felállítására irányuló mozgalmat. Uj Somogy, 1934. II. 17

479) A Berzsenyi társaság Berzsenyi-centenáriumot tart. Uj Somogy, 1934. III. 27

480) Rippl-Rónai Józsefné elárvevezteti férje gyüjteményét. Uj Somogy, 1934. IV. 5.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. p. Kaposvár, 1965. 32 l.

Rippl-Rónai József

476) Egy elhanyagolt sír vádbeszéde.
Irta: Dr. Öriós Pál; Uj Somogy, 1933. IX. 24.

477) Rippl-Rónai szülőházát emléktáblával fogja ellátni a Berzsenyi társaság, Uj-Somogy, 1934. I. 6.

478.) A Berzsenyi társaság előadássorozatot indit. Felolvasó üléseket rendszeresit, pár-

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai József a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965. 32 l.

Rippl-Rónai József

474.) A budapesti rendőrség nagy erélkyel nyomoz Rippl-Rónai József ellopott hagyatéka ügyében. Uj-Somogy, 1933. IV.30.

475.) Kunffy Lajos festőművész elrendezte a muzeum képtárát. Rippl-Rónai József képei egy teljes szobát megtöltötek. Uj Somogy, 1933. IX.20

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. kaposvár, 1965. 32 l.

Rippl-Rónai József 1484

473) A képzőművészet Kaposvár külsején.
Irta: Hortobágyi Ágost. Ny-Somogy, 1928.XII.25

474) Rippl-Rónai szelleme rávezette Lazarine asszonyt a művész hátrahagyott vagyonára. A budapesti főkapitányság őrizetbe vette azt az egyént, aki egy pesti takarékból kivette a művész vagyonát. Ny-Somogy, 1933. IV. 29

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 32 l.

Rippl-Rónai József

470.) Néhány szó arról, hová is állítsuk a Rippl-Rónai szobrot? Irta: Egy rajongó; Somogyi Ujság, 1928. VIII. 30

471) Kaposvárnak ajánlottak fel az ebő Rippl-Rónai szobrot. Ilj Somogy, 1928. Szeptember 6

472) Kaposvár hajlandó felállítani Rippl-Rónai József szobrát. Ilj Somogy, 1928. XII. 25

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A Somogyi muzeum füzetei 5. p. Kaposvár, 1965.

321.

~~Rippl-Rónai József~~ ~~89~~

~~484.)~~

Rippl-Rónai József 142

Rippl-Rónai Józsefről és pobrot akar állítani neki. A gyűjtéshez a Társaság minden erejét felajánlotta. – Medgyessy Ferenc pobrák művész ingyen készíti el a pobrot. Somogyi Ujság, 1928. VIII. 26

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 31 l

Rippl-Rónai József 191

Ilj Somogy, 1928. V. 20

467.) Megnyílt a Káplár Miklós képkiállítás (Irta) Dr. Ó. P. Ilj-Somogy, 1928. V. 20

468) Melyik kaposvári házban született Rippl-Rónai József? Ilj-Somogy, Ilj Somogy, 1928. V. 27

469.) A KIIT. elnöksége mély megilletődéssel vette tudomásul, hogy kaposvár utcát nevezett el

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 3 i l

Rippl-Rónai József 140

lik meg a Káplár-Medgyessy kiállítás. Uj-Somogy, 1928. V. 16

464.) A magyar művészet apostolai. (Irta) Dr. Somogyi ujság, 1928. V. 17.

465) Emlékezünk régiekről. (Epizód Rippl-Rónai életéből) Irta: Hortobágyi Agost. Somogyi ujság, 1928. V. 20.

466) Két magyar művész kiállítása. (Irta Dr. Ó. P.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi nuzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 31 l.

Rippl-Rónai József

461) Elhárultak az akadályok a Rippl-Rónai utca megnyitása útjából. Ny-Somogy, 1928. V. 11

462) Rippl-Rónai egyetlen tanítványának bemutatkozása Kaposvárott, (Irta): Óriás Pál. dr. - Ny Somogy, 1928. V. 13

463) Május 20-án ünnepélyes keretek között nyílik meg a Káplár-Medgyessy kiállítás. Ny-Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 31 l

Rippl-Rónai József

458.) Séta egy elárvult műtermem körül. A Mester utolsó interjuja. Somogyi ujság, 1928. IV 8.

459) Mikor nyilik meg a Rippl-Rónai utca? Ujság, Somogy, 1928. V. 13

460) Rippl-Rónai egyetem tanitónője kiállitást és emlékünnepet rendez Kaposvárott. Séta (O.P.) Somogyi ujság, 1928. V. 9.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi vajdaságban. 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 31 l.

Rippl-Rónai József 137

Rónai emlékének. Somogyi Újság, 1928. II. 5.

455) Rippl-Rónai emléke a Szinnyei-Merse társaság közgyűlésén. Új-Somogy, 1928. II. 6

456) Előadás Rippl-Rónai művészetéről Bécsben. Új-Somogy - 1928. II. 12.

457) Helyi és dunántuli művészek nagy kiállítása Kaposváron. Irta. Hortobágyi Ágost. Új-Somogy, 1928. III. 25.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. m. Kaposvár, 1965. 30-31 l.

Rippl-Rónai József 176

451) Kihirdették Rippl-Rónai mester végrendeletét, Ly-Somogy, 1927. XII 21

452) Rippl-Rónai emléke a Képzőművészek Ly Társaságában, Ly Somogy, 1927. XII. 21

453) Rippl-Rónai emlékünnep Kaposvaron. Ly-Somogy, 1928. I. 13

454) Az Akadémia-hisztermében áldozott a Szimyei Társaság nagy alapítója, Rippl-Kávássy Sándorné; Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 30 l.

Rippl-Rónai József

Rónai mester elhunyta alkalmával, Uj Somogy 1927. XII. 2

448.) Utolsó beszélgetés a Mesterrel. (Irta) Dr. Óriás Pál, Uj-Somogy, 1927. XII. 4.

449) A Magyar Müvészet... Uj Somogy, 1927. XII. 16

450) A hét Rippl-Rónai. (Irta) Merényi Oszkár Uj Somogy, 1927. XII. 18.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. p. Kaposvár, 1965.

30 l.

Rippl-Rónai József

174

444) Kaposvár nagy fia országos részvét közepette érkezett a halhatatlanságba, Ilj Somogy 1927. XI. 29

445) Kaposvár város alapot létesít halhatatlan művésze emlékére. Somogyi Ilj ság, 1927. XI. 30

446.) Gyűlaz anyag a kaposvári Muzeum Rippl-Rónai szobája számára, Ilj Somogy, 1927. XII. 1

447) Részvéttávíratok érkeztek a városhoz Rippl-Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

30 l

Rippl-Rónai József

173

441.) Vasárnap délután fél 3 órakor a Kossuth térről temetik Rippl-Rónai Józsefet. Somogyi ujság, 1927. XI. 27.

442) A Mester a ravatalon, Uj-Somogy, 1927. XI. 27

443) Eltemették a város nagy halottját, Rippl-Rónai Józsefet, Somogyi ujság, 1927. XI. 29

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 30 l.

Rippl-Rónai József 172

438.) Szülővárosába visszaérkezett a nagybeteg Rippl-Rónai mester. Ilj Somogy 1927. XI. 25

439) Ma reggel 9 órakor meghalt Rippl-Rónai festőművész, Somogyi Ujság, 1927. XI. 26

440) Meghalt Rippl-Rónai József. (Irta) Dr. Óriás Pál. Ilj Somogy 1927. XI. 26.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai József a somogyi sajtóban: 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. p. Kaposvár, 1965. 29-30 l.

Rippl-Rónai József 171

hírű festőjéről Rippl-Rónai Józsefről. (Irta)
Dr. Ó.P. Uj Somogy, 1927. X.13.

437) Rippl-Rónai József Kaposvár szülőtte világhírű festőművész éjfél után 1 óra óta a halállal vivódik villájában. Irta: Fonyó István: Somogyi Ujság, 1927. XI. 25

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

291.

Rippl-Rónai József 170.

Új Somogy, 1927. május 22.

434.) Holnap nyílik a képkiállítás, Új-Somogy, 1927. V. 29

435) Az ötven év előtti Kaposvár IV. Ipja: dr. Fekete Gyula. Új Somogy, 1927 VI. 5

436) Nevezzenek el utcát Kaposvár világhírűvé vált Szülöttéről: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1954. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965 291

Rippl-Rónai József 129.

430.) – a kaposvári Zichy Mihály tárlaton. Ilj Somogy, 1927. IV. 12

431) Rippl-Rónai József művészete. (Irta) Dr. Óriás Pál; Ilj Somogy, 1927. IV. 17

432) A magyar művészet, ... Ilj Somogy, 1927. IV. 21

433) Világhírű festőművészek képkiállítása

Kávássy Gándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 291.

Rippl-Rónai József

128.

428.) Kép és szoborkiállítás az Iparosszék-ben. Ilj-Somogy, 1927. IV. 6.

429) Megnyílt a Berzsenyi társaság, Lichy Mihály emléktárlata, Somogyi Iljság, 1927. IV. 12.

430) Dunántul kiváló müvészei vesznek részt

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

29 l.

Rippl-Rónai József 127.

424.) Rónai Ödön emléke. (Vpda) -k-
Új Somogy, 1927. I. 5.

425) Rippl-Rónai az amerikai pajtában. (Új-
- Somogy, 1927. II. 15

426) Rendjelöi adelési engedély, Új Somogy 1927. III. 5

427) Rippl-Rónai József - beteg. Új Somogy, 1927. III. 29

Lövássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi pajtában 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei, 5. sz. Kaposvár, 1965. 29 l.

Rippl-Rónai József

126

421) Rippl-Rónai önarcképe a firenzei Uffizi-képtárban, Ilj-Somogy, 1926.VIII.3.

422) Rippl-Rónai József. Irta.: Dr. Óriás Pál. Ilj-Somogy, 1926.XI.7

423) Javítandók és pótlandók a „Telefon névsorban"-ban, Ilj-Somogy, 1927.I.1

Kovássy Gándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.-

28-291.

Rippl-Rónai József 125

felolvasta: Rippl-Rónai József. Ilj-Somogy, 1925. V. 9.

419) (Reprodukció) „Rippl-Rónai rajza: Roboz István, néhai kaposvári lapszerkesztő, Dunántuli élet, 1925. V. 16

420) Rippl-Rónai kiállítása Budapesten, Ilj-Somogy, 1926. I 22.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 281.

Rippl-Rónai József 124.

416) Munkácsyról az emberről. II. Irta és felolvasta: Rippl-Rónai József. Uj Somogy, 1925. V. 8.

417) Munkácsy Mihály emlékezete. Dunántuli élet, 1925. V. 9.

418.) Munkácsyról az emberről III. Irta és Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. n. Kaposvár, 1965. 281

Rippl-Rónai József 123

Hermann Lipótnét festi." Dunántuli élet 1925. V. 2.

415.) Munkácsyról az emberről I. Irta és a máj.-i Munkácsy emlékünnepén a Magyar Tudományos Akadémiában felolvasta: Rippl-Rónai József. Uj-Somogy, 1925. V. 7.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. n. Kaposvár, 1965. 281

Rippl-Rónai József 122

elsejei Munkácsy-emlékünnepélyen.
Kaposvárott alosztályt akar felállítani a
szinnyei társaság baráti köre. Az itteni tag-
gyűlés Rippl-Rónai mesterre bizatott. Ilj-
-Somogy, 1925. IV. 22.

414. (Fénykép.) - címe: „Rippl-Rónai József
Kávássy Gándorné: Rippl-Rónai a somogyi
sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum
füzetei 5. n. Kaposvár, 1965. 281

Rippl-Rónai József 121

hazájuk iránt. Ilj Somogy, 1924. V. 31

411) Rippl-Rónai József. A mi Mesterünk. Irta: Misi bácsi. Somogyi Társaság, 1924. VI. 30.

412) Interju. Dunántuli élet, 1925. IV. 18

413.) Rippl Rónai felolvasást tart a május

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. kaposvár, 1965. 281.

Rippl-Rónai József 120

408) Kifosztottók Rippl-Rónai budapesti műtermét. Külföldi tartózkodása idején betörők jártak lakásában. – A kár 165 millió.
Uj Somogy, 1924. II. 29

409) A Muzeum Egyesület közgyülése. Somogyi ujság, 1924. III. 31

410) A somogyi művészek gavalleriója szükelb

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1967. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 28 l.

~~59~~ 119

Rippl-Rónai József

405) Rippl-Rónai mester müvészi sikere, Ilj Somogy, 1922. II. 9

406) Rippl-Rónai József egyetlen tanítványánál, Ilj-Somogy, 1922. VIII. 6.

407) Gyüjteményes képkiállítás a Turulban. Ilj-Somogy, 1923. VI. 8.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965 27-28 l

Rippl-Rónai József

402) Köszönetnyilvánítás. Ilj Somogy, 1921. I. 16

403) Jegyzetek Rippl-Rónai parsztelarcképeiről
Irta (Martyn Ferenc lovag, Ilj Somogy 1921. IX. 16.

404) Amerikai iró a magyar művészetről. - Kaposvári vonatkozások. - Rippl-Rónai mester, mint magyar Irredenta. Irta lovag Martyn Ferenc. Ilj Somogy 1921. X. 18.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965. 271

Rippl-Rónai József

~~57~~ 117

399) Találkozásom Rippl-Rónai Józseffel. Írta: Ligethy Géza. Új Somogy, 1920. XII. 29

400) Rippl-Rónai Ödön temetése január 5-én.... Őrszem, 1921. I. 5.

401) Rippl-Rónai Ödön halálakor. (Írta) Marcell, Új Somogy, 1921. I. 6.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 27 l.

Rippl-Rónai József

~~56~~ 116

396) Rippl-Rónai kiállítás. Makfalvay főispán arcképe. (Irta lovag Martyn Ferenc. Uj Somogy, 1920 I. 8.

397) Látogatás Rippl-Rónai Józsefnél, (Irta) -bás. Somogy (Uj) 1920. IV. 4.

398) „Rippl Rónai levele a Vörösmarty-Társasághoz." Örszem, 1920. XI. 21.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5 sz. Kaposvár, 1965. 27 l

Rippl-Rónai József

~~55.~~ 115

392) Rippl-Rónai képkiállítás. (Művészet-a hadifoglyokért.) Ilj Somogy, 1919. XII. 30

393) A képkiállításról. Ilj Somogy. 1919. XII. 31

394) Rippl-Rónai József képkiállítása. Ilj Somogy, 1920. I. 4.

995) Jegyzetek a kiállításról. Ilj Somogy, 1920. I. 6

Kávássy Gándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. p. Kaposvár, 1965. 27 h

Rippl-Rónai József

~~57~~ 114

388) Rippl-Rónai ríóllítása, Somogyi napló 1919. III. 8.

389) Rippl-Rónai, Mórffy Emil, Tisza István, Somogyi napló, 1919. IV. 5.

390) Látogatás Rippl-Rónai tuskulónumában. Somogyi Vörös Ujság, 1919. V. 22.

391) Müvésztelep Somogyban. Megnyilt a Rippl-Rónai müvész-szabadiskola. Somogyi Munkás, 1919. VII. 8.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 27. l.

Rippl-Rónai József

384) Rippl-Rónai az Ernszt-muzeumban, Somogyi hírlap, 1917. IV. 8.

385) A muzeum egyesület közgyülése, Somogyi hírlap, 1917. VII. 18.

386) Beregi Oszkár estje. Somogyvármegye 1918. II. 6.

387 Rippl-Rónai József kiállítása, Somogyi Napló, 1919. II. 21

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei, Kaposvár, 1965.

26 l.

Rippl-Rónai József

380) Rippl-Rónai kitüntetése. Somogyvármegye, 1917. II. 12.

381) Rippl-Rónai kiállítása. Somogyi hírlap, 1917. III. 14.

382) Rippl-Rónai kiállítása. Somogyi hírlap 1917. III. 20

383) Rippl-Rónai. Somogyvármegye, 1917. IV. 5.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 26 l.

Rippl-Rónai József

111

371) Rippl-Rónai kitüntetése a párisi világkiállításon, Somogyi hírlap, 1916. IX. 22.

372) Rippl-Rónai újabb kitüntetése, Somogyi hírlap, 1916. XII. 16

373) Rippl-Rónai kitüntetése. Somogyi hírlap, 1916. XII. 17.

374) Rippl-Rónai kitüntetése, Somogyi hírlap 1917. I. 12.

Lövödy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1967. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 26. l.

Dippl-Dómai József

372) Dippl-Dómay József és a francia piktorok. - K. X. Rousell levele - g-ly. Somogyi hírlap, 1916. V. 10.

373) Dippl Dómai itthon. Somogyi hírlap, 1916. VI. 1

374) Dippl-Dómai az olasz fronton. Somogyi hírlap, 1916. VIII. 2.

375.) Dippl-Dómai életveszedelemben. Somogyi hírlap, 1916. VIII. 13.

Kövágó Sándorné: Dippl-Dómai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5/m. Kaposvár, 1965. 26. l.

Rippl-Rónai József 109 ~~49~~

369.) Egy megfeiditott Rippl-Rónai kép sikerei a műtárlaton. Somogyi hírlap, 1916. II. 24

370.) A 44-esek frontján .... Megjelent a Somogy-Tolnai Hadi Almanach, Somogyi hírlap, 1916. IV. 1

371) Rippl-Rónai fronton. Somogyi hírlap, 1916. IV. 4.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965 251.

Rippl-Rónai József

367) Rippl-Rónai ünneplése Vokrádon. A mester kiállításának megnyitása, Somogyi hírlap, 1916. II. 17

368) Egy csók – egy Rippl-Rónai rajzért – A mester vokrádi kiállítása. Somogyi hírlap, 1916. II. 20.

Szávossy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885–1957. A somogyi múzeum füzetei 5. k. Kaposvár, 1965. 25 l.

Dippl-Dónai József

363.) Dippl-Dónai a harctérre megy: Somogyi hírlap, 1915. XII. 29

364) Dippl-Dónai József a Hadi Almanachban, Somogyi hírlap, 1915. XII. 30

365) Dippl-Dónai kiállítása Nagyvárad, Somogyi hírlap, 1916. II. 12.

366) Dippl-Dónai M.A. Somogyi hírlap, 1916. II. 14.

Lovassy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 25 l.

Dippl-Dónai József

~~46~~
106

359) Dippl-Dónai. Somogyi hírlap, 1915. x. 20

360) Állami művásárlás a Dippl-Dónai kiállításon, Somogyi hírlap, 1915. x. 29.

361.) Havliki kiállítás Kaposvárt. Somogyi hírlap, 1915. xi. 26.

362) Dippl-Dónai képe. Somogyi hírlap, 1915. xii 16.

Lábossy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 25 l.

Rippl-Rónai József 105~~45~~

355) Idy Rippl-Rónairól. Somogyi hírlap. 1915. IX. 22.

356) A Rippl-Rónai kiállítás, Somogyi hírlap. 1915. IX. 28

357) Előadás a Rippl-Rónai kiállításon. Somogyi hírlap 1915. X. 1.

358) Rippl-Rónai kiállítás külföldön. Somogyi hírlap, 1915. X. 12.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 25 l

Dippl-Dónai József

351.) Dippl-Dónai koboros kiállítása. Somogyi hírlap, 1915. IX. 7.

352) Dippl-Dónai kiállítása. Somogyi hírlap, 1915. IX. 17

353) Dippl-Dónai kiállítása. Somogyi hírlap 1915. IX. 19

354) Dippl-Dónai kiállítása m.e. Somogyi hírlap, 1915. IX. 21.

Dávidházy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 24-25 l.

Dippl-Dónai József

103 ~~43~~

347) Dippl-Dónai szabadulása. A mester elbeszélése. II. Somogyi hírlap, 1915. V. 23.

348) Dippl-Dónai itthon. A mester elbeszélése, III. Dodos Lídia. Somogyi hírlap, 1915. V. 26.

349) Galimberti Sándor: Somogyi hírlap, 1915. VII. 25

350) Dippl-Dónai hódoltus kollekciója. Somogyi hírlap, 1915. VII. 27

Hódossy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 24. l.

Dippl-Dónai József

343) Dippl-Dónai hazajön. Somogyi hírlap, 1915. IV. 4.

344) Dippl-Dónai levele. Somogyi hírlap, 1915. IV. 7.

345) Dippl-Dónai itthon. - Elbeszéli fogsága történetét. - Somogyi hírlap, 1915. V. 18

346) Dippl-Dónai szabadulása. A mester elbeszélése. I. Somogyi hírlap, 1915. V. 22.

Lovassy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. Kaposvár, 1965. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. 241

Rippl-Rónai József. ~~II~~ 101

339) Rippl-Rónai fogsága. Levelek Franciaországból. Somogyi hírlap, 1915. II. 12

340) Rippl-Rónai hazajön. Somogyi hírlap, 1915. III. 3.

341) Rippl-Rónai hazatérése. Szabadulás a franciák fogságából. Somogyi hírlap, 1915. III. 6

342) Rippl-Rónai Svájcban. Somogyi hírlap, 1915. III. 18

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1954. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár. 1965. 241

Rippl-Rónai József 180

335) A városi választások. Értekezlet a polgármesternél, Somogyi hírlap. 1915. I. 6.

336) Tucics Iván kiállítása. Somogyi hírlap 1915. I. 10.

337) Rippl-Rónai fogsága. Somogyi hírlap, 1915. I. 28.

338) Rippl-Rónai fogsága. Somogyi hírlap, 1915. II. 11

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai ~~sa~~ somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 24 l.

Dippl-Dónai József

331) Dippl-Dónai kozajön. A genfi konzulátus értesítése, Somogyi hírlap, 1914. x. 4

332) Dippl-Dónai sorsa. Somogyi hírlap, 1914. x. 15

333) Dippl-Dónai hazatérése a franciai hadifogságból. Somogy, 1914. x. 18.

334) Dippl-Dónai József levele Franciaországból. Somogyi hírlap, 1914. xi. 14.

Kovalszky Gondáné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 231

Rippl-Rónai József

327) Rippl-Rónai Párizsban. Hazafelé tört a mester, Somogyi hírlap, 1914. VIII. 9

328) Hol van Rippl-Rónai? Somogyi hírlap 1914. VIII. 22.

329) Rippl-Rónai életjelt adott magáról. Somogyi hírlap, 1914. IX. 22.

330) Rippl-Rónai Józsefről hír. Somogy, 1914. IX. 27.

Kovalsky Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 231 l

Rippl-Rónai József

323) Rippl-Rónai tanítványa. Somogyi hírlap, 1914. V. 31.

324) Jelenet a Turul terrasszáról. Somogyi hírlap, 1914. VI. 4.

325) Rippl-Rónai Párizsban. Somogyi hírlap, 1914. VI. 23

326) Rippl-Rónai müvészete. Egy hívóló kritikus nyilatkozata. Somogyi hírlap, 1914. VII. 21.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 23 l.

Rippl-Rónai József

319) Rippl-Rónai József ünneplése, Somogyi hírlap, 1914. IV.30

320) Rippl-Rónai ünneplése. A polgármester üdvözlése, Somogyi hírlap 1914. V.1

321) Rippl-Rónai ünneplése. Somogyi hírlap 1914. V.3

322) Rippl-Rónai üdvözlése, Somogyi hírlap, 1914. V.6.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 23 l.

Rippl-Rónai József

315) Kulturpalota Kaposváron, Somogy, 1914. IV. 19

316) Rippl-Rónai kilüntetése, Somogyi hírlap 1914. IV. 19

317) Rippl-Rónai üdvözlése, Somogyi hírlap, 1914. IV. 24

318) Rippl-Rónai ünneplése, Somogyi hírlap 1914. IV. 28.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei. 5. sz. Kaposvár, 1965.

22-231.

Rippl-Rónai József

312) A megkoszorúzott portré. - Egy kaposvári szobrászati festőművészpere. - Somogyvármegye, 1914. IV. 3

313) Ujcsi lap Rippl-Rónairól. Somogyi hirlap 1914. IV. 8.

314) Szemelvényi hírek, Somogyi hirlap, 1914. IV. 8.

Kovalovszky Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1954. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 22 l.

Rippl-Rónai József

310.) Bécsi ujság kritikája Rippl-Rónairól. A Müvészház kiállitása Bécsben; Somogyi hirlap, 1914. III 24.

311) Rippl-Rónai és a király. A kaposvári mester öfelségéről. Somogyi hirlap 1914. IV. 1

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei, 5. sz. Kaposvár, 1965.

22 l.

Rippl-Rónai József 92

307) Szimpliciusz Szobra, Somogyi hírlap, 1914. II. 21

308) Galimbertiek kiállítása. Kubista Tárlat Kaposvára, Somogyi hírlap 1914. II 25

309) Rippl-Rónai Bécsben. A „Künstlerhaus magyar kiállítása Somogyi hírlap 1914. III. 21.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 221.

Rippl-Rónai József 91

hírlap, 1914. II. 5.

304.) Rippl-Rónai ünneplése, Somogyvármegye 1914. II. 5

305) Rippl-Rónai és Apponyi Albert. - Felelet egy megbolygatott darázsfészekből. - Somogyi hírlap, 1914. II. 15.

306) Rippl-Rónai Budapesten. Somogyi hírlap 1914. II. 18

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965, 22 l

Rónai József kegdeményegése. Somogyvármegye 1914. I. 11

300) Szobrot Szimpliciusznak. Somogyi hírlap 1914. I. 16.

301) Rippl-Rónai Budapesten, Somogyi hírlap 1914. I. 25

302) Rippl-Rónai kitüntetése Somogyvármegye 1914. II. 7.–

303) Rippl-Rónai ünneplése Budapesten. Somogy.

Hárosy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi szőlőben 1885–1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 22 l.

Rippl-Rónai József 89

A tanulóifjuság a tárlaton. Somogyi hírlap, 1914. I.4.

297) A képkiállítás bezárása. - Az utolsó napérdekessége. - Somogyvármegye. 1914. I.6

298) Rippl-Rónai A merikában. - A New York-i sajtó elismerése. Somogyvármegye, 1914. I.10.

299) Szimpliciusz szobra Kaposváron. - Rippl

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1905. 21-22 l

Rippl-Rónai József

293) Matiné a képkiállításon. Somogyvármegye 1914. I. 3.

294) Miről gondolkodik a művész. III. Irta Goitein Gábor dr. Somogyvármegye 1914 I. 3

295) Rippl-Rónai kiállítása. – Nyáray Antal a tárlaton. Somogyi hírlap 1914. I. 3

296) Bezárult Rippl-Rónai kiállítása.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 21 l

Rippl-Rónai József

290) Rippl-Rónai kiállítása. – Feleki Géza dr. előadása. – Nyáray tutal a tárlaton Somogyi hírlap 1914. I. 1

291) Feleky Géza előadása Somogyvármegye 1914. I. 1

292) Miről gondolkodik a művész. II. Irta: Goitein Gábor dr. Somogyvármegy 1914. I. 1.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1956. 21 l

Rippl-Rónai József

286) Nyáray Antal Rippl-Rónai tárlatán, Somogyi hírlap, 1913. XII. 3 i

287) Nyári matinéja a képkiállításon. Somogyvármegye, 1914. I. 1.

288) Németh Andor előadása. Somogyvármegye 1914. I. 1

289) Rippl-Rónai a női szépségről. Somogyi hírlap, 1914. I. 1.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 21 l.

Rippl-Rónai József

vármegye, 1913. XII. 28

283) Rippl-Rónai kiállítása. Kamlássy Emma vendégszereplése a tárlaton. Somogyi hírlap, 1913. XII. 30

284) Előadások a képkiállításon. Somogyvármegye, 1913. XII. 30

285) Miről gondolkodik a művész? Irta: Goilein Gábor dr. Somogyvármegye 1913. XII. 31

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965 2 il

Rippl-Rónai József.

279) Rippl-Rónai képkiállítása, Somogy 1913. XII. 25

280) Rippl-Rónai tárlata, Somogyi hírlap, 1913. XII. 25

281) Rippl-Rónai tárlata; Ifju Gonda Béla előadása, Somogyi hírlap 1913. XII. 28

282) Előadások a képkiállításon. Gonda Béla érdekes konferansza. – Somogy-

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885–1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 201

Rippl-Rónai József

83

276) Rippl-Rónai Budapesten, Somogyi hírlap, 1913. XII. 21

277) Rippl-Rónai kaposvári kiállítása. – Szombaton délben megnyílt a mester tárlata, Somogyi hírlap, 1913. XII 21

278) Rippl-Rónai kiállítása. Művészeti előadások a tárlaton. Somogyi hírlap, 1913. XII 24

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 201

Rippl-Rónai József 82

272) Téli tárlat a Turulban. Somogyi hírlap, 1913. XII. 14.

273) Rippl-Rónai kiállítása. December 20-án vernissage, Somogyi hírlap, 1913. XII. 18

274) Rippl-Rónai kiállítása – kombatin lesz a megnyitás – Somogyi hírlap, 1913. XII. 19

275) Rippl-Rónai kiállítása. Somogyi hírlap 1913. XII. 20

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 201

Rippl-Rónai József

269) Rippl-Rónai Bécsben. Somogyi hírlap, 1913. XII. 7.

270) Rippl-Rónai itthon. Somogyi hírlap, 1913. XII. 14

271) Szobrot Simplíciusnak. Megörökítik a kaposvári primás emlékét. Somogyi hírlap, 1913. XII. 14.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 20 l

Rippl-Rónai József

266) Rippl-Rónai József legujabb képei. A mester karácsonyra kiállítást rendez Kaposváron, Somogyi hírlap, 1913. XI. 30

267) Személyi hír, Somogyi hírlap, 1913. XII. 2

268) A Nyugat – Rippl Rónairól. Kritika a mester rajzairól, Somogyi hírlap, 1913. XII. 4

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885–1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 201

Rippl-Rónai József 79

262.) Rippl-Rónai József. Somogyi hírlap 1913. X. 9

263) Vadászat Kivadáron, Somogyi hírlap, 1913. X. 23.

264) Vadászat Bőhönyén, Somogyi hírlap. 1913. XI. 13

265) Rippl-Rónai József rajzai. Az „Az Ujság"-ból, Somogyi hírlap, 1913. XI. 25

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

191

Rippl-Rónai József

78

259) Müvészek Kaposváron, Somogyi hírlap 1913. IX. 24

260) Rippl-Rónai tárlat Amerikában. Az amerikai magyar kiállítás a kaposvári mester neve alatt nyílik meg. Somogyi hírlap, 1913. IX. 26

261) Elárverezték Gulyás Ferenc képeit, Somogyi hírlap, 1913. X. 8.

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965. 19 sz.

Rippl-Rónai József

256) Szabad iskola a Művészházban, Somogyi ellenzék, 1913. VIII. 14.

257) Rippl-Rónai József festőművésztondó Somogy, 1913. VIII. 17.

258) Rippl-Rónai Kaposvárra, Somogyi Hírlap 1913. IX. 17.

Pávossy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi szőttesben, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

Rippl-Rónai József 76

254) Rippl-Rónai Amerikában. - Az amerikai grafikai kiállítást rövetni fogja a mester önálló kiállítása, Somogyi hírlap, 1913. VII. 24.

255) Katona Nándor Kaposvárra. Somogyi hírlap, 1913. VIII. 5.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

191

Rippl-Rónai József

252) Rippl-Rónai József kiállítása Amerikában. – Önálló tárlatot rendeznek a kaposvári mester képeiből. Somogyi hírlap 1913. VII. 20.

253) A Somogyi Ház. Kaposvár képzőművészeti gócpont, – Somogyi hírlap 1913. VII. 22

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 19 l.

Rippl-Rónai József 74.

249) Faragó – Sassék. Képkiállítás Kaposvárou, Somogyi hírlap, 1913. IV. 24

250) A Faragó – Sass kiállítás. Somogyi hírlap, 1913. V. 7.

251) Faragó, Sass, Sassné. Somogyi hírlap 1913. V. 18.

Kávássy Sándorné; Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885–1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 19 l.

Rippl-Rónai József 7.3

246) Megint eltünt két török tiszt, Somogyi hírlap, 1913 III.5

247) Rippl-Rónai névünnepe, Somogyi hírlap, 1913 III 20

248) A városhóforól. Somogyi Ellenzék, 1913. IV.6.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965, 18 l.

242) Rippl-Rónai József Párizsban. Somogyi hírlap, 1913. II. 6.

243) Rippl-Rónai ünneplése. Somogyi hírlap, 1913. II. 8.

244) A mester üdvözlése, Somogyi hírlap, 1913. II. 18.

245) Rippl-Rónai Párizsban. Somogyi hírlap 1913. II. 18.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei, 5. s. Kaposvár, 1965. 18 l.

Rippl-Rónai József 71

239) Rippl-Rónai József egy művészeti előadásról, -a mester nyilatkozata-, Somogyi hírlap, 1913 I. 16.

240) Kaposvári festő sikere Párizsban. Kunfy Lajos a Georges palotában. Somogyi hírlap 1913. I. 22.

241) Rippl-Rónai... Somogyi hírlap, 1913. II. 1

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzelei 5. sz. Kaposvár, 1965. 18 l.

Rippl-Rónai József

70

235) Képkiállítás a megyepalotában, Somogy, 1912. XII. 25

236) A képkiállítás. Somogyi ellenzék, 1913. I. 4

237) Rippl-Rónai József festőművész, ... Somogyi hírlap 1913. I. 11

238) Leleplezett üzleti trükk; Somogyi ellenzék, 1913. I. 15.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 18 l.

Rippl-Rónai József

69

231) – Büszkeségünk a tárlat – Somogyi ellenzék, 1912. XII. 17.

232) A képkiállítás. Somogyi ellenzék, 1912. XII. 18.

233) Kiállítás. Somogyi ellenzék, 1912. XII. 18

234) A képkiállításról, Somogyi ellenzék, 1912. XII. 21

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei, 5. sz. Kaposvár, 1965. 18 l.

Rippl-Rónai József

227) A kaposvári elhűltpék, Somogyi ellenzék, 1912. XII 7.
228) A karácsonyi képkiállítás. Somogyi ellenzék, 1912. XII. 12
229) A karácsonyi képkiállítás. Somogyi ellenzék, 1912. XII. 14.
230) A képkiállítás, Somogy, 1912. XII. 15

Lovassy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1967. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 17-18 l

Rippl-Rónai József 67

224) A kaposvári képkiállítás; Somogyi ellenzék 1912. XI. 28.

225) A kaposvári képkiállítás. A somogyi ház. Somogyi ellenzék 1912. XII. 1

226) A kaposvári képkiállítás. (Irta): Pogány Béla. Somogyi ellenzék, 1912. XII. 2.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 171

Rippl-Rónai József

221) Rippl-Rónai József otthon. A világhírű festőművész Kaposváron. Somogyi ellenzék, 1912. X. 6

222) A pzázéves főgimnázium. Somogyi ellenzék, 1912. X. 6

223) Egy képgyűjteményről. Irta: Pogány Jéla. Somogyi ellenzék, 1912. X. 20

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. kaposvár, 1905. 17 l.

Rippl-Rónai József

218) Rippl-Rónai József. Írta: Dr. Lázár Béla, Somogyi hírlap, 1912. IV. 10

219) Rippl-Rónai József (II.) Írta: dr Lázár Béla, Somogyi hírlap, 1912. IV. 11

220) Rippl-Rónai József (III.) Írta: dr. Lázár Béla. Somogyi hírlap, 1912. IV. 12

Lovassy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 171.

Rippl-Rónai József

64

215) Német dicséret Rippl-Rónai Józsefről. Somogyi hírlap, 1912. II. 17.

216) Rippl-Rónai József a nagynevü .... Somogyi hírlap, 1912. IV. 6

217.) Egy képgyüjteményről. (Irta) Pogány Béla, Somogyi hírlap, 1912. IV. 7.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. p. Kaposvár, 1965. 17 l.

Dippl-Bónai József

212) Képkiállítás Kaposvárott, Somogyi hírlap, 1911. XII. 13

213) A képkiállítás, (Írta) Pogány Gyula Somogyi hírlap, 1911. XII. 19

214) Kaposvár képviselőtestületének alakuló közgyülése, Somogyi hírlap, 1912. I. 31

Kávássy-Sándorné: Dippl-Bónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 16-171.

Rippl-Rónai József 62

209) A Somogy megyei festőzsenik, Lázár Béla dr. Kaposváron, Somogyi napló 1911. XI. 14

210) Rippl-Rónai a Nyugat estélyén, Somogyi hírlap, 1911. XI. 29

211) A Krajcáregylet felolvasó estélye. Valami a Nyugatról, Somogyi hírlap, 1911. XII. 12

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 161

Rippl-Rónai József 61

206) A modern művészetről. Lázár Béla dr. felolvasása. Somogyi hírlap, 1911. XI. 11

207) Művészeti előadás Kaposváron. Lázár Béla dr. és Rippl-Rónai József. Somogyi Napló, 1911 XI. 11

208) Előadás a modern művészetről. Somogyi Napló, 1911. XI. 12

Kávássy Sándorné: Rippl Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 16 l.

203.) Dippel-Dónai Münchenben. Kiállítás a Modelne Galerie-ben. Somogyi napló 1911. VI. 25.

204.) Dippel-Dónai Münchenben. (Írta): G. Biermann, Somogyi hírlap, 1911. VII. 26

205) Elismerés Dippel-Dónai Józsefnek, - Ünneplik a mestert - Somogyi napló 1911. VIII. 3.

Dávossy Sándorné: Dippel-Dónai a somogyi szívében 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár. 1905. 16 l.

Rippl-Rónai József 59.

199) Rippl-Rónai kiállítás bezárása. Somogyi napló. 1911. IV. 12.

200) A főgimnázium céllövőversenye, Somogyi napló, 1911. V. 30.

201) Rippl-Rónai József itthon – Interjú a Mesterrel – Somogyi napló, 1911. V. 31

202) Rippl-Rónai József emlékezései. (Ipta) Relle Pál. Somogyi napló, 1911. VI. 24.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 16 l

Rippl-Rónai József

58.

196.) Müvészfejek. Rippl-Rónai József. Irta Rózsa Miklós, Somogyi hírlap, 1911. II. 12

197) Rippl-Rónai József. Somogyi napló, 1911. III. 14.

198.) Rippl-Rónai József retrospectív kiállítása (1888-1911) a müvészházban. (Irta) Hegyi Árpád.) Somogyi napló, 1911. III. 19.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965. 15-16 l.

Rippl-Rónai József 57.

~~192)~~ Rippl-Rónai megnyitó beszéde. Somogyi napló, 1910. VIII. 30

193.) Rippl-Rónai beszél. Irta Göndör Ferenc Somogyi napló, 1910. VIII. 30

194) Beharangozás. Somogyi napló 1910. X. 26.

195) Széljegyzetek a képkiállításhoz. Somogyi napló, 1911. I. 11.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

151.

Dippl-Dónai József

189) Somogyi művészet. - Levél Miklós Gyulához - Írta: Kengyel Menyhért, Somogyi hírlap, 1910. VIII. 28

190) Dózsa Lajos kiállítása. Somogyi hírlap 1910. VIII. 30

191) Gyódy Sándor kapósvári. Somogyi napló 1910. VIII. 30

192.) Megnyílt a keleti művészeti kiállítás. -

Rónay Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban. 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965. 15 l

Dippl-Dónai József

185) Dippl-Dónai Drezdában. Kaposvári hírlap 1910. II. 25.

186) Dippl-Dónai Józsefről ... – a. a. – Somogyi hírlap, 1910. III. 4.

187) Tizenöt esztendő. Írta: Marton Manó, Somogyi napló, 1910. VIII. 7.

188) Kaposvári művészetről. Somogyi napló 1910. VIII. 14.

Lábossy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban 1885–1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 15 l.

Rippl-Rónai József 54.

181) A Kossuth-szobor bizottság... Somogyi hírlap, 1910. II.2

182) Városi közgyűlés. Elintézték a tárgysorozatot. Kaposvári hírlap, 1910. II.5.

183) A város közgyűlése. Somogyi hírlap, 1910. II.5

184.) Rippl-Rónai József. Kaposvári hírlap, 1910. II.22

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A Somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

151

Rippl-Rónai József

Somogyi hírlap, 1910. június 16.

178) A berlini magyar kiállítás és Rippl-Rónai József. Kaposvári hírlap, 1910. I. 19

179) „Modern ecet" Kaposvári hírlap, 1910. I. 21

180) A Kossuth-szobor bizottság új tagjai Kaposvári hírlap, 1910. II. 2

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885–1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 14–15 l

Rippl-Rónai József

174) A kaposvári képriállítás. – Rippl-Rónai József. – Somogyi hírlap, 1910 I. 6

175) Rippl-Rónai Józsefről. Kaposvári hírlap 1910 I. 12

176) S. „Miénk"-ről. Kaposvári hírlap, 1910 I. 13

177) Kaposvári képriállítás. – Elkésett kritikák

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 14 l.

Rippl-Rónai József

51

171) Képkiállítás Kaposváron. Somogyi hírlap, 1909. XII.18.

172) Rippl-Rónai József. Amikor az ember a. vissza emlékezéseiből él. Kaposvári hírlap, 1910. I.1

173) A kaposvári képkiállítás. Somogyi hírlap 1910 I.4

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 14 l.

Rippl-Rónai József 50

167.) A kaposvári Kossuth szobor. Kaposvári hírlap, 1909. IX. 19

168.) A kaposvári Kossuth szobor. Somogyi hírlap, 1909. IX. 19.

169) A kaposvári Kossuth szobor, Kaposvári hírlap, 1909. X. 15

170) Végre lesz kossuth szobrunk, Somogyi hírlap, 1909. X. 15

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 141

Rippl-Rónai József

Rippl-Rónai József ujabb sikere. Kaposvári hirlap, 1909. VI. 16

164.) Hol volt Rippl-Rónai? Kaposvári hirlap, 1909. VI. 18.

165) Az első őrség. Tüzoltó ünnepség a Donner vendéglőben. Kaposvári hirlap, 1909. VI. 22.

166) A kossuth szobor. Kaposvári hirlap, 1909. VIII. 22.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 14 l.

Rippl-Rónai József

161.) Rippl-Rónai József elismert és...
Kaposvári hírlap, 1909. IV. 14.

162) Rippl-Rónai ünneplése Nagyváradon.
-Bankett a nagy festő tiszteletére — Somogyi hírlap, Somogyi hírlap, 1909. VI. 15

163) A Miénk kiállítása Nagyváradon

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965, 13-14 l.

Pippl-Rónai József

159) Somogyország kincseshöza. Megalakult a Somogy megyei Muzeumegyesület. Somogyi Hirlap, 1909. II. 2.

160) Muzeumi alakuló közgyülés, Somogy 1909. II. 7.

Kádossy Sándorné: Pippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1905. 131.

Rippl-Rónai József 46

155) A városatya választás felé. Somogyi hírlap 1908. XII. 29

156) Egy ~~festő~~ művész a somogyi festők tárlatáról Irta: Galimbert Sándor. Somogyi hírlap, 1909. I. 3

157) Városatya választás. Somogyi hírlap, 1909. I. 6

158) Egy városatyáról. Somogyi hírlap, 1909. I. 12

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. p. Kaposvár, 1965. 131.

Rippl-Rónai József

151) Kaposvár - Kaposváron kívül, Somogyi hírlap, 1908. XII. 6

152) Somogyi művészek tárlata. Somogyi hírlap. 1908. XII. 13

153) Séta a somogyi művészek tárlatán. Somogyi hírlap, 1908. XII. 17

154) Képkiállítás. Somogy, 1908. XII. 20

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1905. 13. l.

Rippl-Rónai József 44.

147) „Rippl-Rónai." Irta Juhász Gyula (vers) Somogyi hírlap, 1908. IX. 13.

148) Az esküdtek októberben. (Az októberi esküdtszéki ciklus) Somogyi hírlap. 1908. IX 20

149) Egyházművészeti kiállítás. Irta Haraszthy ~~Gyula~~ Lajos. Somogyi hírlap, 1908. X. 6.

150) A kaposvári Kossuth-szobor. Somogyi hírlap 1908. XII. 5.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

131

Rippl-Rónai József 43

143) Séta a somogyi művészek tárlatán III.
Somogyi hírlap, 1907. XII. 22

144) A somogyi művészek képkiállítása, Somogy
1907. XII. 22

145) Uj esküdtek. A jövő évi esküdtbiróság
tagjai. Somogyi hírlap, 1907. XII. 29

146) Miénk. (Rippl-Rónai József) s.a. Somogyi
hírlap 1908. I. 19.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi saj-
tóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei
5. sz. Kaposvár, 1965. 12-13 l.

Rippl-Rónai József

139) Somogyi művészek képkiállítása. Népjog 1907. XII. 15

140) Somogyi művészek tárlata. Somogyi hírlap, 1907. XII. 15

141) Séta a somogyi művészek tárlatán, Somogyi hírlap, 1907. XII. 17

142) képkiállítás, Népjog, 1907. XII. 22.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957, A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965 12 l.

Dippl-Dónai József

136) Dippl Dónai József, a forradalmár, Somogyi hírlap, 1907. XI. 3.

137) A művipártolás Kaposvárott, Az országos magyar iparművészeti társulat kaposvári fiókjának közgyülése, Somogyi hírlap, 1907. XI. 20

138) Somogyi művészek, Somogyi hírlap, 1907. XII. 13

Kávássy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 12 l.

Rippl-Rónai József 40

132) Megfellebezett telepengedély. Somogyi hírlap, 1906. VII. 25.

133) A függetlenségi kör választmányi ülése, Somogyi hírlap, 1907. V. 14.

134) Somogyi művészek kiállítása, Somogyi hírlap, 1907. IX. 8

135) Ki a nagyobb? Hogy fest Rippl-Rónai József? Vetélkedés a Fezekben, Somogyi hírlap, 1907. X. 19

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

12 l.

Rippl-Rónai József 39

129) A visonta-csokonyai szoborlapelezés. Széchényi és Kossuth szobra, Kossuth Ferenc jelenlétében, Somogyi hírlap, 1906. X. 16

130) Az iparművészeti társulat kaposvári fiókja, Somogyi hírlap, 1906. X. 28.

131.) Rippl-Rónai József. (Irta Hegyi Árpád dr ~~A~~. Somogyi hírlap, 1906. XII. 22.

Kávássy Sándorne: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 12 l

Rippl-Rónai József 38.

126) A vasöntöde r.t. Jegyzik a részvényeket. Somogyi hírlap, 1906. VI. 24

127) Eskűdtszék, Népjog, 1906. IX. 13

128) A bolgár fejedelem Kaposvárott. - Inkognitóban utazott - Meglátogatta Rippl-Rónai festőművészt, Somogyi hírlap, 1906. X. 4.

Kávassy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 11-12 l.

Rippl-Rónai József

37

122.) A Rippl-Rónai féle gyüjteményes kiállítás... Somogy, 1906. II. 18

123) Uj Rippl-Rónai kiállítás. Somogyi hirlap 1906. II. 22

124) A mai nemzeti ünnep. - A függetlenség körben - Somogyi hirlap 1906. III. 16

125) Rippl-Rónai József a hirneves.... Somogyi hirlap, 1906. IV. 20.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. k. Kaposvár, 1965. 11 l.

Rippl-Rónai József

118.) A Rippl-Rónai kiállítás iránt az .... Népjog, 1906. II. 4.

119) A Rippl-Rónai kiállítás Budapesten. Somogy, 1906. II. 4.

120) Rippl-Rónai József. Irta: Rózsa Miklós, Somogyi hirlap, 1906. II. 8.

121) Budapesti levél Egyetmást a fővárosból Irta Dark. Népjog, 1906. II. 11.

Kávássy Gándorne: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. 11 l. Kaposvár, 1965

Rippl-Rónai József

114) A Rippl-Rónai kiállításnak ... Somogy 1905. XII. 31

115) képvásárlás a játékony kiállításban, Somogyvár megye, 1905. XII. 31

116) Rippl-Rónai József Budapesten. Somogyi hírlap, 1906. I. 27.

117) Rippl-Rónai József kiállítása febrúár... Népjog, 1906. I. 28.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei, 5. sz. kaposvár 1965. 11 l.

Rippl-Rónai József

110) Rippl-Rónai kiállítása, Somogyvár-megye, 1905. XII. 29

111) Szabad előadás a művészetről. Írta Mihalik Gyula, Somogyvármegye 1905. XII. 29

112) Vidéki kiállítások. Népjog, 1905. XII. 31

113) Jótékonycélu képmutatás, Somogy, 1905. XII. 31

Kovássy Sándorné, Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeumi füzetei 5. sz. Kaposvár, 111.

Rippl-Rónai József 33

hírlap, 1905. XII. 28

106.) Felolvasás a képkiállításban, Somogyvármegye, 1905. XII 28

107) Művészeti fölolvasás. Somogyvármegye, 1905. XII. 28.

108) Jótékonycélu képsorsolás, Somogyvármegye, 1905. XII. 29.

109) Művészeti előadás. Somogyvármegye, 1905. XII. 29.

Kávássy Gándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. 1965. 10 l.

Rippl-Rónai József

102) Jótékony képsorsolás, Somogyvármegye 1905. XII 24.

103) Művészi felolvasás. Somogyvármegye, 1905. XII. 24.

104) Rippl-Rónai festőművészünk. Somogyi hírlap, 1905. XII. 28.

105) Rippl-Rónai kiállítás. – A megvásárolt képek – A kiállítás eredménye, Somogyi hírlap, 1905. XII. 28

Kárpássy-Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei. 5. sz. 101

Rippl-Rónai József

31

99) Dr. Lázár Béla o „Modern müvészet"
Somogy, 1905. XII. 24

100.) A Rippl-Rónai kiállítás -y-r. Somogy
1905. XII. 24.

101) Rippl-Rónai kiállítás, - Lázár Béla felolvasása, - Képvásárlók, Somogyi hírlap
1905. XII. 24.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. 1965.

10 l

Rippl-Rónai József 30.

95) Rippl-Rónai ríállítása. Somogyvármegye 1905 XII.19

96) A jótékony képríállítás. Somogyvármegye 1905. XII.22.

97) Müvészeti felolvasás. Somogyvármegye, 1905. XII.23

98) Rippl-Rónai ríállítás. Népjog, 1905. XII 24.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

10 l.

Rippl-Rónai József

Lunfy Lajos dr. Somogyvármegye, 1905. XII. 17

93) A Rippl-Rónai kiállítás. (A kultura és a humanizmus közös ünnepe, Somogyi hírlap, 1905. XII. 19

94) A Rippl-Rónai képkiállítás megnyitása Somogyvármegye, 1905. XII. 19

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. 1965.

10. l.

Rippl-Rónai József

89) A Rippl-Rónai féle jótékonycélu ....
Somogy, 1905. XII. 17

90) Rippl-Rónai József. Somogyi hírlap, 1905. XII. 17

91) A képkiállítás megnyitása. Somogyvármegye, 1905. XII. 17

92) Rippl-Rónai ~~Lajos~~ képkiállítása; Irta:
Kóvássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1967. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. 1965. 9-10 l

Rippl-Rónai József

85) Eskődtek. Somogyi hírlap, 1905. XII. 13

86) Jótékony képkiállítás. Somogyvármegye 1905. XII. 13

87) A képkiállítás megnyitása. Somogyvármegye 1905. XII. 15

88) Rippl-Rónai jótékonycélu képkiállításának ... Népjog, 1905. XII. 17

Bárdossy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi dolgokban 1885-1957. A somogyi múzeum füzetei 5. sz. 1965. 91

Rippl-Rónai József

81) Jótékonycélu műkiállítás. Somogyvármegye 1905. XI. 24

82) Rippl-Rónai kiállítása, Somogyvármegye 1905. XI. 28.

83) Rippl-Rónai kiállítás. (Jótékonycélra) Somogyi hírlap, 1905. XI. 29

84) Rippl-Rónai kiállítása. Somogyvármegye 1905. XII. 7.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1905.

9 l.

Rippl-Rónai József 25

77) Rippl-Rónai kiállítása. Somogyi hírlap 1905. x. 17

78) Képgyűjtemény kiállítás jótékony célra, Somogy, 1905. x. 22.

79) Ünnepelt i gazgató (Danilovics János 30. éves jubileuma) Somogy vármegye, 1905 x. 24

80) Rippl Rónai kiállítása. Somogyvármegye 1905 xi. 19

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 91.

Rippl-Rónai József

spektív osztály) Somogyvármegye, 1905. IX. 8.

73) Az iparművészeti kiállítás. II. Somogy 1905 IX. 10

74) — " — " — " — III " 1905. XI. 17.

75) A kiállítást a közeli napokban, Somogyvármegye, 1905. IX. 17

76) A kiállítás vége (Az iparművészeti kiállítás bezárása) Somogyi hírlap, 1905. IX. 26.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 91.

Rippl-Rónai József

69) Az iparmüvészeti Riállitáson, Somogyi hírlap, 1905. IX. 1

70) Iparmüvészeti Riállitás Kaposvárott. Népjóg, 1905. IX. 3.

71) Az Iparmüvészeti Riállitás. Somogy 1905. IX. 3.

72) Iparmüvészeti Riállitásunk II. (A retro-

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 8 l.

Rippl-Rónai József

benyomások:) Somogyi hírlap, 1905. VIII. 30

67) Iparmüvészeti kiállításunk (Általános benyomások II.) Somogyi hírlap, 1905. VIII. 31

68) Iparmüvészeti kiállításunk I. (Népmüvészeti csoport) Somogyvármegye 1905 VIII. 31

Kárássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957) A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 8 l.

Rippl-Rónai József 21

63) Az iparművészeti kiállítás kiállítói. Somogyvármegye, 1905. VIII. 26.

64) Kaposvár ünnepe, Somogyi hírlap 1905. VIII. 29

65) Iparművészeti kiállításunk. – A kiállítás megnyitása – Somogyvármegye, 1905. VIII 29

66) Iparművészeti kiállításunk (Általános

Kovássy Gándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. n. Kaposvár, 1965. 81

Rippl-Rónai József

59) Jegyzetek. Somogyi hírlap, 1904. XI. 1.

60) A kaposvári iparművészeti kiállítás, Somogyi hírlap, 1905. V. 12

61) Iparművészeti kiállítás Kaposvárott, Kaposvár, 1905. V. 14.

62) Kunfy Lajos. Somogyi hírlap, 1905. VII. 27.

Rónássy Schulotné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. Somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

81.

Rippl-Rónai József

Rippl-Rónai József a kaposvári siketnémák javára rendezett műkiállítás alkalmából.
Somogy, 1903. VI. 7.

57) Rippl-Rónai József festőművész...
Somogy, 1903. VIII. 9

58) „Megyénk festőművészei..." Kaposvár, 1903. XII. 3.

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. Somogyi muzeum füzetei, 5. sz. 1965. 8 l.

Rippl-Rónai József 18

53) A mükiállitásunk tájképeiről, (Irta)
Kolbach, Somogy, 1903. V. 24

54) Rippl-Rónai József városunk szülötte....
Somogy, 1903. V. 31

55) A kaposvári képzőmüvészeti kiállitás....
Somogy, 1903. VI. 7.

56) Nemzeti vagy nemzetközi legyen-e a magyar müvész ~~e~~ müvészetében? Irta és felolvasta:
Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. Somogyi muzeum füzetei 5. sz. 1965. 7-81

Rippl-Rónai József

49) A művészet egyenisége, Kaposvár, 1903. V. 21.

50) A somogyi művészek; Kaposvár, 1903. V. 24

51) Kiállításunk művészeti tartalma. Somogy, 1903. V. 24.

52) A kaposvári műkiállítást látogató!... Somogy, 1903. V. 24.

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi tájképben 1885-1967. Somogyi múzeumi füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965

Rippl-Rónai József 16.

45) A műkiállítás látogatottsága .... Kaposvár, 1903. V. 17

46) A kaposvári képzőművészeti kiállítás u. á. Somogy, 1903. V. 17

47) Műkiállításunk. K. B. Somogy, 1903. V. 17

48) A műkiállításból. Kaposvár, 1903. V. 21

Kávassy-Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. Somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 7 l

Rippl-Rónai József

41) Az Istvánnap Kaposvárt. Írta P-s. Kaposvár, 1903. V. 10

42) A mükiállítás megnyitása, Kaposvár, 1903. V. 14

43) A mükiállításról küllökiadásban, ... Kaposvár, 1903. V. 14

44) A kétfő. Kaposvár, 1903. V. 17

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi parasztokban, 1885-1954. Somogyi múzeum füzetei. 5. sz. Kaposvár, 1965. 71 l.

Rippl-Rónai József 14

37) A műtiállításra eddig 180 mű van bejelentve 1903. IV. 19. Kaposvár.

38) A hétről. Kaposvár, 1903. V. 10

39) A műtiállítás alkalmából, Kaposvár, 1903. V. 10

40) A kaposvári műtárlat megnyitása, 1903. V. 10. Kaposvár.

Kávassy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957, Somogyi muzeum füzetei. 5. sz. Kaposvár, 1965. 7 l

33) A kaposvári találat. Kaposvár, 1903. IV. 5
34) Rippl-Rónai József. Írta: Mikölik Gyula, Kaposvár 1903. IV. 5
35) A Szabad Lyceum által tervezett kép-kiállítás. Kaposvár, 1903. IV. 9
36) A kaposvári tavaszi kép kiállítás.... Somogy 1903. IV. 12

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi szőlőben, 1885-1954. Somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965 6 l.

Dippl-Dónai József

29) Kossuth Lajos arcképe, Kaposvár, 1902 III. 13.

30) Dippl-Dónai földink budapesti kiállításáról.... Somogy, 1902. XII 21

31) Kiállítás. Kaposvár, 1903. III. 8

32) Kiállítás Kaposvár, 1903. III. 22.

Kávássy Sándorné: Dippl-Dónai a somogyi emlékben 1885-1957. Somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1966. 64 l.

Rippl-Rónai József 11

25) Rippl-Rónai kiállítása) Somogy 1900 XII. 23.

26) A kultuszminiszter Rippl-Rónai kiállításán. Somogy, 1901. I. 13

27) Kossuth képe a városházán. Kaposvár 1901. III. 24.

28) Rippl-Rónai József .... Somogy, 1901. XII. 29

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. Somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965 61

Rippl-Rónai József 10

21) Művészeti kuriózumok. Kaposvár, 1899.V.1

22) Balatoni tájképek, Kaposvár, 1899.V.19

23) Magyar művészek ritüntetése Párisban Somogy, 1899.VI.4.

24) Eszterházy herceg arcképe. Kaposvár, 1899. VIII.1.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. Somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965. 6 l.

Rippl-Rónai József

17) Rippl-Rónai József festőművész, Somogy 1898. VIII. 21.

18) A Kossuth-kép megfestéséből, Lapok, 1898. VIII. 25.

19) A Kossuth-kép és Rippl-Rónai József Somogy, 1898. IX. 11.

20) Rippl-Rónai József festő"... Somogy 1898. XII. 18.

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. Somogyi múzeum füzetei 5 sz. Kaposvár, 1965. 6 l.

Rippl Rónai József 8

13) Rippl-Rónai Józsi. Somogyi Ellenőr 1894. VIII. 29

14) Rippl-Rónai Józsi (folytatás) Somogyi Ellenőr, 1894. IX. 5

15) Rippl-Rónai Józsi. (vége) Irta: Cs.- Somogyi Ellenőr, 1894. IX. 12.

16) Képzőművészet. Somogyi Ellenőr, 1894. XII. 5

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957, Somogyi muzeum füzetei. 5. sz. Kaposvár, 1965.

51.

Rippl-Rónai József

9) Rónai József festő" .... Somogyi Ellenőr 1893. VI. 24

10) Rippl-Rónai József festőművész .... Somogyi Ellenőr, 1893. VIII. 9.

11) Rónai József vőrösunk szülötte .... Somogyi Ellenőr, 1894. I. 29

12) Rónai Rippl-Józsi festő" honánfia Somogyi Ellenőr, 1894. V. 30,

Lovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. Somogyi múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965. 51.

Rippl-Rónai József

6.) Rippl-Rónai J. festőművész .... Somogyi Hírlap, 1892. IV. 10

7) Magyar művész kiállítása Párisban. Somogyi Hírlap, 1892. IV. 17

8) Rippl-Rónai kiállítás. Somogyi Hírlap 1892 V. 8

Kovássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. Somogyi Múzeum füzetei 5. sz. Kaposvár 1965. 51 l

Rippl-Rónai József

5

3) A müncheni festészeti akadémiának
Somogy, 1886. X. 5

4) Rippl József festőművész – már említetük – Somogy, 1886. XI. 23

5) Rippl-Rónai József festőművész, Somogyi Hirlap, 1891, VIII. 30

Kávassy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. Somogyi muzeum füzetei 5 sz. Kaposvár, 1965. 5 l.

Rippl-Rónai József 4

A Rippl-Rónai személyére vonatkozó dokumentumok:

1) Rippl-József, a müncheni fest. ak. növendéke..... Somogy, 1885. II. 3

2) Rippl József, a müncheni festészeti akadémia növendéke, ali Somogy 1885. II. 24

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957 5 l.

Somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár.

Rippl-Rónai József

személyére vonatkozó hírlapi és folyóiratokban megjelent cikkek az 5 laptól a 35 lapig terjednek; míg a családját illetően a 36-a 39 lapig.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957.

Somogyi múzeumi füzetei 5. sz. Kaposvár 1965.

Rippl-Rónai József-

re vonatkozóan a somogyi hírlapés folyóiratban szereplő bibliográfiai adatokat a szerző 2 részben adja közre; az első részben a mester személyére, míg a másodikban a családjára vonatkozó dokumentumokat tárja fel.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi [illegible]ban 1885-1957. Somogyi muzeum fi[illegible] [illegible]osvár, 1965. Előszó.

Rippl-Rónai József

munkásságáról megjelent hír a somogyi sajtóban 1885. febr. 3-án, amikor Csépán Antal alispán mellképét és Insel Samuétisét megfestette.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957.

Somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kapos 1965. Előszó.

Rippl-Rónai József 160

(Irta) Takáts Gyula. Somogyi néplap, 1957. XI. 24.

516) Három somogyi könyv. (Irta) Konyar József, Somogyi néplap, 1957. XI. 28

517) Bezélgetés Medgyessy Ferenc szobrászművészzel Rippl-Rónairól. (Irta: K. E. Somogyi néplap, 1957. XII. 1

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

35 l.

RIPPL-RÓNAI

BIBLIOGRÁFIA

KÉREM EGYÜTT HAGYNI

Móricz Zsigmond. Élete alkonyán, mintegy számvetésül, a tükör elé áll és hires kortársai remekművü portréja mellé odaállitja saját öregkori önarcképeit, amelyek közül méltán leghiresebb Vörössapkás önarcképe.

Nekem mindig erős hitem volt, hogy ha értelmetlenül hatottak müveim, nem annyira bennük, mint a nézőikben rejlett a hiba. De majd csak megértenek, remélem. Ha előbb nem, halálom után.

Kedves nézőink Magyar mesterek sorozatunkban Ripl-Rónay József művészetét mutattuk be. Közremüködött Hódos Judit, a művész visszaemlékezéseit Szabó Ottó mondta el. Szaktanácsadó Dr.Bodnár Éva művészettörténész, szerkesztő Tölgyesi János, vezető operatőr Molnár Miklós, müszaki vezető Farnadi Zsuzsa, gyártásvezető Tóth Vince volt. Rendezte Kutvölgyi Katalin.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

csak a nemtetsző, könnyen javitható kép részt kelljen ráfestással korrigálnom, hanem ujra kelljen festeni az egész képet. Minél kevesebbel, minél többet, sokat kifejezni, ez ma is a müvészi mottóm. Az egyszerrefestés erejében és szépségében teljesen bizok. Az igy készült kép festésmódja emlékeztet a virágra, vagy a gyümölcsre, amelyen még rajta van a hamva.

Nagyon sokkal tartozom szeretett megboldolgult szüleimnek, akik engem dacára a nagy bizonytalanságnak és a nagy nyomornak, soha sem gátoltak abban, hogy az uton, amelyen elindultam, megmaradjak. Ha éheznek látszottam leveleimből, apám a szegény adósságokkal teli kisvárosi tanitó és felesége, jóanyám, ódön öcsémmel vetekedve küldték utánnam Karácsonyra, Husvétra, születésnapra, névnapra, a hazait. Ilyen kis dolgokon mulnak néha az élet nagy kérdései. Mert a ránkgondolásnak ezek a bizonyitékai mindig ujabb és ujabb erőt adtak.

Ne feledkezzünk meg a pályája delére ért Mester uj, itthoni barátairól, segitőtársairól sem, akik utját egyengették. Az idős müvésztársról, Sinnyey-Merse Pálról, a mügyüjtőről, Nemes Marcellről, Petrovics Elek és Meller Simon müvészettörténészekről.

1923-ban uj vállalkozás tervével álltam elő. Megirtam Ernst Lajos barátomnak, hogy szeretném lefesteni mindazokat, akik ezt a viszontagságos és maradék országunkat naggyá, kulturájában elismertté tették. A Nyugat iróival kezdtem.

El is készült néhány portré. Babits Mihály, Osváth Ernő,

életét figyeltem meg.

Kisvárosi alakok, tipusok érdekeltek, ezeket festettem a társadalom minden rétegéből. Engem nagyon érdekelnek a kőmüves, a tanár, a pap, a pincér, a suszter, az ssztalos. Mind megannyi karakterképek. Mindegyik egy-egy külön világ, egy-egy jellemző vonásuk van, mint természeti tárgyaknak, a kőnek, a vasnak, vagy a fának. Szeretem bennük, hogy különböző vonásaik külsőleg is megnyilatkoznak, hogy hivatásuk, mesterségük, társadalmi mivoltuk már a formájukból, mozdulatukból kitetszik. Ezeket a jellemző formákat, mozdulatokat, szineket, pemzlivégre, kréta alá fogni.. de hát beszéljenek inkább a képek.

A szinekről pedig csak annyit mondhatok, hogy minden szin megvan a tubusban, csak ki kell venni belőle, ugy, ahogy van, mindig gondosan törődve az egységes stilussal, csak rá kell tenni a vászonra. De oda, ahova való, de ugy, hogy ott maradhasson, és ugy maradhasson ott, amint odatettük. Ha mégis szükség van a szinkeverésre, azs ennek még a palettán kell megtörténnie, a vásznon nem keverünk semmit. Ez a szintüzesités negativ parancsa. Persze bizonyos harmonizálást, tónus néven emlegetett aprólékoskodást fel kell igy áldoznunk, de ki törődik ezzel, ha a fő melódia szép, ha a színátmenet fenntartásával a szinskála helyes, ha a stilus egyenletes?

Szigoruan ragaszkodom másik feltevésemhez is, mindent egyszerre festeni. Megesebt már, hogy valamelyik képnek az egy részlete, mondjuk egy arcképcsoporton egy fej nem ugy sikerült, hogy az nekem tetsék, a vászonig levakartam az egész képet, hogy ne

látva, miután nagyon hallgatott rám, rábeszéltem, hogy intenzivebben foglalkozzon a fm szobrászattal, mint látjuk nem eredménytelenül, mert ez irányban fejlődött tovább, mai nivójára. Egyébként Majol barátom ösztönzésére kaptam kedvet a szőnyegek készitéséhez, de nemcsak a pikturámhoz stilusban közeleső szőnyegeket, hanem üvegablakot, butorokat is terveztem, amiz abban az időben nagyon feltünő, majdnem egyedülálló dolog volt. Az egyénileg megállapitott stiluson kivül nagy gondot forditottam e dolgokban az anyag jóságára. Izlésünknek az ipar területén való meghonosodása volt a közvetlen célja, hogy igy magunkat jóizlésre való tárgyakkal vegyük körül. Érvényesülésre itthon még nem sok reményem lehetett, amikor azt vettem észre, hogy itt is, ott is, uj nevek vetődnek fel, akiknek munkájában saját elveim megvalósulását láttam, de már akkor tudtam, hogy nálunk bajos lesz zöldágra vergődni. Minden alkalommal ujra prédikálni, elveimet ismertetni, motivumaim bélyegét, értelmét elmesélni, ettől már-már elment a kedvem. Külön,fárdaságos munkának tetszett. Végül aztán 19o6-ban a Könyves Kálmán Szalonban rendezett kiállitáson ugy erkölcsileg mint anyagilag jóravaló sikert arattam. Erős próbája volt ez nemcsak az én pikturámnak, hanem annak is, hogy fejlődött-e odáig nálunk a müizlés, hogy az én müvészeti kisérleteim eredményét méltányolják. Az akkor készült kiállitásomnak a képeit a 9oo-as évek elején festettem, rajzolgattam, az idő javát szülővárosomban, Kaposváron, kis fehér házamban töltöttem. Képeim motivumai is innen valók tehát. Idehaza az intim ... adta meg az inspirációt. A család, a rokonság, az ismerősök szokásait és

mint a lila, kék, vagy más szinből kiinduló és abban megoldott festésnek. A fekete és a szürke szin akkor nagyon érdekelt. S izgatott a kérdés, hogy mit és hogyan lehet velük megoldani? Nem a rajz fogyatékosságai tehát ezek, aminőket mémelyek bennük kerestek, hanem egyszerüen a módszer természetes folyamat.

Még 189o körül ismerkedtem meg Arisztid Majollal, a későbbi nagy szobrásszal. Néhány évvel korábban még az Academie de Bosart növendéke volt, később saját otthonában dolgozott, festett nagyobb vásznakat, nagy nélkülözések közepette, minden siker nélkül. A Szalon is rendesen visszautasitotta müveit, csak később vették észre és látták meg benne a kifinomult izlésü müvészét. Majolékkal szinte családiasan éltünk együtt 1899-ben, több hónapon át Bagnoleban, ebben a vallásos hangulatu egyessziklás vidéki katalániai faluban, ahol Majolnak állandó lakása van. Sokat festettem itt és Majol, aki eleinte kizárólag szintéi festéssel foglalkozott, érdekesnek találta dolgaimat és sokszor hangoztatta, hogy a sajátságos vidék ritka megértésének megnyilvánulását látja ott csinált képeimben.

Hajnalban rendesen az ablakunk alatt állt a Majol család, kezébe kenyérrel, fahéjizü csokoládéval és vártak ránk, hogy rendes szokásunk szerint elmenjünk a hegyiforráshoz. Ott aztán ettünk füget, csokoládét, nagyokat ittunk a hüs forrás vizéből, aztán vagy nekiálltunk dolgozni, vagy elsétöltunk a nem messze fekvő pusztára festeni, azaz hogy festeni inkább csak én festettem, mert Majol az ő archikus felfogással, nagy gonddal készitett szőnyegtervein dolgozott. Szobrászkisérleteit

szált nyirfaseprő és ismét két kóc, kétfelé borzolva, a szakálla. Mindez igy elmondva csufság, de piktortémának gyönyörüség. Válltig sajnálom, hogy soha nem sikerült lefestenem és mindössze egy szines rajz tévelyeg róla valahol a nagyvilágban. Aztán itt vannak a többi festő barátaim, a Nadik, vagyis magyarul Próféták. Közülük Villart és Bonart le is festettem. Millart müvészete akkor volt a legérdekesebb, amikor feketeszürke,-barna kiskéképeivel jelentkezett. Bonart valamivel szinesebb és mondjuk a komikusabb, tréfás oldaláról fogja fel a motivumot. Egyike a legszellemesebb francia müvészeknek. Formára, észjárásra, müvészetre igazi montmartrei alak. Hosszu sétáink alkalmával gyakran láttunk csendesen mulatozókat, nyugdijbavonult öreg urie embereket tekézni. Karakterisztikus nyárspolgári alakok amint ebben az öreges, szürke hangulatban szórakoznak. Festői szempontból nagyon érdekelt, hogyan lehetne ezt a jellegzetes mozgást, lehetőleg csak néhány alakkal, és ezzel az öregesen szürke hangulattal minél egyszerübben, festőien kifejezni. Szinte sivár itt minden. Az emberek nyuglmas mozgása, a ködös téli levegő, minek ide sok festék? Hiszen a szürke vászonra szénnel rajzolt vázlat már oly közel jár a természetnek ehhez a hangulatához, hogy itt-ott néhány kabátnak, vagy fának kissé elütő szinét jelző festékfolt már kiadja az egész hangulatot. Igy jöttek létre az ugynevezett "feketeképeim". Na, nem mintha feketének láttam volna a dolgokat, hanem mert a feketéből kiindulva akartak azokat megfesteni. Az a meggyőződésem támogatott ebben, hogy az ilyen festésnek épp ugy jogosultsága van,

szekrényen egy gyertyatartó, és egy kis üvegben ibolyacsokor. Ez az egész voltaképpen egy alig szinezett, vastagon huzott konturrajz. Hasonló megoldásu a Karcsu nő a vázával cimü képem. a hivatalos körök máig is zavarban vannak. Mi ez tulajdonképpen? Olajfestmény-e, vagy grafika? Gondolom ugy 1889-ben felkeresett egyszer Munkácsy mütermemben. Nő, fehérpettyes ruhában cimü képemet festettem éppen. A kép minden egyéb része, a fej, illetőleg az arc kivételével készen volt, mai napság is legtöbbször ezt a metódust követem, igy ha a többi rész majdnem kész és kedvemrevaló, sokkal több igyekezettel festem meg a fejet is. Munkácsynak ez az eljárás nagyon feltünt és visszatetsző volt. Rosszalta. Énbennem azonban már akkor érlelődött az egyenlő módon való festési hite. A kép minden egyes részét egyformán fontosnak tartottam. Nem adtam elsőbbségi jogot egyes részeknek. Munkácsy tulajdonképpen azért keresett fel, hogy utazási szándékát közölje velem és meghivott Korpásra, a birtokára, ahol mint mondotta, a nyáron igen sok dolga lesz. Erről az utazásról emlékezetemben két motivum él, élénken. A piros kis pupék a belga vonaton, és nagyon tetszett a Mester egész megjelenésében, ahogy kényelmesen elhelyezkedett a piros kis kanapén. Felhuzta az elmaradhatatlan kis félcipőjét, a csattos, máslis, lakkcipőt, hát a ruhája a megszokott. A kék hosszuhátu kabát, a néljülözhetetlen magasnyaku fehér mellény, a nadrág világos kockás és természetesen ismét a fehér pettyes nyakkendő. Mert a pettyeket nagyon szerette Munkácsy mester. Na és most tessék ehhez elképzelni az ő hatalmas hófehér fejét, magas, értelmes homlokát, a kis eldugott fürge szemeivel. A bajusza? Ku-

IX. 5. 18.45 Kln6. TV.

Magyar mesterek.

Kedves nézőink közvetítést adunk a Nemzeti Galériából.

- A századvég mozgalmas világa. Párisban, a művészet fővárosában egymás után tünnek fel az uj művészek. Az impresszionizmus diadala megnyitja az utat a fejlődés előtt. Ebben a létkörben, a századvég Párisában élt közel lo évet egy fiatal magyar festő, Ripl-Rónai József.

- Párisban Munkácsy Mihály volt az, aki számomra, a kezdő művész számára az érvényeülés utját legelőször igyekezett egyengetni. Lebeszélt a párisi művésziaklák látogatásáról és felajánlotta saját műtermét, mert bemutatott dolgaim nagyon tetszettek neki. Rövid idő alatt a fiatal festők közöt azinte híres Munkácsy-tanitvány lettem, sőt, talán ez alapitotta meg későbbre is jó hiremet, mert ennek alapján hittek tehetségemben. Pedig mondhatom, hogy olyan tehetségtelennek sem azelőtt, /sem azután nem éreztem magam, mint éppen akkor. Ünállóságról, izléséről persze azó sem lehetett, már-már megbilinczeltnek éreztem magam, sőt, azt hittem, hogy soha nem lesz festő belőlem. 1888-ban már megfordultam Bregagneban, akkoriban modern festők közül a világon alig élt mindössze talán.. talán ha husz, de már akkor éreztem a pemzlimen, hogy Munkácsy művészi hatásától távol, a termézet kutatásainak hatásai alapján nemcsak képeim karaktere, hanem izlésem is megváltozik. Es itt már, - persze digva és titokban, - akkori felfogásom szerint nagyon modern érzésü dolgokat festettem. Csináltam többek közt egy Ágyban fekvő nő cimü képet, puffadt női alak, párnák között, az ágy mellett álló

Ripl Rónai József

IX. 5. 18.45 KJné. TV.

Magyar mesterek.

Kedves nézőink közvetitést adunk a Nemzeti Galériából.

1021 - A századvég mozgalmas világa. Párisban, a müvészet fővárosában egymás után tünnek fel az uj müvészek. Az impresszionizmus diadala megnyitja az utat a fejlődés előtt. Ebben a létkörben, a századvég Párisában élt közel lo évet egy fiatal magyar festő, Ripl-Rónai József.

- Párisban Munkácsy Mihály volt az, aki számomra, a kezdő müvész számára az érvényesülés utját legelőször igyekezett egyengetni. Lebeszélt a párisi müvészisklák látogatásáról és felajánlotta saját mütermét, mert bemutatott dolgaim nagyon tetszettek neki. Rövid idő alatt a fiatal festők között szinte hires Munkácsy-tanitvány lettem, sőt, talán ez alapitotta meg későbbre is jó hiremet, mert ennek alapján hittek tehetségemben. Pedig mondhatom, hogy olyan tehetségtelennek sem azelőtt, /sem azután nem éreztem magam, mint éppen akkor. Önállóságról, izlésről persze szó sem lehetett, már-már megbilincseltnek éreztem magam, sőt, azt hittem, hogy soha nem lesz festő belőlem. 1888-ban már megfordultam Bregagneban, akkoriban modern festők közül a világon alig élt mindössze talán.. talán ha husz, de már akkor éreztem a pemzlimen, hogy Munkácsy müvészi hatásától távol, a természet kutatásainak hatásai alapján nemcsak képeim karaktere, hanem izlésem is megváltozik. És itt már, - persze digva és titokban, - akkori felfogásom szerint nagyon modern érzésü dolgokat festettem. Csináltam többek közt egy Ágyban fekvő nő cimü képet, puffadt női alak, párnák között, az ágy mellett álló

a magyar piktúrában három nagy eseménye volt: Szinyei-Merse „felfedezése", a nagybányaiak fellépése és Rippl jelentkezése. Hogy a mester a későbbi modern magyar festői törekvések fontos előfutárja volt, erre vonatkozólag Márffy Ödön pregnáns szavait idézzük: „Rippl-Rónai hagyatékát időlegesen el lehet hallgatni, de nem lehet meg nem történtté tenni. Mindnyájunk közül benne szívódott fel legmélyebben a francia szellem, ő volt az, aki a legáldásosabban hatott festőművészetünkre." De a külföld is becsüli és ma is számontartja Rippl-Rónait. Az „Art News Annual" c. vaskos amerikai művészeti évkönyv 1958-as kötetében a New York-i Kennedy-galéria kövér betűkkel a mi Rippl-Rónaink alkotásait hirdeti Bonnard és Toulouse-Lautrec művei mellett.

Genthon István szövegével a közelmúltban Ripplről a Képzőművészeti Alap kiadójánál fényűző kiállítású kötet jelent meg, 48 színes táblával. Genthon végigkíséri Rippl életútját a kezdetektől addig az emlékezetes pillanatig, amikor az Uffizi igazgatósága felkérte a mestert: fesse meg önportréját a firenzei képtár számára.

Rippl patikussegéd volt ifjú éveiben, mint Csontváry. Miután a művészet vonzotta, kikerült Párizsba, ahol Munkácsy kedves növendéke lett. De őt, mint az új generáció tagját már megérintette az új törekvések lehellete, s tagja lett Bonnard és Vuillard baráti körének. E csoport a Próféták (azaz Nabik) Társasága nevét viselte. „Rippl volt az első nem francia művész, akit méltónak találtak arra, hogy maguk közé fogadják." Munkásságának első korszakát a fekete, szürke és fehér színek uralma jellemezte, majd később stílusa fokozatosan átalakul. Később már „csak színeket látott, színekben gondolkozott, melyek egyre szenvedélyesebben tüzesedtek". Munkásságának ezt az első két periódusát tartja Genthon is és Bernáth is (1957-es kaposvári emlékbeszédében) a legértékesebbnek. Rippl alkotói módszerét a fürgeség, az „egyszerrefestés" jellemezte. Ez egyrészt „riporteri mohó érdeklődésével" magyarázható. De hogy másról is lehet szó, idézzük Georges Mathieu francia festő szavait: „Számomra a gyorsaság bevezetése a nyugati esztétikában főbenjáró jelenségnek tűnik." („Arisztotelésztől a misztikus absztrakcióig." L'Oeil, 1959.)

Ripplnek Maillol szobrásszal és Lautrec-kel való bensőséges, Cézanne-nal és Gauguin-nel voló futólagosabb kapcsolata ismeretes. Ő volt az, aki a festőnek és textiltervezőnek induló Maillolt rábeszélte a mintázásra. Maillolnak fönnmaradt több Ripplhez írott levele. Ezekben a francia művész tréfálkozva „öreg fecsegő"-nek és „öreg békám"-nak nevezi magyar kollégáját. Oscar Kokoschka, a nagy osztrák festő volt még az a művész, akivel Rippl közelebbi szellemi kontaktusba került.

1910 körül Rippl kialakít egy sajátos dekoratív nyelvet magának, amely Seurat és Signac pointillizmusával mutat rokonságot. Ez Rippl harmadik stíluskorszaka. E pöttyögetett technikával készült („kukoricás") képekről Bernáth kevés jót mond idézett emlékbeszédében, szerintünk azonban e kísérletek érdekes színfoltjait képezik Rippl gazdag, sokfelé ágazó munkásságának. A negyedik és utolsó korszak a női pasztellportrék, önarcképek, íróbarátairól készült arcmások korszaka. Az önarcképekről leolvasható az öregedő, betegeskedő művész életerejének fokozatos csökkenése.

Genthon mai művészeti íróink között az, aki a legválasztékosabban, élvezetes, csiszolt formában adja elő mondanivalóit. Azt a megállapítását azonban vitathatónak érezzük, hogy a „fekete" korszak lenne a legmaradandóbb a mester tevékenységében. Kellő tapintattal és tisztelettel mutat rá Genthon, hogy a szecesszionizmus beütései Rippl némely művére előnytelenül hatottak, s hogy a művész kései pasztelljeit hanyag, nemtörődöm technika jellemzi, ami e művek feltartóztathatatlan pusztulását okozza.

Genthon bibliofil könyve mellett egy szerényebb kiállítású, de tartalmilag ugyancsak igen értékes kiadványra hívjuk fel a figyelmet. A „Visszaemlékezések Rippl-Rónai Józsefre" c. kis kötet Kaposvárott, a nagy művész szülővárosában jelent meg, a Somogy megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya kiadásában, Kávássy Sándor szerkesztésében. A könyvecske tartalmazza Bernáth Aurélnak azt az emlékbeszédét, amelyre előzőleg már hivatkoztunk, azután a barátoknak és tanítványoknak sok érdekes emberi mozzanatot felvillantó írását. Kunffy Lajos elmondja, hogy Rippl milyen jól érezte magát Koller

nemcsak a *részt* hódította meg. Megragadni a „megfelelések" titkos hálójának csomópontjait, melyekben összefut egy különös, a magyar olvasó számára szokatlan írói egyéniségnek vagy költőcsoportnak formakincse, mondanivalója, megmutatni a versek egymásra-fénylő ragyogásában az *egészet*, amit *magyarázni* nehezebb talán, de ami előtt *meghajolni* könnyebb; ez az ambíció vezette a német romantikusokhoz és Rimbaud-hoz, az új francia költőkhöz és a francia renaissance költőihez, s ennek a műfordítói becsvágynak ajándékaként adta most közre magyarul Michelangelo költeményeit.*

Michelangelo, ez a „különös, vad, magányos ember" valóban újszerű versélményt igér a magyar olvasónak. Minden ember és minden művész egyéniség, de az ő költészetét világok választják el attól, amit mi megszoktunk, ismerősnek érzünk. A mi irodalmi várakozásainkat még mindig a romantika eszményei határozzák meg: mi elsősorban jó verset keresünk, amelyet az élmény hitele pecsétel remekművé. Az élmény esztétikájának eszmerendszerében viszonylagos értékké lett a szép és a rut — a vers szépsége eszköz ma már, s a szépség „imádata" — Baudelaire-nél vagy a parnassieneknél új költői magatartás csupán, amelynek ihletéből nagyszerű versek születtek, megint csak a romantikus én-líra eszményei szerint.

Michelangelo a renaissance „objektiv" lírai magatartásának képviselője. A szépség számára nem az élmény kifejezésének eszköze, hanem cél — valóban „imádat" tárgya, a renaissance platonista szellemének megfelelően Isten „jelenlétének" fénye, mely beragyogja, megfinomítja és értelmessé teszi az emberi létet. Ez a platonista szépség-gondolat hatja át szerelem-„tanát", és ez ihleti művészetét.

S hogy mi az „új" művészetében a renaissance petrarkista örökségéhez viszonyítva ? Talán két — első pillantásra ellentétes — vonás. *Egyrészt* a szépség számára nem az érzékek öröme, nem a csengő szó üdesége, hanem valami mélyebb, intellektuálisabb harmónia. Dante és Petrarca a „dolce stil nuovo" harmatos színeivel dolgozik, Michelangelo nem a megkopott színekben, hanem a rajz szerkezeti monumentalitásában remekel. S *másrészt* a fény és az intellektus e művésze sokkal nagyobb szenvedélyeket, kétségeket — mélyebb s egyénibb élményeket — fog a szépség rendszerébe elődeinél. Ellentét, melynek tagjai mégis magyarázzák és megindokolják egymást. Ellentét, mely Michelangelo költői oeuvre-jére is rányomja a titáni nagyság bélyegét, s mely ezt a renaissanceban gyökerező művészetet annyira teliti mégis a modernség sejtelmeivel.

Olvasnánk-e Michelangelo verseit akkor is, ha *csak* költő lett volna, ha szobraiban, képeiben s a Szentpéter „hasonlíthatatlan szépségében" nem hagyta volna ránk szellemi örökségének gazdagabb felét ? Aligha. Rónaynak, a *kommentátornak* érdeme, hogy a versek olvasása közben sose veszítjük el költőjükhöz fűző sokágú emberi kapcsolatunknak egyetlen fonalát sem. A verset magyarázza a kép, a gazdag jegyzetanyag szerény és mégis kifogyhatatlan utalásainak sora, s a műfordító Michelangelo-képét a megszokott biztonsággal rajzolja meg az *utószó* egyszerű tartózkodással, mégis feledhetetlenül.

Ad-e újat a kötet azoknak, akik Michelangelót máshonnan jól ismerik már ? Az irodalom természetének megfelelően a művész *fejlődésének*, lelki itinerániumának megértéséhez segít közelebb. A néma formák férfia megszólal bennük, s mi észrevesszük, hogy ő is „üdvösségkereső". A versek egymásba kapcsolódó harmóniája nem statikus forma, a fejlődés dinamikája hatja át. S ez a fejlődés az istenversek ragyogó magaslatára ível. *(Tótfalusy István)*

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF MŰVÉSZETE. Néhány esztendővel ezelőtt volt Rippl-Rónai (1861—1927) halálának 30. évfordulója, s a jövő esztendő tavaszán emlékezik meg a magyar szellemi élet a művész születésének centenáriumáról. Rippl mind rendkívüli képességeinél, mind fellépésének időszerűségénél, mondhatnánk „időzítettségénél" fogva a magyar festészetnek s az egész magyar kultúrának egyik legfascinálóbb alakja. A múlt század utolsó évtizedében kezdődött munkálkodása; Bernáth Aurél megállapítása szerint ezeknek az éveknek

*Michelangelo Buonarotti versei. Rónay György fordítása. Magyar Helikon, 1959. Ára 56 Ft.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Rajzi Rózsa

VIGILIA

1960 AUG 24

látrányi plébános ebédjén, Páti Ferenc Rip
posságáról beszél, Fóthy János — mint szer
kozását Kaposvárott 1909 novemberében. ,
ra, amire azóta annyit gondolok, hogy e
magyar szellemének első kézfogása játsz
ma már nem egy ilyen tartalmas publiká
centrumokban. *(Dévényi Iván)*

ppl irodalmi tájékozottságának ala-
mtanú — leírja Ady és Rippl találko-
„Dehogy is gondoltam én akkor ar-
pillanatban a kor két legnagyobb
ódott le előttem." Örvendetes, hogy
ció lát napvilágot a vidéki kulturális

... író-rendező foglalta
... őket" c. kötetében. Azt
... felidézni a nagy

MO 1937 XI. 26. 9

Rippl-Rónai József emlékkiállítás az Ernst Múzeumban

A művészetszerető közönség régi vágya teljesül most be, mikor az *Ernst Múzeum* termeiben *Rippl-Rónai* közel kétszáz darabból álló s a művész halálának tizedik évfordulójára rendezett emlékkiállítását szemlélheti végig. *Petrovics* Elek fáradságos munkájának és személyes varázsának köszönhetjük, hogy a finom ízlésű magángyüjtők rövid időre megváltak féltve őrzött Rippl pasztelljeiktől és most az Ernst Múzeum termeiben a zseniális látású magyar mester érzékeny szemével nézhetjük végig a századforduló gazdag öltözetű asszonyait, a kisváros meleg interieurjeit, a francia és magyar tájak felhős és napos szépségeit, az otthon, a család életét és alakjait. *Petrovics* Elek gondos és szeretetteljes keze úgy válogatta és rakta össze a közel száz gyüjtőtől kölcsönzött képet, hogy *végig vezet bennünket Rippl-Rónai egész gazdag és változatos művészi pályáján.*

Itt látjuk a *Munkácsy* párizsi műtermében dolgozó fiatal Ripplt *A pontaveni kocsmában* című képével, a sötét, bitumenes realista komponálót: fekete korszakának legszebb gyöngyszemét, az *Öreg nénit ibolyával*, a gyönyörű halk hangú *Karcsú nőt vázával*. Egyszerű, érzelmes kontúrrajz a lényege ennek a korszakának s mint ő maga is írja emlékezéseiben, »minél kevesebbel minél többet, sokat kifejezni, ez a művészi mottóm«.

A párizsi termékeny és újító korszak után a háború miatt kénytelen volt hazatérni és a *somogyi táj, a kisvárosi interieurök melegszivü festője lett.* Ebben a korszakában színesedik ki és dekoratív fantáziája harsogó színfoltokba fogja össze témáit. Sohasem a tárgyak külseje, a természeti megjelenése, hanem mindig *a tárgy lelke* a fontos, ezért volt képes arra, hogy a legjelentéktelenebbnek látszó témát izgalmasan vidámmá, felejthetetlenné tudta megörökíteni.

Ezen a gyönyörű kiállításon értjük meg valójában, hogy az előkelő francia művészi kultúrájú *Rippl-Rónai* mennyire igazán magyarrá tudott válni a magyar környezetben. Ezek a színes interieurök maradandó példái annak, hogy a francia művészi kultúrát át lehet ültetni és meg lehet fogantatni a magyar talajban.

És itt látjuk utolsó korszakának halvány, puha színfoltokból összeállított *arcképeit*, a laza pasztellből szinte odalehellt gyöngéd tónusú *csendéleteit*, mintha nem is emberi kéz, hanem angyalok vezették volna ecsetjét.

Ábrándos, színes mesevilág *Rippl-Rónai* művészete, halk léptekkel, halk hangon járjuk végig az Ernst Múzeum *termeit*, nehogy *megzavarjuk* a szundikáló szülőket, a töprengő *Lazarinet*, a csendesen pipázgató *Piacsek bácsit*, a pusztai téli csendet és a mélységesen emberi lélekből fakadó harmóniát.

Dr. D. M.

gyilkos érvet sorakoztatott már fel e rendszer ellen, hogy bámulni kell szívósságán, amellyel tartja magát a panaszkodók és elégedetlenek óriási táborával szemben.

TŐZSDEI Á

Lanyha volt a

A külföldi tőzsdékről érkező gyenge jelentésekre a budapesti értéktőzsdén is *tartózkodó volt a spekuláció.* A tartózkodás együttjárt a gyengüléssel és az eladásra szánt árut csak *veszteséggel* lehetett elhelyezni. Zárlat felé a hangulat kissé javult. *Zárlatkor* a Bauxit 8, a Kőszén 6.5, a Salgó 1.2, a Fegyver, a Brassói és a Vasútforgalmi 1.25, a Rima 2.45, a Dreher, a Polgári sör, a Műtrágya 1—1 pengő, a Nemzeti Bank, a Hungária malom, a Kohó, a Nagybátonyi, az Urikányi, a Ganz, a Nasici, a Tröszt és a Délcukor egy pengőnél kisebb *árveszteséget* szenvedett. Az általános lanyhaság idején a Pamut félpengős, a Franklin-részvények egy pengős nyereségre tettek szert.

A fixpiacon a forgalom jelentéktelen, az 1914-es kibocsátású fővárosi kötvény 0.5 pengővel *drágult*, az 1927-es kibocsátású eleinte ¼ százalékkal *emelkedett*, később azonban a zárlati ára a tegnapi árnívóra süllyedt.

Az utótőzsde csendes, inkább csak névleges árfolyamokkal. Félkettőkor a Bauxit 242, a Kőszén 456.5, a Salgó 47.9,

ztük, a vászon mögött már csak maga a
lélek lehet, —
Lélek s lakói: meghitt emlékek, otthoni táj,
a szoba és rokoni arcok s hány puha asszonyi
árn
rizs visszfénye s magyar rétek — — —
— — maga a dolgok névtelen lelke: a Szín
it minden reggel rájuk csókol istenük: a Na

Valóban: főkép a színek költészete ez. Rok
ami a zenével, amely megfoghatatlan s le
vetlenebbül abban a kedélyhullámzásban ér
hető, amelyet a nézőben kelt. »Úgy nő előttü
yad, amint távozik kedves alakod«, — mond
költő a festő halálára írt szép búcsúztatójába
mi hozzátehetjük: ma már megnövekedve l
az eltávozott géniusz sugárzó fényességét
rt Rippl-Rónai alakját a halála óta eltelt
mindinkább magasodó talapzatra állította.
gy *Petrovics* Elek írja az általa rendezett
ítás katalógusának előszavában: ma már n
bb távlatból szemlélhetjük s bátran elmor
tjuk róla, hogy *a századforduló egész euró*
ivészetében kiváló hely illeti meg őt és ho
k magyar voltán, nem pedig tehetségén
gyságán múlik, ha nem ismerik és emleget
rópaszerte úgy, mint azokat a francia kort
t, akikkel egyszerre indult útnak.

Ez az emlékkiállítás Rippl-Rónait hoz
ltó módon mutatja be s tiszta képet ad teh
éről és művészi jelentőségéről. Kihangs
zza párizsi korszakát s a hazatérését k
ő első évek eredményeit, a kisvárosi é
pressziói nyomán keletkezett alkotásokat,
nint egész sorát az eddig alig ismert, lappan
raboknak, míg a legutolsó esztendők ism
méséből csak a legjellemzőbb mesterművel
li fel. Az összegyüjtés, kiválogatás és elren
nehéz munkáját *Petrovics* Elek végez
igha van ma rajta kívül valaki, aki ezt íg
en alapos felkészültséggel, kényes ízléssel
rültekintő gondossággal el tudta volna végez
ndenkép ő volt erre leghivatottabb, már cs
rt is, mert hiszen érdeklődő szeretetével év
leken át kísérte végig Rippl-Rónai egyre f
b ívelő művészi pályáját.

A nevezetes eseményszámba menő kiállítás
elynek muzeális becsű anyagát *Medgyes*
rénc megkapóan szép Rippl-plakettje és *Lig*
klós Rippl-portréja teszi teljessé — ma es
ílik meg az *Ernst-múzeumban*, ahol az elhún
ster életének annyi emlékezetes művészi sik
aratta.

Ennek
csak a
mba, a
ly meg-
két óra

Rippl-Rónai

Pesti Napló 1937 X. 25

emlékkiállítás

Irta: Kárpáti Aurél

Ma tíz esztendeje, hogy örökre lecsukódtak *Rippl-Rónai* József szemei. Ebben a szemhúnyásban egy egész világ feketedett semmibe. Színek, amelyeket csak ő látott, vonalak, amelyeknek csak ő adhatott lendületet, formák, amelyeket csak ő érzett, fények, amelyeknek villanására csak ő reagált és ritmusok, amelyeket csak az ő szívverése éltetett. Különös, egyetlen, soha meg nem ismétlődő világ volt ez. Festett és mégis élő, valóságos és mégis álomszerű, röpke pillanatok *impresszióin* épülő és mégis az *örök művészet* állandóságát kifejező. S micsoda titokzatos szemek voltak, amelyek életrehívták: a Rippl-Rónai szemei. Nyiltak, józanok, éles és komoly tekintetűek. Ám ugyanakkor csodák látásától fátyolosak, gyermekien elámulók, titkokba mélyedők és rejtelmesen mosolygók. Naiv-böles szemek, festő és teremtő szemek. A Claude Monet szemei — fejlettebb és modernebb, *magyar* változatban. Pontosan megfigyelők és költői mélázásba révülők. Ezek a szemek a valóság világából csak a Rippl-Rónai-képek színeit, formáit, vonalait látták ki, vették észre és méltatták figyelemre. De ezeket aztán tökéletesen. Ahogy Michelangelo ujjai az alaktalan márványtömbből kitapintották a kész szobrot, úgy ennek a nagy, talán legnagyobb magyar festőnek szemei a jelenségek zűrzavarából »kinézték« a kész képet, amely mindig más és mégis ugyanaz, ezer és ezer változat kiapadhatatlanságában. Igazán csodálatos szemek voltak. Fényre, színre, vonaljátékra ugyanazzal a fiziológiai törvényszerűséggel rebbentek meg, akár más kaposvári polgár szemei. S ha gazdájuk halála után a két hideg, kialudt életlámpást, a két síkos kocsonyává fagyott gömböcskét kíváncsi anatómus kegyetlen kése szelte volna izekre: aligha talál eltérést, más szemektől különböző »rendellenességet« savós hártyái között, »sárga foltjának« csapocskáin, üvegtestében vagy pupillakarikáján. Legalább olyat aligha, amely megmagyarázhatná azt a csodát, hogy ezek a szemek életükben miért, hogyan, miképp lattak mégis *másként*, ha *ugyanazt* nézték is, amit a kortársak, festőkollégák és tárlatlátogatók szemei. Mert, hogy csakugyan *másként* láttak, arra bizonyság Rippl-Rónai egész művészi oeuvre-je, az a múzeumba kívánkozó, nagyszerű kollekció, amelynek minden darabja jellemzően *egyéni*, az *impresszionizmus* immár művészettörténeti kategóriáján belül is. Kaposvári »Piacsek bácsi« egész életét ott pipálta el a »barna bútorok és fehér falak« között, de ha más festő látta és festette is: soha *úgy*, ahogy Rippl-Rónai látta meg és festette le. Ehhez az ő szemei és *csak* az ő szemei kellettek. A magyar impresszionista festészet első és legnagyobb mesterének teremtő szemei.

Igen, ez a legkifejezőbb jelző itt. Hiszen ezek a szemek egy *addig nem létező* világot teremtettek meg. Előbb csupán látójuk számára — keresve és bizonytalanul, szinte birkózva az egyre határozottabban fölsejlő *vízióval*. Azután mindazok számára, akik ki merték nyitni valóságkopírozáshoz szokott, szolgai másolásokon elvakult szemüket. Egy nemzedék, egy egész korszak tanult meg újra *festőien látni* a Rippl-Rónai József szemsugarának világító fényénél. Micsoda felejthetetlen szemek voltak ezek. Egyszerre láttak *franciául* és *magyarul*. Francia kulturáltság finom érzékenységével és magyar humor pajkos villanásával, magyar mélázás csendes derűjével. Egyszerűen, tisztán, művészi szépségek részleteibe feledkezve és mégis *szintetikusan*. Átlátszó és lebegő álomszíneket felfedező szemek. *Egy zseni szemei*. Tíz év előtt örökre lecsukódtak, de a *világ*, amelyet életre keltettek: itt maradt. Itt van s most újra együtt látható ezen a csodálatos *emlékkiállításon*, amely »szobor ércénél maradandóbban hirdeti Rippl-Rónai József művészetének páratlan nagyságát, andalító szépségét és termő gazdagságát.

Az *Ernst-múzeum* termei most teljes pompájában tárják elénk a zseniális mester festői világát, vászonra és papírra rögzített művészi álmait, az indulás hajnali derengésétől a kihúnyó nap utolsó tűzijátékáig. Ebben a válogatott kollekcióban minden itt van, ami Rippl-Rónait jelentette, élete legkülönbözőbb korszakaiban. A Kontiportré finom realizmusa nyitja meg a sort, amely a híres »fekete« képeken és kontúros, gobelinhatású festményeken keresztül a lehelletkönnyed, dekoratív pasztellekhez és fátyolos színekben kivirágzó későnyári terméshez vezet, bezárulva a két kísérteties önarcképpel. A nagy mester alkotásainak legjava. A legjellemzőbb és legértékesebb anyag, amelyet Babits versének ez a pár sora közelít meg legmélyrehatóbban:

A kaposvári Rippl-Rónai József szobor.

Vasárnap leplezi le Kaposvár városa nagy szülöttjének, *Rippl-Rónai Józsefnek* szobrát. Emlékszem jól azokra a napokra, mikor 1899-ben, Rippl-Rónai először mutatkozott be idehaza a Royal-szálló földszintes termeiben. Azok a remekművek, melyek ma muzeumok féltett kincsei, akkor kacagásra ingerelték nem egy nézőjüket. Történeti távlatból nézve, alig van ezen meglepő. Amit Rippl-Rónai akkor bemutatott, idehaza idegenül hatott. Más szellemi légkörből fakadt, nem volt gyökere, társtalanul állott, egy vele ellentétes szellemi klimában, melyből tehát kiütközött.

Idehaza művészetnek egyedül a mesemondó, anekdotázó, vagy történeti eseményeket ábrázoló oly tárgy-festészetet tartottak, mely a színek és formák külön való életét, sokszor bizony rikító foltokban, de mindig kézzel letapintható „igazsággal" adja. Rippl-Rónai dekorativ képzeletében pedig a tárgy beleolvad olyan színegységeket teremtő nagy harmóniákba, melyekben nem a plasztikai érték, hanem a ritka, a válogatott, sőt különös színárnyalat melódikus összecsengése volt a lényeg. Ez furcsának, sőt képtelennek tetszett és kikacagták.

Rippl-Rónait nem renditette meg ez a fogadtatás, hű maradt önmagához. Művészete olyan párizsi környezetben gyökeredzett, ahol a teljes és tiszta festőiségen kívül egyéb szempont nem jöhetett tekintetbe. Egyik kiállítását rendezte a másik után, ugyanazokból a műveiből, hogy a nézőit a maga látásához szoktassa. Lassanként egy kis kör alakult körülötte, mely egyre nőtt, ugyhogy néhány év mulva már a Műcsarnokba is bekerült egy oldalfalra néhány képével, mikor a kiállítást a Párizsjárt *Márk Lajos* rendezte, aki érezte a képek tiszta művészi esség ét.

Évek mulva Rippl-Rónai Kaposvárra költözött és kiállítást rendezett. Kimeszeltette azt az elemi iskolát, hol apja szinte egy félszázadon át tanitott, az ablakokra fehér függönyt akasztott és igy a rideg tantermeknek finom bensőséges hangulatot adott. Tárlatvezetésre kért fel és a kaposváriak mihamar kezdték követni gondolatmenetemet. Mikor évek mulva, az odavaló szálloda nagytermében, igen nagyszámu hallgatóság előtt beszéltem Rippl-Rónai művészetéről, a kaposvári közönség már oly büszke önérzettel hallgatta művészi jelentőségének elemzését, ami határozottan ellenkezett a senki sem próféta a saját hazájában elvvel.

De ennek megvolt a maga oka. Időközben ugyanis megváltozott a pesti klima, a művész köre erősen kitágult és Könyves Kálmánnál rendezett kiállitása után megtartott árverésen barátai szétkapkodták műveit — igaz, hogy olcsó árban.

De sok kicsi sokra megy, Rippl-Rónai hazatelepedett, villát vett egy kis földdel és a kaposváriak a Pesten sikert aratott, hazatért földit látták már benne. Ez a pesti siker aztán évről-évre fokozódott. Már Bécsben, 1903-ban, a Piskónál rendezett magyar kiállitáson alkalmam volt I. Ferencz József királyunknak bemutatni műveit. Őfelsége nagy elismeréssel szemlélte a „szecessziós" művészt, aki — mint mondta — tud rajzolni. A frankfurti kiállitása is nagy visszhangot keltett. Később a bécsiek aranyéremmel tüntették ki. A francia hadifogságból való hazatérése után néhányszor stilust változtatott. Ez mindjobban közelebb hozta a nagyközönséghez, annak ellenére, hogy fejlődésében következetes volt önmagához. Stilusának utolsó változását, a pasztellfejek ragyogó szinességét általános tetszés fogadta.

Nem tett pedig egyebet, mint korai pasztellformáját ujitotta fel, ujból a ritka szinösszhangok halk szineivel játszadozott. Ez éppenséggel nem az öregkor elernyedése volt, ahogy ujabban beállitják, ellenkezőleg, egy hosszu művészpálya tanulságainak diadalmas kicsengése, olyan finom, gyöngéd százszorszép és ritkahangzatu szinekkel, melyek az ő művészi nagyságának végső bizonyitékai.

Ezt a Rippl-Rónait ünnepli most Kaposvár és vele az egész magyar szellemi élet, mert Szinyeivel ő a másik nagy úttörő mester, kik közül az egyik (Szinyei) egyetlen művével (Majális) felemelte a magyar művészetet az uj csapást vágó nagy szellemek közé, a másik (Rippl-Rónai) élete utolsó korszakának csodás hangzatu szinfinomságaival magaslik ki az európai művészetben.

Dr. Lázár Béla.

1936. IX. 5. P. L.

micsoda szimfóniája! Piros paradicsomhegyek, zöldpaprika-hegyláncok, violaszín káposztahalmok, sötétzöld uborkadombok és borsó, bab, sárgarépa, céklarengetegek. Itt szőlő mosolyog a kosarakból, halványsárga, zöld, fekete, borszínű; ott sárgás és bibor őszibarack; arany körte; piros alma; hamvaskék szilva. Aztán a husok, a zsir, a vaj. Mindegyik külön illatot lehell, az illatok összekeveredtek, sulyosan, olajosan illik meg a levegőt, — az árusitósátrak között szük, alig lépésnyi kis ösvény, amely felett összeborul a védőponyva: behunyom a szememet, mélyen tüdőmre élegzem ezt a százféle szagu levegőt . . . — elhitetem magammal, hogy Itáliában vagyok, mondjuk Velencében, a Rialto piacán . . .

Dehát ez csak romantika, költészet, — nem ezért öttem ide.

Megállok az egyik árusitó helyénél. Nézem a vásárt. *Semmi izgalom.* A hölgyek vesznek, az árusok eladnak, ez az egész. Már-már azt hinném, minden rendben van, amikor hallom, hogy *egy vásárló hölgy, akinek tele kosarába most mérik a krumplit, nagyot sikolt és dühösen nézeget ide-oda.*

Mi történt?

Az történt, hogy *a kosárból elgurult egy szem krumpli, egy másik háziasszony, aki épp arra ment, lehajolt, felemelte, a saját kosarába tette és eltünt a tömegben.*

Ahá, ez már valami! Ha egy uriasszony jogtalanul eltulajdonit egy szem krumplit, a másik pedig feldühödik miatta, akkor itt igazán nincs minden rendben.

Egy percig nem vásárol senki a sátornál, megkérdezem hát az árusitó asszonyságot, hogy is állunk hát azzal a hires drágulással.

— Kérem — mondja panaszosan —, nem olyan nagy dolog az egész. *A tök, a paraj, az uborka néhány fillérrel drágább, mint tavaly, ezzel szemben a paprikát ugyanolyan áron adjuk, de van olyan főzelék, zöldség is, ami olcsóbb. Csak kérem, a nagyságák nem vásárolnak.* Nem fogy a paradicsom, itt rothad a nyakunkon, nem fogy az uborka, nem fogy a zöldbab, csak a paprika és krumpli megy erősebben. Dehát krumplira mindig szükségük volt az embereknek, kérem.

— No és sok a panasz? — kérdezem.

— Dehogy. *A nagyságák nem panaszkodnak, csak épen nem vásárolnak.* Ezt mondja a gyümölcsárus is, ki csodálkozik, *hogy az idén, amikor olyan olcsó a gyümölcs, nem fogy, holott tavaly, mikor drágább volt, rengeteget adtak el.*

— Hiába kinálom a szilvát, körtét, szőlőt olyan olcsón, hogy filléreket sem keresek rajta, itt hagyják nyakunkon, — kesereg a gyümölcsárus. — *„Kenyérre kell a pénz, nem gyümölcsre"* — mondják a munkásemberek, a nagyságák pedig csak épp ebédre, vacsorávalót vesznek, befőzésre alig.

Hallgassuk meg hát, mit mond az „ellenfél": *háziasszony.*

Őszhaju, kedves hölgy vásárol az egyik sátornál, tarján tele kosár. Megszólitom, szivesen beszél, hiszen szivét öntheti ki. Egészen biztos, hogy férje, nagy urai, lányai vannak, akik éhesen jönnek haza ebédelni.

— *Jaj, de mennyivel drágább az idén minden!* — sóhajt fel. — Azt maguk, férfiak, nem is tudják. *Legalább ötven százalékkal!* De a háztartáspénz azért csak ugyanaz, még jó, ha nem redukálja a férjem. *Különösen a hus, a zsir nagyon drága.* A zöldségfélék nem, *csak a paradicsom.* Be sem főztem az idén. *Tavaly ízlett volt a spájzomat megnézni, az idén üresen ásítanak az üvegek.* Nem is tudom, mit csinálunk a téli, háziasszonyok. Jöjjön ide, kedvesem — szól oda egy ismerős hölgynek —, maga is mondja meg a véleményét a háziasszonyok helyzetéről.

Odajön a másik hölgy is.

— Azt tessék megirni — kérlek —, hogy *akármilyen olcsó a gyümölcs, nem lehet befőzni, mert a cukor olyan drága.* Itt vagyunk a rengeteg jó és olcsó gyümölccsel, de télire egyetlen üveg befőttünk sem lesz. *Mért nem adnak befőzés idején olcsóbb cukrot háziasszonyoknak?* Ez a cukorgyáraknak is jó volna. A gyümölcstermelőknek is és nekünk is. Kérem, na szon kérem, vesse fel ezt az ötletet, minden háziasszony hálás lesz érte . . .

Ime: felvetettem az ötletet, csak legyen, aki megfogadja . . .

Mikor otthagyom ezt a zöldség, főzelék, gyümölcs hustengert, nem fér a fejembe, hol van itt a hiba *Nincsenek az eladók. Sincsenek a vevők.* Ki nevet hát — az *Istenszerelmére* — ebben a Kánaánban? . . .

(—y.)

1937. PESTI NAPLÓ XI. 26.

Rippl Rónai

Rippl-Rónai József

Irta: HERMAN LIPÓT

Ha valamilyen csodálatos véletlen folytán — ami azonban mégis megtörténhetett volna — *Rippl-Rónai* József francia festőművész lett volna, most — halála után 10 esztendővel — műveit egész bizonyossággal az ottani szokások szerint a Luxembourg múzeumból nagy ünnepélyességgel átvitték volna a Louvreba.

Mi szegény, kifosztott kis ország vagyunk; nincsen *Louvre*-unk s nincsenek ilyen megszentelt művészi tradícióink. De *Rippl-Rónai* Józsefet és művészetét nekünk adta a sors. Az a kiállítás, melyet az évforduló alkalmából a nagyízlésű *Petrovics* Elek válogatott össze és rendezett az Ernst-múzeumban s amely pontosan november 25-én, a művész halála napján nyílt meg, felemelő és boldog érzéssel tölt el. Rippl-Rónai elég gyakran rendezett kiállításokat műveiből. Szorgalmas és termékeny művész volt. Életének utolsó korszakában szinte évente tárta ki művészete kincseit. Mindig érdekes, változatos, új és meglepő volt. 1927-ben következett be, sajnos, korai halála (hiszen csak 66 esztendőt élt). Azóta már két emlékkiállítást is rendeztek. De ez a mostani adjad igazi képet a művész *oeuvre*-jéről, nem annyira a teljesség, mint a válogatás és összehangoltság eredményeképen. Mert a művészi alkotások hatása aszerint is váltakozik, hogy milyen összetételben kerülnek elénk.

Tudjuk, hogy *Rippl-Rónai* nem tudott hamar és könnyen elismertséget és népszerűséget kiharcolni magának. Manapság hihetetlennek tűnik, mi volt az, ami ezeket a világos és maguktól értetődő képeket a nagyközönség számára oly nehezen hozzáférhetővé tette. Hiszen könnyen felismerhető módon ábrázoltak embereket, tájakat, virágokat s mindenféle látható eseményt és tüneményt. Színben friss és kellemes, rajzban értelmes és szellemes, egész előadásmódjában egyszerű és közvetlen volt mindenik. A mindennapi témák: a művész egyszerű, polgári családja, barátai, ismerősei. Tájképeit, virágjait, mezőit, földjeit, egét, felhőit, *intérieurjeit* meglelheti bárki, ha a magyar vidéken körültekint. A dolgok harmóniába öntése (ami a művészi alkotások lényege) nem erőszakos, nem kényszeredett s főleg könnyednek látszó. Mintha ép az az egyéni és teljesebb, magasabb fokban művészi látás, mely Rippl-Rónai alkotásait jellemzi, volt a más normákhoz, a megszokotthoz hozzáhasonult szemeknek új és nehezen felfogható.

Rippl-Rónai művészete valóban nem a megszokott nyomokon haladó módszerrel jelentkezett. Nagy francia barátaival — *Maillol*-lal, *Vuillard*-ral, *Denis*-vel — új és friss művészetet kreált, színeset és elevent, dekoratív előadásmódot, közvetlent, minden felesleges nagyhangúságot kerülő intimet s főleg eredetit — s ezért meg kell szenvedni. Ezért harcolni kell, nyomort, gúnyt és megalázást tűrni éveken keresztül, míg a korszellem és főleg az emberek szeme hozzáérlelődik a művész nívójához, magasabb ízléséhez.

Ma Rippl-Rónai művészetét élvezni és megérteni már akadálytalan, de nem kevésbé élvezetes. Mindenki, aki nálunk a szép és a művészet iránt csak valamennyire is fogékony — Rippl-Rónai műveit immár szellemi tulajdonába vette s odasorozta őket a művészi normákhoz, melyekhez az új benyomásokat mérni lehet és kell. Ezek a képek époly természetes tulajdonunkká váltak, mint Petőfi, Arany, Ady gondolatai, szavai és képei, melyek immár érzés- és kifejezésbeli eszközeink. Nálunk ma a legtöbb művészileg fogékony embernek a *Rippl-Rónai* művészi látása pallérozta a szemét. Egy szép női arc, néhány ódon bútordarab a szobában, kedves ismerős a karosszékben, világosra festett fal néhány színes képpel, tarka kendő a zongorán, fehér párna az ágyban, egy piros művészsapka egy dús haj-koronázta művészfejen, elgondolkodó, fejét kezére hajtó nő, áll alatt pihenő, kesztyűbe bujtatott kéz, finom ujjak, melyek vázát, vagy kávéscsészét tartanak, pikánsan festett ajkú túlfehér arc, melyet szellemesen takar az elegáns kalap s főleg sajátos, csendes hangulatok — mind-mind *Rippl-Rónai*-képeket juttatnak *eszünkbe, az ő művészi módján gazdagodott a szemünk, ízlésünk.* Milyen nagy művész az, aki így ránk tudja kényszeríteni vízióit. Aki annyira egy volt a művészetével, hogy nem tudtuk már megkülönböztetni, hol végződik az ember és környezete s hol kezdődik a művészi alkotás! Ezt — úgy vélem — még azok is érzik, akik nem voltak személyes szemben szerint is ismerni a nagy mestert. Érezniök kell művei láttán, melyek mögött szorosan ott áll, most is, halhatatlanul él alkotójuk — mint minden igazi művészi alkotás mögött.

Fall Endre, Farkas Zoltán, Fellner Pál, Fellner Vilmos, Fenyő Miksa, Ferenczi Izsó, Földi Mihály, Frey András, Gajzágó László, Gáll Endre, Gerinczy Pál O. Prem., Germanus Gyula, Géber Antal, Gomperz Ervin, Grósz Emil, Gyömrei Sándor, Hajnal István, Halla Aurél, Haynal Imre, Harsányi Zsolt, báró Hatvany Endre, Herz Henrik, Hirsch Albert, Hordóssy Iván, Hunyady Sándor, Ibrányi Ferenc, Illyés Gyula, Incze Péter, Iványi-Grünwald Béla, Jajczay János, Jalsoviczky Károly, Judik József, Kaffka Péter, Kecskeméti György, Kelemen Móric, Kerecsényi Dezső, Keresztury Dezső, Kilián Zoltán, Kiss György, Klein István, Knob Sándor, báró Korányi János, báró Kornfeld Móric, Kovácsy Dénes, Kovrig Béla, Körmendy Ékes Sándor, Kőszeghy Iván, Kresz Károly, Laky Dezső, Lányi Zsigmond, Lelkes István, Lengyel Géza, Lukács Antal, Magyary Zoltán, Makkai János, Mándy Sándor, Máriássy Ferenc, Márkus Miksa, Máthé Elek, Miskolczy Ágost, Móricz Kálmán, Mutschenbacher Emil, Nagy Elek, Nagy Samu, Nelky Jenő, Neményi Sándor, Németh Lajos, Oszvald György, Ottlik László, Passuth László, Paikert Géza, Paul Iván, Pásint Ödön, Pethő Sándor, Pogány Béla, Pósch Gyula, Prokópy Imre, Quandt Richárd, báró Radvánszky Antal, Rapoch Jenő, Rákóczy Imre, Reimann Ernő, Rónai András, Salusinszky Imre, Schweng Lóránt, Senn Ottó, Simontsits Elemér, Sipos Sándor, Solymossy Sándor, Stein Emil, Szvatkó Pál, Szász Zsombor, Szász Zsomborné, gróf Széchenyi Károly, Szilber József, Szőllősy Lajos, Szőllősy Lajosné, Szüllő Géza, Szviezsényi Zoltán, Tasnády Nagy András, Tihamér Lajos, Tóth László, Török Pál, Trócsányi György, Trócsányi Zoltán, báró Ullmann György, Ungár Endre, Vadnai Béla, Vajda György, Valkó László, Véssei Ede, Vida Pál, báró Villani Lajos, Voinovich Géza, lovag Wahl Henrik, Walikovszky Károly, Weis István, Weiss Fülöp, Winchkler István, Wlassics Gyula, báró Wolfner András, gróf Zichy Rafaelné.

A vacsora után *Ottlik* Györgyöt a két társaság nevében *Imrédy* Béla titkos tanácsos köszöntötte fel. A meleg ovációban részesített Ottlik megindult szavakkal köszönte meg a valóban nagy és impozáns ünneplést. A vendégek mindegyike menükártyát kapott, amelynek borítékján facsimilében voltak láthatók azok a lapok, melyekhez eddigi munkássága *Ottlik* Györgyöt kapcsolta: a *Nouvelle Revue de Hongrie* és *The Hungarian Quarterly* folyóiratok, a *Pester Lloyd* és a *Budapesti Hirlap*, melynek évekkel ezelőtt már főszerkesztője volt és egy vignettán látható volt a Times, melynek több, mint egy évtizede budapesti levelezője az ünnepelt. A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt.

— Kitüntetés. *Milánóból* jelentik: *Gallia* János Ele-

Rippl Rónai
festőművész

Est
1935 1.6

Pár szó a Nemzeti Szalón jubiláris kiállításáról

Irta: Szomory Dezső

Milyen furcsa az élet! Mikor gyermekifjú koromban *Rippl-Rónai* mellett álltam Neuillyben a kis kerti szobájában és néztem, amint egy barnaruhás női figurát pingál bele zöldeskék atmoszférába s még egy kanárimadarat is pingál hozzá aranysárgán a kalitkában, — mikor ezt néztem, megvallom, elképedve ezt a képet az állványon s Ripplt is mint egy félőrültet az állvány mellett, bizony nem hittem, nem álmodtam, hogy ezt a barnaruhás női árnyat a kanárival a zöldeskék atmoszférában, mint egy halhatatlan remkművet fogom viszontlátni egy nap a Nemzeti Szalónban! Ő hitte, hogy ez egy remekmű, már akkor hitte! huszonötéves korában! s neki volt igaza! De éppen csak ő hitte ezt ezen az égvilágon, mert az az elegáns nép, aki elvonult e kép előtt Rippl első kiállításán Párizsban, a Galléria palotában, valóban csak elvonult s nem állt meg előtte...

Azóta elmult negyven év! A párizsi »elvonulók« nagy többsége, nyilván az életből is elvonult... Maga Rippl sincs többé. De a kép itt van, a *Kalitkás nő*, az örökkévalóságban!

És ez mind az örökkévalóság ezeken a falakon. Ez mind a szépség s a művészet diadala, idő, kor, elmúlás fölött! Itt van *Munkácsy* Mihály teremtőereje teljében, az egész kollekcióval. Itt van gyönyörű Krisztusképe Andrássy grófék terebesi kápolnájából, — ezt is láttam, még a villiers-i műteremben, mikor készült s Munkácsy vidáman fütyörészett hozzá, amint azt szokta munka közben! Ugy tudott fütyörészni ez a zseni, hogy az ember azt hitte valami csodamadár szól egy függöny mögül. Egy fülemüle elrejtve valahol!

S itt vannak e jubiláris kiállításon, ebben a festőművészek Pantheonjában, a magyar érzés, a magyar szín, a magyar paletta halhatatlan úttörői s [illegible] alkotó [illegible] ijüknek [illegible] bűvöletes visszasugárzásában, hogy remekműveik mellett, mintha ők maguk

is még itt volnának, még élnének mind! Az alkotásuk ereje, színpompája s lendülete, úgyszólván kiemeli őket emberi létük mulandóságából s úgy látni őket halhatatlan pályájuk magaslatán, mint a szenteket megvalósult álmaik boldogságában. *Ferenczy, Madarász, Lotz, Mednyánszky, Bihari, Zichy* Mihály, *Székely* Bertalan, *Than, Telepi*, idősb *Vastagh* György, *Feszty Árpád, Ligeti, Kacziány, Margitay, Benczur, Brodszky, Bruck, Aggházy, Déry, Kriesch* s mindenekfölött az a tündéri *Szinyei-Merse* s a szobrászok között *Fadrusz* és *Strobl*, a nagy multak dicsőségét hirdetik, egy szebb és boldogabb jövő szent ígéretével!

22
2

Végösszeg: 57.284.00

A dr. Bajusz Györgyné-féle leánylíceum készpénzadományán kívül ruhaneműt, könyvet és játékszert is küldött a menekültek részére.

történhetik. A hívek pedig a botrányokozás elkerülése céljából alkalmas módon kioktatandók, hogy az egyszerű egyházi temetés azért adatott meg az öngyilkosnak, mert tettének elkövetésekor fennállott beszámíthatatlanságát orvosilag igazolták.

Számos női bajnál

reggel, éhgyomorra félpohárnyi természetes **Ferenc József** keserűvíz végtelen nagy megkönnyebbülést szerez azáltal, hogy a belek tartalmát felhígítja és akadálytalanul kiüríti, azonkívül az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja. A nőgyógyászati klinikák bizonyítványai tanusítják, hogy az igen enyhe hatású **Ferenc József** vizet, különösen a szülészeti osztályon, a legjobb eredménnyel alkalmazzák.

Rippl-Rónai József

Pesti Hirlap, 1927. nov. 26.

Rippl-Rónai József meghalt.

Eredeti fényképfelvételeinket mümellékletünkön, a Képes Pesti Hirlapban közöljük.

Az élő magyar művészek között, kik a külföldi kiállitásokon világhirt szereztek a magyar névnek, a legelsők egyike *Rippl-Rónai József*, kinek önarcképét nemrég helyezték el a firenzei Uffiziben. Rippl-Rónai most hónapok óta tartó betegeskedés után pénteken reggel kilenc órakor csendesen elhunyt. Ezzel végleg lezárult egy művészi pálya, amely a maga változatosságával szinte tipusa a nagyot és ujat hozó művészek sorsának.

Rippl-Rónai a hagyományból indult ki, hogy látszólag teljesen elforduljon tőle. Ép azért első fellépése közmegbotrankozást okozott, s a vihar, melyet fellépése keltett, csak lassan ült el. Igaz, hogy közben két változás történt. Megváltozott a közönség izlése és megváltozott ő maga. Mert Rippl-Rónai nem volt az a művész, aki az egyszer megtalált formához kapaszkodott volna. *Zichy Mihály* irta egyik eleddig ismeretlen levelében párizsi tapasztalatairól, hogy a festők ott majdnem mind maniristák, egyik rózsaszinü női aktot, a másik XV. Lajos-korabeli [illegible] mind virtuózabb készséggel, de egyre unalmasabban. Ez a manirista eljárás távol állott Rippl-Rónaitól, pedig ő is francia művészkörökben nevelkedett, de benne a vérbeli művész örök kutató s kereső lelke élt, aki egyre ujabb és ujabb problémák elé állitotta magát. Innét van az, hogy művészetét nem lehet egyetlen formulára visszavezetni, noha annak kialakulására, a maga eredeti zsenijén kivül, kora és környezete elhatározó befolyással volt.

Művészi tehetsége tudatára akkor ébredt, mikor a gróf Zichy-családnál nevelősködve, elkezdett merő kedvtelésből, mint hitte, valójában ösztöne parancsszavára, ő maga is rajzolgatni, még pedig oly sikerrel, hogy a grófi család ösztöndijjal Münchenbe küldte, ahol menten felvették az akadémiára, s nemsokkal később már sikerekről számolhat be szüleinek, kiket nagyon meglepett hirtelen elhatározása, hogy művész lesz. Három évi akadémiai tanulás után *Munkácsy* mellé kerül Párizsba, ahol nagyon jó dolga volt, mert a mester másoltat vele, képeit segit eladni, szinte a családjába fogadja.

Csakhogy ez az idő, a nyolcvanas évek vége, már kiábrándult a naturalizmusból, tul van az első impressziomista mesterek dicsőitésén, megjelenik *Gauguin, Van Gogh*, nagy sikert arat *Whistler*, akik mind a természet interpretálásának jogosultságát hirdetik, ami annyit tesz, hogy nem szabad a természetet szolgailag másolni, hanem keresni kell a természet lelkét s a formák dekorativ összekapcsolásával — ki-ki egyéni izlése szerint — kell összhangokat teremteni.

Megejtő tan s mihamar egész kör alakul ki az uj mesterek köré, akik ez irányban kisérleteztek. Gauguin Pont-Adenbe megy, az elhagyott bretagnei faluba, ahol tanitványok veszik körül, kiknek lelkesedéssel hirdeti az uj igét. Itt találjuk Rippl-Rónait is, aki fiatal francia festőkkel barátkozik össze, akik meggyőzik őt elveik igazságáról. Ezt titkolnia kell Munkácsy előtt, mert mindenik — igaz művész módján — esküdött a maga elvei igazságára. Egy darabig ment ez a titkolódzás, de a véletlen kipattantja a titkot és Munkácsy engesztelhetetlen. Rippl-Rónai magára marad. Ez volt élete legszomorubb ideje. Társai is mind csupa szegény legény, de mind hithü, bizakodó és megátalkodott. *Maurice Denis, Vuillard, Bonnard, Maillol* — ma a francia művészet megannyi csillaga — alkották azt a kis kört, melyhez Rippl-Rónai csatlakozott és együtt nyomorogva dolgoztak az uj uton. 1892 tavaszán végre sikerül bemutatkozni Párizsban. Az osztrák-magyar nagykövetség palotájának egy kerti házában mutatta be müveit, melyeknek szép erkölcsi és elég jó anyagi sikere is volt. Aztán hazajött. Vonzotta a kaposi föld. Sikert remélt? Nem ismerte a pesti viszonyokat. De aztán megismerte!

A Royal-szállóban állitotta ki müveit, melyekről az uj francia kritika már elismeréssel nyilatkozott. De idehaza? Egy szóval ugy jellemezhetem a hatást, hogy egyszerüen futóbolondnak deklarálták. Hogy a művészek azon része, kik vele ellenkező elveket hirdettek, elitélték, az természetes, de hogy műértő is alig akadt, aki felismerte volna az uj szépséget, mikor az az uj szépség már nem állott elszigetelve az európai áramlatban, az meglepő. De hát ez az ujitók sorsa! Az idő majd elégtételt szolgáltat nekik. De addig sorsuk a koplalás. Vagy a megalkuvás. Rippl-Rónai az előbbit választotta. Egymásután rendezte kiállitásait, bukást bukás követett, de ő állott rendithetetlenül, magányosan, a kikacagtatás, a gúny, a mellőztetés erdejében s dolgozott tovább, ujabbnál-ujabb formákat teremtve!

Az első kiállitáson a whistleri dekorativizmus, a puvis de chavonneri primitivizmus hatása még érezhető volt alkotásain, de hogy hazatelepedett, főleg a kaposvári vidéki környezetben, uj formákat kénzelt el.

Mi volt az a hallatlan uj Rippl-Rónai művészetében, ami eleinte oly nagy ellenkezést váltott ki?

Az, hogy szakitott a természet részletes leirásával, s leegyszerüsitve adta a természetet, azokat az uralkodó jellegzetes vonalakat csupán, melyek a tárgyat karakterizálják, a mozgásban azt a vonalat, mely annak illuzióját fel tudja kelteni. Nála minden kihagyás, elvonatkozás kiemelés. Az egyszerüt és a jellegzetest kereste ki, ha azt megragadta, minden mást eldobott magától, mint fölösleges területet. Hogy ezt a jellegzetest kikereshesse, százszámra csinálta rajzait, melyek összefoglalása egyetlen vonal, melyet miután képzeletében megtalált, egyszerre tett le vásznára. Ez az ő hires, egyszerre való festési teoriája. Az egyetlen a döntő forma kikeresése nála a lényeges, mintahogy a heliotropban sürítve van száz meg száz napraforgó minden illata.

Ez művészetének lényege, ebből megértjük minden stilus-etapeját, azt, amikor kaposvári otthona intimitásait festette, mikor erős konturokba fogta tüzes színeit mikor pasztellképeiben egy-egy lelket revellált egy-egy döntő forma kiemelésével, melyre sejtelmesen hullajtotta rá a fényt, a többit árnyékba meritette vagy egymásra kent szinekkel belső tüzeket gyujtva. Tájképeinél is ezt a nagy egységet kereste, lemondva a részletekről, csak egy-egy alaphangulatot emelve ki, de mindezt a természetből meritve.

Igy érthetjük meg, hogy ő, aki ezerszámra rajzolt — önmagának, alkotásában szinte monumentálisan egyszerü nagy szemekkel látja a formát, melyet képzeletében teremt. Igy érthetjük meg, hogy neki a modell csak tanulmányanyag, legjellegzőbb arcképeit akkor festette meg, mikor nem állott előtte a modell, csak a lelkében, de ott készen, biztosan, határozottan, lelki szeme előtt.

Rippl-Rónai művészete ily lelki struktura alapján fellődött arra a nagy mesteri szinvonalra, amelynek a magyar művészet oly sok örökbecsü alkotást köszönhet.

Végre aztán eljött az ő ideje is. Legutóbbi kiállitásai, melyeket az Ernst-muzeum rendezett, a siker sorozatos láncolatai. Most már tudatára jött a közönség, hogy egy nagy mester előtt áll, akinek alkotásaiban ragyog a szépség, aki a szinek zenéjével uj melodiákat teremt és e melodiák megremegtették közönsége lelkét

Müveiből igen sok mértföldkövet jelentő alkotás emelkedik ki, melyekkel megajándékozta nemzetét, egy oly idő fölötti művészetet alkotva, mely dacolni fog a változó korokkal.

Dr. Lázár Béla.

*

Rippl-Rónai Józsefet, ki hatvanhat éves volt, körülbelül másfél esztendeje támadta meg az a betegség, amely most, nem váratlanul, de mégis hirtelen végzett elgyengült szervezetével. Ütőérelmeszesedéséhez különböző vese- és szivkomplikációk járultak és a nagy mesteren alig egy évvel ezelőtt, műtétet hajtottak végre a János-szanatóriumban. A műtét után Rippl-Rónai állapota jobbra fordult és kaposvári villájában, a hires Róma-villában, ahol felesége és fogadott leánya ápolták a legnagyobb önfeláldozással, csakhamar lábadozni kezdett a nagybeteg. Állapotának javulása annyira haladt, hogy *az elmult nyáron ujra munkához is látott* és az Ernst-muzeum egyik legutóbbi kiállitásán méltó feltünést keltettek lábadozása alatt készült festményei. Állapota mindössze nehány nap előtt fordult rosszabbra. Balatonfüreden, ahova szivbaja miatt vitték a művészt. Innen hazaszállitották kaposvári villájába, ahol — huszonnégy órai öntudatlanság fáajdalom nélkül való agóniája után — örökre elszenderült.

Kaposvár városa saját halottjának tekinti nagy fiát, aki a város diszpolgára is volt. Rippl-Rónai holttestét *a kaposvári városháza disztermében ravatalozzák föl és innen temetik vasárnap délután három órakor* a város által adományozott diszsirhelyen, a római katholikus egyház szertartása szerint.

Rippl-Rónai temetésén képviselteti magát a kultuszminiszter és a Képzőművészeti Társulat, valamint az összes magyar művésztestületek, élükön a Szinyei-Merse Pál Társasággal, melynek az elhunyt mester egyik alapitója volt és a KUT *művészcsoporttal*, mely *diszelnökét vesztette el* benne.

A Képzőművészek Uj Társasága (KUT) pénteken délután elnökének. *Rippl-Rónai Józsefnek* elhunyta alkalmából elnöki tanácsülést tartott és elhatározta, hogy a társaság a kaposvári temetésen küldöttség utján vesz részt. Az elnöki tanács tagjai közül a temetésre utaznak: *Márffy Ödön, Kernstok Károly, Beck Ö. Fülöp*, dr. *Rózsa Miklós*, dr. *Artinger Béla* és dr. *Bartha Ferenc*, akik a Társaság nevében koszorut helyeznek a ravatalra. A temetésen a KUT nevében Márffy Ödön festőművész mond bucsuztatót.

a nagy nemzetközi mesterversenyekről, hanem minden a sakkozóvilág körébe vágó jelentősebb eseményről hirt ad.

A *Pesti Hirlap*, mely Magyarország sakkkulturájának terjesztésében mintegy három évtized óta mindig elöl járt, ismét nagyszabásu kulturális eseményt készit elö a magyar sakkvilágnak.

A külföldi nagy világlapok példájára a *Pesti Hirlapnak* sikerült egykori munkatársát, *Maróczy Gézát* megnyernie, hogy szimultán-mutatvány keretében mérközzék meg a magyar sakk-közönséggel.

A világhirü mester tudvalevően a londoni sakkolimpiászon segitette győzelemre a magyar szineket, majd hosszabb vidéki szimultánkörutra indult. Kötelezettségei azonban most Amerikába szólitják s igy most a *Pesti Hirlap* által rendezendö szimultánestén búcsúzik a fővárosi sakkozóktól.

Maróczy Géza nyolc évi külföldi tartózko-

Renner szocia
nagy külpolitikai beszédébe
a le yveres erő latbavetéséve

Bécsből jelentik: A pénzügyi és költségvetési bizottság mai ülésén *Renner* szocialdemokrata képviselö a külpolitikáról szólva részletesen foglalkozott *Ausztriának* a szomszéd államokhoz, elsösorban *Magyarországhoz való viszonyával.*

Bevezetöben kérte, hogy a szövetségi kancellár tegyen lépéseket abban az irányban, hogy a szövetségközi katonai bizottság szüntesse be müködését *Ausztriában.* Utalt arra, hogy a szövetséges katonai bizottság már kivonult ugy *Németországból,* mint *Magyarországból,* jóllehet nyilvánvaló, hogy *Magyarország a levente-alakulatokban fegyverképes szervezetet létesitett* és hogy jóformán nap-nap után nyilatkozatokban fenyegeti szomszédait. Ami a szomszéd államokat illeti, *Renner* megállapitja, hogy *Ausztria* viszonya *Csehországhoz tartósan jó* és csaknem minden surlódástól ment. Látnivaló, hogy ez a két köztársaság egymáshoz a legközelebb áll és hogy számos kérdésben érdekei nagy közösséget mutatnak, ami alkalmas a kiépitésre.

Ezzel szemben — folytatta *Renner* — keleten és délkeleten a nyugtalanság és a fenyegetés fészkével állunk szemben. Egész sorát észleljük a tényeknek, *amelyeket nyugtalansággal kell tapasztalnunk. Elsősorban ott van az a szoros barátsági viszony, amely Budapest és Róma között létesült; ott van továbbá Franciaország és Jugoszlávia szövetségi szerződése; ott van Albánia és Olaszország szerződése;* ehhez járulnak a romániai események. *Az egész vonalon vihar jelei mutatkoznak.* Az a kérdés, vajon köztársaságunk nem kénytelen-e — tekintettel a kelet és a délkelet teljesen megváltozott helyzetére — olyan rendszabályokhoz nyulni, amelyek túlmennek azon, amit számunkra a békeszerződések keretében biztositottak. Az a kérdés, vajon tekintettel arra a tapasztalatra, *hogy a Népszövetség segitsége rendszerint túlkésön jön,* nem szükséges és nem ajánlatos-e olyan rendszabályokhoz nyulnunk, amelyek végrehajtására — számolva a megváltozott külső helyzettel — egy erős osztrák kormánynak némi kilátása lehet.

Budapest és Róma szorosabb megértése *riasztóan hatott Ausztriában is sokfelé.* Nálunk még mindig sokan vannak, akik az 1867-es hagyományhoz hiven a jövő fejlödését inkább a régi dualizmus szellemében képzelik el és azt hiszik, hogy *Bécs és Budapest* közelebbi [illegible]

— Hangverseny a szegény gyermekek javára. (S.)

javaslatot.

A szesztilalmi javaslat.

A szesztilalmi javaslat tárgyalásánál

Kolossváry Mihály arra mutatott rá, hogy a javaslat csak akkor lesz eredményes, ha uj italmérési engedélyeket ki nem adnak és nem szaporitják a mulatóhelyeket. Sürgette az iskolánkivüli népnevelést és a cserkészet fejlesztését.

Molnár János kisgazda az italmérési engedélyek csökkentését kivánta. Olyan helyen nem volna szabad ingatlanszerződéseket kötni, ahol ital mérnek.

Belatiny Arthur szerint a javaslat, amelyet a miniszter iránti bizalomból elfogad ugyan, nem számol az élettel. *Az ünnepnapon való szesztilalmat ellenzi az idegenforgalomra való tekintettel.* Az alkoholtilalom olyan országokban, ahol egy millió lakos foglalkozik szőlőmüveléssel vagy abból keresi kenyerét, nem vihető keresztül. A korhatárt a javasalt alacsonyan állapitotta meg. A végrehajtási utasitásban gondoskodni kell arról, hogy *ne üldözzék azokat az iparüzőket, akiknél szándékosság nem forog fönn.*

Petz Lajos részletesen birálja a törvényjavaslat intézkedéseit, azután

Baán Jenő radikális alkoholellenes törvényeket és az italmérési engedélyek szigorubb kezelését sürgette.

Mészáros István, a felsőház földmives tagja helyesnek tartja a vasárnapi italmérés felfüggesztését, de azt kivánja, hogy a vasárnapi bucsukon a régi szokásnak megfelelő népmulatság ezután is lehetséges legyen.

Vass József népjóléti miniszter

kijelentette, hogy a javaslat kizáróan az ifjuság védelmét célozza s nem az alkohol ellen való védekezést szolgálja. Ezt a javaslatot egyedül az állam vasöklével végrehajtani nem lehet, propagandát kell inditani magában a családban is. A termelést a javaslat nem érinti, sem általános szesztilalomról vagy a szeszfogyasztás korlátozásáról nem rendelkezik. Gyönge lábon állna a magyar bortermelés, ha csak arra a mennyiségre támaszkodnék, amelyet a javaslatban érintett ifjuság fogyaszt. *Eljön majd az ideje, amikor az alkoholveszedelem problémájával is foglalkozunk.*

A magyar nemzet egészségének, a magyar generáció épségének érdekeit mindenek fölibe kell helyezni.

Az idegenforgalom és a vasárnapi szesztilalom között nincs összefüggés. Az idegen nem azért jön Párizsból Budapestre, hogy itt aperitifjét megihassa. *Az idegenforgalom mértéke semmivel sem csökkent azokban az országokban, ahol hasonló határozatokat léptettek életbe.* Azokkal szemben, akik az ipar és termelés szempontjaira hivatkoznak, azt mondja, hogy *virágos kert ez a megtört Pannonia és a virág ebben a kertben a fiatalság. Ezt a fiatalságot sem az elhanyagolás forró vizével, sem az élvezetek lehervasztó áradatával nem szabad elboritani engednünk,* mert különben a haza érdekében küzdő generáció nem következhet utánunk. (Taps.)

A felsőház egyhangulag elfogadta a javaslatot.

Szombaton délelőtt tiz órakor folytatják a tanácskozást.

Lord Rothermere üdvözlő távirata Rákosi Jenőhöz.

Rákosi Jenőt, a *Pesti Hirlap* illusztris főmunkatársát, az üdvözlő levelek és táviratok egész halmazával árasztották el az ország minden részéből és a külföldről, születésének 85-ik évfordulója al-

PH. 929. X. 13.

Nemzeti Szalon.

A Független Művészek Társaságának kiállitása.

Ránk köszöntött az ősz, a kiállító termek kitárták kapuikat. A képzőművészek betakaritották a termésüket és most egymásután hozzák elénk a kiállításokon kitől, ami tellett. A *Nemzeti Szalón* vasárnap megnyiló kiállitásán a *Független Művészek Társasága* néven csoportosult festők, szobrászok mutatiák be munkáikat. Ez a művészklub korábban már mint művészcsoport szerepelt, Budapesten egy zsürimentes kiállitást és vidéken nyolc tárlatot rendezett.

A Független Művészek Társasága e második budapesti kiállitásának katalógusi elüljáró beszédében azt vallja céljának, hogy küzd a képzőművészet magyarságáért és a művészet nemzeti jellegének megtagadása ellen. Vajjon szükséges-e ennek hangoztatása? Hiszen igazi művész nem tagadhatja meg a művészetében megnyilatkozásra zsendülő faji sajátosságokat, mert ha ilyen jelentkezik benne, ez természetének egyéniségét gazdagitó szine. Viszont a tárgyválasztás senkit sem avathat jellemzően magyar művésszé, ezt az előszó is elismeri, sőt hangsulyozza, hogy a szinek és formák nemzetközi nyelven szólnak a képek és szobrok kedvelőihez. A stilus magyarsága pedig egyéni kifejeződés, amit fölvenni, mástól átvenni vagy éppen erőszakolni ugyis hiábavaló kisérletezés. Helyeselni kell azonban a művészcsoportnak azt a törekvését, hogy a magyar vidékek szépségeit óhajtja vászonra, papirra vinni, amitől nagy művészeink nem is idegenkedtek és ez formatörekvéseiken, egyéniségükön mit sem változtatott. *Szinyei Merse Pál* örökértékü magyar tájai, *Rippl-Rónai József* somogyi tanulmányai és a nagybányaiak egész működése mind azt igazolják, hogy igazi művészeink meg tudták találni a magyarországi tájak és a magyar élet eredeti szépségeit. A különböző felfogások viaskodása ugyan a fejlődést szolgálja, de az elfogultak könnyen politikává élezhetik ki a művészi harcot, holott a minden nép nyelvén beszélő művészetek mindenkor az általános emberi eszmék hordozói. S éppen a művészektől várjuk, hogy az emberek, a fajok közt a megértést elősegitsék.

A művészcsoport kiállitása különben arról tanuskodik, hogy nem mindenki tudja kifejezni — ha érzi is — a faji jelleget. A kiállitók közt néhány régebbről ismert művész is szerepel. Ezek már megállapodott festők, közülök több aligha fejlődik, mert nyilván kitart felfogása mellett, vagy természete a megujulásra nem alkalmas. Kész, gyakorlottkezü művészek, de eredeti egyéniség kevés jelentkezik a kiállitáson, viszont többen szerény igényüek, akik nem is hivják ki a szigorubb birálást. Kisérletezők is akadnak, de merészebb, ujra törő festői próbálkozás alig állitja meg a szemlélőt. A gondos, elfogulatlan megfigyelés azonban megállapithatja, melyik munkában mennyi az érték.

Rippl-Rónai József

s olvasókőzönségéhez ma
legutóbbinál is értékesebb
olvasóink nagy táborának.
ország és külföldi aktuális
sével együtt, a hét egyes
ntel a sport, a szinház, a
napi élet olyan megnyila-
etesebbé teszik az emberi

M.O. 932. II. 21.

Nyolcvan év magyar művészete a Műcsarnokban

Milyen igazunk volt, amikor a Műcsarnok minden kiállítása alkalmából a *művészbéket követeltük!* Ime, a béke első fuvallatára a régi nagy műcsarnoki tárlatok hangulata árad a termekben, öröm és gyönyörűség végigmenni a ma megnyíló kiállításon. Pedig most még elháríthatatlan akadályok kötötték a rendezők kezét, nem alkothattak tökéleteset — de a hiányokról már csak azért sem beszélünk, mert hiszen ennek a kiállításnak nemes szociális céljai vannak, *minden jövedelmét a művésznyomor enyhítésére fordítják.* És mért beszéljünk a hiányokról, mikor *annyi dicsérnivalót találhatunk?*

Két részből áll a kiállítás. Az egyik (az első nagy és a hozzáesatlakozó két oldalteremben) a multat mutatja, *a magyar képzőművészet úttörőinek munkáit. Barabástól* kezdve a nyolcvan éves mult valamennyi ragyogó neve szerepel itt, főhangsúllyal *Munkácsy, Paál, Lotz, Benczur, Szinyei. Strobl* Alajos három csodálatos márványportréja külön esemény.

Az élők élén jár s átvisz a multból a jelenbe Ferenczy Károly és *Rippl-Rónai* kincses kollekciója. Magántulajdonban levő képeit, amelyeket máskor nem láthat a nagyközönség. Ide el kell jönni mindenkinek megnézni.

Az élő művészek munkáit az *egyes művészcsoportok* gyüjtötték. Egy képet vagy szobrot küldhetett mindenki — s ezt az egyet sokan szerencsésebben választhatták volna ki. De ezért a művész felelős, a kiállításnak külön érdekessége marad az, hogy valamennyi művészi irány egyformán képviselve van, egyenlő fegyverekkel vehetik fel a harcot a közönség elismeréséért.

Termek sorrendjében a kiválóbb művek következő alkotóit jegyeztük fel: *Beck* Ö. Fülöp, *Csók* István, *Zádor* István, *Pásztor* János, *Turmayer, Ruzicskay* György, *Pátzay* Pál, *Varga* Oszkár, *Schubert* Ernő, *Wosinszki* József, *Vaszary* János, *Csontváry, Kernstok* Károly, *Czobel* Béla, *Kmetty* János, *Paizs Goebel* Jenő, *Derkovics* Gyula, *Perlrott* Csaba, *Egry* József, *Molnár* C. Pál, *Bornemissza* Géza, *Aba Novák, Medgyessy* Ferenc, *Berény* Róbert, *Szőnyi* István, *Márffy* Ödön, *Bernáth* Aurél, *Lakatos* Artúr, *Halvany* Ferenc, *Fényes* Adolf, *Iványi Grünwald* Béla, *Udvary* Pál, *Feszty* Masa, *Perlmutter* Izsák.

Az anyag összegyüjtéséért *Majovszky* Pált, az ízléses rendezésért *Petrovics* Elket illeti őszinte elismerés. Kár, hogy a Képzőművészeti Társulat nagyon hangsúlyozza, hogy a kiállítás csak *kivétel*, mert csak »kivételképpen tettek eleget a *művészcsoportok együttes kívánságának*« (m—l)

M.O. 932. II. 21.

Rippl-Rónai

csapatot hozták Budapestre, amely a német futball fiatal tehetségeiből áll, bízik a csapat sikerében.

A csapatösszeállítás: *Kress—Burghardt, Stubb—Gramlich, Tiefel, Kraus—Langenbein, Leichter, Rutz, Ruhr, Merz.*

A délnémet csapat az Imperial-szállodában lakik, szombaton délután a várost tekinti meg.

A mai zürichi árfolyamok

Zürich, február 20. *(Záróárfolyamok.)* Párizs 20.19¼, London 17.69, NewYork 512.37, Brüsszel 71.47½, Milánó 26.60, Madrid 39.60, Amszterdam 207.25, Berlin 121.55, Szófia 3.71, Prága 15.17½, Varsó 57.45, Belgrád 9.06, Bukarest 3.05.

Felelős szerkesztő: MAGYAR ELEK
Felelős kiadó: SÜMEGI VILMOS



A „Párizsi Regény"-ből

Irta:

Szomory Dezső

Már többször mondtam, nem akarok itt nagy színekben szólani és karmazsínba fösteni. Nagy zenekarom pihen, szabadságolva, s csak házi gitárom pengetem, a lehető legszerényebben, ha tudom.

Horváth Gyula igazi úr volt Erdélyországból. Szenvedelmes lénye sugárzott attól a maximális energiától, ami e távoli kor naivitásaihoz, álmaihoz, egész derűs világához szabta szárnyait. Még így is több égett és zúgott a lelkében, mint ami szükséges volt e tündéri Magyarországon. Tisza Kálmán mint egy elaggott Jézus-Krisztus, közös trónon az Atyaúristennel, úgy ült bársonyában tizenöt évig, igazi *metatronos!* Ferenc József mellett. A többi mind mellékes volt. Ezt akkor kevesen tudták, mert csak az idő beszél az ember igazságához.

Horváth küzdött, szenvedelmesen. Már pusztára a szakálla revellálta benne a harcost, a gavallért s a romantikus szívet. Igazi liberális abban az értelemben, ahogy ezt mindmáig gondolják Magyarországon, egyszerűen Apponyi Albert tiszteletére alapította a *Magyar Hirlap*-ot Tisza Kálmán ellen. Megfordítva talán több sikere lett volna. Apponyinak nem sokat használt, Tisza Kálmánnak semmit sem ártott. Hasznom csak nekem volt az egészből, sietek hozzátenni, erkölcsi hasznom is, mert azonfelül, hogy *párizsi levelező* lettem fix havi fizetéssel, még egy gyönyörű levelet is kaptam Apponyi tollából, gyönyörű kezeírásával! Már a boríték is elbűvölt, ahogy így címezte: előkelő lelkével szegény fejemnek: *Monsieur Desiré de Szomory*. Legyen csak [illegible]

felül, valahányszor Párizsba jött az ellenzék e nagy vezére, rögtön felkerestem fiatal szívem minden vonzalmával s azon kötelességtudóan, ahogy Blowitz, a *Times* levelezője, kereste fel Gladstonet, ha ez Párizsba érkezett. Ilyenkor hasábos tudósításokat küldtem úgynevezett lapomnak Apponyi Alberttel való történelmi beszélgetéseimről s írói ösztöneim végzetes sarjadásával bőven leírtam azt a szerény manzárdot a Grand-Hotelben, ahol emberfölötti alakjával ki sem tudott egyenesedni az alacsony plafón alatt, mint egy sudárfa egy padláson, vagy mint egy ó-görög titán egy Hugói versben s akinek a vállán van az ég! Ami irodalmi tervem, álmom, vágyam és honvágyam volt, mind közöltem s fejtegettem, egész keserű utamat elmondtam kellő tapintattal és minden finomsággal, »*tristis usque ad mortem!*« Olykor, nyilván, egy-egy könnyemet is látta a szememben és elgondolhatta magában, magasan Párizs fölött, az emberi illúzió minden bánatos hívságát, mikor megváltásom reményszálait, kantilénaszerű vallomásokban, az ő kormányához fűztem, mint egy jobb világhoz, mint a mennyek országához, ami elérkezik egy nap! Aztán, ha lejöttünk a boulevardra s tiszteletteljesen kísérhettem egy pár lépésnyire, büszke szívemmel a Cafe de la Paix előtt, szinte ámultam, hogy az a sok ember a kávéház teraszán nem pattan fel és nem hajlik meg előtte! Így rajong az ember, mikor húszéves a lobogó szívével, mint egy zászló. Istent se ismernék fel, ha itt jönne köztük, ezt gondoltam s azt hittem, hogy ezzel valami zseniálisat gondolok. De amikor búcsúzásul, nyujtotta a kezét! Megválni Apponyitól, kilépni abból az atmoszférából, amit szuggesztív egyénisége vont köréje varázslatosan, a hangja dallamosságával, — a lelkem hasadt belé! Megválni fájdalmasabb volt, mint amilyen örömteljes találkozni vele. Ez annyi volt, mint megválni a boulevard sarkán Magyarországtól, megválni a hazától, minden jótól, minden multaktól, Jászai Mari tragikánktól s meghalni mindannyiszor! Amint még néztem utána, mintegy koldusbotra jutva, a szívem sajgott, hogy még sokáig láttam az emberek feje felett, az uccán, mint egy tűnő hajó árbócát a tengeren, mert mindenkinél magasabb volt. Politikai kötelék? Nem! Ez egyszerűen a költő szíve volt.

Mit tudtam akkor, amit sajnos, mind megláttam azóta! Apponyi Albert küzdelmes fiatalsága azzal a saskeselyű aggastyánnal, aki mint egy rajnamenti burgrave leszállt naponta a Taunus hegycsúcsáról, hogy a Sándor-uccai parlamentbe jöjjön, — ez Magyarország legszebb kora. Ha megírnám egy nap, Isten engedelmével, azt a Micheleti könyvemet »*Magyarország nagysága és hanyatlása*« címmel, ahogy azt jeleztem »*Levelek egy barátnőmhöz*« című kötetemben, itt volna, e két államférfiúban, az a két főprincipium, amelyből kiindulnom kellene. Apponyi épúgy nagy, mint Tisza, egy másik, egy talán tragikusabb értelemben, mert kettőjük közül, örök álma múlhatatlanságával, Tisza Kálmán a boldogabb. A történelem nyilvánvalóan úgy szövi szálait az idők éjszakáján, hogy az emberre, akit a dolgok központjába sodor, nincs gondja lelki értelemben. Hogy ez mit szenved, vagy minek örvend, azt már a rideg életre bízza, az ember sorsára egyenest...

De ami mind e matériákban, márcsak

Rippl-Rónai József.

PESTI NAPLÓ 1927 október 9

Rippl-Rónai József pályafutásáról

Irta: Herman Lipót

Irígylésreméltó, ki *Rippl*-Rónai Józsefről a nagy, hozzáméltó életrajzot, művészetének természetrajzát meg tudja, meg fogja írni. Cikk, tanulmány, riport igen sok termett ez érdekes egyéniség körül, de ez mind nem elég. Vannak témák, melyekről állandóan lehet írni, melyek sohasem kopnak el, az igazságról, a szeretetről, az igazi művészetről mindig kell írni, ezeknek mindig szolgálatába kell állítani a nyomtatott betű hatalmas propagandáját. Hogy válik egy művész elismertté, népszerűvé, milyen részekből rakódik össze egy elismert »sikeres« pálya hatalmas épülete? ezt megmutatni: érdekes írói probléma. A pályához való tehetség, művészetre való hivatottság, erő ahoz, hogy legyőzhesse mindazokat az első akadályokat, melyek a kezdő elé gördülnek, küzdelem a minimális anyagiak megszerzéséért, hogy »világot meghódító« foglalkozásához az első előkészületeket megtehesse. Aztán, mikor nélkülözéseken s koplalásokon keresztül az alapelemeket megtanulta, a szabad élet a maga hatalmas követelményeivel! Megérezni és megéreztetni, hogy a közönséges tömegnél többet ér. A legnagyobb tekintélyek, a példák, a nagy mesterek, sőt az ideálok hatása alól kikerülni; kisebb rutinnal, tapasztalattal és tudással mégis bebizonyítani, hogy valami új mondanivalója volna annyi szépen elgondolt s formásan kifejezett dolog után, mely megtöltötte a múzeumok falait s díszhelyeket foglal el a kiállításokon. Barátokat szerezni s azoknak bebizonyítani, hogy vagyunk valaki, bezárt kapukat döngetni, elzárt területekre bejutni s főleg dolgozni, dolgozni rengeteg sokat s esztendőkön keresztül nem látni még semmi kézzelfogható eredményt: bizony, ez nem könnyű feladat. Ez sok kezdő művésznek sorsa, de Rippl-Rónaié iskolapéldaként szolgálhat. Nála a küzdelmes mult nehézségei, akadályai gigászivá nőnek, ha arról a nagy magaságról tekintünk reájuk vissza, amelyen ma ez a nagy művész áll.

Mert ma *nagy művész, elismert, népszerű*, — de sajnos, csak magyar értelemben *arrivált*.

Hogy nagy művész, erre bizonyítékok állanak rendelkezésünkre. Az még nem elég ennek bizonyítására, hogy képeket alkotott és alkot, melyeket a jóizlésű kortárs s főleg az utókor embere (mert a kortárs gyakran nem emelkedik kellő gyorsasággal s buzgalommal a művész nívójára) remekműveknek deklarál. Nagy művészete mellett bizonyít: hogy egy világot teremtett maga körül, kozmoszt saját figurákkal, tárgyakkal, atmoszférával, melyet közelébe kerülve még a képzőművészileg kevésbé pallérozott érdeklődő is rögtön felismer. Ha az uccán vagy műtermében látja a művészt furcsa kalapjában vagy sapkái egyikében, karakterisztikus száljával a nyakában, ahogy elválik a háttérül szolgáló festett fal vagy bútorbevonat színétől, vagy ahogy alakjának körvonalai sötétebben belerajzolódnak a műterem vagy lakásablak előtti világosszürke függönybe; néhány ember csendesen mozgó figuráját kertben, székeken, asztal körül, öregedő nőt a homályosodó szoba sarkában, a térbe színeiben pikánsan elmosódó női fejet, ideges kezekkel, melyek a piros vagy kék kalapot, a barna boát, virágot vagy vázát tartják, egyszínűen fehéres vagy sárgás arcokat égő piros ajakkal erőteljes színű háttérből kinőve és számtalan egyszerűnek ható képét a körülöttünk alakult változó, újjáformálódó életnek, — gyakran konstatálhatja: *ez egy Rippl-Rónai kép!* Nagy művészete mellett bizonyít: hogy az az egység, mely a jó művész minden egyes munkáján elömlik, mely organikussá teszi, Rippl-Rónai egész oeuvre-jén feltalálható. Egymáshoz tartozók, egymást kiegészítők s magukban mégis teljesek a művei, újabb és újabb adatai, egy egész művészi világot alakító képességnek, egyes kövei egy művészi egyéniség létét hirdető épületnek. Igazi művészi lelkületének bizonyítéka, hogy azt a magas ízlést, melyet nagy kultúrájukon nevelődött francia barátaival Párizsban magáévá tett, melyet nem tőlük tanult, — hiszen azoknak legalább is annyit adott, mint amit tőlük kapott — hanem velük együtt ott kiformált, saját szükséglete számára kialakított, itt, idehaza nagy lelki frisseségével a nagy művészi központtól távol állandóan ébren tart. Benne, magában lakik a szépségnek s ízlésnek forrása, mely oly bő, hogy évtizedeken keresztül meríthet belőle.

Elismert, mert kollégái, kitünő művészek, írók, festők, szobrászok — mesterségüknek tudósai, hírneves elismertségnek részesei, buzgón hangoztatják: *Rippl-Rónai József nagy művész.*

Népszerű, mert a műpártoló közönség, az ujságot olvasó értelmiség ismeri nevét, kiállításait nagy tömeg tekinti meg, a cikkeket, melyeket róla írnak, elolvassa és műveit meg is vásárolják.

Arrivált, mert művészete révén, mely finomabb, semhogy mindenki a mélyére tekinthetne, mégis meg tudott élni, ha fényűzésre nem is telett soha. Nem kellett művészetében megalkudnia, engedményeket tenni, tömegmunkát végezni, tehetségét aprópénzre váltani, a közönségnek kedvébe járni. De arriválása ezért nem is volt könnyű. Hihetetlen energia és türelem, az emberekkel való bánni tudás, rábeszélőképesség, az érintkezésben kedvesség, személyes báj, humor és sok egyéb. Kitünő személyes tulajdonság kellett hozzá, hogy végre évtizedek mulva elhigyjék, hogy Rippl-Rónai József nagy művész, művei értékesek, jók. Hogy ebben a heorikus küzdelemben művészinek még el nem ismert művein túladjon, ahoz az élelmes utazóhoz hasonlítható, ki vidéki illatokhoz szokott egyszerű falusi embernek nagy rábeszéléssel a legjobb francia parfömöt adja el. A magát — pillanatnyi gyengesége áldozatának tekintő, becsapottnak vélő egyszerű lélek ott hagyja állni a szekrény egy eldugott sarkában az »árut«, éveken át bosszankodva pillant rá, míg egyszer aztán az új házban, kitisztálkodottan, új rendhez, egészséghez, némi kultúrához szokva, előveszi az eddig lenézett, megvetett holmit s ekkor csodálkozva fedezi fel, hogy ennek egy cseppje milyen finom érték, az illata milyen nagyszerű, eddig nem érzett képzeteket, kellemességeket tud felidézni!

A barátok, kik évekkel ezelőtt nagy rábeszélésre Rippl-Rónai-képeket vettek, ma ama könnyelműségükre a legbüszkébbek.

Az ujságírók, kiket cikkeik megírásánál gyakran a kedvesség és bizarrság vonzott, ma meglepve, örömmel látják: milyen jó ügy szolgálatába álltak. Mert a magyar művészet ma nem képezlhető el Rippl-Rónai képei nélkül. *Arrivált*, — de magyar módon. Most, hogy az idősödő kor gyengélkedése, néha-néha fellépő fáradtsága érte el, — üzent barátainak, kollégáinak, írjanak neki, érdeklődjenek iránta kissé — gyengédségre vágyódik. De a nemzet, kinek annyi szolgálatot tett egy életen át, kinek kultúrájának épületéhez az egyik legfontosabb pillért építette, az nem érdeklődik, van-e valamire szüksége nagy fiának? Egy olyan idős vezérről van itt szó, ki nem vonult nyugalomba, mert katonái halhatatlanul küzdenek tovább; a művei katonák, kik a határokat befelé, a lelkek területei felé bővítik s tán ez a legdrágább területszerzés. — mert ez mindig megmarad! Ne feleljék erre, hogy szegények vagyunk. Lear király kiáltja: még a koldusnak is szüksége van fényűzésre. Legyen ennek a szegény, megcsonkított nemzetnek az a fényűzése, hogy kultúrájának sok-sok éves hivatalnokait ne küldje üres kézzel nyugalomba. Legyen a *magyar arrivváltság* egy olyan pozició, melyre büszkeséggel nézhessünk.

ak az A betü felét végezte el, emlékira-
ban Széchenyi könyvtáráról, kéziratá-
l és a czenki grófi udvari életről szá-
os vonzó apróságot örökitett meg.
Frankenburg 1868-ban Carina Annával,
Nemzeti Szinház volt primadonnájá-
l és későbbi nejével Sopronba költö-
tt. De itt sem akart pihenni. Folytatni
arta azt a nemes munkát, amelyet egy-
r Kis János, a költő-szuperintendens,
Soproni Esték irója kezdett meg: a
rsasélet magyaritását. Elnöke lett a
ársaskörnek és az általa alapitott „iro-
lmi és művészeti" körnek. A sopro-
ak nagyrabecsülték Frankenburgot és ennek ünnepi kifejezése volt az 1879. évi félszázados irói jubileuma. A kaszinó nagytermében tiszteletére nagy ünnepélyt tartottak, amelyen a hölgyek ezüst koszorut, az Irodalmi Kör pedig aranytollat nyujtott át. A főváros vonzotta és élete utolsó éveit itt akarta eltölteni. 1884-ben megtört ereje és ekkor a Graz melletti Eggenbergben keresett gyógyulást, ahol, még ez évben meg is halt. Utolsó kivánságának megfelelően holttestét a fővárosba szállitották és a kerepesi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Kelényi B. Ottó.

Távol keletről Európába jutott a patkányláz

***ikötővárosokban a „sodoku" név alatt ismert japán betegség
épett jel — Négynapos váltóláz, amelynek már ismerik a kór-
okozóját és ellenszerét***

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) Két esztendővel ezelőtt különös betegségre lettek figyelmesek Olaszországban. A betegséghez magas z, fejfájás, levertség járult és azáltal volt llegzetes, hogy *patkányharapás után lépett* . Az okozati összefüggést az európai orvosok Először nem vették észre, mert a kór fellépése uj betegség kórokozói igen hasonlitanak a visszaeső láz virusaira és igy kézenfekvő a kezelés módja is. Az összes tripanozomás betegségeknek (melyek közé tartozik a *vérbaj* is), rendkivül hathatós ellenszere a *salvarsan*. Ez a kiváló hatásu szer a patkányláz ellen is biztos hatásunak bizonyult, mert néhányszori

Minden
kérdésre
választ,
minden
bajában
tanácsot,
minden
ügyében
utbaigazitást,
minden
ismeretről
felvilágositást
**ad ingyen
egyszerü
levélre**

Nemzeti Ujságra

és mindenkor ingyen

**rendelkezésére áll
a Tanácsadó-Iroda**

Rippl-Rónai József

irta: Surányi Miklós

Rippl-Rónai József nevének emlitésekor mindenki szeme előtt megjelennek azok a vastag konturvonásokkal készült, szikrázóan szines pasztellek és olajképek, amelyek mintha üvegfestmények számára szinezett vázlatok volnának s ha most megnyilik a Rippl-Rónai József-emlékkiállitás, aligha lesz ott kép, amelyet a közönség mint régi jó ismerőst ne üdvözölne. Ha szimbolista akarnék lenni, azt mondanám, hogy nemcsak a nézők fogják megismerni a kiállitott képeket, de a képek is mint régi ismerőst üdvözlik a nézőt, először, mert ezek a képek szinte az élőlény természetével birnak, másodszor, mert két évtized óta, amióta Rippl-Rónai József közönséget szerzett magának, ez a közönség majdnem állandóvá lett és törhetetlen szerelemmel csüng minden Rippl-képen. Példátlan a magyar művészet történetében, hogy valamelyik művésznek olyan eleven és állandó hatása lett légyen, mint a kaposvári tanitó fiának, annak a sváb-magyar keveréknek, amely annyi ragyogó lángelmét adott már a mi kulturánknak. Rippl-Rónai József művészetéről ezidőszerint nem is kell beszélni, de annál inkább el kell mondani róla, amit már kevesebben tudnak, hogy ez nagyszerü képiró, ez az ősmagyar falusi zseni, irónak is elsőrangu volt s Emlékezéseim cimü könyve valóságos kincse a magyar memoárirodalomnak.

Erről már kevesebben tudnak. Pedig mindenkinek, aki az ő jellegzetes képeit nézi, el kellene olvasni az irásait, amelyek éppen olyan egyéniek, melegek, szinesek és konturosak, mint a képei, amelyek különben, ha jól meggondoljuk, mintha nem is volnának egyebek, mint illusztrációk a maga könyvéhez és ama könyvhöz, amelyben majd meg fogják irni az ő igazi életrajzát. Nehézjárásu, tagbaszakadt, tempós mozdulatu, pirosképü, kissé tömzsi, de jól megtermett magyar alakja, az ő cigányosan vagy bohémesen zilált hatalmas fürtjeivel, lusta és dörmögő beszéde, kedves cinizmusa alatt — ki gondolta volna? — olyan éles judicium, fürge észjárás, olyan üzleti zsenialitás, olyan mozgékony és friss fantázia s olyan törhetetlen akaraterő rejlett, aminőt a magyar faj csak a székelyeknél produkált, a magyar gascogneiaknál, akikből épp ugy megteremthettük volna Cyrano de Bergerac figuráját, mint Tarasconi Tartarinét, sőt meg is fogja teremteni, ha megszületik az arra való ember.

Rippl-Rónai József egyike a magyar művészettörténet legpittoreszkebb, legzseniálisabb és legmagyarabb alakjainak. Ő is, mint minden kortársa, a Munkácsy-féle nagy stilus hagyományain kezdte s bizonyos, ha ugy folytatja, lett volna öltögette a gobelineket, hogy megmutassa, mennyire nem lehet elhatárolni művészetet és iparosságot, zsenialitást és kézügyességet. Természetesen ebbe mindenki belebukott volna, akinek nem áll rendelkezésére Rippl-Rónai József igazi és nagyszerü zsenialitása, roppant tudása és végtelenül kifinomodott izlése, hogy ne is beszéljek a virtuozitásról, a mellyel látszólag könnyed és hanyag képeit vászonra tette.

És éppen az a legbámulatosabb, hogy Istennek ezeket a leggrandiózusabb adományait hogy tudja átömleszteni legkisebb és legjátszibb alkotásaiba. Egyszerü, mert minden komplikáltság a kisujjában van, intim, mert a lélek legmélyéről hozza fel témáit és a legagyafurtabb módon alkalmazza technikáját, szóval: valóságos zseni, aki az egyszerüség, kedvesség, báj, finomság és népiesség álarca alatt monumentálisat és örökkévalót ad. Ezt csak a legnagyobbak tudják. A zeneköltők, akik egy dalocskában nagyobb művészetet nyujtanak, mint a középszerüség a legkomplikáltabb szimfóniákban; a költők, akik mint Petőfi, négysoros versben felemelkednek a Shakespeare-drámák magaslatáig; egyáltalában a művészek, akik kilehelik a maguk művészetét, oly természetesen, mint a madár énekel, vagy a gyermek játszik, mint Rafael Schubert, Mozart vagy Petőfi.

Ami nem azt jelenti, hogy művészetük nem volna öntudatos, vagy hogy ne tudnának mindent, ami szükséges volt a legnagyobb kompozicióhoz. Csak azt jelenti, hogy nem alkotják, hanem élik a művészetet, vagy legalább is ugy alkotják, hogy az ember azt hiszi, hogy ez már maga az élet. Rippl-Rónai József festett, irt és élt és képei, irásai és élete ugyanegy komplett stilusos és egyéni karaktert mutatnak. Kaposvárott egy kis domb tetején volt a kuriája, finom és dekorativ, intim és bájos hajlék, tele képekkel, szobrokkal, perzsaszőnyegekkel, levegővel, napsugárral, egyszerüséggel és bájjal, de ez a falusias villa a maga igénytelennek látszó berendezésével nagyszerüen megkomponált Rippl-festmény hatását keltette nemes és drága anyagból, kényelemmel, sőt majdnem pompával, mint ahogy az udvara nemcsak baromfiakkal, kotlóstyukokkal és libákkal volt tele, de egzótikus madarakkal, ritka fákkal és virágokkal, a legnagyobb leleményességgel és bőkezüséggel emelve fel mindent bizonyos disztingvált és arisztokratikus egyszerüségre. Sok pénzébe került neki ez a luxus-népiesség, amint hogy egyszerü és igénytelen életében annyi pénzt keresett és annyi pénzt költött el, amelyen mások ugynevezett fejedelmi életet élhettek volna. De Rippl-Rónai József müvész volt és a művészet drága mulatság nemcsak annak, aki készpénzen veszi, hanem annak is, aki megteremti. Az bizonyos, hogy embernek is a legérdekesebbek egyike volt a maga idejében.

Rippl Rónai József

A «HELIKON» AVATÓ KIÁLLÍTÁSA

A magyar művészek új hajlékot kaptak, fórumot, ahonnan a közönséghez szólhatnak, ahol művészetüket megmutathatják, és nagyobb falat kenyeret szelhetnek. Az új kiállítási helyiség alkalmas stációja a képeknek, szobroknak, vezetői már az első kiállításukkal is megmutatták, hogy előkelő szinvonalat óhajtanak és tudnak tartani a mesterek és művek kiválogatása tekintetében.

Rippl-Rónai József, Vaszary János és Járitz Józsa kollektív anyagának bemutatásával nyitották meg kiállításaik sorozatát és Csók István is — mintegy hangsúlyozva társaihoz való vonzalmát — egy régebben festett nagyobbszabású képével csatlakozott a kiállítókhoz.

Rippl-Rónai József teltzengésű új pasztelljei mellé odaállította heroikus multjának, egymagában végigharcolt küzdelmeinek megkapó emlékeit. Húsz-huszonöt esztendős képek intenek át a jelen nyugalmas megállapodottsága felé. A meredekre kúszó ifjúkor nagyszerű lendülete suhan vissza e lefokozott hamvas színharmoniákban, Délfranciaország, Spanyolföld tikkadt levegőjű dombjaiban. Kelety Gusztáv, Telepi Károly és a köréjük csoportosult festőtanítványok valamelyik képét kellene melléjük helyezni, hogy a maga megdöbbentő messzeségében felmérhessük a különbséget. Csak így lehetne igazán és szemléletes valóságában felbecsülni Rippl-Rónai hallatlan merészségét, amellyel anno 1893 vagy 1895 át akarta törni a kortársak látásának korlátozottságát, a kifejezés formalizmusát.

Nyugat 1922. febr. 16

Bálint Aladár

szavak, a naiv, népi gyermekjátékok szavai mily könnyen és természetesen veszik fel a kenetes szentség zamatát: fenségeseknek és régieknek tetszenek, mintha a bibliában olvastuk volna őket, pedig a dajkánktól és kis paraszt-gyerekek szedres ajkáról hallottuk.

— Miképen kerimbózsáltatja meg Szent Ferenc Fráter Masszeuszt, kivel együtt aztán Sienába mennek.

Ki hallotta ezt a szót: kerimbózsálni? Csak dunántuli ember hallhatta, akinek még fülébe cseng a nóta, amely így végződik: »Fordulj angyalmódra.« — S ez a naiv gyermekszó mennyire helyén van itt, ahol minden ama naiv konkrétséggal jelenik meg, mely éppen a gyermekek nyelvét jellemzi.

Az indus szent naivságában kevesebb a konkrétság, az ő lefordításához kevesebb szó kellene és kevesebb otthonias zamat. Az ő versei nem naiv kitörések, az érzelmeivel nem bíró szív önkénytelen és szinte öntudatlan áradásai, mint a Szent Ferenc gyönyörüen megható búcsúja a Verna-hegyétől, melyet Kaposi foglal bele először a Fiorettibe ⟨Kaposi különben is jóval többet ád, mint Erdős René az ő hanyag, affektált és éppen az otthonias egyszerűséget nélkülöző fordításában: valóban a teljes Fiorettit adja⟩. Tagore versei minden látszó naivságuk mellett is öntudatos

Rippl Rónai József

Rippl-Rónai József festményeiből s rajzaiból érdekes kiállítást rendezett a Könyves Kálmán részvénytársaság nagymező-utczai helyiségeiben. Rippl-Rónai teljesen különálló egyéniség művészetünkben, képeinek vannak igen lelkes hívei a műértők között; a nagy közönség eleinte idegenkedve állott előttük, most azonban már kezdi lassanként megszokni, szingazdagságukat, technikájuk biztosságát, frisseségüket észrevenni. Ma már mind többen vannak, a kik többet is látnak a művészben extravagancziánál, a kik meglátják benne a — művészt is. Impressziókat, pillanatnyi hangulatokat vet a vászonra és papirra, úgy, a hogy lelkében megszülettek, csak azt hangsulyozza tárgyaiban, a mi lelkét megragadta belőlük, a részleteket csak jelezve vagy

néha egészen el is hanyagolva. Ezért van sok olyan képe, mely a rögtönzés hatását teszi s ezért oly nehéz beleélni műveibe magát annak, a ki az ő impresszióit nem érezte, vagy a ki nem oly fogékony iránt uk, mint ő. A kiállítás mindenesetre megérdemli a műértők komoly figyelmét. –

Vas. Ujs. 1906. 81, 82. l.

Az örökség. Elbeszélés. Irta *Gottier* Lajos 659
A Noszty-fiu esete Tóth Marival. Elbeszélés. Irta *Mikszáth* Kálmán ... ... 674—842
Az uriszék. Elbeszélés. Irta *Zöldi* Márton 744
A fürtös guba. Elbeszélés. Irta *Krúdy* Gyula 762
A mi «elnökünk». Elbeszélés. Irta *Bársony* István 827
Krisztkindlik, vagy a rehabilitált Szent József. Elbeszéli *Roskovics* Ignácz (képpel) 830
Három pipa. Elbeszélés. Irta *Krúdy* Gyula 844

2. Költemények.

Balla Ignácz: A szerelem könyvéből ... 22
Szerenád 151
Pásztorrege 418
A Pincióban 530
Ó, tenger, tenger 658
Bán Aladár: A kormányzó (Svédből) ... 118
Hiába mondod 346
Szegedy Miklós: Éjszaka 151
Szombatos Géza: A temetőben 386
Telekes Béla: Elvonultan 86
Elmult immár 546
Háromszéken valaha 742
Tóth Jolán: Köd előttem 742
Varságh János: Halál 774
Vértesy Gyula: Kettőnkről 2
A szebeni erdőben 214
Sugarak, árnyak 562
Zempléni Arpád: A nők (Fogazzaro) 43
Tavaszi táncz 167
Nyári vihar (Fogazzaro) 515
Zichy Géza gróf: Bercsényi pohara ... 450

3. Élet- és jellemrajzok.

A Petőfi-Társaság új tagjai (arczképekkel) 10
Lefejezett magyar költő. Báró *Nyáry* Albert 11
Széchy Károly (arczképpel) 22

vonal diadalmas erejével, az egész jelenség melegével és zengzetességével mint egy hárfa ami elkészült végre! Már most azt nem fogjuk hallani többé milyen szép! és csak milyen szép! Paulay Erzsi a küzdelmek végére ért s valamit kell hogy adjon cserébe azért a színészi revelációért, ami a mi örömünk volt tulajdonképen, de azért még mindig ő kell, hogy adjon, szegény, gyönyörű, fölismert színésznő! A szépségét, legyen szíves! Mégis a magam részéről, emlékezni fogok e vonzó női arc minden vonalára s egész rajzára ahogy magamat ismerem, mégha a többiek nem is fognak róla beszélni többet.

SZOMORY DEZSŐ

RIPPL RÓNAI JÓZSEF ÚJABB KÉPEI

Rövid másfél év alatt immár másodszor mutatja be újabb képeit Rippl Rónai József. A régi nagy mesterekre emlékeztet Rippl Rónai kivételes termékenysége. Míg más művész erejét napról-napra lohasztja a fiatalság múlása, a gondok, töprengések egyre újabb torlaszokat állítanak a teremtő akarat elé, addig ő majdnem megmagyarázhatatlan szaporasággal ömleszti magából a képek, pasztellek, rajzok tömegét. De ez csak az opus számjegyeinek szaporulatát jelenti. A művész bámulatos rugalmasságát, igaz valójában, a munkára való koncentráltságra, az egyes periodusok végső kicsendülését követő lankadtságon való felülkerekedése, egyre ismétlődő megujhodása dokumentálja. E körülmények teszik Rippl Rónai pályáját folyamatossá teremtő munkásságát logikussá.

Legutóbb, mikor Franciaországból hazajövet, az internáltság sanyarú napjainak termékeit kiállította, a magára utalt, izolált művész erőfeszítését láttuk képeiben. Az internáltsággal, *külső körülményekkel* magyaráztuk a művész elmélyülését, nagyszerű regenerálódását. Az internáltság véget ért, a *normális* élet, *megszokott* környezet hullámgyűrűje veszi körül a művészt, de az a nagy lendület, melylyel a számára többé újabb lehetőségeket nem tartalmazó korábbi irányából kivetkezett, nem ért nyugvópontra, ma éppen olyan feszültséggel hatja át újabb — azóta készült — képeit, mint az előbbi kiállításán bemutatott képeket.

Szóval magából az alkotás mechanizmusának középpontjából, a művésznek az élet minden adottságát a maga javára hasznosító teremtőerejéből következik e bámulatos produktivitás, a keze alól kikerült művek szinte erotikus telítettsége.

Erotika. Ezt írnám Rippl Rónai újabb pasztelljei alá. Női fejek, vállak, keblek, karok villannak fel. Egész terem teli van velük. Ha megállunk előttük, szinte megszédít bennünket a kicsapódó perzselő tűz. Mintha valami óriási kemence izzó belsejébe tekintenénk egy-egy keskeny résen. Telt formájú jóllakott asszonyok, karcsú, macskatekintetű lányok bódulatba ejtő kaleidoszkopja e kollekció, mely a mélyzengésű pasztel tömör baritonján muzsikálja el a művész örök fiatalságát, a színek, formák pogány örömét. Az asszonyi test egy részét befedő ing felülete nem kemény fehér folt, éppen úgy szétporzik, mint a forró piros háttér, vagy a szék cinóber támlája, a kebelre tapadó kézfej mintha az egész test vibráló melegét magába sűrítette volna. Ha elgondoljuk, hogy Rippl Rónai a pasztell nem árnyalt és más színekkel alá nem támasztott, egyvégbeszabott, széles felületeiből építi fel e képeket és rögzíti tömör egységbe a fej karakterét, az elhelyezkedő test ritmikáját, a matéria foghatóságát, bámulatba ejt bennünket a kifejezés e teljessége és biztonsága. A leglényegesebbre szorítkozik és azt hangsúlyozza. E mondatban benne van, mindaz, ami a művészet értékét teszi.

A színek harmonizálásának kiváltságos mestere Rippl. Felesége arcképe mesteri példája ennek. A ruha zöld alaptónusából kék és sárga sávok virítanak ki. E három egybehangolt szín érzéki melegséggel lüktet a puritán egyszerűsége mellet is példátlanul előkelő képen.

*

Három részből tevődik össze Rippl Rónai József kiállításának anyaga. A kiállítás gerincét a pasztellek teszik, másik csoport, amely a régebbi munkákat foglalja magában a művész fejlődésének majdnem mindegyik periodusát reprezentálja. Végül a harctéri feljegyzések és a többi vázlatok. A régebb, munkák ismert és már eléggé méltatotti minden vonatkozásukban megvilágított darabok.

A harctéri rajzok beszédes bizonyságai annak, hogy Rippl Rónait a háború romantikája mennyire — nem érdekelte. Nem is palástolja ez érzését. Néhány vonallal feljegyzett figurák, katonafejek, egy-egy tájék vázlatos rajza, semmi több.

Az idehaza készült rajzok nagy tömege bár fajsúly, tartalom, jelentőség tekintetében nem egyenlő értékű, valamennyi betekintést ad Rippl Rónai műhelyébe. Dokumentumok. Dokumentumai annak, hogy a művész örökös szomjúsággal fürkészi egyre az élet jeleségeit. Mindent megfigyel és mindent feljegyez. Semmit sem tart annyira jelentéktelennek, hogy szótlanul elhaladjon mellette. Nem hiszem, hogy tévednék, ha azt állítom,

Nyugat 1917 ápr. 1.

hogy még egyre buzgó, egyre új kifejezési lehetőséget keres őteremtő talentuma e látszólag semmi jelentőséggel sem bíró vékony erekből szívja fel a tápláló, erősítő nedveket.

BÁLINT ALADÁR

PALAY MATILD

Új név. Mindössze néhány operaelőadásról, egy hangversenyről ismeri a közönség e fiatal énekesnőt, két nagyobb szerepet 〈Parasztbecsület, Hegyek alján női főszerepét〉 játszott el eddig csupán, de már e két szerepben is oly figyelemreméltó alakítóhetségről, biztos muzsikalitásról tett biztató tanuságot, hogy pályájának kifejlődése elé komoly érdeklődéssel tekintünk.

Új ember, új művész és ha mégis — már a pályája legelején regisztráljuk a jövetelét tesszük ezt azért, mert már az eddigi produkcióiban is a további fejlődés lehetőségein felül szokatlan felkészülés és rátermettség jeleit látjuk.

Hanganyaga 〈korától fogva〉 még nem eléggé tömör, de terjedelme, színe, hajlékonysága egyenesen a drámai szerepekre utalja a művésznőt, kit temperamentuma, iskolázottsága, nagy — wagneri — feladatokra predesztinál.

Az operaház egész sereg fiatal művészt állított a lelépő és már elpihent művészek helyére. Most alakul ki e sereg értéke, minemüsége. Hisszük, hogy nehány év múlva, mikor mindegyikük megtalálja a helyét, közöttük, ott látjuk szilárdan, kjegyenlített művészettel Palay Matildot is. És az új együttesben élesen körülhatárolva, jelentőségében megnövekedve ott lesz az ő személyisége is.

BÁLINT ALADÁR

A Nyugat minden közleményéért írója felel. A szerkesztésért felelős: IGNOTUS. Kiadótulajdonosok: Ignotus és Fenyő Miksa. Szerkesztőség: VI., Vilmos császár-út 51. III. Szerkesztőségi órák: kedden délután 4—½6-ig. Lakáscímmel beküldött kéziratok, amennyiben szerzőjük három hónap alatt értesítést nem kap, a szerkesztőségben átvehetők.

Az Osztálysorsjáték közgyűlése. A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték r.-t. megtartotta közgyűlését A közgyűlés a mérleget elfogadta s a felmentvényt megadta. A közgyűlés határozata értelmében a részvények 19. számu kamat- és osztalékszelvényét március 23-tól kezdve 70 koronával, az alapítói igazolványok szelvényét 54 koronával valtják be.

FÁJÓS LÁBAKRA ajánlja készítményeit
GERŐ ADOLF FIA
ortopäd czipőmester
Budapest, Kossuth Lajos-u. 4

Lysoform feltétlenül
legjobb fertőtlenítő-szer

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA BUDAPESTEN.

kitartó küzködésem és megjelenésem az ujabb nemzedékre, de hogy impulzust adtam az egyénibb módon való megjelenés bátorságára, azt talán senki sem tagadhatja. Egy bizonyos, az, hogy *van már művészgárdánk, amely át van hatva azoktól a művészi törekvésektől, melyek feltétlenül nyomot fognak hagyni a mi művészetünk történeti fejlődésében.* Bizom ebben a Társaságban, bizom bátorságukban, fiatalságukban, örülök, hogy velük együtt gondolkodó, együttmüködő lelkekre találtak iróink között, akiknek főtörekvése — művészetről irván — szintén abban csucsosodik ki, hogy ostorozzon, vagy agyonhallgasson minden művészietlen dolgot és magasztaljon mindent, *ami mellékérdek nélkül, bátran és önfeláldozással az uj művészetet szolgálja.*"...

Modern művészek! KUT művészei! Hozzátok zeng a tulvilágról ez a szózat — legyetek méltóak reá! Szolgáljátok az uj művészetet mellékérdekek nélkül, bátran és önfeláldozással, ahogy ezt Ő kivánta s ahogyan szolgálta egy példaadó életen át *Rippl-Rónai.* Reá tekintsetek, az Ő csillaga után menjetek. A csillag után, mindig csak a csillag után, melyet oly tündöklő fénnyel gyujtott meg a borus magyar égen *Rippl-Rónai.*

Legyen érte örökre áldott az Ő emlékezete!

A KIÁLLITOTT MŰVEK JEGYZÉKE:

1. *Aba-Novák* Vilmos: *Forma és szin* (olajfestmény). Eladó.
2. *Aba-Novák* Vilmos: *Somogyból* (olajfestmény) Eladó.
3. *Aba-Novák* Vilmos: *Igal* (olajfestmény). Eladó.
3a. *Beőthy* István: *Férfi* (szobormű) eladó bronzban (8 számozott példány), fekete márványgolyóval 600 pengő.
3b. *Beőthy* István: *Agaskodó* (szobormű) eladó bronzban (8 számozott példány) 560 pengő.
3c. *Beőthy* István: *Fésülködő* (szobormű) eladó márványban 2250 pengő.
4. *Berecz* Ferenc: *Kék ég, sárga házak* (olajf.) 80 pengő.
5. *Berecz* Ferenc: *Falusi utca* (olajf.) 200 pengő.
6. *Berény* Róbert: *Nő gitárral.* 1250 pengő.
7. *Berény* Róbert: *Olajfestmény.* 1250 pengő.
8. *Berény* Róbert: *Szőllős csendélet* (olajf.) 1200 pengő.
9. *Berény* Róbert: *Átlátszó tárgyak, halaványan* (olajf.) 650 P.
10. *Bernáth* Aurél: *Hegyszakadék* (pasztell) 500 pengő.
11. *Bernáth* Aurél: *Budai vár* (pasztell) 450 pengő.
12. *Bernáth* Aurél: *Munka-asztal* (pasztell) 500 pengő.
13. *Blattner* Géza: *Savoyai tájkép* (vizf.) 200 pengő.
14. *Blattner* Géza: *Mosónők* (vizf.) 200 pengő.
15. *Bornemissza* Géza: *Csendélet* (vizf.) 350 pengő.
16. *Bor* Pál: *Foire Párisban* (olajf.) 600 pengő.
17. *Bor* Pál: *Csendélet* (olajf.) 400 pengő.
17a. *Bor* Pál: *Hullámzás* (olajfestmény) 600 P.
17b. *Bor* Pál: *Anyaság* (olajfestmény) 1500 P.
18. *Bortnyik* Sándor: *Világrendőr* (olajf.) 2000 pengő.
19. *Bortnyik* Sándor: *Géplovag* (olajf.) 2500 pengő.
20. *Bortnyik* Sándor: *Huszadik század* (olajf.) 2500 pengő.
21. *Bortnyik* Sándor: *Tér és ember* (olajf.) 2000 pengő.
22. *Czóbel* Béla: *Parc Montsouris* (olajf.) 1000 pengő.
23. *Czóbel* Béla: *Fekvő nő* (olajf.) 1300 pengő.
24. *Czóbel* Béla: *Kertben* (olajf.) 1300 pengő.
25. *Czóbel* Béla: *Olvasó nő szalmakalapban* (olajf.) 1300 pengő.
25a. *Csáky* József: *Dekorativ nő* (szobormű) Bronzban megrendelhető.
25b. *Csáky* József: *Stilizált női alak* (szobormű) Bronzban megrendelhető.
26. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Ablakmélyedés* (olajfestm.) 1000 pengő.
27. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Gyerekek ablakban* (pasztell) 350 pengő.
28. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Nő, vázával* olajf.) 600 P.
29. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Csendélet naptárral* (olajf.) 400 pengő.
30. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Csendélet piros pohárral* (olajf.) 400 pengő.
31. *Cselényi-Walleshausen* Zsigmond: *Csendélet szódavizes üveggel* (pasztell) 350 pengő.

Nemzeti Ujság 1937. nov. 28.

Szinház, művészet

KAPOSVÁRTÓL—PARISIG

Rippl-Rónai József képeinek emlékkiállitása az Ernst-muzeumban

Különös, kimozdithatatlan nyugalmu és mégis belső lázakban izzó férfi volt. Abból a ritka fajtából való, amelyik egyforma közel van az eke szarvához és azokhoz a finom kulturrezgésekhez is, amelyeknek leadóállomása a művészet fővárosa, Páris. *Rippl-Rónai* József Somogyban született, de éppen olyan otthonosan mozgott Budapesten, Bécsben, Münchenben és Párisban, mint Kaposvárott. A fiatalság szellemi szomjusága a külföldi metropolisokba hajtotta és az 1900-as évek tájékán olyan párisi volt, hogy Páris — ami nagy szó — magáénak tartotta, vállalta. *Bonnard, Vuillard, Maillol,* az akkori művészi mozgalmak világszerte ismert vezérei a kócos magyar fiut egyenlőrangu társként fogadták maguk közé. Ha a festő, akit művészi körökben ma is csak *Ripli* néven emlegetnek, Párisban marad, ma az egész világ éppugy ismerné a nevét, mint azokét, akikkel elinditója volt egy győztes szellemi mozgalomnak. De Ripli hazajött. Az első kiállitása nevetségbe fulladt és azután is hosszu, rögös uton ért el a sikerhez. Az sem harsogta tele a világot, csak annyit jelentett, hogy a képzőművészet itthoni kicsiny birodalma, annak is csak egyik fele, vivátot kiáltott. Nem hallatszott nagyon messzire. *Rippl-Rónai* azért nem volt keserü, örömmel fogadta az alkonyat ajándékát, vissza-visszatért somogyi hazájába, festett még néhány remekművet, bajlódott a mindennapi gondokkal, a sulyos betegséggel, azután 1927 november 25-én csendesen meghalt.

Halálának tizedik évfordulóján *Petrovics* Elek, a magyar művészélet grand seigneur-je, kiállitást szervezett *Rippl-Rónai* József itt-ott megbuvó képeiből. Ez az első kiállitás, amely az elkerülhetetlen szürések után igazi jelentőségében mutatja be *Rippl-Rónai* művészetét a magyar közönségnek.

Furcsa, ellentétekben, fordulatokban gazdag világ volt *Rippl-Rónai* József világa. Volt sötét korszaka, amelyben drámai zengése volt minden ecsetvonásnak. Fojtogató feketébe ágyazott nyers kompoziciói ugy álltak szemben az akkori, hol gondtalanul könnyed, hol nemesen patetikus pikturával, mint valami lázongó, sötét sereg. Ez a sulyos, szinte tragikus életérzés lassankint feloldódott és *Rippl-Rónai* képein uralkodó szerepet kapott a felszabadult, szinekben csapongó életöröm. Csupa nagy folt, csupa hatalmas ritmus, a pirosak és zöldek, a kékek és sárgák vidám csapata indult hóditó utra ecsetje alól. *Rippl-Rónai* nem adott programot, de érezni lehetett, hogy telitve van korszerü ideákkal, uj célokat követ, mellékesnek, sőt gyülöletesnek tartja, ha a festőt nem exakt szakmai problémák, hanem irodalmi gondolatok vezetik. Aztán uj korszak következett. A leegyszerüsitett, nagy formákba fogott figurális képek sorozata. Szürke háttérből, egyhangunak tetsző alapból csenditette fel a raffinált izléssel elhelyezett fekete foltot. Itt sem állt meg. Elkövetkezett az az időszak is, amikor a megtagadott téma, a lenézett mese ujra felbukkant és most már győzött. Talán ez a legcsodálatosabb korszaka a művésznek. *Lazarine* és *Piacsek* bácsi fogalommá váltak. *Rippl-Rónai* a zsánerfestés veszélyes területére lépett, de mikor ujból egy lépést tett előre, azzal a tudattal hagyhatta ott, hogy nemcsak zseniálisat alkotott, hanem örök figurákat teremtett a magyar festő művészet történetében. És meg kell állapitani, hogy éppen zsánerképei bizonyitják, hogy a könnyelmü, megbizhatatlan hangulatu művész mennyire tele volt életbölcsességgel, kedves derüvel és azzal a vonzó, patriarchális bájjal, ami programtalanul, de annál félreismerhetetlenebbül magyar.

De álljunk meg egy pillanatra *Rippl-Rónai* József magyarságánál. Sohasem könnyü feladat megfogni és számonkérni valamit, ami nem rögződik meg cselekedetekben, nem elég, ha szándék és kétes értelmü, ha program. A kételkedőknek még nehezebb bizonyitani *Rippl-Rónaiban* azokat az árnyalati finomságokat, azokat a — majdnem azt találtuk mondani — szellemi illóolajokat, amelyek ahogy születnek, máris elpárolognak és mégis megmásithatatlan jelleget adnak annak, amihez közük van. Ahogy az ember visszagondol *Ripli* busa nagy fejére, szemére omló puha hajára, lefelé konyuló bajuszára, épp ugy fel lehet benne ismerni a somogyi kurucot, mint akár valami nagyon finom elméjü és elegáns szellemü francia esztétát. *Rippl-Rónai* József nemcsak maga volt ilyen, a képei is ilyenek. Párisi szellem, franciás könnyedség, csupa merész, korszerü, ujito művészi gondolat, de minden kép zamatában, a szinek, a figurák, a napsugár és árnyékok játékában van valami megfoghatatlan és mégis jelenvaló magyar zamat. Ha van bününk és adósságunk *Rippl-Rónai* tehetségével szemben, a legsulyosabb ezek között kétségtelenül az, hogy amig Párisban a legnagyobbak is elismerték eredetiségét és mint egy kis nemzet zseniális képviselőjét ölelték magukhoz, addig itthon ugy taszitották vissza, mint valami hóbortos idegent. De az ellentétek összebékülnek idővel, ma már Rippl-Rónait is igazolta az idő és a tehetsége. A zseni ismétlődő törvénye, hogy előbb megelőzi, azután tuléli a korát.

Az Ernst-muzeumban rendezett kiállitás minden darabját külön is meg kellene nevezni, de a kritikusnak be kell érnie azzal, hogy a 8., 18., 34, 39., 49., 52., 56., 63,. 68., 73., 82., 142., 152., 156., 157., 158. és 163. számot viselő képekre hivja fel a figyelmet és különösen hosszasan álljon meg az utolsó években készült felejthetetlen önarcképek előtt.

A kiállitást *Petrovics* Elek, a Szépművészeti Muzeum ny. igazgatója a legnagyobb szeretettel és minden árnyalatot mérlegelő műgonddal rendezte és a katalógushoz irt előszavával könnyüvé tette a tájékozódást azok számára is, akik a nagy művésszel mint uj, de ezentul örök ismerőssel találkoznak.

Márjás Viktor.

VÁROSI SZINHÁZ

TATJÁNA MENOTTI

énekli ma, vasárnap, 28-án délután **A sevillai borbély** *Rosina* szerepét, a vasárnap délutáni operabérlet második előadásán. Almaviva: **Fehér Pál.** Figaró: **Csóka Béla.** Vezényel: **Komlós Pál.** Jegyek 1 pengőtől 5.40 pengőig.

*

— **Zenebarát rádiót csak Rózsavölgyinél vásárol.**

— **A film és a divat:** Simon Blanka rádiócsevegése Muráti Lilivel és Jávor Pállal folyó hó 28-án vasárnap este 19.20 órakor.

Olcsó népvevő Dániában. Dániában egészen ujszerü háromcsöves rádióvevőkészüléket szándékoznak forgalomba hozni, melynek mindössze 95 dán korona az ára. Az olcsó készülék — hirek szerint — forradalmat okoz a rádiókészülékek áralakulásában.

— **A Filharmóniai Társaság III. bérleti** hangversenye hétfőn, 29-én este 8 órakor az *Operában.* Vezényel: dr. *Dohnányi* Ernő. Műsor: *Weber:* Euryanthe-nyitány, *Siklós:* Scherzo (először), *Mozart* B-dur szimfónia, *Strauss* R.: Zarathustra, *Liszt:* Mefisztó-keringő. Jegyek: Opera, Koncert, Rózsavölgyi.

MINDÖRÖKKÉ...

O'Neill szinműve a Vigszinházban

Bemutató szombaton, december 4-én

A *Vigszinházban* szombaton, december 4-én kerül bemutatóra a Nobel-dijas Eugene *O'Neill* szinműve, a „Days Without End", amelyet *Bálint* György forditott s amelynek magyar cime

MINDÖRÖKKÉ...

A *Különös közjáték,* az *Amerikai Elektra* és sok más világhirü szindarab szerzőjének ezt a müvét is a newyorki „Theatre Guild" vitte a közönség elé. Izgalmasan érdekfeszitő cselekményével és egy nagy költő kivételes meghnyilatkozásával rendkivül mély hatást keltett, amit nagyban előmozditott az a körülmény, hogy a hőst testileg és lelkileg megjelenitve, ketten játsszák.

Makay Margit

jutott erősen drámai szinezetü müvészi feladathoz és főszerepet játszik

Beleznay Margit

is, aki ezuttal mutatkozik be a Vigszinházban

Somló István és Greguss Zoltán

alakitja a kettős megjelenitésü főszerepet,

Ajtay, Vértess, Bárdi és Sittkey Irén

játssza az ujszerü darab többi vezető szerepét.

Rendező: *Hegedüs* Tibor.
Diszlettervező: *Vörös* Pál.
Az első előadások jegyeit már árusitják.

A bemutató után az ujdonság fölváltva kerül szinre a Vigszinház szenzációs sikerével, az Asszonyok-kal.

Kulisszatitkok

— *Már a szombati sajtóbemutatón feltűnést keltő sikert aratott a Magyar Biedermayer Kiállítás, amelyet a Műcsarnok összes termeiben rendezett Csánky Dénes, a Szépművészeti Múzeum kitünő főigazgatója. A gazdag és klasszikus anyag művészi elrendezése még jobban fokozza a magyar biedermayer közvetlen hatását. A meghivottak elragadtatással nézték végig a Műcsarnok termeit. A vasárnap délelőtti ünnep vernisszázson a publikum is látja a gyönyörű kiállitást, amelynek részletes ismertetésére keddi számunkban még visszatérünk.*

— *Uj csillag született! a cime annak az amerikai filmnek, amely végig szines s ebben az évben készült a legujabb technikolór-eljárással. Ezért drága ez a film, mert minden egyes kópia elkészitése heteket vett igénybe és vagyonba került. Hosszabb tárgyalás után most végre Budapestre is sikerült lekötni egy kópiát és ha Párisból a repülőgépen megérkezik valóban a film, még a héten bemutatják Janet Gaynor és Fre-*

tart. A svéd képzőművészeti élet egyik legkimagaslóbb egyénisége Ugglas báró, aki szerdán résztvesz a svéd vizfestmény-, rajz- és éremkiállitás megnyitásán.

— *Mamoulian, a hires amerikai rendező, aki Greta Garbo és Marlene Dietrich filmjeit rendezte, legutóbb egy gangszter-drámát parodizált. Filmjének egyik főszereplője Nino Martini, a fiatal tenorista és Ida Lupino, aki az „Esős délután" főszerepében hóditotta meg Budapestet.*

— *Dr. Balás-Piri László, a magyar biedermeyer-festészetről tart vetitettképes előadást kedden délután 6 órakor a Nemzeti Muzeum előadótermében.*

— *Kedden délelőtt nyitja meg Hóman Bálint kultuszminiszter a Nemzeti Szinház centenáris emlékkiállitását, amely december végéig marad nyitva az Iparművészeti Muzeumban.*

— *Tolnay Andor társulata december elején eredeti magyar ősbemutatót rendez. A trópusi szerelem* című operett

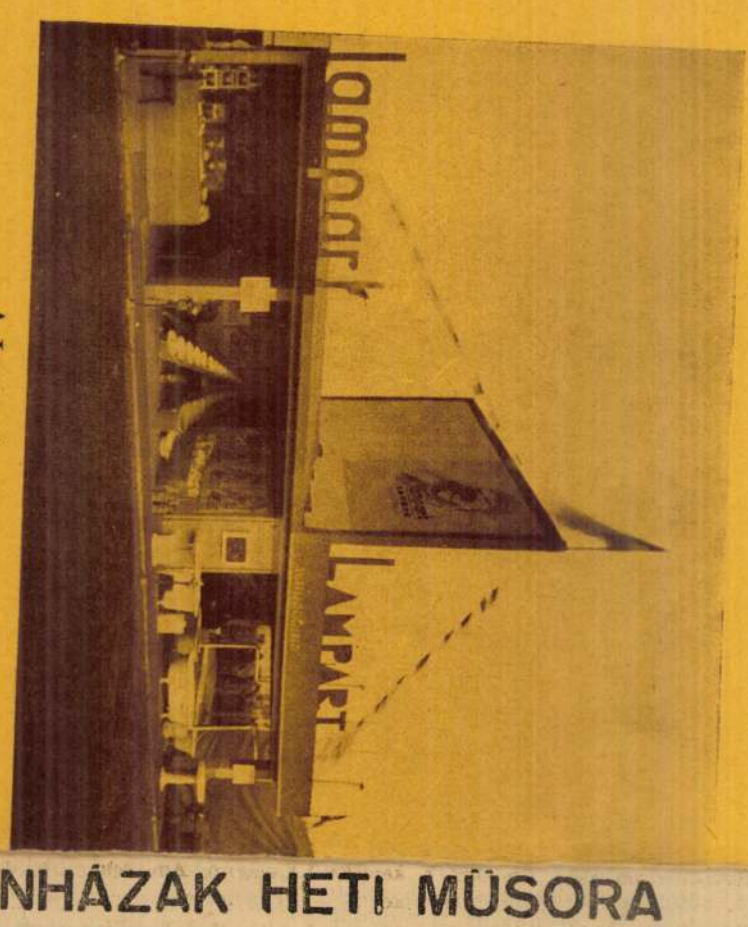

A Lampart pavillonja
Tervezték: Szepes és Kautezky

AZ ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁ

Fot

SZINHÁZAK HETI MŰSORA

MAGY. KIR. OPERAHÁZ. Vasárnap délután: denevér (munkáselőadás); este: Carmen (Bsz.); hétfő: III. Filharmoniai hangverseny (8); kedd: Così fan tutte (A.); szerda: A kékszakállu herceg vára, A tükör, A játékdoboz (Népm. Biz.); csütörtök: A trubadur (B.); péntek: Márta (C.); szombat: A cremonai hegedüs, Csizmás Jankó (D.); vasárnap délután: A mosoly országa; este: Tosca (V. bérlet). (3, fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap délelőtt: A bor (munkáselőadás); délután: Csodatükör; este: Jézusragó ember; hétfő: A bor (F.); kedd: A szentiványéji álom (B.); szerda: A szentiványéji álom (C.); csütörtök: Az ember tragédiája; péntek: Jézusfaragó ember; szombat délután: A szentiványéji álom (ifjusági előadás); este: Szentiványéji álom; vasárnap délután: Bizánc; este: Ellák (ünnepi előadás). (Fél 11, fél 4, fél 8).

NEMZETI KAMARASZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Kék róka. (4, 8).

VIGSZINHÁZ. Vasárnap délelőtt: Gyermekelőadás; délután és este: Asszonyok; hétfő, kedd, szerda (C.), csütörtök, péntek (E.): Asszonyok; szombat: Mindörökké . . .; vasárnap délelőtt: Gyermekelőadás; délután: Asszonyok; este: Mindörökké . . . (V. bérlet). (Fél 11, fél 4, fél 8).

PESTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Delila. (4, 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Vasárnap délután és este: I. Richárd király; hétfő: Nincs előadás; kedd: Holnap ágyban marad (nyilvános főpróba); szerda: Holnap ágyban marad (premier); csütörtök (S.), péntek (V.), szombat és vasárnap este (C.): Holnap ágyban marad; vasárnap délután: III. Richárd király. (3, 8).

ANDRÁSSY SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Egyetlen éjszakára. (Fél 4, 8)

MŰVÉSZ SZINHÁZ. Vasárnap délután: Láz; este: Barbara őrnagy; hétfő (H.), szerda (Sz.), péntek (P.), szombat és vasárnap este: Barbara őrnagy; kedd, csütörtök és vasárnap délután: Láz. (8).

VÁROSI SZINHÁZ. Vasárnap délután (fél 4): Villai borbély (II. bérl. előadás); péntekig nincs előadás; szombat: Boxmérközés (Carnera); vasárnap délután és este: Szerelemről szó sincs. (4, 8).

ROYAL SZINHÁZ. Vasárnap délután és este: Szerelemről szó sincs; hétfő, kedd: Nincs előadás; szerda, csütörtök, péntek, szombat: Trudy Schoop amerikai táncszinháza; vasárnap: Nincs előadás. (4, 8).

BELVÁROSI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Szakits helyettem (4, 8)

TERÉZ-KÖRUTI SZINPAD. Egész héten minden este és vasárnap délután: Mit járkálsz meztelenül. (Fél 5, 9)

PÓDIUM. Egész héten minden este és vasárnap délután: Uj novemberi műsor. (Fél 5, 9)

KOMÉDIA. Egész héten minden este és vasárnap délután: Párisi fél világkiállitás. (Fél 5, fél 9).

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Szűz és a vén kecske. (Hétköznap 6, 9, vasárnap fél 4, 6, 9).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Tatjana, az orosz kémnő. (Hétköznap 6, 9, vasárnap fél 4, 6, 9).

KISFALUDY SZINHÁZ. Vasárnap fél 4, háromnegyed 6, háromnegyed 9: Sárgapitykés közlegény; hétfő 8: Fekete szivárvány (jubiláris előadás); kedd, szerda, csütörtök 6, háromnegyed 9: Fekete szivárvány.

SÖRKABARÉ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Régi pesti éjszakák. (5, 11).

HANGVERSENYNAPTÁR

Koncert rendezésel:

Kedd, november 30-án: Fischer Annie zongoraestje, Z, fél 9 óra.

Szerda, december 1-én: Solymos Péter zongoraestje, Z, fél 9 óra.

Csütörtök, december 2-án: Robert Goldsand II. zongoraestje, V, 8 óra.

Péntek, december 3-án: A Bach Kollégium II. estje, Z. Kamaraterem, fél 8 óra.

Szombat, december 4-én: A Magyar Szimfónikus Zenekar bérleti estje, vezényel Sejna, közreműködik Ezra Rachlin philadelphiai zongoraművész, V, fél 9 óra.

Vasárnap, december 5-én: Ezra Rachlin zongoraestje, Z. Kamaraterem, 8 óra.

Rózsavölgyi rendezésel:

Kedd, november 30-án: A Wiener Frauenchor hangversenye, V, 8 óra.

Péntek, december 3-án: A Budapesti Hangverseny Zenekar estje, vezényel Fritz Busch, V, 8 ó.

RÁDIO

A Nobel-dij átadását közvetiti a rádió Stockholmból. A Nobel-dij átadásáról helyeni közvetitést tervez a rádió Stockholmból a zenepalota nagytermében. A még mindig engélkedő dr. *Koudela* Géza akadályoztatása miatt a magyar rádió többek kipróbálása után akként döntött, hogy Stockholmba dr. *Knebel* Miklós pápai kamarást, krisztinavárosi plebánost küldi ki, akit erre a feladatra sür fel is kért. Dr. Knebel Miklós a Szent Istre év ünnepségei idején már sikeresen szerepelt helyszini közvetitéseken. Európa különböző államaiban dr. *Knebel* Miklós hosszabb tanulmányi időt töltött, sőt hivatalos minőségben is szolgált, igy teljesen elsajátitotta a főbb európai nyelveket és alapos járatosságot szerzett a külföldi népek szokásain.

Vasárnap

november 28.

9.30: Hirek. — 10—11.10: Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi-templomból. A szentbeszédet mise után dr. Tóth Tihamér mondja. Énekel a Központi Papnevelő Intézet Énekkara. — 11.15—12.15: Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Predikál dr. Kapi Béla püspök. — 12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 12.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Rajter Lajos. — Szünetben kb. 13.10: A Légoltalmi Liga kapunyitása előtt. Vitéz Petróczy István ny. repülőezredes előadása. — 14: Hanglemezek. — 15: Időszerü gazdasági tanácsadó. — 15.45: Ditrói Csiby József zongorázik, Kernács Pál hegedül. — 16.30: A munkamegosztás. Horn János előadása. — 17: A Beszkárt Ferencvárosi Főműhelyének Dalköre. Vezényel Winkler Rezső. — 17.45: A Mississippi hősei. Dr. Valkó László előadása. — 18.15: Pertis Jenő és cigányzenekara. — 19.20: A film és a divat. Simon Blanka beszélgetése Muráti Lilivel és Jávor Pállal. — 19.50: Sporteredmények. — 20.05: Nők, ti teszitek az életünket széppé. Rádióegyveleg. Közvetités Bécsből. — 21.40: Hirek. 21.55: A rádió szalonzenekara. — 23: Jávor Sándor jazz-zenekara (közvetités). — 00.05: Hirek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 11.20—12.20:** Szalonötös. — 15—15.40: Hanglemezek. Filmrészletek és táncdalok. — 18.20—18.40: Mit vegyek Ödönnek. Tabi László csevegése. — 18.45—19.15: Az ötvenéves budapesti villamosvasut. Dr. Kőhalmy József előadása. — 19.20—19.50: Revere Gyula és Paul Tibor hárfa-klarinét kettőse. — 20.05—20.30: A modern megnyitás. O.

este bevéve
reggel pontosan ható

tökéletes

olcsó, fájdalommentes
utólérhetetlen hatású

hashajtó

2 szem 12 fillér
12 szem 54 fillér
20 szem 90 fillér
60 szem 2·50 pengő

[redacted]

Ripple Róna

Hyság 1936 X. 19

Az Ernst-muzeum

MU
1958 NOV
610

KÉPEK, SZOBROK



XI. RÉSZ

Rippl-Rónai József (1861—1927) kiemelkedő magyar festő ismertetését a stílus kérdésével szeretném összekötni. Úgy emlékeznek meg róla, hogy műveiben minden denekelőtt határozott egyéni stílusával különbözik társaitól. Petrovics Elek azt írja róla, hogy művészetével »a stílus magaslatára emelkedő képeket alkotott«.

Mit kell tehát a stílus alatt érteni? Miért kell a művésznek a stílus magaslatára felemelkednie, hogy művészi alkotás születsék?

Nézzük talán Rippl-Rónai »Öregasszony idolyával« című művét. Szemünk előtt egy törékeny, de nem erőtlen néni egészalakú képmását látjuk. Kezében idolyacsokrot tart. Balkarjára támaszkodva elmerengve maga elé néz.

Az első pillantás meggyőz arról, hogy a festő modellje »az élőkép« és a »festett kép« között nagy különbségnek kell lenni. Ez az idős néni szemünkben már a mindannyiunk nagymamáját is képviseli egy kicsit, annak szellemi és fizikai tulajdonságaival együtt. Típussá lett belőle. Típus Rónai művészi alakító ereje tette, lehámozva modelljéről mindent, ami a kifejezés teljességét gátolta volna. Ő látta el modelljét a képen az időtlenség jegyeivel, kiemelve azt a hétköznapi élet esetlegességei közül. Egy magasabb szellemi egység, művészi rendező és alakító elve alapján tette ezt. Ez a szellemi egység, ez a művészi rendező és alakító elv adja Rippl-Rónai stílusát.

Nézzük a fentemlített képen milyen kifejező jegyek utalnak Rippl-Rónai egyéni stílusára és ezen keresztül korának stílusjegyeire. Legjellemzőbb talán a kép monumentalitása és egyszerűsége. Az öregnéni alakja kerettől keretig tart. Egyszerű foltra épített figurája szinte széjjel feszíti a számára kijelölt helyet. Kontúr rajza nagyon egyszerűen és finoman stilizált, kristálytiszta. Az alak formai (dekoratív folt) tagolása szigorúan átgondolt rendről tanúskodik. Ez a rend az egész figurának zárt architektonikus (épített) jelleget ad. Pl. a szoknya nagy, egyszerű formája és ahogyan a prémmel elátott bársanykabátka és a fej erre a nagy formára ráépül. Ez adja a kép belső nyugalmát is. Rippl-Rónai összefoglaló, szintetikus művészi törekvéseit mutatja, meghatározva egyéni stílusának jellegét is. Egy ember (művész) alkotta újtóan egységes szellemi egészről, melyet egy művészi elv (principium) hatott át, hogy egy kor társadalmának, egy művész életfelfogásának legyen kifejezője. Ezt az egységes szellemi átalakítást a művészi élet vonalán stílusnak nevezzük. A mű minden részében tükrözi azt az életérzést, ami kora társadalma, a művész egyénisége és az anyag, amellyel dolgozott, a kifejezés számára megengedett. Ez a hármas egység, kor-, társadalom-, egyéniség-, anyag szabja meg tehát a stílus karakterét. Ezt az egységet megbontani büntetlenül nem lehet. Gondoljunk csak az egységes nagy stíluskorokra, román, gót, renaissance stb. és azok képviselőire, művészeire. Vagy állítsuk szembe ezekkel az egységes szellemű korokkal a XIX. és XX. század végnélküli izmusaira bomló polgári művészetét. Minden stílus egy kor társadalmának érzésbeli egységét fejezi ki a művészet eszközeivel. A művészet hanyatlása ott kezdődik, ahol ez az érzésbeli egység felbomlik.

Rippl-Rónai József azon nagy művészek közé tartozott, akik mélyére tudtak hatolni korukban mozgató belső szellemi áramlásainak, ezt határozott formajegyekkel a művészet vonalán is ki tudták fejezni.

Fischer Ernő

A színházi teltház akciókról

Bizonyára sokan emlékszenek arra, hogy 6—8 évvel ezelőtt az újságok többször közöltek ilyesfajta hírt: a Nemzeti Színház vagy a Madách Színház a Magyar Pamut vagy más üzem dolgozóinak játszik. Egyes üzemek »megrendelték« az előadásokat kizárólag saját munkásaik és azok hozzátartozói részére. Ezek a helyes kezdeményezések az elmúlt években alábbhagytak, majd megszüntek.

A SZOT elnöksége augusztus 31-én hozott határozatában újra felhívta a szakszervezeteket és a szakszervezeti bizottságokat a »teltházak« szervezésére.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni: csak politikai és társadalmi mondanivalóban tartalmas darabok bemutatására béreljük ki a színházat. Ez azonban szélesköru agitációs és propaganda tevékenységgel járjon együtt. A teltház szervezése ne csak a közönségszervezőnek ügye legyen, hanem segítsenek a szakszervezeti bizalmiak és bizottságok is. Célszerű a színház művészeit is agitációra felkérni.

Teltházat nemcsak egy üzem, hanem két, esetleg három üzem együttesen is vásárolhat. A jegyek elhelyezésénél nem szabad a legkisebb pressziót sem alkalmazni. Tudomásul kell venni, hogy — nem kis mértékben éppen a mi hibánkból — a közönség ízlése — elsősorban a fiataloké és a nőké — a könnyebb műfaj irányába tolódott el. Igy előfordulhat, hogy az első próbálkozást még nem a kívánt eredmény kíséri. Ez azonban nem jelentheti a harc feladását. Sőt, nagyobb erőkifejtést követel: a szakszervezeti bizottságnak a dolgozók ízlését a kulturális politika irányelveinek megfelelően, helyes irányba kell terelnie.

CS. L.

Érdemes volt meghallgatni

A Rádió műsorában október 12-én a Dorris című hangjátékot. Günther Rücker német szerző művéből Moravetz Imre fordította és dolgozta át. Megrázó erővel idézte fel a kitűnően komponált kis dráma a második világháború rémségeit és a Nyugat-Németországban újjáéledő fasizmus veszélyét érzékeltette döbbentő hitelességgel. Már a keretmegoldás — a hős menyasszonyának mondja el nagy szerelme történetét —, már ez is szerencsésen illeszkedett a drámai sodrású mozzanatokhoz. Sok minden belefért ebbe a rövidnek tűnő 40 percbe, mely igazán rádiószerű megoldásokkal — s mindez a rutinos átdolgozó vitathatatlan érdeme — tanulságos, művészi élményt adott. Komlós Juci, Ungvári László és Mányai Lajos alakítása emelkedik ki az együttesből. Lengyel Erzsi viszont bántóan színtelen volt. Gál Péter rendező gondos munkája fogta össze a rádiójáték pergő képeit.

»Szakszervezeti Napot« rendezett a Szakszervezetek Tolna Megyei Tanácsa. Felső képünk: Huber Lajos, a SZOT elnökségének tagja ünnepi beszédét mondja. Alul: Az üzemek kiállításon mutatták be termékeiket. A Bonyhádi Zománcgyár készítményei





Rippl-Rónai

Meghitt sorok Rippl-Rónairól

Rippl-Rónai piktúráját idehaza sokáig nem értették meg, s amikor a modern művészet szellemének diadalával, befogadták, akkor is valahogy magános maradt. Utánozták, hamisították, de iskolát nem alapított. Bár együtt múlatta át az időt a *Japán Kávéház* asztalánál a *nagybányaiakkal* és a *Nyolcak* felhevült titánjaival, igazában nem érezték maguk közé valónak. Amazoknak túl modern volt, az utóbbiaknak „maradi". Életműve körül ma már elcsitultak a viharzások; üdeszín, magyarosan kedélyes és nagyon humánus alkotásait, táj- és emberképeit immár bevonta a múzeumok patinája.

Róluk, születésükről szól *Genthon István* Rippl-Rónai-könyve. A kiváló művészettörténész szépszavú tanulmányt írt a mintegy félszáz — *igen jó!* — színes reprodukció elé, amelyben példás biztonsággal jelöli meg Rippl-Rónai helyét kora európai és magyar művészetében. Írása egyszerű és sommázott: tudományos hitelű és mindenki számára érthető bevezetést ad Rippl-Rónai művészetébe. Elmondja, miként erősödött a kaposvári fiúban egyre hatalmasabbá a művészet hivatásérzete amely végül is *Münchenbe*, s onnét *Párizsba* hajszolta. *Munkácsy* vendégszerető házába, ahol szíves pártfogóra talált, és — úgy látszott eleinte — mesterére. De csakhamar elhagyta a nagy piktort. Munkácsy világától idegen tájak felé hajlik. *Pont Avenben* találkozott a *„Groupe du Nabis"*, a *„Próféták csapatának"* tagjaival, köztük *Bonnard* és *Vuillard* festőkkel, akikkel egy életre szóló barátságot kötött. Akár az akkor még festegető *Maillollal*, akit ő beszélt rá: cserélje fel palettáját a mintázófával. A dél-franciaországi, a *Pireneusok* tövében lapuló *Banyulsból*, ahol — mint írta — *„minden aranyban fürdik"*, hozta magával üde csillogású színeit, hogy majdan idehaza, a csendes kisváros egyszerű embereinek festett alakját derítse fel velük. Kaposvárról indult és oda tért meg, hogy tehetségének legszebb virágait hazai földön gyümölcsöztesse.

Genthon István szép kiállítású, élvezetes nyelven írott monográfiája — egyike a legszebb művészeti könyveinknek! — emberközelbe hozza Rippl-Rónai egyéniségét s megszeretteti művészetét. Bármennyire kedves is számára ez a piktúra objektív mérleget készít róla: nem hallgatja el a nagy mester ecsetjének gyöngéit, esztétikai ítélettel marasztalja el tévedéseit. Munkája nemcsak a hazai művészetkedvelők örömére szolgál. *A Corvina 5000 példányban, angol, francia és német nyelven is kiadta*, úgyhogy ez a könyv a magyar művészet és művészeti irodalom hírét öregbíteni fogja határainkon kívül is.

Artner Tivadar

E. H.

28. XI. 26. III. 28

akár atomfegyverrel is, megőrzi a NATO-nak ezt az előretolt állását.

Szovjet politikai körökben hangsúlyozzák:

a régen megoldásra váró

aggódik?

tételezésére, hogy nem éri el kitűzött célját."

vezető kö-

csak a négyhatalmi státus megszüntetése.

Fokozott mértékben kerülhet előtérbe például a Németországgal kapcsolatos problémák rendezésénél a módosított *Rapacki-terv* alkalmazása. Bár a német egység kérdésében *a döntő szó* — hangsúlyozzák Moszkvában — *feltétlenül magát a német népet illeti*, a Szovjetunió után a nyugati hatalmaknak is meg kell tenniök azokat a lépéseket, amelyek a kérdés békés rendezéséhez vezetnek.

Kiss Csaba

A nyugati álláspont nem egységes

Bonn, november 25.

A nyugati fővárosokban továbbra is fokozódó diplomáciai tevékenység tapasztalható a berlini kérdés körül. Az *AP* amerikai hírügynökség bonni tudósítójának értesülése szerint a nyugati hatalmak körében az utóbbi napokban bizonyos tért nyert az a *nyugatnémet álláspont*, hogy a berlini kérdésben *„kemény politikát"* kell folytatni. A nyugatnémet kormányt nyugtalanítják azok a hírek, amelyek szerint

a nyugati hatalmak esetleg hajlandók lennének elfogadni az NDK hatóságai által elrendelt közlekedési korlátozásokat.

Bonnt elsősorban az aggasztja, hogy *a szovjet lépés eredményeként megnő az NDK tekintélye, s a nyugati hatalmak állandó kapcsolatba léphetnek az NDK hatóságaival.*

A Bonnból, Washingtonból, Londonból és Párizsból érkező hírek azt bizonyítják, hogy

a hivatalos cáfolatok ellenére sem egységes a nyugati hatalmak állásfoglalása a berlini kérdésben,

sőt, az egyes kormányokon — elsősorban az amerikain és a nyugatnémeten — belül sem egységes a felfogás. Hír szerint London *„hajlékonyabb"*, Párizs ezzel szemben *„keményebb"* magatartást kíván elfoglalni.

Párizsban olyan hírek is elterjedtek, amely szerint *esetleg „NATO-csúcsértekezletet" tartanának* a berlini kérdésről. A NATO szóvivője s később Dulles amerikai külügyminiszter azonban *megcáfolta* ezeket a híreket.

Reuter-jelentések szerint egyébként *Brentano* nyugatnémet külügyminiszter ma délben Bonnban tanácskozik Nyugat-Németország moszkvai, londoni, washingtoni párizsi, valamint római nagykövetével Berlin kérdéséről.

Művészet + Irodalom Tudomány

Harmadik munkás zenekari hangverseny

A munkás zeneélet üdvös fellendülés képét mutatja! Rövid időn belül három zenekari hangversenyt hirdethetett a *Népszava* a munkás zenebarátok számára. A januári *Beethoven*-estre vegyesműsoros áprilisi matiné következett. És május 15-ére, szombat este — ½7 órai kezdettel — *Mozart—Beethoven* zenekari hangverseny készül: ismét a *Vas és Fémmunkások Szövetsége dísztermében* (VIII, Magdolna ucca 5. szám alatt).

Jelentős tünet ez, mert maga a tény, hogy ekként számítanak a munkásság gyorsan növekedő zenei érdeklődésével, amellett bizonyít, hogy erre az érdeklődésre építeni lehet! Ilyen számításnak már megvan a bevált jogalapja, indokoltsága.

Bátorító érzést ad ez a körülmény! És kétségtelen, hogy ilyen serkentő támogatás még szebb és nagyobbszabású kezdeményezésre ösztönzi majd mindazokat, akik a munkás zenekultúra ügyét a szívükön viselik.

A májusi hangverseny keretében két kitűnő közreműködő művész lép majd először a munkásközönség elé.

László Magda énekművésznő csak nemrég tűnt fel, alig hagyta el a Zeneművészeti Főiskolát, máris ott szerepel Beethoven IX. szimfóniájának előadásaiban s a közeljövőben még nagyobb feladathoz jut az Operaház színpadján is. Csengő, friss szopránhangja *Mozart* „Figaró házassága" című operájának egyik legszebb áriájában bizonyára kellően érvényesül majd.

Végh Sándor hegedűművész, a Zeneművészeti Főiskola fiatal tanára, a Végh-vonósnégyes első hegedűse s mint hangversenyző szólista ugyancsak sikerrel járja be az országot és külföldet egyaránt. Ő *Mozart* G-dur versenyművét játssza el csillogó technikával, finom előadóművészettel.

A zenekart *Mikulai Gusztáv*, a bemutatkozó Beethoven-est sikeres karmestere vezényli.

Jemnitz Sándor bevezető előadásban ismerteti a műsorra tűzött mesterműveket.

Rippl-Rónai József és Vaszary János

rajzainak és vízfestményeinek gyűjteményes kiállítása nyílt meg a „*Műbarát*" termeiben. Magángyűjteményekben gondosan őrzött darabok kerülnek elénk, hogy megmutassák ennek a sok tekintetben egymáshoz mérhető két nagy művészegyéniségnek a *grafikában* megnyilatkozó elsődleges alaki és tartalmi világát. *Petrovics Eleknek*, a modern magyar művészet e rokonszenves, kiváló propagátorának és útegyengetőjének rendezőmunkája ez a kiállítás, amely céltudatos tanításként a két művész ismertetését a grafikáikkal zárja le. Az ilyen vázlatgyűjtemények jelentőségét alig kell méltatnunk, hiszen jól tudja mindenki, hogy a tehetség és a jellem alapvonásai szólalnak meg az ekként odavetett, szikraként kipattanó szellemes művészi ötletekben. Bennük fészkelődik a nagy mű minden gondolatcsírája, mint ahogy az emberi karakter a csecsemő első sírásaiból és mosolyából indul életútjára — a teremtés titka szólal meg bennük.

A katalógus tömör előszavában *Petrovics Elek* elmondja, hogy a kiállítás mintegy folytatása és kiegészítése annak a két emlékkiállításnak, melyeket 1937-ben Rippl-Rónai Józsefnek, 1940-ben Vaszary Jánosnak a műveiből rendezett volt. Ott nem nyílt alkalom arra, hogy a két művész grafikáit is kellően bemutathassák s ezt hivatott pótolni a mostani kiállítás, amely nagyrészt ott nem látott s részben a nyilvánosság elé még nem is került munkákat mutat be.

Senkire hivatottabbra nem bízhatnók e két művész párhuzamos jellemzését, mint éppen *Petrovicsra*, aki — s itt idézzük bevezető szavait — elmondja: „Nem merő véletlen, hogy Rippl-Rónai és Vaszary János munkáit ez alkalommal közös kiállításban egyesítettük. Noha mindkettőjük külön és teljes egyéniség, pályájuk történetében volt némi hasonlóság s tudjuk, hogy a személyes kapcsolat sem hiányzott közöttük. Már szülővárosuk is közös volt: mindketten Kaposvárról indultak el „földi utazásra", Rippl-Rónai 1861-ben, Vaszary hat évvel később. Mindketten megjárták München és Párizs iskoláját, hogy aztán letelepedjenek a magyar vidéken, Rippl-Rónai Kaposvárott, Vaszary Tatán. Mindketten a korszerű művészetért harcoltak, Rippl-Rónai higgadtabban, Vaszary tüzesebben, de egyforma szívóssággal és következetességgel. Mindketten lelkesedtek a francia művészetért. Rippl-Rónai több kritikával szemlélte ugyan a párizsi újabb törekvéseket, mint fiatalabb társa, de abban megyegyeztek, hogy mindketten Párizsból várták a világosságot. Emellett megmaradtak egyéni s egyszersmind magyar művésznek." „Abban is volt közöttük valami hasonlóság, hogy mindketten szenvedélyesen művelték a rajzot, szerették a vonalak egyszerű és tömör nyelvét, nemkülönben az akvarell üdeségét, könnyed és ötletes technikáját. Egyszerű eszközökkel igyekeztek és tudtak sokat kifejezni."

S ha ezt a rövid párhuzamot, most már a kiállítás szemléletében, ki akarnók egészíteni, érezzük, hogy mindkettőjük művészete *a rajzos szellem szilárd alapjain felépülő festőiséget* árasztja, a mozdulatokban, a helyzetekben való biztos jellemzésnek, az ötletgazdaságnak „in statu nascendi", a „születés pillanatában" való megkapó felvillanásaival. Rippl-Rónainál a bölcsen elmélyült erő nyugalmával és melegségével, kiegyensúlyozottságával és életfilozófiájával, egy derűs kedély hangulatvilágában. Vaszarynál a léleknek valami helyenként túlfűtött aszkézisével, szenvedélyességével, látományosságával, hogy szinte szélsőségesen csapjon át a játékosan könnyed és színes írába. Rippl-Rónainál súly van és mélység a vonalakban, itt szárnyaló könnyedséggel Vaszary jellemének extázisa szólal meg. Karakterük, művészetüknek belső motiválása kifejezetten ellentétes, de harcos művész mind a kettő.

A szerencsésen összeállított kollekció nemcsak kiegészíti, de teljes értékben jellemzi is a két művész életemunkáját, sokirányú törekvését, életimpresszióját, állásfoglalásukat, bennük van Rippl-Rónai és Vaszary a maga művészettörténelmi valóságában. És mindkettőjük eleven tanuság arra, hogy milyen szerves életkapcsolat van a modern francia és magyar szellem között... Csábító feladat lenne mindezek megmutatása kiállított műveiken, de ma már nem fölfedezni kell a részletek szépségeit, hanem átélni művészetük teljességét. Erre pedig az olvasó számára is maga a kiállítás a hivatott útmutató. És az a szeretet és gondosság, ahogyan *Petrovics Elek* ezt a kiállítást is megteremtette.

A tárlat (V, Mária Valéria ucca 12) *május 11-ig* tekinthető meg. sz. s.

Bach-ciklus

Dicsérendő ötlet jut most kivitelre a *Zeneművészeti Főiskola* falain belül. Az *Intézet Segítő Egyesülete* javára rendezett négy hangverseny keretében előadásra kerül *Bach* „Das wohltemperierte Klavier"-jának mind a negyvennyolc preludiuma és fúgája.

Annakidején alakult ki teljes használhatóságában a mai tizenkét félhangból álló *kromatikus skála*. És Bach ezzel a hatalmas alkotásával voltaképpen példát akart nyujtani arra, hogy e skála minden egyes foka hiánytalanul igénybevehető, kiépített rendszert nyujt s nem hézagokat, mind addig.

Technikai vívmányt nagyobb művészettel valóban alig igazoltak előtte, utána!

Megdöbbentő volt ezért, hogy az intézet kamaratermében csütörtökön délután megtartott első hangverseny milyen *részvétlenség* jegyében folyt le. Részvétlenség mutatkozott éppen a *növendékek* részéről is, akiknek pedig saját érdekük követelte volna, hogy ilyen kiválóan ismeretterjesztő alkalmat el ne szalasszanak.

Elhibázottnak találtuk viszont, hogy a közreműködő növendékek kizárólagosan *egy* zongoratanár osztályából tevődtek össze. A kitűzött célnak *megfelelő* ekkoraszámú növendékcsoportot egyetlen tanár sem produkálhatja egymagában. S erre nincs is szükség. Elvégre van szépszámú tehetséges növendék a többi tanár osztályán is. Közös erővel többre mehettek volna!

Az itt közreműködők teljesítményeit a ciklus befejezése után összefoglalóan méltatjuk majd. Megnyitásul *Molnár Antal* tanár tartott igen tartalmas és mélyenszántó bevezető felolvasást. J. S.

Kamarazene

Szép műsort állított össze a *Waldbauer—Kerpely-vonósnégyes* csütörtökön a Zeneművészeti Főiskola nagytermében megtartott *harmadik* bérleti kamaraestjére.

Példásan szép, komoly és változatos műsor volt ez, valóban alkalmas arra, hogy a rádió műsorát gazdagítsa, éleszkítse!... *Brahms* G-dur vonóshatosát mindenkor szívesen hallgatjuk meg újra. Itt *Temesváry János* (II. brácsa) és *Banda Ede* (II. gordonka) egészítette ki hivatott módon *Waldbauer Imre*, *Szervánszky Péter*, *Országh Tivadar* és *Kerpely Jenő* nagyszerű együttesét.

Szünet után *Schubert* egyik legsikerültebb, leginspiráltabb kamaraművében, C-dur vonóshatosában gyönyörködhetett a közönség.

E két klasszikus remekmű között modern remekmű szerepelt, *Bartók Béla* még nem hallott III. vonósnégyese. A másfél évtizeddel ezelőtt befejezett szerzemény ma már pontosan elhelyezhető Bartók összművében: mintegy vázlat ez a negyedik, de még inkább az ötödik vonósnégyeséhez! Számos ötlet villan fel itt, számos dallamfordulat és új hangzásbeli lehetőség, ami csak azokban a későbbi mesterművekben találja meg bővebb kifejtését, kiteljesedett alakját. J. S.

„Földönfutók"

Kovai Lőrinc elvtársnak, a *Népszava* munkatársának rövidesen megjelenő regényéről adunk itt hírt. Ez a regény Magyarország történelmének egyik nagyon tragikus korszakába vezet el, a 16. század közepére. A nagy Alföldre, Szeged környékének, a Tisza zugainak magyar földművelőnépéhez. Ez a jobb sorsra érdemes nép a körülötte levő ellenséges világgal küzdve éli nehéz életét, harcolva kenyérért, harcolva szabadságért. Mélyen megrendítő erővel bontakozik ki a regényben ennek a népnek kettős, párhuzamos lélekrajza. Egy része mindennek ellenére odatapad a röghöz, a földjéhez, amelyet verejtékével öntözött és tűrését fordítja a viharral szembe. Másik része azonban nem bírja a kötöttséget, otthagyja a földet és elmegy harcolni a szabadságért. Harcolni a küzdelem erős hitében. A regény *Cserépfalvy-kiadásban*, május első hetében jelenik meg.

(*) **TÁRLATVEZETÉS.** *Május 6-án*, csütörtökön este ½7 órakor a *Tamás-galériában* (V, Akadémia ucca 8) *Bokros-Birman Dezső* szobrászművész gyűjteményes szobor- és rajzkiállításán érdeklődő olvasóink számára tárlatvezetést tartunk. Vezető: *Szerdahelyi Sándor* elvtárs.

(*) **„JÓZSEF ATTILA SZEGEDEN"** — ezzel a címmel Szeged szervezett munkásága *május 16-án, vasárnap* este ½7 órakor a Tisza-szálló nagytermében *művészestet* rendez. Az esten közreműködik: *Hont Erzsébet*, *Gerő Ilona*, *Ascher Oszkár*, akik József Attila-verseket énekelnek, illetve szavalnak; *József Jolán:* „József Attila Szegeden" címmel előadást tart. A Szegedi Általános Munkásdalegylet József Attila-kórusdalokat énekel *Dominkó János* karnagy vezényletével. Az ünnepi beszédet *Kállai Gyula* tartja: „József Attila a munkásság költője" címmel. Az énekszámokat zongorán *Vörös Margit* kíséri. A műsor ára 50 fillér, 1 és 2 pengő.

— **MEGHALT EGY ISMERT OLASZ MŰKRITIKUS ÉS DRÁMAÍRÓ.** Nápolyból jelentik, hogy ott 82 éves korában meghalt *Roberto Bracco*, a legismertebb olasz kritikusok és drámaírók egyike. Újságíró volt, aki színes, erőteljes írásaival és bátor magatartásával tett szert általános elismerésre. Főként színházi és zenei kritikái arattak nagy figyelmet s nem egy színészt, köztük Ermete Zacconit és Duset segítette a világhír felé vezető útján. Marconival és Puccinival is barátságot tartott fenn. Számos nápolyi költeményt és novellát írt, ezek: „Smorfie umane" — Emberi grimászok — címmel jelentek meg. Vígjátékaiban is az *emberit* hangsúlyozta, ezek a darabjai külföldre is elkerültek. Írói munkálkodásával 1932-ben hagyott fel.

KOSSUTH DEMOKRÁCIÁJA:

1. Kiáltvány Amerika szabad népéhez
2. A dunai államkonföderáció és a nemzetiségi kérdés
3. Magyarország alkotmánya

Közreadja és jegyzetekkel ellátta: ÁCS TIVADAR
Bevezetést írta: SZAKASITS ÁRPÁD

Kapható a Népszava kiadóhivatalában (VIII, Conti ucca 4. szám) és a Népszava-könyvkereskedésben (VII, Erzsébet körút 35. szám)

ÁRA 3.20 PENGŐ

SZÍNHÁZI ÉS FILMKÖZLEMÉNYEK

„TILOS A SZERELEM." Eredetileg más címmel akarták bemutatni ezt a fordulatos, fölötte mulatságos filmvígjátékot, amely gyakran már a bohózat határát érinti. A film címe végül „Tilos a szerelem"-re változott és rövidesen bemutatják Budapesten. A forgatókönyvet Zsigray Julianna írta és az írónő gondolatait Kalmár László rendező valósította meg.

Újabb személyhajójáratok megnyitása. A MFTR közli, hogy május 8-tól, szombattól kezdve közlekedni fognak: 1. A Budapestről naponként 11 órakor Esztergomba; onnan vissza 18 órakor induló úgynevezett kofahajó. 2. A Budapestről naponként 15 órakor Nagymarosra; onnan vissza 6 órakor induló csavargőzös. 3. A Budapestről csak hétköznapokon 18.20 órakor Tahiba; onnan vissza 8.05 órakor induló csavargőzös. (X)

MUNKÁSOK VÉLEMÉNYE A HÁRMAS EGYSÉGRŐL

ÍRTA: SZAKASITS ÁRPÁD

Az utóbbi hetekben egyre többen keresnek fel bennünket a városi és a falusi munkások soraiból személyesen és levelekben is, hogy mondjuk meg végre: *meddig tart még a dolgozó társadalmi rétegek együttműködésére irányuló és kétségtelenül jószándékú kezdeményezések körül a meg-megismétlődő üzenetváltások hosszú sora?* Mikor lesz végre a szép tervből komoly és az ország érdekében is hasznos valóság?

A munkások türelmetlensége nagyon is érthető. Ők hozzászoktak ahhoz, hogy reálisan szemléljék dolgaikat és az eseményeket. Hozzászoktak ahhoz is, hogy ha valamiféle elhatározás megérlelődött bennük, akkor azt igyekeznek a lehető legrövidebb időn belül *tettre* váltani. Különösen érthető a türelmetlenségük, ha figyelembe vesszük, hogy a munkások tulajdonképpen *nem kizáróan a maguk érdekeit tartották szem előtt*, amikor erre az együttműködésre elszánták magukat, hanem az *ország* és az *egész nép* érdekét vélték ezzel az elhatározásukkal szolgálni. Hiszen — mint ők mondják — szervezettségük, tiszta világképük, a termelésben elfoglalt helyzetük, a gazdasági és a társadalmi fejlődésről vallott felfogásuk elegendő erőt kölcsönöz nekik ahhoz, hogy minden körülmények között helytállhassanak, érdekeiket megvédhessék és törekvéseik sikerét remélhessék. Ezt a helyzeti energiát s a bennük rejlő erkölcsi erőt ajánlották fel voltaképpen az együttműködés számára, hogy kialakulhasson az a kristályosodási folyamat, amelyre oly nagy szükség van napjainkban minden valamirevaló érték megmentése és a jövő felépítése érdekében.

Nem értik tehát a tétovázást, nem értik, hogy még mindig csak ott tartunk, hogy újra meg újra felszáll a kérdés: *mi a tennivalónk?* Mi volna a tennivalónk más, mint az, hogy *teremtsük meg ennek az együttműködésnek a lehetőségeit.* Mik ezek a lehetőségek? Tisztázni kell mindenekelőtt *a szervezeti és szerkezeti* kérdéseket. De haladék nélkül! És ezután: *üljenek össze a három nagy dolgozó társadalmi réteg legjobbjai és teremtsék meg az együttműködés programját, mégpedig nyiltan és csakis nyiltan, mert hiszen semmi leplezni való ebben a szép törekvésben nincsen, mert hiszen a cél, amely miatt ez az együttműködés szükséges, azonos az ország történelmi céljával, az egész nép szociális törekvéseivel és a könyörtelen fejlődés irányával.*

Egy dolog bizonyos és vitathatatlan: *a szervezett szociáldemokrata városi és falusi munkásság irtózik minden zürzavartól és felfordulástól, rendet akar, mert ezt diktálja értelme, öntudata, erkölcsi érzéke.* Akarja az *ország szabadságát* és *függetlenségét*, a *nép önrendelkező jogát*, a *közmegegyezés elvének szabad érvényesülését, az ország termelő erőinek megszervezését, tökéletes kihasználását, a munka intenzitásának növekedését és mindezekkel együtt a szociális problémák gyökeres megoldását.* Ez nem új és nem lephet meg senkit, hiszen annyiszor kifejtettük már e lap hasábjain is annyiszor hangoztattuk, hogy szinte már unalmas lehet.

A munkásság el nem tagadható tanujelét adta az elmúlt évek folyamán is önmegtagadásának, önzetlenségének, országépítő és védő készségének, amelyet semmi sem ingathatott meg, de — világosan és félreérthetetlenül akarunk beszélni — a legszilárdabb önfegyelem, a legszigorúbb önmegtartóztatás és a legragyogóbb önzetlenség is csupán *egyik bázisa* lehet annak a törekvésnek, amely célul tűzi ki, hogy elkerüljünk minden megrázkódtatást, katasztrófát, zürzavart, felfordulást. A *másik* bázisra is szükség van: *a polgárság önmegtagadására, önzetlenségére és szilárdságára.* És a *harmadik* bázisra is, arra, hogy általános felismeréssé váljék: *nem lehet a fonalat ott fölvenni, ahol elejtettük.* A világ megváltozott. Gazdasági létében csak úgy, mint struktúrájában. A mechanizálódás olyan méreteket öltött, hogy ez a mennyiség *minőséggé* vált. A mennyiségi probléma minőségi problémaként áll elénk. Az emberi gazdálkodás *minősége* változott meg. Ez új feladatokra késztet. Új szervezési problémákat vet fel, új célokat kényszerit ki és új megoldásokat kinál. Éppen ez a struktúrájában és gazdasági létében megváltozott világ teszi parancsoló szükségességgé a nagy dolgozó társadalmi rétegek *szoros együttmunkálkodását* nem is csupán egy átmeneti, bár fontos és sorsdöntő cél érdekében, hanem *még inkább a jövő érdekében.* Talán nagyon szimplán hangzik, mégis így igaz: *a gépek parancsolnak.* Vagyis: a gazdálkodás miként je és ebben a gazdálkodásban a különböző társadalmi tényezők szerepe lép előtérbe. Ezzel kell számotvetnie kis és nagy nemzetnek egyaránt. És a kis nemzeteket ettől a sorstól az sem menti fel, ha még oly egységesek is, mert az egység ugyan pótolja a kis lélekszám hátrányait, de csak akkor, *ha ebben az egységben világosan kifejezésre jut egy új termelési rend szükségérzete.*

A szervezett munkásságban kétségkivül nagy morális értékek rejtőznek és mélységes idealizmus hatja át ezt a közösséget. Mindenkor kész nagy eszményekért, *természetesen* a nemzeti eszméért is, áldozat vállalására. Lelkét egy magasabbrendű rend és egy ragyogóan tiszta emberiesség eszméje tölti be, de ott áll a könyörtelen valóságok földjén. Ott dolgozik a roppant gépek zakatoló világában, állványok magasságában és bányák mélységében, küzdvén az anyaggal, a szinte ellenállhatatlannak látszó közeggel, a földdel és a szerszámokkal. Ez a világ alakította ki jellemét, öntudatát és gondolkodásmódját. Az eszmékben is a *megfoghatót* keresi, a tapinthatót, az érzékelhetőt, *amelyre* s *amivel* építeni, alkotni, továbbfejleszteni lehet és kell. Senki se csodálkozzék tehát azon, ha a munkás nem éri be szép szavakkal. A szavak mögött keresi az *értelmet* és a *tettre lendítő erőt.* Abban az eszményi együttműködésben is, amelynek körvonalai — bár még elég homályosan — kibontakozóban vannak, a *realitások szilárdabb pontjait keresi*, hogy hol vetheti meg a lábát, hogy hogyan támaszthatja neki a vállát a többieknek, hogy *a közös cél valamennyiünk célja, az egész nemzet s az egész nép célja elérhető legyen.* És ha ezt a szilárd pontot nem találja meg és ha a vállakban nem érzi az elhatározottság erejét és támaszát, akkor természetesen visszahúzódik a maga passzív várakozásának eddig nagyon is bevált és erős falai közé.

A munkásság nem tart igényt arra, hogy simogassák és vállonveregessék. Sem kegyet, sem ajándékot nem vár senkitől. Megtanulta eszmélésének, öntudatraébredésének és tudatos tevékenységének viharos évtizedei alatt, hogy legtöbbször csak magára számithat. De ez a tanulság még sem fogja le a kezét és *készséggel nyujtja oda minden dolgozónak baráti kézszorításra és szövetségkötésre.*

Persze a munkás többet is mondana, ha lehetne. Az viszont, hogy lehessen, szintén nemcsak a munkás érdeke, hanem valamenynyiünké. És még egyet: tévedés volna, ha valaki azt hinné, hogy a parasztságnak nem volna, vagy nem lehetne mondanivalója. Hogy meg is mondhassa azt, ami mondanivalója van, *arra is törekednünk kell valamennyiünknek.* És arra is, hogy a parasztság különböző rétegeinek érdekei *összhangba* legyenek hozhatók nemcsak az egyes rétegek, hanem sokkal inkább az ország *sorsdöntő* érdekei szempontjából. A polgárságnak is vannak mondanivalói. Kétségtelenül! Mondja hát: *igen* vagy *nem.* De mondja ki végre ezt az igent vagy nemet, mert mi értelme volna a folytonos üzengetéseknek. Itt ezen a földön, amelyen élünk, különbözők lehetnek az érdekeink, de *a sorsunk egy.* És sorsunk az ország sorsa is. Jövönk az ország jövője. Történelmünket *nem befejezni*, hanem dicsőségesen *továbbfolytatni* akarjuk. Érdemes! Annyi értékünk van emberben, multban, anyagban, hogy csak rajtunk múlik: elherdáljuk-e, vagy megszaporítjuk ezeket a nagy kincseket.

De szaporitani *tétlenséggel* és tétovázással nem lehet.

Előfizetőink és olvasóink mai, vasárnapi számunkban nem kapnak teljes képet az utolsó huszonnégy óra háborús, külpolitikai és egyéb eseményeiről, mert lapunknak ezt a számát a május elsejei munkásünnephez fűződő tradiciók tiszteletben tartásával olyan időben készitettük el, amikor még nem állhatott rendelkezésünkre minden legfrissebb híranyag. Viszont ünnepi számot adunk. Elvtársaink és lapunk barátjai bizonyára megértéssel fogadják ezt a közlésünket.

A történelem a legnagyobb tanítómester!

A legidőszerűbb könyvek:

„Nagy idők, nagy emberek"

sorozata

1. **Aubry: Bismarck — III. Napoleon ellen.** Ára fűzve 15.— P, kötve 18.— P.
2. **Aubry: Napoleon magánélete.** Ára fűzve 9.— P, kve 13.50 P.
3. **Horváth Jenő: Szavojai Jenő.** Ára fűzve 7.50 P, kve 12.— P.
4. **Nagy Iván: Rettenetes Iván.** Ára fve 11.— P, kve 16.— P.
5. **Sieburg: Robespierre.** Ára fűzve 15.— P, kötve 18.— P.
6. **Vághidi: Wellington.** Ára fűzve 11.— P, kötve 16.— P.

Megtekinthető minden könyvkereskedésben

CSERÉPFALVI KIADÁSA

Munkáselőadás a Madách Színházban!

1943. évi május hó 9-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a MADÁCH SZÍNHÁZBAN munkáselőadás. Színre kerül IBSEN HENRIK

ROSMERSHOLM

című színmüve 4 felvonásban

Jegyek ára: 80 fillértől 4 pengőig

Ruhatári dij személyenként: 20 fillér

Figyelmeztetés! 12 éven aluli gyermeket a színházba hozni nem szabad!

Jegyek kaphatók *Kultúrpropaganda jegypénztárainknál: Népszava-könyvkereskedésben* (VII, Erzsébet körút 35), tel.: 222-293 és a *Népszava kiadóhivatalában* (VIII. Conti utca 4), telefón: 130-330, 331 és 332. A nagy érdeklődésre való tekintettel kívánatos a jegyekről jóelőre gondoskodni.

Háziasszonyok, figyelem! Pénzt, munkát, fűtőanyagot takarít meg. Jóval kevesebb időt vesz igénybe a főzés. Tökéletesen megpuhul a legkeményebb hús is. Izletesebb és táplálóbb lesz az ebéd és vacsora. Nem romlik el és friss ízü marad az elkészített étel, ha a főzésnél VIVAT főzőtablettát használ.

A nyelv titkai

Egy kedves olvasóm, valamelyik könyvemben lapozgatván, rápillantott olvasás közben arra a szóra, hogy „megjuhászodott". Erre nem restellte a fáradságot, leült és ezt a szót írásban szóvá tette előttem.

Azt kérdezi tőlem: mi az, hogy valaki „megjuhászodik"? Miért hasonlítjuk a juhászhoz azt, aki felhagy hangos magaviseletével, megcsendesedik, megszelidül? A juhász nem mintaképe a megcsendesedésnek, meghunyászkodásnak.

Ezen a levélen elgondolkoztam. Csakugyan, hogy is áll ez a dolog? Miért irom én azt, hogy a regényben szereplő ember megjuhászodott? Mert ezt a szót eszmélő korom óta így tudom, így hallottam a szülei háznál, így használta mindenki vidéken, ahol felnőttem, így mondják irótársaim közül ama kevesek is, akik magyarul tudnak. De értelmét valóban nem értem. S ha elkezdem a szót forgatni, méricskélni, kóstolgatni, gyanussá is változik előttem. Szerkezete kezd nem izleni. Mert az jól esik a fülemnek, hogy „megemberesedett", de az, hogy „megemberedett", már nem. Ugyanigy a fiatal menyecskéről is azt mondom, hogy „megasszonyosodott", nem pedig „megasszonyodott". De másrészt: „meggazdagodott" ez épkézláb és természetes szó. Eszem ágában sincs azt mondani, hogy „meggazdagosodott". Nyilván azért, mert a „gazdag" már magában véve is melléknév. De ha az ilyen szóformáláshoz melléknév kell, nem pedig főnév, akkor azt kellene mondanom, hogy „megjuhászosodott". Mégsem mondom, mert nem akaródzik. Fülem minden emléke és nyelvérzékem tiltakozik ellene. Abban maradok végül, hogy az olvasó levele megingatott és a gyermekkorom óta használt szó iránt bizalmatlanná tett. Azt fogom tenni, ami most hirtelen nem áll módomban: utána nézek a dolognak nyelvtudományi szakművekben.

De addig is elmondom, mit gondol erről a kérdésről maga az olvasó, névszerint Okány-Schwarz József, aki nevezetes ismerője minden juhászati dolognak, hogy ne mondjam: kutyaságnak. Szerinte a szó onnan származik, hogy a juhász az oktalanul, szükségen kívül csaholó, ugató nyájőrzőre így szokott rákiáltani: „Juhoz, te!" A pulikutya nyomban behuzza a farkát és huzódik a juhokhoz, mert különben máris repül feléje a kampós bot. Vagyis „megjuhozkodik". Azt közli velem a levéliró, hogy a nép igy is használja a szót csakugyan, ebben a formájában. Ha igy van, érdekes.

Ugyancsak felveti olvasóm annak az ártatlan káromkodásnak a kérdését is, hogy azt mondja: „ejnye, a kutyafáját!"

Mi az a kutyafa? Kutyatej van, de kutyafa [illegible] ugyan, hogy az ilyen kackiás rikkan-

Neurath külügyminiszter kétórás tanácskozása Darányival és Kányával

Darányi miniszterelnök beszéde a berlini egyetem magyar intézetében a magyar és német kultura kapcsolatairól

(Felvételünk a Képes Pesti Hirlapban.)

Berlin, nov. 24. *Darányi Kálmán* miniszterelnök és felesége *Kánya Kálmán* külügyminiszterrel és a kiséret tagjaival szerdán reggel féltiz órakor a berlini olimpiai stadion megtekintésére indult. A nagyszabásu épitkezés láthatóan nagy hatást tett a magyar vendégekre, akik behatóan érdeklődtek a német birodalmi testnevelési telep berendezése és állandó kihasználása iránt.

A program szerint a stadion megtekintése után Darányi miniszterelnök Potsdamba ment volna, hogy megtekintse a királyi palotát, a világhirü diszkertet a Sanssouci kastélyt, bent a városban pedig a történelmi emlékü helyőiségi templomot. Ezt a programot azonban megváltoztatták, mert *szerdán délelőttre tüzték ki Darányi, Kánya és báró Neurath birodalmi külügyminiszter ujabb találkozásának időpontját.* A program megváltozása folytán csak a miniszterelnöki felesége ment Potsdamba *Sztójay Döme* berlini követtel, *Erdsmanndorff* budapesti német követtel gróf *Csáky Istvánnal*, a külügyminiszter kabinetfőnökével és *Szép László* miniszteri tanácsossal.

Darányi és Kánya tanácskozása Neurath-tal

Ezalatt folyt le a Wilhelmstrasse palotájában az a tanácskozás, amely miatt a miniszterelnök programját megrövidítették. Darányi Kálmán miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter délelőtt tizenegy órakor látogatták meg báró Neurath külügyminisztert. *A magyar és német kormányférfiak két óra hosszat tartó megbeszélést folytattak.*

A tanácskozás után Darányi miniszterelenök Kánya külügyminiszterrel visszatért szállóbeli lakására, majd nem sokkal később mindketten résztvettek azon a villásreggelin, amelyet *Frick* birodalmi belügyminiszter és felesége adott a magyar államférfiak tiszteletére. A villásreggelin Sztójay követen, a miniszterek kiséretének, valamint a berlini magyar követség tagjain kivül számos német személyiség is hivatalos volt.

Egyidejüleg *Berndt* miniszteri tanácsos, helyettes birodalmi sajtófőnök villásreggelin látta vendégül a magyar sajtó képviselőit.

Mielőtt Kánya külügyminiszter a külügyi palotából eltávozott, a német külügyminiszterrel folytatott tárgyalásokról a következő rövid nyilatkozatot tette a Magyarország tudósitójának:

— A két óra hosszat tartó megbeszélés során megvitattuk a két államot érdeklő összes időszerü kérdéseket. Mint előre látható volt: *a megbeszélés rendkivül kielégitő volt minden tekintetben.*

Darányi miniszterelnök beszéde az egyetem magyar intézetének ünnepén

Délután *Darányi* miniszterelnök és *Kánya* külügyminiszter részt vett a berlini egyetem magyar intézetének huszéves jubileumi ünnepén. A magyar vendégek *Rust* nevelésügyi miniszter kiséretében érkeztek az Adlon-szállóból az egyetem palotája elé, ahol a rohamosztagosok diszszakasza tisztelegve köszöntötte a magyar kormányférfiakat. Az egyetem kapujában *Hoppe* rektor és *Farkas Gyula* egyetemi tanár, az intézet igazgatója fogadta a magyar előkelőségeket, akiket, mikor az aulába léptek, meleg tapssal üdvözölték az egybegyültek, közöttük a berlini tudományos élet sok kiváló képviselője.

Az ünnepség *Hoppe* rektor üdvözlő szavaival kezdődött, azután *Farkas Gyula* számolt be a magyar intézet működéséről. Kiemelte az intézet kiadói tevékenységét s a továbbiakban rámutatott arra, hogy *évszázadokon át hiven és becsülettel teljesitette európai hivatását.*

Rátért ezután a miniszterelnök a *világháboru* korára, amelyben Németország ujra felfedezte Magyarországot és rájött, hogy *csak annak a barátságnak lehet örök értéke, amelynek gyökere a kölcsönös megértés termékeny talajában ül.* Magyarországon a német kulturát Szent István óta fenntartották. A magyar királyok által behivott *német telepesek itt második hazát találtak* s nagy tekintélynek és különleges kiváltságoknak örvendtek. Mint az ország hü alattvalói, mindig a magyar-német kultura legjobb közvetitői voltak. A német nyelvet, amelyet ma is minden felsőbbfoku iskolán első idegen nyelvként tanitanak, az ország lakosságának nagy része ma is folyékonyan beszéli. A német nyelvet és irodalmat sok lektorátus mellett a négy egyetem öt tanszékén tanitják s a német irodalom remekei a legkiválóbb magyar költők forditásaiban állnak rendelkezésre. *A magyar kultura ezzel szemben a háboru előtt és alatt Németországban sehol sem talált otthonra. Németor*

RIPPL-RÓNAI-KIÁLLITÁS
az Ernst-Muzeumban

Tiz éve, hogy a kaposvári temetőben örök nyugalomra helyezték *Rippl-Rónai Józsefet*. S most e nagy emlékkiállitás talán elevenebb erejünek mutatja, mint egykor életében. Művészi pályája egészen különleges. Mikor először akarta bemutatni képeit Budapesten: sehol sem fogadták be. Akadt egy országgyülési képviselő, Sima nevü, ez rendelkezésére bocsátotta magánlakását erre a célra. Második kiállitását csak ugy tudta rendezni, hogy néhány szobát bérelt a Royal-szállóban. Ebbe a két kiállitásba mulatni és nevetni mentek az emberek. Azok a kevesen, akik megértették ezt a szokványtól mentes művészetet, ugyan rosszul jártak. Emlékszem, hogy én irtam a katalógus előszavát, amelyben annyira-amennyire megértetni igyekeztem ezt a merően egyéni és zamatos művészetet. Néhány nap után a véletlen összehozott engem néhány kiváló intellektussal, *Jászai Marival* és id. *Wlassics Gyulával*, akik nem győzték szememre vetni, hogy egy ilyen bolondság mellett török lándzsát. Nem csodálom: *Rippl-Rónai* képei annyira elütöttek mindentől, amit akkor egyedül üdvözitő művészetnek véltek, hogy bizony meghökkenthették a futólagos szemlélőt. A festő azonban elég jó társaságba került, hiszen igy járt egykor *Szinyei-Merse Pál* és igy járt utána *Ferenczy Károly* is. Most ez az egész társaság muzeumaink és gyüjteményeink díszei közé tartozik. A vadakból klaszszikusok lettek, anélkül, hogy ők maguk elváltoztak volna. Zenénkben ugyanigy járta meg a *via crucis*-t *Bartók* és *Kodály*. S ma ki ne volna büszke rájuk.

Persze hogy *Rippl-Rónai* is megkapta hajlottabb korában a babért. Külföldön egyre-másra érték a nagy sikerek. Sőt szinte karikaturának hat, hogy az egykor agyonmosolygott képeknek végül itthon is jutott egy-egy medália. A piktor, aki »bolondságokat« festett, keresett festővé, sőt keresett arcképfestővé lett. Mig idáig érkezett, elég nehéz volt a sorsa. Mert mikor már kezdték belátni az emberek, hogy mégsem olyan tudatlan, mint amilyennek eleinte hitték, azt találták ki, hogy tulságosan párizsi. Hát hiszen eleinte ő is annak a termékenyitő kovásznak hatása alatt élt, melyet párizsi művészetnek hivnak, de szigoru kritikusai elfelejtették megemliteni, hogy *Rippl-Rónai* az egyetlen magyar festő, aki bizonyos fokig hatni tudott az akkor uj párizsi festőkre is. Ennek a párizsi korszaknak néhány szép, leszürt izlésü nagypein magasrendüvé. Nehéz volna egyhamar olyan magyaros hangulatu képeket összeszedni, amelyek ezek mellé volnának állithatók. Az egykori bolond, az egykori hiper-párizsi, ekkor már nem ütközött a közönség régi heves ellenállásába, most már legföllebb azt mondták róla, hogy nagyon furcsa alak, kissé affektál és műveiben nincs eszme.

Ezt a csodabogár-gyüjteményt gyakran kellett hallanom, eleinte még festők körében is (azóta néma csönd). Aki ezt a kiállitást végignézi, bizonyára csodálkozva fogja *ma* kérdezni: mi lehet ebben a művészetben furcsa? Szabad-e furcsának mondani képet, szobrot, csak azért, mert más, egyénibb a megszokottnál? Hát egykor *Tintorettót* és *Grecot* is furcsának minősitették, de hol vannak ma ezek a minősitők? *Vilmos* császár parancsára egykor a muzeum ötödik emeletére kellett *Bodenek* számüznie a legnagyobb francia impresszionistákat (»Rinnsteinkunst«), *Courbetnek* egykor a nagy párizsi világkiállitáson a kiállitás palánkjain kivül kellett bódét összefabrikálnia, hogy képeit bemutathassa. Ezek mind »furcsák« voltak akkor s klasszikusok ma. Ilyen furcsa a *Rippl-Rónai* művészete is. Ami pedig az affektálást illeti: nem tudunk még tiz magyar képet megnevezni, amelyekben annyi volna a meghitt, bensőséges hangulat, mint ezekben a kaposvári intérieur-képekben. A szép kiállitás látogatói maguk is meggyőződhetnek róla, ha elfogulatlan szivvel közelitik meg e nagy mester alkotásait.

Sulyosabb vádnak látszik a laikus szemében az eszme-hiány vádja. Ámde nézzük csak, mit is jelent ez a szó. Ha matematikussal beszélek, bizonyos, hogy nagy eszmének fogja minősiteni azokat a sorokat, amelyeket Fourier tárt a világ elé. De ezek szorosan matematikai eszmét jelentenek. A természettudós döntőnek fogja minősiteni a fejlődéstan eszméjét, de ez szorosan természettudományi eszme. A mérnök remek eszmének fogja mondani a belsőégésü motor eszméjét, de ez szorosan technikai eszme. És igy tovább. Az emberi elme minden alkotó-körében vannak nagy eszmék, amelyeket éppen az jellemez, hogy szorosan egy-egy alkotó-körből nőttek ki és csak ezt jellemzik. Vajjon a művészet, ez a csodálatosan nagyszabásu elme-alkotás, egyetlen árvája volna az elménck, mert nincs sajátos eszméje? Bizony van. Csakhogy ez az eszme sem matematikai, sem természettudományi, sem történeti, hanem a legsajátosabban művészi, mint az éppen most kiállitott *Rippl-Rónai*-féle képeken látható. Aki képekben a Jancsi és Juliska szerelmi idilljét, a lepantói ütközetet, a visszautasitott kérőt s egyéb hasonló gyönyörűségeket keres, s itt találja meg az eszmét, bizonyára hiába megy ebbe a kiállitásba. Mert ezeken a képeken nem történik semmi. És kihámozni azt, hogy hát mi bennük az érték, nem az elemzés feladata. Bizonyára sokan ismerik Rembrandtnak azt a képét, amelyen egy hentesbolton nagy húsok lógnak és semmi egyéb. De nem kerültem még össze emberrel, aki ezt az »eszmétlen« képet ne ismerte volna el remekműnek. De miért remekmű? Mit tudunk belőle mint értéket kiboncolni?

Mit? Ugy vagyunk, mint az orvosok: amit boncolunk, az már halott. Remekműveket pedig nem lehet meghalatni. Az a legmélyebben rejlő valami, amit a művészet legsajátosabb eszméjének, értékének mondunk, nem boncolható. Azt meg kell érezni. Erre a természet a művészlelkü embert megáldotta az intuició erejével, akiben ez nincs meg: ne is fáradjon ez előtte örökre zárt könyv lapozgatásával.

Művészetünkben kevés az olyan erős intuicióju ember, mint Rippl-Rónai. Ha végignézzük ezt a sok képet, amelyeket kitünően rendezett el *Petrovics Elek* keze, meggyőződünk, hogy az átérzés és megérzés különleges mesterével van dolgunk. Egy időben szemére vetették művészünknek, hogy nem tud rajzolni. Természetes, csak azok, akik rajz alatt olyasvalamit értenek, hogy pontos vonalak drótozzanak körül minden formát, mint abroncs a hordót. Azóta már szinte közhellyé vált, hogy ez a mester egyike a legtöbbet tudó rajzolónknak, akiknek biztos a keze, de akinek rajz-ereje a leheletes tónusok, dus fokozatu szinek alatt lappang, mint a csontváz az ember testében.

Azt hiszem, hogy ez a kiállitás, amely szépen szemlélteti fejlődését attól az időtől fogva, amikor mint *Munkácsy* famulusa komor sötét életképeket festett, egészen leheletes finomságu arckép-pasztellekig, meg fogja győzni az elfogulatlan szemlélőt arról, hogy nagy mesterrel van dolga, aki diszére válik a magyar művészetnek.

Lyka

die selbst von der politischen Wirklichkeit unabhängig war.

Erst in der Nachkriegszeit hat sich die Lage etwas verändert. [illegible] unter Deutschland als Kultursphären, sondern als Staaten gegenüber. Es ist natürlich, daß die enge Berührung zwischen den beiden Völkern und Kulturzonen nunmehr auch auf der politischen Ebene — als Freundschaft zwischen Staaten und Regierungen — ihre Fortsetzung fand. Und es ist ebenso natürlich,

PESTER LLOYD
Freitag, 26. November 1937

hervorragende Kulturanstalt, ist ein ebenso kräftiger Beweis dafür wie die Berührungen kultureller Art, die durch das neue Kulturabkommen zwischen beiden Staaten geschaffen worden sind. Und die erhebende Feier des Berliner Ungarischen Instituts lehrt uns, daß Ungarn auch heute, wie in früheren Zeiten, keine Gefahr läuft, die eigene Individualität zu verlieren, wenn es aus fremden geistigen Quellen schöpft; im Gegenteil, durch solche Berührung gestärkt, findet es zum eigenen ewigen und unverfälschten Wesen zurück.

Feuilleton.

Die Rippl-Rónai-Gedächtnisausstellung.

Von EDMUND GERÖ.

Das großartig Widerspruchsvolle, das man unter dem Begriff *Rippl-Rónai* versteht, symbolisiert die Ausstellung im *Ernst-Museum* schon mit ihrer Veranstaltung. Ein Künstler, der nach seinem Tode zu leben nicht aufgehört hat und eine Ausstellung zur Feier der zehnten Jahreswende seines Hinscheidens. „Es heißt nicht sterben, lebt man in den Herzen der Menschen fort", und in den Herzen verankert ist sein Ruhm. All das Gegensätzliche und Widersprechende, das sich in Rippl-Rónai zur Einheit vereinigte, wird wach, wenn man in den Ausstellungssälen zwischen der gewaltigen Menge seiner Bilder wandelt, die Alexius *Petrovics* jetzt zu dieser herrlichen Schaustellung angeordnet hat. Das Ungleichartige in ein System einordnen konnte auch er nicht, aber mit dem Geltendmachen der Qualität beim Auswählen der Ausstellungsobjekte ist es ihm gelungen, ein Bild des Schaffens Rippl-Rónais zu rekonstruieren.

Nebeneinander die Elemente seiner Mannigfaltigkeit, der Vielheit seiner Kunst. Und nebeneinander haben ja auch seine gegensätzlichen Eigenschaften gestanden, einander widersprechende Bestandteile eines Charakters: seine Lust zu gezwungenem Getue und seine kindliche Naivität, seine Pfiffigkeit und seine Harmlosigkeit. Rippl als Schlaukopf und Rippl der Vertrauensselige und Leichtgläubige. Und mag er noch so kompliziert gewesen sein, seine Malerei war voll Selbstverständlichkeit. In diesen hundertachtzig Gemälden und Zeichnungen hat er sich nie in Haltung gesetzt, eine unbemäntelte, selbstverständliche Malerei setzt sich in ihnen in Kraft, auch dort, wo das Dekorative allzu betont ist. Ich möchte seine Art einen dekorativen Naturalismus nennen, denn nie war es schöpferische Phantasie, die ihn angetrieben hat, sondern nur eine herrliche nachbildende. Alles nur durch die Sinne wahrgenommen, nicht freigebildet, obwohl er manchen launigen, seltsamen Einfall hatte. Das Wahrnehmen des Malerischen in den Dingen, in ihren Zusammenhängen, in der Natur, in der äußeren Wirklichkeit war die Urquelle seines Malens. Ein Erfassen der Lebendigkeit der Farbe, des Rhythmus der Bewegung und des Flächenbildes der Dinge, ein Hinausverlegen alles Innerlichen und Äußerlichen auf die Fläche, ein vergnügtes Spiel mit der Buntheit waren die Wege seiner Kunst.

Dabei nichts von konsequenter Anwendung von Grundsätzen. Überhaupt war ihm die Strenge der Prinzipien zuwider. In Pont-Aven, wo er sich den „Synthetikern und Impressionisten" angeschlossen hatte, malte er wie ein Münchner aus der Diezschule, sein großes Pont-Avener Bild in der Vorhalle ist Münchner Genremalerei der siebziger-achtziger Jahre. Pont-Aven aber bedeutet Gauguin und Van Gogh und Bernard und Sérusier und ihren Kreis. Erst nach Pont-Aven war sein Auge sonnenhaft geworden. Und frühlingsheiter sein Malen. Ein komplizierter Fall unser Rippl-Rónai. Wie lange wußten die Leute, auch Kunstkenner, nicht, wo aus und wo ein, wenn sie seiner Kunst gegenüberstanden, und lange dauerte es, bis seine Bilder gläubige Augen fanden. Seitdem aber lebte er in Ruhm und lebt auch jetzt noch dort, „obwohl nicht im Leben". Er war dem Leben einen Tod schuldig und vor zehn Jahren, am 25. November, hat er seine Schuld beglichen. Die Ausstellung, die Alexius Petrovics im Ernst-Museum veranstaltete und die heute, am 10. Todestag, eröffnet wurde, zeigt ihn von Erinnerung wiederbelebt, die mächtiger ist, als der Tod, unbezwinglich sein Ruhm.

Die Anordnung der Ausstellung beruht auf zeitlicher Folge. Auch seinen Entwicklungsgang möchte sie beleuchten, obwohl von einer Folgerichtigkeit bei Rippl-Rónai nicht gesprochen werden kann. Seine Malweise war sprunghaft. Da er alle Dinge im günstigen Lichte sah, war er auch als Maler Optimist. Diese einzige Beständigkeit in seinem Wesen und Malen war bei ihm nicht bloß Gemütsdisposition, sondern eine Gutartigkeit des Sehens. In der ganzen Ausstellung kein Bild, das einen traurigen oder nur unlustvollen Gemütston oder Farbenton hätte, vielleicht nur das Selbstbildnis im großen Saal, sein letztes, ein Bild in der Todesnähe gemalt. Aus krabbelnden Kreidezügen, aus verwehenden Farbenspuren ein hippokratisches Gesicht: das Selbstbildnis mit schwarzer Kappe. Sonst aber Gemälde belichtet aufgefaßt Alexius *Petrovics*, der die Ausstellung, eine Bitte der Witwe des Künstlers gewährend, arrangierte, hat sie aus Privatbesitz besorgt, aus Bildersammlungen, deren Besitzer sich an ihnen ergötzen. An den Rippl-Gemälden der öffentlichen Museen kann man sich jederzeit erquicken, in der Ausstel-

lung kann das Publikum ins Verborgene des Ripp-Rónai-Schatzes blicken.

Der erste Saal bringt Crayon-, Tusche- und Kreidezeichnungen. Flüchtige Skizzen, frei von der Mühsal der Arbeit. Wahrnehmungen, die ihm zugeflogen kamen. Erinnerungsbehelfe und auch Studien. Wirklichkeiten, die ihn überraschten und die er vermerkte. Eine farbige Bleistiftzeichnung: seine Mutter und Lazarine, seine Gattin. Dahinschwimmende Pastellfarben im Bildchen „Kernstok malt" oder in einem kleinen Männerbildnis. In manchen Blättern ein Raten am Rätsel der richtigen Linien oder wie in der farbigen Zeichnung „Die Träumerin", ein frohes Erraten: der große Zug seiner Linie.

Im zweiten Saal Gemälde, mit denen er vor Jahrzehnten die ruhigen Kunstliebhaber vor den Kopf gestoßen hat. Nichts mehr von Schulkunst. Das sind Verwandtschaftsdokumente mit den französischen Synthetikern. Große Linien, breite Flächen, manches zu einem großen Ornament geworden: die Dame in getüpfeltem Kleid, die alte Frau mit Pelzkragen und einem Veilchenstrauß, die schlanke Frau mit einer Vase, eines der bezeichnendsten Gemälde aus seiner dunkeltönigen Epoche. Waren in Pont-Aven Synthetiker und Impressionisten friedlich vereint, so vereinte sich in seiner Malerei die Schönheit beider Arten. Impressionistisch malte er Maillols, des Bildhauers und Malers, Haus und ein Pyrenäendorf und zur selben Zeit das große, schöne fledermausgraue Doppelbildnis seiner Eltern. Ein Ausflug ins Stimmungshafte ist das Porträt des Malers Vuillard: Dämmerstimmung, herumschleichende Farbentöne. Daneben das darb monumentale Bildnis seines Vaters und gegenüber das flimmernde Buntstiftbildnis des Komponisten Konti mit seinem sarkastischen Lächeln.

Im dritten Saal mischen sich bunte Farben, grelle Akkorde und Töne der Ruhe zur einheitlichen Stimmung des — Kaposvárer Biedermeier zusammen. Lächelnde Bilder, durchpulst von Farbenfreudigkeit und von Lust an Besonderheiten. Alte Stuben und alte Möbel und alte, treue Leute. Onkel Piacsek und Onkel Ripli und Vater und Mutter. Nachblühendes Biedermeier von der Sonne der neuen Zeit angelächelt und den zwei Sonnen der Augen des Künstlers angestrahlt.

Im vierten Saal Bilder in derselben Illumination. Und auch Freilichtmalereien. „Böcklinwolken über dem Bogáter Kastell." Ein schönes Bild mit schnurrigem Titel. Er liebte es, die Leute mit drolligen Bilderbenennungen zu verblüffen. Bildern von feinster Verfeinerung gab er possierliche N... War's Schalkhaftigkeit oder kindisch kin... Ernst? Im selben Saal die „Stillen Stunden" m... hell auflachenden Farben, das Kunffy-Bab... runden, vollen Pausbacken, dann Rippl i... Pracht, ein „Blondes Mädchen mit gelbem ... und die „Schlafende Frau" und ein naturf... Lovranaer Bild. Wie wußte er die rote Farbe ... zu machen und die anderen Farben auf der ... Ton hoch zu stimmen, wie treten die roten ... decken aus seinen intimen Bildern blendend ...

In den Dunkelkammern der Galerie ein ... liches Schneestück, dann eine Frau in ... schwarz vor leuchtendem Hintergrund und ... mose Tupfenmasse: Volk und Bewegtheit be... Denkmalenthüllung. Und Buntstiftbilder aus ... vom Montmartre und aus der Somogy. — I... ßen Oberlichtsaal eine Zusammenfassung all... ner Arten. Da ist „Eine graue Stube mi... Decke", ein meisterhaftes Stilleben, und das ... in dunkle Töne aufgehende Bildnis des Graf... lius Andrássy, eigentlich ein szenisches Bild, ... der wenigen, die Pathos haben, daneben ein ... lienbild, des Künstlers „Vater und Brude... Geige", eine Malerei mit ornamentalem Sinn... Malen eines interessanten Interieurbildes mit s... gender Buntheit dürften es ihm die Pointellis... getan haben. Wie aus Elfenbein geschnit... dekolletierte Frau und dem Sonnenlicht ergel... Bilder vom Körtvélyeser Schloß. Hingeflüster... benklänge in Frauenbildnissen und Prach... kräftiger Modellierung — auf der Fläche in ... Doppelbildnis seiner Eltern. Ein kostbares B... nis seiner Leidenschaft des Farbensehens i... Bild mit dem Christbaum in der Kaposvárer ... meierstube.

Ein Ringen nach neuen Formen un... eigenartigem Ausdruck und ein herrlicher ... diesem Ringen war sein Schaffen und Walten ... ist der Mann und unübertrefflich dieses ... klingt es aus allen Stücken dieser Gedächtnisaus... stellung.

Rippl-Rónai József művészete

Halálának tizedik évfordulóján

1927 novemberében hunyta be elfáradt szemét örökre Rippl-Rónai József. Egy évvel előbb agyvérzés törte meg életerejét. Az ember, az érzéki örömök: a természet, a nő szépségének, az asztal gyönyörűségeinek élvezője, a társaságos lény, aki komoly, csaknem komor arccal, szótlan méltósággal foglalta el helyét a barátok és jóemberek körében, az ember mintha meghalt volna benne. Láthatatlanná lett kaposvári házában, ahová a fővárosból visszahuzódott.

De a művész folytatta benne halhatatlan életét. Nem egy képe maradt reánk, amely reszketeg irással az 1927-es dátumot viseli magán. Közülük való az a feketesapkás önarcképe, amelyet Ernst-muzeumbeli emlékkiállítására elhozott most Petrovics Elek. Milyen megdöbbentő Rippl-Rónai néz róla vissza reánk! Mit érezhetett ő maga, miközben a tükörben tanulmányozta önmagát, pasztellel a kartonra futtatta ezt a képét? Tudnia kellett, hogy rajzoló munkája ezuttal bucsuzás az élettől, bucsuzás önmagától és mindentől, ami valaha szép és kivánatos volt.

Összegyüjtött munkáinak hosszu során mutatja meg Petrovics Elek, hogy mi minden volt az, amit Rippl-Rónai József a maga életében szépnek és kivánatosnak látott. Megmutathatja, mert fáradhatatlan kezével a művész mindent megábrázolt, ami szemére élményként hatott. Minden szép női arcot, amelyet a véletlen felbukkantott előtte, minden érdekes férfifejet. S az érdekes neki igen tág értelmü volt. Környezete, benne a legmindennapibb tárgyak és jelenségek is, meg tudták ragadni érdeklődését és meg tudták inditani képzeletét. Az illanó pillanatot követte szines krétával vagy ecsettel s az illatát — a lényegét — igyekezett papiroson vagy vásznon megállitani. Páratlan művésze, csudás képességü ábrázolója volt a távozóban levő pillanatnak, az illanó impresszionak.

Az Ernst-muzeum multjához méltó feladatot vállalt, amikor erre emlékeztető kiállitásra elszánta magát és rendkivüli szolgálatot tett művészetünk ügyének, mikor a kiállitás megszervezésére és elrendezésére Petrovics Eleket kérte meg. Ismét nyilvánvaló lett, amit annyiszor tapasztaltunk: hogy magángyüjteményeinkben rejtőző művészi kincseinket senki ugy nem ismeri, mint Petrovics, senki annyira számon nem tartja a rég eltüntet és a rejtekében megbujót. Olyan anyagot sikerült összegyüjtenie, amilyen egyidejüleg még sohasem volt együtt. A köztudatból rég eltünt remekműveket csalt ki a napvilágra.

A katalógus előszavában maga hangsulyozza, hogy nem törekedett történeti teljességre, hanem az volt a szándéka, hogy válogatott darabokon mutassa meg Rippl-Rónai művészetét. Minthogy pedig annak a kései része a legismertebb, a sulyt a művész korai alkotásaira vetette.

S valóban együtt vannak a kiállitáson Rippl párisi korszakának kimagasló alkotásai. A legkoraibb darab az 1889-es évszámmal jelzett olajfestmény, amely francia parasztokat ábrázol egy pontaveni kocsmában. S rendre felvonulnak azok a művei, amelyeket a Bonnard—Vuillard—Maillol-

művészcsoport körében alkotott: a pettyesruháju francia nő, a vázás nő, Thadée Natanson és Vuillard festő mesteri arcképe. Majd a művész hazaköltözése után a legkoraibb itthon készült munkái.

Egyik legvonzóbb terme a kiállitásnak a harmadik terem. Ebben Petrovics Rippl kisebb méretü, falusi genreképeit csoportositotta, üde és kedves szinhatásu pasztelleit, amelyeken bonhomiával és szeretettel örökitette meg környezetének alakjait: pátriárkaszakállu édesapját és édesanyját, meg a halhatatlan Piacsek bácsit, akinek személye az ő ábrázolásai által bevonult művészetünk történetébe.

Megindult lélekkel állunk a mesternek fiatalkora előtt. Évtizedek óta eltüntek szemünk elől ezek a régen látott képek; csak az emlékük élt bennünk. S most megmozdul előttük a némaságba és siketségbe merült mult és ébredeznek az emlékek. Micsoda ádáz harci indulat fogadta a fiatal Rippl-Rónai Józsefnek ezeket az alkotásait. Szegénységben, a nyomor szomszédságában festette őket s a válasz rájuk — kedvező esetben — a kikacagás volt. A hatalmas hivatalos körök évtizedekig tudni sem akartak róla és művésztársainak tulnyomó része még a becsületes szándékot is elvitatta tőle. Mégsem birták meghajlitani Soha ez a művész meg nem alkudott a körülményekkel és önmagával. Végig hü maradt meggyőződéséhez és ideáljához. Megvárta és sikerült megérnie az elismerés korszakát, megizlelnie a siker és a csodálat izét.

Nagy művész volt nemcsak a mi szük hazánk méretei között, hanem korának európai művészetébe állitva is.

(e. a.)

előadásért megtanulni egy Lear-királyt, egy bármit. Az a tudat, hogy ottan hétezer ember ül, az ugy megnöveli a szinésznek a hatás energiáját, a hozzáállását, a dolgokban való részvételt, szóval nagyon nagy a tét, hatalmas előadások születtek. Azok a szinészek, akik ezt a dolgot hát felérik ésszel, és hát nagyon sokan vannak, azok tudják, hogy ez egy kicsit misszió is, a magyar szinház iránti érdeklődésnek, erkölcsi hitelének, szellemi hitelének a bizonyitása, bizonyitására lehet felhasználni ezt a szegedi kalandot.

- És ebben a kalandban mi a legnagyobb érték, ha ugy tetszik, a legnagyobb élmény a szinésznek?

- Itt próbálja ki igazán a saját erejét, a saját hatását, hogy mennyit bir. Ha itt helyt tud állni egy szinész, ebben a pokoli környezetben, mert hát végülis azt a kéttornyu templomot nagyon nehéz legyőzni, de ebben a küzdelemben a szinész jól áll helyt, akkor azért egy pillanatra, vagy néhány pillanatokra el tudja feledtetni, hogy ott az a két hatalmas torony, amely gyönyörü természetesen, de azért mégis a versenyt a szinésznek ezzel a két toronnyal le kell folytatnia a küzdelmet. És hát persze müvektől is függ, azoktól a müvektől, amiket előad, mert hogy ha jól van szerkesztve az előadás, és jól van rendezve, akkor nem igazán versenytárs a két torony, hanem még segit is bennünket, mert a méltóságát - a méltóságát - szépen megadja, és én hiszem, hogy a magyar szinházi kulturának egy olyan dómjának, olyan épületének kell lenni, olyan szellemi épületének kell lenni egyszer s mindenkorra ennek a Szegedi Szabadtéri Játékoknak, hogy mindig, mindig, mindig bizonyitani, mindig demonstrálni a magyar szinház szellemi és erkölcsi energiáját.

- Toronyóra tánccal, avagy Dóm téri varázslatok. Radnóti László, Sediánszki János és Várkonyi Balázs müsora hangzott el a Szegedi Szabadtéri Játékokról.

----- ooo -------

- Ugyan sok nevet emlithetnék, és nagyon sok névtelen munkatársunkat. Kettőt föltétlenül meg kell emlitenem, akik sajnos már nincsenek közöttünk, és bocsássa meg a hallgató, ha egy kicsit elérzékenyülök, mind a két ember nagyon közel állt hozzám. Dr.Tari János, aki a játékok első igazgatója volt ezerkilencszázötvenkilenctől fiatalon bekövetkezett haláláig, másik pedig Vaszi Viktor, aki ennek a fesztiválnak a zenei profilját kialakitotta. Mindkettőnek elévülhetetlen érdemei vannak abban, hogy a Szegedi Szabadtéri Játékok ezt a felujitott 25.esztendőt megérhette.

- Még egy mondatot azért a névtelen katonákról.

- Névtelen katonák, diákok, müszakiak, ...

- Ruhatárosok, büfések, öltöztetők...

- Mindenki, mindenki, hiszen a mi apparátusunknak jelentős része nem fő hivatásu szinházi ember, hanem ügyszeretetből vállalja az éjszakai munkát ugy is, hogy 2-ig esetleg világit, és reggel 6-ra megy dolgozni.

- Várkonyi Balázs kollégám nem tudta Szegedre csalogatni Bessenyei Ferencet, aki számos, sőt mondhatnám számtalan előadást játszott végig a Dóm főbejárata előtti deszkákon, igy aztán Budapesten kereste fel, hogy üzenjen, üzenhessen a neves müvész Szegednek. Küldjön egy hangos, gondolatgazdag üdvözlőlapot.

- Az benne a csodálatos, ebben a Szegedi Szabadtéri Játékokban, hogy felhivja a szinházra olyan emberek figyelmét, akik még élő szinészt, szinházat igazán nem láttak. Ez borzasztó szép dolog, ennyi emberrel együtt gondolkodni.

- Most bocsánat, az nem lehet zavaró, hogy végülis nagyon sokan szüz füllel ülnek oda be, nagyon sokan nem birnak kellő előképzettséggel, nem vájtfülüek. Vajon ez a közönség hálásabb-e?

- Ez a vájtfülüség meg előképzettség ez nem hiszem, hogy követelménye ennek a szinháznak, hiszen mi hozzá vagyunk itt szokva Pesten, hogy mindig annak a 600 embernek csinálunk premiert, ott pedig 6 ezer embernek csinálunk premiert. Hogy ha az előadás eléggé szuggesztiv, eléggé világos, akkor nincsen olyan ember,akinél eltéveszti a hatását. Játszottuk a Dózsát ott a Dóm téren és a Dózsa beszéd, a ceglédi beszéd után 7 ezer ember tapsolt. Ez a boldogságos része ennek a dolognak. É, játszottam ott a Budai Nagy Antalt, a Bánk bánt, Dózsát, aztán énekes dolgokat is játszottam, Farkas Ferenc Csinom Palkójában Balogh Ádámot, sőt Hári J,nost is csináltuk valamelyik nyáron.

- Aztán emlitsük meg a legutóbbiakat, ugye a Lear, megintcsak igen nagy siker, jelentős siker.

- Az a csodálatos ebben, hogy egy szinész képes ezért a három

hajók, nyilnak a kiállitások, kezdődnek a sportversenyek, indulnak a buszok a Szeged környéki kirándulásokra, Ópusztaszerre, Mártéjra. Most ha mindez majd látjuk nap közben, illetve este, én azt hiszem, hogy még ez a félmillió egy kicsit kevésnek is tünik. E cáfolatra két mód is könnyen adódik, az egyik egyféle zsonglőrködés a számokkal. Ha az egyik nyáron mondjuk 800 ezer fő volt a megyehatár forgalma - kiutazó magyarok, beutazó idegenek -,,.

- Akik átutaztak Szegeden, szóval ez logikusnak tünik.

- Igen. Mondjuk ezen a nyáron megszállt a város kereskedelmi szálláshelyén 110 ezer fő.

- Na ez viszont nagyon messze van az 500 ezertől.

- Igen, de azt is tudjuk, hogy a magyar idegenforgalom egyik specialitása, hogy a vendégek körülbelül.20 %-a száll meg kereskedelmi szálláshelyen, a többi rokonoknál, hétvégi házakban, egyéb helyeken, és akkor máris kijön a 110 ezerből is nyugodtan a félmillió.

_ Most nagyon sokan mondják, hogy Szeged tipikus tranzit város, nagyon nehezen tudja megtartani az idegent. Tényleg nehezen?

- Hát tulajdonképpen is-is, ugyanis itt van egy - egy másik számitási módot is mondhatom erre mindjárt. A másik számitási mód, hogy van 50 rendezvény a nyáron. Az 50 rendezvényt hogyha elosztjuk az 500 ezret ötvennel, akkor alig jut egy-egy rendezvényre néző. Márpedig itt olyan rendezvények vannak, mint a 80-kilencven ezres szabadtéri, a 130 ezres szegedi ipari vásár, vagy sportversenyek, a motorcsónak VB vagy európabajnoki futam, és igy tovább, azt hiszem, ezt sorolhatom nyugodtan, hiszen Szeged éppen attól fesztivál, és nemcsak szabadtéri játékok, hogy itt ennyi rendezvény van, ahol nap közben nyugodtan válogathatnak az emberek.

- Végülis ahol itthon van a szó szoros értelmében itthon van - sok más mellett - a sport, a képzőmüvészet, a néptánc és a népzene.

- Toronyóra tánccal - hát tánc lesz majd itt ezeken a deszkákon, amelyek most egyelőre még üresek, és amelyeket itt cirógató szemmel néz Horváth Mihály, a Szegedi Szabadtéri Játékok igazgatója. Hevenyészett leltárt csináltunk itt most tulajdonképpen, 50 meg 25 évről, és biztos vagyok benne, hogy kimaradtak nevek, kimaradtak események, no de hát a teljesség igénye nélkül vágtunk bele, hogy emlékezzünk, történeteket meséljünk. Ugy szeretném azért, hogy néhány név, akit vagy amelynek gazdáját mindenképpen meg kell emlitenünk, ne maradjon ki ebből a sorból.

konszenvesebb falstaffi figura számomra Gregor József volt, van, lesz. Az otr is megkapja, ez valahogy - nem akarok senkit megbántani, de egy kicsit olyan kolbász illatu Thália--templom - nem?

- Én éveken keresztül jártam Budapesten a margitszigeti szabadtéri szinpadra is és állandóan hiányzott nekem a kolbászszag. Olyan tulságosan nyakkendős volt ott az egész, hiányzott a sültkolbász, a mustár, a sör. Ez igy jó, ahogy van.

- Az emlékeidből, a derüs történetek sokaságából most le tudunk gyorsan akasztani valamit? Hát hogy ha meg tudjuk mosolyogtatni a hallgatókat.

- Egy Fidélio előadás próbáján történt. Szinetár Miklós rendezte. Borzasztó nagy ilyen lépcső rengeteg volt, ilyen lépcső labirintus, és én Roccóként fönt álltam a lépcső tetején, Palcsó Sanyi barátom pedig lent a szinpadon, és Szinetár mondja,hogy - azt mondja: Jóska, gyere le a lépcsőn. Erre - 3o méterre tőlem lent ott állt Palcsó Sanyi. Mondom: Sanyi, hogy kell oda lemenni? Azt mondja: Én tudjam, apám, te vagy szegedi.

- Másképp játszik egy énekes itt, egy ilyen hatalmas szinpadon, egy ilyen óriási nézőtéren, mint egy kőszinházban?

- Te, lehet, hogy egy énekes másképp játszik, én nem. Én azt hiszem, hogy ez ugyan az, mint egy kőszinház.

- És a szivedben milyen helyen áll ez a játék, ez az áhitat, ez a varázslat, ez a büvölet itt? Nem akarom halmozni a szavakat, de ahányan vagyunk, annyiféleképpen érezzük ezt át.

- Ezzel kapcsolatban csak egyet szeretnék mondani, hogy milyen helyen áll, hogy amikor vége van a játékoknak, általában mindig szokott lenni november vége felé egy Dóm-beli koneertem, és akkor mindig kijárok ide, ronda esős idő van, és akkor kiállok erre a szinpadra, és végignézek az üres nézőtéren, ahol az esőtől csillog, és majdnem sirva fakadok. Szóval valami... istenem, de kár, hogy ennek is vége van! Szóval ilyen helyen áll.

- A hajót kapcsoljuk.

- Félmillió ember, állitólag ennyien fordulnak meg itt nyáron a szegedi ünnepi heteken. Nekem egy kicsit gyanus ez a félmillió, olyan nagyon kerek szám, olyan nagyon impozáns, nagyon jól hangzik. Na most Varga Józsefet, a Szeged Tourist idegenforgalmi hivatal vezetőjét meghivtuk. Sok más mellett, hogy cáfoljon meg bennünket.

- A kicsit hüvös reggeli Tisza-parton ezt tényleg kétségbe vonható, de számitsba kell venni azt, hogy Szegeden a nyár ritmusa, a késő éjszakába nyuló szabadtéri előadások után egy kicsit más. Hamarosan indulnak azonban a város tiszai arcát mutató kiránduló-

retekben, ilyen helyszinre?

- Hát igen, ez egy tulajdonképpen mondjuk én képzőművésznek készültem, de ez a képzőművészetnek a nagyja, a freskó. Itt aztán épithet az ember, festhet, mindent megvalósithat, amit tulajdonképpen eszmeileg meg akar valósitani.

- Még egy pillanatkép 1 33-ban, ugyanezen a téren, ahol Varga Mátyás mostmár hiteles történelmi tanuként is ott állt fiatalemberként.

- Igen, én akkor itt a szinháznál egy Aidát terveztem a Szíklai Jenő rendezésében, és közben én kinéztem, effektiv nem vettem részt a játékokban, de mint néző, résztvettem. Hát ott egészen kezdetleges állapotok voltak, ugye a nézőtérnek a első egyharmada az magán a kövezeten üldögélt, különböző padokon meg kölcsönvett székeken, és az egyharmad fölött pedig a szegedi utászok épitettek egy nagyon csekély lejtésü nézőteret, már tribünt, amire szintén padokat helyeztek. Kétoldalt a szinpadot, már a szinpad előtti teret lezárták két toronnyal, amire piros-fehér-zöld zászló, cimeres zászló zárta le és ez adta a keretet. Délután történt az előadás, a csodálatos szegedi napfény volt a főreflektor.

- Aztán később Vámos Lászlót egy picit megzavarta, ahogy már hallottuk. Mi keverünk itt teret és időt, ahogy az 50 és 25 év távlatában természetes is, és igy ujra egy fiatal müvész beszél azt hiszem Radnóti Lászlóval a Dóm térről.

- Egyáltalán nem zavar bennünket az, hogy itt jönnek-mennek a látogatók, egyre erősebb lesz a kopácsolás zaja, mert bontják a diszletet, hiszen este már a táncosok lépnek a dobogóra. Azok a táncosok, akiket majd az éppen itt nézelődő veszprémiek is megnéznek majd. Velem szemben azonban a már bejelentett fiatal müvész, akit azt hiszem meg is engedi, hogy én szeretettel barátomnak nevezzek. Sok év óta ismerjük egymást, és most az adás kedvéért nem fogunk visszamagázódni. Gregor József, akinek választott pátriája, szükebb pátriája Szeged, aki Rozgonyiból lépett előre Garává. Hanyadik szezonod ez?

- Tizenegyedik szezonom. Valóban Rozgonyival kezdtem 1 65-ben és hát azóta hála istennek az, hogy fiatal müvész, ezt mostmár sajnos egy kicsit meg kell hogy kontrázzam, mert három olyan darab van, amiben már kétszer is szerepeltem, tehát már kétszázonon keresztül, a Hunyadi, az Aida és a Turandot.

- Akkor most egy gyors házi leltár. Még mit énekeltél itt?

- Hát énekeltem Borisz Godunovban Piment, Roccóban Fidéliót, Cigánybáróban Zsupánt, Végzet hatalmában Gvardiánt és hát a Fastaffnak a cimszerepét.

- Itt a Dóm téren megkapja a fül a magáét, megkapja a szem a magáét, és azt hiszem, még talán a szaglószervek is. A legro-

- És olyan jó volt, hogy a sajátjának is elfogadta volna.

- És egy barátom, azt hiszem Rubányi Vili dirigálta, és annak a kedvéért mentem oda. Arra határozottan emlékszem, hogy a Psalmust dirigáltam. Ez valami, ami oda tartozott, arra a nagy szinpadra, és szólni tudott annak a sok embernek, akik ott hallgatták ezt. Ha már Szegednél tartunk, akkor szabadjon még azt megjegyeznem, hogy véleményem szerint Szegedet nem lehet magyar Salzburggá tenni, a legfontosabb ok az,hogy Salzburg nem szabadtéri. Szegeden pedig éppen a szabadtéri játékon van a hangsuly. A salzburgi játékok magukban véve,kivéve a Reinhardtnak a nagy találmányát, az akárkit, a Edermannt, amelyet ő a dóm előttre tervezett, és a dómmal hát szervesen épittette ezt ki, de a többi salzburgi produkció mindjárt az elejétől fogva mind zárt, szinházban, vagy koncertteremben volt. És itt Szegeden pedig éppen nem arról van szó.

- Ha most szabadjára engednénk a fantáziánkat, ön, személy szerint megbizást kapna, hogy tervezzen egyszer egy olyan programot, amely az elképzelései szerinti, mit vinne Szegedre?

- Hát ezen gondolkozni kellene, nem tudom. Mindenesetre egyet nem szabad elfelejteni, mint hogy a méretek óriásiak, csak nagy felületü, tehát vastag ecsettel kezelt zenéket lehet ott előadni, tehát vastagon hangszerelt dolgokat, ahol a részleteken nincs olyan hangsuly. Mert azok nem jönnek ki. Nemcsak azért nem jönnek ki, mert ezt azért mikrofonon ugy megoldani nem lehet, hanem azért sem jönnek ki, mert egy ekkora téren valahogy nincs hatása a kleinerwertnek, a kis munkának, nüanszoknak. Amit most adnak, és aminek sikere is van, nyilván ebbe az irányba lehet tovább menni.

- Hunyadi László, ezerkilencszázötvenkilenc. Az Erkel mü bemutatójánál Mikó András rendező és Varga Mátyás diszletterező együtt dolgoztak, és most is, a 25.évadban.

- Hát kicsit furcsa mostan valami, hogy már 25 éve, amikor az elsőt csináltuk - meg kell mondanom, hogy nem is tudom hányszor, hatszor vagy hétszer, és mindig Varga Matyival együtt készültünk fel ezekre az előadásokra, és hát igyekeztünk egy a régitől nem elszakadó, de mindig a megujulni képes müvész szemével megnézni a müvet. Én azt hiszem, hogy ez a darab, amellyel nagyon szerencsésen ujra megnyitottuk ezt a vállalkozást, azt hiszem, ez a darab talán egyike azoknak, amik leginkább arra valók, hogy a Dóm téren bemutatásra kerüljenek, hiszen a tér maga is a romantikus történelmi hangulatot árasztja magából, és a térnek és a münek az együttjátszása egy nagyon erős hatása van, és ezt azt hiszem a Varga Matyi bácsinak a diszletei akkor is kihangsulyozták, de azt hiszem, most méginkább.

- Vagyis eszményi dolog ide diszletet tervezni, nem, ilyen mé-

- Igen, hát ugy látszik, hogy nincsen szükség erre, mert senki nem gondolt arra, hogy engem itt felkeressen a balatongyöröki nyaralómban és hogy erről pár szót beszélgessenek velem erről az ügyről. Mert azért nem közömbös nekem még ma se ez a Szeged, hiába mondtam 78 nyarán, amikor a Hunyadit befejeztem, hogy köszönöm szépen, többet ne hivjatok, mert ugy érzem, hogy kiöregedtem, akkor a szegedieket megkértem. Viszont nem arra kértem meg, hogy ha netán valamiféle gondolatot ki tudnának tőlem csiholni, vagy ki tudnának valamit szedni belőlem, hogy ezzel ne éljenek.

- Az élet zajai felerősödnek közben itt a Klauzál téren a Virág cukrászda terasza körül, de azért jól hallottuk Simándi József szavait. Mit szól ezekhez Mikó András rendező?

- Hát azt mondom, hogy nagyon érdekes gondolatokat vetett fel Simándi. Meg kell mondanom, hogy a zenés müvek, de a prózai müveknél a hangerősités az problémát jelent. Az az érzésem, hogy valamilyen módon az embereknek a hangerősség iránti iténye megváltozott, ugyanis mind itt Szegeden, mind itt Budapesten a Margitszigeten próbákon megpróbáltuk, hogy hangerősitő nélkül tartsunk előadásokat, hiszen hát természetesen a manipulálatlan hang az az igazi. De meg kell mondanom, hogy mind a két esetben - és hozzá kell tennem, különösen Szegeden, nagyon erős hiányérzet volt. Ez a nagy nézőtér az volt az érzésünk, hogy már nem birná el az erősitésnélküli előadásokat. De az erősitésen javitani mindenképpen talán lehetne. Nagyon érdekes például külföldön, hát a legerősebb példa Verona, ahol a gyönyörü arénában - hát ott nincs erősités, de hát az egy különleges dolog, de ott is vannak az arénában bizonyos pontok, ahol a hang nem kielégitő. Van nagyon sok hely, ahol igen. De hát ezen a dolgon el lehet gondolkozni, de azt gondolom, hogy abból kiindulni, hogy egyáltalán erősitő nélkül játszani, legalábbis egy ekkora nézőtéren. Amig ekkora a nézőtér, és ez a nézőtér egy adottság, hogy ekkora, és a hátrányai mellett azért az előnyeiről sem kell megfeledkezni, hogy - és ha ez a nézőtér tulajdonképpen ha megtellik, akkor gyönyörü, és gyönyörü az a látvány, amit ennek a müvészetre váró hatezer embernek a látványa jelent például a szinpadról, hogy erről azért mondjuk lemondani, ez is nehézséget jelentene.

- Most azonban ujra hangot szeretnénk hallani a szegedi Dóm térről, Radnóti László hangját.

- Egy másik nagy személyiség müvészeti életünkből, Ferencsik János most füredi házából mondja el gondolatait Szegedről, a város játékaival kapcsolatos emlékeiről.

- Szegeden ha az emlékem nem csal, de lehet, hogy tévedek, ugy emlékszem, hogy dirigáltam én valamikor az ősidőkben egy Aidát. Mégpedig nem is tudom, hogy nem Németh Mária volt-e az Aida. De az is lehet, hogy én azt az előadást csak hallottam, ...

irtózatos hangos géphanggá, de komikus ugyebár, mert aki az utolsó sorban ül, az lát ilyen kicsike kis emberkéket, őrületes nagy hanggal. Most aki oldalt ül a nézőtéren, az meg ezt az interferenciát is hallja, mert nem tudnak olyan tökéletes hangositó és késleltető berendezést beszerelni, ami olyan tökéletes hangzást adna, mint amit egy jó szinházi teremben van, vagy pedig amilyen volt régen ez a szabadtér, amig csak ugye rendes kis padokat, megfelelő emelkedéssel a katonaság beépitett egy hét alatt, majd egy hét alatt leszerelték. Ezt is a Lengyel Vilmától, az Erdélyi Jenőnétől tudom.

- Be lehet énekelni ekkora teret?

- Hát hogyne lehetne, ennek csodálatos akusztikai hatása van. Ezek a kétemelt magas épületek, ugye, és azon kivül még tető is van rajtuk, tehát egy abszolut zárt egység, tökéletes hangvisszaverődéssel, tökéletes akusztikai hatással. Én egyszerüen annakidején, amikor még lent voltam szerződésben 45--47-ben, akkor egyszer megpróbáltam, és felálltam ide a templom elé és elkezdtem énekelni. Gyönyörüen hangzott, gyönyörüen hangzott!

- Tehát a technika egy kicsit elrontotta a dolgot.

- A technika nem egy kicsit, a technika.... /szalag forditás./

- Igen, nagyon szerettem, mindig nagyon jól éreztem magam. Jó volt mindig az együttes, a hangulat, szép estéket tudtunk produkálni és én azt hiszem, hogy mindig nagy örömet szereztünk a közönségnek. Talán nem szerénytelenség, ha ezt igy elmondom.

- Simándi József mindig szeretettel szokott birálni. Nos, ezért ragadom most meg az alkalmat, hogy szóbahozzak valamit. Szeged vajon a magyar kulturéletben az, ami lehetne?

- Nem egészen. Többnek kellene lenni. Amikor benne voltam ott ezekben az ünnepi játékokban és jártam ki külföldre közben, akkor nagyon sok mindenféle ötletem volt, de hát az már régen volt. Hát kikopik az ember belőle. Hogy ötleteket tudjak adni, ahhoz kellene megint, hogy közöttük legyek, hogy lássam a dolgokat, hogy halljam...

- Miért nincs közöttük?

- Hát nem tudom, mert már nem énekelek.

- Azért hoztam szóba ezt az egészet,csak, hogy hiányolom Simándi Józsefet, hiányolom a többi nagy személyiséget, egyéniséget a magyar müvészeti életből, akik világot jártak, rengeteget láttak, nagyon hasznos, jó gondolataik vannak, hogy ezeket a gondolatokat eljuttatnák Szegedre, hogy Szeged azzá legyen, amivé válhatna.

amely a szegedi nyári tárlat utódjaként összefogó képet ad az ország egy speciális, sajátos és nagyon fontos müvészeti ágáról. Tegnap nyilt meg Váró Márton debreceni szobrászmüvész ragyogó kiállitása, és az állandó kiállitásaink is, amelyek nagyon-nagyon sok látogatót vonzanak, az egész Dél-Alföld történetéről, müvészetéről áttekintést adnak.

- És egy nem szegedi szegedi szemével mit ad ez a város a szabadtéri és a szervezett programok mellett, mit ad ugy magától, magából?

- Vendégszeretetet, szivélyességet. Több anekdotát hallottunk. Mikor én idekerültem albérletbe egy kofferrel, mint segéd-alpót-muzeológus, akkor bementem a Kárász utca - Klauzál tér sarkán lévő ABC boltba és kértem 5 deka sót, mert hát még fizetést se kaptam akkor, és azt mondta az elárusitó, hogy nézze, kedves kis kolléga, itt egy zacskó só, vigye haza és használja egészséggel. Ezt a kedvességet mindenki megkapja.

- Felhők gyülnek, felhők oszolnak a Dóm tér felett, néha aggódva figyeljük, talán csak nem lesz eső és nem ázunk ugy el, mint Pityu Györökön, ahogy a népi mondás tartja. Nos, apropo, Györök. Nem is véletlenül jutott eszembe ez a fordulat. Két nappal ezelőtt Balatongyörökön a szél és a viz hangjait hallgattuk Simándi Józseffel, akinek neve elválaszthatatlan a szabadtéri játékok történetétől. Beszélgetésünket most hangfelvételről hallhatják.

- A Hunyadival kezdtük, ez ötvenkilenc nyarán volt. Akkor pár éven keresztül a Hunyadit énekeltem, majd 1 61-ben az én kivánságomra és ösztökélésemre beleegyezett a vezetőség, hogy szinre vigyük a Bánk bánt. Attól kezdve a Bánk bánt is énekeltem, a Hunyadit is, aztán később a harmadik operát is, Erkel operát, a Brankovics Györgyöt is előadtuk ott Szegeden. Ezután énekeltem Trubadurt, beugrottam a Prevedi helyett, az olasz tenorista helyett, majd később énekeltem a Fidéliót, Vaszi Viktor vezényletével, és aztán megint a Hunyadit. Hunyadival fejeztem be 1 78-ban.

- Milyen emlékképei vannak a szinpadról, vagy a Dóm térről egyáltalán?

- Én nagyon jó ismerem ugye Lengyel Vilmát, aki az előző időknek a rendezőségében, tehát az egész szervezésében benne volt. Ő mesélte nekem, hogy valamikor ottan semmiféle ilyen mikrofon, hangositás, késleltető berendezés, semmi a világon nem volt, teljesen natur, ugy, ahogy megépitették ezt a gyönyörü szép teret, és olyan tökéletes akusztikája volt, hogy ottan valóban aki oda eljött, az egy gyönyörüséget hallott. Most viszont ettől az óriás nagy épitménytől, ettől a nézőtértől, ahol 7 ezer ember fér be, a térnek az akusztikája megszünt, ezért kellenek mindenféle ilyen hangositások, és mi hiába énekeltünk ott akármilyen szépen és játszottuk hittel, alázatos lélekkel ugy, ahogy megszoktuk a szinházban azokat a darabokat, ugye felerősödött egy

- Fürödni lehet most is a Tiszában. Abban a Tiszában, amely most ha nem is ringat éppen egy hajót, de ez hátán hordja ez a folyó azt a beszélgetés szinhelyt, azt a hajót, amit én "bárka-bár"-nak kereszteltem el, és amelynek tat oldali fedélzetén Várkonyi Balázs várja, hogy szólitsuk.

- Igen, bárka-bár ez, van itt minden kérem. Lehet itt uszni, fürödni, uszóház is ez egyben. Ez is hozzátartozik Szeged képéhez. Hány éve is, kedves Trogmayer Ottó? Ön a muzeum igazgatója, itt a szomszédságban magasodik a Közmüvelődési Palota. Ön itt mindent lát, mindent tud erről az uszóházról is.

- 15 éve, ez már a második uszóház itt, illetve nem is uszóház, ez egy hajó, amely egykori kofa-hajó volt Baja és Budapest között közlekedett, hajnalban indult és másnap hajnalban érkezett meg körülbelül Budapestre, a Szabadság hid mellett. A kofák itt pakolhatták a paprikát, paradicsomot, hogy friss zöldséggel, gyümölccsel lássák el a fővárost. Hát most sok zöldség van néha ezen is.

- Itt kikötve, kimacskázva áll - ahogy a régiek mondják. No de kicsit szakadjunk el ettől a hajótól. Mondják, hogy a Szabadtéri Játékok nem kezdődik meg néhány ember nélkül. Ilyen az ügyeletes tüzoltó, ilyen az a jegyszedő néni, aki már valamikor 33-ban is jegyet szedett itt, és ilyen Trogmayer Ottó is.

- Sokan mondják, hogy már szegedi müemlék vagyok, pedig nem is vagyok szegedi, hiszen csak 27 éve lakom itten, és a szegediek ugy mondják, hogy gyüttment, hiszen az az igazi szegedi, akinek a .... belül kötötték el a köldökét. Hát a gyerekeim azok már valóban szegediek. De forditsuk kicsit komolyra a szót. Ha már a gyermekem születéséről beszéltem, én ugy érzem, hogy Szeged 800 éves városának a második ujjászületését is jelenti valamiképpen a Szabadtéri Játékok felujitása, felujulása. Az azóta eltelt időszak alatt a város megváltozott, pezsgőbb lett. Nemcsak az utcák szépültek vissza eredeti szépségükbe, nemcsak az uj lakótelepek, az uj hid, a Tisza-parti sétány, amelyet szintén átépitettünk - azért annyit szabad legyen mondani, hogy mi épitettük, mi szegediek épitettük át -, és ugy érzem, amit már korábban is hallottunk, hogy ez a nagy összefogás, ez a nagy felpezsdülés, ami együtt jár ezekkel a nyári hónapokkal, másfél hónappal, a fesztivál időszaka egy olyan lendületet ad ennek a városnak, amely aztán egész éven keresztül élőbbé, frissebbé, pezsgőbbé és szebbé is teszi.

- És amikor a szabadtériről beszélünk, nemcsak a szabadtériről kell beszélnünk, mert hiszen például kiállitások. Hát majdnem három tucat kiállitás nyilik itt nyáridőben. Ezek nagyon rangos tárlatok.

- Rangos tárlatok, különösen ebben az esztendőben, hiszen a muzeum épületében rendkivül szép Rippl-Rónai emlékkiállitás nyilt. Holnap nyilik első izben az országos táblakép biennálé,

értelmezzük. lEzerkilencszázötvenkilencben, amikor népszinházként létrehoztuk, akkor ez teljesen helyénvaló, klasszikus értelmezésü népszinház volt, most pedig, 83-ban ugy gondolom, hogy a népszinházon már mást kell értenünk, hiszen más a kulturális szinvonal, más a nemzet előképzettsége, más az igényrendszer, tehát valami módon ezt figyelembe kellene venni a további koncepcióformálás, épitès sorában, és majd ebből kellene kiindulni. Gondolok itt például arra, hogy a XX. századhoz közelebb kellene kerülnie a müsortervnek is.

- Simon István mondotta, hogy a nyomdának, a könyvnek is a pénz parancsol. Hát ebből a könyvből kimaradtak a sztorik, a szines történetek, sajnos. A szabadtéri köré tapadt történeteknek szülőhelye,az éjszakába nyuló eszmecseréknek, vitáknak, talán veszekedéseknek a szinhelye, s a pletykák, anekdoták továbbadóhelye a Virág cukrászda.

- A Virág cukrászda, ahol közöttünk ülhetne most Kosztolányi Dezső például, aki néhány nagyon szép mondatban emlékezett meg a Szegedi Szabadtéri Játékokra való utazásáról 1934 nyarán. Engedjék meg, hogy néhány mondatot az egyik leghitelesebb néző tollából idézzek. "Most utazom először magyarországi fillèressel. A 25 harmadosztályu kocsi egymásbakapcsolva mint valami hosszu vashernyó 1500 embert visz Szegedre az Ember tragédiájának szabadtéri előadására. Minden hely el van foglalva. De négyórás uton egyetlen szóváltás, vita se támadt, hogy kinyissuk-e az ablakot vagy becsukjuk, hogy kit, mihelyen hely illet, és az ablakülést gyakran a korosabb hölgyeknek engedik át. Este pedig, amint elvonul ez a tömeg és elhelyezkedik a zárt Dóm téren, mely fölött az égbolt eleven diszlete szikrázik a nyárvégi csillagokkal, és figyel Madách szövegére, s hallani hétezer ember tetszésmorajat és tapsát, látni hétezer fő mozgását, a nézőtér érdekességben versenyre kella szinpaddal, és számomra ösztönző erővé válik, mely arra tanit és buzdit, hogy az áhitatnak is van tömege, a müveltségnek is van serege." Azt hiszem, manapság is.

- Szegedi élményeiről, a városhoz füződő élményeiről beszélgettek tegnapelőtt a világhirü karmesterrel, Ferencsik Jánossal. Ime a hangfelvétel, elinditjuk:

- Meglehetősen régen ismerem a várost, valamikor a szegedi Fistner, aki katona karmester volt, de ezt ne értsük ugy, mint hogyha csak indulókat és térzenét dirigált volna, nagyon müvelt muzsikus volt, és egy szinfónikus zenekart szervezetttösse, részben az ő embereiből, aztán a szegedi zenetanárokból. Nagyon szép és komoly müsorokat adott, vendégeket is hivott, és én mint fiatal karmester, engem is megtisztelt azzal, hogy végig láttam több koncertet az ő zenekarával. Aztán az utóda nem kisebb ember lett, akkor még hát kicsinek számitott, mert fiatal, Fricsai Ferenc. Ott bontogatta a szárnyait ennél a zenekarnál. Akkor is jártam én ehhez a zenekarhoz. Sőt akkor még szabadott a városon belül is a Tiszában fürödni, ugy hogy azt is szivesen csináltam.

- Ön nem szegedi, hanem Csenteleki, ugye?

- Igen, de hát Csentelekhez a legközelebbi igazi város Szeged.

- És annyira köti az embereket ez a város?

- Még annál is jobban, mert ennek a városnak rendkivül nagy varázsa, csodálatos hangulatai vannak. Innen elmenni szinte lehetetlen.

- Na most ha felütjük ezt a könyvet, belelapozunk a krónikába, hát mindenekelőtt azt látjuk, hogy szép, de hát ez kevés, tartalmas is. Tartalmas is, mondom, mert a felét már átolvastam, de hát én azt hiszem, hogy nagyon sok minden, mint általában a könyvek esetében, nagyon sok minden kimaradt ebből a kötetből.

- Hát kimaradt, igen, mert a nyomdának is, az életnek is a pénz parancsol, terjedelem szempontjából, költségek szempontjából.

- Na és talán kimaradt azért is, mert ugye ez egy ünnepi kiadvány, és hát ünneprontó gondolatok is azért lehetnek, amelyek nem kerültek bele ebbe.

- Én nem tartom ünneprontónak azt sem, ami kimaradt belőle, viszont az az igazság, hogy már az ember egy kész munka után továbbgondolja azt, és én is már inkább ott tartok, hogy most van ez az ünnepi tiszteletkör, utána mégis hogyan fordul a játékok szekere, és hát érzek én is természetesen olyan gondolatokat, amelyeket itt csak halványabban érintettem, mint továbbgondolandókat. Hát például az, hogy a hagyományokhoz való viszony a játékok esetében. Sulyos, nagy formátumu intézményről van szó, Gyula vagy Szentendre, vagy Egervár, hogy hasonlattal éljek, kisebb halak. Hozzájuk képest esetleg a Szegedi Szabadtéri Játékok egy bálna benyomását keltheti. Ez méltóságos dolog, de ugyanakkor tudnivaló, hogy a kishalak frissebben usznak, gyorsabban fordulnak, lendületesebbek. Egy ilyen nagy formátumu intézményél a változás sokkal nehezebben képzelhető el, és nehezebben vihető végbe. Mondhatnám ugy is, hogy a mozgásképessége szerényebb, szóval sulyfölöslegei vannak, ez alatt az 50 év alatt ez igy alakult.

- Na, ime az első biráló szó, amit nagyon fontos megszivelendőként továbbitunk Simon Istvántól. No de mi maradt még ki a könyvből?

- Hát kimaradt az is tulajdonképpen, hogy hogyan értelmezzük a koncepcióját ennek a nagy rendezvénysorozatnak.

- Ugye elfogadjuk a közhelyet, hogy népszinház?

- Igen, elfogadjuk, de ugy gondolom, időnként ezt régi módon

södik. Mire csöndesen megszólalt a fővilágositó: főrendező ur kérem, az már a nap.

- Tragédia nélkül, a Madách Tragédia nélkül nincsenek Szegedi Szabadtéri Játékok, és ezt azért is mondom, mert Vámos László többször nekirugaszkodik a Tragédia másfajta meglátásának, értelmezésének, ezuttal egy fiatal, életkorban is fiatal Ember tragédiája kerül szinre, fiatal szinészekkel. Igaz, hogy a Tragédia időtlen, ugy érezzük, hogy nincs korhoz kötve, hiszen valóban korokon át, időkön át játszódik a cselekménye is, de hát ennyire fiatalos vállalkozás ez?

- Én azt hiszem, hogy nem fiatalos vállalkozás, mert Paulay Ede 100 évvel ezelőtt ugyanezt csinálta, csak ezt nem tudjuk. Például nem tudjuk azt, hogy az első Lucifer, Gyenes László, huszonkilènc éves volt, amikor a szerepet játszotta, tehát...

- Tényleg nem tudtuk.

- Tehát fiatalabb volt azt hiszem talán egy évvel, mint Balkai Géza, aki most játssza, igen ám, csak a szerep nála maradt 41 évig, és...

- És igy vonult be az idős Lucifer...

- És igy vonult be például az ő esetében az idős Lucifer. Hát a magyar szinészet történetbe Szabó Sándor, Lukács Margit, Timár József - hogy ezt a három nevet emlitsem -, 21-nehány éves korukban játszották a három főszerepet, és ugy gondolom, hogy ha erre van alkalmas, fiatal szinész - és vannak alkalmas fiatal szinészek, és nekem meggyőződésem, hogy ez a hármas alkalmas erre -, akkor fiatalokkal kell ennek nekifogni. Ez különben most egy munkának a közepén vagyunk velük, Szegeden most talán a nagy skiccet láthatta a közönség tegnap este, és szeptember 21-én, amikor itt most 25 évről és 50 évről van szó, én most hadd mondom a 100 évet, amikor Paulay Ede bemutatójának 100 éves centenáriuma lesz, akkor még 30 próba fogja megelőzni a centenáris tragédia-bemutatót.

- Már Budapesten. Zsonganak körülöttünk az évfordulók és a dátumok. Hadd konferáljak jóformán egy mondatban egy következő témát is, a Szabadtéri Játékok szinhelyétől elválaszthatatlan remekmüvet, Kodály Hári Jánosát.

- Előttünk egy könyv, teljesen nyomdaszagu, néhány napja került ki a nyomdából. A Játékok krónikája. Szerzője, Simon István, neve előtt pedig a megkülönböztető Sz.-betü. Mit jelent ez?

- Ennek kis apró története van, Kossuth dijas költőnk, Simon István nagytiszteletü müvészünk és én azonos anyakönyvezéssel jöttünk a világra, hát illet, hogy a fiatalabb, a kevésbé ismert elkülönitse magát. Nem találtam jobb és szebb elkülönitést, mint hogy városom nevét kombináljam a nevembe, szegedinek gondoltam én ezt az Sz-et.

minden. Vagy lehet,hogy még inkább. Ha egy kellemes nyári éjszakán a néző kiül a térre és jólérzi magát, az egy előadást fantasztikusan meg tud emelni, ugyanakkor hogyha dideregg, fázik, akkor nincs az a kiváló produkció, amikor ne feszengene és ne gondolna arra, hogy milyen jó lenne a szobában ülni egy meleg tea mellett.

- Most is igy volt?

- Hát onnan jutott eszembe, hogy igy volt. Nyolc éjszakán keresztül megfeszitetten dolgoztunk a Tragédián, az idei szinpadraállitásán, és ezt gyönyörü, kánikulai időben. Az elmult vasárnap volt a nyolcadik próba, majd szerdára kitüztük a főpróbát, a nyilvános főpróbát, és akkor délután 6 órakor egy fantasztikus vihar széttörte a diszleteket, feláztatta a dobogót, ugy hogy be kellett jelentenünk, hogy nem tudjuk felvenni a jelmezeket a nyilvános főpróba közönségének bejelentettük, mert különben kockáztatjuk a premiert, szétáztatjuk, tönkremennek, ugy hogy a szinészek melegitőkben és mindenféle mackókban próbáltak. De hát nem is ez a lényeg, ha egy ilyen bejelentés és ilyen helyzet után teljesen feladták, és mint hogyha nyolcadik semmit nem csináltunk volna, egy teljesen tragikus hangulatban ment le a nyilvános főpróba, a közönség szétszéledt, mert nem hozott magával meleg ruhát, hiszen ők se voltak felkészülve erre a váratlan viharra, és ezután tegnap bizony ujra felhők kezdtek gyülekezni 6 órakor, de valami csodálatos ajándékaként, tényleg nem nagy szó ez itt a szabadtéren, hiszen itt sokszáz embernek az éveken vagy hónapokon és heteken át tartó megfeszitett munkája mehet tönkre egy kedvezőtlen időjárástól. És valami csoda folytán az első, különösen az első részben szinte mediterrán éjszaka volt, és ettől szárnyakat kaptak a szinészek, és ugy érzem, hogy optimális körülmények között ment le az előadás.

- Szóval a szabadtéri előadásoknál nemcsak egyszerü hétvégi téma az időjárás, hanem nagyonis müvészi kellék.

- És nemcsak az időjárás, hanem a napszak, mert igazán értékesen akkor lehet próbálni, amikor lement a nap, amikor már világitani lehet, tehát az előadás idejében. De hát az előadás ideje a próbákra rövid. Tehát azt a nyolc órát, amit általában próbálni szoktunk, azt kihasználjuk ugy, hogy bizony sokszor hajnalig próbálunk, ha mást nem, akkor világitást. Erről egy anekdota kivánkozik ide, ami velem történt meg egy pár évvel ezelőtt, már nem tudom pontosan, melyik szegedi rendezésemnél. Világitáspróbát tartottunk, és már bizony benne voltunk erősen az éjszakában, amikor kértem egy fényt, de ugyanakkor mondtam, hogy kérem a fővilágositót, hogy azt a szürke fényt a templomtoronyról azt nem kértem, azt vegye ki. Aztán ment tovább a világitáspróba, szürke fény még mindig ott volt, én ingerültem szóltam, aztán mikor ötödször és már nagyon ingerülten felkiabáltam, hogy már megmondtam, ötödször mondom, hogy vegyék le azt a szürke fényt és mindig csak erő-

- Esetleg lényegében szolgálat ez.

- Természetesen. Én olyan szerencsés embernek mondhatom magam, hogy ezerkilencszázötvenkilenctől végigkisérhettem ennek a fesztiválnak az életét.

- Kisinasként kezdte...

- Igen, kisinasként kezdtem, nem szégyellem, sőt boldog vagyok, hogy akkor itt lehettem, és megintcsak azt kell mondanom, hogy a véletlen hozta ugy, hogy végülis most igazgathatom ezt az intézményt.

- Kedves Horváth Mihály, mi a szegedisége ennek a játéksorozatnak, ennek a kulturális eseménysorozatnak? Mi az, ami talán sehol másutt nem érezhető, nem tapasztalható?

- Ugy gondolom, ismét Balázs Bélára kell hivatkoznom, abban a cikkében, amit az előbb említettem, ugy fogalmazott, hogy Szeged már elég nagy, és még elég kicsi város ahhoz, hogy egy ilyen fesztivált meg tudjon rendezni. Talán arra gondolhatott Balázs Béla, hogy egy Szegednél kisebb városban nincs annyi lokálpatrióta, annyi lelkes ember, aki egy ügyért össze tudna fogni. Itt én azt hiszem, hogy az egész város a magáénak érzi ezt a fesztivált, ezt tapasztalom hosszu-hosszu évek óta.

- Tehát nem nyügnek, hanem egyfajta szent kötelességnek tartják, hogy vendéglátók legyenek.

- Igen, és büszkeségnek. Mert büszkék vagynnk arra, hogy ez a fesztivál a miénk, mi hoztuk létre, mi küzdünk érte nap mint nap, reggeltől estig, estétől reggelig.

- Tehát otthont ad ez a város ennek a játéknak, otthont ad itt a Dóm téren, otthont ad a müvészeknek, például a teraszon is, amikor éppen ráérnek, ahova most éppen kapcsolunk.

- A teraszon ámlegy fényképet nézegetek, Vámos Lászlóval, vagy 20 évvel ezelőtt készült, vagy majdnem 20 évvel ezelőtt, ahol még szakálltalanul, céltudatosan, és azt hiszem már a végzett munka örömével is néz szembe a kamerával, a fényképezőgép lencséjével, mellette a vidor, ifju Gábor Miklós és a nagyon kedves Ruttkai Éva. Ez azt hiszem, 1 65-ben volt, a Tragédia szegedi bemutatóján.

- Igen.Én nem látom magam vidornak ezen a képen...

- Nem, Gábor Miklós volt a mosolygó, Vámos László itt nagyon komoly arcképpel nézett a jövőbe.

- Inkább szorongással. Mi itt Szegeden állandóan az eget nézzük. Én azt hiszem, hogy mi szegedi rendezők majdnem többet nézzük az eget, mint a szinpadot, mert meggyőződésem - és ezt valamennyien érezzük -, hogy itt az időjáráson mulik 50 %-ig

- Régi közhely, hogy a Tisza főutcája Szeged, illetve Szeged a Tisza főutcájal- bocsánat, ebbe már teljesen belezavarodtam. Hiába, kérem, igy vagyunk ezekkel a nagyon nagy, nagyon elkoptatott közhelyekkel. Szóval Szeged főutcája a Tisza, ugye valahogy igy helyes ezt mondani. És mert közhely, azért igaz is. A hajós nép valamikor nyüzsgő életet varázsolt a folyóra és partjára. Most is van itt élet, persze csak a vizi emberek hétköznapi tennivalóit felváltotta a nyaralók, pihenők, a hasukat süttetők kellemes dologtalansága. Na és a Tisza-part egyik jellegzetessége, a Szőke-Tisza hajóétterem és uszóház, nyáridőben itt mindig történik valami. Divatos hely ez, ahova szivesen jár a szabadtéri müvészseregének nagy közönsége. Ha éppen nem esik, nem fuj. Most éppen nem esik, de dideregtető a szél,a folyópart pedig szinte néptelen.

- Ujra a rivaldáról, vagy a rivalda tövéből jelentkezem. Horváth Mihály ül itt mellettem, ő a Szegedi Szabadtéri Játékok igazgatója, és ha figyelmesen hallgatták - és bizom benne, hogy figyelmesen hallgatták az országban a hallgatók a bejelentkezéseket -, akkor két számot hallottak, hogy 25 meg 50, és joggal kételkedhetnek abban, hogy számolni tudnak a riporterek. Hát akkor most 25 vagy 50?

- Tudnak számolni a riporterek feltétlenül. 25 is meg 50 is. A véletlen hozta, hogy ez a két dátum most egybeesik, hiszen ahogyan ön is emlitette bevezetőjében, 50 éve, 1 33.augusztus 26-án az Embert tragédiája Hont Ferenc rendezte előadásával hozták létre ezt a fesztivált. Azt hiszem, a kedves rádióhallgatók nagyon jól tudják, hogy ez a fesztivál akkor hét nyáron át nagyon szépen, felfelé ivelő pályán egyre több embernek szerzett szép szinházi élményeket, de közbeszólt a II.világháboru és ezerkilencszázharminckilencben megszakadt. Utána ugyan Balázs Béla már 1 46-ban azt mondta, hogy fel kell épiteni itt egy uj szellemü, az uj társadalomnak megfelelő fesztivált, meg kell teremteni a Duna-menti népek szinházi barátkozásának a helyszinét, azonban ő is nagyon jól tudta, hogy ez akkor csak álom lehetett.

- A Duna-menti népekét a Tisza partján.

- Igen, természetesen. Végülis 1 ezerkilencszázötvenkilencre értek meg a feltételek ahhoz, hogy valóban folytatni lehetett a Szegedi Szabadtéri Játékokat és igy most, a 25.szezonunkat kezdtük tegnap este.

- Zavarban vagyok én egy kicsit önnel kapcsolatban, mert előtte nem beszéltük meg, hogy most mint ünneplő, vagy mint ünnepelt szólal meg.

- Én azt hiszem, feltétlenül ünneplő vagyok, hiszen nekünk az a feladatunk, az igazgatóság minden dolgozójának, hogy megteremtsük a feltételeket a hozzánk érkező, igen kitünő müvészeknek ahhoz, hogy itt esténként 6 ezer nézőnek nyujthassanak élményt.

TRIPPI - ROMA

1021

8. old (R.)

1 83.VII.23. P. Kilenc /Kerekes/

Toronyóra tánccal

- Avagy Dóm téri varázslatok. Radnóti László, Sediánszky János és Várkonyi Balázs müsora az 50 éves szegedi Szabadtéri Játékokról.

- Tizenegynéhány órával ezelőtt, pontosan tegnap este fél kilenckor hangzott fel ez az iménti szignál, amely a játékok idején szeliden kényszeriti az embert, hogy dudolja magában, "Szöged hires város, Tápéval határos...". Persze nemcsak erről nevezetes ez a város a szelid folyó partján, hanem egy minden nyári szépségről, a szellem szépségéről, a muzsák bevonulásáról a fogadalmi templom elé, ahol minden előadáson immár 25.esztendeje, 25.szezonban 45 után pár órás, hogy stilszerü legyek, tiszavirág életü varázslat részesei az ezrek a nézőtéren. Fél évszázad óta itt, ezen a helyen, ahol most állok, és az ország minden részében élő hallgatóknak mesélek egy gigantikus szentély reggeli pillanatairól, nos tehát itt 50 év óta egyfajta boldogságot osztanak a szerencséseknek, a nyitott szivü és a jóra szomjas elméjü jelentkezőknek. Most üres a nézőtér, este sulyosan okos szavakat hallottak a sfalak, a tér falai, a csillagos tető alatt aludt is rá egyet a mintegy 4 és fél kilométer hosszuságu padsor, és most mintha ásitana itt minden. Talán már nyujtózik is egyet, hiszen illik ébrednie, a köszöntésére érkeztünk. Persze nem csupán a helyszin köszöntésére, hanem egy igyekezet, egy törekvés képletes megsüvegelésére. És ami mindezt egyetlen fordulattal magába süriti, hogy jó reggel, boldog születésnapot, Isten éltessen, Szegedi Szabadtéri Játékok! Valószinütlenül csöndes a szinpad, a diszletek között a Paradicsomon kivül most itt szinpadmunkások alszanak még, sokáig dolgoztak. Fölénk, mint két hatalmas felkiáltójel tornyosul a város jelképévé lett óra-számlapos, vöröstégla boritásu épitmény, tövében 5 évtized óta nyár derekán zene szól, szócsatákat vivnak és indulatokat táncolnak el. Hát ezt jelenti a müsor cime is, és semmi mást. Toronyóra tánccal. Nem kéne? De kellett! Ennek a szegedi egy órának a kezdetén köszöntöm önöket, kedves hallgatók, de nemcsak a mammut szinház rivaldájánál ütöttük fel tanyánkat, messzeszóló alkalmatosságokkal, hanem a napfény városának két másik nevezetes pontján is, például a Klauzál téren, ahol Sediánszky János szólal meg rögtön.

- És ahol ebben a pillanatban kisütött a nap is, hogy köszöntse Szegedet és köszöntse ezt a kettős évfordulót, az 50 évet és a 25.esztendőt. Itt is csönd van még, néhány vendég megjelent már az asztaloknál, de még csak az ébresztgető kávét fogyasztgatják, a szines, annyira ismert és annyira szeretett ernyők alatt.

- Szegedet a Tisza tette azzá, ami - gondoltuk. Egyikünk, Várkonyi Balázs, elmegy a folyóhoz, sőt a folyóra. Hogy még miért is? Azonnal meghalljuk tőle.

1968 MÁR 1

1021 Rippl Rónai Terv

Képzőművészet

Pataki patrióták

Bodrog-parti Athén Galéria

Bodrog partján van egy város... — énekelték régen, de éneklik még ma is nosztalgiával Sárospatakon. Kevés város van, amely ennyi történelmi emlékkel, hagyománnyal táplálná a helybeliek lokálpatriotizmusát és a vendégek, látogatók hirtelen ébredő rajongását.

Az Árpád-kori Retelpatak, az I. Rákóczi György korában számontartott Örspatak emléke éppen úgy beletartozik a városlakók tudatába, mint a későbbi Sárospatak múltjának számos hősi fejezete. A bodrogparti vár nemcsak abban különbözik az ország többi várától, hogy szabályszerű címe, házszáma van (Kádár Kata u. 21.), hanem abban is, hogy a függetlenségi harcok emlékén kívül a forradalom és a kultúra végvárának hagyományait is őrzi.

„Szent föld. E város volt a magyar forradalmak oroszlánbarlangja. Itt tanyáztak a szabadság oroszlánjai" — írta 1849. július 9-én Petőfi Sándor. Bocskay hajdúira gondolt, vagy Wesselényi összeesküvő-szövetségeseire, Thököly Imrére, Zrínyi Ilonára, a gyermekségét Patakon töltő II. Rákóczi Ferencre, Esze Tamás jobbágyaira — vagy a Bodrog-parti Athén polgáraira, a várárnyéki kollégium híres pataki diákjaira, Bessenyeire, a Kazinczyakra, Csokonai Vitéz Mihályra, Kossuth Lajosra, Teleki Lászlóra, Erdélyi Jánosra, Tompa Mihályra — mindegy is. A lényeges és jellemző Pataknak az a köveket összetartó hagyománya, amely egyetlen nap alatt megragadta és vallomásra késztette az odalátogató Petőfit. És a költő aligha töprengett, amikor egymondatos vallomását papírra vetette levelében, hogy vajon város-e Sárospatak?

Annál több fejtörést okozhatott az új magyarországi útikönyv megfelelő fejezete szerkesztőjének, amíg megfogalmazta, hogy Sárospatak „egyes részleteiben határozottan városias jellegű község." Törekedni kellett, hogy a közigazgatási tények ne kerüljenek ellentétbe a hagyománnyal, a turistaélmények a térképpel, s az olvasók tudomásul vegyék: Sárospatak jelenleg község ugyan, de a legvárosiasabbak közül való.

Városnak lenni nemcsak közigazgatási rang, nemcsak anyagi előny egy település számára, hanem bizonyos normákat is jelent. A városiassághoz tartozik a fejlett közművesítés és az ipar. Alighanem rövidesen minden szempontból korrigálni kell majd az útikönyvnek azt a mondatát, amely szerint Sárospatak „ma mezőgazdasági jellegű, szerényen iparosodó község". hiszen a Csepel Művek ide helyezett gyárrészlegének tevékenysége már szétfeszíti a „szerény iparosodás" kereteit és mértékét.

Legendák keringenek a debreceniek összetartásáról. Velük alighanem csak a patakiak vetekedhetnek. Az egykori kollé[illegible]gisták ugyannak. is 20 éves kortól 80-ig összetarta-



LÁTOGATÓK A SÁROSPATAKI VÁRBAN

Helyet az élő művészetnek

létesülő 60 ágyas korszerű szálloda is elkészül!) Gyorsuló ütemben halad az Amerika felfedezésének évében épült katolikus templom — a hazai gótika ritka szép emléke — helyreállítása is.

A legközelebbi hetekben — március 17-én — avatják a Sárospataki Galériát.

Minden országjáró, művészetszerető ember tanúsíthatja: a képzőművészet ma már igazán nem fővárosi monopólium. A debreceni Déri Múzeum Munkácsy-gyűjteménye, a kaposváriak Rippl-Rónai anyaga, főként pedig a pécsiek impozánsan gazdag, a Gegesi-, a Forgács—Hahn- és a Tompa Kálmán-gyűjteményből kiteljesedő képtára, de a székesfehérváriak állandóan gazdagodó kortársi anyaga is erre figyelmeztet. Sárospataknak azonban — bár a felszabadulás után, az azóta sajnálatosan megszűnt Alkotóház léte valóban képzőművészeti centrummá is tette — mostanáig nem volt saját képgyűjteménye.

A felajánlások látványos-huszáros gesztusát nálunk mindig is legendává színezte a hagyomány. A „vitam et sanguinem" megajánlását, Széchenyi István Akadémia-alapítását még azok is jelesre fújták az iskolában, akik egyébként vajmi keveset tudtak a történelemből. Meglehet, néhány évtized múltán az a májusi délután is legendává színesedik, amelyen Béres Ferenc népdalénekes felajánlotta: évtizedek óta gyarapított képgyűjteményének színe-javát egy megalapítandó sárospataki galéria alapjául a városnak adományozza.

A jövendő legenda anyaga voltaképpen már együtt is van. 1934 szeptemberében egy rozoga parasztszekér tizenkétórás döcögés után megállt a híres pataki kollégium udvarán. A nehézmozgású, subás parasztember után két megszeppent fiú kászálódott le, még innen a kamaszkoron. A kollégiumi beíratkozás formaságait elfedte a látvány izgalma: boltívek, oszlopok, faburkolatos termek, könyvektől roskadozó polcok és íróasztalok, amikor ők villanyt és vasutat is először láttak életükben! És a kisebbik fiú, miután nyolc évet tölt az Alma Materben, néprajzot és művészettörténetet tanul az egyetemen, országosan ismertnevű énekes lesz. (Bejárja az országot, sőt Európát, eljutott Ázsiába, a tavasszal Ausztráliába készül, 4500 hangversenyt tartott, 150 ezer kilométert utazott.) Közben otthont teremtett, művészbarátságokat kötött, megtakarított forintjaival szenvedélyesen járta a képaukciókat, bizományi áruházakat, és néha felötlött benne: milyen jó lenne ezt a változatos, izgalmas, tartalmas életet meghálálni azoknak, akiktől szülei után a legtöbbet kapott — a patakiaknak.

A kötelék, amely az iskolához fűzte, évtizedek alatt sem lazult. Gyakran lejárt szerepelni — a fellépés honoráriumát minden alkalommal kollégiumi célokra, ösztöndíjakra fordította — patronálta a diákok énekegyüttesét, és valahányszor meghívták, ha tehette, leutazott az érettségizők búcsúztatására.

Szakemberek talán forintban is ki tudják fejezni, mennyit ér az a papírlap, amelyen Béres Ferenc írásban is közli a várossal — Tóth József vb-elnökkel — szándékát. A képgyűjtemény jövendő látogatóinak a forintösszegeknél többet mond a névsor: Mednyánszky László, Iványi-Grünwald Béla, Tornyai János, Nagy István, Rippl-Rónai József, Gulácsy Lajos, Holló László képei alkotják a felajánlott gyűjtemény javát. A huszadik század klasszikussá lett nagyjain kívül, élő mesterek festményei és grafikái, Csohány Kálmán, Kondor Béla és mások munkái is szép számmal szerepelnek az anyagban.

A megajánlás gesztusát a hagyományoknak megfelelően követte a felhívás: az illetékesek a leendő Sárospataki Galéria nevében az egykori pataki diákokhoz, az Alkotóház régi művészvendégeihez fordultak, hogy csatlakozzanak a kezdeményezéshez. A visszhang valóban ígéretes volt. Bartha László, Buza Barna, Kiss István, Kurucz D. István, Kucs Béla, G. Nagy András, Szabó Iván, Urbán György nyomban felajánlott műveket — ki egy, ki több alkotást — a születő galériának.

Csatlakozott Patak patrónusaihoz, művész mecénásaihoz a Nemzeti Galéria is, amely — Pogány Ö. Gábor irányításával készséggel vállalta a felajánlott gyűjtemény és a beérkezett anyag átvizsgálását, szükség esetén az egyes képek restaurálását, keretezését és az első kiállítás szakszerű rendezését is.

A további, időszaki kiállításokról még korai szólni, bár a tervek kialakulóban vannak. A patakiak valóban az élő művészetnek kívánnak helyt adni a tegnapi hagyományokat őrző várban és a városban is. Arról álmodnak, hogy idővel visszanyeri rendeltetésszerű használatát az egykori (jelenleg átmeneti diákszállásnak igénybe vett) Alkotóház és kialakul a fiatalok művésztelepe is. A Bodrog-parti Athén egy hegyaljai Nagybánya babérjaira áhítozik. Ez azonban még a jövő álma. Maga a Sárospataki Galéria azonban már nem terv, hanem a példamutató kezdeményezés reális eredménye. Olyan, valóban újtípusú kulturális intézmény, amelynek nemcsak jövendő tevékenysége, hanem születése is tanulságos.

FÖLDES ANNA

RÖNGÉSZŐ

Sport

Sikerélmény

Nem kell csodagyerek

Egy pécsi kisfiú

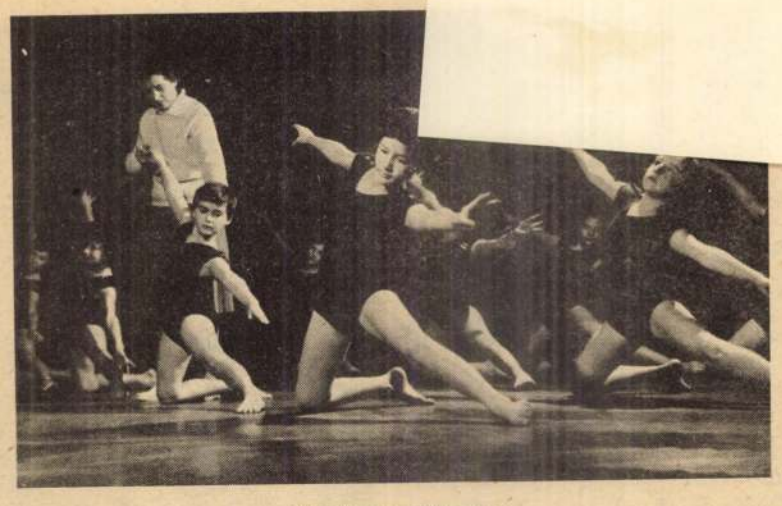

KÍSÉRLETI OSZTÁLY
A gyerekek büszkék

Világviszonylatban egyedülálló sportpszichológiai vizsgálatokat végzett a Testnevelési Tudományos Kutató Intézet. 12 000 iskoláskorú fiú és lány négy évig tartó megfigyelésével bizonyították be, hogy a fokozott testnevelés elősegíti a szellemi fejlődést, könnyebbé teszi a tanulást is. A megfigyelések eredményeit a szakemberek dr. Bakonyi Ferenc sportpszichológus vezetésével most összegezték.

Kísérleti osztályok

1962 szeptemberétől 1966 májusáig két kategóriában folyt a felmérés. A kutatóintézet munkatársain kívül részt vett benne a Budapesti Sportorvosi Intézet, valamint a budapesti, szegedi és debreceni Embertani Intézet. 90 kísérleti- és ugyanannyi kontrollosztályt választottak ki: 37-et Budapesten, 17-et Miskolcon, 15-öt Pécsett, 10-et Debrecenben, 7-et Szegeden és Egerben, 3-at Nyíregyházán és egyet Székesfehérvárott. Ezek között voltak általános iskolai felsőtagozatosok, tehát 10—14, és középiskolások, 15—18 esztendősek, fiú- és lányosztályok külön-külön és vegyesen. A hagyományos tanmenetben előírt heti két testnevelési órával szemben a kísérleti osztályokban négy testnevelési órát tartottak.

A vizsgálatok érdekében specializálták is az osztályokat. (Önkéntességi alapon, minthogy a kísérletre a testnevelő tanárok — osztályaikkal — önként jelentkeztek, s így érdeklődési körüknek megfelelően választottak sportágat.) A munka 25 osztályban atlétikára, 25 osztályban kosárlabdázásra, 25 osztályban kézilabdázásra, 15 osztályban tornára, 12 osztályban labdarúgásra, 10 osztályban röplabdázásra épült. Az átlagban ötvenes létszámú kísérleti osztályok tanulóit mintegy ötszázféle adat — antropológiai, pszichológiai, fiziológiai jellemzők szerint „anyakönyvezték". A változásokat minden tanév elején, majd havonta rávezették a statisztikai lapokra.

A négy kísérleti év tapasztalatai páratlanul érdekesek. Megdőlt az a régi felfogás, hogy a testnevelés fokozza a testnövekedést. Nem fokozza. A megvizsgáltak általános adatai szerint ilyen tényszámok mutatkoztak:

			növekedés
Általános iskolás lányok	kísérleti oszt.	(I. csop.)	19,2 cm
Általános iskolás lányok	kontroll-oszt.	(I. csop.)	19,1 cm
Általános iskolás lányok	kísérleti oszt.	(II. csop.)	17,2 cm
Általános iskolás lányok	kontroll-oszt.	(II. csop.)	17,4 cm
Középiskolás lányok	kísérleti oszt.	(I. csop.)	2,8 cm
Középiskolás lányok	kontroll-oszt.	(I. csop.)	3,1 cm
Középiskolás lányok	kísérleti oszt.	(II. csop.)	2,2 cm
Középiskolás lányok	kontroll-oszt.	(II. csop.)	2,3 cm

Mindez azt mutatja, hogy a kontroll-osztályokban nagyobb volt a növekedés, mint a kísérleti osztályokban, ami azzal magyarázható, hogy a fokozottabb testnevelési munkával terhelt tanuló szervezete más irányú fejlődés miatt (erő, gyorsaság, ruganyosság stb.) mutatott bizonyos lemaradást. Ugyanakkor nagyban elősegíti a rendszeres és fokozott testnevelés a fiataloknál az erő, a gyorsaság, a ruganyosság kilogrammokban, másodpercekben, centiméterekben le- még később is tapasztalható néhány centiméteres növekedés. Különbségek mutatkoznak a két nem között úgy is, hogy a fiúk gyorsasága az életkor előrehaladásával fokozódik, a lányoknál csökken: a 30 méteres állórajtos síkfutásnál tízéves fiúk és lányok között még csak 0,5 másodperc különbség volt, a tizennégy éveseknél 0,7 másodperc, de a 18 éveseknél már 1,1 másodperc a fiúk javára. Megfigyelés, hogy a 10—14 éves lányok 30 méteren, átlagban 0,5[illegible] fejpességiek. A tapasztalatok itt is eltérnek az eddigi felfogástól. A gyerekek általános állóképessége ugyanis sokkal nagyobb, mint eddig hitték. Felméréseket végeztek, vajon milyen teljesítményekre képes egy gyermek a teljes fáradtság érzetéig. Az adatok meghökkentőek. — Egy tízéves pécsi kisfiút 36 km-es futás után (!) leállítottak, nehogy esetleg károsodás érje az ifjú maratonista szervezetét — pedig még bírta volna. Ugyanitt két kislány 17 km-t futott. A középiskolás lányok közül egy egri gimnazista erejéből tellett a legtöbbre: 9150 métert futott, egy budapesti 15 éves gimnazista fiú pedig 16 km-t.

A speciális állóképesség ezzel szemben a korral, az izmok növekedése következtében állandóan nő. A 800 méteres futás adatai mutatják:

Tízéves lányok	4:18,7 perc alatt futották,
Tizennégy éves lányok	3:56,2 perc alatt futották,
Tizennyolc éves lányok	3:53,5 perc alatt futották,
Tízéves fiúk	3:45,8 perc alatt futották,
Tizennégy éves fiúk	3:01,9 perc alatt futották,
Tizennyolc éves fiúk	2:44,6 perc alatt futották a távot.

A fiúk a középiskola megkezdésekor magasugrásban 111 cm-t ugrottak. Az érettségizettek 140,4 cm-t. A hagyományos osztályokban ez a két adat: 109,6 és 132 cm.

A speciális állóképesség tehát a fiúknál jobb, mint a lányoknál, de a lányoknál a 10—14 éves korban 9,3-szer akkora, mint 14—18 éves korukban. A fiúknál ez csak 2,3-szeres arányt mutat. A sportmozgalom számára is döntő jelentőségű ez a tény: a 10—14 éves kislányok foglalkoztatását sokkal jobban kell szorgalmazni.

És a magyarázat?

a sport hasznát bizonyítja, hogy a kísérleti osztályokban egyharmaddal kevesebb volt a hiányzás, mint a kontroll-osztályokban. Tanulmányi eredményük is többet javult, a közösségben jobban megtalálták helyüket. Az általános iskolákban a pszichológiai vizsgálatok szerint az osztály központi alakja a legjobb sportoló. Utána következik a gyerekek szemében a legjobb tanuló, [illegible] az átlagos és a

nozni. Az iskolai közösségek kialakításánál tehát célszerű fokozottabban felhasználni, a szervező munkába bevonni a sportoló fiatalokat.

Érdekesek az iskolai közvéleménykutatás eredményei is. A megkérdezett középiskolás lányok 60.3 százaléka, a fiúk 29,6 százaléka az érettségi után nem kíván sportolni. Viszont a különböző sportolási lehetőségek között így oszlik meg az érdeklődés: a lányok 11,25 százaléka kosárlabdázna, 9.6 százaléka úszna, 6,8 százaléka kézilabdázna, 5.5 százaléka atletizálna. A fiúk 17,47 százalékának a labdarúgás a kedvence, 12,29 százalékának a kosárlabda (!), 6,68 százalékának az atlétika, 5,82 százalékának a kézilabda. A statisztikák szerint a kislányok 11 százaléka elégszik meg a heti két testnevelési órával. 16 százaléka szeretne három órát, 35,9 százalék heti négy órát. A fiúk 5 százaléka heti két órát, 16 százaléka három órát és 42 százalék négy órát kíván. Még egy érdekes adat: a megkérdezett lányok 28,39 százaléka látna szívesen mindennap testnevelést, a fiúknál [illegible] ez a szám 29,2 százalék. A [illegible] tantárgyak közül a középiskolás lányok 19 százaléka sorolja a test-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

1968 AUG 12

Rippl-Rónai levelek

1021

Rippl-Rónai József 60, eddig ismeretlen levelére bukkantak a Somogy megyei levéltárban. A levelek a festőművész első kaposvári megrendeléseivel kapcsolatosak. Mint ismeretes, a mester sokáig nem kapott szülővárosától megrendelést. Az első megbízatása az volt, hogy a város nyugalomba vonuló polgármesteréről készítsen portrét. A kép elkészült, de a város — az egyik levél tanúsága szerint — nem fogadta el a művet. (MTI)

2 Esti Hírlap
1968. augusztus 12, hétfő

Rippl Rónai József

bb helyszínre és a gyógysze
e- rekkel elkábított Pereirát
r- rendőrség főhadiszállásár
va szállították.

ü- Mint az AP megjegyzi, a
at uruguayi állami telefon
a- igazgatóság vezetője, Pa
checo elnöknek nemcsa
de közeli barátja, hanem egy
sz- ben meggyőződéses támo
gatója is a „*kemény kéz*
polítikájának, amelyet a
ut- elnök a diákzavargások és
sa- az uruguayi munkások til-
et- takozó mozgalmának meg-
ett fékezésére alkalmaz.

erősödő nyugati-északnyugati szél. A hőmérséklet kora délután 25, este 21 órakor 20 fok körül lesz.

SA.
Budapest, V., Pet.
Telefon: 188-296,

MAGYAR NEMZET

1969 JAN 25

1021

Látogatás a nagyváradi Ady Endre emlékmúzeumban

A romániai *Ady Endre emlékmúzeum* kétségtelenül nem is lehetne másutt, mint azon a Nagyváradon, ahol a forradalmár költő írt, élt, harcolt, a Körös-parti városban, amelyről a Holnaposok egyik legkiválóbbja, Juhász Gyula, Váradnak szentelt költeményében ezeket írta: *„Várad: hol Ady Endre arca / Ragyogott éjszakák homályán / S új versek csengő, könnyű harca / Vágott rendet a régi gárdán. / S a kávéházi zűrbe, zajba / Tárogatónk zendült kiáltván: / Hogy akik itt sírnak, lohollnak / Mind váteszeid, tarka Holnap!"* Ez áll a múzeum egyik kötetében.

Az emlékmúzeum 1957 novemberében, Ady születésének nyolcvanadik évfordulója alkalmából jött létre — dr. Petru Groza akkori román államelnök kezdeményezésére — az egykori Müller cukrászda (a népszerű és közkedvelt *Müllerei)* helyiségében, amelynek teraszán a költő nem egy halhatatlan versét írta. Nem messze volt ez a *Nagyváradi Napló* szerkesztőségétől, melyről Emőd Tamás így írt *„A régi redakció"* című szonettjében: *„A Körös-uccán ócska kis szobában / szerkesztett négy-öt nyurga ifiúr, / örök tubarózsával gomblyukában / ott pengette a lantot Ady úr."* De nincsen messze az emlékmúzeum a *Fekete Sas* palotától sem, ahol 1909-ben megnyílt — a költő hűséges barátja, Bölöni György rendezésében — a nagyváradi festők kiállítása, melyet Ady *„Egy gyenge kürtszó"* című cikkével köszöntött, a megnyitási ünnepségen pedig meleg hangján elszavalta *Szeretném ha szeretnének* című legújabb versét.

A több mint 9000 emléktárgyat őrző Ady-múzeum értékes ereklyéi közé tartoznak a *Léda a kertben* és az *Álom egy méhesről* című Ady-versek kéziratai, a budapesti *Aurora* irodalmi folyóirat egyik 1899. évi száma, amely a 22 esztendős első éves jogász Ady Endre *Örök vágy* című költeményét közölte, valamint a Debrecenben megjelent *Versek* című első Ady-kötet.

De féltve őrzött kincse az emlékmúzeumnak, a több mint hat évtizeddel ezelőtt megjelent haladó szellemű, irodalmi forradalmat indító antológia, a szinte jelképpé vált *Holnap* is, melynek Ady Endre volt a mentora.

Megtaláljuk a múzeumban Ady költeményeinek első fordításait is: Kürthy Sándor kéziratát, mely a *Párizsban járt az ősz* francia tolmácsolása és a Budapesten megjelenő *Luceafarul* egyik 1909. évi számát, amely román fordításban közli Ady *Haláltó* és *Krisztusok mártírja* című verseit.

Az emlékmúzeum falát — a bejárattal szemben — Ady *Magyar Jakobinus dala* című verse ékesíti, a költemény művészi tökéllyel, megrendítően ecseteli a magyarok, románok és szlovákok közös nyomorát. Különös jelentőséget kölcsönöz a versnek az a tény, hogy a költő a verset olyan konstelláció idején írta, amikor a legerősebben elnyomták a Habsburg-monarchia nemzetiségeit és fokozott mértékben, szüntelenül és könyörtelenül szították a gyűlöletet.

Gonddal őrzi a múzeum azokat a verseket is, amelyeket Ady az imperialista háború ellen írt.

A nagyváradi emlékmúzeum azonban nemcsak a harcos költő, hanem a bátor közíró Ady Endrével is megismerteti a látogatót. A párizsi villamosművek munkásainak sztrájkjával kapcsolatban például — miként a múzeumban láthatjuk — Ady a következőket írta, több mint tíz évvel a Nagy Októberi Szocialista Forradalom előtt — a *Budapesti Napló* 1907. március 17-i számában megjelent *Legyen világosság* című cikkében:

„Ha százezer munkás akar esetleg ünnepelni, akkor mi lesz? Micsoda öntudat és hatalom az övék! Néha-néha ugyan eloltják a lámpákat. Megállítják a vonatokat is. De mennyi új fényt adnak kárpótlásul az agyaknak. S micsoda boszorkányos tempóval halad, amióta ők hajtják, az emberi haladás gyors-kocsija!"

A költő és közíró Adyn kívül bemutatja a múzeum a *rajzoló* Adyt is. A zendüléssel vádolt három szentannai parasztasszony portréja, melyet Ady, mint törvényszéki riporter, egy bírósági tárgyaláson vetett papírra, megállja a helyét még Rippl-Rónai József Ady-portréja és Gy. Szabó Bélának, a költő szülőházát ábrázoló metszete mellett is; ezek szintén a múzeumot díszítik.

Az emlékmúzeum legértékesebb eredeti kéziratai közé tartozik Csinszka nyolc Adyhoz intézett levele és Dutka Ákosnak a múzeum felavatására írt *Üj velem a Müllereiba* című költeménye. Ez utóbbiból befejezésül idézek pár sort, melyek — legalábbis néhány röpke pillanatra — az emlékmúzeum helyére ismét odavarázsolják Ady második nagyváradi „otthonát", az egykori Müller cukrászdát: *Itt ült sokszor Ady, meg Nagy Endre, / Közéjük bújva, oh hányszor ültem én, / Míg szállt a kávé drága régi gőze, / A jövő derengett mindnyájunk szemén.*

Dunajecz László

Rippl Rónai

mély részvéttel búcsúztatták Betlen Oszkárt, a magyar és a nemzetközi kommunista mozgalom kiemelkedő harcosát. Koszorúkkal borított ravatalánál díszőrséget álltak barátai, tanítványai, egykori harcostársai, köztük *Nyers* Rezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Óvári* Miklós, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, *Friss* István akadémikus, az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének igazgatója, *Vass* Henrik, az MSZMP KB Párttörténeti Intézetének igazgatója, *Fodor* Zoltán, a bécsi nemzetközi atomenergia ügynökség mellett működő magyar állandó képviselet vezetője és *Vágó* Ernő ezredes, a Partizán Szövetség titkára. Gyászkarszalaggal sorakoztak fel a ravatalnál egykori fogolytársai, külföldi bajtársai: Leon *Stasiak*, a német Auschwitz-bizottság elnökségének tagja, Adam *König*, a német antifasiszta szövetség auschwitzi csoportjának vezetője, dr. Jiri *Wehle*, a csehszlovák Auschwitz-bizottság elnöke, Willy *Höhn*, a nácizmus üldözöttei NSZK-beli szövetségének (VVN) külügyi osztályvezetője és Barbara *Sadowska*, a nemzetközi Auschwitz-bizottság titkárságának igazgatója.

Az MSZMP Központi Bizottsága nevében Friss István mondott búcsúszavakat. Méltatta Betlen Oszkár harcos, törhetetlen hitű életét, kom-

legális mozgalomban, a Horthy-fasizmus, a Gestapo börtönében — haláltáborban, és helytállását újságíróként, tudósként, politikusként.

Az MSZMP KB Párttörténeti Intézetének utolsó üdvözletét Vass Henrik, az intézet igazgatója tolmácsolta. Hangoztatta: emlékét minden szónál maradandóbban őrzik könyvei és tanulmányai, egész tudományos munkássága, életműve.

A Partizán Szövetség, az egykori harcostársak, barátok nevében Fodor Zoltán és Leon Stasiak búcsúzott Betlen Oszkártól.

A kegyeletes gyászünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Az EAK művészegyüttese Magyarországon

Az Egyesült Arab Köztársaság nemzeti művészegyüttesének első európai turnéja során a magyar—egyiptomi kulturális munkaterv keretében hazánkba is ellátogat a száztagú művészeti csoport. Háromhetes NDK-beli vendégszereplés után az együttes január 29-én érkezik Budapestre. Február 2-án az Erkel Színházban, 6-án a Vígszínházban mutatkozik be, ezt megelőzően január 31-én Salgótarjánban, majd február 4-én Kecskeméten, 9-én pedig Miskolcon lép fel az együttes.

amely
MSZMP
elnöke
a Magyar-
jet—Magy
1969. évi
vének alá

jószolg
B

A Magyar Kereskedelmi Kamara szervezésében háromtagú ecuadori kereskedelmi küldöttség folytat tárgyalásokat Budapesten a két ország közötti árucsere-forgalom kibővítéséről. A jószolgálati küldöttség tájékozódni kíván arról, milyen lehetőségek vannak Magyarországon a hagyományos ecuadori termékek, déligyümölcsök eladására és megvizsgálja, milyen magyar mezőgazdasági gépeket, járműveket szerezhetnek be.

A küldöttség vezetőjét, Pedro I. *Mendez Gilbertet* fogadta dr. *Szalai* Béla külkereskedelmi miniszterhelyettes és *Sós* Iván, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnökhelyettese. Az ecuadori kereskedelmi szakemberek látogatást tettek a Magyar Külkereskedelmi Bankban, felkerestek több vállalatot, köztük a MOGÜRT-öt, a MONIMPEX-et és az Ikarus Járműgyárat.

Hogyan segítheti dolgozóik lak

Pénteken megjelent a pénzügy, az építésügyi és a városfejlesztési, valamint a munkaügyi miniszter együttes rendelete a lakásépítés vállalati támogatásáról. Az új jogszabály lehetővé teszi, hogy a részesedési és a fejlesztési alap egy részét a vállalatok dolgozóik lakásépítésének segítésére fordíthassák. A részesedési alapból felhasznált összeget maga a vállalat állapítja meg, a fejlesztési alapnak pedig legfeljebb 10 százalékát lehet felhasználni e célra. Az így képzett lakásépítési alapból hozzájárulhatnak a dolgozók társas- és családiház építéséhez, szolgálati lakásokat építhetnek, ha pedig a vállalat segíti a tanács bér- és szövetkezeti lakásépítését, úgy *kijelöl-*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1968 AUG 4.

Élnek a műemlékek

Nálunk valóban élnek a műemlékek és hallatnak magukról. Ezekben a napokban talán legtöbbször a gyulai vár és a szombathelyi Iseum. Az előbbinek középkori, tömör téglafalai — hajdan Mátyás fia, Corvin János volt köztük a várúr, ma Madách színpadra írt hőse. Csák — a mind népszerűbb várjátékoknak adnak otthont; az utóbbi 1800 éves oszlopai között már készülődnek az Aida bemutatójára. De a hírsorolást folytathatnánk is: nemes muzsika néhány koncertje a Balaton melletti Kőröshegy ötszázéves, szép egyházában, Rippl-Rónai kiállítás a hajdani tihanyi apát vastagfalú rezidenciájában, még Szeged egymagában maradt építészeti emléke, a Demeter torony is szolgál olykor — díszletül valamelyik szabadtéri előadáson.

Mindez csupán néhány aktuális nyári példa a télen-nyáron érvényes szép törvényszerűségre, hogy nálunk élnek, működnek, közösséget szolgálnak, hasznot hajtanak a műemlékek.

Szomorúan kevés építészeti emléket hagytak ránk épen, egészben a pusztító évszázadok. Románkori épületeinket a tatárdúlás, gazdag gótikánkat, pompás reneszánsz architektúránkat a török hódító háborúk, barokk-klasszicista remekeinket a szabadságharcok csatái, s egész építészettörténetünket a második világháború ritkította-rombolta; nálunk szinte minden nagy építészeti korszakot nagy háborús szakasz követett. Természetes hát, hogy amit sikerült eddig megőrizni — hegyvidéki várakat és várromokat, völgybe húzódó kolostorokat és városok régi palotáit — ma tovább őrizzük. Jobban, gondosabban mint bármikor, többet áldozva rá, mint korábban. Az országos műemléki szervek több várat építenek mostanában, mint várépítő királyunk IV. Béla, — mondogatjuk tréfásan, ha a műemlékesek nem is építenek, csak restaurálnak, gondoznak, tudományosan és a történelemhez híven.

Nem csupán önmagukért, nem múzeumi halott tárgyként keltik életre a vastag falak architekturáját, a leheletfinom kőfaragványok vékony rácsozatát, nem öncélú régészeti program tárja föl a mészréteg alatti freskókat és a vakolat alá rejtett faragott ajtókereteket. Minden műemléknek, minden újonnan restaurált, gondosan rendbehozott műemléknek célt, feladatot találnak. A vastag falak közé könyvtár költözik, a kőfaragványok mögött múzeum rendezkedik be, a freskók műemlékbe telepített hangversenytermeket díszítenek és a malterből kifejtett faragott ajtókon át modern művelődési intézményekbe vezet az út. Országszerte, a gyöngyösi zeneiskolában és a győri múzeumban, a nagyvázsonyi vár öregtornyában és Esztergom több barokk palotájában rendre kultúránkat szolgáló intézmények dolgoznak.

Szükségünk van az épületnek is értékes, helyiségnek is fontos helyrehozott műemlékekre. E mindenképpen fontos gazdasági meggondolás mellett a műemlékek további sorsa is ezt a jó gyakorlatot diktálja. Mert ugyan milyen sorsra juthatna egy mégoly szeretetteljes gonddal restaurált, helyrehozott, megtisztított kastély, polgárház, vár, vagy kolostor, ha a nagyon tökéletes rendbehozás után tisztelet-ből üresen hagynánk, gazda, feladat, élet nélkül? Egy ép, hatalmas épületet soha nem lehet úgy megőrizni elzártan, mint egy ötvösmunkát: ha kikapcsoljuk az életből, ismét halálra ítéljük. Míg ha értelmet, feladatot kap ismét — s ezzel együtt: gazdát — bekapcsolódik ismét az életbe, s éppúgy egyenrangú tagja egy épületegyüttesnek, mint fiatalabb társai.

Ezért dolgoznak régóta okos előrelátással a műemlékvédők: már a restaurálás, a helyreállítás elején tudják többnyire, milyen feladatot szánnak a megújuló épületnek, s eszerint készítik gondos terveiket.

Mert az öreg épületek új feladatai nagyon sokfélék, s nem is mindig kulturálisak. Van jónéhány köztük, amely továbbra is régi, évszázados feladatát teljesíti a restaurálás után: Pollák Mihály alkotása, a szekszárdi megyeháza most is megyei tanács, Buda török fürdői most is fürdőzőket fogadnak a kupolák alatt, s a székesfehérvári városházán ma is a város vezetősége dolgozik, mint évszázadok óta. De vannak meglepően új feladatot kapó műemlékek is. A kőszegi várban, az egykori erődítmény faiai között presszógép sistereg és fiatalok randevúznak. A tapolcai tavi malom vízkereke forog ugyan, de belülről vendég turisták hallgatják a vízcsobogást. Működik idegenforgalmi hivatal, dolgoznak népi iparművészek, szorgoskodnak emléktárgyakat kínáló kereskedők, sőt a mezőgazdasági tudományos kísérleteket végző kutatók is a kastélyok és várak, paloták és műemlékházak falai között. Az új feladatot természetesen úgy kell megválasztani, hogy ne ártson az öreg falaknak, a régi értékeknek. Előírás szabályozza nálunk: úgy töltjük meg elevenséggel a műemlékeket, hogy használjanak, s ne belepusztuljanak a munkába. Azt akarjuk, éljenek még soká, segítsenek és szépséget nyújtsanak a múlt eleven és megelevenített, nagyszerű tanúi.

r. gy.

Az emberfia születése per-

A beszélő köntös filmen

Tavasszal kerül a közönség elé az új magyar film

A magyar filmgyártás kötelességének tartja, hogy filmre vigye a magyar klasszikusok legsikerültebb alkotásait. Ezek közé tartozik Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös című műve, amely megjelenése után rögtön népszerű lett, s ezt a népszerűségét szinte azóta is megszakítás nélkül tartja. A kitűnő Mikszáth-mű megfilmesítésére először 1941-ben vállalkoztak, de ebben nem volt sok köszönet: meghamisították a nagy regényíró művét, különösen társadalombírálatát. (Ez a film egyébként elveszett, csak a forgatókönyve maradt meg.) Régi adósságot törleszt tehát Fejér Tamás rendező és stábja, amikor most hozzá kezd A beszélő köntös filmreviteléhez. Több mint száz szereplője van az alkotásnak: a főszerepeket a magyar filmekben százhúszadik alkalommal fellépő Páger Antal, a közönség előtt tehetségét már megmutató Iglódi István, s egy elsőfilmes: Detre Anna, harmadéves főiskolai hallgató alakítja.



Jelenet a készülő filmből: ifj. Lestyák Mihály (Iglódi István) és Cinna, a szép cigánylány (Detre Anna)

Az 1600-as években Kecskeméten és környékén játszódó film forgatását Bugacon kezdték meg — a film utolsó jeleneteit készítik el először. Ezután bevonul a stáb a pasaréti filmstúdió udvarába, itt építették fel ugyanis — történészek és művészettörténészek konzultálásával — a kecskeméti piacteret, ahol egy sor jelenet játszódik majd. A történelmileg hiteles eseményeket feleleventő, Mikszáth nagyszerű anekdotáló hangját is átvevő színes magyar film előreláthatólag 1969 márciusában kerül a közönség elé.

(u. l.)

Megyei szinten működik majd a pályaválasztási tanácsadó

A pályaválasztási tanácsadás továbbfejlesztése, a jelentkező igények megfelelő színvonalú kielégítése érdekében megyénkben is létrehozzák a pályaválasztási tanácsadót. A tanácsadó feladata elsősorban a fiatalok pályaalkalmasságának vizsgálata, szaktanácsadás, valamint az iskolában folyó pályaválasztással összefüggő pedagógiai és iskolaorvosi tevékenység továbbfejlesztésének elősegítése.

A megyei pályaválasztási [illegible] lyokkal — szeptember közepéig elkészíti.

A nyereségfelosztás új rendszeréről

A Kossuth Kiadónál megjelent a népszerű Tények és érvek sorozat új füzete.

A füzet ismerteti a nyereségfelosztás szempontjából alkalmazott kategorizálást: a nyereségrészesedés kategórián belüli differenciálást: a három kategóriában érvényesülő elosztási elveket, s azt is, hogy miként alakul a dolgozók jövedelme a veszteséges vállalatoknál.

[illegible] ajánlatot dr.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

1968 AUG 18.

#

Rippl-Rónai József öt, eddig ismeretlen levelére bukkantak a Somogy megyei levéltárban. A levelek a nagy festőművész első városi munka-megrendeléseivel kapcsolatosak.

1021

Rippl Rónai
1 rel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1968 JUL 7

1021 Rejtő Rónai József

Kiállítások nyáron

Dehogy akar bárki is múzeumokkal és kiállítótermekkel támasztani konkurrenciát a strandoknak és a hegyeknek, a Balatonnak és a Mátrának; nincs olyan elfogult múzeológus e hazában, aki komolyan gondolna erre a lehetőségre a kánikula és a nyaralási idény kellős közepén.

Csakhát a múzeumok ennek ellenére megtelnek kirándulóruhás aszszonyokkal és shortos férfiakkal, meg ricsajos iskoláscsoportokkal. És éppen a nyaralóhelyeken, az üdülőközpontok közelében, a borús napokon és megtervezett kirándulások alkalmából, tudatos érdeklődéssel, vagy véletlen-ráérősen érkeznek kiállításokra nyaralási időben, méghozzá gyakran olyan ezrek, akik máskor közelében sem járnak az efajta látnivalónak. Évek óta megfigyelhető, hogy a meleg nyár a hűvös múzeumok idénye is a maga módján.

A szokott kiállítási élet ilyenkor a visszájára fordul: amíg egész évben a nagy, központi intézmények, országos múzeumok és tágas kiállítási csarnokok felé vonul a látogatók többsége, most

A VIDÉKI MÚZEUMOKÉ A VEZETŐ SZEREP,

a badacsonyi Szegedy Róza-házé és a zebegényi Szőnyi István Emlékmúzeumé, a szegedi képtáré és az egri kazamatáké, ahol több igazi érdeklődő fordul meg ilyenkor, mint a nagytekintélyű patinás intézményekben.

Természetes ez, hiszen ezekre a környékekre tódul az ország. Nem a múzeumokért persze, hanem a Balaton vizéért és Eger boráért, a szeged: halászléért, szabadtéri előadásáért, meg a Duna-kanyar hegyeiért. De ha betelt az élménnyel, ha változatosságot kíván, betér a múzeumba, az ismeretlen, érdekesnek látszó kiállításra is. Régen tudják ezt a múzeumok, kiállítótermek gazdái is, s ekképp készülnek az ilyen betérésre. A Balaton két partját sűrűn telerakják látnivalóval Veszprém és Somogy megye múzeumai, a siófoki új népművészeti kiállítástól a szemesi postatörténeti kiállításig, Keszthely múzeumától Badacsony verses-rajzos Balatoni Almanachjáig — ahány a kiállítás, annyiféle A Duna-kanyar vonalát sűrű pontsor jelzi az ország múzeumi térképén: Szentendre szoborparkja és Zebegény Szőnyi-háza, Visegrád felsorolhatatlanul sok értéke és Esztergom egyházi és állami gyűjteményei. Nyugat-Magyarországon Soprontól Kőszegig és Szombathelyig vezet ez a vonal. Északon a gyöngyösi-mátrai kiállítástól Egeren át Diósgyőrig és Pakig — felsorolni is nehéz.

A könnyű öltözékű és könnyű kedélyű nyári látogató könnyű, érdekes kiállításokat keres, olyat, amely szórakoztat és kellemesen tanít. Olyat, mint például a mostanában örvendetesen gyarapodó

„SKANZENEK", A SZABADTÉRI NÉPRAJZI KIÁLLÍTÁSOK.

Nem véletlen, hogy az első ilyen „eredeti" múzeumok éppen „nyári" vidékeken, a nagyvázsonyi vár közelében, Tihany dombján s a Kékes tövében, Parádon nyíltak meg. Régi, kedves formájú parasztházak és fazekasműhelyek, ezek eredeti évszázados formában, vagy szakszerűen helyreállítva nem tanítani akarnak komoly-oktatóan, csak megmutatni magukat, nem is múzeum gyanánt. S belsejük ugyanilyen barátságosan fogad: üvegszekrények helyett régi bútorokkal, magyarázó cédulák helyett célszerű elrendezéssel, mesterséges ragyogás helyett hétköznapi hitelességgel. Aki felfedezi például a parádi palócház kürtös kemencéje előtt a füstös régi edényeket, pitvarában a geometrikus mintájú ládákat, többet — mert szórakozva — tanul a népi építészetből, paraszt-életmódból, a palóc művészetből, mint akármilyen elegáns világvárosi gyűjteményben. Hasonló hangulattal vonzanak szerte az országban az emlékmúzeumok, nagy emberek, érdekes személyiségek, alkotók eredeti formában meghagyott szobái, s ha nem is ezzel a módszerrel, de hasonlóképpen a könnyedség, a kellemes hangulat jegyében fogannak az „igazi" kiállítások is nyáron.

Öt-hat nyári kiállítási központ is támad ilyenkor az országban, csupa olyan gyűjtemény, amely

TÉLEN NEM LÁTHATÓ ÉRDEKESSÉGEKET KÍNÁL

évek óta nagy sikerrel. Esztendők óta tudják a balatoni hajókirándulások résztvevői, hogy a tihanyi múzeum országos jelentőségű, különleges gyűjteményt kínál — az idén a századelő nagy mesterének, Rippl-Rónai Józsefnek az emlékkiállítását —, s hogy Keszthelyen is minden esztendőben megrendezik a témájában különlegesen balatoni nyári tárlatot. A szegedi játékoknak természetes kísérője az alföldi festészetet összegyűjtő nyári tárlat, s a balatoni autósokra szintén a nyári érdekes gyűjteményekkel — az idén a tehetséges fiatal művész, Orosz János kiállításával — a székesfehérváriak.

(—a—a)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-295, 188-307

KISALFÖLD

1968. július 7., vasárnap

Szülőföldünk történetéből

A kavics sima lesz, mire hozzánk hozza a v

KISBAJCSOT már 1466-os okleveleik is említik, mint kuriális nemes települést; Vének — a régi iratok szerint — I. István-kori település, és a tatárjárás idején lés, és a tatárjárás idején települt mai helyére.

Kisbajcs 1927-ben egyesült Szőgye községgel. (Ez is régi település, 1252-ben Terra néven ismert.) 1594-ben, amikor Vének másodszor pusztult el, a törökök teljesen lerombolták. Vénekkel együtt pusztaság marad egészen a hódoltság végéig. Ekkor Vénekre németekkel telepíti be a főapátság. Ezek a gyakori árvíz miatt megszöktek, ezért a környező falvakból és Csallóközből települt be mind a két község.

Jókai Mór „Elátkozott család" című regényében érdekesen írja le a menekülők szigetek közötti útját, amikor a Dunán, éjszakai viharban — a mai Kolera és Torda szigetek közti szakaszon — szöktek a szerelmesek.

Vének *Boldizsár Iván* magyarországi útikönyvébe is bekerült a „hires Véneki csárda", mint a főapátság utolsó „iccéskorcsmája" miatt. Ma erdészház áll a helyén, csak a pince maradt meg.

Kisbajcs a történelem folyamán mezőgazdaságát alakította ki, Vének — a Duna adta lehetőségekkel — halászattal, vízi molnársággal, hajóvontatással, hajózással foglalkozott, egészen a felszabadulásig. Régtől volt iskolai oktatás Véneken, bár a „konvenciós mester" csak hetenként kétszer jött át Győrszentiványról.

VÉNEKEN a „gazdák" intézték a közigazgatást, bár csak nyolcan voltak, de a hajósok távol jártak. A község fejlődésének is a „gazdák" voltak kerékkötői. A főapátság, meg a gazdák meg nem értése miatt az épiteni akarók nem kaptak házhelyet, ezért egész utcányian Gönyü községbe költöztek.

A szabadságharcból mind a három község kivette a részét. Kisbajcs nemesi községként élt, Véneknek csak egy nemese volt, az is elvesztette kiváltságait. Az ok az volt, hogy megvásárolta egy Klapka-huszár lovát, aki azt úgy szerezte, hogy levágta a győri császári helyőrség dragonyosát. A véneki nemes e lovon ment a győri piacra 1851-ben, s a jószágot felismerték a császáriak.

Az első világháborúnak tizenöt áldozata volt községeinkből. A Tanácsköztársaság idején is önálló maradt mind a három település. A véndelmi harcokban Kisbajcsról *Sefcsik István*, Vénekről négy vöröskatona vett részt. Közülük *Horváth István* még életben van, Véneken lakik, nyugdíjas hajós. *Szalai Antal* és *Hervai János* a Szerencseny—Felnémeti között folyt harcokban hősi halált halt. A fehér terror Kisbajcsról *Csongrádi Ignácot* és *Zalka*

A lehetőségek kihasználásával és társadalmi munkával kezdődött meg 1947 őszén Vének, 1948 tavaszán Kisbajcs villamosítása. Az egyik helyen 1948 május 1-én, a másikon ugyanezen év december 5-én gyulladt ki a villany. A fény volt első sikerünk. Ezt követte a földművesszövetkezet szervezése Véneken és Kisbajcson is. Azóta többször „házasodtunk", s most már bizonyos, hogy a Győr és Vidéke Általános Fogyasztási- és Értékesítő Szövetkezet mellett kötünk ki. Ezzel a választással többé-kevésbé elégedettek is vagyunk, hiszen községeink ellátását megfelelően végzik.

A TANÁCSOK 1950-ben alakultak, s ekkor a körjegyzőségtől kivált Nagybajcs, mi is saját magunk kezdtük rendezni ügyeinket. Kezdetben a lakosság nehezen értette meg az egyenrangú egymás mellett élést, de ahogyan a Duna messziről szállított kavicsa sima lesz, mire hozzánk hozza a víz, úgy a községek közötti zsörtölődések is simára koptatták a kezdetben göröngyös-érdes érdekköveket. Az 1954-es árvíz már rendezett sorainkat bontotta meg. Kisbajcson a házak 70, Véneken 30 százaléka pusztult el. Államunk segítségével és népünk összefogásával községeink újjáépültek, és szebbek, egészségesebbek lettek, mint voltak.

A mezőgazdaság szocialista átszervezése nem érte készületlenül községeink lakosságát, mindenki látta, hogy a fejlődés útja ez. Kisbajcson és Véneken is 1959. február 16-án alkultak meg a tsz-ek

Amikor
vezetői, hog
gok nem
kezdődött a
ként Vének
Győrszentiv
bajccsal lé
Mivel taná
cson volt,
tsz-ek vez
egyesülés
Tsz-szel t
ban valós
gazdálkodá
csúcsában
a már egy
neki tsz is
Már 196
Kisbajcs s
nem volt
tanácstól
gélyt kap
lesztési
község fel
— és a s
kénti 300
rulásával
is. Nem
sem, hogy
tódtak ké
veink, mé
sarat, de
ladhatott

A GYŐ
ülnek az á
szívesen r
a „busztet
útunkon s
ellepi. A r
is szóvá
gasabb a h
ország bá
ban remén
és véneki
szer majd
oda is, ahe
vosolják a

id. C
Dobe
Gábr
Harg
Husz
Pado

1968 JUL 7
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Rippl Rónai József
1021

Krúdy-szobor a Margitszigeten

Tízéves tervet készített a fővárosi tanács népművelési osztálya a margitszigeti művészsétány fejlesztésére. A két, régebben itt állott szoborral — Arany János és Tompa Mihály portréjával — a lombos fák határolta sétány már valóban művész jelleget kapott, s ma kulturális létünk kiemelkedő nagyjainak 22 mellszobra díszíti a kertgalériát.

A most elkészített fejlesztési terv szerint 1969-ben kap itt helyet Kodály Zoltán szobra, Bihari János, Balassi Bálint, Csontváry Kosztka Tivadar és Radnóti Miklós portréja. A következő évben Kelemen Lászlónak, a magyar hivatásos színjátszás megteremtőjének állítanak emléket, majd Izsó Miklós, a romantikus kor nagy tehetségű szobrásza, Jászai Mari, József Attila és Barabás Miklós kap emlékművet.

A tervek szerint 1974-ben halálának 125. évfordulóján állítják fel Petőfi Sándor szobrát, később Vörösmarty Mihály, Weiner Leó, Egressy Gábor, Ripp-Rónai József és Krúdy Gyula művészportréját.

napi

NK

zrend

nehezíti a személyi javak védelmét, hogy sok ember szinte felkínálja holmiját a tolvajnak. Itt van például a gondatlanságból vidéken gyakori kerékpárlopás. Tavaly több ezer bejelentés érkezett eltűnt kerékpárokról, ugyanakkor több ezer olyan kerékpárt találtak a rendőrök, amelyet át kellett adni a bizományi áruházaknak, mert a tulajdonosok felhívásra sem jelentkeztek.

Közrendről, közbiztonságról beszélgetve, többször hallani olyan véleményt, hogy a városi utcákon — főleg a budapesti utcákon — kevés a rendőr. Igaz, ma már nincsenek úgynevezett rendőrposztok, mint régen, aminek különben egyebek között meg volt az a hátránya, hogy nemcsak a jószándékú járókelő tudta, hol található az őrszem, hanem a bűnös szándékú is. Jelenleg viszont az éjszakánként járőröző rendőrökön kívül sok rádióval felszerelt rendőrgépkocsi járja a fővárosi utcákat, de az országutakat is és ellenőrzi, óvja a közrendet. Mindehhez hozzá-

269. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Pulykák. Rákosi Jenő tulajdona.
270. KOSZTOLÁNYI-KANN GYULA: Országút.
271. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Téli táj. Révai Ödön tulajdona.
272. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Öregek. Báró Hatvany Ferenc tulajdona.
273. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Boglyák a hóban. Révai Ödön tulajdona.
274. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Szőllőkapálók. Fruchter Lajos tulajdona.
275. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Szivárványos táj. Révai Ödön tulajdona.
276. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Faültetők. Révai Ödön tulajdona.
277. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Látogatás. A Szépm. Múz. tulajdona.
278. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: A kedvenc. érdi Krausz Simon tulajdona.
279. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Nyári vendéglő. Báró Hatvany Ferenc tulajdona.
280 RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Asztalnál. Özvegy Révai János Mórné tulajdona.
281. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Téli táj. Wolfner József tulajdona.
282. VASZARY JÁNOS: Ősz. Révai Ödön tulajdona.
283. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Parasztasszony. Dános Géza tulajdona.
284. RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: Kirakat előtt. Fruchter Lajos tulajdona.
285. NYILASSY SÁNDOR: Vasárnap. Dr. Devecsery Béla tulajdona.
286. VASZARY JÁNOS: Ülő parasztleány. Wolfner József tulajdona.
287. PERLMUTTER IZSÁK: Kötő leány. Magántulajdon.
288. KOSZTA JÓZSEF: A tarlón. Szánthó Jenő tulajdona.
289. PERLMUTTER IZSÁK: Falurészlet.
290. PERLMUTTER IZSÁK: Templomban.
291. PERLMUTTER IZSÁK: Fiatal anya. Magántulajdon.
292 PERLMUTTER IZSÁK: A két életkor.
293. BÁRÓ HATVANY FERENC: Erdő mélyén.

Kiállítás. 1927. táj- és életk. kiáll.

294. PERLMUTTER IZSÁK: Kecskelegelő.
295. GLATZ OSZKÁR: Csalamádét hordó nő.
296. PENTELEI MOLNÁR JÁNOS: Beteg fák. Özvegy Pentelei Molnár Jánosné tulajdona.
297. KATONA NÁNDOR. Ködös holdvilág. Dr. Deutsch József tulajdona.
298. UJVÁRY IGNÁCZ: Dunai táj. Zala György tulajdona.
299. MAGYAR MANNHEIMER GUSZTÁV: Rákoson.
300. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV: Eső után. Kónyi Hugó tulajdona.
301. KATONA NÁNDOR: Téli reggel. Wolfner Gyula tulajdona.
302. TORNYAY JÁNOS: Falusi szoba. Wolfner Gyula tulajdona.
303. OLGYAY FERENC: A Tisza partja éjjel. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
304. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV: Bolgártelep a Rákoson. Lipótvárosi Kaszinó tulajdona.
305. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV: Trencsén vára.
306. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV: Favágó az erdőben. Horváth Zsigmond tulajdona.
307. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV: Tavaszi táj. Kálmán Jenő tulajdona.
308. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV: Téli erdő.
309. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV: Réten játszó gyermekek. Dr. Frank Salamon tulajdona.
310. VASZARY JÁNOS: Mezei út. Millhoffer Vilmos tulajdona.
311. MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV: Duna-ág.
312. KOSZTOLÁNYI-KANN GYULA: Dunai táj.
313. BÁRÓ HATVANY FERENCZ: Őszi napfény.
314. GLATZ OSZKÁR: Fiatal anya gyermekével. Horváth Nándor tulajdona.
315. KOSZTOLÁNYI-KANN GYULA: Falu vége.
316. KOSZTOLÁNYI-KANN GYULA: Lombos fák.
317. BÁRÓ HATVANY FERENCZ: Napos út.

Rippl-Rónai József

Az Est, 1927. nov. 27.

Vasárnap, 1927 november 27.

Vasárnap délután temetik Rippl-Rónai Józsefet

— *Az Est tudósítójától* —

Rippl-Rónai József temetése vasárnap délután fél három órakor lesz Kaposvárott. A város — mint azt már tegnap jeleztük — saját halottjának tekinti az elhúnyt mestert, Kaposvár díszpolgárát. *Rippl-Rónait* a kaposvári városháza dísztermében ravatalozták fel, ott tartják meg a temetési szertartás is.

A kultuszminiszter képviseletében *Petrovics* Elek, a Szépművészeti Múzeum igazgatója mond a temetésen gyászbeszédet. Somogy vármegye nevében a főispán, Kaposváros nevében a város polgármestere búcsúzik Rippl-Rónaitól.

A temetésen minden művészeti egyesülésünk képviselteti magát. A Képzőművészeti Társulat, a Szinyei Társaság, a Nemzeti Szalon, a KUT s a Fészek is képviselteti magát. A Szinyei Társaság nevében *Csók* István, a KUT nevében *Beck* Ö. Fülöp, a Fészek nevében *Gárdos* Aladár mond beszédet.

Gróf *Klebelsberg* Kunó kultuszminiszter ma részvéttáviratot küldött a gyászoló családnak. Természetesen úgy a kormány, mint az említett társaságok is koszorút fognak helyezni a koporsóra.

»királyok« erre rendkívüli közgyűléseket hívtak össze s idegesen tanácskoztak, mitévők legyenek? Hosszas tanácskozásra azonban nem volt idő s így *gyorsan dönteni kellett*. Elhatározták, hogy a *Goodrich* pneumatikjait 5 százalékkal, a *Dunlopét* szintén 5 százalékkal és a *Goodyearét* 10 százalékkal szállítják le.

— Ez a leszállítás — mondotta *Goodrich* vezérigazgatója — csak afajta sötétbe való ugrás. Leszál-

1982 FEB
KÖNYVVILÁG
MHSAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Műemlékvédelem — Országépítés

Műemlékeinket — történelmünk és kultúránk eleven tanúit — nem páncélszekrényekben vagy légkondicionált vitrinekben őrzik, mint más apró műtárgyakat, nem áll mellettük őr, aki figyelmeztet, ha túl közel merészkedik hozzájuk valaki: az időjárásnak — és még inkább az értetlenségnek — kitéve állják az idők viharát. Ki vannak szolgáltatva az értékelés és értelmezés divatjának, szeszélyének, de a közöny pusztító erejének is, amely praktikusnak vélt pillanatnyi érveivel rongálja, olykor megsemmisíti az évszázados örökséget.

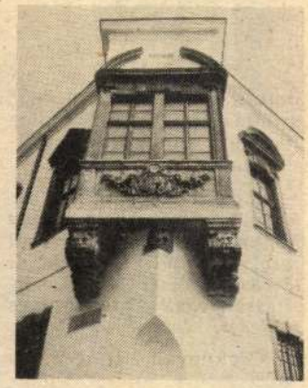

Az egykori budai Tanácsháza

A második világháború pusztítása pótolhatatlan kárt okozott fővárosunk épületeiben, de még a közrend megszilárdulása után is sok megmenthető érték esett áldozatául az elkapkodott döntéseknek. Óriási feladat hárult a műemlékvédelemre: ideológiai, módszertani és anyagi nehézségeket legyőzve kellett helytállnia az újjáépítés heroikus küzdelmében.

E korszak néhány igen érdekes történetét ismerhetjük meg Dercsényi Dezső *Mai magyar műemlékvédelem* című könyvéből. A Kossuth-díjas művészettörténész a magyar műemlékvédelem egyik vezéregyénisége, kitűnő áttekintést ad műemlékvédelmünk szinte valamennyi kérdéséről. Az események részeseként sőt mozgatójaként színesen és magávalragadóan ábrázolja azt a fejlődést, amely az elmúlt harminc évben végbement, ugyanakkor módszertani kérdéseket, néhány jellemző helyreállítást is bemutat. A szerző hangoztatja a kollektív munka fontosságát, s valóban: a műemlék-helyreállítás példa lehet az országépítésre is, mert a lelkesen és gondosan végzett közösségi tevékenység célja nem a bármilyen módon befejezett, éppen-csak-elvégzett mennyiségi termelés, hanem a magas színvonalú, igényes alkotás létrehozatala.

A műemlékvédelem alapvető feladataihoz tartozik a műemléki számbavétel. Derecze Péter 1906-ban megjelent *A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma* című könyve az eltelt évtizedek alatt elavult. Genthon István művészettörténész a Műemlékek Országos Bizottságában már 1934-ben elindított egy nagyszabású vállalkozást, a műemléki topográfia elkészítését. Először 1951-ben, majd háromkötetes formájában 1959—1961-ben adták ki, *Magyarország művészeti emlékei* címmel. Az első kötetnek a Dunántúl, a másodiknak a Duna—Tisza köze, a Tiszántúl és a Felsővidék, a harmadiknak (amely Zakariás G. Sándor munkája) Budapest az alcíme. Ennek a könyvritkaságnak a fontossága óriási, mert olyan összegző munka, amelyben valamennyi magyarországi helység műemlékeit és az ezekhez tartozó művészi értékű berendezési tárgyak, szobrok, képek és iparművészeti emlékek leírását megtalálhatjuk, de tartalmaz forrásadatokat és a legfontosabb műemlékekről fényképanyagot is. Már Genthon István halála után jelent meg, posztumusz műként, ugyancsak *Magyarország művészeti emlékei* címmel az a képeskönyv, amelynek nemrég második kiadását köszönhettük, s benne kitűnő felvételeken láthatjuk legszebb műemlékeinket, legtöbbjét megújulva, rendbehozva.

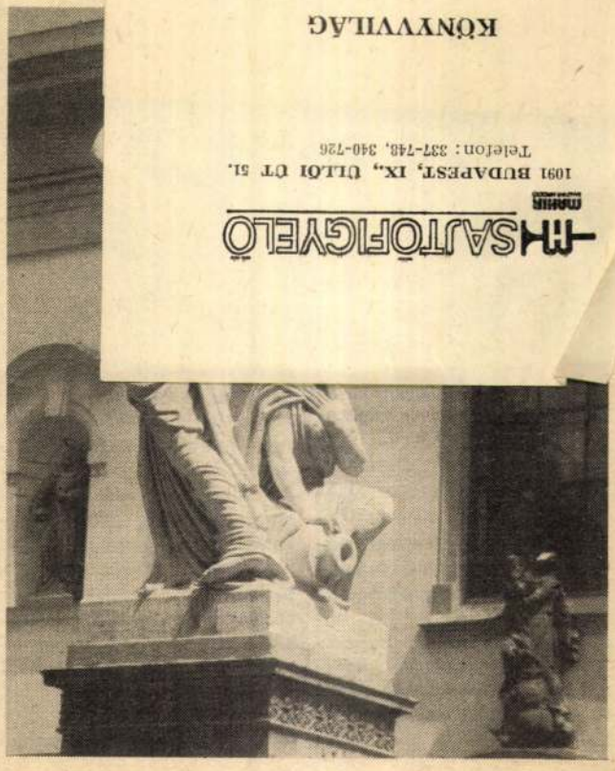

Nereidák kútja

A múlt század végi nagy gazdasági konjunktúra fővárosunkat egységes arculatú világvárossá alakította. Ebbe az eklektikus környezetbe a szecesszió építészete még beilleszkedett, de a modern építészeti törekvések homlokegyenest új felfogása már kitört e keretből és az egységet felborította. A szecessziótól napjainkig terjedő kort kíséri végig Jékely Zsolt — Sódor Alajos *Budapest építészete a XX. században* című könyve. A szerzők tételesen mutatják be az egyes épületeket (legtöbbjét fényképpel illusztrálva és szaklapokból vett ismertetéssel ellátva), de értékelésre nem vállalkoznak. A szöveganyag stílusában és az ismertetés mélységében annyira sokféle, hogy szétesik, nem válik egységessé. Néhány szerkesztési hibát is meg kell említenünk. „A Belváros (V. kerület)" című fejezetben azokat a VI—VII—VIII. kerületi épületeket is felsorolják, amelyek „A Belvárost övező külső kerületek (VI—VII—VIII—IX.)" című fejezetnek kellene tárgyalnia. „A Városliget és környéke" címhez kerültek a XIX. kerületi Wekerle-telep, a XV. és a XXII. kerület épületei is. A szakszervezeti székháznál hibásan van a kerület megjelölve. Építészeti szakkönyvről lévén szó, egy helyen sem volna szabad hiányoznia az építész nevének. Sorolhatnánk még a hibákat, de nem célunk a mű pellengérre állítása. Nagy szükség van a napjaink építészetét dokumentáló könyvekre, mert jókora az elmaradás ezen a téren. A szándék ezért jó, és a szép fotóanyagot kiegészítő — javított szövegű — kiadás méltán számíthat sikerre.

Wild László



A Vörös sün ház a Színes Budapest c. Corvina-albumból

(Dercsényi Dezső: Mai magyar műemlékvédelem. Magvető. Gyorsuló idő. 252 oldal, fűzve 18 Ft; Genthon István: Magyarország művészeti emlékei. Corvina. 488 oldal, kötve 120 Ft; Jékely Zsolt—Sódor Alajos: Budapest építészete a XX. században. Műszaki, 321 oldal, fűzve 94 Ft.)

1021 RIPPL-RÓNAI

Értékfeltárás és értékőrzés

Beszélgetés Aradi Nórával

Az Akadémiai Kiadó az elmúlt év végén rendkívül fontos kiadvánnyal jelentkezett, közreadta *A magyarországi művészet története* című vállalkozás hatodik kötetét. A nyolc könyvre tervezett sorozat elsőként megjelent kötete kínálta az alkalmat, hogy felkeressük a kézikönyv főszerkesztőjét, Aradi Nórát, a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti csoportjának vezetőjét.

— A művészettörténész szakma mennyiben tud eleget tenni a megnövekedett követelményeknek, a vizuális kultúrával kapcsolatban megváltozott helyzetben milyen szerep hárul mindenekelőtt a kutatókra?

— A szerep eléggé sokrétű. Kézikönyvprogramunkat úgy jellemezném, hogy egy-egy kötetnek az eredménye azon mérhető le, hogy milyen hamar lehet túllépni rajta. Az 1890-től 1919-ig terjedő hatodik kötet azért jelenhetett meg elsőként a sorozatból, mert ebben a korszakban voltak meg leginkább a szükséges alapkutatások. Hozzájárulásunk az általános vizuális kultúra gyarapodásához és az értelmes közművelődés szempontjaihoz nagyon sokféleképpen közelíthető meg. A mi munkánk az értékfeltárás és az értékőrzés, az építészettől az ipari formáig terjed. A történeti feldolgozás tartalmazza mindazt az ismeretanyagot, amely az adott korszakot tárgyaló kötet kéziratleadásáig időpontjáig ismert volt. Kézikönyvünk nem kizárólag az építészet, festészet, grafika, szobrászat vagy egy-egy kiemelkedő iparművészeti tárgy szokványos számbavétele. Művelődéstörténeti keretben és koncepció szerint dolgozzuk fel egy-egy korszak minden olyan tényezőjét, amely az adott korszakban a vizuális kultúra és tájékozódás lehetőségeibe belejátszott. Kezdve attól, hogy milyen volt a kulturális és ezen belül a művészeti intézményrendszer, a művészeti oktatás, a kritika (ha volt), hogyan alakultak a nemzetközi kapcsolatok, milyen volt az átlagos és általános műveltség szintje. Programunk megtervezésekor éppen ezért a kutatók figyelmét rá kellett irányítani olyan korszakokra, ahol az alapkutatások hiányoztak. A munkatársaink feladatkörét is folytonosan átcsoportosítjuk. De meg kell jegyezzem, hogy munkánkban a teljes magyar művészettörténész-társadalom részt vállal.

— Mikor vetődött fel az egységes hazai művészettörténet megírásának gondolata?

— Egyelőre még nem beszélhetünk megírásról. A megjelent köteten túl annyit mondhatok, hogy az 1919—1945 közötti időszaknak a kézirata már átkerült a kiadóhoz, s ebben az évben még átadásra kerül a sorozat szerinti második kötet, a gótika. A nagy összefoglalás tulajdonképpen évszázados adósságot törleszt, hiszen csupán elhanyagolhatónak mondható kísérletek történtek arra, hogy valamiféle összefoglaló képet adjanak a hazai művészettörténetről. A lényeges változás az ötvenes évek közepén következett be, amikor a kétkötetes *A magyarországi művészet története* munkálatai meggyorsultak, 1956-ban és 1957-ben megjelentek a kötetek, amelyek azóta több kiadást megértek. Az említett két kötet a második világháború végéig jutott el a történeti anyag feldolgozásában. Sorozatunk ennél lényegesen nagyobb vállalkozás, hiszen csak az utolsó kötet az 1945 óta eltelt esztendők művészetét dolgozza fel. A hasonló külföldi példák között sincs tudomásom olyanról, amelyik ilyen léptékben, egészen a jelenkorig, tehát a máig próbálta volna végigvinni a művészettörténeti folyamatot.

— Milyen időrendi felosztásban követik egymást a kötetek?

— Az első kötet a honfoglalástól az ezerháromszázas évekig, a második 1470 körülig terjed. Ezt követi az úgynevezett reneszánsz bemutatása (körülbelül 1630-ig), majd a barokk-kötet (1780-ig), ezt követi a XIX. század művészete és a már kézbe vehető hatodik kötet. Az 1919—1945 közötti művészettel önálló kötet foglalkozik, miként az azóta eltelt időszakkal is.

— A képzőművészet iránt érdeklődők meglepetéssel, ugyanakkor örömmel fogadták az úgynevezett képkötet megjelentetését.

— Mivel az eredeti keretszerződés hatvan szerzői ív szövegre szólt, s ehhez jönnek még a különféle mutatók, bibliográfiai tájékoztatások, névmutatók, a régebbi korok köteteinél a helynévmutatók, nyilvánvalóvá vált, hogy egy ilyen terjedelmű kézirat nem bír el egybekötve másfél ezer képet. Mi tulajdonképpen egy kötetnek tekintjük munkánkat, amelyből a képkötet megerősíti a szavakban elmondottakat.

— Az első kötet két hónapja jelent meg, a lehetőségek szerint mikor fejeződik be a nyolc kötet közreadása?

— Erre nem tudok pontos választ adni. 1985 végéig kötelesek vagyunk elkészíteni minden kötet kéziratát, a fotóanyaggal együtt. Azt szeretnénk, ha minél hamarabb napvilágot látnának a kötetek, mert különben a nagy intervallumokkal terhes idő alatt a kéziratok elévülnek. Ezalatt nem azt értem, hogy érvényüket vesztik, erről szó sincs. De ha egy kézirat évekig fekszik, az annyit jelent, hogy azt az újabb kutatási eredményeknek megfelelően, újra meg kell írni. Ez hatvan szerzői ív terjedelemben nagyon sok. Különben a már megjelent kötetnél nem voltak ilyen problémáink. A kiadó példás gyorsasággal, a kézirat és a képanyag leadását követő két éven belül megjelentette a könyvet.

— Mindezek után a szakember mit ajánl, hogyan kezdjen a kötet tanulmányozásához az, aki kézbe veszi az Akadémia Művészettörténeti kutatócsoportjának új munkáját?

— Minden attól függ, hogy közelebbről kit mi érdekel. Ahhoz, hogy valaki elkezdje az első oldalon és végigolvassa az utolsóig, valószínűleg inkább szakmabelinek vagy a társtudományokkal foglalkozónak kell lennie. Mindenképpen fontosnak tartom a korszaktanulmány, tehát az indítófejezet elolvasásával kezdeni a kötetet, és rögtön utána a képkötet anyagának a megtekintését. S akkor bárki megtalálhatja a részletes tartalomjegyzék alapján azt, ami őt közelebbről érinti vagy érdekli.

Molnár Zsolt

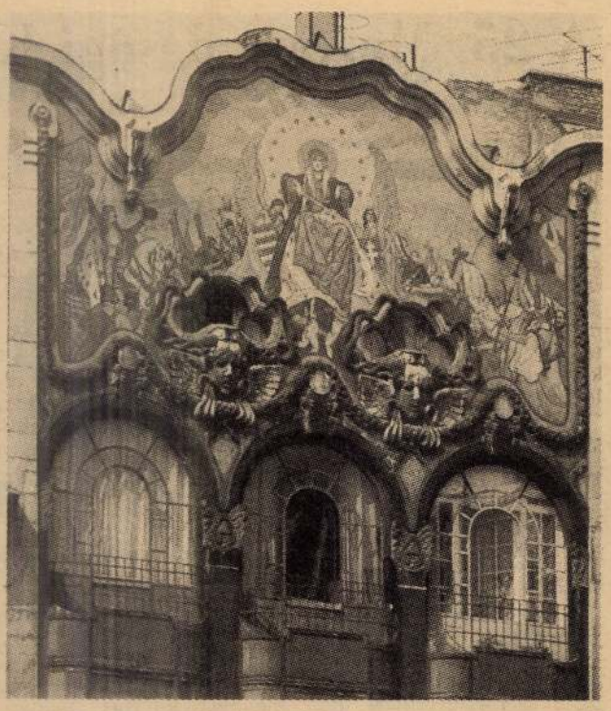

A Martinelli tér 3. sz. ház homlokzata a Színes Budapest c. albumból (Corvina)



Rippl-Rónai Nő rózsával, 1898 (Corvina)

A Vatikán és a

Valamikor nem hozták volna nyilvánosságra, de 1981 utolsó napján olyan eseményre került sor, amely azóta is foglalkoztatja mindazokat, akik világpolitikai tényezőnek tekintik a katolikus egyházat. A pápa ugyanis — a hivatalos jelentés szerint — „eleget téve a meghívásnak, Szilveszter estéjén felkereste a jezsuiták római székházában a betegségéből lábadozó Pedro *Arrupe* rend-

Miután a világegyház 700 millióra becsült tagjának több mint a fele a legszegényebb országokban és ott a legelesettebb társadalmi rétegekben él, a fiatal jezsuiták közül egyre többen álltak mellékük, sőt az élükre. Közben — és a mai válságnak ez a második oka — szövetségbe kerültek az elnyomottakért harcoló nem katolikus szervezetekkel, pártokkal és mozgalmakkal. Uram bocsá',

A Magyar Nemzet galériája



MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1982 FEB 28.

NYVSZEM

1021



A kis amerikai lány. Illusztráció a Corvina kiadónál megjelenő Rippl-Rónai József monográfiából

biete der Zusammenarbei
von der Industrie bis zur
Umweltschutz, vom Frem
denverkehr bis zum Kultu
austausch aufzählen, in d
en eine kontinuierlich
twicklung zu bemerken i

Vor kurzem konnten d
rhandlungen über die Er-
schließung der ungarischen Lignitvorkommen bzw. über die Errichtung eines österreichischen Wärmekraftwerkes im Grenzgebiet, das wir nach dem Vorbild von Gyöngyösvisonta bauen wollen, abgeschlossen werden. Auch das ist ein Bereich, der die beiden Länder — ähnlich wie die neuen Grenzübergänge — einander näherbringt."

Er fügt noch einige Worte in Ungarisch hinzu, daß er sich freue, mit dem Bundeskanzler nach Ungarn reisen zu können, dann verabschiedet er sich „viszontlátásra Budapesten" (Auf Wiedersehen in Budapest) und geht zurück zu dem Empfang, den er nur für wenige Minuten verlassen hat, um das Interview zu geben.

Minuten, und
che ihrer Worte, die wichtigsten Schlußfolgerungen waren:

„Wenn ich sage, daß die wissenschaftliche und kulturelle Zusammenarbeit zwischen Österreich und Ungarn ausgezeichnet ist, muß hinzugefügt werden, daß die Grundlage dafür jenes System der ökonomischen und politischen Kontakte bildet, das im vergangenen Jahr zur vollen Zufriedenheit beider Seiten eine sehr hohe Stufe erreicht hat. Dennoch bin ich der Ansicht, daß diese Zusammenarbeit in den kommenden Jahren weiter ausgebaut werden kann und muß."

Am nächsten Tag wartet das Aufnahmeteam im Gebäude Ballhausplatz 2. Der

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

R

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1981 NOV 3 0

1021



In dieser Ausgabe setzen wir unsere Serie über die sich in ungarischem Privatbesitz befindlichen Kunstschätze fort, die zur Zeit im Burgpalais in der Nationalgalerie zu sehen sind. Diesmal stellen wir Werke aus den ersten Jahrzehnten des 20. Jahrhunderts, Meisterwerke aus der Blütezeit der ungarischen Malerei vor. Viele wertvolle Werke aus dieser wichtigen Periode befinden sich im Besitz von Privatsammlern. Bild oben: LAZARINE UND ANELLA (Öl auf Leinwand, 1910). Dieses Gemälde von JÓZSEF RIPPL-RÓNAI entstand aufgrund von Erlebnissen während seiner Italienreise, beeinflußt durch die Mosaike von Ravenna

RIPPL RÓNAI

Touristik

Das ung
men für
wird 1981
ristische
tungen mod
richten. So
Oktober d
der Renovi
weiteren A
Sport im
Die Bauarl
aussichtlich 24 bis 26 Monate in Anspruch nehmen, werden von einer österreichischen Firma ausgeführt. Im „neuen" Hotel Sport werden statt der bisherigen 165 dann 372 Zimmer bzw. 12 Appartements zur Verfügung stehen.

Die Rekonstruktion des Burgmuseums in Esztergom wird fortgesetzt, parallel dazu werden archäologische Funde freigelgt. Die Restaurierung des Schloßmuseums in Keszthely dagegen ist bald abgeschlossen.

Von den geplanten Sporteinrichtungen hat die neue Kajak- und Ruderregattastrecke, die im Norden Budapests entsteht, die größte Bedeutung.

Bei Ábrahámhegy am Balaton wird ein wahres Seglerparadies entstehen. Die Bauarbeiten laufen 1982 an, die Investitionskosten werden vom Segelklub gedeckt.

In zwei transdanubischen Städten, Szombathely und Székesfehérvár, werden überdachte Schwimmbäder gebaut.



**Einen Artikel über die Natursc
Sie auf Seite 6. Unser Bild: U**

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

R

BUDAPESTER RUNDSCHAU

RIPPL RÓNAI

1981 MÄR 9

1021



József Rippl-Rónai (1861—1927), Dame in weißem Kleid, 1896, Pastell

Moderne ungarische Galerie

rendezett sajtó alá. Ára 80 fillér. *Schreiner* Olivia angol írónő elbeszélése, «Halket Péter közkatona esete Mashonalandben», Dél-Afrikába vezeti az olvasót s az ott folyó élet keretében mond el megható történetet. Ára a kettős füzetnek 40 fillér.

Jókai Mór «A magyar nemzet története regényes rajzokban» czimű különösen az ifjúság s a női közönség körében általánosan kedvelt munkájának második kiadásából megjelent a második kötet a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. A 340 lapra terjedő s illusztrációkkal diszített kötet ára füzve négy korona, vászonkötésben hat korona.

Verne Gyula legújabb regényei. Az általánosan kedvelt s különösen a serdültebb ifjúságtól nem lankadó kedvvel olvasott franczia regényírónak három legújabb regényét adta ki most a Franklin-Társulat.

A «*Város a levegőben*» czimű regény (ára füzve 2 korona 50 fillér, vászonkötésben 4 korona) két fiatal-embernek a Kongó-vidéken tett kalandos utazása keretében egy képzeletbeli, félig majom, félig ember népfajnak életmódját írja le a Verne szokott érdekfeszítő modorában. A «*Czetvadászok*», mely füzve 2 koronáért, kötve 3 korona 50 fillérért kapható, a sarki vidékeket írja le, míg «*Az új hazában*» a Robinzonádok sorát szaporítja egy élvezetes könyvvel, a mennyiben egy svájczi család viszontagságait írja le, a mely gyarmatot alapít egy lakatlan szigeten. E mű ára 3 korona 20 fillér, vászonkötésben 4 korona 50 fillér. Mind a három könyv, mint Verne eddigi művei is, az eredeti franczia kiadások szép illusztrációival jelent meg díszes kiállításban. Az a nagy és lelkes serege az olvasóknak, a kiket Verne különösen az ifjúság körében nálunk is hódított magának, bizonyára örömmel fogadja ezt a három új munkát is.

A «Vasárnapi könyvtár» czimű, szintén a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő népszerű vállalatban megjelent *Hoitsy* Pálnak «Pillantások a természettudomány jövőjébe» czimű tanulságos és vonzó, közérthető modorban írt kis munkája; ára 40 fillér.

Ifjúsági könyvek. A Singer és Wolfner-czég kiadásában több ifjusági könyv került a karácsonyi könyvpiaczra. Ezek között van *Rákosi* Jenő «*A kis Kelemen története*» czimű ifjusági elbeszélésének második kiadása. Az élvezetesen írt elbeszélés egy libapásztor fiúcska történetét mondja el. Ára 2 korona 50 fillér. Nagy formátumban jelent meg *Lőrinczy* Györgynek szintén az ifjúság számára való elbeszélése, «*A bujdosók*», a melynek háttere az 1794-iki lengyel szabadságharcz s a mely egy lengyel ezredes gyermekeinek bujdosását írja le, a kik végre Magyarországon találnak nyugodalomra. E könyv ára 6 korona 40 fillér. *Lampérth* Géza «*Kurucz hősök*» czimű könyvében a Rákóczy-kor dicsőséggel és szomorússággal vegyes történetéből rajzol költői szinezetű képeket; ára 2 korona 50 fillér. E három kötet Mühlbeck Károly rajzaival jelent meg csinos kiállításban és kötve. A «*Piros könyvek*» czimű sorozat két új száma: a «*Pápai diákok kalandozásai a Bakonyban*» *Lampérth* Gézától és a «*Tilos a páva*» *Margitay* Dezsőtől. Egy-egy piros vászonkötésű könyv ára 80 fillér.

Bródy Sándortól új regény jelent meg a Singer és Wolfner czég kiadásában. Czíme: «*A nap lovagja*» s mint egy «Új erkölcsök» czimű regényciklus első része, az ujságirói életből vette tárgyát. Ára 4 korona.

Hevesi József «Márkus-téri galambok» czimű kis könyvében tizenegy élénken irt velenczei elbeszélést gyűjtött össze s adott ki. Ára nincs rányomtatva.

«A magyar szabadságharcz története» czimű munkát adott ki az ifjúság számára a Pallas-részvénytársaság *Barang* álnevű írótól. A Vaszary János által rajzolt czímlappal is ékesített s bőven illusztrált könyv ára 4 korona.

A Nemzeti Szalon téli kiállítása. Paál László festményeinek kiállítása véget érvén, a Nemzeti Szalonban a *téli kiállítás* nyílik meg, melyre sok érdekes műtárgy gyűlt össze. Sikerült megszereznie *Munkácsy* Mihály egyik legnagyobb alkotását, a «*Krisztus Pilátus előtt*» czíműt, továbbá «Krisztus a keresztfán» czímű vásznat s két nagy tájképét, melyek a mesternek legkitünőbb alkotásai e nemben.

Rippl-Rónai festményeinek kiállítása. *Rippl-Rónai* József, a szeczessziós irány egyik képviselője, kinek arczképei, tájképei a kiállításokon szokatlan technikájok által vonják magukra a figyelmet, műveiből külön kiállítást rendezett a belvárosi Merkur-palotában. A gyűjtemény kivált azokat érdekli, kik a művészet különböző irányait szeretik megismerni. A kiállítás deczember 13-ikán nyilt meg, a megnyitáson jelen volt *Wlassics* közoktatásügyi miniszter.

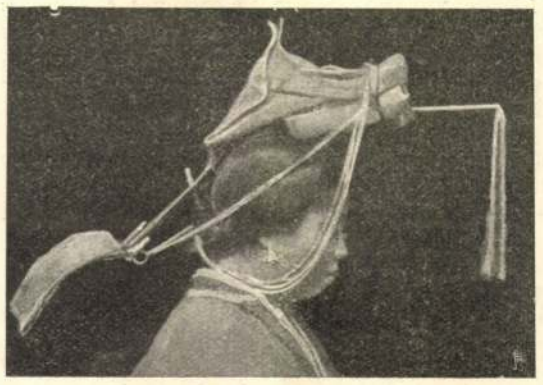

GYÁSZOLÓ KHINAI LEÁNY FEJDISZE.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia deczember 15-iki ülése *Bólyai* János, a kitünő mathematikus emlékezetének volt szentelve, a ki száz év előtt született Kolozsvártt.

Stäckel Pál külső tag, a kieli egyetem professzora, a ki közre adta Bólyai Farkas (János apja) és Gauss levelezését, a ki Bólyai János «Appendix»-ét évek óta lelkesen magyarázza, a nevezetes évfordulóra tanulmányt küldött Bólyai János *térelméletéről*. Azt az ülésen *Kürsák* József levelezőtag olvasta föl. Bólyai János midőn harminczegy éves korában megvált a katonaságtól, ismét Marosvásárhelyt telepedett meg, a hol szintén híres atyja tanár volt, s ott lakott haláláig, 1860-ig. A nagy mathematikusnak csupán egy nyomtatásban megjelent s lángelméjéhez méltó munkája van, a mely jeles apja könyvének, a «Tentamen»-nek függelékeként jelent meg. Ez a munkája, a mely nevének halhatatlanságot szerzett, már huszonegy éves korában készen volt s harmincz éves volt, a mikor nyomtatásban is megjelent, de akkor nem tünt fel. A nagy mathematikai lángelme ezzel ki is merült. Három évtizedet élt még meghasonlásban a világgal és magamagával. Negyvenkét évvel ezelőtt hunyt el Maros-Vásárhelyen.

Szily Kálmán olvasta föl ezután Londonban élő hazánkfia, dr. *Duka* Tivadar érdekes jelentését *Stein* Aurél Akadémiánk külső tagja tanulmányútjáról, a khinai Turkesztán homoksivatagjain. Az útnak kettős czélja volt: földrajzi és arkheológiai, az indiai angol kormány támogatásával szervezte s hajtotta végre Stein expediczióját 1901—2-ben. Föltárt számos budhista templomot és lakóházat, a melyekből nagyszámú szobor, falfestmény, régi kézirat került napvilágra. Végül *Tuzson* János vendég tanulmányát «a korhadó bükkfa anatómiai vizsgálatáról» *Klein* Gyula rendes tag mutatta be.

A Kisfaludy-Társaság deczember 17-ikén tartotta havi ülését. *Vargha* Gyula *Fiók* Károly versfordításait, a «Hindu közmondások»-at olvasta föl. Epigrammszerű műfaj ez, bölcs mondás a tárgyuk, nem ritkán humoros éllel. Ezután *Zichy* Géza gróf olvasta föl «Gemma» czímű tánczköltemenyét. Formában dráma, de zenekisérettel és tánczokkal, tehát sem tisztán opera, sem tisztán ballet. Meséje Erdélyben, a mult század első felében játszik. Tárgya egyébként rokon azzal, a mit Eötvös József báró a «Vár és kunyhó» czímű költeményében énekelt meg; megoldása azonban nem tragikus. *Vargha* Gyula bemutatta *Hajós* Izidor fordításában *Mistrál* Frederic «Magali» czímű költeményét; majd *Kozma* Andor olvasta föl *Balkányi* Kálmán vendégnek «ifj. Péczely József emlékezete» czímű irodalomtörténeti tanúlmányát a híres debreczeni professzorról és történetiróról, ki Akadémiánknak is nagyobb alapítványt tett irodalmi munkák jutalmazására. A felolvasó ülést zárt ülés követte, a melyen elhatározták, hogy az *ünnepélyes közgyülést* 1903. évi február 8-án, a *tagválasztó ülést* február 4-ikén tartják. A Vadnay Károly, Dobsa Lajos, Keleti Gusztáv, Szigeti József és Tolnai Lajos halálával megüresedett öt rendes tagsági helyből hármat töltenek be.

A Petőfi-Társaság deczember 14-iki ülésén *Ferenczy* József «Petőfi és a magyarság» czímű értekezését olvasta föl. Utána *Koroda* Pál adta elő «Hűtelen» czímű költeményét, melyet a közönség tapsokkal fogadott. *Pekár* Gyula «Mátyás király» czímű négyfölvonásos új történeti drámájának előjátékát olvasta föl székfoglalóúl. Az előjáték önálló egész; 1469-ben játszik Boroszlóban s Mátyásnak Borbálával való szerelmét tárgyalja. E szerelem vet költői derüt és egyszersmind bánatos árnyékot Mátyás életére: a dráma fölvonásaiban a szenvedélyes királyné, az olasz Beatrix áll szemben a boroszlói szelid asszonnyal. — A felolvasó ülést *zárt ülés* követte. Megállapították, hogy a január 6-iki *nagygyülésen* felolvasnak: *Jókai*, *Pekár*, *Ábrányi* Emil, *Kiss* József, *Zichy* Géza gróf, *Szabó* Endre és *Rákosi* Viktor. *Pekár* Gyula ajánlatát, mely szerint a társaság lehetőleg évenkint a vidéken is tartson nagygyűlést a vidéki közművelődési egyesületek támogatására, — a társulat elfogadta.

Országos irodalmi szövetség. A Petőfi-Társaság deczember 14-iki zárt ülésén *Pekár* Gyula indítványára elhatározta, hogy a vidéki irodalmi és közművelődési egyesületeket országos irodalmi szövetség alakítására szólítja fel. Felhivást is bocsátott ki ezekhez az egyesületekhez, arra kérve őket, hogy a szövetség megalakítása végett két-két taggal képviseltessék magukat a Petőfi-Társaság január 6-iki nagygyűlésén. «Elérkezettnek látjuk már az időt arra, — mondja a fölhivás, — hogy az eddigi elszigetelt működés helyett az egyesülés és kölcsönhatás által irodalmi eszményeinket teljesebben megvalósitsuk, a hazafias ideálizmust fejleszszük, a mutatkozó veszélyekre egymást figyelmeztessük s azokat közös erővel elhárítsuk.»

MI UJSÁG?

***Lapunk mai számához** posta-utalvány van mellékelve, az e hó végén lejáró előfizetések könnyebb teljesitése végett. — Az előfizetés megújításánál sziveskedjenek olvasóink czimszalagjukból, mely alatt a lapot kapják, egyet a posta-utalvány szelvény hátulsó lapjára föl-ragasztani és igy küldeni be kiadóhivatalunknak. E posta-utalványon egyuttal a «Karácsonyi album» is megrendelhető.

József Ágost főherczeg udvartartása Budapesten. *József Ágost* főherczeg az első honvédhuszárezred osztályparancsnokává neveztetvén ki, decz. 8-ikán érkezett meg családjával Tapolcsányból Budapestre s elfoglalta a budai királyi palotában számára berendezett fényes lakást. Ez alkalomból e hó 12-én tisztelgett nála a helyőrség tisztikara. A közös hadseregbeli tábornokokat s törzstiszteket *Lobkowitz* Rudolf herczeg hadtestparancsnok, a honvédség tisztikarát pedig *Klobucsár* altábornagy, honvédségi adlátus vezette a főherczeg elé.

A főherczeg udvartartásának berendezésével szemmel láthatólag megélénkült a királyi palota környéke. A főherczeg naponta délelőtt kimegy az Üllői-út végén levő kaszárnyába, felesége, *Auguszta* főherczegasszony pedig minden reggel az udvari lovagló-iskolában lovagol. Délután a főherczegnő gyermekeivel, *József Ferencz* és *László* főherczegekkel, meg *Zsófia* főherczegkisasszonynyal sétakocsizást tesz. A legidősebb fiúnak, *József Ferenczének Véber* Antal benczés tanár a nevelője. József Ágost főherczeg titkára *Schramm* Antal főhadnagy, udvartartásához pedig állandó szolgálattételre előljárónak *Szapáry* József gróf huszárszázados, udvarhölgynek a főherczegasszony mellé *Zichy* Erzsébet grófnőt osztották be. A főherczegi gyermekek számára a karácsonyfát a főherczegi lakosztály nagytermében állítják föl.

A téli hideg e hó 17-ikén csak hirtelen megenyhült, 18-ikán már olvadt a nagy hó és rohamosan megváltozott az időjárás. A néhány napi nagy hideg országszerte sok kárt tett s az élet megszokott folyását is egészen felforgatta. A vasuti közlekedésben több helyen nagy zavarok állottak be. Szintén ily akadályt okozott a távirónál és telefonnál is, melyeknek vezető sodronyait a nehéz zuzmara több helyen elszakította. A mi azonban mind ennél több, a rendkívüli hideg több ember életet is kioltott. A vásárokat több helyen hiába tartották, mert jóformán üresen maradtak; a felhajtott állatok közül sok elpusztult. Az iskolákban néhol szünetelt az előadás. A mindent akadályozó kegyetlen hideg miatt az általános keresethiány és szükség nagy sulya is érezhetőbbé vált s nagyon igénybe vette a közjótékonyságot. Budapest főváros közgyűlése utasította a tanácsot, hogy a szegények segélyezésére 200,000 koronát fordítson. Ugyanazon a közgyűlésen jelentette be a főpolgármester, hogy a király 12,000 koronát ajándékozott a szegényeknek.

Négyszáz egyetemi hallgató tandíja. Valójában megindító azon egyetemi ifjak sorsa, a kik szegénységük miatt nem birván megfizetni a tandíjat, most az előtt állanak, hogy el kell hagyniok azt a pályát, a melynek sok nélkülözés után érhették el küszöbét. A ki deczember 20-ig le nem tudta tenni a félévi tandíjat, távoznia kellett volna az egyetemről, ilyen pedig mintegy négyszáz van. Különösen az első évesekre nehezedik közülök a baj, a kik még nem is szolgálhattak rá szorgalmukkal az egyetemi tanács különös jóindulatára. A szegény ifjak a közönség jószivűségéhez fordultak szorongatott helyzetükben s a lapok útján kérelmet tettek közé adakozás végett. Az adakozások meg is indúltak. Első az adakozók



CASTRO, A VENEZUELAI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE.

közt *József Ágost* főherczeg 500 koronával. A tandíj ügyét illetőleg deczember 19-ikén a következő felvilágosítást közölték a lapok:

A budapesti tudományegyetemi hallgatók tandíjmentességére vonatkozólag *Wlassics* miniszter az 1902—3-ik iskolai év I. felére a rendes javadalmon felül 15,000 korona tandíj elengedésére hatalmazta föl az egyetem tanácsát azzal a kikötéssel, hogy ez összeg erejéig szegénysorsú, de egyszersmind jó előmenetelű egyetemi hallgatók részesüljenek tandíjmentességben. A mennyiben több szegénysorsú és jó előmenetelű egyetemi hallgatónak lesz szüksége tandíjmentességre, a közoktatásügyi miniszter ezeket is további tandíjmentességben fogja részesíteni.

Grünwald Béla szobra Beszterczebányán. Zólyom vármegye közönsége *Beszterczebányán* emelendő szoborral akarja tanusítani hálaját és elismerését *Grünwald* Béla iránt, ki a megyének sok évig alispánja volt, majd az országgyűlésen mint képviselő és az irodalomban is oly hathatósan emelte föl szavát a nemzetiségi politikában. A felvidéki magyar közművelődési egyesület 1900-ban Tátrafüreden tartott ülésén határozta el, — a mihez Zólyommegye is hozzájárult — hogy szobrot állít Grünwaldnak Beszterczebányán, közadakozásból. Most a szoborbizottság az egész országba széjjelküldte a gyűjtőíveket s az adományokat az alap kezelésével megbizott beszterczebányai takarékpénztárhoz Beszterczebányára kéri küldeni.

Egy jótékony hölgy szobra. Gróf *Andrássy* Dénes évek hosszú sora óta a jótékonyságban az elsők közt szolgáltatta adományait, sokszor névtelenül. Nejének, a bécsi származású polgári család leányának nem rég történt elhunytakor gróf Andrássy Dénes a hozzá érkezett részvétnyilatkozatokra adott válaszában neje jószívűségét emelte ki. *Rozsnyó* város közgyűlése elhatározta, hogy a jótékony hölgy emlékére szobrot állít.

Szabolcska Mihályt, a jeles költőt, Temesvár közgyűlése a városi bizottsági tagok közé választotta.

Új egyetemi magántanár. Dr. *Pauler* Ákos, Pauler Gyula kitűnő történetírónk fia, a budapesti egyetem bölcsészettudományi korán az ismeretanból és az ismerettan történetéből magántanári jogositványt nyert s ebben a vallás- és közoktatásügyi miniszter is megerősítette.

A régi képviselőházból múzeum. A Sándor-utczai régi képviselőház épülete visszaszállt a fővárosra s most azon gondolkoznak, hogy mire használják nagyobb átalakítás nélkül a különleges beosztású épületet. A mérnöki hivatal azt javasolja, hogy az épületben a *fővárosi múzeumot és könyvtárt* helyezzék el, a melyeknek a központi városházán megfelelő helyük nincs.

* **Castro venezuelai elnök** világhirű ember lett mostanában, a mit maga is aligha gondolt volna, mikor még az Andes hegység egyik kis falujában mint egyszerű gazdálkodó és állattenyésztő éldegélt. Andrade akkori köztársasági elnök azonban zsarnokságával ellenségévé tevén a venezuelaiakat, Castro kitűzte a lázadás zászlóját, mely alá mindenfelől tódultak az elégedetlenek s Andradét csakhamar legyőzték. A nép Castróban szabadsághőst látva, nagy lelkesedéssel megválasztotta elnöknek. De Castro sem lett elődjénél különb s már egy év mulva ő ellene is fellázadtak. A felkelést hosszas harczok után csak mostanában bírta Castro féligmeddig elnyomni, midőn, a mint tudjuk, az európai hatalmakkal került összeütközésbe. A meglehetős kalandos multú, de elszánt és merész férfiú arczképét jelen számunkban bemutatjuk.

Kiváló műlapok jegyzéke czímmel a *Könyves Kálmán* műkiadó részvénytársaság kiadta azoknak a műlapoknak, szám szerint 150-nek a jegyzékét, melyeket túlnyomóan magyar művészektől e társulat sikerült színes nyomatokban közkézre bocsátott. A jegyzék, melyekben az egyes műlapok kicsinyített másolatai is megvannak, ingyen kapható a kiadó czégnél. (Nagymező-utcza 27—29.)

A tüdővész ellen. Francziaországban nagy társadalmi cselekvés indult meg a tüdővész ellen való védekezésre. A nemzethez intézett felhivásban felemlítik a mozgalom vezetői, hogy Németországban 64 szanatórium áll már és ezekben 23,000 beteget gyógyítanak, míg Francziaországban csupán két szanatórium van. Míg Németországban az utóbbi három év alatt 1300, addig Francziaországban ugyanaz idő alatt 10,000 ember halt meg tüdővészben. A felhivás mindenfelé nagy hatást kelt; egy névtelen adakozó 200,000 frankot küldött a szanatórium czéljaira. Nálunk *Magyarországon* is a tüdővész pusztít minden betegségek közt legjobban. Legutóbbi időben nyilt meg csak a budai hegyek közt az első szanatórium, a másodikat Békésmegye készül fölállítani.

x Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Polgár Sándor orvosi műszer- és sérvkötő-gyártó czéget (VIII., Erzsébet-körut 50. sz.), hol mindennemü gummi-áru és a betegápoláshoz szükséges összes tárgyak a legjutányosabban szerezhetők be.

A „Vasárnapi Ujság" díszkiadása.

A „Vasárnapi Ujság" jövőre is abban a kiállításban fog megjelenni, melyet a magyar közönség annyi éveken át megszokott és megszeretett, tehát az eddigihez hasonló alakban, jó papiron, gondosan előállított és szépen nyomott illusztrácziókkal. Hogy azonban azok számára, kik a „Vasárnapi Ujság"-ot még diszesebb kiállításban kivánják megrendelni és könyvtárukban vagy társalgó-termük asztalán megőrizni, erre is módot nyujtsunk: a „Vasárnapi Ujság"-ból albumszerű díszkiadást is rendezünk, mely azonos tartalommal, de a legfinomabb vastag dupla-velin-papiron, szines boritékkal jelen meg. Az e fényes kiállitás által okozott költségtöbblet arányában a „Vasárnapi Ujság" diszpéldányainak ára kétannyi, mint a rendes kiadásé, vagyis:

a „Vasárnapi Ujság" rendes kiadása	fél évre	8 korona
	egész évre	16 „
a „Vasárnapi Ujság" heti díszkiadása	fél évre	16 „
	egész évre	32 „

HALÁLOZÁSOK.

Özv. Kállay Istvánné, szül. Blaskovics Amália, Kállay Benjámin közös pénzügyminiszter édesanyja deczember 12-én 89 éves korában meghalt Bécsben. Az elhunyt matróna nagy műveltségű, lelkes magyar asszony volt, a kinek halála hírét mindenütt nagy részvéttel fogadják. 1846 ban lett özvegy s azóta fiánál lakott. Az ötvenes és hatvanas években a budapesti társadalom egyik legtiszteltebb hölgye volt, kinek házánál a főváros előkelői találkoztak. Műveltsége mellett erős lélekkel is bírt, hogy korai özvegységében gyermekeit kitünő és gyöngéd nevelésben részesitse és az élet számára előkészítse szívben, elmében. Kállay Béni miniszter a legodaadóbb szeretettel hálálta ezt meg édesanyjának. Kállayné Bécsbe költözvén, itt már csak gyermekeinek és unokáinak élt, a legnagyobb szeretettől környezve. A finom szellemű úrnő, a lelkes magyar asszony, a ritka családanya halála a legmélyebb gyászba borította Kállay minisztert és családját. Az elhunyt hamvait Bécsben szentelték be s Budapestre szállítván, itt deczember 14-ikén a kerepesiúti temető halottas kápolnájában tartották meg a gyászszertartást. Kállay miniszter a temetés után visszautazott Bécsbe.

Kerékgyártó Árpád, a budapesti egyetem nyugalmazott tanára, az Akadémia levelezőtagja, elhunyt Budapesten deczember 13-ikán. 1818-ban született Jászberényben, 1864 óta volt az egyetemen a magyar történet és mívelődéstörténet tanára. Kathedrájáról, melyet buzgalommal töltött be, csak három év előtt vonult nyugalomba. Halálát nagy kiterjedésű család gyászolja. Holttestét a központi egyetemi épület előcsarnokában helyezték ravatalra s onnan temették el deczember 16-ikán. A temetésre megjelent az egyetem tanári kara, tudományos életünk jeleseinek sokasága, az egyetemi ifjúság. A beszentelést Kirner belvárosi plebános végezte. A szertartás után az Akadémia részéről s a tudományegyetem tanári kara nevében Békefi Remig dr., mint az elhunytnak a katedrán is utóda, mondott szép búcsúbeszédet, a melynek elhangzása után a koporsót a gyászmenet a kerepesiúti temetőbe kisérte ki.

Koós Ödön, államvasuti főfelügyelő, kiváló tisztviselő, elhunyt Budapesten 58 éves korában. Neje, szül. Röck Erzsébet révén közel rokonság fűzte Munkácsy Mihály nagy festőnkhöz, ki a szerető családi körben sokszor időzött. Az elhunytat özvegyével együtt négy fia gyászolja: Koós Aurél miniszteri segédtitkár, Odön miniszteri fogalmazó, Aurél orvos, Dezső honvédhadnagy.

Wittinger János, a budapest-józsefvárosi polgári leányiskola igazgatója, a ki a főváros iskolai ügyét negyven évig teljes odaadással szolgálta és annak fejlődésében kiváló érdemeket szerzett, elhunyt s nagy részvét, elismerés kisérte örök pihenőjére.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Adzima András czímzetes kanonok, Eperjes egyházmegyei nyugdíjas áldozópap, életének 79-ik évében Nagy-Bereznán. — Sipőcz Benedek, Benedek-rendi áldozópap, tihanyi helyettes-plebános 53-ik évében Tihanyban. — Tóth Gyula, nagyvázsonyi evang. lelkész, kiérdemült esperes, 54 éves korában Nagy-Vázsonyban. — Palla József ügyvéd, 48-as honvéd, megyei biró és nyug. törvényszéki tisztviselő, 76 éves korában Szolnokon. Mintegy hatvanezer forintnyi vagyonát jótékony czélra hagyta. — Hadassy Manó 48-as honvéd-főhadnagy, a dunai gőzhajós-társaság nyug. tisztviselője, 89 éves korában Szegeden. — Szaák Elek 48-as honvéd-főhadnagy, m. kir. nyug. honvéd-őrnagy 82-ik évében Csurgón. — Dr. Szauter Zsigmond, a budapesti VI. ker. állami főgimnázium szép készültségű fiatal tanára, 28 éves korában.

Özv. Osterlamm Szilárdné, szül. Osterlamm Mária Budapesten, 42 éves korában. A nemeslelkű és nagy műveltségű úrnőben dr. Némethy Károly belügyminiszteri tanácsos hitvese nővérét gyászolja. — Pelczer Aurélia, nyug. fővárosi tanítónő Dorog községben. — Özv. Begyáts Károlyné, szül. Szádeczky Ottilia 70-dik évében Szádecsnén. — Dr. Körtvélyessy Dezsőné, szül. Radvány Erzsébet 30-dik évében Eperjesen. — Balás Ödönné, szül. Nyiry Anna 38 éves korában Debreczenben. — Özv. Kalinovics Zsófia, a ki a szabadságharcz alatt Vécsey tábornok hadosztályában férfi ruhában harczolt, 93 éves korában Temesvárt.

Szerkesztői üzenetek.

Budapest B. L. Hogy a «Karácsony» czímű nagy díszalbumot nem küldhette meg a kiadóhivatal előfizetőinknek teljesen díjtalanúl, annak oka az, mert ilyen munkának kiállítása igen sokba kerül. Az album díját előfizetőink részére különben a lehető legalacsonyabbra szabta kiadóhivatalunk. Ha a külföldi nagy világlapok adnak efféle mellékleteket, azok is külön díjat szoktak érte venni. A «Vasárnapi Ujság» ez évi képmellékletét lapunk jövő heti számával küldjük szét.

Ki nem halhat a költészet. Nem hasonlíthattuk össze az eredetivel s így nem tudjuk, ennek, vagy a fordításnak a hibája-e, de a vers meglehetősen hideg, lendület nélkül való; nem alkalmas arra, hogy a nálunk még csaknem teljesen ismeretlen olasz költő iránt érdeklődést keltsen.

A Mignon-dalokból, stb. Mind olyan versek, a melyeket csak egy lépés választ el attól, hogy közölhetők legyenek. Ez a lépés azonban épen az, a melyen megválik, igazi költő-e, a ki a verseket irta Van bennük hangulat, de nem elég erős, kissé csinált,

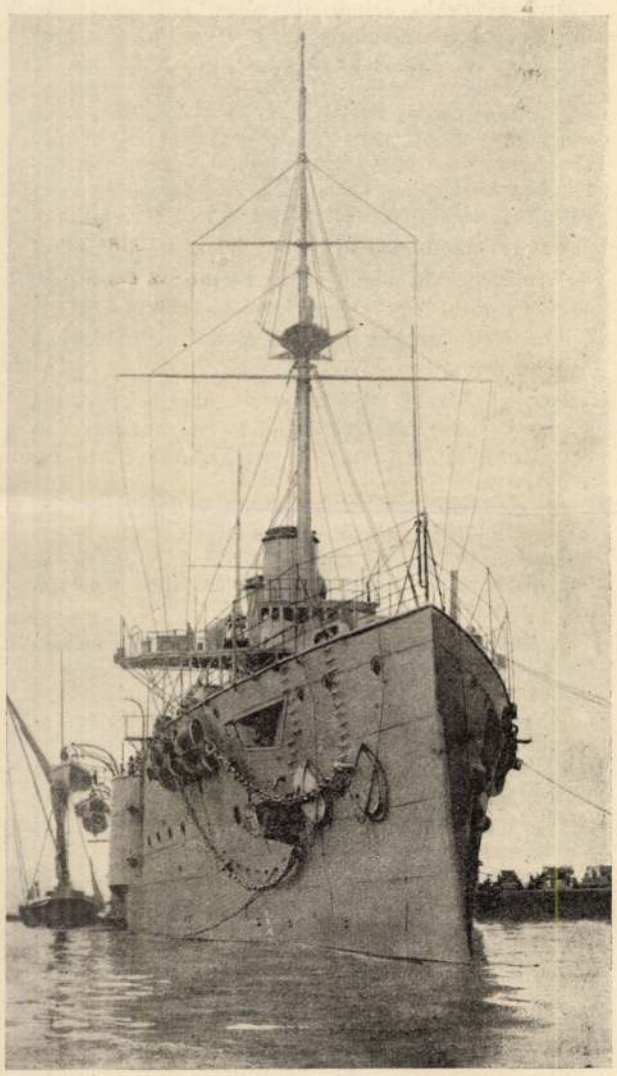

A „Jó reménység" hajó, melyen Chamberlain Dél-Afrikába utazott.

1021

RIPPL-RÓNAI

Magyar Nemzeti Galéria:

VÁLOGATÁS MAGYAR MAGÁNGYŰJTEMÉNYEKBŐL

Az idei múzeumi hónap kimagasló eseménye és kiemelt programja a Magyar Nemzeti Galériában már megnyílt Válogatás magyar magángyűjteményekből című kiállítás. Nyolcvan évvel ezelőtt, 1902-ben rendezett hasonlót az Orvosszövetség a Műcsarnokban. A Szépművészeti Múzeum régi művekből, a Galéria pedig XX. századi alkotásokból válogatott a 60-as években. Hatalmas időszakot ölel fel ez a mostani, nagyszabású tárlat, hiszen a XIV. századtól egészen napjainkig, mintegy 350 művet mutatnak be.



Rippl-Rónai József: Lazarine és Anelle

Petrovics Eleknek, a Szépművészeti Múzeum volt igazgatójának 1921-ben írott sorait a tárlat mottójaként idézik a rendezők. *„Múzeum és gyűjtők természetes barátok és szövetségesek, s minél bensőbb közöttük a viszony, annál jobb mindkettőjükre nézve. A gyűjtők megkönnyítik a múzeumok munkáját, mert ami magángyűjteménybe került, már már biztosítva van az elkallódástól, állandóan nyilvántartható, úgyszólván kiegészítő része a közgyűjtemények anyagának."*

● Az volt a célunk — mondja *Sinkó Katalin*, a kiállítás rendezője —, hogy a kiemelkedő értékek bemutatása mellett a műgyűjtés történetét is illusztráljuk. Feltáró, felfedező, megőrző munkát végeznek a gyűjtők, afféle „háttérmúzeumot" alkotnak értékeikkel. Éppen ezért szakmai partnereknek is tekintem őket. Ők talán mozgékonyabbak, mint a múzeumok, és intimebb kapcsolatot tudnak kialakítani a művészekkel is. Érdemes és szükséges lenne a műgyűjtők és a múzeumok kapcsolatát-munkáját egészségesen koordinálni. Mert nemcsak felkutatják, megőrzik az egyes műveket, hanem karbantartják, ápolják is. Jelentős és nélkülözhetetlen tehát a munkájuk, ezért szakmai és társadalmi elismertetésük, támogatásuk rendkívül fontos feladatunk. A katalógusban előszó helyett egy tanulmányt közlünk a műgyűjtés történetéről, melynek alig, vagy talán egyáltalán nincs még irodalma.

● Kiállításunkon egyetlen tárlat keretében próbáltuk bemutatni a magángyűjtemények, a magángyűjtés, a múzeumok és a magángyűjtők kapcsolatát. Kiemelném a műtárgyak közül a XIV. századi házi szárnyas oltárt, a XV. század eleji magyar gótikus barkai Katalin faszobrot, vagy Lorenzo Lotto és Paris Bordone Férfiképmását, a XX. századi külföldi és magyar festészet neves képviselőit, például Valdmüllert, Gauermannt, Munkácsy Mihályt, Szinyei Merse Pált, s végül a háború utáni műgyűjtés érdekességeit, Vajda Lajos, Korniss Dezső, Ország Lili, Anna Margit — hogy csak néhány nevet említsek — festményeit. Azt hiszem, mindenféle igényű, ízlésű és érdeklődésű ember talál ezen a kiállításon kedvére valót. A tárlat viszonylag rövid ideig — november 30-ig — lesz nyitva, mert valamennyi műgyűjtő szeretné, ha az év végi ünnepeken már otthonában lenne féltve őrzött kincse.

csorba

PM 69

Az IBUSZ belföldi ajánlata

üdülés Mátrafüreden

7 éjszakás turnusok **november**
Elhelyezés az Avar Szálló 2 ág

Teljes ellátással: 3160,— Ft, félp
Nyugdíjasoknak, nászutasoknak
és gyermekeknek kedvezmény!

Részletes felvilágosítás és jelentkezés a

1981 OKT 2 8

PESTI MŰSOR

...ÁJTÓFIGYELŐ
...91 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Melegségre vágyik?...

Kössön TEMAFORG fonalból!

A tél közeledtével sokan előveszik félbehagyott kötésüket, vagy újak megkötéséhez fognak. Vannak olyanok is, akik csak most tanulnak kötni, s tanácstalanok, hogy milyen fonalat válasszanak. A TEMAFORG Vállalat boltjaiban kapható legújabb kézimunkafonalak közül a GRÉTA fonalat ajánljuk figyelmükbe. A GRÉTA 100% gyapjú, finom tapintású fonal, ennél fogva igen kellemes viselet a belőle kötött ruhadarab. Nem szúrós, így nyugodtan ajánlhatjuk gyermekholmik megkötéséhez is. Köthetünk belőle színes, csíkos, norvégmintás pulóvert, garbót, kardigánt, s hozzávaló sapkát, sálat, sőt meleg zoknit is.
Akinek van otthon háztartási kötőgépe, csinos, mutatós darabokat köthet, mert a gréta fonal gépi kötésre is alkalmas.
GRÉTA kézimunkafonal kapható a TEMAFORG textil- és fonalboltjaiban:

Temaforg

Bp. IV., Megyeri út 15.
Bp. IV., Árpád út 22.
Bp. V., Dimitrov tér 4.
Bp. V., Münnich F. u. 14.
Bp. XIII., Visegrádi u. 5/c.
Bp. XIII., Thälmann u. 71/c.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

RIPPL RÓNAI

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1981 NOV 30

1021



TANTE REITHOFFER MIT ZINNIEN (Öl auf Leinwand, 1900), ein Gemälde des größten ungarischen Meisters des Postimpressionismus JÓZSEF RIPPL-RÓNAI (1861—1927) aus dessen Pariser Zeit

samt 16 Konzerte, viel davon in der japanischen Hauptstadt Tokio.

Die ostungarische Stadt Kecskemét erhält in Bälde ein

neues Musikzentrum.

Sein Sitz wird das in der Innenstadt befindliche „Neue Kollegium" sein, ein Gebäude im Jugendstil, dessen Renovierung kurz vor dem Abschluß steht. Die neue Einrichtung soll vor allem eine Hochburg des Musikunterrichts werden: So zieht hier die nach Zoltán Kodály benannte Schule für Gesang und Musik ein, hier erhalten die Oberschule mit erweitertem Musikunterricht und die staatliche Musikschule



A költő szobája a Veres Pálné utcai lakásban

Sára Péter

Ady Emlékmúzeum a Veres Pálné utcában

Adyék fogadószobája **(Flesch Bálint reprodukciói)**



A költő születésének 100. évfordulója alkalmából 1977. január végén nyitja meg kapuit a Petőfi Irodalmi Múzeum Ady Emlékmúzeuma a Veres Pálné utca 4—6. sz. házban. Adynak igen fontos és nevezetes szálláshelyei, penziói, hoteljei voltak a fővárosban, de igazi lakása, főbérleti lakása csak itt, ebben a házban volt. A Veres Pálné utca 4—6. sz. ház I. emeletén, az 1. sz. lakásban lakott a költő feleségével, 1917 őszétől egészen haláláig: 1919. január 27-ig.

A szépen, ízlésesen berendezett lakás sajnos sok örömet már nem adhatott a költőnek, mert a háború és a betegség egyre több szenvedést zúdított rá. De letagadhatatlan tény, hogy a hatalmas életmű utolsó, nagy záró versei itt keletkeztek. Olyan felejthetetlen költeményei születtek itt, mint a *Beteg szívemet hallgatod*, *Mai próféta átka*, *Krónikás ének 1918-ból*, *Elégedetlen ifjú panasza* — és a legeslegutolsót, a valóban mindent lezáró és mindent elsiratót *Üdvözlet a győzőnek* című költeményét is itt vetette papírra akkor, amikor már beszélni is alig tudott. A lakásban a kornak úgyszólván minden nevezetes embere megfordult, sőt a győztes forradalom vezetői is itt köszöntötték a költőt 1918 novemberében.

A 3 szoba személyzeti szobás lakást — Boncza Miklós 1917 januárjában bekövetkezett halála után — Ady felesége, Boncza Berta örökölte. Adyék ekkor határozták el, hogy Csucsáról felköltöznek Budapestre. Ez nem is volt egyszerű, mert a lakásban működött a Magyar Közigazgatás című lap szerkesztősége is.

A lakás kiürítését szorgalmazva írt levelet Ady 1917. július 18-án Ruffy Pálnak, a lap szerkesztőjének. Ebből a levélből azért is érdemes idézni, mert szeretnők eloszlatni azt a legendát, mely szerint a költőnek úgyszólván semmi köze sem volt a Veres Pálné utcai lakáshoz, és a berendezés kizárólag Csinszka ügye lett volna.

A levélből nem ez olvasható ki: „... *Még nagyobb baj van persze a lakás körül s a lakással. A lakás nem a „M. Kg."-é, hanem a Boncza Miklósé, s mi januárban lefoglaltuk magunknak. Mindent s minden bútor-darabunkat úgy hordtuk össze, szedtük össze őrült fáradsággal, hogy ebbe a lakásba illhessenek bele s hogy őszre mi már beköltözködhetünk. Pláne ezt ugye takarítás festés stb. kell, hogy megelőzze... Lehetetlennek tartom, drága Pali*



A Harisnyagyár



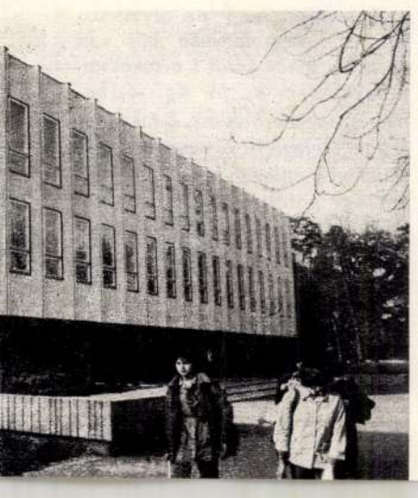

Csipkerózsikától a Hild-éremig

Minden városismertető Csipkerózsika mesealakjával kezdődik. Az ő álmához hasonlítják Gyula város néhány esztendei szunnyadását, amikoris egy helyben topogott a városfejlődés, lakói sértettek voltak a megvont cím miatt, s a megye sem tudott mit kezdeni a településsel, hiszen más dolga volt: Békéscsabát kellett egy szintre hozni a többi megyeközponttal. Nos, midőn Gyula fölébredt kényszerű álmából, frissen ébredt, és új erővel látott neki a fejlesztésnek. 1974-ben e város kapta meg az Urbanisztikai Társaság Hild János emlékérmét.

A negyedik ötéves terv tejesítéséről ez olvasható:

„A tényleges kiadás együttes összege meghaladta a 330 millió forintot. Az összráfordításból 91 millió forint a gazdasági ágazat kommunális jellegű kiadásait szolgálta, szociális és egészségügyi célra 27 millió forintot fordítottunk, míg a kulturális szervek és intézmények együttes kiadásai meghaladták a 147 milliót. Felújításra — épület, út, híd — több mint 50 millió forintot költöttünk."

A rövid összegezés nem tér ki az ezernél több újonnan épült otthonra, s arra sem, mennyiben változtak meg öt év alatt az itt lakók hétköznapjai.

Részletes terv fekszik előttem a következő öt év programjáról is. Ez már sejteti a kisváros jövőjét 1980-ig.

A minisztériumi ipar legjelentősebb beruházása a már említett húskombinát. Jelentősen fejlődik a harisnyagyár, a Ganz Villamossági Művek telepe és a 2-es számú Vízgépészeti Vállalat is. A számítások szerint a minisztériumi ipar álló- és forgóeszközértéke a tervidőszak alatt több mint két és félszeresére nő: megközelíti a 2 milliárd 300 millió forintot. A tanácsi ipar termelése 44 százalékkal emelkedik. Jelentős fejlesztést tervezett a Kertészeti és Városgazdálkodási Vállalat, mintegy 20 millió forint értékben. Folytatódik a Kötőipari Vállalat rekonstrukciója és a Sütőipari Vállalat süteményüzemének építése. Gyula szövetkezeti ipara 50 százalékos termelésnövekedését mintegy 100 millió forintos beruházással alapozza meg.

A város mezőgazdasága, erdő- és vízgazdálkodása az országos ütemet meghaladó mértékű fejlesztést irányzott elő. Alapvető feladatnak az iparszerű termelési rendszerek továbbfejlesztését tekintik. Az ehhez szükséges géppark kialakítására és fejlesztésére a két termelőszövetkezet mintegy 54 millió forintot szán. Napirendre került a Körösök deltájának végleges rendezése; ezért is szükséges a szövetkezetek fokozottabb együttműködése. 1977-ben befejeződik a mályvádi víztározó építése, a Fehér és a Kettős Körös bal partjának erősítése. Új árvízvédelmi készültségi telep létesül a Fehér Körös hídjánál.

A kereskedelem, a szolgáltatás és a közlekedés fejlődése is biztató. A tervidőszak alatt a fő figyelmet a törökzugi lakótelep, a peremkerületek, az északi és a déli ipartelep, valamint az üdülőtelep ellátásának javítására fordítják. A lakótelepen ABC és bisztró épül, önkiszolgálókat adnak át, jelentősen bővül a Park étterem, és a belvárosban korszerűsítik a már elavult Komló éttermet. Új fodrászüzlettet nyitnak Törökzugon, s bővítik a Patyolat kapacitását. A közlekedés legfontosabb beruházása a Volán új telepének megépítése, amely 50 millió forintos költséggel szerepel a tervben. Jelentősnek mondható a gázprogram is: a tervidőszak végére a számítások szerint több mint négyezer lakás gázellátását oldják meg.

Gyulán is kiemelt feladatként szerepel a városi tanács fejlesztési tervében a lakásépítés. Öt év alatt csaknem másfélezer új lakást adnak át. A legnagyobb lakótelep — a törökzugi — bölcsődét, óvodát, iskolát kap.

Gyógyvíztől a várfürdőig

„A fürdő termálvize ásványi gyógyvíz, sok organikus anyagot: ammóniumot, kalciumot, vaskloridot, bromidot, jodidot, fluoridot, hidrogénkarbonátot, metaborsavat, metakovasavat, szabadszénsavat tartalmazó hévíz. Az alkal-hidrogénkarbonátos termálvíz kiválóan alkalmas mozgásszervi betegségek gyógyítására, nőgyógyászati, sebészeti, ideggyógyászati utókezelésekre." A várfürdő prospektusából idéztem a sorokat.

Mit ír erről *Féja Géza?*

„A város közepén terpeszkedett el hajdan az Almássy grófok kastélya, roppant nagy terjedelmű parkkal, vadaskerttel. Terpeszkedett és uralkodott, a város népe a bőrén érezhette, hogy mi a feudalizmus. A grófok azután eltűntek ugyan, de ott állott a kastély elhanyagoltan a dzsungellé vadult parkkal, miként a múlt szüntelen kísértő árnyéka — a megújhodást mindenképpen itt kellett kezdeni. Fürtak melegvíz után a parkban már többször, sikertelenül, félsikerrel, most azonban sikerülnie kellett. Nem volt pénz? Fürdőépítési jegyeket bocsátottak ki, fedezetül pedig megígérték, hogy ki-ki „lefürödheti majd", és egyszeriben félmillió forint gyűlt össze. A fúrás a város szeme láttára, a közösség részvételével folyt, századok és századok álldogáltak a fúrógép körül, „hajcsár" lett a lakosság, biztatták a munkásokat, tanácsokat adtak, terveket szőttek és morogtak, még Hajdúszoboszlót is meggyanúsították — ártatlanul —, hogy összepaktáltak a fúrókkal, ezért késik a víz. Végre 1958. május 13-án feltört a forró, gőzölgő forrás . . ."

Ma a festői környezetben épült termálvizű fürdőnek három egysége már a közönség rendelkezésére áll: az 52 holdnyi ősparkban fekvő, hétmedencés szabad strand, a fedett fürdő és a gyógyászat. A további fejlesztés újabb medencék építését irányozza elő, és csónakázótó is létesül. Magyarország legszebb fürdője lesz a gyulai várfürdő! A bejáratnál kis márványtábla: *„Épült Gyula város lakossága áldozatkészségéből."*

A várfürdő már eddig is erőteljesen kihatott a város fejlődésére, s a jövőben még inkább meghatározza azt. A gyógyfürdő-fejlesztés országos szociálpolitikai érdek lett. Az első nagy változást a SZOT Üdülési és Szanatóriumi Főigazgatóságához tartozó, 380 személyes, kilencszintes gyógyüdülő építése jelentette, amelyet 1970 nyarán adtak át rendeltetésének. 1977 januárjában (amikor e sorok napvilágot látnak) megkezdik az újabb 380 személyes gyógyüdülő építését — a Csepel Vas- és Fémművek, valamint a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének támogatásával —, mely szinte ikerépülete lesz az előbbinek.

A két SZOT-üdülőben egyszerre csaknem 800-an pihenhetnek, gyógyulhatnak majd. A mintegy 120 millió forintért épülő létesítményt előreláthatólag 1979 nyarán avatják.

Távolabbi terv egy új üdülőterület kialakítása, ahol újabb strandfürdőt létesítenek az egyik termálkút közelében. Új fedett fürdőt építenek, és az egykori kastélyt is átalakítják gyógyüdülés céljaira. Itt a mozgásszervi betegek gyógyítására rehabilitációs kezelőintézetet rendeznek be, szállodai elhelyezésű, gyógykezelési lehetőséggel.

Manapság csaknem egymillióan keresik fel a gyulai fürdőt egy év alatt. Ki gondolta volna, hogy az 1833-ban épített grófi lovarda valamikor fedett uszoda lesz?

— *Senki* — mondja a tanácselnök. — *Eléggé szegényesen érte meg a város a felszabadulást. Egyetlen lakónegyedben sem volt közműves vízszolgáltatás, a szennyvíz szanaszét folyt . . . Háromezer forintot fizetett minden család, adtak pénzt a vállalatok, a szövetkezetek is, és megépült a törpe vízmű. Naponta tízezer köbméter vizet ad, több mint 150 kilométer hosszú vezetéken. Az utolsó városszéli házban is bent van a vezetékes víz. 69 millióba került, kétharmadát a városiak adták. És hogy megépüljön a művelődési otthon, azért évente legalább egynapi keresetükről mondtak le a gyulaiak. Tavaly avattuk. Klubok, szakkörök működnek benne, 500 ülőhelyes színházterme van. A kultúra térhódítása nyáron a legnagyobb: a Várszínházon kívül komolyzenei eseményeknek, különböző országos konferenciáknak adunk otthont, s jelentősek múzeumi kiállításaink is.*

Hogy el ne felejtsem: a budapesti *Réti Gézáék* Gyula komolyzenei életének fejlesztésére szánták vagyonukat, műkincseiket, értékes ingóságaikat. S míg élnek, addig is segítik a várost. Két zenei szakiskolai tanulót ösztöndíjjal támogatnak, és felajánlották, hogy finanszírozzák a zeneművészeti főiskolák gyulai találkozóját is. Erre kétévenként kerülne sor, s mi sem természetesebb: Erkel Ferenc nevét viselné.

— *Már most érezzük, hogy érdemes volt Gyulának adományozni mindenünket* — mondja *Réti Géza.* — *Zeneszerető, zeneértő nép lakja a várost, ahol valamikor én is születtem. Senkink sincs. S amit adhatunk, talán jelent valamit Gyulának. Nem szeretnénk nyom nélkül elmúlni . . .*

bátyám, hogy Ti alkalmas helyiséget ne találhassatok s talán megbízottaitok kevés gondossága, hogy a szerkesztőségnek nincs még helyisége..."

Az új otthon teremtésének izgalmairól, a lázas készülődésekről és bútorvásárlásokról a kortársak közül többen említést tesznek.

Így *Fehér Dezsőné* is, akit azért is érdemes idézni, mert a lakás egykori tárgyairól is részletesebben szól: „*1917 őszén, amikor Pesten jártam, Adyék még a Vadászkürtben én meg a Hungáriában laktam. Bertuka hívott, menjek fel a Veres Pálné utcai lakásukba, ahol épp nagy rendezgetés folyt, de csak Adyné vezetésével... Akkor már rengeteg antik holmi állt ott nagy összevisszaságban — ezt mind Bertuka vásárolta Pesten —, ott állt egy csucsai szalonfagarnitúra is, amely Pesten kapott szilvakék selyemplüss huzatot, ott állottak a csucsai fehérneműs ládák, melyeket Török Károly adott fel Bertuka címére. Csucsán sok régi ezüst volt, többek között szép barokk ezüst evőeszközökre emlékszem. Hogy abból mi került fel a pesti otthonukba, nem tudom. Az új holmit, amit Csinszka Pesten vásárolt, megmutatta nekem: volt ott sok ezüstnemű, kristálypoharkészlet, értékes porcelán-evőkészlet, nem is egy, de kettő-három, közötte egy választékos ízlésű, kobaltszélű szerviz...*" (Fehér Dezsőné vallomását *Dénes Zsófia: Akkor a hársak épp szerettek...* című könyvében tette közzé.)

A lakás meghitt hangulata, stílusa még a kényes ízlésű *Hatvany Lajost* is meglepte: „*Adyék három szobája a Veres Pálné utcában csupa kedves, meghitt családi bútor, kecses, ízléses elrendezésben. Nagyon meglepett és nagyon jól esett a garabonciást ily takaros környezetben látnom...*"

Érdemes meghallgatnunk *Dénes Zsófiát* is, akinek éles asszonyszeme több mindent észrevesz, de ő is elégedett: „*A sötét paliszanderbútor csillogásába meleg sötétkék szűrődik, sok kék, Bertuka kedvenc színe. Sötétkékbársony borítás, néhány jó szőnyeg, egyetlen hímzett párna sem, mütyürke sehol. A fodros tüllfüggöny nekem ugyan sok, de a biedermeier-famunka miatt Bertuka elengedhetetlennek tartotta. Az ezüst nem tolakszik a vitrinekben, holott épp elég van a házban. Fölösleges általában semmiben sincs, inkább bizonyos tartózkodásra-hajlás a lakáskép egész felépítésében. Bravó, gondolom, ez ugyan nem Ady lakása, hanem Boncza Bertáé, viszont azé, aki címlapot is ügyesen rajzol. Van*



Székely Aladár felvételei

Ady édesanyjával és feleségével a háború alatt



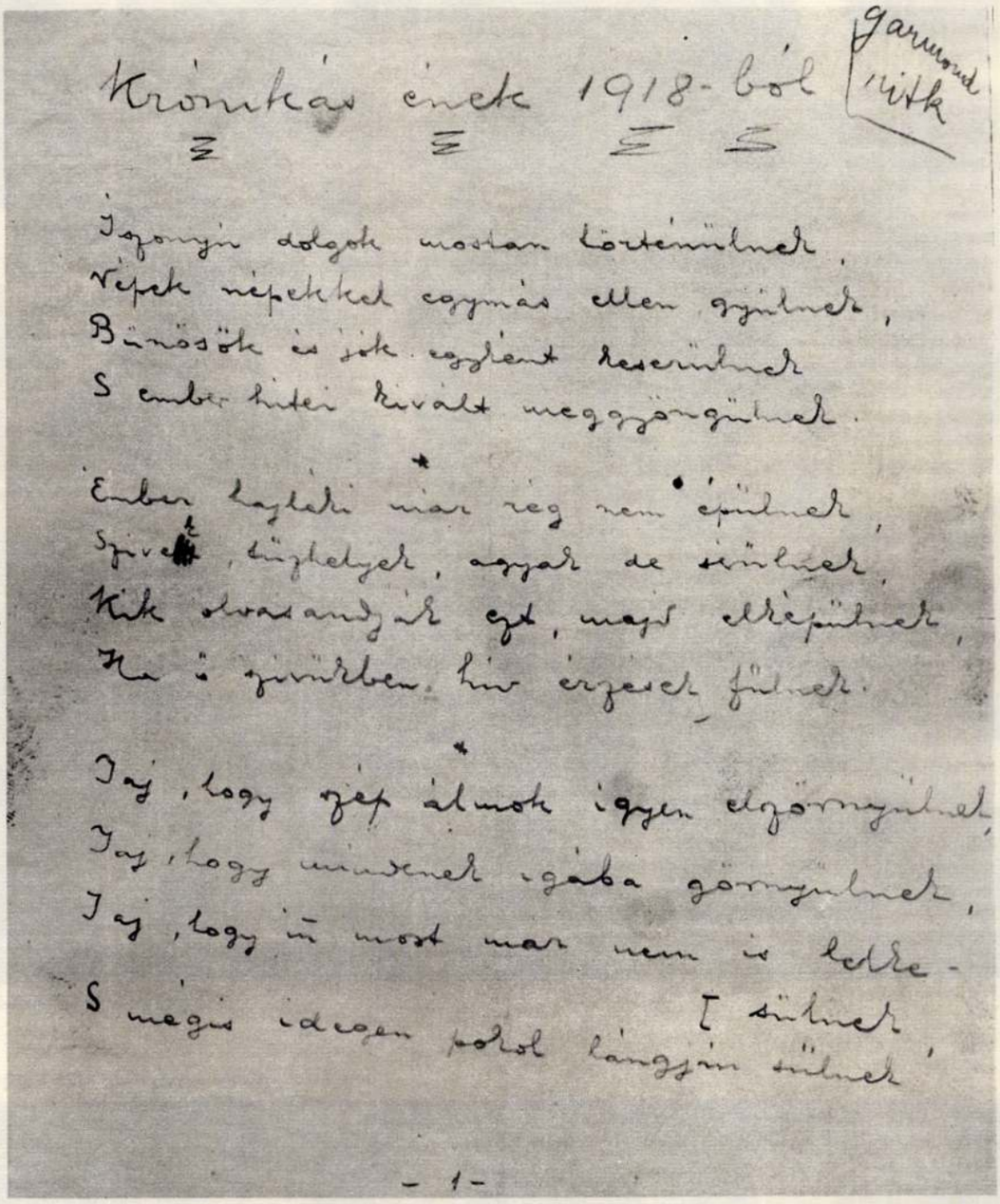
Krónikás ének 1918-ból

Ady kézírása

Rippl-Rónai rajza a költőről (1918)



benne iparművészeti jó..." (Dénes Zsófia: *Élet helyett órák*)

A szépen berendezett lakásban Ady szobája volt a legegyszerűbb, a legpuritánabb. A szoba gyakori vendége, Bölöni György, a hűséges barát, így írja le a költő egykori szobáját: „*Bandi szobájában egy ágy. Az ablaknál háttal a világosságnak sarokra fordítva íróasztal, mellette könyvespolc. Díván és székek. Szobája kényelmének hasznát már alig veszi. Legjobban ágyát kedveli, és ha nem komoly beteg, akkor is szíves-örömest elheverész benne. Könyvespolcán kevés könyv. Inkább véletlenség folytán, mint olvasókedve szerint került ide néhány kötet. Parányi ceruzavégekkel íróasztalán írhatná verseit... A munkakedv azonban már nagyon kerüli...*"

Ezekre a rendkívül fontos vallomásokra és az egykori fényképekre (interieur-képekre) támaszkodva sikerült szinte hiánytalanul összegyűjtenünk a lakás egykori bútorait, képeit és berendezési tárgyait. Így válik lehetővé, hogy szinte minden változtatás nélkül mutassuk be a közönségnek azt a helyet, azt a szűkebb környezetet, ahol Ady Endre utolsó hónapjait élte, szenvedte, ahol az iszonyatos öldöklés ellen tiltakozva, a magyarság sorsáért, jövőjéért aggódva sürgette a békét, a forradalom eljövetelét.

A lakás három volt lakószobáját teljesen a régi formájában állítjuk helyre, és az egykori bútorokkal rendezzük be, úgy, ahogyan Adyék idejében volt. Csinszka szobájának féltett tárgyai mellett látható lesz a fogadószoba híres kék huzatú garnitúrája, egy nagyon szép Mária Terézia korabeli tabernákulum, benne Adyék étkészletének megmaradt darabjai, régi keleti szőnyegek, a falakon márkás festmények (Czigány Dezső, Tihanyi Lajos, Rippl-Rónai József alkotásai). Természetesen a legérdekesebb, a legmeghatóbb Ady Endre szobája lesz. Itt minden egyes tárgy az ő felejthetetlen alakját idézi; a mérhetetlenül sokat szenvedett embert csakúgy, mint a zseniális költőt.

Ady munkásságának dokumentumai azonban már egy másik helyiségben kerülnek bemutatásra. Az interieur-szobákon kívül lesz az Emlékmúzeumban még egy szép, modern kiállítóhelyiség is, ahol érdekes fényképekkel és számtalan eredeti dokumentummal idézzük fel a költő életének utolsó szakaszát. Ady egész háborúellenes

költészete kerül itt bemutatásra. A kor eseményeit idéző képek mellett kiállítjuk az Ady—Csinszka szerelem dokumentumait, kortársaival folytatott levelezésének legérdekesebb darabjait, legjelentősebb háborúellenes verseinek kéziratait. A látogatók ebben a helyiségben a kiállított dokumentumok alapján szinte lépésről lépésre nyomon követhetik a költőt, csucsai éveitől kezdve egészen a haláláig.

A kiállított sok-sok érdekes dokumentum közül idézek abból a levélből, amit Csucsáról írt a költő testvérének, Ady Lajosnak a királyi román hadsereg erdélyi betörésekor: „... *S gondold el, miket láttam, éltem, beszéltem, vigasztaltam (hit nélkül), vendégeltem és sírtam itt, a földönfutók országútja mellett. Házaink tele katonával, a határrendőrségi kapitányság székhelye Csucsa... Szenvedésem nem az idekötött emberé, de az emberé először és persze, a magyaré, az erdélyié. Mi lesz e förtelmes világgal s nem volna jobb menekülni halálhuszár-önkéntesként? Édesékre, reád, szegény Bertuka gyermekre, néhány barátomra gondolok s arra, hátha szükség lesz reám, ha marad kedves és lesz még magyar. Egyébként Budapestet megszégyenítő drágaság, ínség, nincstelenség itt, Csucsán...*"

A levelet nemcsak önmagában is érdekes tartalma miatt idézzük, hanem főként azért, mert Ady itt lényegében azokról a borzalmas élményeiről számol be, amelyek valósággal kipréselték belőle az egyik legmegrázóbb háborúellenes versét:

Ékes magyarnak soha szebbet
Száz menny és pokol nem adhatott:
Ember az embertelenségben,
Magyar az üzött magyarságban,
Újból-élő és makacs halott.

Borzalmak tiport országútján,
Tetőn, ahogy mindég akartam,
Révedtem által a szörnyűket:
Milyen baj esett a magyarban
S az Isten néha milyen gyenge.
...
Óh, minden gyászok, be értelek,
Óh, minden Jövő, be féltelek
...
S megint élek, kiáltok másért:
Ember az embertelenségben.
(Ember az embertelenségben)

A kiállítás legfőbb célja, hogy elsősorban a háború minden borzalmát, szenvedését mélységesen átélő, az esztelen öldöklés ellen az egész magyarság és az egész emberiség nevében tiltakozó költőt, a humanista Ady Endrét mutassa be. Az idézett vers akár a kiállítás címe is lehetne: *Ember az embertelenségben.*

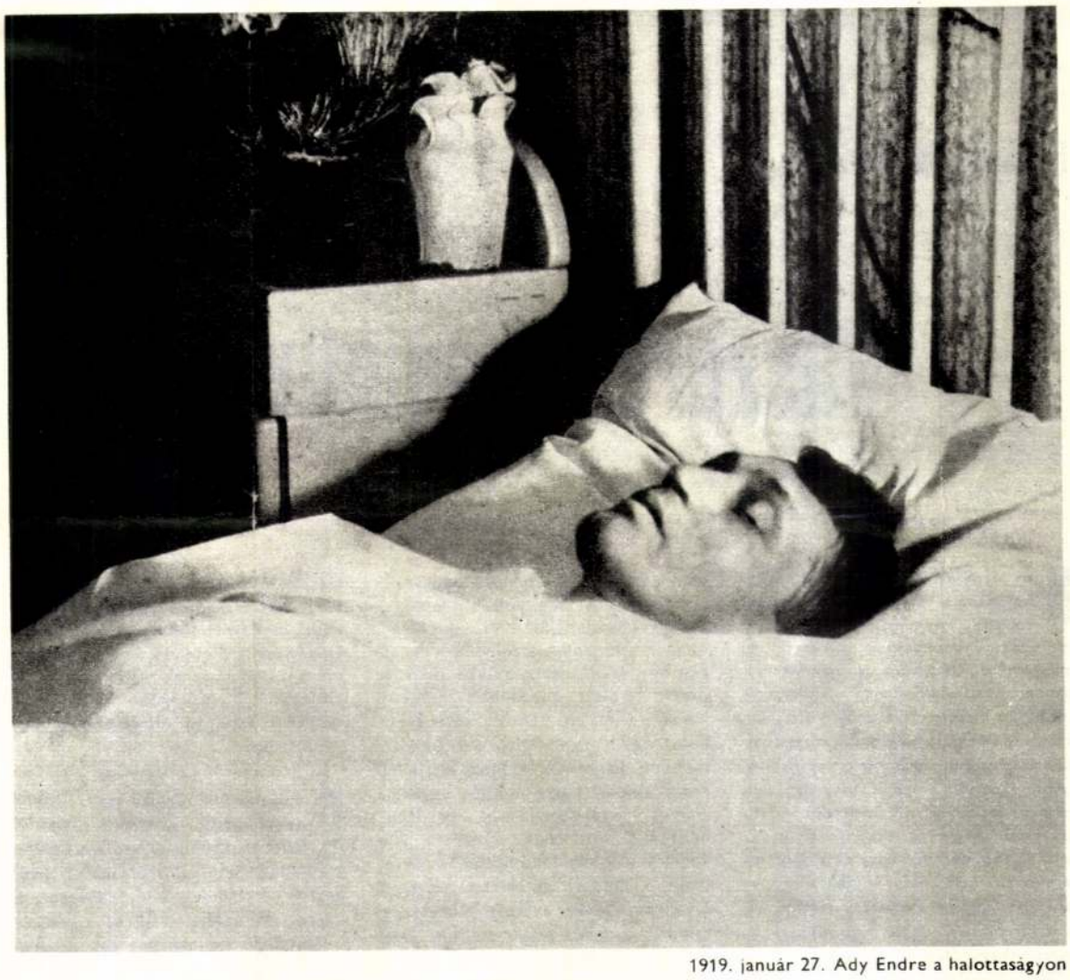

1919. január 27. Ady Endre a halottaságyon

Csinszka, nagyanyjával a Veres Pálné utcai lakásban, Ady halála után



P. Szűcs Julianna

Vaszary lokomotívja

Néha nem lehet megkerülni a közhelyeket. A legtöbb Vaszary Jánosról szóló írás említi a festőnek egy hírhedtté vált mondását: „*A kialakuló művészethez több köze van egy lokomotívnak, mint Raffaelnek.*" Az írások többsége viszont csak annyit vizsgált: vajon ez az állítás a huszadik században bűnnek, netán erénynek minősül-e, javára szolgált-e ez a hitvallás egy magyar festőnek, netán ártott művészetének? Azon már lényegesen kevesebben töprengtek, hogy ez a polgártpukkasztó kijelentés milyen viszonyban állt magával a Vaszary-életművel, a hazai piktúra egyik legkülönösebb, legrendhagyóbb teljesítményével.

Annyit elöljáróban: ez a különös teljesítmény talán éppen abból fakadt, hogy a „lokomotívról" meg „Raffaelről" szóló tétel a sajátmaga számára inkább vágyálom maradt. Életművének még mindig több köze volt a művészettörténeti jelenséghez, semmint szerette volna. De a nyugtalanság, *a változékonyság állandó vállalása* ezt a „lokomotív-ideológiát" — legalábbis etikailag — hitelesítette. Nem mindenki számára egyformán meggyőzően. Gondoljuk meg, volt, aki festőnkről így beszélt: „Ez a Vaszary olyan, mint az a ló, amelyik minden pillanatban egy másik zabos zsákba rakja az orrát, mielőtt az előbbit megette volna" — és ezt nem kurzusművész, nem egy megrögzött konzervatív mondta, hanem az a Medgyessy Ferenc, akit a maga módján legalább annyira lenyűgözött az új formalátás, mint azt, akit éppen megrótt. Ám Vaszary valóban lokomotívként értékelte a modern művészet *szerepét*, olyannak, amely mindig előremegy, minden új stílus újabb megtett kilométer a haladás útján, és minden haladás, ami nem akadémizmus.

Nem nehéz észrevenni: ez a formájában futurista hasonlat voltaképpen a polgári reformnemzedék optimizmusát fejezte ki. Vaszary lokomotívjának ezért volt minden állomás jó, amely elfelé vezetett a „bitumos", ragadós müncheni pilotizmusból, Benczur úri pompájából, a provincializmusból, a „maradiságból". Túlságosan könnyű lenne ma azt írni: Vaszary a társadalmi haladást összetévesztette a divat haladásával, s a konzervativizmus vagy modernizmus ál-alternatívájára építve egész életében nem tett mást, mint az utóbbi serpenyőbe rakosgatta csillogóbbnál csillogóbb műveit. A tényállás azonban ennél sokkal bonyolultabb.

És minden bizonnyal ezt a sokkal bonyolultabb valóságot tetten is lehet érni a *Magyar Nemzeti Galéria* kiállításán, amelyet mostanában rendeztek akvarelljeiből és rajzaiból. E kétszáz különféle erejű és különféle ihletettségű lap ugyanis többet árul el alkotójának valódi karakteréről, mint a frisseséget, eredeti szándékot gyakran lekerekítő táblakép. Például alig találni másutt nyomot igazi akadémikus iskolázottságáról, a hibátlannál is tökéletesebb rajztudásáról, mint itt a kisműfajok között. Pedig tudnunk kell, hogy honnan dobbantott, látnunk kell, hogy éppúgy tudott correggiós vöröskrétarajzot művelni, édeskés „Nőt lepkével" figurázni, mint a többi eklektikus festő-mester. Életrajzából ismerjük: rövid müncheni periódusában őt is elkapta a Bastien-Lepage-féle tejfölfestészet. Maradt is a képek között nyoma: figyelőszemű, finom önarcképe. Akvarelljeinek egész sora tudósít viszont arról, hogy valójában mit is jelentett ez a gyöngyházrealizmus, mennyit vett át az igazi francia impresszionizmus színdús és gátlástalan látványfestészetéből, és mennyit másított azon.

Aztán itt van a Vaszary-féle szecesszió! Az, amelyik egycsapásra egyenrangúvá tette a nála hat évvel idősebb, sok mindenben tapasztaltabb és mélyebb Rippl-Rónaival; azok a gobelinek, amelyeket még a Vaszaryval oly hűvösen elbánó Fülep Lajos is művészetünk javaként értékelt. De csak az akvarellben megoldott gobelin-tervekből derül ki, hogy a tyúkok és bivalyok, a cicák és borozók eredetükben sokkal jobban kötődtek a figura információs tartalmához, mint a körvonal dekoratív erejéhez.

Dehát melyik voltaképpen az igazi Vaszary? Hatásos válasz lenne, hogy mindegyik és egyik sem, de ez éppoly tévedés, mintha reformerségét is tagadnánk, pusztán azért, mert nem volt művészet-forradalmár.

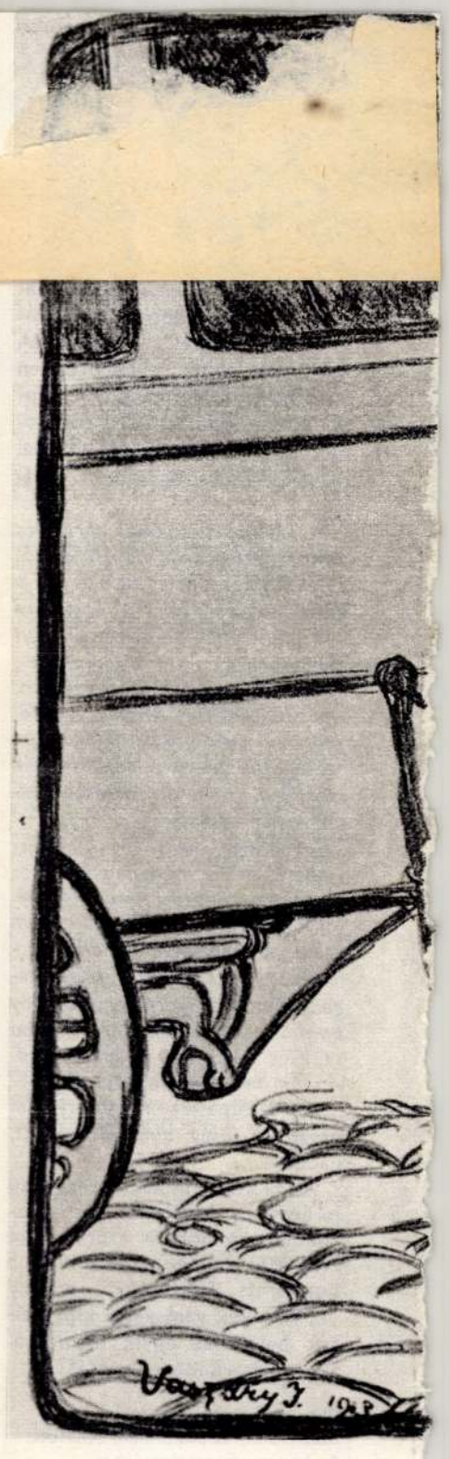

Fekete bivalyok (gobelinterv, akvarell, 1904 körül)

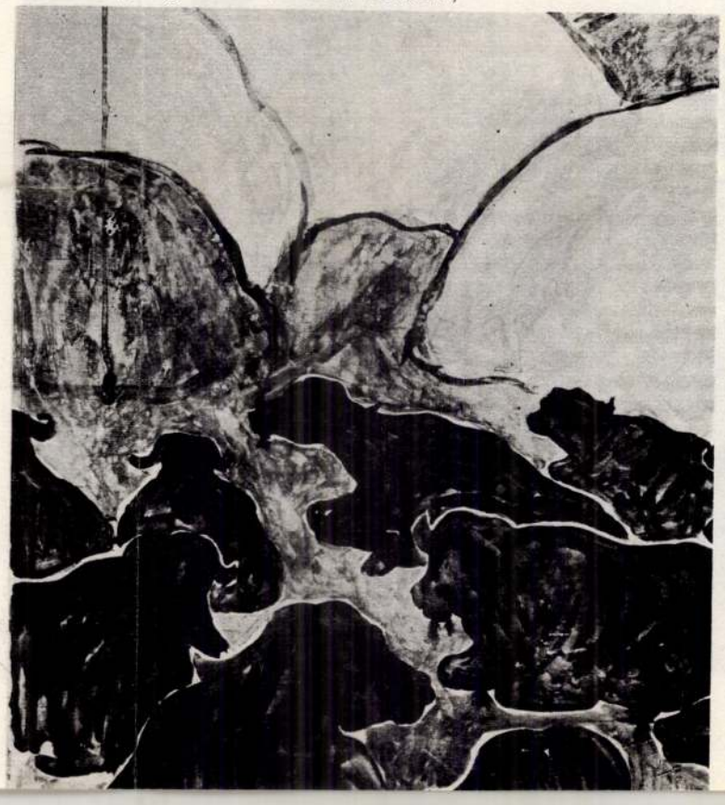



MDK

Rippl Rónai József

Vaszary J.: Rippl Rónai József művészete és jelentősége. Pesti Napló 1928. febr. 4.

MDK

Rippl Rónai József. festöm.

Duisburger Zeitung: dicséri kulturáját és energiáját

r.m. A KUT németországi kiállitása. Duisburger -Museums-verein.

KUT.1927.II.évf. 1.sz. 16.1.

Rippl - Rónai József

elitélte az iró festőhet, de rábenélés-
re megírta irodalmi értékű visszaemlékezéseit.

Földes Anna - Mihályi Gábor: Költők szinei-
szinek költői, Bp. 1961. Képrőmű v. Alap k.
170 l. 53 t. - 6-7. l.

Rippl - Rónai József

Vörössapkás önarckép (nincs repr.)
(Bp. Magyar Nemzeti Galéria)

Szabó Lőrinc (nincs repr.)
(Budapest, magántulajdon)

Földes Anna - Mihályi Gábor: Költők
nincs - nincs költői. Bp. 1961. Képz.
Alap K. 170 l., 53 t., 113. 121. 158. 159. l.

Rippl Rónai József

Ez évnyarán emlékkiállítása nyílt a Tihanyi Múzeumban

1884-87: Münchenben Akadémiák tanul, majd

Párisban Munkácsynál

Említve: Nő fehérpetyes kuhában (1889)

Ágyban fekvő nő (1891) Kuglizók (1892)

Öregasszám (1892) Szám, anyám (1895)

Kapcsolatba kerül a Nabis csoporttal

Heitler László: Rippl Rónai emlékkiállítás Tihanyban

Jelenkor 1968 ~~VIII~~ IX. n. 812 old.

Rippl Rónai József

Apám és Piaszek bási vörösbor mellett (1907)
és Vörössaykás önakszég (1924) szerzők
Említve: Kazásony; Szomorúság; Fehér
fal, kazma bútorok, Kisvárosi
interieur, Köstvélyesi kastély
Parizsi interieur; (1910) Szoba kazásony
fával; Lazarine és Anella (1910)
Ókulás néni (1915) Babits Mihály
Rózsát tartó nő (falmőnyeg, 1898)

Heitler László: Rippl Rónai emlékkiáll.
Tihanyban
Menkes 1968 IX n 812 old.

Perneczky Géza: Tíz esztendő a magyar képmőművészeti kritika hőskorából

Művészettörténeti Értesítő, 1965. XIV. évf. 3. sz.

old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

„posztimpesszionizmustól illétett pikturáját – Fülep Lajos már 1907-ben – Ferenczy Károly modern shádémiájával álli tetta szembe."

Perneczky Géza: Tiz esztendő a magyar képzőmüvészeti kritika hőskorából

Müvészett9rténeti Értesitő,1965. XIV.évf. 3.sz.

183. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

a Könyves Kálmán cég
helyiségében rendezte 1906-
évi, ötütő-sikerű kiállítását

Perneczky Géza: Tiz esztendő a magyar képzőmüvé-
szeti kritika hőskorából

Müvészett9rténeti Értesitő, 1965,XIV.évf. 3.sz.
180. old.

Rippl-Rónai József

A MŰVÉSZHÁZ kiállitásáról szóló -sign. nélkül közölt- cikk öt művészt emlit meg:
Vaszary János: "Modellek" és Erdély" c. művei szerepelnek a tárlaton. A cikk kiemeli a művész ritka érdekességü eredményeit.
Rippl-Rónai József: "Cirkusz" és "Feketehaju asszony" c. művének "tökéletes egyensulyát és kerekdedségét" dicséri a kritika.
Mednyánszky László: "Őszi hangulat"-át megkapóan szépnek találja a cikk.
Kernstock Károly: kis akvarelljei dicséretre méltóak.
Vedres Márk: "Klasszikusan korrekt szobormüvel szerepel" mondja végül a kritikus.

ÉLET, Bp. 1914. febr.22. VI.évf. 8.sz. 252. lap.

Rippl-Rónai József
festő

M.D.K.

A száradvégi plakátok tervezésében
részt vett.

P. Brestyánszky Ilona: Szárcsés az Athenaeum
Műrészet, 1969. március – 6 lap

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Tárlatvezetésen ismertetik.

– : A hét végi kulturális programból

10

Népszabadság, Bp. 1969. ápr. 19.

Rippl Rónai József

festőművén is dolgozott a Zsolnay kerámia gyárnak.

Tardy Ali: Jubileáló kerámia
Pest megyei Hírlap 1968. máj. 12. 9. o.

Rippl-Rónai József

a Nabi csoport tagja, Hi Maillol egy portréjót alkotta.

Exposition d'Art Hongrois Contempo-
rain, Paris, 1949.? katalógus 51.
(é. n.)

Ripple Rónai József

Résztvet a „Művészetek Minisztériuma" felállításáért rendezett gyűlésen

Dr. Tóth Ervin: A Tanárstörtársaság előrstéjén

Hajdu-Bihar megyei Népujság 1969 II. 19.

Rippli

A további termek tematikus csoportosításában (meg néha időrendi is) az alkotó művészetét idézik. Így az időszokrok, a groteszkek, az arcképek, a domkormüvek, a „táncolók", az állatok, a szemlékek és pályázatok, a debreceni Vénusz és a Nagy napozó, végül a művésztársakról (Rippli, Móricz, Hermann Ottó) készített portrék alkotásai, vázlatai és így felterképezhető munkamenete kap külön bemutatást.

Bodri Ferenc: Könyv és kiállítás Medgessy életművéről
Jelenkor XII. évf. 2. s. 1969. febr. 145. l.

Rippli

Az első terem Medgyessy műhelyének hangulatát idéri, az ott látható használati és díszt árgyak..., a társaitól kapott festmények-rajzok (Egry, Rippli, Holló, Derkovits, Barcsay stb.) másoktól való plasztikák és kedves helyeiről való fényképek; reprodukciók kaptak itt helyet.

Bodri F.: Könyv és kiállítás Medgyessy életműváról.

Jelenkor XII. évf. 2. sz. 1969. febr. 145 l.

Rippl-Rónai

1917-ben Derkovits megismerkedik a baloldali szociáldemokrata Bohányi Dezsővel..., Bölöni Györgyel és Vedres Márk szobrásszal; felkeresi Kassákot is a „Ma" szerkesztőségében. A magyar avantgarde mozgalmak vezéralakja megnézi Derkovits szajzait, azokban tehetséget fedezfel, s további művészeti képzés céljából abba a belvárosi-Haris köri-szabadiskolába irányítja a fiatalembert, ahol Kernstok és Rippl-Rónai korrigáltak.

Dévényi J.: Új Derkovits monográfia. (Kőszer Éva: Derkovits Gyula. Jelenkor XII, évf. 3. sz. 1969. márc., 297. l.

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF /

a tervek szerint 1974 után portrészobrát felállítják a margitszigeti művészsétányon

Pest Megyei Hírlap, 1968. július 6.

/5

MDK

Rippl-Rónai József festő

Tárlatvezetésen ismertetik.
(Nemzeti Galéria.)

– : A hét végi kulturális programokból

13.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 26.

Rippl-Rónai József

kiállítás van a tihanyi múzeumban.

Sávai Viola: R.R kiállítás
Magyar Nemzet 1968. július 13. 4. o.

kategória / ~~Bs~~, S /.

Rippel Rónai József

Apám Anyám 40 éri házasság után c. műve

elyet a Fruchter gyüjteményből vásároltak, ki van állitva a Kiscelli Muzeumban.

Perneczky Géza: Dési Huber István grafikáia a Kiscelli Muzeumban.
Magyar Nemzet 1968. jun.8.4.o.

Rippl-Rónai József

az iskolahajóról adott nyilatkozatát a Merkurpalotában 1902. dec. 13-án meg-nyílt kiállítás katalógusa őrizte meg.

Rippl-Rónai József ínásaiból, Dunaveczi, 1967

76.o.

Rippl-Rónai József

1903-ban máj. 18-án kaposvárott a sikernémák javára megszigitott kiállítást nyitja meg.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.

76.

Rippl-Rónai József

1905-ben honánált a Modern Művészet c. folyóirat kezdeményezte vitában, a magyar művészképzésről.

Modern Művészet, 1905. 1. n. 26-28. l.

Rippl-Rónai József írásaiból, Duna-vecse, 1967.

76-77. o.

Rippl-Rónai József

Az „egyszerre-festés" entétikáját Emlékezéseiben festi ki
(Bp. 1957. 62-65.o)

Rippl-Rónai József, írásaiból, Dunavecse
1967.

74.o.

Rippl-Rónai József

1917-ben az Ernst Múzeumban
kiállítása volt.

Rippl-Rónai József írásairól, Budapest,
1967.

83.o.

Rippl - Rónai József

1909. nov - ben ismeredett meg Ádyval
egy kaposvári felolvasó est alkalmából.

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunavecse, 1967.

83.o.

Rippl-Rónai József

-t a Vörösmarty ~~Ma~~ Társaság 1920-ban
diszelnökévé választotta.

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunaveae, 1967.

83.o.

Rippl-Rónai József

63. éves korában megírta Önéletrajzát, amely megjelent: Az Est Hármaskönyve, Bp. 1923. 585-586-587-588. l-n.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.

74.

Rippl - Rónai József

több Ady portrét kénitett

Rippl-Rónai József írás alból,
Dunaverse, 1967.

83.c.

Rippl-Rónai József

1925-ben Munkácsy Mihály halálának 25. évfordulójára a Magyar Művészet Munkácsy emlékszámába egy érdekes Munkácsy-portrét írt.
(Magyar Művészet, 1925. 2. n. 30-33. l.)

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunavecse, 1967.

84 o.

Rippl-Rónai József

Párizsban pénzért másalatokat készített Munkácsy Mihály Zepeiról

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunavecse, 1967.
71.o.

Rippl-Rónai József

Tanuasa és mestere Cleinte
Munkácsy Mihály volt Párizsban.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse,
1967.

63.

Rippl-Rónai József

kiállítása az Ernst Múzeumban, 1917.

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunaújváros, 1967.

57.6.

Rippl-Rónai József

ismerte Párisban Degas-t, Toulouse-Lautrecet, Ernest La Jeunesse-t, Paul Adamot, Feneont, A. Jarry-t.

Rippl-Rónai József Írásaiból
Dunavecse, 1967.

58.o.

Ripp-Rónai József

reátveti Párizsban egy Durand-
Ruel-nél rendezett kollektív
kiállításon.

Ripp-Rónai József írásaiból.
Dunaveresi, 1967.
60.o.

Rippl-Rónai József

1920-ban a Vörösmarty Társaság
tiszteletbeli tagja.

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunaújváros, 1967.

63.o.

Rippl-Rónai József

megbízást kapott Radisics Jenőtől, az Iparművészeti Múzeum igazgatójától.

Rippl-Rónai József írásaiból
Dunaújváros, 1964.

5400

Rippl-Rónai József

mytérnadja Benczúr Gyulát, amiért az ingilvánosságra hozta Gr. Apponyi Albert gratuláló levelét.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.

44.o.

Rippl-Rónai József

levelei a francia fogságból

Rippl-Rónai József írásairól, Dunavecse, 1967.

46-47.o.

Rippl-Rónai József

1911-ben memoir-jait rendezi sajtó alá, bi állítást nevez, és eg panneau-t fest.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunaverse, 1967.

40.0.

Rippl-Rónai József

egy felolvasó estén kapcsváratt barátait, Kép Ernőt, Ignotust és Kóricz Zsigmondot mutatja be.

Rippl-Rónai József irásaiból, Dunavecse, 1967.

40.0.

Ripp-Rónai József

Emlékezései a Nyugat jelentése
meg.

Ripp-Rónai József írásaiból, Dunavecse
1967.
41.o.

Rippl-Rónai József

benéchet tartott a Keleti Művészeti Kiállítás megnyitóján

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunaverse, 1967.

35.o.

Rippl-Rónai József

nyitja meg Komma Lajos és
Vitéz Miklós kiállítását.

Rippl-Rónai József irásaiból, Dunavecse,
1967.

36.o.

Rippl Rónai

nak. a berlini Secession-ben volt kiállítása

Rippl-Rónai József ínéscaiból, Dunavecse, 1967.

32.o.

Rippl-Rónai József

felemelte a szavát az ellen, hogy az Ipar-
művészeti Múzeum zsűrijétől nem kapta
meg a díjat, hanem azt Róth Miksának ~~[illegible]~~
~~adták~~ az egyik kivitelezőnek adták.
Ebből az alkalomból Kirlapi vitába kevere-
dett, a kapor Ipar c. lap megtámadta

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse
1967.

9-10.o.

Rippl-Rónai József

is résztvesz az iskolahajó-mozgalomban. Művészeknek, tudósoknak épüljön egy hajó, amelyen tengert-járhatnak magyar művészek, tudósok. Gyűjtenek erre a célra.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse, 1967.

12-15.o.

Rippl-Rónai József

nyitja meg a kaposvári tárlatot, 1903-ban amely csupán somogyi műveinket állít ki. A megnyitóbeszéd szövege megjelent a Somogy c. lapban, 1903. jún. 7-én.

Rippl-Rónai József írásaiból, Budapest, 1967.

16-o.

Rippl-Rónai József

nyilatkozik a magyarországi felállítandó képzőművén képző iskoláról, és támadja a Lotz. Munkácsy-, Benczur iskolát.

Rippl-Rónai József irásaiból, Dunavecse
1967.

27.o.

Rippl-Rónai József

Manet-t, Degas-t, Puvis de Chavannes-t
vallja mestereinek a modern festés-ről
írásában.

Rippl-Rónai József írásaiból, Dunavecse,
1967.

6-9.o.

Rippl-Rónai József

Művénházban rendezett retrospektív kiállítását 1911. márc. 17-én megünnepelték egy vacsorán. Réntvenek: Szinyei-Merse Pál, Lechner Ödön, Tényes Adolf, Kernstock Károly, Csók István, gr. Teleki Géza stb.

Rippl-Rónai József írásaiból
Dunavecse, 1967.

79.

Rippl-Rónai József

a kaposvári Krajcár-egyletben 1911-ben dec. 9-én a Turul Szálló nagytermébe felolvasó estet rendezték Szép Ernőnek, Móricz Zsigmondnak és Ignotusnak.
Bevezetve: Rippl-Rónai.

Rippl-Rónai József írásaiból.
Dunavecse, 1967.

80.o.

Rippl-Rónai József

1910. aug. 29-én a kaposvári körpolgári elemi iskola épületében a perzsa, japán és kínai kiállítást nyitja meg. Megnyitó szöveg megjelent: Somogyi Napló 1910. aug. 30.

Rippl-Rónai József írásaiból, Budapest, 1967.

78.o.

Rippl-Rónai József

1901. tavaszán vállalott a Magyar Géniusz c. folyóirat főszerkesztése;
Témáiról, Magyar Géniusz, 1901.
16. sz. 246. l.

Rippl-Rónai József írásairól, Budapest,
1967.
76. o.

Rippl-Rónai József

nyilatkozott a művészkán megnyitása alkalmából (Kalauz a művészkán felavató kiállítására, Bp. 1913. 24.l)

Rippl-Rónai József írásaiból,
Dunavecse 1967.

80.o.

Rippl-Rónai József

nyilatkozott A Lakás c. folyóiratnak.
(1911. 1. sz. 7-8. l.)

Rippl-Rónai József írásaiból
Dunavecse, 1967.

80. o.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Genthon érdeklődése kiterjedt "Rippl-Rónaira ..."

–: Elhunyt Genthon István 9

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 1.

Rippl Rónai

Kernstok nyugtalan szellemé... korlátokat talál a „fontolva haladó" MIÉNK-ben, a Szinnyei Merse, Rippl-Rónai és Vaszary János köré tömörült Magyar Impresszionisták és Naturalisták Körében.

Bodri Ferenc: Passuth Krisztina Nyolcak-könyvének margójára. Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec. 1110. l

Rippl-Rónai

Maillolhoz és társaságához (Bonnard, Vuillard, stb) csatlakozott és teljesen átvette a francia stílust.

Kós Lajos: A Tanácsköztársaság képzőművészeti kulturája. Bp. 1959. 22 l., 6 kép. /Művészeti szakköri útmutató 1./

2-l-

Rippl-Rónai

emlitve

Mátyás Ferenc: Merei szorgalom Berisenyi harájában.
Új Irás VI. évf. 1966. nov. 11. sz. 73. l.

Rippl-Rónai

emlitve

Mátyás Ferenc: Merei szorgalom Berzsenyi horájában.
Új Irás VI. évf. 1966. nov. 11. sz. 67. l.

Ripple-Rónai

emlitve

Mátyás Ferenc: Merai szorgalom
Tjerszenyi harájában.
Új Irás VI. évf. 1966. nov. 11. sz. 65. l.

Ripple Rónai.

II. Rákóczi Ferenc temetése a képe/emel/

az alábbi gyűjtemény ben van

T. A.: Budenz ház, Gbl gyűjtemény

Fejér megyei Hirlap 1969 V. 25



Rippl-Rónai József: Apám és Piacsek bácsi vörösbor mellett (1910)



Nők Lapja 1969 III. 22

adást Mártha élesen a jobb sarokba fejelte (3:0).

Jók: Hajdú, Oborzil, Sárközi, Mártha (a mezőny legjobbja), illetve Móritz dr., Köves.

A HAGÁDNAPI SPORTMŰSOR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HIRLAP

Rippl Rónai József

1969 ÁPR 20

úsorok

1021

TIT-LATOGATASOK

Tárlatvezetések: A Szépművészeti Múzeumban: Németalföldi festészet. Vezető: dr. Czobor Ágnes művészettörténész (de. 9). **A Magyar Nemzeti Galériában:** Rippl-Rónai József. Vezető: dr. Bodnár Éva művészettörténész. Csók István művészete. Vezető: dr. Telepy Katalin művészettörténész. A XIX. századi magyar festészet. Vezető: N. Pénzes Éva művészettörténész (de. 10). **A Kossuth Klubban:** A régészeti előadássorozatban: Romvárosok feltárása a Szovjetunió közép-keletén. Előadó: Ferenczy László (de. 11). A „Világ nagy múzeumai" sorozatban: A Vatikán Múzeum (antikgyűjtemény). Előadó: dr. Szilágyi György művészettörténész (de. 11). **Az Iparművészeti Múzeumban:** Fajansz- és keménycserép-művészet. Vezető: dr. Nékám Lajosné múzeológus (de. f11). **Művészeti séta.** Az aquincumi új ásatások. Találkozás az Aquincumi Múzeum előtt. Vezető: **dr. Kaba Melinda művészettörténész (de. 11).**

Rippl-Rónai József

Párisban a Nabis-kkor tartozott

Perneczky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe
16.o. Bp. 1969.

MDK

Rippl-Rónai József festő

Tárlatvezetésen ismertetik
műveit.

–: A hét vezi kulturális programjából 11.

Népszabadság, Bp. 1969 május 31.

M.D.L.

Rippl Rónai József
festő

Pointilizmusa is a magyar
népművészet életes dekorativiz-
musával telítődik.

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68
Művészet, 1969. április - 3 lap

M.D.Y

Rippl Rónai József
festő

Méltatás

Bagkay Éva: Farkas István halálának
Művészet, 1969 április - 16 lap

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

1907 ből való az „Apám és Piacsek bácsi vonósbor mellett. 1910-ben készült a „Párizsi interieur", telésége, valamint a rokonkány lazarin és Omella hettés archipe 1910-ből való

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

„Mályvák között"
(repro)

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december – 38 lap.

Rippl Rónai József

Öreg ~~Nagy~~anyám, 1892.
(repr.)

Pogány Ö. Gábor:
A Magyar Nemzeti Galéria ~~[illegible]~~ 22. l.
Budapest 1966

Rippl-Rónai József

emlékére

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (Rippl-Rónai) 45. c.
Budapest 1965

Rippl Rónai József

pálgájának három korszakát, a fekete korszakot, a kukoricás technikát, a pastell képek ideját számos jó mű képviseli.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 16. l.
Budapest 1965

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Megemlítve

Sz. A.: Mihaltz Pál Kiállítása 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969 márc. 26.

MDK

Rippl-Rónai József, „Jestő"

Megemlítve.

Rózsa Gyula: „Kommunista Köztársaságot" 15

NÉPSZABADSÁG, 13 p. 1969 m. á. c. 21.

Rippl Rónai József
festő

M.D.

1901-ben készült az „Ostende" című képe, 1902-ben a „Szundikálás hettesben" 1905-ből való „Édes jó anyám betegen" című pasztellje.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 kap

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

A tihanyi kiállitáson látható 1892-ben
készült „Öreganyám" cinni műve
annak idejen a párisi Salonban is
szerepelt. A művet rendkívül miltá-
nyolták.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállitás Tihanyban
Művészet, 1968. december – 38 lap

M.D.K.

Rejzpl Római József
festő

Egy évtizedet töltött Párizsban a
művész ahol a modern francia
festészet résztvevőivel egyjett élt is
fejlődött.

Bodnár Éva: Rejzpl Római kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december – 38 lap

Rippl - Rónai József

1927. nov. 23-án halt meg 66 éves korában.
Velencéből indult
24 éves korában Párizsba került.
Elismerést csak 46 éves korában ért el.

Pest megyei Hírlap 1967. nov. 23.-i

Rippl-Rónai József
festő

M.D.K.

Méltatás.

Hardoss Béla: Maghy Zoltán hajdúböszörményi festőművész
Művészet 1969. január - 37 lap.

Rippl Rónai József
festő

MDK.

A „Kortvélyesi kastély" 1907-ben
készült. A „Vörössaphás önarc-
kép" 1924-ből való.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítást ihanyban
Mérészet, 1968 december - 38 kap.

MDF

Rippl Rónai József
festő

A kiállításon a művésznek 30 nál több litográfiája van elhelyezve, Első korai tus és rád toll rajza Munkácsy Mihályról 1890-ben készült.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban.
Művészet, 1968 december - 38 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Nehány mönyegterve, tusrajza pe-
repel a tárlaton. Dekoratio falkár-
pitja, amelyet a művész fervei alap-
ján Lazarin mött a „Rózsát tartó nő"
1898-ból való.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 lap.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Rippl Rónai József művészetének
Munkácsyhoz fűződő indulásat
az 1889-ben készült „Anya gyer-
mekével" című kepe érzékelteti.

Bodnár Éva: Rippl Rónai hiallatás Tihanyban
Művészet, 1968. december – 38 kop.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

1889-ben készült a „Nő fehérpettyes ruhában" című képe, az „Öreg-arcgarnat" 1892-ben festette a műrész. Mindkettő szerepel a tár-laton.

Bodnár Éva: Rippl Rónai hiálletás Tihanyban
Művészet, 1968. december – 38 kop.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Bonnard portréja 1897-ből való.
Vuillardról készült archipe a há-
ború alatt elpusztult. Maillol hip-
miásat a párizsi Musée d'Orde
Moderne őrzi.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban
Múzeum, 1968. december - 38 lap

Rippl Rónai József

festő-

M.D.K.

1895-ben készült a „Mályvák között"
Cimű kép, 1897-ben a „Nő kertben"
1899-ben a Maillol háza készült,
és a „Falu a Keleti Pyrenaeusokban"

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban.
Művészet, 1968. december - 38 lap.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

A fehete horszak remekei az 1892-ben
készült „Kuglizók" az „Itpám, anyám"
1895-ből való mű és Andrássy Tivadar-
né képe 1896-ból.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 lap.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

A kiállításon szerepelnek azonkívül
Balits Mihályról 1923-ban
készített portrét a művész, Szabó
Lőrincről, Osvát Ernőről és Fekky
Gizáról szintén ebben az évben.

Bodmár Éva: Rippl Rónai kiállítást ihanyban
Művészet, 1968. december - 38 kap

Rippl Rónai József
festő

M.D.Y.

1968-ban juniustól októberig volt kiállítása a Tihanyi Múzeum Képtárában.

Bodnár Éva: Rippl Rónai kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 lap

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

A kaposvári múzeum festő első
balatoni képe 1902-ből való.
Az utóbbi e tárgyú 1924-ben készült.
Körben, 1923-ban a nyaralót Siófokon
töltötte.

Bodnár Éva: Rippl Rónai Balatoni Tükörben
Művészet, 1968. december - 38 lap

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

„Vitorlások versenye a Balatonon",
vagy a „Kiönnyű levegő a Balaton
felett" című képei elvesztek. Csak fény-
kép vagy a címük őrzik meg emlé-
kükhet.

Bodnár Éva: Rippl Rónai hiálletás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Lefestette szülőt, családját, a kisvárosi
delutánok nyugalmát megörökítette,
interieurőket festett, tájakat, utcákat
és az otthonát mutatta be művein.

Bodnár Éva: Rippl Rónai Kiállítás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 lap.

M.D.K.

Rippl Rónai József
festő

Műveinek oráma meghaladja a
harómezret és ebből a kiállitáson
80 alkotást mutattak be.

Bodnár Erá: Rippl Rónai kiállitás Tihanyban
Művészet, 1968. december - 38 lap

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Méltatás.

Solymár István: Korniss Dezső Születésnapjára
Művészet, 1968. december - 26 lap.

MDK

Rippl Rónai József

Tanulmány, tus

Vasvári János arcképe, cer.

Lazarine éa Anella, toll

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Ripp Rónai József

Akt, tus

Mester Jenci, cer.

Egyéb köztulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Rippl-Rónai József

Ödönt borotválják, past.

Kártyázók, past.

Ostendei plega, "

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke

Bp 1952.

MDK

Rippl-Rónai József

Pedicure, past.

Cséplés, "

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp 1952.

ADK

Rippl Rónai József

Gendyné, szén

Mama, Jóska, Pubi, tus

Egyéb köztulajdonból elvonatott műtárgyak jegyzéke

Bp. 1952.

Rippl-Rónai József MDK

Anella, tus

Pécs, 1964. Modern magyar képtár

RÉppl-Rónai József

MDK

Rónai János arcképe, pasztell

Nő pohárral, pasztell

Pécs, 1964 Modern magyar képtár

M.D.K.

Ripp-Rónai József festő

nevét említik

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, XIII.évf. 3.sz. 134. old.

M.D.K.

Rippl Rónai József

"...meghódolt a magyar természetnek. A hideg szinek borongós skálája erőteljes szinakkordokban beszél hozzánk..."-irja Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszámolójának "Magyar tájkép" c. fejezetében.

Magyar Salon, Bp. 1901. dec. hó, XXXVI. kötet 242-253. lap

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Feleky Géza portréját 1925-ben festi. 89.o. Papirlemez, pasztell 52+42 cm. Selinki Géza tul. 95.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. A Képzőmüv. Alap. Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Osvát Ernő portréját 1923-ban festi. Ernst Múz. LXIII. kiállitásán kiállitva. 89-o. Papirlemez, pasztell 52+42 cm. Nemz. Galéria. 92.o. Az Ernst Múz. LXIII. kiállitásán 89.sz.kép.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. A Képzőmüv. Alap. Kiadóváll. Bp. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Schöpflin Aladár portréját 1923-ban festi. Erhst Múz.-ban LXIII. kiállításon kiállitva. 89.e. papirlemez, pasztell. 51+4o cm. Schöpflin Aladárné tul. 92.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Keveset tudunk Móricz Zsigmond mellképének előzményeiről. Papírlemez, pasztell, 54+43 cm. Nemz. Galéria. 92.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai íróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőműv. Alap Kiadóváll. Budapest. 1961

M.N.K.

Rippl-Rónai József, festő

Babits Mihályról portré 1923-ban. Ernst Múz. LXIII.
kiállitásán kiállitva. 89.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap
Kiadóváll. Bpest. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1923 febr,-ban Kép Móricz Zsigmondról. Ceruza festéssel vázolt néhány katona alakja. Szignatúra: "Móricz Zsiga Zsiga de megváltoztál. 1910. 89.". Febr.-ban festette Ernst Múz. LXIII. kiállitásán kiállitva. Papirlemez, pasztell, 50+40 cm. Simon Andornó tul.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Genthon István egy 1915 nov.ben készült pasztellképről tud, amely sokáig Ernst Lajosé volt. 88.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőművészeti Alap Kiadóvál.Budapest.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1918-ban festette Keleti Arthur arcképét. Ernst Lajos vette meg.1929-ben aukción eladta. Elégett.Fényképe Keleti Arthurnál. 88.o.

Vayerné Zibolen Agnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bpest.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Móricz Zsigmond akvarellel szinezett ceruzarajza. 1919-ből. Kaposvári Múz. tul. 89.o. Oldalt néhány katona alakja. Szignatúra: "Móricz Zsiga-Zsiga de megváltoztál. 1919".

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1917-ben lefestette Csinszkát, talán a Balatonnál. Ady Endre és Rippl-Rónai József. Magyarország. 1927. nov. 26. 270. l. 88. o. 22. jegyz.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportrói. 83. o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmův. Alap Kiadóváll. Bpest. 1961

M.D.K.

Rippl Rónai József, festő

Az Amicus kiadásban megjelent "Ady könyv"-ben 1924-ben melléklet egy gyorsvonású tollrajz a lehúnyt szemű fiatal Adyról. "Ady E. alszik, Rónai, Kaposvár. 88.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőművész. Alap Kiadóvál. Bpest. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1924-es Ady"c.Almanacgban három Ady repr. Két kép 191
1918-ból.Egyiken szöveg:Ady Bandit mikor megválasztot
ták a Vörösmarty Akadémia elnökének.Rónai. 88.o.
1924-ben a 3 kép még Erhst Lajosnál volt.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap
Kiadóváll.Bpest.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1924-es "Ady"c. Amicus Almanachban három Ady reprodukció. A címlap mögötti kép a legrészletezőbb. Valószínűleg a tizes évek közepéről. 88.o. 1924-ben a 3 kép még Ernst Lajosnál volt.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest. 1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1915-ben lefestette Adyt. Rippl-Rónai József emlékkiállitás.1928. 108.sz.Ady Endre.1915. Magántul. 88.o. 20.jegyz.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi.83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bpest.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

1917-ben lefestette Adyt. Talán a Balatonnál. Ady Lajo
Ady Endre. Bp. 1923. 175.l.17.sz.jegyz. 88.o.21.jegyz.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1960-61.Képzőmüv.Alap
Kiadóváll.Bpest.1961

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Peterdi Andor portréja. Ők Pesten találkoztak. Reprodukciója a Múlt és Jövő 1916. szept. számában az "Új könyvek" rovatban jelent meg. Szénrajz, papir, Peterdi eladta a képet. 87.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Rippl-Rónai iróportréi. 83.o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bpest. 1961

M.D.K.

Kippl-Kónai József, festő

Egy Sándor nevő rokonának szinesakréta rajza. Kaposvár, Vármegyei Múz. tul. 87 c.

Vayerné Zibolen Ágnes: Kippl-Kónai iróportréi. 83. o.

A Petőfi Irod. Múz. Évkönyve. 1960-61. Képzőmüv. Alap Kiadóvall. Bp. 1961

Rippl-Rónai József

MDK

Gyászoló francia nő, olf.

Műcsarnok 1900/1901, téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Egy szép vidék, olf.

Műcsarnok 1900/1901 téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Emlék a Genfi tóról, olf.

Műcsarnok 1900/1901 téli kiáll.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

1861 május 24-én született Kaposvárt, életének egy részét itt töltötte, itt is halt meg a Római-hegyi villájában. 1927. nov. 25.

Kövezik a kaposi utcát, 1905.

Kaposi villám előszobája, 1909.
Zádor Mihály : Kaposvár, Dp. 1964.
édesanyja képe,

Zádor Mihály: Kaposvár, Dp. 1964. 214.l.

Rippl-Rónai József MDK

Öreg francia nő, repr.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Aristide Maillol, olf.

Egy szent család hajléka a hegyek közt, olf.

Hortensia, pasztell

Hegyi táj házakkal, olf.
Hullámzó tenger és felhők, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Nymphák háza, olf.

Une dame blonde, pasztell

Cataláni falu az olajfák mögött, olf.

Jane Evens, pasztell

Mücsarnok 1900. tavaszi kiáll.

RipplóRónai József MDK

Őszirózsa bokréta üvegpohárban, olf.

"Zákányi plébános kávézik", pasztell

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Bükkfa, pastell

Sógornőm, pastell

Egy öreg francia asszonyság, olf.

Mr.James Pitcairu Knowles, rajz

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Piroshaju leány, pasztell

Kezére támaszkodó leány

Önarckép, pasztell

Fehérkeztyüs nő, pasztell

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Rippl-Rónai József MDK

Térdelő nő, olf.

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

MDK

Rippl-Rónai József

Zsukki kastély, of.

Boulevard de Montparnasse, of.

KMT. 1917. tav. kiáll. kat. 24.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Lámpafénynél

Flox és Filox

A Szinyei-Társaság reprezentativ kiállitása.
Pesti Napló 1937. okt. 17. 12.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Öreg ur és mandolinozó nő

Csöndes órák

A Szinyei-Társaság reprezentativ kiállitása.
Pesti Napló 1937. okt. 17. 12.1.

Rippl Rónai. MDK

361. Női fej. Tusrajz. Signált.

Lantos. tudor.antiquarium. Kat. 23.1.

1939 dec.

MDK

Rippl-Rónai József

Pour le vierge, kőrajz

Trouville, kőrajz

Párizsi Impresszió, kőrajz

Kertben, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Rippl-Rónai József

Zöldben, kőrajz

Mezei munkások, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Rippl-Rónai József

Jane Evens, repr.

Műcsarnok 1900. tav. kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Virág, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Rippl-Rónai József

Női fej, paszt.

Tanulmányfej, of.

Egy ismeretlen bölcs, vörös kréta

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.

55.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Kis kertünk és Stanci kisassszony háza, paszt.

Pirosruhás leány, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.

55.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Akttanulmányok, tussrajz

Csendélet, of.

Szabadban, paszt.

Árverési Csarnok aukció kat. 1934. szept.

55.1.

Rippl-Rónai József MDK

Himzó leányok, sz. szénrajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Rippl-Rónai József MNK

Vasárnap délután, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Rippl-Rónai József MDK

Csendélet, olf.

Kaposvári dolgozó szobám, olf.

Mücsarnok 1910. Vándorkiállitás

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Üvegfestészettel, dekorativ grafikával, keramikával gobelinnel, himzéssel és butortervezéssel is foglalkozott.

Öreganyám, vagy Öreg hölgy.

1900-ban Kaposvárra költözött.

Apám és Piacsek vörösber mellett. 1907. repr.

Egyike volt legtermékenyebb müvészeinknek.

Genthon István: Magyar müvészet a századforduló idején Bp. 1962.

38-39.l.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Arcképek:

Zorka,

Móricz Zsigmond, Babits Mihály, Osváth Ernő.

Genthon István: Magyar művészet a századforduló idejé

Bp. 1962. 40. l.

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.
1861-1927.

Férfi kémás. Pasztell. 50x40. J.1.j.
Zorka. Pasztell. 52x42.J.1.j. 33.1.
Gyümölcscsendélet.Olf.50x40.J.1.j. 33.1.
Tavaszi hangulat. Olf. 102x71. J.1.b.
33.1.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 32.1. és
33.1.

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.

Atelier -részlet. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890. Kat. 6.1.

MDK

Rippl Rónai József, festőm.

130. Hegyi táj. Repr.

Árverési Közlöny. 1938. febr. 2.rk.sz. VII.old.

MDK

Rippl-Rónai József

Arkangyal, paszt.

Családi arckép

Hálószoba

Ernst Muzeum aukciói XLV /1930/. Gróf Zichy Béla hagyatékából stb. 34.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Barna butorok és fehér fal, repr.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat.

MDK

Rippl-Rónai J.zsef, festöm.
1861-1927

Parasztpár. Olf.

Árv. Közl. 1931.3.rk.sz. 66.l.

Rippl-Rónai József

Fragmentum, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

Külvárosi életkép Párisban, repr.

Műcsarnok 1890. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MNK

Külvárosi szoba belseje Párisban, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Rippl-Rónai József MDK

A kis durcás. Bretagne-i életkép, olf.

Műcsarnok 1890. téli kiáll.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K

Molnár Béla gyűjteményében van
Rippl Rónai „Kékköves nő"-jé, valamint
kismeretű tájképei. A „Kékköves nő"
(repro)

Bálint Béla: Molnár Béla gyűjteménye
Művészet 1963. április – 20 kép

Rippl-Rónai József festő M.[illegible].

/1861-1927/

Tájkép. repr.

Telepy Katalin: A Magyar nemzeti Galéria uj szerzemé

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 19

91.1.

M.D.K.

Rippl-Rónai

Molnár Ferenc: Égi és földi szerelem" c.darabjának kiadását illusztrálta, a darab főszereplőjéről, Darvas Liliről készitett portréjával.

Érdekes uj könyvek c. rovat.
Szinházi Elet. Bp. 1923. márc. 25-31.
XII. évf. 13. sz. 52. lap.

Rippl-Rónai József estő M.D.K;

Öreganyám.

Babits-portré

Kuglizók.

Kövezik a kaposi főutcát

Alkonyat egy intim szobában /1892/ még Franciaországban készült.

Konyhában.

Csengeryné Nagy Zsuzsa:Rippl-Rónai József /1861-1927/ interieurjei 141.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. p. 1963.

Rippl.Rónai József festő M.D.K.

Fehér fal , barna butorok.

Öreganyám.

Kossuth-imádó Ripli bácsi /1897/

1902-ben elhagyja Franciaországot, végleg hazaköltözik szülővárosába Kaposvárra, terieurök korszaká"-nak ezzel kezdődik az a periódusa, melyet "kaposvári in-

Csengeryné Nagy Zsuzsa:Rippl-Rónai József /1861-1927/ interieurjei 141.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.

./.

Rippl- rónai József festő M.D.K.

" kaposvári intereurök korszakának "is szoktak nevezni. Szobabelsőim közeli hozzátartozóit, és ismétlődő berendezési tárgyakat látunk.

Karácsony /1903/

Szomorúság /1903/ repr.

Fehér fal, barna bútorok. /1903/

Csengeryné Nagy Zsuzsa:Rippl-Rónai József /1861-1927/ interieurjei 141.1.

A Nagy r Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Sp. 1963.

./.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Párisi nő fehér pettyes ruhában.

Lajos arcképe /1913/

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 158.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 196

Rippl.Rónai József festő M.D.K.

Fehér fal , barna butorok.

Öreganyám.

Kossuth-imádó Ripli bácsi /1897/

1902-ben elhagyja Franciaországot, végleg hazaköltözik szülővárosába Kaposvárra, terieurök korszaká"-nak ezzel kezdődik az a periódusa, melyet "kaposvári in- Csengeryné Nagy Zsuzsa:Rippl-Rónai József /1861-1927/ interieurjei 141.l.

In: Nagy Imre Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.

./.

Rippl- rónai József festő M.D.K.

" kaposvári interieurök korszakának "is szoktak nevezni. Szobabelsőim közeli hozzátartozóit, és ismétlődő berendezési tárgyakat látunk.

Karácsony /1903/

Szomorúság /1903/ repr.

Fehér fal, barna butorok. /1903/

Csengeryné Nagy Zsuzsa:Rippl-Rónai József /1861-1927/ interieurjei 141.1.

A Nagy Imre Nemzeti Galéria Közleményei IV. köz. Sp. 1963.

./.

Rippl-Rónai József, festő

MDK

A Magyar Hirdető archivumá nak értékei között Rippl-Rónai plakát is van.

S. P.: Millók — papírban 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. dec. 27.

Rippl-Rónai

festőmüvész

Csoportkiállitás - Ernst-Muzeumban - képével szerepel. Szörnyörű „Fekete ruhás lány"-ával s néhány parszteljével.

Magyarország
1933. I. 15.

MDK

Rippl-Rónai József, festő

A Uffizi önarckép-kollekciójában Rippl-Rónai műve is megtalálható.

—: Uffizi

6.

15.

ESTI HIRLAP

Rippl-Rónai József MDK

Táj /Hóolvadás/, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Rippl-Rónai József

Utca-kövezők, pasztell

Kövezik a Kaposi utcát, pasztell

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Rippl-Rónai József

MDK

Utmunkások, pasztell

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Rippl-Rónai József MDK

Szónok, tus és aqu.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Rippl-Rónai József

Gyümölcs-csendélete látható az árverési csarnok aukció-kiállításán.

PH. 1931. II. 26.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Ivánfaiék, paszt.

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt. 55-56 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Férfiarckép, paszt.

Szakács bácsi, of.
Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt.

55-56 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Sárga akt, piros háttérrel

Lilabluzos nő

Ernst Muz. 49.sz. 1.részű aukció. 7-9 l.

MDK

Hippl-Rónai József, 1861-1927

Három nőalak kanapén, tusr.

Két álló női akt, "

Ernst Múz. 49.sz. 1.részű aukció. 7-9 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Női akt, tollr.

Álló női akt, tusr.

" " " "

Ernst Mus. 49.sz. 1.rész. aukció. 7-9 l.

MEK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Falu a domboldalban

Interieur

Almásy-Teleki 4.müv. aukc. 1940. nov.

33 l.

Rippl-Rónay József, 1861-1927

Női arckép, paszt.

Almásy-Telcki 4.műv. aukc. 1940. nov.
33 l.

MBK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Oscar Kokoschka arcképe katonaruhában, paszt.

Férfiarckép, paszt.

Almásy-Teleki 4.müv. aukc. 1940. nov.
33 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Férfiarckép, paszt.

" "

Nyitray festő arcképe, paszt.

Almásy-Teleki 4.müv. aukc. 1940. nov.
33 l.

MDK

Rippl-Rónai József, 1861-1927

Női arckép, paszt.

Kapáló a szőlőben, "

Almásy-Teleki 4.müv. aukc. 194o. nov.

33 l.

mdk

Rippl Ronai József

vásznain dekoratív modon terentette újjá
"a valóságot". Rippl Ronai Lajos képmása
reprodukció

L-y S-r Muzeumi Séták
Népművelés 1963. 10 sz

30. l

MDK

Rippl-Rónai József

Nő a konyhában, repr.

Magyar Müvészet 1938. 280.l.

Rippl-Rónai József festő M.N.K.
Babits-arckép
Szabó Lőrinc -arckép.

Önarcképek.

Zorka-sorozat.
Piacsek bácsi éa apám repr.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 737.l.
A Kultura Világa Bp. 1963.

MDK

Rippl-Rónai József

Férfiarckép, paszt.

Kiadó szoba

Fehér felhők, paszt.

Ernst Múzeum aukciói 43. sz. /1929/.
37.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Női profilarckép, paszt.

Ernst Muzeum aukciói 43. sz. /1929/.

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.

A Szajna egy része nyár közepén. Olf.

Fiatal párisi asszony. Pastell.

KMTára. 1899-1900. Téli Kiállitás. Kat. 28.1.

MDK

Rippl-Rónai József, festőm.

Hajnali toilette. Olf.
Külvárosi korcsma Páris mellett. Olf.
Öreg francia nő. Pastell.

KMTárs. 1899-1900. Téli Kiállitás. Kat. 28.1.

Rippl -Rónai József festő m.D.K.

1889. Nő fehérpettyes ruhában

• •

Genthon István :Ferenczy Károly kp. 1963. 10.1.

MDK

Rippl-Rónai József

"Önarckép" és "Szomorúság" c. képeivel gyarapodott 1926-ban a Szépm.Múz.modern képtara.

Cikk: A Szépm.Múz.gyarapodasa 1926-ban.

Magyar Művészet, 1927.2.sz. 111.1.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Öregasszony ibolyával.

Romantikus táj.

Aristide Maillol arcképe.

1900-ban Budapesten is bemutatta müveit.

Szines interieurök

Piacsek -sorozat.

Tájképek.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 727.1.

A Kultura Világa Bpé 1963. /.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Baromfi udvar" című műve
" szerepel a kiállításon + repro

Marosi Ernő: Magán gyűjtők kiállítása a Magyar Nemzeti
galériában
Művészet, 1963. november - 39 lap.

Rippl-Rónai József MDK

Modelljeim kapovári kertemben, olf.

Empirekalapos kis leány és vörösruhás nő, olf.

Festés közben, Három meztelen női alak, olf.

Kék ruhás nő zöld brossal, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Rippl-Rónai József MDK

Festés közben, repr.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Rippl Rónai József, festöm.

Szüleim. Repr.

KMT. 1932 febr.-márc. kiáll.

Rippl-Rónai József

MDK

Olga és a Heppi kutya.Három alakkal nagy falfestménynek projektuma, olf.

Bosnyák leányok, Fragmentum, olf.

Vöröstrikós kis leány virággal az ölében, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Amikor az ember visszaemlékezéseiből él /1904/

96.1.

Csatham .stván: Ferenczy Károly Bp. 1963.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Malonyay : Életek c. könyvében szerepel

Akkor 45 éves

Pápaszemmes férfi cimen pasztellje Malonyay Dezsőről

Genthon István: Ferenczy Károly Bp. 1963. 95.l. 96.l.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Szajna éjjel c. képe a legfeketébb magyar festmények egyike

Genthon István: Ferenczy Károly Bp. 1963. 91.l.

MDK

Rippl -Rónai József festőm.

Zöldkalapos párizsi lány. Mgt.

Petrovics Elek. Repr.

Pirike. Bárczy István tul.

Ernst Muzeum. - A Szinyei M.P.Társ. művésztagjainak II.kiáll.-a az E.M.-ban./Az I.1923-ban volt. Kat. 8.1. 1926 jan.24.-febr.28.

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.

A dijbirkozó.

Aktok. Rajz.

Ernst Muz. - A Szinyei M.P.Társ.müv.tagjainak II.kiáll.-
1926. jan.22-febr.28. Kat. 8.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Ebéd után,paszt.,repr.

Hazai krónika. Művészet 1903. 64.l.
kép: 56.l.

Rippl-Rónai József MDK

Okulás néni, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.

Didergö lány kék gyürüvek.

Öreg dáma stráfos kendövel.

Vampyr.

E.M. LXXXII kiáll. /1926/.-KUT.III.nagy K.kiáll. Kat. 11.1.

Lippl-Rónai József festő M.D.K.

Piacsek bácsi babákkal /1905/

Genthon István: Ferenczy Károly Bp. 1963. 97.1.

Rippl Rónai József, festöm. MDK

R.J.urnö arckép.

Spanyol dáma.

E.M. LXXXII kiáll. /1926/.-KUT.III.nagy K.11. Kat. 11.1

MDK

Rippl-Rónai József, festöm.

Öszirózsa bokréta üvegpohárban. Olf.

"Zákányi plébános kávézik" Pastell.

KMT. 19el.tav.nemzetk.kiáll. Kat. 3o.l.

MDK

Rippl Rónai József festöm.

Ibolyát szagoló nö.

Maillol háza.

Cirkusz-nö.

E.M. LXXXII kiáll. /1926/.-KUT.III.nagy K.11. Kat. 11.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Anella, paszt.

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Müvészet 1926.5.sz. /[illegible] /Etoile Belge,jun.1/.
299.l.

Rippl-Rónai József MDK

Piátsek bácsi pipál és kártyázik, pasztell

Angyalos kép, olf.

Virágbokréta, olf.

Barna butorok és fehér fal, nálam, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Rippl-Rónai József

Csöndes órák, 70x100. Mgt. Repr. a 10.old..
Lámpafénynél 59x34. Pastell. Mgt.
Öreg úr és mandolinozó nő, 73x102. Mgt.

A Szinyei Merse Pál VI.Kiáll.Budapest, 1937.Okt. Kat. 9.1.

MDK

Rippl-Rónai József

Flox és Filox, 66x50, Dr.Hornyay Ödön tul.

A Szinyei Merse Pál VI.Kiáll.Budapest,
1937. Okt. Kat. 10.1.

MDK

Rippl Rónai József

Gyermekarckép

A Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállitása.
Magyar Művészet 1926. 5. sz. /Le Soir máj. 30./.
298.1.

MDK

R ippl-Rónai József

Falusi temető télen

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Müvészet 1926. 5. sz. /Standaard. 1926.máj.31./
298,299.l.

MDK

Rippl -Rónai József, festöm.

Gyüjteményes kiállitást rendezett a Könyves Kálmán mükereskedésben.
Föként mint kolorista emelkedett fejlödésében.
Uj otthonáról készült interiörjei
Csöndes órák.
Karácsony.

Petrovics Elek: Rippl -Rónai József.
Müvészet.1906. 117.l.

MDK

Dudics Andor és Rippl-Rónai József fetsöm.-k.

1035. Márk Lajossal együttillusztrálták Bródy Sándor: Az asszonyi szépség c. könyvét. Bp.1897.

Dr.Szemlér Lörinc gyüjteményének aukciója. Bp.1936.
Könyvdiszek. - Könyvilusztrációk.
Árv.Közl. 1936. 5.rk.sz. 80.1.

Márk Lajos, Dudics Andor és Rippl-Rónai József festőm. -k.

1037. Bródy Sándor: Az asszonyi szépség. Bp.1897. melybe az eredeti beritéklapok bele vannak kötve.

1036. Téli Tárlat. Belond Istók képes kalauza az 1892-93-ki képzőművészeti kiállitásról.

Dr.Szemér Lőrinc gyüjteményének aukciója. Bp.1936. Könyvritkaságok. - Könyvillusztrációk. Arv.Közl. 1936. 5.rk.sz. 8o.l.

MDK

Rippl-Rónai

Mazzini Beduschi, Verona 1901-ben megjelent tárlatismertető könyvében Rippl-Rónai "Konti arcképé"-ről ir.

Művészet, 1902. 365.lap

MDK

Rippl-Rónai József

Zöldkalapos párizsi leany c. művének repr.
Pirike c.művének repr. (Barczy István tul.)

Magyar Művészet, 1926. 11.lap

M.D.K.

Rippl-Rónai

Emlékkiállitásáról "Mandolinos nő" c. festményének repr.-ja.

Szinházi Élet. Bp. 1929. január 6-12. XIX. évf. 2. sz. 112. lap.

M.D.K.

Rippl-Rónai

Emlékkiállitásáról "Francia nő feketet kalapban" c. alkotásának repr.-ja.

Szinházi élet. Bp. 1929. január 5.-ig. /A lap hiányos, kezdő dátum nem szerepel./
XIX. évf. 1. sz. 65. lap.

MDK

Rippl-Rónai József

IV. Károly

Az eskütétel

Koronázás

Ernst Muzeum kiáll. 27. sz. Koronázási tervpályázatok.
Bp. 1917. 9.l.

MDK

Rippl -Rónai József, festöm.

623. Öreg asszony.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 57.1.

Rippl -Rónai József festő M.D.K.

Iróarcképek: Móricz Zsigmond, Petervics Elek, Meller Simon, Lengyel Menyhért, Szini gyula, Karinthy Frigyes Fenyő Miksa, Ady Endre, Osvát Ernő, Schöpflin Aladár Babits Mihály, Malonyai Dezső, Feleky Géza, Szabó Lőrin c

Sós Emre: Irodalmi Figyelő

Magyar Nemzet 1963. augusztus 17. 4.1.

Rippl-Rónai József

az úgy nevezett „modern stílus"
magyar festője; „több a párizsi post-
impressionista, 1890-ben a párizsi „Nabis"
festő csoport tevékenységében részt vesz.

Holóa Zoltán: La vie culturelle
en Hongrie, Budapest, 1966. 283 l.

Rippl-Rónai József

Slosvay-Varga István nála herdte tanul-
mányait.

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang,
Essen, 1968.
11.o.

Ripp-Rónai József

Martyn Ferenc mestere és tanára volt.

Ungarische Kunst der Gegenwart, Museum Folkwang
Essen, 1968.
27.10.

M.B.K.

Rippl-Rónai [József], festő

nevét említi a nővé a nabik-
kal kapcsolatban:

Mezei Árpád: Az épületen jelentősége az em-
ber fejlődésében és a művészetek kapcsolata
(Móricz Továbbképző Intézet előadássorozata: 4461.
Bpp. 1966. 41 l.
4. old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

Adyról készült rajzát Reiter László ez Ady-könyv szerkesztése nél piros sinni kartonon közölte.

Szij Rezső: Az Amicus és Reiter László könyvművészete

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 1-2.sz.

63. old.

Rippl-Rónai

10 mill. K. volt az ára „Pesti Csibi" c. képének 1923-ban, 1924-ben a Fekete kalapos, ókulás öregasszonya 40 mill. K. 18 l.

Lyka Károly, Festénelünk a két világháború között. Bp. 1956.

Rippl Rónáy

A pengő-korunkban is nagyon sokat dolgozok egyre-másra nyitott kiállításai. Ezek a képei többnyire ügyneverett tanulmányfejek, legnagyobb réne kedvelt uj modell jérőt (Zorka szorat) továbbá kitünő képmások (Babits, Móricz stb.) ~~teg~~ A saga legiukább a pontel, amelynek ő valamt legkülönb mestere. Vörössiptás önarckége halála évében, 1927-ben kénült.

Lyka Károly, Festénelünk a két világháború között. Bp. 1956.

90.

Rippl Rónai

A világháború kitörésekor menekülésnemben jött haza Franciaországból. Itt a háború zavarai ellenére is sokat dolg. és sokat állított ki. (Ókulás néni, Pesti csikvi, Festvéreim stb.) Képeit a korona valsete rosulása idegén valósággal elragkodtát, aliq pöste zielégileni a piacot, amiret sok rögtönzö, sebtiben elrénített rép lett rövetkezmése, amelyek azonban sokasem tartalmatlanok.

Lyka Károly, Festészetünk a két világháború között. Bp. 1956.

90.

Rippl Rónai József

Park aktokkal c. festménye dr. Tompa Kálmán gyűjteményéből került a pécsi Janus Pannonius Múzeumba (szepró)

Jelentés 1967 II n. 164 old.



A Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága
tisztelettel meghív minden érdeklődőt

a Rippl-Rónai József Emlékmúzeumba
(Kaposvár, Róma-hegy)

2000. május 24-én 17 órára
- Rippl-Rónai József születésnapjának előestéjén -

Horváth János
művészettörténész
Újabb Rippl-Rónai relikviák
a Róma-villában
című előadására

A vendégeket köszönti:
Dr. Király István Szabolcs
megyei múzeumigazgató

A rendezvényen közreműködnek
a Liszt Ferenc Zeneiskola növendékei

*

A Rippl-Rónai Emlékmúzeum megközelíthető
a 15-ös autóbusszal:
oda: 16:15, 16:35 órakor
vissza: 17:58, 18:28 órakor

Zippl Rózsi

Utcakövezők a képe (eml.)

szerepel a Nemzeti galéria

kiállításán a Várban

Négyművelés 1967 XI. n. 40 old.

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... értett a hőnyjéd módszerekhez: a pasztellel bámulatos gyorsasággal felvázolt arcképei, interiőrjei, ragyogó tehetségéről tanuskodnak. Élete vége felé magyar írókról készített pasztell portrái mély lélekábrázolásáról tanuskodnak. Működése döntő fontossága volt a modern magyar festészet számára, mert Nagybánya lírai realizmusa után érzékenyebbé tette azt más, különleges problémák befogadására.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 938. old.

+ A. Maillol arcképe " "
+ Apám és anyám

M.D.K.

Rippl-Rónai József, festő

... az. un. fezete periódusában készült képei
erősen igazodnak a szecesszió felfogásához,
dekorativ hajlama iparművészeti tervek felé
is hajtotta. 1900-ban Budapesten rendezett ki-
állítása óriási ellenkezést váltott ki, úgyhogy R.R.
visszavonult Kaposvárra és folytatta egyéni művé-
szetét. 1906-ban viszont egy újabb kiállítás nagy
teljes elismerést, nagy ünneplést hozott számára
Komoly művein kívül (Apám és anyám) remekül

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 937. old.

-1-

Rippl-Rónai József, festő (1861-1927) M.D.K.

Münchenben kezdte meg tanulmányait de hamarosan Párizsba ment. Rövid ideig Munkácsy műtermében dolgozott, de „Nő tehérpettyes ruhában" c. képével szakítok mesterének művészi elvei vel, s a francia „art nouveau" felé orientalódott, melyet akkor a post-impresszionista Nabis-csoport képviselt. R.R. tagja lett társaságuknak és meleg barátságba került Maillol-lal, akiről készült arcképe a párizsi Musée d'Art Moderne-ben van. A 90-es éverben ./.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 937.old.

Rippl Rónai

Kiállítása volt a Nemzeti galériában.

Néptanítók 1968 I. 7

MDK

Rippl-Rónai József, festő

Kávássy Sándor dunaveczei tanár monográfiát írt Rippl-Rónairól: Művét a járási műv. ház adta ki.

— : Hír

8

ESTI HIRLAP Bp., 1968, jan. 27.

Rippl-Rónai

Medgyessy megemlíti a legnagyobbat zárt.

Medgyessy Ferenc, Élettenről, művénétről, Bp. 1960.

89

Rippl-Rónai József

Medgyessy Ferenc jó barátja, aki szobrot mintázott róla.

Tagja volt a párisi művészek Nabi csoportjának

Vályi Gábor: „Medgyessy Ferenc"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. II No.2. 1961
70 l.

Rippl-Rónai József

A francia Nabis csoport tagja a század elején.

Martyn Ferenccel lakott húsz éven keresztül egy házban Kaposváron. Maillol barátja. Martyn Ferenc szerint hidat épitett Páris és Kaposvár között.

Koczogh Ákos: „Martyn Ferenc"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. IV. No. 10. 1963
169 l.

MDK

Rippl-Rónai József

Kiállitások. Magyar Müvészet 1925. 583.l.

MDK

Rippl-Rónai József

Magyar Nyomdászat 1910. 19.1.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

Hosszú ideig Párizsban képviselte
a magyar festészetet.

Hajtó Géza: Csóbel Béla szentendrei műtermében
(Művészet, 1964. augusztus - 26 lap

Rippl-Rónai József

A hivatalos, akadémiai naturalizmus megtörői közé tartozik.

Koczogh Ákos: „Kilencedik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás"

THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. III. No. 7. 1962

1291.

Rippl-Rónai József

Élete lényeges részét Párisban töltötte.
Tagja volt a Francia „Nabis" csoportnak.

Vályi Gábor: „A Modern Magyar Festészet"
(Könyvszemle)
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. II. No. 1. 1961

167 l.

Rippl-Rónai József

Nem tagja a Nagybányai Iskolának.

Farkas Zoltán: „A Magyar Barbizon: Nagybánya"
THE HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. VI. No. 4. 1940-41

730 l.

MDK

Rippl-Rónai

A párisi magyar követség épületében magyar képzőművészeti kiállitás nyilt Munkacsy, Paál és Rippl-Rónai párisi magangyüjteményekből rendelkezésre bocsátott műveiből.

Cikk: Magyar művészek kiállitásai külföldön.

Hiradó 1946. 13.sz. 10.1.

Rippl-Rónai József

Az első plakátok készitői között.

„Nemzetközi Tavaszi Kiállitás" (1903)
repr.

Mihályfi Ernő: „Magyar Plakátmüvészet"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol II. No. 2. 1961
156 l.

Rippl-Rónai József

PH 1936. IX. 5.

Rippl Rónai József
festő

M.D.K.

„Olvasónő", „Két parasztasszony", „Kastély parkkal", „Városrészlet", „Utcarészlet", „Tél", „Katonai felvonulás" c. képeiről.

Gerlitzhon Istvánné: Rippl Rónai és kortársai
Művészet, 1961. május. — 6 l.

Rippl-Rónai József festő M.D.K.

Alkotása bajai magángyűjteményben

Lány zongoránál,
Claudin / tusrajz /

Szabó Julia: XX. századi művek bajai magángyűjteményben
Művészet 1965. febr.

Rippl-Rónai József, festő

MDK

Gyakran kamisítják képeit.

Túri T. András: Vigyázat, kamisítvány! 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 18.

Rippl-Rónay

művészetének Munkácsyhoz fűződő indulását Anya gyermekével c. képével érzékeltetik (1889)

Képzőművi. Almanach Bp. 1969. 42. o.

Bodnár: Rippl

Rippl - Rónai

„Édes jó anyám betegen" (1905) - derengő fehérek, meleg barnák, puha szürkék

Képzőművi. Almanach Bp 1969. 42 o.
Bodnár: Rippl

Rippel Ró mai József
festő

M.D.K.

A művésznek voltak gyungibo-
alkotásai is és ilyen esetben nem
megállapítani, hogy hamisítással
vagy eredeti műtel állunk szemben.

Benyi László: Jegyzetek a Szépművészeti Múzeum...
Művészet, 1967. junius – 34 lap.

04

Ripp-Rónai [József], festő MDk

Sok Ripp-Rónai kamisítvány van.

Hajdu Endre: Vigyázat, kamisítvány! 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. május 21.

Rippl-Rónai –

Sok műve van Kövesi in budapesti gyűjteményében, többek közt az „Öreg hölgy ibolyacsokorral".

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 68. l.

Rippl-Rónai

magyarul művei található meg a Radnai és Kövesi kollekcióban.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet 1948. 16. évf. 2-12. 68. l.

Rippl-Rónai

„Ketten alnanak egy diványon", „Szülein negyven évi házasság után", a párizsban nemült „Claudine" és „Leánypajtás", egy igen szép orvos-arckép és 5 rajz Entergombon, dr. Völgyessy gyűjteményében van.

Géo-Charles: Egy francia költő jegyzetei a magyar művészetről. Magyar Művészet. 1949. 10. évf. 2. sz. 68. l.

2-es számu cédula

M.D.K.

Rippl Rónai József

"Öreg francia asszonyság", "Cleo de Nerode rokona", "Lazarin és Anella" és "Kuglizók" c. müveit sorolja fel a kritikus.
"Husz esztendeje zárta le szemeit a modern magyar festészet halhatatlanja"-irja Berend Ilona.
A kiállitást a kultuszminiszter nyitotta meg.

Szinház, Bp. 1947. dec. 16-31. III. évf. 51-52. sz.

Rippl-Rónai

festőművész

Dr Neményi Bertalan gyüjteményében szerepelnek képei

U j s á g
1935.V.12.

Rippl-Rónai József
festőművész

Petrovics Elek a muzeum magyar osztályának ujra való rendezésekor egész kabinetet szentelt Rippl-Rónai akkor még erősen vitatott müvészetének. Ennek a mesterünknek is tiznél több képét szerezte meg, egyebek közt egyik utolsó arcképét, azután a francia Bonnard festő arcképét, az Ágyban fekvő nőt, a Hindu nők-et a mester két pyreneusi tájképét.

U j s á g
1935.VI.25

MDK.

Rippl Rónai József

Hiradás a Tompa gyüjtemény megvásárlásáról

Magyar Nemzet 1967 jan.27.

M.DK

Rippl Rónai József
festő

„Karácsony" - a 1902-ben készült
„Karácsony" (repro)

Dutha Mária: Karácsony, gyertyák, fények híres festményeken
Nők Lapja, 1964. dec. 25. - 16 lap

Genthon István: Magyar müvészet a századforduló id e-

Lippl-Rónai József festő M.D.K.

/1861-1927/

Kaposvári születésü.

Párizsban egyideig Munkácsy müterében dolgozott.

Nő fehérpettyes ruhában. /1889/ repr.

1887-től rövid hazalátogatásaitól eltekintve több mint 10 évig Franciaországban dolgozott.

Andrássy gróf ebédlője. 1897 körül. repr.

Genthon István: Magyar művészet a századforduló idején Bp. 1962. 35-37.l. /.